

AUSTRIA
Guard Member of the National Council
ry at the University of Vienna.
Member of the National Council, form
on.
Member of the
ns, Member of
Dr. Frana. R
f. Member of
r, Ferdinand.
ritz, Secretary
Franz, Industrialist.
g, Industrialist.
Jozef, Indus
brand, O

EuroBasque

Europar Mugimenduaren Euskal Kontseilua
Consejo Vasco del Movimiento Europeo (ed.)

Europako Kongresua

(Haga, 1948ko Maiatzaren 7tik 11ra)

eman ta zabal

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

EuroBasque

Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua
Consejo Vasco del Movimiento Europeo

Europako Kongresua

Haga, 1948ko maiatzaren 7tik 11ra

Europako Kongresua

Haga, 1948ko maiatzaren 7tik 11ra

Editorea:

EuroBasque

Europar Mugimenduaren Euskal Kontseilua

Consejo Vasco del Movimiento Europeo

EuroBasque

Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua
Consejo Vasco del Movimiento Europeo

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

CIP. Unibertsitateko Biblioteka

Europako Kongresua [Recurso electrónico]: Haga, 1948ko maiatzaren 7tik 11ra / editorea, EuroBasque, Europear Mugimenduaren Euskal Kontseilua = Consejo Vasco del Movimiento Europeo. – Datos. – [Leioa] : Universidad del País Vasco / Euskal Herriko Unibertsitatea, Argitalpen Zerbitzua = Servicio Editorial, D.L. 2025. – 1 recurso en línea: PDF (704 p.). – (Europa Bilduma).

Modo de acceso: World Wide Web

Estudios introductorios en euskara y español, seguidos de la primera traducción al euskara de las actas de la Conferencia sobre Europa celebrada en La Haya en 1948.

ISBN: 978-84-1319-652-7

1. Construcción europea. 2. Europa-Historia-1945- I. Consejo Vasco del Movimiento Europeo, ed.

(0.034)341.17(4-6 UE)(091)

(0.034)94(4)”1948”

Laguntzaileak:

DOI: <https://doi.org/10.1387/9788413196527>

Editorea: EuroBasque (<http://data.crossref.org/fundingdata/funder/10.13039/501100022730>)

Koordinatzailea: Igor Filibi – Secretario General de EuroBasque

Egilekideak: Irune Zuluaga Zamalloa, Igor Filibi, Leyre Arrieta

Europa Bildumako zuzendaria: Leire Escajedo San-Epifanio

Jatorrizko dokumentu historikoaren itzultzaile (frantsesetik euskarara) TISA Traductores e Interpretación S.A.L.

© Servicio Editorial de la Universidad del País Vasco
Euskal Herriko Unibertsitateko Argitalpen Zerbitzua

ISBN: 978-84-1319-652-7

Lan hau Creative Commons Aitortu-EzKomertziala-LanEratorririkGabe 4.0 Nazioartekoa lizentzia baten mende dago

Europa Bildumaren Argitalpen Kontseilua - Consejo Editorial de la colección Europa Bilduma

Irune Zuluaga Zamalloa (EuroBasqueren presidentea).
Igor Filibi López (EuroBasqueren idazkari nagusia).
Mikel Hidalgo Bordegarai (EuroBasqueren presidenteordea).
Igor Zulaika Zurimendi (EuroBasqueren presidenteordea).
Angel Landabaso Álvarez (EuroBasqueren presidenteordea).
Carmelo Barrio Baroja (EuroBasqueren presidenteordea).
Iñigo Martínez Zatón (EuroBasqueren presidenteordea).
Beatriz Pérez de las Heras (EuroBasqueren batzordekidea).
María Oianguren Idígoras (EuroBasqueren batzordekidea).
Iñigo Ocariz Gaubeca (EuroBasqueren batzordekidea).
Leire Escajedo San-Epifanio (Europa Bildumaren zuzendaria).
Johana Etxezarraga Aldamiz-Etxebarria (EuroBasqueren teknikaria).

Aurkibidea

EUROBASQUEREN EDIZIOAREN AURKEZPENA	xiii
Haga, 1948: Europako Kongresua, Irune Zuluaga Zamalloa	xv
La Haya, 1948: El Congreso de Europa, Irune Zuluaga Zamalloa	xvii
Europako Mugimenduaren 1948ko Kongresuaren akten euskarazko lehen argitalpenari hitzaurrea, Enrique Barón Crespo, Diputatu Konstituziogilea (1977-87) eta Nazioarteko Europako Mugimenduaren presidentea (1987-1989)	xix
Prólogo a la primera publicación de las Actas del Congreso del Movimiento Europeo de 1948 en Lengua Vasca, Enrique Barón Crespo, Diputado de las Cortes Constituyentes (1977-87) y Presidente del Consejo Mundial del Movimiento Europeo (1987-1989)	xxvii
Europako Kongresua (Haga, 1948) Europaren integrazioaren matrize intelektual, sozial, politiko eta juridiko gisa, Igor Filibi, Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU), Idazkari Nagusia (EuroBasque - Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua)	xxxiii
El Congreso de Europa (La Haya, 1948) como matriz intelectual, social, política y jurídica de la integración europea, Igor Filibi, Universidad del País Vasco (UPV/EHU). Secretario General (EuroBasque - Consejo Vasco del Movimiento Europeo)	lxv
Euskaldunen presentzia Hagako Kongresuan (1948), Leyre Arrieta, Deustuko Unibertsitatea	xcvii
Presencia vasca en el Congreso de La Haya (1948), Leyre Arrieta, Universidad de Deusto	cxix

1999AN EUROPAKO PARLAMENTUAK EGINDAKO AURKEZPENA	1
<i>Europako Parlamentuko presidentearen hitzaurrea Hagako Kongresuaren Akten berrargitalpenean (1999)</i>	3
EUROPAKO KONGRESUAREN AKTAK	7
I. Europako Kongresuari sarrera. Haga, 1948.	9
<i>Europako Kongresuari Sarrera (1948)</i>	11
II. Irekierako Osoko Bilkuraren Aktak.	17
II.1. <i>Irekierako osoko bilkuraren akta. 1948ko maiatzaren 7a, ostirala (arratsaldean). Presidentea: Kerstens jauna</i>	19
II.2. <i>Osoko bilkuraren amaierako saioaren akta. 1948ko maiatzaren 10a, astelehena (arratsaldea). Presidentea: H. Van Zeeland jauna.</i>	51
III. Politika batzordearen aktak	65
III.1. <i>Politika batzordea, 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (9:30). Presidentea: Ramadier jauna</i>	67
III.2. <i>Politika batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata, arratsaldean. Presidentea: Ramadier jauna.</i>	117
III.3. <i>Politika batzordea. 1948ko maiatzaren 9a, igandea (22:30). Presidentea: Paul Ramadier jauna.</i>	149
III.4. <i>Politika batzordea. 1948ko maiatzaren 10a, astelehena (10:00). Osoko bilkura - Politika Batzordearen Ebazpenaren azterketa. Presidentea: Anthony Eden jauna</i>	173
IV. Ekonomia eta gizarte batzordearen aktak	205
IV.1. <i>Ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (10:00). Batzordearen saioa - Ekonomia txostenaren azterketa. Presidentea: Paul Van Zeeland jauna.</i>	207
IV.2. <i>Ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (15:00). Batzordearen jarraipena. Presidentea: Paul Van Zeeland jauna.</i>	235
IV.3. <i>Europako Kongresua, Haga ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (21:30). Ekonomia Batzordearen batzarraren jarraipena. Presidentea: Paul Van Zeeland Jn.</i>	273
IV.4. <i>Ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 9a, igandea (22:00) . Ekonomia Batzordearen saioaren jarraipena. Presidentea: Paul Van Zeeland jauna.</i>	291
IV.5. <i>Osoko bilkura. 1948ko maiatzaren 10a, astelehena (arratsaldean) Ekonomia eta Gizarte Batzordearen ebazpenaren azterketa. EKONOMIA ETA GIZARTE BATZORDEAREN EBAZPENAREN AZTERKETA. Presidentea: Rappard jauna</i>	377

V. Kultura batzordearen bileren aktak	421
V.1. Batzordeen bilera. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (10:15). Presidentea: De Madariaga jauna	423
V.2. Osoko bilkura - Kultura Batzordearen Ebazpenaren Azterketa. 1948ko maiatzaren 9a, igandea (09:00). Presidentea: Pierre Brossolette jauna	495
VI. Europako Kongresuaren ebazpenak.	519
VI.1. Europako Kongresuaren antolatzaileak	521
VI.2. Ebazpen politikoa	523
VI.3. Ebazpen ekonomikoa eta soziala.	527
VI.4. Ebazpen kulturala.	531
VI.5. Europarrei zuzendutako mezua	535
VII. Europako Kongresuaren parte-hartzaileen zerrenda	537
Ordezkaririk	541
Austria	541
Belgika	541
Danimarka	543
Irlanda	544
Frantzia	544
Sarre	550
Alemania	550
Britainia Handia	552
Islandia	557
Italia	557
Liechtenstein	559
Luxemburgo	559
Herbehereak	559
Norvegia	561
Suedia	561
Suitza	562
Turkia	564
Addendum	565
Grezia	565
Behatzaileak	566
Bulgaria	566
Kanada	566
Txekoslovakia	566
Finlandia	566
Hungaria	566
Polonia	567

Errumania	567
Espainia	567
AEB	567
Jugoslavia	567
AURKIBIDE ONOMASTIKOA	569

EuroBasqueren edizioaren aurkezpena

Hagako 1948: Europako Kongresua

IRUNE ZULUAGA ZAMALLOA
EuroBasqueren Presidentea

Historian zehar, nazioen eta herrien bilakabidea moldatzen duten uneak egon ohi dira. 1948an Hagan Europari buruz egin zen Biltzarra Bigarren Mundu Gerraren ondorengo geopolitikan gertatu ziren une erabakigarri horietako bat da, zeina funtsezkoa izan baitzen egungo Europar Batasunaren eraikuntzarako. Oraindik ere gatazkaren ondorio txarrek kontinentea markatzen zutela eta Europak banaketa ideologikoa gainean zuela, Europa osoko hainbat ordezkari bildu ziren, helburu komun batekin: funtsezko balioen errespetua, hala nola bakea, demokrazia, justizia, elkartasuna eta herrien aniztasuna oinarri izango zituen batasunerako, egonkortasunerako eta oparotasun kolektiborako bidea egitea.

Gerrak suntsitutako hirietako hondakinen eta sufrimenduaren oihartzun etengabeen artean, Hagako biltzar areto hura itxaropenaren eta berrikuntzaren arragoa bihurtu zen. Ziurgabetasuna eta zatiketa nagusi ziren testuinguru hartan, ordezkariak Europako ordena berri bat eraikitzeko lan eskergari heldu zioten. Hondamenaren errautsetatik abiatuta, iraganeko legatu garratzak transzendituko zituen bake, elkartasun eta lankidetzan oinarritutako proiektu bat sortzen saiatu ziren.

Bilera historiko hartako aktak leiho ireki bat dira, non mundu gerretako zauzietz haraindiko etorkizun bat imajinatzen ausartu zirenen pentsaera ikus dezakegun. Esku artean dituzun orrialde hauetan, estatuburu, diplomazialari eta ameslarien ahotsen durundia sumatu dezakegu, premiaz eta uste sendoz, euren garaiko erronkei aurre egiten ari zirela. Berreraikuntza ekonomikoaren zirrikituetatik adiskidetzeko politikoaren aginduetaraino, deliberazio bakoitzak eraldatzeko zorian zegoen kontinente baten aspirazio kolektiboak islatzen ditu.

Diskurtso diplomatikoaren handitasunaren, pisuzko erabakien eta indar historikoen zabaltasunaren erdian, eztabaida horietan gertatzen den giza dramak txunditzen gaitu. Esku artean duzun liburuan, gerraren istiluek eta bakearen promesak atzera bota ezin zen moduan moldatutako bizitzak zituzten herritarren itxaropenak, beldurrak eta aspirazioak antzematen ditugu.

Beraz, ez dezagun ahaztu giza dimentsioa negoziazioen xehetasunetan eta Europako estrategia handiaren xehetasunetan murgiltzen garen bitartean. Azken ba-

tean, adore, erresistentzia eta elkartasun istorioek definitzen dute ezbeharren aurrean egin dugun bidaia partekatua. Hagako aretoetan, diplomaziaren berealdiko eredu izan zen horretan, Europari buruzko Biltzarrak ahalegin kolektiboaren eta etorkizun hobe baten etengabeko bilaketaren ahala ematen du aditzera.

Liburua 1948an Hagan egin zen Europari buruzko Biltzarraren akten euskarazko lehen itzulpena da, eta hori mugarri bat da Euskal Herriaren ondare kultural eta linguistikoari dagokionez, euskaldunei Europako historiaren, bere historiaren, kapitulu erabakigarri baterako sarbidea ematen baitie, bere hizkuntzan. Funtsezko gertaera hura irakurle euskaldunengana hurbiltzeak iraganaren eta orainaren arteko zubi bat sortzen du, eta bizi garen kontinenteari forma eman dioten dinamika korapilatsuen ulermena aberasten du.

Horrez gain, ezagutza eta erregistro historikoetarako sarbidea gure hizkuntzan izateko eskubide unibertsala irudikatzen du, Europari buruzko Biltzarraren memoria babesten du, eta euskal komunitateari gaitasuna ematen dio Europako nortasunari eta elkartasunari buruz egun gertatzen ari den elkarriketan parte hartzeko eta ekarpenak egiteko.

Hagako Kongresutik 75 urte igaro diren honetan, EuroBasquerentzat, Europak gure kezka eta egiteko handiena izaten jarraitzen du. Hori dela eta, lanean jarraituko dugu benetako protagonismo baten mesederako, bai pertsonen, bai komunitate naturalei dagokienez, Euskadirekin gertatzen den bezala, Europaren parte baikara, eta ahalegintzen jarraituko dugu guztion artean zehaztu dezagun Europaren errealitate plural eta askotarikoari erantzun behar dion eredu politiko irekia: Europa batu bat, bakean biziko dena, demokratikoa eta federala dena, haren parte garela sentiarazten diguna.

La Haya, 1948: El Congreso de Europa

IRUNE ZULUAGA ZAMALLOA
Presidenta de EuroBasque

A lo largo de la Historia hay momentos que moldean el curso de las naciones y los pueblos. El Congreso de Europa, celebrado en La Haya en 1948 es uno de esos momentos cruciales de la geopolítica posterior a la Segunda Guerra Mundial, que resultó fundamental en la construcción de la actual Unión Europea. Cuando las secuelas del conflicto aún marcaban el continente y la división ideológica se cernía sobre Europa, delegados de toda Europa se reunieron con un propósito común: trazar un camino hacia la unidad, la estabilidad y la prosperidad colectiva basada en el respeto a los valores fundamentales de la paz, la democracia, la justicia, la solidaridad y la diversidad de los pueblos.

Entre los escombros de las ciudades devastadas por la guerra y los persistentes ecos del sufrimiento, aquella sala de conferencias de La Haya se convirtió en un crisol de esperanza y renovación. Con la incertidumbre y la división como telón de fondo, los representantes se enfrentaron a la ingente tarea de forjar un nuevo orden europeo. De las cenizas de la devastación, trataron de crear un proyecto de paz, solidaridad y cooperación que trascendiera los amargos legados del pasado.

Las actas de esta histórica reunión ofrecen una ventana abierta al pensamiento de quienes se atrevieron a imaginar un futuro más allá de las heridas de las guerras mundiales. En estas páginas, las voces de estadistas, diplomáticos y visionarios resuenan con urgencia y convicción al enfrentarse a los retos de su tiempo. Desde los entresijos de la reconstrucción económica hasta los imperativos de la reconciliación política, cada deliberación refleja las aspiraciones colectivas de un continente a punto de transformarse.

En medio de la grandeza del discurso diplomático, las decisiones de peso y la amplitud de las fuerzas históricas, nos cautiva el drama humano que se desarrolla en estos debates. En este libro vislumbramos las esperanzas, los temores y las aspiraciones de ciudadanos/as cuyas vidas fueron irrevocablemente moldeadas por el tumulto de la guerra y la promesa de la paz.

Por lo tanto, no olvidemos la dimensión humana mientras nos adentramos en los detalles de las negociaciones y en los detalles de la gran estrategia europea. En úl-

tima instancia, son las historias de coraje, resistencia y solidaridad las que definen nuestro viaje compartido ante la adversidad. En los salones de La Haya, ejemplo de la diplomacia con mayúsculas, la Conferencia sobre Europa atestigua el poder del esfuerzo colectivo y de la búsqueda permanente de un mañana mejor.

Este libro constituye la primera traducción al euskera de las actas de la Conferencia sobre Europa celebrada en La Haya en 1948, lo que representa un hito en el patrimonio cultural y lingüístico del pueblo vasco, al ofrecerle acceso a un capítulo crucial de la historia europea, de su historia, en su lengua. Acercar este acontecimiento fundamental a los lectores y las lectoras euskaldunes, sirve de puente entre el pasado y el presente, enriqueciendo la comprensión de las intrincadas dinámicas que han dado forma al continente que habitamos.

Además, encarna el derecho universal a acceder al conocimiento y a los registros históricos en nuestra propia lengua, preservando la memoria de la Conferencia sobre Europa, y capacitando a la comunidad vasca para participar y contribuir al diálogo en curso sobre la identidad y la solidaridad europeas.

75 años después del Congreso de la Haya, para EuroBasque, Europa sigue siendo nuestra máxima y preocupación y ocupación, por eso, seguiremos trabajando en aras a lograr un protagonismo real, tanto de las personas como de las comunidades naturales que, como Euskadi somos Europa y seguiremos empeñados en que entre todos y todas definimos este modelo político abierto que debe responder a la realidad plural y diversa que es Europa: una Europa unida, en paz, democrática y federal, de la que nos sentimos parte.

Europako Mugimenduaren 1948ko Kongresuaren akten euskarazko lehen argitalpenari hitzaurrea

ENRIQUE BARÓN CRESPO

Diputatu Konstituziogilea (1977-87)

eta Nazioarteko Europako Mugimenduaren presidentea (1987-1989)

«*Izioki dugu*»¹ eta bat egiten dugu Eurobasqueren eta CFEME– Europako Mugimenduaren Espainiako Kontseilu Federalaren pozarekin, izan ere, azkenean atera dira argitara Europaren Batasunerako Mugimenduak 1948an Hagan egindako Kongresuaren Akten euskarazko eta gaztelaniazko bertsioak. Poztasunez betetako hasierako hitz horiek bi hizkuntzatan idatzi zituen, duela mila urte baino gehiago, Errioxako Susoko monasterioan Donemiliagako Glosen kopista ezezagun batek, eta ezin hobe adierazten dute indarrean dagoen Gernikako Estatutuan konstituzionalki ezarritako harreman intimo hori.

Argitalpen hau ez da soilik Europa batuaren sorreraren funtsezko gertaera baten itzulpena. Euskadin, Espainian eta European partekatzen dugun historiari buruzko funtsezko testu bat ere bada. CFEME alderdi politikoetako hainbat ordezkari sortu zuten Parisen, 1949an, Eusko Jaurlaritzak erbestean zuen egoitzan. Diktaduraren aurka eta Espainia konstituzional baten alde, askatasunerako, demokraziarako eta europeismoa sustatzeko ekintza bultzatzen zuen plataforma bat izan zen. Gaur egun, Europa batu baten aldeko Espainiako indar demokratikoak elkartzeko eta eztabaidatzeko foroa izaten jarraitzen du.

Ni neu horren lekuko izan nintzen 1989an, Hagako Ridderzaalen egin zen Europaren Batasunerako Mugimenduaren Kongresuaren 40. urteurreneko Biltzarren presidente izan nintzenean. Bertan izan ziren garai hartan lehendakaria zen Ardanza jauna eta Arzalluz presidentea, zeinak konstituzio- eta estatutu-eginkizunetan lan-kide izan baintuen.

Ez nuen amore eman ordura arte argitaragabeak ziren Aktak lortu arte. Europako Kontseiluaren Liburutegian aurkitu eta bi presidentetzetan nire ondorengoa izan zen José María Gil Robles Gil-Delgadoki eman nizkion; bera arduratu zen fak-simile-edizioa egiteaz.

¹ Texto de comienzo de la Glosa Emilianense 31 en euskera, (jçioqui dugu en grafia original), en lengua romance hispánica «nos alegramos».

Nik neuk gogoan dut jakin-nahi handiko unibertsitateko gazte bat nintzela izan nuela lehen aldiz Europako Mugimenduaren berri, 1962an Munichen egin zen Biltzarrara zela-eta. Garai hartako prentsak kanpaina basati bat egin zuen Europa «demokratiko eta dekadentearen» defendatzaileek Espainiaren aurka antolatutako «aliantza mespretxagarri» haren aurka. Ulertzekoa zen Francoren erregimenaren haserre, Europako Erkidegoarekin bat egitea eskatu zuen une berean Bavariako hiriburuan lehen aldiz bildu baitziren, Gerra Zibilaz geroztik, oposizio demokratikoaren Espainiako ordezkariak.

Hain zuzen ere, frankismoaren erreakzio horrek piztu zizkidan Europako Mugimenduarekiko interesa eta begikotasuna. 1948ko Kongresuko ebazpenak eta «Europarren manifestua» lortu nituen. Testu jakin batzuek pizten duten interes eta zirrarakin irakurri nituen, bilaketa zail baten ondoren, 1948an Hagako Kongresuan bildu ziren europarrak adoretzen zituen lilura berarekin. Bildu ziren horien artean zeuden erbesteratuko espainiar batzuk, hala nola Indalecio Prieto, Salvador de Madariaga, Trueta doktorea eta Josep Xirau. Behatzaile gisa bertaratu ziren José Antonio Aguirre, Xavier de Landaburu eta Juan Carlos Basterra jeltzaleak ere. Leyre Arrieta historialariak parte hartu ahal izateko bizi izan zituzten gorabeherak modu benetan sinegarri eta argigarrian azaltzen ditu². Erabakigarria izan zen bertan bildu zirenak Europako Batasunerako Mugimenduaren Kontseilu Federala sortzeko ados jarri ahal izatea. Erabakigarria izan zen, halaber, bi pertsona ospetsu bertan egotea: Agirre eta Prieto. Maila pertsonalean lagunak ziren arren, aurkari politikoak ziren eta, zalantzarik gabe, ezinbestekoa izan zen orobat 1936ko Gernikako Estatutua onartzeko Diputatuen Kongresuan haien artean egondako «akordio adeitsua»³. Horri esker, Agirre lehendakari hautatu zuten eta lehen Eusko Jaurlaritza eratu ahal izan zen.

Hiru urte besterik ez ziren igaro Europako herriak —hainbat mendez etsaituta eta gerretan murgilduta zeudenak—, Ardatzaren uztarripean zeudenetik edo, britainiarrak bezala, beren askatasunaren alde borrokatzen ari zirenetik. Hori dela eta, Hagako Kongresuaren kezka nagusia etorkizuneko lankidetzaren oinarrian egongo ziren balio komunak islatzea izan zen.

Kongresua 1948ko maiatzean egin zen, Hagan, hiria oraindik erdi suntsituta zegoela, Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak antolatuta.

Kongresurako deialdia egin zutenen artean, Europa askatzeko borrokan prestigio handia lortu zuten pertsonak zeuden. Kongresuaren Ohorezko Presidentea Sir Winston Churchill izan zen, Erresuma Batuko Lehen ministroa zena. Gerra irabazi ondoren, Europar Batasunaren aldeko kanpaina aktibo batean murgildu zen, eta haren

² Arrieta Alberdi, Leyre «Al servicio de la causa vasca». Biografía de F.J.Landaburu, Tecnos, 2021, pp. 305-7. Véase, en este libro, páginas xci y siguientes.

³ «La política como pasión. El Lehendakari José Antonio Aguirre», varios autores, Tecnos, 2014, p. 156

baitan egin zituen Zürich eta Estrasburgoko hitzaldi historikoak. Harekin batera, Biltzarreko batzordeetako presidente izan ziren Paul Ramadier (Politika Batzordea) eta Paul van Zeeland (Ekonomia eta Gizarte Batzordea), Frantziako eta Belgikako lehen ministro ohiak hurrenez hurren, eta Salvador de Madariaga (Kultura Batzordea) Espainiak Nazioen Elkartearen izandako enbaxadore ohia.

Europako egoera orokorrari buruzko lehen biltzar horietan, norbanako gisa, hainbat etorkitako 750 pertsona publikok parte hartu zuten: estatuburu ezagunak, jarduneko ministro eta ministro ohiak, hainbat alderditako diputatuak (kristau demokratak, sozialistak eta liberalak izan ziren nagusiki); erlijiosoak; abokatuak, katedradunak; sindikalistak eta enpresaburuak; gizarte mugimenduko, emakumeen mugimenduko eta gazteen mugimenduko liderrak; akademiako kideak, intelektualak, idazleak eta artistak. Nekez esan daiteke, beraz, Kongresua europazale burubero gutxi batzuen konplot bat izan zenik. 200 kazetarik eman zuten ekitaldiaren berri. Lau egunez, parte hartzaileek Europaren etorkizunaz eztabaidatu zuten, federalismo sutuenetik hasi eta unionismo epelagora zihoazen tesiak helburu komun batean uztartzen saiatuz. Xede hori ederki laburbiltzen da Kerstens presidenteak Kongresuaren irekieran esandako hitzetan: «Askatasunez eta demokratikoki batutako Europa sustatzea».

Winston Churchillek Kongresuaren helburuak deskribatzeko erabili zituen hitzek ez dute indarririk galdu egungo egoerara ekarrita ere:

«Europaren batasunaren aldeko mugimenduak indar positibo bat izan behar du eta, horretarako, balio espiritual komunei buruz dugun ikuskera indargune gisa baliatu behar du. Mugimendu hori fede demokratikoaren adierazpen dinamiko bat da, ikusmolde moralen oinarria eta misio bat izatearen ideia inspirazio dituen. Gure mugimenduaren ardatza Giza Eskubideen Gutuna da, askatasunaren babesa eta legeen sostengua dituen. Ezinezkoa da ekonomia eta egitura politiko orokorraren defentsa elkarrengandik bereiztea. Esparru ekonomikoan elkarri laguntzeko eta defentsa militar bateratua izateko, ezinbestean eta urratsez urrats, batasun politiko handiagoa izateko politika paralelo bat garatu behar da».

Ez dabilta oker hori lortzeko subiranotasun nazionala hein batean sakrifikatu edo elkartu behar dela diotenek. Nik nahiago dut honela ikusi: nazioek pixkanaka subiranotasun zabalago hori bere gain hartzean datza, hori baita beren ohitura eta ezaugarri desberdin eta bereizgarriak babesteko modu bakarra».

Churchillen adierazpenak ez du indar izpirik galdu gaur egun. Hizlari britainiarrek horrelakoak esaten dituztenean, leporatu ohi zaie, inplizituki, proposamen horiek kontinenterako soilik egiten dituztela. Sir Winstoni zalantzaren onura eman beharko genioke. Beharrezkoa izan zenean, berak eta bere herriak egintze-kin erakutsi zuten, hitzetatik harago, prest zeudela balio horiek kontinentean ere babesteko. Churchillen ondorengoa, Clement Attlee lehen ministro laborista, harago joan zen, hilabete batzuk geroago, Estrasburgon «Europaren aukerak feder-

atzea edo hiltzea dira» adierazi zuenean. Churchillek berak, amaitzeko, Europako Batzar bat sortzea proposatu zuen, «modu batera edo bestera». Berehala heldu zioten hori egiteko moduari buruzko eztabaidari.

Hurrengo hizlariak, Paul Ramadierrek, esan zuen Europaren batasuna beharrezkoa zela eta ondorioztatu zuen: «Europa ezin da sortu iraultza federalista moduko baten bidez, horrek gizartea indartu ez eta gobernuak ahulduko bailituzke. Sorkuntza hori ahaleginen batura izango da, saiakera jarraituen bidez eraikuntza sendo batera eramango gaituena».

Alternatiba erradikala Europar Batasunaren beste profeta batek planteatu zuen, Coudenhove-Kalergi konde paneuropeistak, zeinak «batzar konstituziogile kontinental» baten aldeko deia egin baitzuen, eta Europako Batasun Parlamentarioaren iraileko bilera horretarako une aproposa zela adierazi baitzuen. Carandini kondearen babesa jaso zuen, zeinak benetako federazio politiko diziplinatu bat proposatzen baitzuen. Aristokraziak federalismoaren aurrean egindako konpromiso-adierazpen txundigarriak izan ziren!

Hala ere, erantzun zuzenena Paul Reynaud Frantziako Lehen ministro ohiak eman zuen. Hark adierazi zuen Batzar bat zela «Europa salbatzeko gai izango den erakunde bakarra», eta esan zuen zuzenean aukeratu beharko litzatekeela, Spaak-ek esan bezala, «herriek beren gobernuak bultzatu behar dituztelako, baldin eta arrakasta lortu nahi bada» eta, horren arabera, bigarren mailako Batzar bat «diputatu nazionalen klub» moduko bat izango litzatekeelako. Haren proposamena Edouard Bonnefous gaullistak zuzenketa baten bidez zehaztu zuen. Bonnefous Frantziako Batzar Nazionalako Kanpo Arazoetako Batzordeko presidentea zen, eta aurkeztutako zuzenketa Batzordeko kide guztiek sinatu zuten, komunistek izan ezik; zuzenketan «Europako Batzar Konstituziogile baten alde egiten zuen, zeinak parlamentuei Europa bakar baterako Konstituzioa proposatuko baitzien». Harold Macmillan zuzenketaren aurka agertu zen, eragozpen politiko eta tekniko ugari aipatuz (erroldak, barrutiak, hauteskunde sistema), eta lehenik horiek argitu behar zirela esan zuen, «(...) oinarririk gabeko konstituziorik ez idazteko. Oso erraza da konstituzioak idaztea, ez, ordea, horiek eraginkorrak eta iraunkorrak izatea». Henri Brugmans ibilbide luzeko federalista funtzionala ere zuzenketaren aurka agertu zen, arrazoi doktrinal eta taktikoengatik.

Azpmarratzekoa da Kramer doktoreak Alemaniako ordezkariatzaren izenean emandako hitzaldia. Ordezkaritza haren kide izan ziren halaber Adenauer, Hallstein eta Heinemann.

Hitzaldira etorritz, zera esan zuen: «Garaipen moral handia da guretzat gerraz geroztik lehenengoz, eta Bake Itun bat sinatu aurretik, Alemaniako ordezkaritza bat Europako Biltzarrera gainerako nazioen pare etor dadin onartzea. Horrek nabarmen hunkitu du Alemaniako herria. Gure herrikide askok lehen aldiz ulertu dute federalismoa ez dela garaileek garaituak zatitxotan mozteko sortu duten asmakizuna, federalismoa ez dela hobeto kontrolatu eta erreprimitzeko zatiketa-metodo bat. Aitzi-

tik, federalismoak antolaketa askea esan nahi du, zuzenbidean oinarritutako batasun askea, auzotasun oneko espirituaz eraikia. Alemaniako biztanleen egungo mesfidantza handia gainditzeko ez dago Europako gainerako herrialdeetan printzipio bera aplikatzea baino modu eraginkorragorik. Federa dezagun Alemania, baina federa dezagun Europa aldi berean, eta horrela federalismoa Europako tradizioarik onenetatik eratorritako printzipio orokor bat dela frogatuko dugu, zeinaren arabera Europak etorkizun hobea eraiki dezakeen».

Azken saioan, Sir Anthony Eden presidente zela, Paul Ramadier txostengileak Europa eratzekeko ordua iritsi zela zioen hitzaldi bat egin zuen: «Europako zibilizazioa izango da guk nahi dugun federazio europar horren oinarria eta oinarri hori politikoki hitz bakar batean defini daiteke: “demokrazia”. Askatasun politikoa da, herri-subiranotasuna, norbanakoaren eskubideen aitortza. Azken batean, pertsonarenganako errespetua da, bera baita jarduera sozialaren objektua, gizarteak ezinbestean babestu behar duena».

Irismenari dagokionez, Ramadierrek esan zuen herrialdeen parte hartzeke borondatearen arabera zela, eta «Atlantikoaren eta Uralen arteko eskualdearen» definizio geografiko tradizionala erabili zuen (formula hori klasikoa zela esan zuen Ramadierrek berak; dirudienez, De Gaullek ez zuen zailtasun handirik izan hori asmatzeko).

Forma juridikoa dela eta, Erkidegoak Parisko Itunean «eta, zehazki, Bruselako Itunean edo elkarri laguntzeko eskualde-itunean» aurretiazko forma jada emana zegoela esan zuen, eta hurrengo etapan «itunen» fasea gainditu behar zela (Estatu bakoitzaren subiranotasunaren osotasuna bere horretan uzten baitzuten); eta «subiranotasun» terminoari buruzko gatazka, bere ustez, nahiko ulergaitza eta nahasia zela, «izan ere, absolutuak adierazten dituzten hitzek ez baitute benetan ezer adierazten eta gaizki-ulertuak sortzeko joera baitute».

«Baina ez da agintaritza erkiderik aurreikusten. Agintaritza hori eratzea da gakoa: ahobatezkotasunaren araua bertan behera utzi eta, horren ordez, denen izenean jardungo duen pertsona bat izendatu beharko litzateke, gero kontuak emateko baldintzapean; edo ahobatezkotasunaren araua gehiengoaren arauarekin ordezkatu, gutxienez». Batzordearen aurrekoa zen Goi Agintaritzaren ideia renarnuina bertan zen.

Kongresuaren amaierako ebazpenaren puntu nagusiak honako hauek ziren:

- Eskubide subiranoerik buruz: «Adierazten du iritsi dela Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk transferitzeko ordua, aurrerantzean eskubide horiek komunean erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko»;
- «Kontuan hartzen du, Batasunak zein Federazioak, hura osatzen duten herrien segurtasuna bermatzeko helburua duenak, independentea izan beharko duela edozein potentziaren aurrean eta ez dela ezein nazioen aurkako mehatxua izango»;

- «Baieztatzen du Europako Batasunak edo Europako Federazioak eman deza-keela Alemaniako arazo ekonomikoen eta politikoen irtenbide bakarra»;
- «Eskatzen du ahalik eta lastarren, Europako Batzar bat dei dadila, kide diren nazioetako parlamentuek —beren baitan zein haietatik at— hautatua izango dena: Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten lagunduko duena; arlo ekonomikoan zein politikoan Europaren beharrezko batasuna arian-arian ezartzeko neurri egokiak gomendatuko dituen; Batasun edo Federazio bat sortzeak dakartzan arazo juridiko eta konstituzionalak aztertuko dituen, bai eta horren ondorio ekonomiko eta sozialak ere; eta arazo horiek ebazteko planak egingo dituen».
- Giza Eskubideen Gutun bat, kontuan hartuta «Batasun horrek erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat irekita egon behar duela». Ebazpen kulturalak sakonago garatzen du, baieztatuz giza eskubideen defentsa dela Europa batu baterako gure ahaleginen ardatza; Giza Eskubideen Gutuna ez dela nahikoa, eta gutunari izaera juridikoki loteslea eman behar zaiola, Europar Batasuneko estatu kideen artean adostutako hitzarmen batean oinarrituta;
- Eskubide horiek bermatzeko, nazioz gaindiko organo bat sortu behar zen, Auzitegi Goren bat, estatu kideen gainetik legokeen kontrol judizialerako organo bat. Gizabanakoek eta taldeek organo horretara jotzeko aukera izan beharko lukete, eta organoak beharrezko zehapenak aplikatzeko gaitasuna izan beharko luke.

Ebazpen honetan espiritu eta xede berberak dituzten erakundeen haziak antzematen dira: Europako Kontseiluaren eta Europako Parlamentuaren haziak, bai eta Giza Eskubideen Auzitegiarena eta Europako Erkidegoko Justizia Auzitegiarena ere. Ebazpenak zehaztu zituen irudiak, hitzaldiak eta eztabaidak gaurkotatzen handikoak dira oraindik ere: aliantza europar baten defendatzaile zuhurrak, federalista iraultzaileak, gradualistak edo funtzionalistak, den-denak zeuden ordezkaturak.

Hamarkada bat baino gutxiagoren buruan, balantzea historikoa izan zen: Europako Kontseilua sortu zen, Giza Eskubideen Europako Hitzarmena egin zen, Amsterdamen Kulturaren Europako Fundazioa eta Brujasen Europako Institutua eratu ziren, eta, batez ere, Europako Erkidegoa abian jarri zen, IAEE, Euratom eta Erromako Itunarekin. Horrek agerian jartzen du europarren arteko funtsezko adostasuna, demokraziaren eta giza eskubideen balioak gorde eta defendatzeari dagokionez. Zalantzarik gabe, horrek eragin zuen Europaren Batasunerako Mugimendua «indar subertsibo» izatea 60ko hamarkadako Espainian, joera politiko oso desberdinetako espainiarrei elkartzeko aukera eman zieten plataforma demokratikoak eratu zirelako.

Une honetan, integrazio-prozesuan barne-bultzada berri bat gertatzen ari da, non bere dinamikaren bultzada kanpoko mehatxuaren aurkako borrokarekin uztartzen den. Europako Mugimenduaren zeregina gure aniztasun kultural eta politikoa adieraztea da, bakean eta askatasunean oinarritutako etorkizun bat partekatzeko borondate komun hori agertzea, pentsamendu-joera guztiei zabalik egonda, bai eta Europako Federazioaren eraikuntza demokratikoa indartu eta burutu dadin bultzatzea ere.

Prólogo a la primera publicación de las actas del Congreso del Movimiento Europeo de 1948 en lengua vasca

ENRIQUE BARÓN CRESPO

Diputado Constituyente (1977-87)

y presidente del Movimiento Europeo Internacional (1987-1989)

«Izioki dugu»¹, nos alegramos con Eurobasque y el Consejo Federal Español del Movimiento Europeo (CFEME) de que, por fin, aparezcan las versiones en euskera y en castellano de las Actas del Congreso del Movimiento Europeo de La Haya de 1948. Esta expresión jubilosa, escrita en ambas lenguas hace más de un milenio por un anónimo copista de las Glosas Emilianenses en el Monasterio de Suso en la Rioja, expresa de modo insuperable su íntima relación, constitucionalmente consagrada en el vigente Estatuto de Guernica.

No se trata sólo de una traducción de un acontecimiento clave de la gestación de la Europa unida. Es un texto esencial sobre nuestra historia compartida en Euskadi, España y Europa. El CFEME, creado en París en 1949 en la sede del Gobierno vasco en el exilio por representantes de los partidos políticos fue una plataforma impulsora de acción por la libertad, la democracia y el europeísmo contra la dictadura por una España constitucional. Hoy en día, sigue siendo un foro de encuentro y debate de las fuerzas democráticas españolas por una Europa unida.

Lo viví al presidir en 1989 el Congreso del 40 Aniversario del Congreso del Movimiento Europeo celebrado en la misma Ridderzaal de La Haya con la presencia del entonces Lehendakari Ardanza y el Presidente Arzalluz, con los que compartí la tarea constituyente y estatutaria.

No paré hasta conseguir las Actas, inéditas hasta entonces, en la Biblioteca del Consejo de Europa y se las pasé a mi sucesor en ambas presidencias, José María Gil Robles Gil-Delgado que hizo una edición facsímil de las mismas.

En mi caso personal, recuerdo como joven universitario inquieto la primera vez que oí hablar del Movimiento Europeo en 1962 con motivo del Congreso de Múnich. La prensa de la época desencadenó una feroz campaña contra el «contubernio»

¹ Texto de comienzo de la Glosa Emilianense 31 en euskera, (jçioqui dugu en grafía original), en lengua romance hispánica «nos alegramos».

que los defensores de la Europa «democrática y decadente» habían organizado en contra de España. La cólera del régimen de Franco era comprensible. En la capital bávara se habían reunido por primera vez después de la guerra civil los representantes españoles de la oposición democrática en el mismo momento en que había solidificado la adhesión a la Comunidad Europea.

Fue justamente esta reacción del franquismo la que atrajo mi interés y mis simpatías por el Movimiento Europeo. Me procuré las resoluciones del Congreso de 1948 y «El llamamiento a los Europeos». Los leí con el interés y la emoción que algunos textos despiertan, tras una difícil búsqueda, con la misma fascinación que animaba a los europeos que se reunieron en el Congreso de La Haya en 1948. Entre ellos había algunos españoles del exilio, Indalecio Prieto, Salvador de Madariaga, El Dr. Trueta y Josep Xirau. También asistieron como observadores los peneuvistas José Antonio Aguirre, Xavier de Landaburu y Juan Carlos Basterra. El relato de la historiadora Leyre Arrieta sobre las vicisitudes que vivieron para poder participar es verosímil e ilustrativo². Lo decisivo es que los allí presentes se pusieran de acuerdo para constituir el Consejo Federal del Movimiento Europeo. La presencia de dos personalidades como Aguirre y Prieto, tan amigos personales como rivales políticos, fue sin duda tan decisiva como lo había sido su «entente cordial»³ en el Congreso de los Diputados para la aprobación del Estatuto de Guernica de 1936, que posibilitó la elección del primero como Lehendakari y la constitución del primer Gobierno vasco.

Apenas habían pasados tres años desde que los pueblos europeos, enemistados secularmente y envueltos en guerras, estaban bajo el yugo del Eje o como los británicos, luchaban por su libertad. Por esta razón, la preocupación principal del Congreso de La Haya, fue plasmar los valores comunes que debían formar la base para la cooperación futura.

En mayo de 1948 se celebró en la semidestruida ciudad de La Haya, organizado por el Comité internacional de Coordinación de los Movimientos por la Unidad Europea.

Entre los convocantes había nombres de un enorme prestigio en la lucha por la libertad en Europa. En primer lugar, el presidente de honor del Congreso, sir Winston Churchill, el premier británico que, tras vencer en la guerra, se había embarcado en una activa campaña pro Unión Europea de la que han pasado a la Historia sus discursos de Zúrich y Estrasburgo. Junto a él presidieron las Comisiones del Congreso los ex primeros ministros de Francia, Paul Radmadier (la Comisión Política),

² Arrieta Alberdi, Leyre «Al servicio de la causa vasca». Biografía de F.J.Landaburu, Tecnos, 2021, pp. 305-7. Véase, en este libro, páginas xci y siguientes.

³ «La política como pasión. El Lehendakari José Antonio Aguirre», varios autores, Tecnos, 2014, p. 156

el de Bélgica, Paul van Zeeland (la Comisión Económica y Social), y el ex embajador de España ante la Sociedad de Naciones, Salvador de Madariaga (la Comisión Cultural).

A estos primeros Estados Generales de Europa habían acudido, a título individual, 750 personalidades procedentes de los horizontes más diversos. Estadistas famosos, ministros en ejercicio y ex ministros, parlamentarios de varias tendencias (con predominio de demócratacristianos, socialistas y liberales); personalidades religiosas, juristas, catedráticos, sindicalistas y empresarios, dirigentes de movimientos sociales, feministas y juveniles; sabios, intelectuales, escritores y artistas. No se trataba, por tanto, de un reducido complot de exaltados europeístas. Cubrieron el acontecimiento 200 periodistas. Durante cuatro días debatieron sobre el futuro de Europa, haciendo la síntesis entre las más ardientes tesis federalistas y las más tibiamente unionistas, con un objetivo común, en palabras del presidente Kerstens al abrir el Congreso: «La promoción de una Europa unida libre y democráticamente».

Winston Churchill definió el Congreso en términos de palpitante actualidad:

«El movimiento por la Unidad de Europa debe ser una fuerza positiva que saque su fortaleza de nuestro sentido de comunidad de valores espirituales. Es una expresión dinámica de fe democrática basada en concepciones morales e inspiradas por un sentido de misión. En el centro de nuestro movimiento está una Carta de Derechos Humanos, guardada por la libertad y sostenida por la ley. Es imposible separar la economía y la defensa de la estructura político general. La ayuda mutua en el campo económico y la defensa militar conjunta deben ir acompañadas, paso a paso, por una política paralela de mayor unidad política.

Se dice con verdad que esto implica algunos sacrificios o una fusión de soberanía nacional. Prefiero mirarlo como la asunción gradual por todas las naciones afectadas de esa soberanía más amplia, que es la única que puede proteger sus costumbres y características distintivas y diversas».

Una declaración que guarda toda su vigencia hoy día. La crítica usual a este tipo de pronunciamientos en boca de un británico es que, implícitamente, lo proponen sólo para el continente. Hay que reconocer que cuando fue necesario, tanto él como su pueblo demostraron con obras, y no sólo con palabras, que estaba dispuestos a defender estos valores también en el continente. Su sucesor como premier, el laborista Attlee, fue más lejos al afirmar en Estrasburgo, meses después: «Europa debe federarse o perecer». El mismo Churchill concluyó formulando la propuesta de constituir, in one form or another, una Asamblea Europea. El debate sobre «una u otra forma» saltó de inmediato a la palestra.

El siguiente orador, el ex primer ministro francés, Paul Ramadier, definió la Unión Europea como una «necesidad cercana...», para concluir que «no se puede crear Europa a través de una especie de revolución federalista, que debilitaría a los

Gobiernos sin fortalecer la colectividad. Será la suma de los esfuerzos la que, por aproximaciones sucesivas, nos conduzca a una construcción resistente».

La alternativa radical fue planteada por otro precursor, el paneuropeísta conde Coudenhove-Kalergi, que pidió «la Constituyente Continental» y señaló la cita que se había dado en septiembre la Unión Parlamentaria Europea como momento oportuno. Fue apoyado por el conde Carandini, que proponía una federación política verdadera y disciplinada. ¡Curiosa pasión nobiliaria por el federalismo!

Con todo, la respuesta más directa fue la del también ex primer ministro francés, Paul Reynaud, que planteó la Asamblea como la «única institución capaz de salvar Europa», que debía ser elegida directamente porque, citando a Spaak, «para triunfar es preciso que los pueblos empujen a los Gobiernos», y una Asamblea a un segundo nivel sería «un club de diputados nacionales» Su propuesta se concretó en una enmienda presentada por el gaullista Edouard Bonnefous, presidente de la Comisión de exteriores de la Asamblea Nacional francesa, con las firmas de todos sus colegas menos los comunistas, para defender «una Constituyente Europea que deberá proponer a los diferentes Parlamentos una Constitución de la Europa Única». Harold Mac Millan tomó la palabra en contra, planteando una larga lista de objeciones técnicas y políticas (censo, circunscripción, sistema electoral), para concluir que habría que resolverlas previamente para «no escribir constituciones en el aire. Es muy fácil escribir constituciones; lo difícil es hacerlas efectivas y duraderas». Igualmente se pronunció en contra, por razones doctrinales y tácticas, un federalista funcionalista de tan larga trayectoria como Henri Brugmans.

Destacable fue la intervención del Dr. Kramer en nombre de la delegación alemana, en la que figuraban Adenauer, Hallstein y Heinemann:

«El que, por primera vez desde la guerra, e incluso antes de que se haya firmado un Tratado de Paz, se permita asistir a una delegación alemana al Congreso de Europa en pie de igualdad con las demás naciones, nos ha supuesto una muy grande victoria moral. Este hecho ha causado una enorme impresión en el pueblo alemán. Muchos de nuestros compatriotas han comprendido por vez primera que el federalismo no es una invención de los vencedores cuyo objetivo sería trocear a los vencidos en cachitos, ni un método de división para mejor controlar y reprimir, sino que significa la organización libre sobre la base del Derecho con un espíritu de buena vecindad. No existe medio más eficaz para vencer la muy grande desconfianza actual de la población alemana que el de aplicar el mismo principio a Europa. Federalicemos Alemania, pero federalicemos al mismo tiempo Europa, y así se demostrará que se trata de un principio general que deriva de las mejores tradiciones europeas y con el que Europa puede construir un mejor porvenir».

En la sesión final, presidida por Sir Anthony Eden, el ponente, Paul Ramadier, hizo un discurso que partía de que había llegado la hora de constituir Europa, «y

el fundamento mismo de esta Federación Europea que deseamos es la Civilización europea, que pude definirse en una sola palabra: la democracia. Es la libertad política, la soberanía popular, el reconocimiento de derechos al individuo. En suma, el respeto a la persona humana, objeto de la actividad social y que la sociedad tiene el mandato de salvaguardar».

En relación con su ámbito, afirmó que se trataba de una cuestión de voluntad para los países el participar, empleando la definición tradicional geográfica de la región que va del Atlántico a los Urales (fórmula que citó como clásica, por lo que De Gaulle no debió de tener grandes problemas para inventarla).

En cuanto a su forma jurídica, la Comunidad tenía ya una primera forma en el Tratado de París, «y más singularmente en el pacto de Bruselas, pacto regional de asistencia mutua»; pero la etapa que había que franquear era la de «superar el estadio del pacto, que deja a cada Estado la integridad de su soberanía; y el conflicto en torno al término tiene algo de abstruso y confuso, ya que la palabra que expresa absolutos, en definitiva, no expresa absolutamente nada y se presta al equívoco».

«Pero no se prevé ninguna autoridad común. La clave está en la constitución de esta autoridad y el abandono de la regla de la unanimidad para sustituirlas por la designación de una persona encargada de actuar en nombre de todos y de rendir cuentas, o al menos en sustituir la regla de la unanimidad por la de la mayoría». La idea de la Alta Autoridad, predecesora de la Comisión, estaba ya en embrión.

La resolución final tenía como puntos principales los siguientes:

- Sobre los *Derechos Soberanos*, «declara que ha llegado la hora, para las naciones de Europa, de transferir algunos de sus derechos soberanos para ejercerlos en adelante en común, con objeto de coordinar y desarrollar sus recursos»;
- «Considera que la Unión o Federación, cuyo objetivo será asegurar la seguridad de los pueblos que la compondrán, deberá ser independiente con respecto a cualquier potencia y no constituirá amenaza contra ninguna nación»;
- «Afirma que la única solución de los problemas alemanes, tanto en el plano económico como en el político, la puede proporcionar la Unión o la Federación Europea»;
- Propone la convocatoria, con la máxima urgencia, de una *Asamblea Europea* que, elegida en su seno o fuera de él, por los Parlamentos de las naciones participantes, contribuirá a crear y a expresar la opinión pública europea; recomendará las medidas inmediatas adecuadas para establecer progresivamente la unidad necesaria de Europa, tanto en el plano económico como político, examinará los problemas jurídicos y constitucionales planteados por la creación de una unión o federación, así como sus consecuencias económicas y sociales.
- Una *Carta de Derechos Humanos*, considerando que «tal Unión o Federación deberá estar abierta a todas las naciones de Europa que vivan bajo un régimen

democrático y se comprometan a respetar una Carta de Derechos Humanos». Tema desarrollado en la Resolución Cultural, que afirma que los derechos humanos, cuya defensa es el eje máximo de la Europa unida, no tienen protección suficiente con una Carta y es preciso darles un carácter jurídicamente obligatorio, para lo cual hay que apoyarla en un convenio entre los Estados miembros de la Unión Europea;

- La garantía de estos derechos implica el establecimiento de una institución supranacional, una Corte suprema, órgano de control judicial, instancia superior a los Estados, a la cual pueden recurrir personas y colectividades, y capaz de aplicar las sanciones necesarias.

En esta resolución figuran en embrión instituciones que comparten casa y espíritu, como el Consejo de Europa y el Parlamento Europeo, así como el Tribunal de Derechos Humanos y el de Justicia de la Comunidad. También se definieron personajes, discursos y argumentos que siguen aún vigentes en la actualidad: desde el aliancista cauteloso al federalista revolucionario, pasando por toda la gama de gradualistas o funcionalistas.

En menos de una década el balance fue histórico. La creación del Consejo de Europa, la elaboración de la Convención Europea de Derechos Humanos, la institución de la Fundación Europea de la Cultura de Ámsterdam y del Colegio de Europa en Brujas y, sobre todo, el comienzo de la Comunidad Europea con la Ceca, el Euratom y el Tratado de Roma. Ello expresa el consenso fundamental de los europeos de guardar y defender los valores de la democracia y de los derechos humanos. Sin duda son éstas las razones que hicieron que el Movimiento Europeo fuera una «fuerza subversiva» en la España de los años 60 al constituir plataformas democráticas en donde los españoles de las más diferentes orientaciones políticas pudieron encontrarse.

En este momento, el proceso de integración está experimentando un nuevo impulso interno en el que confluye el empuje de su propia dinámica con la lucha contra la amenaza externa. La tarea del Movimiento Europeo, expresión de nuestra diversidad cultural y política y de una común voluntad de compartir un destino en paz y libertad, abierto a todas las tendencias de pensamiento es animar a reforzar y culminar la construcción democrática de la Federación Europea.

Europako Kongresua (Haga, 1948)
Europaren integrazioaren matrize intelektual, sozial,
politiko eta juridiko gisa

IGOR FILIBI

*Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU),
Idazkari nagusia (EuroBasque - Europako Mugimenduen Euskal Kontseilua)*

Den-dena Hagan hasi zen.

Denis de Rougemont¹

1. GERRA HANDIA (1914-1918) ETA EUROPA ZAHARRAREN
GAINBEHERA

XVIII. mendearen amaieran Ameriketako eta Frantziako iraultzekin hasitako ziklo iraultzailea itxiz joan zen XIX. mendearen erdialdean, berdintasunaren eta herritartasun unibertsalaren printzipioak ezartzea lortu gabe. Sektore tradizionalak iraultza geldiarazteko gai izan ziren eta Europako inperioen berreraikitze kontserbadoreari ekin zioten, konstituzio bikoitzetan oinarrituz; bestela esanda, metropoli eta kolonietarako zeuden lege-esparru desberdinak inperio liberalen garapen politikoa-
ren bizkarrezur bihurtu zen (Fradera, 2015: xv-xvi).

XX. mendearen hasieran Europa hautsita zegoen, klase sozial eta elite berriek noblezia zaharraren eta monarkien kontrolaren eta gidaritzaren mende jarraitzen baitzuten. Kontuan hartu beharreko alderdi garrantzitsu bat da hori, izan ere, ohiko iritziaren kontra, alderdi aurreindustrialek eta aurremodernoek nagusi izaten jarraitzen baitzuten Europan Lehen Mundu Gerra piztu zenean. Europako eskualdeetan egoera anitz eta anitz egon arren, eta elementu modernoek, besteak beste, kapitalismoak eta burgesia industrialak gero eta garrantzi handiagoa izan arren, lurrak jarraitu zuen klase agintari eta gobernariaren aberastasun eta errenta mota nagusia izaten 1914ra arte. Ordura arte, erregeek Europako autoritate-sistemen «pieza nagusiak» izaten jarraitzen zuten.

¹ Rougemont, Denis de (1965). *The meaning of Europe*. Londres, Sidgwick & Jackson; 83. or.

Egoera horretan iritsi ziren Gerra Handira. Baieztatu izan da ere, hain zuzen, elite zaharrek beren nagusitasun politikoa berresteko eta areagotzeko egin zuten saiakera faktore erabakigarri bat izan zela, eta Gerra Handia eta haren ondorioak (1939-45) sortu zituzten barneko eta nazioarteko tentsioak larriagotu zituztela, Europan antzinako ordena desegiteari hasiera emanez (Mayer, 1997: 14-25; Overy, 2024).²

Alferrik izan ziren Estatu batzuek bakea antolatzeko egindako saiakerak, izutzen hasiak baitziren gero eta indar suntsitzailer handiagoko borroka-bide berriak sortu izanaren ondorioz (Crespo, 2008). Ahalegin diplomatiko guztiek eta Errusiako tsarrak bultzatutako 1899 eta 1907ko Hagako biltzarrak antolatzeak ez zituzten euren bi helburu nagusiak lortu: armamentuak murriztea eta gerra nazioarteko arbitrajemekanismo batekin ordezkatzeko (Hucker, 2015). 1907ko biltzarrak piztu zuen interes publiko handia ere (prentsako albisteek elikatu zuten interes hori, diplomazia «berri» eta irekiago baterako aurrerapauso aipagarri gisa, hedabideek ekitaldira sartzeko baimena izan baitzuten) ez zen gai izan potentzien gobernuetan eragiteko. Ez zuen eraginik izan ere Nazioarteko armagabetzearen aldeko Emakumeen Ligak ordezkariari aurkeztu zizkien tsarraren proposamenen aldeko milioi bat sinadurek (Hucker, 2015). Inperioen mundu bat zen, botere militarrek lortu eta mantentzen zituen inperioena, non ez ziren publikoaren iritziekin ia kezkatzen (Best, 1999:619, 633).

Benetan, herriaren babes hori izan arren, bi biltzarrek eragindako etsipen bikoi-tzak ez zuen inolako gizarte-asaldurarik sortu «errealitate politikoak» inposatuta ego-tera ohituta zegoen publikoarengan (Hucker, 2015). Aitzitik, gogoan izan behar dugu 1914an, bi bandoetan, jendartearen izugarritzko gogo bizia piztu zela gerraren inguruan (Paull, 2018:250). Ikaragarriak dira gaur egunera arte iritsi diren irudiak, non ehunka gazte irribarretsuz osatutako ilara luzeak ikusten diren Londres, Berlin edo Pariseko bulegoetan, armadan izena emateko txandaren zain. Aste gutxiren bu-ruan, lubakien gerra modernoak irribarre horiekin amaitu eta belaunaldi oso bat he-riotzara eta lokatzetara eraman zuen.

Maila orokorrago batean, Europako agertoki politikoa eraldatu egin zen oso urte gutxitan. 1887ko eta 1907ko aliantza-sistemak alderatuz gero, ikus daiteke Eu-ropa multilateral batetik bi aliantza-sistemaren inguruan antolatutako Europa batera igaro zirela. Europako sistema geopolitikoaren polarizazio hori funtsezko baldintza zen 1914an piztu zen gerrarako (Clark, 2014: 156-7).

Gerra Handia (1914-1918) aurreko beste gerra guztien gainetik altxatu zen eta astinaldi bat izan zen Europako gizartearentzat, zeinak, George Simmel-en hitzetan,

² Antzeko ilduan, León Trotskyk —1914an, Frantziari gerra deklaratu ondoren Alemaniatik presaka ateratu ondoren, Zurichen idatzitako *La guerra y la Internacional* lanean— baieztatzen zuen Alemania erregimen absolutista zela, tsaristaren antzekoa, eta, hain zuzen ere, oinarri kapitalista boteretsu batek babestutako erakunde monarkiko feudal horrek ematen ziola nagusitasun militarra (Trotsky, 1914).

benetako «krisialdi kultural» gisa bizitu baitzuen (Hewitson eta D 'Auria, 2015:4). Paul Valéryk, garai bati hitzak jarritz, zera idatzi zuen gerra ondoren: «Guk, zibilizazioek, orain badakigu hilkorrak garela» (Valéry, 1919:321).³

Hiru inperio zaharren amaiera izan zen (errusiarra, austro-hungariarra eta otomandarra) eta potentzia berri baten sorrera, Sobietar Batasunarena, zeinak gizarte mota berri bat sustatzen baitzuen, kapitalismoaren eta demokrazia liberalaren alternatiba handi bat. Ezin dugu ahaztu gerra faktore erabakigarri bat izan zela iraultza sobietarraren garaipenean, «bakea, ogia eta lurra» lelo herrikoia markatuta baitzegoen, eta horrek azaldu egiten du Estatu iraultzaile berriaren lehen erabakietako bat herrialdea gerratik ateratzea izatea (Hermida, 2002:112). Adibide horrek erakusten du 1914ko suntsipenaren esperientziak zer neurrian elikatu zuen Europako antolaketa politikoaren ereduari buruzko eztabaida sakona, non ideologia marxista, faxista eta anarkista lehiatzen ziren.

Bakea izan zen gizartearen babes nabarmena piztu zuen beste ideietako bat. Ehunka mila pertsonak bakearen aldeko hainbat ekimen babestu zituzten Europako herrialde guztietan. Bereziki adierazgarria da ordura arte isilarazita egon ziren gizataldeen mobilizazio-gaitasuna, hala nola emakumeena, bat-batean nazioarteko erakunde erraldoiak eta ekitaldi jendetsuak antolatu baitzituzten, gobernuetako agintari politiko gorenekin harremanetan jartzera iritsiz. Gizarte zibilak bere burua antolatzeko eta agenda politikoa gai berriak planteatzeko zuen gaitasunaren mugarri izan zen 1915eko apirilean Hagan egin zen Emakumeen Nazioarteko Biltzarra, Lehen Mundu Gerra betean.

Gizartearen gaitzespen handia, gobernu askoren boikot administratiboa eta herrialde beligeranteen arteko mugen itxiera bazeuden ere, mundu osoko 1.136 emakume bildu ziren Jane Addams presidente zutela. Addams gizarte-lanaren, emakumeen eskubideen eta bakezaletasunaren arloko aktibista ezaguna zen, eta Bakearen Nobel Saria jaso zuen 1931. urtean. Parte-hartzaile guztiek onartu behar zuten gutxieneko akordioak bi puntu zituen: 1) nazioarteko eztabaidak modu baketsuan ebazti behar ziren, eta 2) parlamentuak aukeratzeko boto-eskubidea emakumeei ere za-

³ Horrela hasten zen Europaren egoeraren inguruan zuen larritasuna adierazten zuten bere bi gutunetatik lehena. Eta zera esanez amaitzen zen: «Agur, mamuak! Munduak ez du zure beharrik. Ezta nire beharrik ere. Munduak, zorigaiztoko zehaztasunerako joera aurrerabidea izenarekin bataiatzen duenak, bizitzaren onurak, heriotzaren abantailak batu nahi ditu. Halako nahasmen bat da nagusi oraindik, baina itxaron dezagun pixka bat eta dena argituko da; azkenean ikusiko dugu animalia-gizarte baten miraria agertzen, inurritegi perfektu eta behin betikoa». John Middleton Murry-k Valéry-ri eskatutako bi gutun horiek Londresko *The Athenaeum* aldizkari ospetsuan argitaratu (1919ko apirilaren 11n eta maiatzaren 2an) eta berehala, *La Nouvelle Revue Française* aldizkarian argitaratu ziren, Frantziako publikoarentzat interesgarriak zirelako. Garai hartako espiritua zen eta horren erakusgarri dira urte horietan Mendebaldearen gainbeherari buruz argitaratu ziren askotariko lanak, hala nola Oswald Spengler (1918-1923), Arnold Toynbee, José Ortega y Gasset, Martin Heidegger, eta abarrenak (Martínez, 2018).

baldu behar zitzairen. Biltzar haren emaitza nagusi gisa, azken dokumentu bat onetsi zen, argitasun eta anbizio politiko handikoa, eta Bakearen eta Askatasunaren aldeko Emakumeen Nazioarteko Liga (WILPF) sortu zen (Ubric eta Martínez, 2015).

Bere proposamenen artean honako hauek dira azpimarratzekoak: kanpo-politikaren kontrol demokratikoa eskatzea, itunak parlamentuan berretsiz; sufragioa emakumeei zabaltzea eta berdintasuna eskubide politikoetan; itun sekretuak debekatzea; herrien autogobernurako eskubidea, eta justizia auzitegi bat eta kolonizatu-tako herrien babes barne hartu beharko lituzkeen nazioen elkartearen proposamen handinahia (Addams *et al*, 2003; WILPF, 2004; Vellacott, 1993). Ikus daitekeenez, puntu horietako batzuk Wilson presidenteak eta Europako beste estatuburu batzuek bere egin zituzten, eta gobernuen agenda politikoaren parte izatera igaro ziren.

Gerra Handia hasi zenetik, harrigarria da egileek eta ideologia oso desberdine-tako taldeek egindako diagnostikoen bateratasuna, hala nola León Trotsky iraul-tzaile internazionalistak (1914), Luigi Einaudi liberal italiarrak (1918) edo federa-lista integral eta pertsonalisten taldeek, horietako batzuk oinarri kristaukoak, gerra arteko aldiko Sprit edo l'Ordre Nouveau aldizkarien inguruan (Loubet del Bayle, 1969; Filibi, 2009). Guztiak bat zetozen kapitalismoak Estatu nazioaren esparrua gainditu zuenaren inguruan eta, ziotenez, ez zen gai garai hartako arazo askori au-rre egiteko eta, are gutxiago, konpontzeko. Europa zen itxaropen bakarra eta arreta subiranotasunaren kontzeptuan jartzen zen, zaharkituta zegoelako eta desegokia ze-lako etorkizuneko erronketarako, gainditu beharreko oztopo nagusi gisa ikusiz (Salvadori, 2017:28; Filibi, 2020).

Luigi Einaudik ideia horiek 1918an *Il Corriere della Sera* egunkarian idatzi-tako bi artikulutan laburbildu zituen. Urte horren hasieran, urtarrilaren 5ean, jada hiru urte eta erdi iraun zituen izugarritzko gerra baten erdian, mundu guztiak aho-tan zuen nazioen elkarte bat posible ote zen hausnartzen zuen, eta zera galdetzen zion bere buruari: «Zergatik ez litzateke posible izan behar Ingalaterraren aurka ma-txinatu ziren 13 kolonia amerikarrek egin zutena Europan egitea?». Hala ere, zera adierazten zuen samintasunez: «Denek onartzen dute inplizituki Estatu aliatuek edo konfederatuek erabat subirano eta independente izaten jarraitu behar dutela (Ei-naudi, 2017:280).

Urte bereko abenduaren 28an, gerra aste batzuk lehenago amaitu ondoren, bere pentsamenduaren gakoa aurreratu zuen «Subiranotasunaren dogma eta nazioen elkar-tearen ideia» izeneko beste artikulua batean. Wilson presidenteak Nazioen Elkarte bat sortzeko egindako proposamena luze eta zabal eztabaidatzen zen, eta Europako he-rrialde guztietan babes ugari pizten zituen. Einaudik, ordea, ez zuen bere burua engai-natzen eta zera baieztatu zuen: «Hala ere, ideia hori gauzatzeko eta, behin gauzatuta, haren apostoluek nahi bezalako fruituak emateko, haren esanahiak argia izan behar du (...). Bada metodo seguru bat gaur egun nazioen elkartearen ideari nonahi ugaritzen

ari diren atxikimenduen egiazkotasuna egiaztatzeko (...): eta da galdetzea ea zer neurritaraino dauden prest neofito berriak estatu inperial, demokratiko edo proletarioaren erabateko subiranotasunaren dogmari uko egiteko». (Einaudi, 2017:306).

Izan ere, hor dago gakoa, «estatuaren subiranotasunaren dogman, beste Estatuetatik independentea den horretan, batasun perfektua izanik bere horretan (...). Agian, hain zuzen, Europako gizonen ondare espiritualean ia oharkabean sartzea lortu duelako, premiazkoa da frogatzea gatazka saihetsezinean dagoela nazioen elkartearen ideiarekin». Eta, amaitzeko, irmoki baieztatzen zuen: «(...) beste ezeren gainetik, beharrezkoa da gerra eragin zuten ideiak suntsitzea. Makurkerian emankorrak diren ideia horien artean, muturreko ondorioetaraino eramanez gero, erabateko subiranotasun perfektuaren dogmarena da, bere horretan, guztietan kaltegarria»(Einaudi, 2017:307).

Einaudik iragarri bezala, Nazioen Elkarteak, subiranotasun nazionalaren printzipioa bere horretan mantentzen zuenak, porrot egin zuen gerra berri bat saihesteko xede nagusian. Jean Monnet, 1919an sortu zenetik 1923ra arte erakundeko idazkari nagusiaren ondokoa izan zena, bat zetorren bere diagnostikoarekin. Bere memorietan adierazten zuenez, Nazioen Elkartearen ituna idatzi zutenek kontu handia izan zuten estatu kideekiko benetako agintaritza independentea sortzea saihesteko. Erakunde osoa Kontseiluaren menpe zegoen eta Kontseiluak aho batez hartzen zituen erabakiak. Argi zegoen diseinu horrekin ezinezkoa zela borondate komun bat adieraztea edo inposatzea. Monnet-ek zintzo jokutzen du, eta onartzen du denbora behar izan zuela ondorio horretara iristeko, une hartan ez baitzuen uste subiranotasunak bateratzea nazioarteko arazoak konpontzeko bide bat zenik. Inork ez zuen horrela ikusten 1919an. Monnetek berak, hasiera batean, Nazioen Elkartearen sorrera norabide onean egindako aurrerapauso garrantzitsutzat jo zuen. 1919an lor zitekeen gauzarik handiena zen, potentzia aliatuek subiranotasun nazionalaren berrezarpena bakearen gaitzarri gisa ikusten baitzuten (Monnet, 1978: 69-73).

Europako lankidetzak politikorako esparru bat sortzeko saiakera bat egon zen. Aristide Briand Frantziako ministroak 1929an Nazioen Elkartearen egindako proposamen bat izan zen. Nolabaiteko interesa piztu zuen, memorandum bat idatzi zen eta Stresemann ministro alemaniarrek haren alde egin zuen. Dagoeneko berandu zen, ordea. 1929ko krisialdiak eta Italian faxismoa eta Alemanian alderdi nazia boterera iritsi izanak erabat aldatu zuten eszenarioa. Gerra Europa itzuli zen berriro ere.

2. BIGARREN MUNDU GERRATIK (1939-1945) EUROPAKO KONGRESURA (1948)

Ez da erraza Bigarren Mundu Gerra amaitu zenean European zegoen egoera imajinatzea. Sarraskiek milioika hildako, zauritu eta elbarri utzi zituzten he-

rrialde guztietan, bai militarrek, bai zibilak. Fisikoki, kontinentea txikituta zegoen, bonbardatutako hiri eta herri ugari zegoen, hondarrak besterik geratzen ez zirela; errepide eta burdinbide asko moztuta zeuden; lur eremu handiak minatuta zeuden eta ezin ziren erabili; elikagaiak eta era guztietako lehengaiak hornitzeko arazo handiak zeuden, prozesu industrialak eta produktiboak eragotziz, baita neguaren hasieran etxeak berotzea bermatzeko aukerarik gabe ere. Dena berreraiki behar zen.

Konrad Adenauerrek, 1945eko abenduan Koloniako alkate izendatu zutenak, honela deskribatu zuen bere hiriaren egoera gerra amaitu ondoren:

Gerrak suntsitutako Kolonia hartan zain nuen lana izugarria eta benetan zaila zen. Hiriak aireko bonbardaketen eta gerraren beste ondorio batzuen ondorioz jasandako kalteen handitasuna izugarria zen. Etxeen eta eraikin publikoen erdia baino gehiago erabat suntsituta zeuden, eta gainerako ia guztiak kalte partzialak jasan zituzten. 300 etxe besterik ez ziren osorik atera. Kaleen, tranbia-bideen, estolden, ur-hodien, gasaren, instalazio elektrikoen eta beste zerbitzu publiko batzuen suntsiketek hirian eragindako kalteak ez ziren ahuntzaren gauerdiko eztula. Zaila da imajinatzea zer nolako mehatxua zen jendearen osasunarentzat. Ez zegoen gasik, ez urik, ez argindarrik, ez garraiobiderik. Rhin ibaiaren gaineko zubiak suntsituta zeuden. Kaleetan eraikin-hondakinak metatzen ziren. Bonbardatu eta erasotutako eraikinen hondakinen eremu erraldoiak zeuden nonahi. Txikituta zeuden elizak (horietako askok ia mila urte zituzten), katedrala bonbardatuta zegoen, Rhin ibaia gailentzen ziren antzinako zubi ederren hondakinak besterik ez ziren geratzen eta abandonatutako etxez betetako eremu zabalak zeuden: hiri mamu bat zen Kolonia. (Adenauer, 1966)

Horrez gain, sarraski-eremuetan aurkitutako basakeriak gainditu egin zuen gerraren izugarrikeria neurrigabea. Pertsonen hilketa sistematiko hark tabu guztiak hausten zituen, amesgaizto oro gainditzeko eta, hitz bakarrean esanda, gizagabea zen. Europaren suntsipena ere, baita eta batez ere, morala zen. Bere burua munduko aurreratuenen artean, zibilizazioaren ideiarekin beraren paradigma gisa kokatzen zuen gizartearen marra gorri guztiak suntsitu eta gainditu ziren.

Hori guztia 1914ko Gerra amaitu eta bi hamarkada eskasera gertatu zen. Ahalegin guztiak gorabehera, «Inoiz gehiago ez!» lelopean egindako manifestaldi guztiak gorabehera, beste gerra bat gertatu bakarrik ez, eta Gerra Handia «Lehen» Mundu Gerra bihurtu zen, orain, azkena eta odoltsuena, «Bigarren» Mundu Gerra, basakeriaren ikur berri bihurtu baitzen.

Gerraren ondoren, egoera jasanezina zen eta ekintza politikora eta sormenera bultzatzen zuen: ordena berri bat behar zen, gizarte berri bat. Besteak beste, gerrak egundoko erronka katalizatu zuen Estatu nazioan oinarritutako Europako erakunde politiko eta ekonomiko baterako (Gavin, 2007).

Gerran zehar ere, Europa hobe batekin amets egiten zuten hainbat foro eta talde egon ziren. Erresistentzia-mugimendu antifaxisten manifestu eta argitalpenetan gehien errepikatzen zen ideietako bat Europako nazio guztiak bilduko zituen federazio demokratiko bat izatearen helburua zen. Aldi berean, onartua dago erresistentzia-mugimenduek ez zutela gerraren aurreko egoerara itzultzeko borroka egiten, baizik eta Europako gizarte berri baten alde (Lipgens, 1968).

Eragin bereziki handia izan zuen 1941ean Italiako Ventotene presondegi-uhartean erbesteratutako antifaxista talde batek idatzitako manifestuak. Elkarriketa haietan, Altiero Spinellik —Ernesto Rossi, Eugenio Colorni eta Ursula Hirschmanekin batera (Boccanfuso, 2021)— gerraren arrazoiak aztertzen zituen dokumentu garrantzitsu bat idatzi zuen —azpimarratuz Estatuaren endekapena, makina gizagabe gisa, subiranotasun berekoiaren eginkizun nagusia eta klase pribilegiatuek desberdintasun izugarria murrizteari uko egiten ziotela—, eta irtenbide gisa Europa federal bat eta gizarte berri bidezkoago eta berdinzaleago bat eraikitzea proposatzen zuen (Spinelli eta Rossi, 2016). Kezka horiek ederki zetozen bat garaiko beharrekin, eta gerraosteko Estatu sozial indartsuen sorrera iragartzen zuten.

Ikusi dugun bezala, ideia horiek ez ziren berriak, baina gerra arteko aldiko porrotek, faxismoen gorakadak eta bigarren gerrako hondamendiak, mundu mailako beste gerra bat pizteko arriskuarekin batera —Europa berriro ere epizentroan zegoela eta, oraingoa, arma nuklearrekin—, testuinguru egokia sortu zuten ideioek gizarteko hainbat mailalara eta talde politikoetara zabaltzeko.

Bestalde, Bigarren Mundu Gerraren ondoren —faxismoak garaituta (Morgan, 2003) eta Europako anarkismoaren gune eta erakunde nagusiak kontrolatuta zutela (Jensen, 2009: 101-2; Bozóki eta Sükösd, 2017: 78-9)—, mundua bi bloke antagonikotan banatuz joan zen —demokrazia liberala eta Estatu-komunismoa—, bi superpotentzia buru zirela: Ameriketako Estatu Batuak eta Sobietar Batasuna. Faxismoen eta herrialde aliatuen arteko munduaren banaketa birdefinitu egin zen azken horien armadak Alemaniako lurraldean sartu ondoren. Alemaniaren zatiketa eta, zehazki, hiriburuarena, Berlinena, alegia, lehenik Europa eta, ondoren, mundua bi zatitan banatzearen sinboloa izan zen (Mesa, 2000:138).

Zatiketa ideologiko, ekonomiko eta geopolitikoko nazioarteko testuinguru horrek, zalantzarik gabe, eragin erabakigarria izan zuen giro intelektualean eta kantzilergoen erabakietan. Mehatxu komunista, benetako arriskutzat hartzen zen 1948ko otsailaren 25eko Pragako estatu-kolpe komunistaren ondoren —eta premia handienekotzat, 1950.ean Koreako gerra hasi ondoren— eta, horrekin batera, European gizartearen nahigabeak elikatutako iraultza bat egoteko aukera zegoen; horrek lagundu egiten digu hainbat ekimen garrantzitsu azaltzen.

Horien artean aipatzekoak dira Marshall Plana (Europa Berreraikitze Program) deiturikoa, AEBtik Europarantz inoiz baino baliabide gehiago mugitu zi-

tuena (Sorel eta Padoan, 2008⁴; Becerril, 2017) eta, aldi berean, mendebaldeko Europako Estatu en arteko lankidetzaz sustatu zuena Ekonomia Lankidetzarako Europako Erakundea (ELEE) sortuz; baita espazio transatlantikoaren formalizazioa ere, NATO sortuz —Ipar Amerikako politikan isolazionismoa alde batera utzi eta Europaren segurtasunarekin konprometitzeko erabakia hartu ondoren— (Kaplan, 2007); eta zorrozki Europakoak ziren zenbait itun ere, hala nola Beneluxeko Aduana Batasunaren Akordioa, 1947ko martxoaren 14an sinatu zena, edo Bruselako Ituna, 1948ko martxoaren 17an Frantzia, Erresuma Batua, Belgika, Herbehereak eta Luxenburgoko gobernuak sinatu zutena.

Nazioarteko tentsio gero eta handiagoko giroak ere lagundu egiten digu Europa bi bloketan zatitu izana azaltzen (Mueller, 2009) —europeismo federalistak beti egin zion aurka horri, baina integrazio prozesua baldintzatu zuen—, bai eta Europako gobernuak deskolonizazio-prozesuarekin aurre egin behar izan zuten tentsio berriak azaltzen ere, koloniekiko eta, bereziki, Afrikarekiko harremanak birplanteatzera behartu baitzuen (Heywood, 1981).⁵

Hondamendi material eta espiritualeko testuinguru orokor horretan, salbuespenezko egoera oso konplexu batean zeudela, garrantzi handiko beste hiru elementu nabarmendu behar dira.

Lehen osagaia, askotan ahaztu egiten dena, Europaren integrazio-prozesua sortu zuten herrialdeetako konstituzioen erreforma da. Hain zuzen, Bigarren Mundu Gerraren ondoren, mendebaldeko Europako herrialdeek inoiz izan zituzten konstituzio demokratikoenak eta sozialki aurreratuenak onetsi zituzten.

Konstituzioak prozedura nazionalen bidez onetsi edo erreformatu ziren arren, antzeko espiritua dute zalantzarik gabe, testuinguru beraren adierazpena, eta gerraren eta borroka antifaxistaren esperientzia komunak markatutako ikaskuntza kolektiboaren emaitza dira.

Koordinazio horren adibide bereziki esanguratsu gisa, nabarmendu daiteke hasierako Europa komunitarioko hiru herrialde handiek klausula berezi bat sartu zutela, berdin-berdina hiru kasuetan, nazioz gaindiko erakundeetan subiranotasuna elkarrekikotasunez partekatzeko aukerari buruzkoa, baldin eta bakea ziurtatzeko beharrezkoa balitz. Konstituzioen erreforma horiek prozesu zabalago baten parte zi-

⁴ George C. Marshall Estatu idazkariak, 1947ko ekainaren 5ean Harvardeko unibertsitatean egin zuen hitzaldi batean, Bigarren Mundu Gerrak suntsitutako Europako herrialdeei laguntzeko programa bat sortzea proposatu zuen. 1948ko udaberrian, Kongresuak «European Recovery Act» zeritzona onetsi zuen eta, 1952an amaitu zen arte, 13.000 milioi dolar bideratu zituen laguntza ekonomiko eta tekniko gisa. Funtz horien bolumenak BPGaren % 2 balio zuen.

⁵ Hori ez zen mugatzen ezagunagoak diren britainiar edo frantziar inperioen kasuetara. Adibidez, Herbehereek beren ekonomia erabat berregituratu behar izan zuten, Indonesiaren galerak euren bazkide komertzial nagusia galtzea ekarri baitzuen (Heijerman, 2017:14).

rela uste izan da, Europa eratzeke prozesu baten parte, zeina prozedura nazional eta koordinatuen bidez egin baitzen (Brunkhorst, 2016).

Hain zuzen ere, Frantziako 1946ko Konstituzioaren hitzaurreak honako hau ezartzen du: «Elkarrekikotasuna badago, Frantziak onartu egiten ditu antolatzeke eta bakea defendatzeko beharrezkoak diren subiranotasun-mugak».⁶

1948ko Italiako Konstituzioan, 11. artikulua zera adierazten du: «Italiak gerra gaitzesten du beste herri batzuen askatasuna mintzeko tresna gisa eta nazioarteko liskarrak konpontzeko bitarteko gisa; beste Estatu batzuekin, baldintza berdintasunean, beharrezko subiranotasun-mugak ahalbidetzen ditu, Nazioen arteko bakea eta justizia bermatuko dituen sistema bat izateko; helburu horretara bideratutako nazioarteko erakundeak sustatzen eta bultzatzen ditu».⁷

Bestalde, Alemaniako Errepublika Federalean, 1949ko Bonnekoko Oinarrizko Legeak, 24.1. artikuluan, zera ezartzen du: «Federazioak subiranotasun-eskubideak transferi diezazkieke, legez, nazioarteko erakundeei». Eta 24.2. artikulua, honako hau: «Bakea mantentzeko, Federazioak bat egin dezake elkarrekiko segurtasun kolektiboko sistema batekin; hori egitean, onartu egingo ditu European eta munduko herrien artean ordena baketsua eta iraunkorra sortzen eta ziurtatzen duten bere eskubide subiranoen murrizketak».⁸

Ildo horretatik, Ikatzaren eta Altzairuaren Europako Erkidegoa sortu zuen Parisko Ituna onartu ondoren, 1953an Holandak eta 1956an Luxenburgok beren konstituzioak erreformatu zituzten, Europako esparru berrira eta beharrezko subiranotasun-lagapenetara egokitzeko; eta Belgikak 1958an jarraitu zien, Erromako Itunen ondoren (Brewer-Carias, 1998: 37-45). Ezin dugu hori ahaztu gerraosteko testuinguruaren analisian. Konstituzio berriek eszenario berri bat eta bestelako baliotzat hartu adierazten zituzten Europako gizarteetan. Hori guztia, bai Estatuetan, bai nazioartean ideia eta proposamen berritzaile ugari sortzen ari ziren testuinguru orokor batean gertatu zen. Baliteke subiranotasuna partekatzeko printzipio berria erradikalena izatea, baina ezin dugu ahaztu nazioarteko erakunde berriak, nazioarteko parlamentu-batzarrak, Europako zuzenbide publiko baten elementuak eta abar sortu zirela. (Uncetabarrenechea eta Filibi, 2022: 144-7).

⁶ «Sous réserve de réciprocité, la France consent aux limitations de souveraineté nécessaires à l'organisation et à la défense de la paix.»

⁷ «L'Italia ripudia la guerra come strumento di offesa alla libertà degli altri popoli e come mezzo di risoluzione delle controversie internazionali; consente, in condizioni di parità con gli altri Stati, alle limitazioni di sovranità necessarie ad un ordinamento che assicuri la pace e la giustizia fra le Nazioni; promuove e favorisce le organizzazioni internazionali rivolte a tale scopo.»

⁸ 24.1. art.: «Der Bund kann durch Gesetz Hoheitsrechte auf zwischenstaatliche Einrichtungen übertragen.» 24.2. art.: «Der Bund kann sich zur Wahrung des Friedens einem System gegenseitiger kollektiver Sicherheit einordnen; er wird hierbei in die Beschränkungen seiner Hoheitsrechte einwilligen, die eine friedliche und dauerhafte Ordnung in Europa und zwischen den Völkern der Welt herbeiführen und sichern.»

Bigarren osagaia elite berri batzuk boterera iritsi zirela da, zeinak erabat berritu baitzuten Europako klase politikoa gerraren ondoren. Pertsona horiek autoritate moral eta legitimitate handia izan zituzten, faxismoen aurkako oposizioan parte-hartze aktiboa izan zutelako eta hautetsontzietan babes demokratikoa izan zutelako (Brunkhorst, 2016).

Horren adibide adierazgarri bat jada aipatu dugun Luigi Einaudirena izan daiteke: 1924tik faxismoaren aurka agertu zen politikari liberal italiar bat zen, 1945ean Italiako bankuko gobernadore izendatu eta 1948tik 1955era errepublikako presidente gisa hautatu zutena. Frantzian, faxismoaren aurkako indarren burua, Charles de Gaulle jenerala, presidente izan zen 1944tik 1946ra. Alemaniako mendebaldean, Errepublika Federaleko lehen presidentea Theodor Heuss izan zen, erakunde klandestino liberaletako kide bat, erresistentziarekin kontaktuak zituena, etab. Lider horietako gehienek balio humanista batzuk partekatzen zituzten —horietako asko alderdi demokrata-kristauetakoak ziren (Saiz, 2007), nahiz eta sozialistak eta liberaalak ere bazeuden—, eta horietako askok aktiboki parte hartu zuten Europako mugimenduan (Heijerman, 2017:7; Martín de la Guardia *et al*, 2022).

Hirugarren osagaia gizarte zibilaren sorrera da, lehen mailako faktore politiko gisa eta, bereziki, benetan nazioz gaindikoa den europar mugimendu eragingarri baten artikulazio bizkorrekin (Lipgens eta Loth, 1991; Loveday, 1949; Martínez, 2021), non euskaldunek, Aguirre lehendakariaren gobernuaren gidaritzapean, zeregin bat izan zuten hasieratik (Arrieta, 2023; Ugalde, 2019). Europaren batasuna bilatzen zuten erakunde horiek guztiek, ikuspegi eta anbizio politiko anitzak izan arren, bat egiten zuten Europa batu bat eraikitzeko beharrekin, eta laster adostu zuten Biltzar handi bat antolatu behar zela, hori modu eraginkorrean egiteko modua eztabaidatzeko.

Denis de Rougemont-ek (1968), urte haietako aktibistarik gailenetako bat zenak, akordio hori lortzeko funtsezko mugarri gisa aipatzen zituen zenbait biltzar eta bilera: Hertenstein eta Genevakoa (1946ko irailaren 1etik 12ra), Zurichekoa (1946ko irailaren 19an) eta Montreuxekoa (1947ko abuztuaren 23an). Ez zuen ahazten ere Londresen Belgikako, Herbehereetako, Poloniako, Baltikoko Estatu-tako eta Greziako erbesteko gobernuburuaren artean izandako kontaktu erregularrak izan zuten garrantzia; Retingerrek inspiratu eta antolatu zituen kontaktu horiek, Sikorski Poloniako presidentearen konfiantzazko pertsona zenak (Pieczewski, 2010:584).

Europako mugimendu federalisten baitan, ideia ezagunenetako bat Europako Estatu Orokorren antzeko zerbait sortzea zen, Europako benetako botere konstituziogile bihur zedin. Hala ere, ideia hori mesfidantza handiz ikusten zuten britainiarrek, ausartegia zela eta Erresuma Batuak haren garapenean izan zezakeen parte-hartzea arriskuan jartzen zuela uste baitzuten. Beraz, britainiarrek, Winston Churchill

eta bere suhi Duncan Sandys buru zituztela, akordio bat lortu zuten Europako Lankidetzarako Liga Independentearekin 1947ko irailean, oso bestelakoa izango zen Kongresu bat prestatzeko. Kongresu hori, 500-800 parte-hartzaile entzutetsuekin, ahalik eta lasterren bilduko litzateke, gobernuak Europa bateratzeko lehen urratsak eman zitzaten presionatzeko eta horretara animatzeko. Pieter Kerstens senatari holandarrak beharrezko funtsak hornitzeko konpromisoa hartu zuen eta, horregatik, biltzarra bere herrialdean egin zen (Loth, 2015: 8-9).

Helburu horietan laguntzeko, 1947ko azaroaren 11n Parisen Europaren Batasunerako Mugimenduen Nazioarteko Batzordea sortu zen. Batzorde hori arduratu zen Europako Biltzar handi bat antolatzeaz, eta honako hauek osatu zuten: Europako Federalisten Batasunak, Hendrik Brugmans buru zuela; Europa Batua Mugimenduak, Winston Churchill buru zuela; Europako Lankidetzarako Liga Independentek, Paul van Zeeland buru zuela; Europa Baturako Frantziako Kontseiluak, Raoul Dautry buru zuela; eta Nazioarteko Talde Berriek, Robert Bichet buru zutela.⁹ Ondoren, 1948ko apirilean, Koudenhove Kalergiren Europar Parlamentu Batasuna ere batu zen. Batzorde nazionalak eratu ziren eta Nazioarteko Batzordea arduratu zen horiek koordinatzeaz.

Britainiarrak berehala hasi ziren prozesuan gidatzen. Duncan Sandy, Europa Batua Mugimenduaren idazkari nagusia, Batzordeko presidente izendatu zuten, Jozef Retinger idazkari nagusi zela eta Georges Rebattet laguntzaile zutela. Europaren Batasunerako Nazioarteko Batzordearen egoitza Londresen kokatu zen, eta lotura-bulego gehigarri bat ireki zuten Parisen. Antolaketa Batzorde bat ezarri zen premiaz deitu nahi zen biltzar handirako, eta prestaketa lanak Europako Estatuetakoko gobernuetatik eta agintari ofizialetatik kanpo egin ziren. Asmoa biltzarrean alderdi eta talde sozial desberdinek parte hartzea zen, kontinentearen batasunaren aldeko pertsona ezagunak ere tartean sartuz. Alderdi politiko, sozio-ekonomiko eta kulturaleri buruzko hiru batzorde sortu ziren, Paul Ramadier, Paul van Zeeland eta Salvador de Madariagak koordinatuta, Kongresuko eztabaidetarako oinarri izango ziren ebazpen-proiektu batzuk lantzeko.

Britainiarren amarruak gorabehera, antolakuntza batzordeak Churchillek Biltzarreko agenda ez kontrolatzeko modua aurkitu zuen. Koordinazio batzordeko kideak bost egun lehenago bildu ziren Hagan, gertaeren nondik norakoak zehatz-mehatz adosteko (Loth, 2015:14).

Europako mugimenduaren bultzatzaileetako batek, Hendrik Brugmans holandarrak, 1947ko azaroan, Hagako Biltzarra antolatzen ari zirela, barne-ohar batean

⁹ Nazioarteko Talde Berriak Liejan sortu ziren 1947ko maiatzean eta Euzko Alderdi Jeltzalea kide sortzaileetako bat izan zen, Francisco Javier Landaburu izanik erakundea sortzeko negoziazioetan parte hartu zuten pertsonetako bat (Landaburu, 1981:19).

idatzi zuen gerra ondorengo Europako giro politikoak hiru osagai zituela ezaugarri: 1) masen asmo lauso baina indartsuak, bizimodu komun berriei dagokienez; 2) alderdi politikoek gobernu-ekintza eraginkor bat inspiratzeko zuten gaitasun eza, eta 3) komunismoaren aurka herriak zuen erresistentzia handia, zeinak, neurri handi batean, ondoez orokorretik onura ateratzen baitzuen.

Hori kontuan hartuta, honako hau gaineratzen zuen:

Europaren batasunerako mugimenduak ez badu lortzen ikuspegi berri bat irekitzea eta Europa geldialditik ateratzea, haren balioa hutsaren parekoa izango da. Nazionalismo itxia gure garaiko izurrite gisa salatuz, Estatu nazional subiranoen esparrua —historiak gainditu duena— haustera erabakita, bere egitekoa etorkizuneko Europaren organoak eta erakundeak sortzea da, aniztasunean, baina batuta. Gero eta katastrofikoagoak diren gertaeren presioa dela eta, errotik eta azkartasunez jardun behar du. (Brugmans, 1947).

Egile berak zehazten zuen zein zen Kongresuko arrakasta izateko elementu erabakigarria:

Hagako Kongresuak, arrakasta izateko, indar berriak mobilizatu behar baditu, iritzi publikoarentzat ezagunak diren gizon handien kopuru jakin baten babes baina ezin izango du izan, eta horiek puntu zehatz horren inguruan ados egoteak eragin handia izango du animoetan. Antolaketa materialean eta adierazpenaren eguneroko prestaketan parte hartuko ez duten arren, haien laguntza funtsezkoa da mugimendua pizteko. Gure lehen helburua (lortzen nahiko erraza dena) gure ekimena babestuko duten dozenaka pertsona ezagunen laguntza lortzea da. Gizarte-maila guztiek aurkitu beharko dituzte beren ordezkariak zerrenda honetan, ñabardura politiko guztiek, erlijio-konfesio guztiek, sinesmen filosofiko guztiek, Europako herrialde guztiek. Batzorde horrek gure aurkezpen-txartel gisa balio behar du, eta gure korrespondentzia-paperean agertu behar da. Haien artean daude, besteak beste, Benès, Blum, Churchill, Cripps, Herriot, Jouhaux, Ph. Lamour, Petitpierre, Paul Reynaud, Saliège kardinala, Sforza, Silone, Spaak, Tessier, Visser 't Hooft jaunak (Brugmans, 1947).

Halaxe egin zen, hain zuzen, eta Europako espektro ideologiko eta nazional osoko hainbat pertsona ospetsu elkartu ziren Hagan kontinentea nola batu eztabaidatzeko. Hala ere, beste zailtasun bat sortu zen. Britainiarrek, Churchill buru zela eta Duncan Sandys haren suhiaren laguntzarekin, europeismoaren lidergoa hartua zuten. Horrek mugimenduaren eragiteko gaitasunari lagundu zion, jakina, Churchillek prestigioa handia baitzuen gerraren ondoren. Baina inplikazio negatiboak ere izan zituen. Lehenik eta behin, britainiar laboristek ez zuten interes handirik Erresuma Batuko oposizioko alderdi nagusia kapitalizatuko zuen mugimendu bat elikatzeko; bigarrenik, sinetsita zeuden Europa federal batekin, ziur aski, antisozialista izango zenarekin, gobernu kontserbadoreak nagusi zirela; eta hirugarrenik, eta hau gerraosteko gobernu britainiar guztiek, laboristek edo *torie*k, partekatzen

zuten zerbait zen, Erresuma Batuak interes eta harreman zabalagoak baitzituen eta ez baitzuen soilik Europako aliantza batean parte hartu nahi (Wurm, 2002).¹⁰

Bestalde, zentzu zabalago batean, Churchillen lidergoak Sobietar Batasunaren gaitzespena eragin zuen, britainiarrek kontinenteko espazioak eta eraginak birdefinitzeko amarruren bat egingo zutenaren susmoa baitzuen. 1948ko maiatzean Hagan Biltzar handi bat egitea planteatu zenean, Nazioarteko Konferentzia Sozialista Parisen bildu zen, deialdi horri buruz eta, oro har, Europako federalismoari buruz zuen jarrera zehazteko. Eztabaida handia egon zen sozialismo integraleko politika europarra defendatzen zutenen eta beste mugimendu federal batzuekin lankidetzan arituko zen politika europarraren alde egiten zutenen artean. Azkenik, oreka-puntua Europako Estatu Batuen aldeko Propaganda eta Dokumentazio Zentro bat sortzea izan zen. Zentro horren zeregina alderdi sozialisten antolaketa iraunkorra ezartzea eta Marshall Plana eta Bosten Ituna aplikatzearen ondorioak aztertzea izango zen (La Dernière Heure, 1948).

3. EUROPAKO KONGRESUA (HAGA, 1948KO MAIATZAK 7-10)

Europako Kongresuak, antolaketa arrazoiak zirela medio, gehieneko parte hartzaile kopurua 800era mugatu zuen. Ordezkaritza nazionalak, erregimen ez demokratikoak zituzten herrialdeetako behatzaileak, eta Vatikanoko eta AEBko ordezkariak gonbidatu zituzten. Batzorde nazionalen buru ziren pertsonak eskatu zieten hautatzen zituzten ordezkariak askotarikoak eta adierazgarriak izatea. Ulertzen zen parte-hartzaileek ez zutela inolako mandaturen mugarik izango eta deliberazioetan askatasunez hitz egingo zutela, nork bere izenean.

Azkenik, 18 ordezkari-tza nazional joan ziren Kongresura. Ordezkaritza ofiziala izan zuten herrialdeak honako hauek izan ziren: Austria, Belgika, Danimarka, Irlanda, Frantzia, Erresuma Batua, Italia, Liechtenstein, Luxenburgoko, Norvegia, Herbehereak, Suedia, Suitza, Turkia eta Grezia. Horiez gain, Bulgariatik, Txekoslovakiatik, Finlandiatik, Hungariatik, Poloniatik, Errumaniatik, Espainiatik, Jugoslaviatik eta, Europa kanpotik, Kanadatik eta AEBtik etorritako behatzaileak egon ziren. Sarre eskualdeak ere ordezkari-tza txiki bat izan zuen. Eskualdea 1947tik zegoen Mendebaldeko Alemaniatik bananduta.¹¹

¹⁰ Horren adierazgarriarik onena da Winston Churchillek berak, Zuricheko hitzaldi ospetsuaren ondoren europeismoaren bultzatzaile handia izan zenak, argi eta garbi azaldu zuela Britainiar Inperioaren nazioarteko zereginari buruz zuen ikuspegia Llandudnoko hiru zirkuluen hitzaldian (1948ko urriaren 9an), eta, zalantzarik balego, 1951 eta 1955 artean boterera itzuli zenean, ez zuen inola ere lehengoratu gobernu laboristak ikatzaren eta Altzairuaren Europako Komunitatearekin bat ez egiteko hartutako erabakia.

¹¹ Ordezkaritzen eta parte-hartzaileen ezaugarriak zehatz-mehatz ikusteko, ikus: <https://www.cvce.eu/en/recherche/unit-content/-/unit/04bfa990-86bc-402f-a633-11f39c9247c4/7e448519-d026-4405-b985-5dcd5bfa74e2>

Gorde diren zerrenda ofizialen arabera, 750 ordezkari eta behatzaile baino gehiago egon ziren. Badakigu Italiako parte-hartzaile askok ezin izan zutela parte hartu beren herrialdeko presidentetzarako hauteskundeeekin kointziditu zuelako, eta Turkiatik zihoazenean garraio arazoak izan zituztela. Badakigu, halaber, gorde den zerrenda horretan jasotakoak baino ordezkari gehiagok parte hartu zutela Kongresuan, euskal ordezkariak, horien artean (Arrieta, 2023). Horrez gain, Biltzarraren hasieran parte-hartzaile ofizialen eta behatzaileen arteko ezberdintasunak ezabatzea erabaki zen, eztabaidak errazteko eta foroaren legitimitatea zabaltzeko helburuarekin.¹²

Kide gehien izan zituzten ordezkariak Frantziakoak (155), Erresuma Batukoak (145), Belgikakoak (68), Italiakoak (57) eta Alemaniakoak (51) izan ziren. Parte-hartzaileen artean, politikari ezagunak gailendu ziren, hala nola Winston Churchill, Erresuma Batuko lehen ministro ohia; Paul-Henri Spaak, politikari belgikarra eta Europaren integrazioaren defendatzailea; Altiero Spinelli, europar federalismoaren sortzaileetako bat; edo Konrad Adenauer, Koloniako alkatea eta Alemaniako demokrazia kristauaren birfundazioaren liderra, urte batzuk geroago herrialdearen buru izango zena.

Kongresuan intelektual entzutetsuek ere parte hartu zuten, hala nola Bertrand Russell filosofoak eta Arnold J. Toynbee historialariak, eztabaidari ikuspegi akademikoak emanez. Parte-hartzaileen aniztasunak Europaren batasunaren aldeko mugimenduaren zabaltasuna islatzen zuen, federalistak zein unionistak biltzen baitzituen, baita ideologia zabal bat ere: kontserbadoreak, demokrata-kristauak, liberalak eta sozialistak. Maynek (1993) azpimarratzen duen bezala, «Hagako Biltzarra ideien eta jarrerren arragoa izan zen, eta, desberdintasunak izan arren, helburu komun bat zuten: Europa berriro kaosean ez erortzea».

Biltzarrak ideologia eta jatorri nazionalari dagokionez ordezkaritza zabal bazuen ere, azpimarratzekoa da Biltzarrera edo mugimendu europarra eratzekeo bileretan parte hartzera gonbidatu zituzten emakumeen kopuru txikia (Pando, 2023:7).

Kongresua egituraztu zen ekitaldi nagusi eta solemne batekin, ondoren saio plenario bat eta, amaitzeko, hainbat saio tematiko izan zirelarik. Inaugurazio ekitaldian, herrialdeko agintari nagusiek harrera egin zieten bertaratutakoei eta, ondoren, osoko bilkuretan, pertsona ospetsuek beren ikuspegiak eskaini zituzten Kongresuari hasiera eta amaiera emateko. Bestalde, eta saioei dagokienez, Kongresua hiru lantaldean egituratu zen: politika batzordea, ekonomia batzordea eta kultura batzordea. Lanerako batzordeetako bakoitzean, eztabaida errazteko balioko zuen oinarritzko dokumentu bana idatzi zuten, parte-hartzaileek erantsi nahi zutenari zabalduz. Batzorde bakoitzak amaierako ebazpen bat idaztea espero zen, non adostasun-puntu nagusiak jasoko ziren. Horrez

¹² Horrek hasiera eman zion metodologia inklusibo bati, zeina, adibidez, 2002-2003ko Konbentzio Konstituzionaleko eztabaidetan errepikatu baitzen, adibidez, ez bozkatzeko eta erabakiak adostasunez hartzea erabaki zenean, Estatu kideetako eta Estatu hautagaietako ordezkariak berdintasunez sartzeko.

gain, ekitaldi publiko handi bat zegoen aurreikusita, non antolatzaileek prentsaurreko bat eskainiko zuten iritzi publikoari Kongresuko lanen emaitzaren berri emateko.

3.1. **Osoko Bilkurak**

Ekitaldiaren hasieran, aho batez izendatu zuten Winston Churchill Biltzarraren ohorezko presidente. Une hartan politikari beteranoak prestigio handia zuen, faxismoei aurka egiteko borondatearekin lotzen baitzuten. 1948an jada ez zuen Estatu mailako erantzukizunik, baina eragin izugarri handia zuen. 1946an Zuricheko unibertsitatean egin zuen hitzaldi ospetsuarekin, iritzi publikoaren eta talde europazaleen zati handi batentzat Europaren batasunaren profeta bihurtu zen.

Tokiko agintariekin egindako protokolozko zatiaren ondoren, Churchillek Hagan bildu zirenei ongietorria emanek ekin zion hitzaldiari, eta lan eta eztabaida emankorrak opa egin zizkien. «Une ilun honetan, Europaren funtsezko beharra» aipatu zuen, baina adierazi zuen gauza garrantzitsuak gertatzen hasiak zirela:

«Gobernu handiek, bere botere betearazle osoarekin, bat egin dute. Estatu Batuetako errepublika ahaldunak Marshall Plana bultzatu du. Europako hamasei Estatu elkartu dira helburu ekonomikoak direla eta; bostek harreman ekonomiko eta militar estua ezarri dute. Espero dezagun laster muin horrekin bat egitea Eskandinaviako, Iberiar penintsulako eta Italiako herriek...». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:24)

Eta, orain, gizarte zibilaren garaia zen. Kongresuak ez zuen zuzeneko mandaturik izan, baina, hala eta guztiz ere, Europaren izenean hitzegiteko legimititatea zuen, egin beharreko bidea adierazteko behintzat.

«Kongresu honetan elkarretaratu gara Europako herrialde aske guztietako pentsamenduaren eta ekintzaren liderrak, alderdi politiko guztietako estatuburuak, eliza guztietako pertsona nagusiak, idazle bikainenak, lanbideetako liderrak, abokatuak, industriako buruak eta sindikalista entzutetsuak. Izan ere, Europako bizitza politiko, industrial, kultural eta espiritualeko elementurik funtsezkoenen talde adierazgarri bat bildu da antzina eraikitako areto honetan. Eta bakoitza bere izenean gonbidatua izan bada ere, ez da aizuna Kongresuak eta bertatik aterako diren ondorioak Europaren ahotsaren emaitza direla. Bada garaia ahots hori goratzeko, kaosaren eta malkaldiaren eszenario horretan, iraganeko bidegabekeriek eta gorrotoek eragindako horretan, egun ditugun eta etorkizuna lainotzen duten arriskuen artetik». (Europako Kongresuaren Aktak, 2023:25)

Puntu hori finkatu ondoren, hau da, areto hartan bildu zirenen ahotsa Europaren izenean hitz egiteko gaituta zegoela finkatu ondoren, Churchillek hiru mezu bota zituen:

- 1) plan horiek mendebaldeko herrialdeei bakarrik aplikatu dakizkieke, Sobietar Batasunak eragotzi egiten baitu Ekialdeko herrialdeek edozein ekimenekin bat egitea. Horregatik, «onena opa diegu eta gure babes osoa izango dute» esan arren,

«gure xedea ez da Mendebaldeko Europara mugatzen Europa osoa dugu xede, ez gutxiago. Txekoslovakiatik, Ekialdeko Europako ia nazio guztietatik eta Espainiatik erbesteratu diren pertsona entzutetsuak ere baditugu gure artean. Giza eskubideen gutun batekin eta demokrazia askearen benetako adierazpen batekin ados dauden gizartea eta bizimodua duten Europako herri guztiek parte hartzea nahi dugu». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:26)

- 2) plan horiek subiranotasunen nolabaiteko bat-egitea dakarte, baina ordaindu beharreko prezio bat da, Europako bizi-eredua defendatzeko (giza eskubideak, demokrazia eta merkaturak); eta 3) beharrezkoa da Alemania barne hartzea, gutxienez mendebaldea, Europa berriaren diseinuan. Hauek izan ziren bere hitzak:

«Europaren batasunaren aldeko mugimenduak, gure txostenaren zirriborroak dioenez, indar positibo bat izan behar du, eta balio espiritual komunei buruz dugun ikuskera indargune gisa baliatu behar du. (...) Gure mugimenduaren erdigunean giza eskubideen gutun bat dago, zeinak askatasunaren babeseta legearen sostengua baititu. Ezinezkoa da ekonomia eta egitura politiko orokorraren defentsa elkarrengandik bereiztea. Esparru ekonomikoan elkarri laguntzeko eta defentsa militar bateratua izateko, ezinbestean, urratsez urrats, batasun politiko handiagoa izateko politika paralelo bat garatu beharko da.

Ez dabilta oker **hori lortzeko subiranotasun nazionala hein batean sakrifikatu edo batu behar dela** diotenek. Nik nahiago dut honela ikusi: nazio guztiek pixkanaka beren gain hartzea subiranotasun zabalago horren ardura, beren ohitura eta ezaugarri desberdin eta bereizgarriak, eta tradizio nazionalak babes-teko modu bakar gisa, hori guztia betiko desagertuko bailitzateke sistema totalitarioen mende —direla naziak, direla faxistak, direla komunistak—. (...)

Europak frantsesek, alemanek eta gutako bakoitzak eman dezakeen guztia behar du. Hori dela eta, **ongi-erria ematen diot Alemaniako ordezkariari, zeina gure artera gonbidatu baitugu**. (...)

(Txaloak)». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:26-27, guk azpimarratuta)

Hitzaldia modu inspiratzaile baina zehatzean amaitu zuen:

«Harrotasunez ikusten dut Biltzar hau. Ezin gara borondate oneko topikoe-tan eta orokortasunetan oinarritu. Baliteke gure ahalmenak mugak izatea, baina badakigu eta berretsi egin behar dugu zer esan nahi dugun eta zer nahi dugun. Bestalde, une kritiko honetan ez litzateke zuhurra izango indarrak konstituzioen egitura zurrinak marrazteko ahalegin neketsuetara bideratzea. Etapa hori geroago iritsiko da, eta agintean dauden Gobernuak lidergoa bere gain hartzea eskatuko

du, zalantzarik gabe, gure bultzadari eta, kasu askotan, beren ikusmoldeei erantzuteko. Mendebaldeko demokrazietako estatuburuuen oinarriak izan daitezkeenak ezartzeko bildu gara hemen, eta erabakiak hartzeko giro egokia sortzeko. (...)

Biltzar honetan dugun zeregina ez da mugatzen egun batzuez Europaren ahotza osotasun batu gisa altxatzera. Hemen eta orain erabaki behar dugu, era batera edo bestera, Europako Batzar bat eratzea, ahots hori etengabe entzuna izan dadin eta, espero dugu gainera, gero eta onarpen handiagoa izan dezan kontinente honetako herrialde aske guztietan». (Europako Kongresuaren Aktak, 2023:29)

Ondoren, Paul Ramadier Frantziako lehen ministro ohiak hartu zuen hitza, eta «segidako hurbilketak» kontzeptu ezaguna sortu zuen. Baieztatu zuen Europa ez zela

«pixkanaka lortutako emaitzak mespretxatuz eraikiko. Bruselako Ituna sinatu zuten ministroak, Parisko Ituna sinatu zutenak, Europar Batasunaren benetako sortzaile direla aldarrikatzen dugu. Egia da egungo batasuna txikiegia eta hauskorregia dela gure begietan. Ez du nahiko genukeen zabalkunderik. Kontratu baten letra beti ere lehorretik izaki juridiko bat, komunitate bizidun bat atera arren, kontratuak ez dio entitate berri honi erabakitzeke gai den borondaterik ematen: ahobatezketasunaren arauak subiranotasunei eustea dakar. Urrats berriak eman behar ditugu, gehiengoaren eskubidea ezarri, iritzi publikoaren babesean oinarritu eta pixkanaka Europako zuzenbidea eraiki. (...)

Europa ezin da sortu iraultza federalista moduko baten bidez, horrek gizartea indartu ez eta gobernuak ahulduko bailituzke.

Sorkuntza hori ahaleginen batura izango da, saiakera jarraituen bidez eraikuntza sendo batera eramango gaituena». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:31, guk azpimarratuta).

Hala ere, protagonistetako batzuek beren memorietan esan zuten bezala, entzu-leak hotz geratu ziren hitzaldi horren ondoren, arrazionala bezain emoziorik gabea izan baitzen. Bi estatuburu horien ondoren, anbizio politikoa maila batzuk igoz, eztabaidaren beste poloa falta zen: federalismo europar erradikalago bat. Hori izan zen Koudenhove-Kalergi kondearen ekarpena, urte horretan 25. urteurrena betetzen zuen Mugimendu Paneuroparraren bultzatzailearena. Gogora ekarri zuen mugimendu horren jatorria, funtsean bakea zena, eta Aristide Briand frantziar estatuburu handiaren ahaleginak balioetsi zituen, zeina Europa batzen saiatu baitzen gerra arteko garaian:

«Helburua lortu izan balu, ez zen ez Hirugarren Reichik, ez Bigarren Mundu Gerrarik izango, baina Briand ohorezko presidente zuen ekimen ausart hark, mugimendu paneuroparrarekin estuki lotuta zegoenak, porrot egin zuen. Herriek txalotua izanik, gobernu itsuek sabotatu egin zuten; nahiago izan zuten Europa amildegirantz abiatzen ikusi, ikur erreakzionariorzat zuten subiranotasun osoa sakrifikatu baino!

Egon gaitezen adi, lagunok, tragedia hori errepika ez dadin. Gobernuak zalantzarik badute, egin diezaigun herriari dei eta horrela lortuko dugu!

Gure Biltzarra jarraian agertuko dudan alternatiba handiaren aurrean dago: Nola antolatu Europa? Kontinenteko Nazioen Elkarte gisa ala konstituzio federal batek gobernatutako nazio handi baten gisa, Suitzako Konfederazioaren eta Ameriketako Estatu Batuen adibideak eredu hartuta?

Europaren etorkizuna zertan oinarrituko da? Itunetan ala legeetan?

Galdera horren erantzunaren baitakoa da gure etorkizuna: izan ere, Europako Nazioen Elkarte batek porrot egingo du ezinbestean; aitzitik, Europako Estatu Batuek bizirik iraungo dute potentzia handien mundu batean.

Europako batasun nazional hori sortzea gure gobernuen eskumenetatik haratago dago. Europako auzia berehala eta errotik konpontzeko, kontinente osoko Batzar Konstituziogile bat behar dugu. Eta Europako parlamentarien abangoardiak hartu du Batzar Konstituziogile horren ekimena, Europako gobernuen ordeztasun, bertako herriak ordezkatzan dituen Europako Batasun Parlamentarioak.

Parlamentari horiek Europa mailako Biltzar Parlamentarioa deitu dute Interlakenen irailaren hasieran, Europarentzat Konstituzio federal baten oinarriak ezartzeko eta Batzar Konstituziogilearen bilera prestatzeko». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:33).

Koudenhove-Kalergik erantsi zuen AEBtik itzuli berria zela, non Truman presidentek berak, Marshall jeneralak eta beste agintari batzuek Europako proiektua babesten zutela agertu baitzioten. Zati politikoago horren ondoren, honako hau baieztatuz amaitu zuen hitzaldia:

«Europako herritarrek nahikoa sufritu dute jada; nahikoa baino gehiago gorrotatu dute jada. (...) Iritsi da adiskidetzeko eta berreraikitzeke garaia. (...)

Europa berriro izango bada, etorkizuna haren iraganaren bi oinarri nobleenetan oinarritu behar dugu: Greziako indibidualismoan eta Kristauen sozialismoan; gizakion duintasunean eta behar duten guztiei eskuzabaltasunez laguntzean.

(...)

Europa batu nahi dugu, baina ez arraza edo klase bakarraren mesederako, baizik eta Europako gizon, emakume eta haur guztien mesederako.

Europa batu nahi dugu, europarren arteko bake iraunkorra bermatzeko, eta gerraren eta erabateko hondamendiaren izugarrikeriak ekiditeko.

Europa batu nahi dugu, merkatu kontinental baten eta moneta egonkor baten bidez milioika Europarrek egun duten bizi maila hobetuz eta erabateko miseria gaindituz.

Europa batu nahi dugu, Europako gizon eta emakume oro polizia sekretuak egindako hilketen eta deportazioen aurrean babesteko, torturaren eta kontzentrazio esparruen aurrean.

Horiek dira Europak bat egiteko izan behar dituen arrazoiak. Hori da gure ahaleginen jomuga den helburua.

Beraz, gure deliberazioetan aurrera egin ahala, zalantzak sortzen bazaizkigu, izan daitezela pertsonak, eta ez gobernuak, gure erabakiak hartzeko irizpidea. Pentsa dezagun gehiago boteretik ez duten horiengan eta ez boterean dauden ho-

riengan; txiroengan eta ez aberatsengan; zorigaitzokoengan eta ez zorionekoengan. (...)

Espiritu horrekin, lagunok, agurtzen dut Europako Biltzarra!» (Europako Kongresuaren Aktak, 2025: 34-35)

Aipamen luze horrek, ziur aski, ederki islatzen ditu 1948ko maiatzean Hagan bildu zirenak inspiratzen zituzten adiskidetasun giroa eta balio komunaren zentraltasuna. Jakina, askoz gauza gehiago esan ziren, orain liburu honetan argitaratzen diren Biltzarren aktetan irakur daitezkeenak; baina merezi du azpimarratzea Henri Brugmansek, europar federalismoko beste pertsona ospetsu batek, azaldu zituen ideia batzuk.

Bere lehen hitzaldian, adierazi zuen bizitza publikoan funtsezkoa izan ohi dela aurretiazko auzia zein den argitzea, guztiaren gainetik lehentasuna duen auzia. Bere ustetan, 1948an, European, Europako batasuna zen, aurretiazko auzi hori, hainbat arrazoi zirela eta:

«Lehenik eta behin, arazo ekonomikoak —aurretiko auziak horiek ere— ezin direlako esparru nazionalen barruan konpondu. (...) Europako nazioz gaindiko erakunde bat sortzea da benetako auzia, oparotasun sendo baten oinarri izango den barne-merkatu zabal bat eskaintzeko gaitasuna duen bakarra. Ekipamendu teknikoa sendotzea, gure baliabideak bateratzea, lana herrien artean banatzea: hori guztia amets hutsa da, nazio banaketak irauten duen bitartean. Beraz, ebatz dezagun lehenik aurretiazko auzia, hau da, Europa federatzea.

Gatazkarako joera nagusitu den mundu honetan, Europako herriak lehen biktimak izateko arriskuan daude. (...) Ekialdeko herriei itxaropena emateko, gure erantzukizun globalak behingoan geure gain hartzeko, beste ezer baino lehen Europa federatu baten benetako indar bakegilea sortu behar dugu.

Baina horretarako arrazoi moralak izaten jarraitzen dugu. “Europa” hitz magikoak, munduko eskualde bat irudikatzen haratago, bizimodu bat helarazten du, indibiduala eta komuna». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:38-39)

Bere hitzaldian, azken itunak balioan jarri eta agurtu zituen, urte gutxi batzuk lehenago utopikotzat hartzen ziren horiek, baina oso jarrera kritikoa agertu zuen:

«Zer gehiago nahi dugu? Ezeztagarri diren tratatu eta trabagarri diren adiskidetzetatik haratago, Europako erakunde federalak sortu nahi ditugu, autoritate indarra dutenak eta herrien elkarte berri bat gauzatzeko gai izango direnak.

Izan ere, esan dezagun argi, eszeptiko izateko nahikoa arrazoi duen munduaren aurrean, ez zaizkigula batere, inola ere interesatzen, ez garai bateko Nazioen Elkartearen ez Europako NBE baten gisako eraikuntza diplomatikoak, beto esku-bideengatik geldituak.

Ez du zentzurik gobernuen arteko batzordeak sortzeak, horietan ministerioetako funtzionarioek beren “estatu-arrazoiak” ordezkatzeko jarraituko badute. Es-

tatu subiranoen elkartze batek ez gaitu inoiz nazionalismotik salbatuko; ez gaitu 1923ko Alemaniako Kongresu Katolikoaren arabera, “gure garaiko heresiarik handiena” den nazionalismo tamalgarri eta beldurgarri horretatik aterako.

Hamaseien Lankidetza, Bruselako Ituna txalotu egiten ditugu. Baina gaine-ratzen dugu ez dela ezer lortuko subiranotasun nazional sakrosantuen dogma gainditu eta herriek beren gobernuak astintzen dituzten arte, Spaak jaunak adie-razi zuen bezala». (Europako Kongresuaren Aktak, 2025:40)

Biltzarreko pertsona ospetsu batzuek egindako hitzaldi horiek Europa politikoki batzearen beharrari buruzko adostasun-puntuak eta hori lortzeko moduari buruzko ezberdintasunak erakutsi zituzten. Osoko bilkuren ondoren, bertaratutakoak hiru batzorde paralelotan bildu ziren, gai politikoak, ekonomikoak eta kulturalak ardatz hartuta, hurrenez hurren.

3.2. Politika Batzordea

Politika Batzordeak Europa batu batek hartu beharko lukeen egitura institu-zionalari buruz eztabaidatu zuen. Federalistek, Altiero Spinelli buru zutela, nazioz gaindiko erakunde sendoak izango zituen federazio europar bat sortzearen alde egin zuten. Argudio horren oinarria subiranotasun partekatuek gerra-arriskuak murriz-tuko zituela zen, funtsezko erabakiak erakunde komun batean integratzen zirelako. Bestalde, unionistek, Churchill eta beste politikari batzuek ordezkatzeko zituztela, nahiago zuten gobernuen arteko lankidetza malguago bat, federazio batek subirano-tasun nazionala ahuldu zezakeenaren beldur baitziren.

Eztabaidarik esanguratsuenetako bat botere lege-gileak izango zituen Europako Parlamentu bat ezartzeko proposamena izan zen (Guerrieri, 2014). Federalistek ideia hori defendatu zuten, benetako demokrazia europar bat lortzeko funtsezko urrats gisa. Hendrik Brugmansek argudiatu zuenez, «Europako Parlamentu bat, he-rritarrak ordezkatzeko gain, berekoikeria nazionalak gainditzeko borondatearen ikur ere izango litzateke» (Brugmans, 1948). Hala ere, unionistek, erakunde horren in-plikazio politikoekin kezkatuta, hasiera batean kontsulta-izaera izatea proposatu zu-ten, lege-gintza-izaera izan ordez.

Erabateko adostasunik lortu ez bazen ere, eztabaida horrek 1949an Europako Kontseiluaren Kontsultarako Batzarra sortzeko oinarriak ezarri zituen.

Beste gai erabakigarri bat kanpo- eta defentsa-politika bateratu bat garatzeko au-keria izan zen. Ordezkariek eztabaidatu zuten Europa batu batek nola aurre egin lie-zaiekeen kanpoko mehatxuei, bereziki Mendebaldearen eta Sobietar Batasunaren arteko tentsio gero eta handiagoko testuinguruan. Federalista batzuek Europako ar-mada bateratu bat sortzea proposatu zuten; beste batzuek, aldiz, pragmatikoagoak izanik, arlo estrategikoetan lankidetza mugatu batekin hastea iradoki zuten.

Subiranotasunaren auzia izan zen batzordean eztabaida gehien sortu zuen puntuetako bat. Unionistek, Churchillek kasu, lankidetzak estatuen autonomia errespetatu behar zuela defendatu zuten eta federalistek, aldiz, Europa benetan batu bat eraikitzeke subiranotasunaren lagapen partziala ezinbestekoa zela zioten. Burgessek dioen bezala (2000:45), subiranotasunaren auzia izan zen Hagan erabateko adostasuna lortzeko oztopo nagusia.

Auzi hori eztabaidatutako ia proposamen guztien azpian zegoen, eta federalisten ideal ameslarien eta unionisten kezka pragmatikoen arteko tentsioak islatzen zituen.

Politika Batzordeak, horrez gain, giza eskubideak eta demokrazia Europa batu baten funtsezko oinarri gisa bermatzeko beharrari heldu zion. Eztabaida horren ondorioz, balio horiek babesteaz arduratuko zen erakunde bat sortzeko gomendioa egin zen, eta hori Europako Kontseiluan eta Giza Eskubideen Europako Hitzarmenean gauzatu zen, 1950ean (Blackburn, 2001).

3.3. Ekonomia Batzordea

Ekonomia Batzordean, ordezkariak kontinentearen berreraikuntza erraztuko zuen lankidetzak ekonomiko bat ezartzeko beharra eztabaidatu zuten. Gai nagusietako bat Europako merkatu bateratu bat sortzea izan zen. Ideia horrek, besteak beste, Paul-Henri Spaakek defendatu zuenak, oztopo komertzialak ezabatzea eta elkarrekiko mendekotasun ekonomikoa sustatzea bilatzen zuen, bakea bermatzeko modu gisa. Milwarden arabera (1984), «integrazio ekonomikoa European bakea eta oparotasuna bermatzeko bitarteko gisa ikusi zen». Ikuspegi horren adibide zehatz bat Europako merkatu bateratu baten proposamena izan zen, zeinak herrialdeen arteko merkataritza-oztopoak kentzeko helburua baitzuen. Horrez gain, eztabaidetan politika ekonomikoak koordinatzeko eta baliabide estrategikoak elkarrekin kudeatzeko proposamenak sartu ziren, hala nola ikatza eta altzairua. Ekimen horiek geroago sortu zen Ikatzaren eta Altzairuaren Europako Erkidegoaren oinarri kontzeptualak ezarri zituzten (Duchêne, 1994).

Horrez gain, dagoeneko abian zen Marshall Planaren eraginkortasuna maximatzeko politika ekonomikoen koordinazioari heldu zioten. Ordezkariek Estatu Batuek emandako finantza-baliabideen baterako kudeaketaren garrantzia ere azpimarratu zuten —gobernu iparramerikarrak berak behin eta berriz eskatzen zien hori bere aliatu europarrei funtsak eraginkortasunez kudeatzeko—, eta, horren ondorioz, Ekonomia Lankidetzarako Europako Erakundea (ELEE) sortu zen 1948an (Bosuat, 1998). Judtek (2005) dioen bezala, «Marshall Planaren esparruko lankidetzak ekonomikoa katalizatzaile bat izan zen European integratzaileko».

Ordezkariek zerga-, moneta- eta inbertsio-politikak koordinatzeko aukera aztertutako zuten, berreraikuntzaren eraginkortasuna maximatzeko. Lankidetzaren ga-

rrantziaren inguruan adostasuna bazegoen ere, desadostasunak sortu ziren integrazio-mailari eta estatuak lagatzeko prest zeuden subiranotasun-mailari buruz.

Léon Blumek eta beste ordezkari batzuek azpimarratu zuten beharrezkoa zela bererrakuntza ekonomikoak gizarteko sektore guztientzako onurak ekarriko zituela bermatzea. Europako herrialdeen arteko eta herrialde horien baitako desberdintasun ekonomikoak murrizteko neurri batzuk eztabaidatu ziren.

Ordezkarri batzuek lankidetzaren ekonomikoa gainbegiratu zuten eta akordioak betetzen zirela bermatuko zuten erakundeak sortzea proposatu zuten. Hala ere, erresistentziak egon ziren erakunde horiek subiranotasun nazionala ahuldu zezaketena-ren beldur zirenen aldetik.

Erresuma Batuak eztabaidetan parte hartu bazuen ere, jarrera anbiguala izan zuen. Ernest Bevinnek eta beste ordezkari britainiar batzuek lankidetzaren ekonomikoaren alde zeudela adierazi zuten, baina zuhur agertu ziren nazioz gairik egituren sorreraren aurrean.¹³

3.4. **Kultura Batzordea**

Kultura Batzordeak europar nortasunaren gaia jorratu zuen, baita kide izatearen zentzu komuna sustatzeko beharra ere. Denis de Rougemontek azpimarratu zuen identitate hori balio komun batzuetan oinarritu behar zela, hala nola demokrazian, askatasunean eta giza eskubideen errespetuan. Ordezkariek bat etorri ziren integrazio politiko eta ekonomikoak Europako herrien arteko loturak indartuko zituen integrazio kulturalarekin batera joan behar zuela esatean (Patel, 2013).

Eztabaida nagusietako bat hezkuntzaren ingurukoa izan zen. Balio demokrati-koak eta Europako historia komuna sustatuko zituzten hezkuntza-programak proposatu ziren. Ordezkariek, halaber, truke akademiko eta kulturalen sorreraren inguruan eztabaidatu zuten, hurrengo belaunaldien arteko elkar ulertzea sustatzeko. Ideia horiek, besteak beste, hamarkada batzuk geroago abian jarri ziren Erasmus programen aurrekariak izan ziren. Hagan Europako zentro bat sortzeko beharra ezarri zen eta laster gauzatu zen Brujasen Europako Eskola sortu zenean, batzordeko presidente Salvador de Madariagaren ekimenez.

¹³ Egia esan, britainiarren jarrera koherentea izan zen kanpo-politikari buruz zuen ikuspegi «inperialarekin», eta beren herrian buru zen klasearen eta bi alderdi nagusien arteko adostasun zabala-ren emaitza izan zen (Gifford, 2004). Hala ere, nazioz gairik egituren aurrean zuten printzipio-zuhurtzia, azkenean, Europako Erkidegoen proiektuan nagusitu zen (Truyol eta Serra, 1999:41), eta ondorio nagusia britainiarrek 1948. urtearen hasieran Mendebaldeko Europa gidatzetik, bi urte geroago lidergoa galtzera ez ezik, gerraosteko Europaren diseinuan lekua galtzera igaro zirela izan zen (Croft, 1988).

Beste gai nagusi bat Europako hizkuntzen eta literaturaren sustapena izan zen. Ordezkariek azpimarratu zuten garrantzitsua zela hizkuntza-aniztasuna zaintzea eta, aldi berean, atzerriko hizkuntzen ikaskuntza sustatzea, komunikazioa eta lankidetzaz errazteko (Lipgens, 1982).

Horrez gain, Europako kultura ondarearen zaintzari buruz eztabaidatu zen, gerran zehar kaltetutako monumentu historikoak zaharberritzeko elkarlanaren bidez, eta hedabideek Europako iritzi publikoaren eraikuntzan zuten zeregina ere eztabaidatu zen.

Europaren batasunaren sustapenean intelektualek zuten eginkizuna ere eztabaidatu zen. Julien Benda eta beste batzuek argudiatu zuten intelektualek balio unitbertsalak defendatzeko eta muturreko nazionalismoari aurre egiteko ardura zutela. Hori bizitzan bigarren aldiz gertatuko zen intelektual haietako askoren kasuan.

Stefan Zweigek (2023: 100-102) gogorarazi zuen zer nolako sinesgaiztasuna zuen Gerra Handia hasi zenean. Gerra deklaratu baino egun gutxi batzuk lehenago, Ostenden lagun batzuekin egun batzuk igarotzen ari zela, eta hondartza hartan milaka alemaniar alaiki bainatzen ikusirik, sinesgaitza iruditzen zitzaion Alemaniako armadak Belgika berriz erasotzeko aukera. Baina gerra hasi zen, eta intelektual europarrek elkarren artean zituzten harremanak pozoitzea ere lortu zuen, baita gogaide eta lagun izandako pertsonen arteko gorrotoa piztea ere. Stefan Zweigek lagun ona zuen Émile Verhaeren poeta belgikarrarekin izandako harremana gogoratzen du. Pozarren bildu ziren Bruselan 1914ko udaberrian eta elkarri agur esan zioten urte hartako abuztuaren 2rako beste bisita bat hitzartuz. Bilera bezperan, Zweig Bruselan zegoen, baina gerra-zurrunburu gero eta handiagoak zirela eta, Alemaniara itzultzen ari zela jakinarazi zion lagunari. Muga zeharkatzean, bere begieiz ikusi zituen armada alemaniarren prestakizunak, eta zera idatzi zuen: «Suzko oihala bat erori zen gure artean».

Verhaerenek Anberesen zegoen bere jaiotetxea suntsituta ikusi zuen, baita alemaniar soldaduek Caillouko bere etxea nola okupatu zuten ere, eta horrek gorrotoz betetzea eragin zion. Gauza izugarriak argitaratu zituen Alemaniaren aurka. Gerrako bigarren urtean, aldiz, gorrototik idazten jarraitzen bazuen ere, keinu bikain bat izan zuen. Verhaerenek bere buruari eskaini zion *La Belgique sanglante* (1915) liburua, «liburu honen egileari», honako esaldi honekin: «Hala ere, gorroto-egoera honetan dagoenez, bere kontzientzia murriztuta dagoela dirudienez, hunkituta eskaintzen dizkio orrialde hauek behinola izan zen gizonari».¹⁴

¹⁴ Zweigek gogoan du nola poeta, hain zuzen, ontasunak markatutako pertsona bat zen, eta pasadizo berezi bat kontatzen du: «(...) gogoan dut beste une ahaztezin bat, non Verhaeren, Bruselan zegoela, distiratsu agertu baitzen mahaira, ustekabeaz zorroneko zerbait gertatu izan balitzaio bezala. Galdetu genion eta, irribarrez, mutil bat bezain onbera, kontatu zigun adiskidetu egin zela bere azken etsaierekin, zeinarekin hogeitau urte baitzeramatzen liskar garratz bat izaten. Ustekabeaz egin zu-

Urtebete geroago, 1916an, Zweigek Europaren ideari buruzko artikulua bat argitaratu zuen, «Babelgo dorrea», *Carmel* izeneko Suitzako mendebaldeko hilabetekari labur batean; bertan, «batasun intelektuala gure garaiko fede aitorten handiena bezala» bultzatzen zuen eta, biek ezagutzen zuten suitzar baten bidez, Verhaerenen mezua jaso zuen, non bere onespenez zintzoena helarazten zion. Zweigek (2023: 103-4) zera dio pasarte horri buruz: «Askatasun osoz diot hura egun zoriontsua izan zela niretzat, mezu hori bere aldetik jaso nuenekoa, jakin bainekien oihala hautsi egin zela (...)».

Laster iritsiko zen, ordea, 1917an, haren heriotzaren albiste gogorra. Stefan Zweigek, bere herrialdeko iritzi-egoeraren aurka eginez, zeinaren bidez ez baitzen onartzen etsai ezaguna balioestea, hitz hauek idatzi zituen bere lagunaren orimenez, oraindik gerra zegoela (Zweig, 2023:25-6 eta 69):

Gerraren hirugarren urtean Émile Verhaeren hil zen, beste heriotza bat milaka heriotzen artean (...) Patuak une honetan urrun egotera behartzen nau, eta bere heriotzarenean ere urrun egotera behartu ninduen, garai honetako patu zentzugabe eta tristeak, non hizkuntza, bat-batean, herrien eta aberriaren arteko hesi bihurtu den, eta aberria presondegi, eta interesa krimen; non gizonek elkarren etsai direla esan behar duten, lehen euren bizitzak hurbiltasun intelektual eta adiskidetsuaren zainen bidez lotuta zegoenean ere. Sentimendu guztiak, gorrotoa izan ezik, ofizialki debekatuta eta zokoratuta geratu ziren (...) Orainak zentzugabeko mundu bat sunsitztea lortu du, baliteke etorkizunak iluntasuna eta itzala ematea. Hala ere, iragana bortxaezina da mundu guztiarentzat (...)

(...) Verhaeren adiskideok, nolabait, Europa suntsitu bateko herrialde guztiak zeharkatzen dituen komunitate bat izaten jarraitzen dugu, afektuzko komunitate bat, nazioen erdian dagoen kongregazio bat.

Horixe zen Europako intelektualak, berriz, 1948ko maiatzean, mantentzen saiatu ziren espiritua.

4. KONGRESUAREN EMAITZA NAGUSIAK

Aurreko orrialdeetan ikusi dugun bezala, Europaren integrazioaren historiak duen une garrantzitsuenetakoa bat 1948ko maiatzean Hagan egindako Europako Kongresua da. Txundigarria da gizarte zibilak bere burua antolatze duen gaitasuna ikustea (Cornago, 2021), eta, erakundetutako espaziorik ez zegoenez, foro

ten topo Bruselan, klub batean, eta etsai zahar hark, gorrotoz beterik, begirada bitxi, inhibitut batekin pasatzen ikusi zuen. (...) Eta bat-batean etsaiarengana hurbildu eta eskua luzatu zion, eta aldartea argituta alde egin zuen. (...) Ez nuen inoiz egun hartan baino alaiago ikusi, etorri eta zera esan zigunean: «Jada ez dut etsairik». (Zweig, 2023:70).

bat sortu izana, esparru politiko bat ez ezik, benetako subjektu politiko, federazio europar bat, ere bihurtu nahi zuen esparru europarraren etorkizuna eztabaidatzeko.

Gaur egun, deigarria da ikustea Kongresuan parte hartu zutenek zer neurritaraino sentitu zuten Europaren izenean hitz egiten zutela: hain zen handia haien ordezkagarritasun soziala eta politikoa, ezen legitimatuta sentitzen ziren kontinentearen beldur eta itxaropenei ahotso jartzeko.¹⁵ Egia esan, esan liteke hainbeste herrialdetako hainbeste ordezkari garrantzitsuk parte hartzea erabaki izanak, bere horretan, frogatzen zuela Europa hura ez zela ideia huts bat eta errealitate politiko bihurtzen ari zela bere begien aurrean.

Biltzarrak oihartzun mediatiko handia izan zuen eta interes handia piztu zuen iritzi publikoan, Kongresuaren hirugarren egunean egindako adierazpen publiko batean bertaratutako ikusle kopuru handiarekin ikusi zen bezala, 40.000 pertsona inguru bildu baitziren Hagako hiri txikian (Loth, 2015:1)¹⁶. Horrek erakunde europazaleetan parte hartzea bultzatu zuen eta, sarritan halakoak sortzea ere ekarri zuen, adibidez, Herbehereetan, non Europako Kongresuak Holandako mugimendu europarraren sorrerarekin kointziditu zuen (Heijerman, 2017:4). Zentzu zabalago batean, Biltzarrak Europako kontinenteako mugimendu indartsu bat formalizatzeko eta artikulatzeko balio izan zuen: Nazioarteko Mugimendu Europarra.

Biltzarrak hiru ebazpen onartu zituen, hiru batzordeetan egindako lanaren emaitza gisa. Hiru ebazpen horiek funtsezkoak izan ziren European integratzeko. Ebazpen politikoak Europa bateratzea eskatu zuen eta gobernuei eskatu zien euren eskubide subiranoen zati bat Europako erakunde bati transferitzeko. Arlo ekonomikoko ebazpenak onartu zuen Europako nazioen premiazko betebeharra zela batasun ekonomiko eta politiko bat sortzea, segurtasuna eta aurrerapen soziala bermatzeko. Kultura arloko ebazpena funtsezkoa izan zen Brujasko Europako Eskola sortzeko.

Hagako Biltzarra erabakigarria izan zen, halaber, Europaren integrazioaren oinarriak finkatzeko, egonkortasun demokratikoa eta zuzenbide-estatua indartu zituelako eta erdigunean jarri zituelako. Biltzarrean ezarri ziren Giza Eskubideen Europako Hitzarmenaren oinarriak eta printzipioak. Batzorde bat sortzea proposatu zen, alde batetik, Giza Eskubideen gutun bat egiteko eta, bestetik, bere burua

¹⁵ Biltzarrean parte hartu zutenetako askok «Europako lehen Parlamentuan» parte hartu zutenaren sentsazioa izan zuten, eta ez dirudi zentzugabea denik, izan ere, parte hartu zuten parlamentari kopuru handia eta Biltzarraren itxura, egitura eta funtzionamendua parlamentu batenak izan ziren, teknikoki parlamentu bat ez bazen ere (Remiro, 2012).

¹⁶ Europako ideiak gizartearen sortzen zuen oihartzunaren eta interesaren erakusgarri izan zen ere funtsen bilketa. Kerstensek arrakasta handia izan zuen 700 ordezkari baino gehiagori eskaini ahal izan zitzaizkien dohaintzekin, ez bakarrik ostalua eta mantenua ordaintzeko, baizik eta baita bidaia-gastuen kostu osoa ordaintzeko ere (Loth, 2015:10).

demokratikotzat jo nahi zuen Estatu orok bete beharreko printzipioak eta arauak jasotzeko. Hasieratik erabaki zen Estatu bati buruz ezin zela esan demokratikoa denik, inolaz ere, baldin eta, oposizio politikoa osatzeko eskubideaz gain, ez bazuen iritzi, bilera eta adierazpen askatasuna bermatzen. Horrez gain, Biltzarrak erabaki zuen Europako Justizia Auzitegi baten beharra zegoela, sortzen ari zen Giza Eskubideen Gutuneko xedapenak betetzen zirela zaintzeko (Milewski, 2020:468).

Kongresua egin eta bi hilabete eskasera, 1948ko uztailaren 20an, mendebaldeko ministroen bilera batean, Georges Bidault, Robert Schumanen gobernuaren kanpo arazoetako ministro frantziarrak, europar batzar bat ezartzeko proposamen bat aurkeztu zuen, eta eztabaidan Parlamentu Batzarraren organo eta kontzeptu nagusiak atera ziren. Aduana- eta ekonomia-batasunaren ideia ere proposatu zuen, gerora sortuko ziren hiru Europako Erkidegoen sorreran eragin handia izango zuena (Khuphenia eta Dzemyda, 2015).

Hilabete batzuk geroago, 1949ko martxoaren 28an, Londresen bildu ziren Belgika, Danimarka, Italia, Herbehereak, Norvegia eta Suediako enbaxadoreak, Irlandarako Goi Mandataria eta Luxenburgoko ministro bat, Sir Gladwyn Jebb mendebaldeko potentzien Aholkularitza Kontseiluaren Batzorde Iraunkorreko ordezkari britainiarra presidente zutela, Europako Kontseilua sortzeko proposamen bat aztertze (International Organization, 1949: 551-2).

Akordio horrek Biltzarraren emaitza ukigarri nagusietako bat ekarri zuen: Europako Kontseilua sortzea, 1949ko maiatzaren 5ean 12 estatuk sinatutako Londresko itunaren bidez (Ritsch, 1970). Hala ere, haren diseinu instituzionala, bereziki Europako Batzarraren egitekoei zegokienez, desengainu handia izan zen federalistentzat, erakunde parlamentario hura euren asmo politikoetatik urrun geratzen zela ikusi baitzuten, bere funtzionamendua Gobernuen arteko Batzordearen guttiz mende zegoelako, eta agenda hark kontrolatzen zuelako, gai politiko eta militarrei buruzko eztabaidarik onartu gabe (Guerrieri, 2014).

Arrakasta handitzat jo daiteke, ordea, 1950eko azaroan Giza Eskubideen Europako Hitzarmena eta Auzitegia onartu izana, Estatuei beren epaiak ezartzeko gaitasuna zuena, Europako benetako zuzenbidea sustatzeko tresna eraginkor bat sortuz (Truyol eta Serra, 1999:41). Hori dela eta, esan daiteke Hagako Biltzarrak Europaren integrazioaren oinarri politiko eta moralak ezarri zituela. Ez zuen integrazioa dimentsio ekonomiko eta komertzialera mugatu; aitzitik, giza eskubideetan eta balio demokratikoetan oinarri sendoak zituen proiektu politiko bat adostu zuen. Horixe izan zen, zalantzarik gabe, Biltzarraren emaitzen artetik, garrantzitsuena eta sendoena.

Halaber, elkarriketa eta negoziazio lan bikaina egin zen, egun gutxi izan zituzten arren. Adibidez, Politika Batzordearen azken ebazpena ia 300 parte-hartzaileen

artean 12 kontrako boto besterik ez zituela onetsi ahal izan zen (Loth, 2015:16).¹⁷ Dena den, egia da eztabaida asko izan zirela integrazioaren ikuspegiari eta erritmoei buruz, eta, azkenean, ikuspegi progresiboa, mailakatua onetsi bazen ere, ezin izan zen funtsezko puntu bat adostu, subiranotasunari zegokiona, hain zuzen (Guerrieri, 2014).

Hala eta guztiz ere, Kongresuak lortu egin zuen helburu nagusia, hau da, Europaren integrazioa gobernuen agenda politikoan sartzea eta erakundeak mugimendu europar bakar baten baitan biltzea (Loth, 2015:18).

Hala ere, akats bat da Europako Kongresuan gertatutakoa federalisten eta unionisten arteko tentsio soil batera murriztea, edo nazioz gaindiko Europa baten defendatzaileen eta gobernuen arteko Europa baten aldeko apustua egiten zutenen arteko tirabira bakarrera murriztea, azken hori funtsezko puntu bat izan bazen ere. Narratiba ofizialak alde batera uzten ditu garrantzitsuak ziren ñabardura ugari eta, gainera, bertan egindako akordio handiak lausotzen ditu.

Horrela, adibidez,

«Bide funtzionalista eta estatalak Europaren eraikuntzan izan duen arrakastaren ondorioz, 1946 eta 1949 arteko gertaerak alderantzizko logika batekin irakurri ditugu. Hala ere, Europa eraikitzeke lehen proiektu koherenteak parlamentu izaerarekin sortu eta hazi ziren: Europako Batzar bat sortzea izan zen hiru urte horietan integrazio-proposamen ia guztien ardatza. Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordea —erakunde europazale nagusiak Europako Kongresu handi bat egiteko koordinatzeko biltzen zituena— 1947ko azaroaren 10ean bildu zen lehen aldiz, eta Europako Batzar baten sorrera, ia aho batez, integratzeko bide posible bakartzat jotzen zen, Europako gobernuak subiranotasunen zati bat botere zentral bati lagatzeko bidean urrats erabakigarriak eman zitzaizkeen presionatzeko gai izango zen tresna bakar gisa». (Remiro, 2012).

Europako Kongresua izan zen gertakari bakan eta apartekoaren aberastasunaren adibide bat besterik ez da hori. Narratiba ofizialetatik harago, osoko bilkuretan eta hiru batzordeetan izandako eztabaidak Europaren historiaren parte dira. Horietako aktek sekretu eta aztarna asko gordetzen dituzte oraindik hainbat diziplinako ikertzaileentzat. Horrez gain, fresko bizi bat dira, non gerrak suntsitutako Europa bat ikus dezakegun, milioika hildakoen izugarrikeriekin eta sarraski-eremuekin oinazetuta egon arren, desagertzeari uko egiten. Herbehereetako Estatu Orokorren egoitza gotikoko Ridderzaal eraikin ohoragarrian bizi izan ziren hitzaldi eta eztabaida sutsuek

¹⁷ Ezin uka daiteke sektore federalista erradikalenak ez zirela batere pozik geratu biltzarren emaitzarekin; izan ere, talde batek itxiera baino lehen egoitza alde egiteko mehatxua egin zuen. Berriro negoziatu zuten eta azken orduko akordio batera iritsi ziren.

zibilizazio bat erakusten dute, europarra, zeinak, Paul Valéryk zionaren kontra, hiltzeari aurka egiten baitzion, eta oinarri politiko eta, batez ere, moral berrien gainean birfundatzearekin amesten baitzuen.

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

Europako Kongresuaren Aktak, liburu honetan, 1. orrialdetik aurrera.

Addams, Jane *et al* (2003). Women at The Hague. The International Congress of Women and its results. Urbana, University of Illinois Press.

Adenauer, Konrad (1966). Memoirs 1945-53. Londres, Weidenfeld & Nicolson.

Arrieta, Leyre (2023), «Los nacionalistas vascos en el Congreso de La Haya», en: Aldecoa, F. y Nasserre, E. (eds.). El Congreso de Europa (La Haya, 1948). Madrid, La Catarata; pp. 283-292.

Becerril, Belén (2017), «La apuesta de los EEUU por la unidad europea en el marco del Plan Marshall. El apoyo norteamericano y la obstrucción británica en el umbral de la integración europea (1947-1951)», Revista de Derecho Comunitario Europeo, 56; 159-198 or.

Best, Geoffrey (1999), «Peace conferences and the century of total war: the 1.899 Hague conference and what came after», International Affairs, 75 lib., 3 zk.; 619-634 or.

Blackburn, Robert (2001), «The institutions and processes of the Convention», hemen: Blackburn, R. eta Polakiewicz, J. (ed.). Fundamental Rights in Europe: The European Convention on Human Rights and its member states, 1950-2000. Oxford, Oxford University Press; 3-29 or.

Boccanfuso, Silvana (2021). Ursula Hirschmann. Una mujer por y para Europa. Bartzelona, Icaria.

Bossuat, Gérard (1998), «El Plan Marshall y la integración europea. Los límites de una ambición», Ciclos, VIII. lib., zk. berezia 14-15; 93-111 or.

Bozóki, András eta Sükösd, Moklós (2017), «Third way utopianism: Anarcho-Democratic and Liberal Socialist ideas in Central Europe», hemen: Cziganyik, Zsolt (ed.). Utopian horizons. Ideology, politics, literature. Central European University; 77-100 or.

Brewer-Carias, Allan R. (1998). Las implicaciones constitucionales de la integración económica regional. Caracas, Editorial Jurídica Venezolana.

Brugmans, Henri (1947), «Note sur l'organisation du congrès de La Haye (november 1947)», [http://www.cvce.eu/obj/note_d_henri_brugmans_sur_l_organisation_du_congres_de_la_haye_novembre_1947-fr-49cea8d2-3384-4258-b6dc-22d8daea21ba.html].

Brunkhorst, Hauke (2016), «Constituent power and constitutionalization in Europe», International Journal of Constitutional Law, 14. lib., 3. zk.; 680-696 or.

Burgess, Michael (2000). Federalism and the European Union. Londres, Routledge.

Clark, Christopher (2014). Sonámbulos. Cómo Europa fue a la guerra en 1914. Bartzelona, Galaxia Gutenberg.

Cornago, Noé (2021), «Rescatar la esfera pública europea: La participación de la sociedad civil como problema comunicativo», hemen: Aldecoa, F. (koord.). El papel internacional de

- la Unión Europea: Propuestas para la Conferencia sobre el Futuro de Europa. Madril, La Catarata; 379-394 or.
- Crespo, Elena (2008), «La segunda conferencia de paz de La Haya (1.907) y la posición de España», *Revista Española de Derecho Internacional*, LX. lib., 1. zk.; 113-128 or.
- Croft, Stuart (1988), «British policy towards western Europe, 1947-9: the best of possible worlds?», *International Affairs*, 64. lib., 4. zk.; 617-629 or.
- Duchêne, F. (1994). *The European Community and the Crises of the 1960s*. Londres, Macmillan.
- Einaudi, Luigi (2017). *Scritti politici e sull'Europa (1894-1925)*. Turin, Fondazione Luigi Einaudi.
- Filibi, Igor (2009), «Evolución histórica del federalismo: El federalismo global o integral», *Cuaderno de Federalismo XXII*, Instituto de Federalismo, Academia Nacional de Derecho y Ciencias Sociales de Córdoba, Argentina; 163-198 or.
- Filibi, Igor (2020), «La Declaración Schuman: el nacimiento de la Europa política», *hemen: Movimiento Europeo, Consejo Federal Español*. En el 70 aniversario de la declaración Schuman: El debate ciudadano en la Conferencia sobre el Futuro de Europa. Madril, Marcial Pons; 100-114 or.
- Fradera, Josep M. (2015). *La nación imperial (1750-1918)*. 2 lib. Bartzelona eta Buenos Aires, Edhasa.
- Gavin, Victor (2007), «A forgotten transnational idea: the federalization of Europe in the first years after World War II», (National political cultures and the wider world. The Transnational dimension of political ideas and party politics in Europe and the United States since 1918 izeneko batzarrean emandako txostena, Reading, Erresuma Batua, 2007ko irailaren 4-5, Reading Unibertsitateak antolatuta.)
- Gifford, Christopher (2004). *The British state and European integration: the politics of modernisation*. Doktore tesia, London School of economics and Political Science.
- Guerrieri, Sandro (2014), «From The Hague Congress to the Council of Europe: hopes, achievements and disappointments in the parliamentary way to European integration (1948-51)», *Parliaments, Estates and Representation*, 34. lib, 2. zk.; 216-227 or.
- Heijerman, Niels (2017). *Forces behind the scenes. The 'Europese Beweging Nederland' and the Dutch policy on early European integration (1948-1954)*. Utrecht University.
- Hermida, Carlos (2002), «La revolución bolchevique no fue un golpe de estado», *Historia y Comunicación Social*, 7. lib.; 109-119 or.
- Hewitson, Mark eta D'Auria, Matthew (ed.) (2012). *Europe in crisis. Intellectuals and the European Idea, 1917-1957*. New York eta Oxford, Berghahn.
- Heywood, Robert W. (1.981), «West European community and the Eurafrica concept in the 1950s», *Journal of European Integration*, IV. lib., 2. zk.; 199-210 or.
- Hucker, Daniel (2015), «British peace activism and "New" diplomacy: revisiting the 1.899 Peace Conference», *Diplomacy & Statecraft*, 26. lib., 3. zk; 405-423 or.
- International Organization (1.949), «International Organizations: Summary of activities: III. Regional Organizations», *International Organization*, 3. lib., 3. zk., 1949ko abuztua; 551-2 or. [<https://doi.org/10.1017/S0020818300014727>]

- Jensen, Richard Bach (2009), «The international campaign against anarchist terrorism, 1880-1930s», *Terrorism and Political Violence*, 21; 89-109 or.
- Judt, T. (2005). *Postwar: A History of Europe Since 1945*. New York, Penguin.
- Kaplan, Lawrence (2007). *NATO 1948: The birth of the Transatlantic Alliance*. Lanham, Rowman & Littlefield.
- Khuphenia, Shalva eta Dzemyda, Ignas (2015), «Creation of a customs union: proposal of the Hague congress and its recent impact toward the integration of the European Union». *Zientzialari Gazteen Lituaniako 18. Biltzarra «Science - the Future of Lithuania»*, 2015eko otsailaren 5a, Vilnius: Technika, 2015; 198-204 or.
- La Dernière Heure (1948ko maiatzaren 1a), «Congrès de la Paix», *La Dernière Heure*. Le plus grand journal belge, le mieux renseigné berripapera, 1948ko maiatzaren 1a, 122. zk. Brusela. [https://www.cvce.eu/en/obj/congress_of_peace_from_la_derniere_heure_1_may_1948-en-e55d0cc2-00db-40ff-ba2f-9e9dbfd7c012.html]
- Landaburu, Francisco Javier (1981). *Obras Completas*. Bilbo, Idatz Ekintza, 3. lib.
- Lipgens, Walter eta Loth, Wilfried (ed.) (1991). *Documents on the History of European Integration*. 4. lib.: Transnational organizations of political parties and pressure groups in the struggle for European Union, 1945-1950. Florentzia, European University Institute. Ikus lehen zatia: Documents of transnational pro-European pressure groups.
- Lipgens, W. (1982). *A History of European Integration*. Oxford, Clarendon Press.
- Lipgens, Walter (1968), «European Federation in the political thought of resistance movements during World War II», *Central European History*, 1. lib., 1. zk.; 5-19 or.
- Loth, Wilfried (2015). *Building Europe. A history of European unification*. Berlin eta Boston, De Gruyter.
- Loubet del Bayle, Jean-Louis (1969). *Les non-conformistes des années 30 : Une tentative de renouvellement de la pensée politique française*. Paris, Editions du Seuil, 1969.
- Loveday, A. (1949), «The European Movement», *International Organization*, 3. lib., 4. zk.; 620-632 or.
- Martín de la Guardia, Ricardo; Pérez Sánchez, Guillermo Á. eta Moratinos, Luis Alberto (2022), «Robert Schuman and the pro-European political generation of 1950», hemen: Ramiro, D. *et al* (ed). *The European Union and its political leaders. Understanding the integration process*. Geneva, Springer; 159-173 or.
- Martínez, Mikel (2018), «Europa antes de Europa. Ficciones y realidad de la comunidad supranacional europea. Siglos XVIII-XX», *Letras Históricas*, 19. zk., 2018ko iraila; 127-156 or.
- Martínez, Daniel (2021), «De la segunda Guerra Mundial al Congreso de La Haya: una década de proyectos para la construcción europea», *Revista Universitaria Europea*, 35 zk; 95-117 or.
- Mayer, Arno (1997). *La persistencia del Antiguo Régimen. Europa hasta la Gran Guerra*. Madril, Alianza.
- Mayne, R. (1993). *The Recovery of Europe*. Londres, Weidenfeld & Nicolson.
- Mesa, Roberto (2000), «Los cambios en la sociedad internacional y sus repercusiones en la Europa de los Estados y de los pueblos», hemen: Navajas, Carlos (koord.). *Actas del II Simpo-*

- sio de Historia Actual (Logroño, 26-28 noviembre 1998). Logroño, Instituto de Estudios Riojanos; 137-160 or.
- Milewski, Daniel (2020), «The role of the Hague Congress in the process of establishing the Council of Europe and shaping the legal conditions of its activity», *Miscellanea Historico-Iuridica*, 19. lib., 1. zk.; 461-481 or.
- Milward, A. S. (1984). *The Reconstruction of Western Europe, 1945-51*. Londres, Methuen.
- Monnet, Jean (1985). *Memorias*. Madril, Siglo XXI.
- Morgan, Philip (2003). *Fascism in Europe, 1919-1945*. Londres eta New York, Routledge.
- Mueller, Wolfgang (2009), «The Soviet Union and early West European integration, 1947-1957: From the Brussels Treaty to the ECSC and the EEC», *Journal of European Integration History*, 15. lib., 2. zk.; 67-85 or.
- Overy, Richard (2024). *Sangre y ruinas. La gran guerra imperial, 1931-1945*. Bartzelona, Tusquets.
- Pando, María de la Paz (2023), «la presencia femenina en los orígenes del proceso de construcción europea. María Zambrano como pionera en el europeísmo español», *Hispania. Revista Española de Historia*, 83. lib, 273. zk.; 1-17 or.
- Patel, K. K. (2013). *The Cultural Politics of European Integration*. Londres, Routledge.
- Paull, John (2018), «The women who tried to stop the Great War: The International Congress of Women at The Hague 1915», hemen: Campbell, Andrew H. (ed.). *Global leadership initiatives for conflict resolution and peacebuilding*. Hershey PA, IGI Global Scientific Publishing; 249-266 or.
- Pieczewski, Andrzej (2010), «Joseph Retinger's conception of and contribution to the early process of European integration», *European Review of History*, 17. lib., 4. zk.; 581-604 or.
- Remiro, Fernando (2012), «Parler au nom de l'Europe. El Congreso de La Haya y el nacimiento del parlamentarismo europeo», hemen: Ibarra, A. (koord.). *No es país para jóvenes. Actas del III Encuentro de jóvenes investigadores de la AHC*. Euskal Herriko Unibertsitatea (UPV/EHU) eta Valentín Foronda Gizarte Historiarako Institutua.
- Ritsch, Frederick F. (1970), «Origins of the Council of Europe: part One: The post-war unity movements to the Hague Congress», *Il politico*, 35. lib, 1. zk.; 69-94 or.
- Rougemon, Denis de (1968), «La Haye, 7 mai 1948. Lorsque tout commençait», *Communauté Européenne*, 118. zk., 1948ko maiatza, Paris; 31-35 or. [https://www.cvce.eu/en/obj/denis_de_rougement_s_memories_of_the_hague_congress_geneva_may_1968-en-7eb6991f-2c62-42e4-8e81-2b3801aeb548.html]
- Rougemon, Denis de (1965). *The meaning of Europe*. Londres, Sidgwick & Jackson;
- Saiz, José Manuel (2007), «La visión cristiana de los padres de Europa», *UNISCI Discussion Papers*, 14. zk., 2007ko maiatza; 115-129 or.
- Salvadori, Massimo L. (2017), «Il pensiero politico di Einaudi. Dall'età giolittiana all'avvento del fascismo», hemen: Einaudi, Luigi. *Scritti politici e sull'Europa (1894-1925)*. Turin, Fondazione Luigi Einaudi; 7-30 or.
- Sorel, Eliot eta Padoan, Pier Carlos (2008). *The Marshall Plan. Lessons learned for the 21st Century*. ELGA.

- Spinelli, Altiero eta Rossi, Ernesto (2016). El manifiesto de Ventotene. Por una Europa libre y unida. Bartzelona, Ediciones La Lluvia.
- Trotsky, León (1914). La guerra y la Internacional. [<https://www.marxists.org/espanol/trotsky/1910s/1914-guerra.htm>]
- Truyol y Serra, Antonio (1999). La integración europea: análisis histórico-institucional con textos y documentos. I. Génesis y desarrollo de la Comunidad Europea (1951-1979). Madril, Tecnos.
- Ubric, Purificación eta Martínez, Alba (2015), «El I Congreso Internacional de Mujeres, La Haya, 1915. Un hito para la cultura de paz cien años después», ARENAL, 22. lib., 1. zk., urtarrila-ekaina; 191-209 or.
- Ugalde, Alex (2019). Eurobasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo. Bilbo, Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua.
- Uncetabarrenechea, Javier eta Filibi, Igor (2022), «Democracy beyond the nation-state: From national sovereignty to pluralist European sovereignty», hemen: Zabalo, J.; Filibi, I. eta Escajedo, L. (ed.). Made-to-measure future(s) for democracy. Views from the Basque atalaia. Cham, Springer; 139-157 or. [<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-08608-3>]
- Valéry, Paul (1919), «La Crise de l'esprit», La Nouvelle Revue Française, XIII. lib.; 321-337 or. [[https://fr.wikisource.org/wiki/La_Crise_de_l%E2%80%99esprit_\(NRF,_1919\)](https://fr.wikisource.org/wiki/La_Crise_de_l%E2%80%99esprit_(NRF,_1919))]
- Vellacott, Jo (1993), «A place for pacifism and transnationalism in feminist theory: the early work of the women's international league for peace and freedom», Women' History Review, 2. lib., 1. zk.; 23-56 or.
- WILPF (2004). Generations of courage. Women's International League for Peace and Freedom. From the 20th Century into a new Millenium. Filadelfia, WILPF.
- Wurm, Clemens A. (2002), «Britain and West European integration, 1948-9 to 1955: Politics and economics», hemen: Noakes, J.; Wende, P. eta Wright, J. (ed.). Britain and Germany in Europe 1949-1990. Oxford, Oxford University Press; 27-47 or.
- Zweig, Stefan (2023). Recuerdos y encuentros. Una despedida de Europa. Bartzelona, Catedral.

El Congreso de Europa (La Haya, 1948) como matriz intelectual, social, política y jurídica de la integración europea

IGOR FILIBI

Universidad del País Vasco (UPV/EHU).

Secretario General (EuroBasque - Consejo Vasco del Movimiento Europeo)

Todo empezó en La Haya.

Denis de Rougemont¹

1. LA GRAN GUERRA (1914-1918) Y EL OCASO DE LA VIEJA EUROPA

El ciclo revolucionario iniciado con las revoluciones americana y francesa a finales del siglo XVIII fue cerrándose a mediados del siglo XIX sin conseguir imponer los principios de igualdad y ciudadanía universal. Los sectores tradicionales fueron capaces de frenar la revolución, y comenzaron la reconstrucción conservadora de los imperios europeos sobre la base de las dobles constituciones, es decir, la existencia de un marco legislativo distinto para metrópolis y colonias que se constituyó como la columna vertebral del desarrollo político de los imperios liberales (Fradera, 2015:xv-xvi).

A principios del siglo XX Europa estaba fracturada, pues las nuevas clases sociales y élites seguían sometidas al control y dirección de la vieja nobleza y las monarquías. Este es un aspecto importante a tener en cuenta, ya que, en contra de la opinión habitual, los aspectos preindustriales y premodernos seguían siendo dominantes en Europa cuando estalló la Primera Guerra Mundial. A pesar de la enorme variedad de situaciones en las distintas regiones de Europa, y de la creciente importancia de los elementos modernos como el capitalismo y la burguesía industrial, la tierra siguió siendo la principal forma de riqueza y rentas de las clases dirigentes y gobernantes hasta 1914. Hasta ese momento, los reyes seguían siendo las «piezas centrales» de los sistemas europeos de autoridad.

¹ Rougemont, Denis de (1965). *The meaning of Europe*. London, Sidgwick & Jackson; p. 83.

Así se llegó a la Gran Guerra. Se ha llegado a afirmar que precisamente el intento de las viejas élites de reafirmar e intensificar su dominio político fue un factor decisivo que agravó las tensiones internas e internacionales que produjeron la Gran Guerra y su corolario de 1939-45, iniciando así la disolución del antiguo orden en Europa (Mayer, 1997:14-25; Overy, 2024).²

De nada sirvieron los diversos intentos para organizar la paz por parte de unos Estados que comenzaban a asustarse por el surgimiento de nuevos medios de combate con un alcance destructivo cada vez mayor (Crespo, 2008). Todos los esfuerzos diplomáticos y la organización de las conferencias de La Haya de 1899 y 1907, impulsadas por el zar de Rusia, no consiguieron sus dos objetivos principales de reducir los armamentos y sustituir la guerra por un mecanismo de arbitraje internacional (Hucker, 2015). Ni siquiera el enorme interés público que despertó la conferencia de 1907, alimentada por las noticias de la prensa, que fue admitida en el evento —un avance reseñable hacia una «nueva» diplomacia, más abierta—, pudieron influir en los gobiernos de las potencias. Tampoco lo consiguió el millón de firmas en apoyo de las propuestas del zar que presentó a los delegados la Liga de Mujeres por el desarme Internacional (Hucker, 2015). Era un mundo de imperios, obtenidos y mantenidos por el poder militar, a quienes la opinión del público apenas les preocupaba (Best, 1999:619, 633).

En realidad, a pesar de ese apoyo popular, la doble decepción de ambas conferencias no causó ninguna agitación social en un público acostumbrado a que se impusieran las «realidades políticas» (Hucker, 2015). Por el contrario, es preciso recordar que en 1914, en ambos bandos, se produjo un enorme entusiasmo público con la guerra (Paull, 2018:250). Son aterradoras las imágenes que han llegado hasta nuestros días con las largas filas de cientos de jóvenes esperando sonrientes su turno para alistarse en las oficinas de Londres, Berlín, o París. En pocas semanas, la moderna guerra de trincheras acabaría con aquellas sonrisas y hundiría a toda una generación en la muerte y el barro.

En un plano más general, el escenario político de Europa se transformó en pocos años. Si se compara el sistema de alianzas en 1887 y en 1907, se observa la transformación de una Europa multilateral a una organizada alrededor de dos sistemas de alianzas. Esta polarización del sistema geopolítico europeo era una condición previa fundamental para la guerra que estalló en 1914 (Clark, 2014:156-7).

² En un sentido similar, León Trotsky afirmaba en 1914, en su obra *La guerra y la Internacional*, escrita en Zurich tras su apresurada salida de Alemania tras la declaración de guerra a Francia, que Alemania era un régimen absolutista, similar al zarista, y que precisamente esa organización monárquica feudal, apoyada por una poderosa base capitalista, le confería la supremacía militar (Trotsky, 1914).

La Gran Guerra (1914-1918) se elevó sobre todas las demás guerras anteriores y supuso una conmoción en la sociedad europea, que la vivió, en palabras de George Simmel, como una verdadera «crisis cultural» (Hewitson y D'Auria, 2015:4). Paul Valéry, poniendo palabras a una época, escribiría tras la guerra: «Nosotras, las civilizaciones, sabemos ahora que somos mortales» (Valéry, 1919:321).³

Fue el fin de tres antiguos imperios (ruso, austro-húngaro y otomano) y el surgimiento de una nueva potencia, la Unión Soviética, que promovía un nuevo tipo de sociedad, una verdadera alternativa al capitalismo y a la democracia liberal. No puede olvidarse que la guerra fue un factor decisivo en el triunfo de la revolución Soviética, marcada por el popular lema de «paz, pan y tierra», y ello explica que una de las primeras decisiones del nuevo Estado revolucionario fuera sacar al país de la guerra (Hermida, 2002:112). Este ejemplo muestra hasta qué punto la experiencia de destrucción de 1914 alimentó un profundo debate sobre el modelo de organización política en Europa, en el que competían las ideologías marxista, fascista y anarquista.

La paz fue otra de las ideas que despertaron un abrumador apoyo social. Cientos de miles de personas apoyaron diversas iniciativas en favor de la paz en todos los países europeos. Es particularmente ilustrativa la capacidad de movilización de colectivos hasta ese momento silenciados, como las mujeres, que de pronto organizaron gigantescas organizaciones internacionales y eventos multitudinarios, llegando a contactar con las más altas autoridades políticas de los gobiernos. Un hito de la capacidad de la sociedad civil para organizarse y plantear nuevos temas en la agenda política fue el Congreso Internacional de Mujeres que se celebró en La Haya en abril de 1915, en medio de la Primera Guerra Mundial.

A pesar de la amplia desaprobación social, el boicot administrativo de muchos gobiernos y el cierre de fronteras entre los países beligerantes, se reunieron 1.136 mujeres de todo el mundo bajo la presidencia de Jane Addams, una destacada activista en el campo del trabajo social, de los derechos de las mujeres y del pacifismo, que recibiría el Premio Nobel de la Paz en 1931. El acuerdo de mínimos que todas las participantes debían asumir consistía en dos puntos: 1) las controversias inter-

³ Así comenzaba la primera de las dos cartas en las que expresaba su angustia por la situación de Europa. Y la terminaba diciendo: «¡Adiós fantasmas! El mundo no tiene ya necesidad de ti. Ni de mí. El mundo, que bautiza con el nombre de progreso su tendencia a una precisión fatal, trata de unir los beneficios de la vida, las ventajas de la muerte. Todavía reina una cierta confusión, pero espere un poco y todo se aclarará; veremos por fin aparecer el milagro de una sociedad animal, un perfecto y definitivo hormiguero.» Estas dos cartas, solicitadas a Valéry por John Middleton Murry, y publicadas en inglés en la célebre revista londinense *The Athenaeum* (11 de abril y 2 de mayo de 1919), fueron publicadas inmediatamente después en *La Nouvelle Revue Française* por su interés para el público francés. Se trata del espíritu de la época, como muestra la aparición en esos años de diversas obras sobre la decadencia de Occidente, como las de Oswald Spengler (1918-1923), Arnold Toynbee, José Ortega y Gasset, Martin Heidegger, etc. (Martínez, 2018).

nacionales debían resolverse por medios pacíficos, y 2) el derecho al voto para elegir los parlamentos debía extenderse a las mujeres. Los principales resultados de este congreso fueron la aprobación de un documento final, de una enorme clarividencia y ambición política, y la creación de la Liga Internacional de Mujeres para la Paz y la Libertad (WILPF) (Ubric y Martínez, 2015).

Entre sus propuestas destacan la exigencia del control democrático de la política exterior mediante la ratificación parlamentaria de los tratados, la extensión del sufragio a las mujeres y la igualdad de derechos políticos, la prohibición de los tratados secretos, el derecho de los pueblos a su autogobierno, y la ambiciosa propuesta de una sociedad de naciones que debería incluir un tribunal de justicia y la protección de los pueblos colonizados (Addams *et al*, 2003; WILPF, 2004; Vellacott, 1993). Como puede observarse, varios de estos puntos serían asumidos por el presidente Wilson y otros estadistas europeos, entrando a formar parte de la agenda política de los gobiernos.

Desde el comienzo de la Gran Guerra, resulta sorprendente la convergencia de los diagnósticos realizados por autores y grupos de ideologías tan diversas como el revolucionario internacionalista León Trotsky (1914), el liberal italiano Luigi Einaudi (1918), o los grupos de federalistas integrales y personalistas, algunos de ellos de base cristiana, alrededor de las revistas *Sprit* o *l'Ordre Nouveau* del periodo de entreguerras (Loubet del Bayle, 1969; Filibi, 2009). Todos ellos compartían que el capitalismo había desbordado el marco del Estado nación, que era ya incapaz de afrontar, y menos resolver, numerosos problemas de la época. Europa era la única esperanza, y se ponía el foco en el concepto de soberanía, obsoleto e inadecuado para los retos del futuro, como el principal obstáculo a superar (Salvadori, 2017:28; Filibi, 2020).

Luigi Einaudi sintetizaría estas ideas en dos artículos escritos en 1918 en el diario *Il Corriere della Sera*. A principios de aquel año, el 5 de enero, en medio de una infernal guerra que ya duraba tres años y medio, reflexionaba sobre si sería posible una sociedad de naciones, de la que todo el mundo hablaba, y se preguntaba: «¿Por qué no debería ser posible volver a hacer en Europa lo que hicieron las 13 colonias americanas que se rebelaron contra Inglaterra?». Sin embargo, señalaba con amargura: «Todos admiten implícitamente que los Estados aliados o confederados deben seguir siendo plenamente soberanos e independientes (Einaudi, 2017:280).

El 28 de diciembre de ese mismo año, terminada la guerra unas semanas antes, avanzaba la clave de su pensamiento en otro artículo titulado «El dogma de la soberanía y la idea de la sociedad de las naciones». La propuesta del presidente Wilson de crear una Sociedad de Naciones ya era ampliamente discutida y despertaba numerosos apoyos en todos los países europeos. Einaudi, sin embargo, no se engañaba, y afirmó que «sin embargo, para que esa idea se implemente y, una vez implementada, de frutos como pretenden sus apóstoles, su significado debe ser claro (...). Existe un método seguro para comprobar la veracidad de las adhesiones que hoy se multiplican por to-

das partes a la idea de la sociedad de naciones (...): y es preguntar hasta qué punto los nuevos neófitos están dispuestos a renunciar al dogma de la soberanía absoluta del estado imperial, democrático o proletario.» (Einaudi, 2017:306).

Pues es aquí donde radica la clave, en este «dogma de la soberanía del estado, independiente de los otros Estados, unidad perfecta en sí misma (...). Quizás precisamente porque ha logrado penetrar, casi inconscientemente, en el patrimonio espiritual de los hombres de Europa, es urgente demostrar que está en conflicto irremediable con la idea de la sociedad de naciones.» Y concluía de forma tajante afirmando que «(...) por encima de todo, es necesario destruir las ideas que dieron origen a la guerra. Entre estas ideas que son fecundas en el mal, si se llevan hasta sus consecuencias extremas, la del dogma de la soberanía absoluta y perfecta es en sí misma la más absolutamente maléfica» (Einaudi, 2017:307).

Tal y como vaticinaba Einaudi, la Sociedad de Naciones, que mantenía intacto el principio de la soberanía nacional, fracasó en su principal propósito de evitar una nueva guerra. Jean Monnet, quien fue secretario general adjunto de la organización desde su creación en 1919 hasta 1923, compartía su diagnóstico. En sus memorias señalaba que quienes redactaron el tratado de la Sociedad de Naciones tuvieron buen cuidado en evitar la creación de una auténtica autoridad independiente de los Estados miembros. La organización entera dependía del Consejo, que tomaba sus decisiones por unanimidad. Era obvio que con semejante diseño resultaba imposible expresar o imponer una voluntad común. Monnet es honesto y reconoce que le costó tiempo llegar a esta conclusión, pues en aquel momento no consideraba que la puesta en común de las soberanías fuese un medio de resolver los problemas internacionales. Nadie lo veía así en 1919. El propio Monnet, en un primer momento, valoró la creación de la Sociedad de Naciones como un progreso considerable en la buena dirección. Aquello era lo máximo que se podía conseguir en 1919, ya que las potencias aliadas veían la restauración de la soberanía nacional como la piedra angular de la paz (Monnet, 1978:69-73).

Hubo un intento de crear un marco de cooperación política europea. Fue una propuesta del ministro francés Aristide Briand en la Sociedad de Naciones en 1929. Despertó un cierto interés, se redactó un memorándum y el ministro alemán Stresemann lo apoyó. Pero ya era tarde. La crisis de 1929 y la llegada al poder del fascismo en Italia y del partido nazi en Alemania cambió completamente el escenario. La guerra volvió de nuevo a Europa.

2. DE LA SEGUNDA GUERRA MUNDIAL (1939-1945) AL CONGRESO DE EUROPA (1948)

No es fácil imaginar la situación de Europa cuando finalizó la Segunda Guerra Mundial. Las matanzas habían dejado millones de muertos, heridos y mutilados en

todos los países, tanto militares como civiles. Físicamente el continente estaba destrozado, con un enorme número de ciudades y pueblos bombardeados, aún en ruinas; con buena parte de las carreteras y vías férreas cortadas; con enormes extensiones de territorio que habían sido minadas y que impedían su uso; con importantes problemas de abastecimiento de alimentos y todo tipo de materias primas, impidiendo los procesos industriales y productivos, e incluso sin poder garantizar el calentamiento de los hogares en el comienzo del invierno. Todo estaba por reconstruir.

Konrad Adenauer, nombrado alcalde de Colonia en diciembre de 1945, describió así la situación de su ciudad tras el fin de la guerra:

La tarea que me esperaba en una Colonia devastada por la guerra era enorme y extraordinariamente difícil. La magnitud de los daños sufridos por la ciudad a causa de los bombardeos aéreos y de otros efectos de la guerra era gigantesca. Más de la mitad de las casas y los edificios públicos habían quedado totalmente destruidos, mientras que casi todos los demás habían sufrido daños parciales. Sólo 300 casas habían salido indemnes. Los daños causados a la ciudad por la destrucción de calles, vías de tranvía, alcantarillas, tuberías de agua, gas, instalaciones eléctricas y otros servicios públicos no eran menores. Es difícil imaginar la amenaza que esto constituía para la salud de la gente. No había gas, ni agua, ni electricidad, ni medios de transporte. Los puentes sobre el Rin habían sido destruidos. Había montañas de escombros en las calles. Por todas partes había zonas gigantescas de escombros de edificios bombardeados y atacados. Con sus iglesias arrasadas, muchas de ellas de casi mil años de antigüedad, su catedral bombardeada, con las ruinas de puentes antaño hermosos que sobresalían del Rin, y las grandes extensiones de casas abandonadas, Colonia era una ciudad fantasma. (Adenauer, 1966)

Además, el inmenso horror de la guerra se vio superado por la barbarie descubierta en los campos de exterminio. Aquella matanza sistemática de personas rompía todos los tabús, superaba cualquier pesadilla y resultaba simplemente inhumano. La destrucción de Europa era también, sobre todo, moral. Se habían destruido y traspasado todas las líneas rojas de una sociedad que se consideraba la más avanzada del mundo, paradigma de la propia idea de civilización.

Todo ello sucedía apenas dos décadas después de la Guerra de 1914. A pesar de todos los esfuerzos, de todas las manifestaciones aunadas bajo el lema «¡Nunca más!», no sólo se había producido una nueva guerra, sino que convirtió a la Gran Guerra en la «Primera» Guerra Mundial, puesto que ahora, la más reciente y sangrienta, la «Segunda» Guerra Mundial se había erigido en el nuevo símbolo de la barbarie.

Tras la guerra, la situación era atroz e incitaba a la acción política y a la creatividad: era preciso un nuevo orden, una nueva sociedad. Entre otras muchas cosas, la

guerra catalizó un formidable desafío a una organización política y económica de Europa basada en el Estado nación (Gavin, 2007).

Durante la propia guerra hubo distintos foros y grupos que soñaban con una Europa mejor. Una de las ideas más repetidas en los manifiestos y publicaciones de los movimientos de resistencia antifascistas era el objetivo de una federación democrática que englobase todas las naciones europeas. Al mismo tiempo, es algo aceptado que los movimientos de resistencia no luchaban por un simple regreso a la situación anterior a la guerra, sino por una nueva sociedad europea (Lipgens, 1968).

Fue particularmente influyente el manifiesto escrito en 1941 por un grupo de desterrados antifascistas en la isla-presidio italiana de Ventotene. En aquellas conversaciones, Altiero Spinelli —junto con Ernesto Rossi, Eugenio Colorni y Ursula Hirschmann (Boccanfuso, 2021)—, redactaron un importante documento que analizaba las causas de la guerra —destacando la degeneración del Estado como máquina inhumana, el papel central de la soberanía egoísta, y la negativa de las clases privilegiadas a reducir la enorme desigualdad—, y proponía como solución la construcción de una Europa federal y una nueva sociedad más justa e igualitaria (Spinelli y Rossi, 2016). Estas preocupaciones se alineaban perfectamente con las necesidades de la época, e iban augurando la creación de los potentes Estados sociales de la posguerra.

Como se ha visto, estas ideas no eran nuevas, pero los fracasos del periodo de entreguerras, el auge de los fascismos y la hecatombe de la segunda guerra, junto al peligro de una nueva conflagración mundial, de nuevo con epicentro en Europa y esta vez con armas nucleares, crearon el contexto adecuado para que se extendiesen por amplias capas sociales y grupos políticos.

Por otro lado, tras la Segunda Guerra Mundial —derrotados los fascismos (Morgan, 2003) y contenidos los principales focos y organizaciones del anarquismo en Europa (Jensen, 2009:101-2; Bozóki y Sükösd, 2017:78-9)—, el mundo se fue dividiendo en dos bloques antagónicos —la democracia liberal y el comunismo de Estado—, liderados por dos superpotencias: Estados Unidos y la Unión Soviética. La división del mundo entre fascismos y países aliados se redefinió tras la entrada de los ejércitos de estos últimos en el territorio de Alemania. La división de Alemania, y en concreto de su capital, Berlín, fue el símbolo de la división en dos partes, primero de Europa y luego del resto del mundo (Mesa, 2000:138).

Ese contexto internacional de división ideológica, económica y geopolítica, sin duda influyó decisivamente en el clima intelectual y en las decisiones de las cancillerías. La amenaza comunista, percibida como un peligro muy real tras el golpe de Estado comunista en Praga del 25 de febrero de 1948 —y de máxima urgencia tras el inicio de la guerra de Corea en 1950—, así como la posibilidad de una revolución en Europa alimentada por el descontento social, ayudan a explicar diversas e importantes iniciativas.

Entre ellas pueden destacarse el denominado Plan Marshall (Programa de Reconstrucción Europea), que movilizó una cantidad de recursos sin precedentes de los EEUU hacia Europa (Sorel y Padoan, 2008⁴; Becerril, 2017), y que, al mismo tiempo, incentivó la cooperación entre los Estados de Europa occidental con la creación de la Organización Europea para la Cooperación Económica (OECE); la formalización del espacio transatlántico con la creación de la OTAN —tras el abandono del aislacionismo en la política norteamericana y su decisión de comprometerse con la seguridad europea— (Kaplan, 2007); así como diversos tratados estrictamente europeos, como el Acuerdo de Unión Aduanera del Benelux, firmado el 14 de marzo de 1947, o el Tratado de Bruselas, firmado el 17 de marzo de 1948 por los gobiernos de Francia, Reino Unido, Bélgica, Países Bajos y Luxemburgo.

El clima de creciente tensión internacional también ayuda a explicar la división de Europa en dos bloques (Mueller, 2009) —algo a lo que el europeísmo federalista siempre se opuso, pero que condicionó el proceso de integración—, y las nuevas tensiones que tuvieron que afrontar los gobiernos europeos con el proceso de descolonización y que forzó un replanteamiento general de las relaciones con las colonias, y en particular con África (Heywood, 1981).⁵

En este contexto general, de desastre material y espiritual, de excepcionalidad y extrema complejidad, es preciso destacar tres elementos más de gran importancia.

El primer elemento, a menudo olvidado, es la reforma de las constituciones de los países fundadores del proceso de integración europea. En efecto, tras la Segunda Guerra Mundial los países de Europa occidental aprobaron las constituciones más democráticas y socialmente avanzadas de su historia.

A pesar de que las constituciones se aprobaron o reformaron mediante procedimientos nacionales, es indudable el espíritu similar que presentan, expresión de un mismo contexto y fruto de un aprendizaje colectivo marcado por la experiencia común de la guerra y la lucha antifascista.

Como ejemplo particularmente significativo de esta coordinación, puede resaltarse que los tres países grandes de la Europa comunitaria inicial introdujeron una cláusula especial, idéntica en los tres casos, relativa a la posibilidad de compartir soberanía en organizaciones supranacionales, de forma recíproca, si ello fuese preciso

⁴ El secretario de Estado George C. Marshall, en un discurso pronunciado el 5 de junio de 1947 en la universidad de Harvard, propuso la creación de un programa de asistencia a los países europeos devastados por la Segunda Guerra Mundial. En la primavera de 1948 el Congreso aprobó el «European Recovery Act» que, hasta su finalización en 1952, destinó 13.000 millones de dólares como ayuda económica y asistencia técnica. El volumen de estos fondos equivalía al 2% de su PIB.

⁵ Esto no se limitaba a los casos más conocidos de los imperios británico o francés. Por ejemplo, los Países Bajos se vieron obligados a reestructurar por completo su economía, ya que la pérdida de Indonesia supuso perder a su principal socio comercial (Heijerman, 2017:14).

para asegurar la paz. Se ha llegado a considerar que esas reformas constitucionales formaban parte de un proceso más amplio, de un proceso constituyente europeo, realizado mediante procedimientos nacionales, pero coordinados (Brunkhorst, 2016).

En efecto, el preámbulo de la Constitución francesa de 1946 establece que: «A condición de que haya reciprocidad, Francia acepta las limitaciones de soberanía necesarias para la organización y la defensa de la paz».⁶

En la Constitución italiana de 1948, el art. 11 señala que: «Italia repudia la guerra como instrumento para ofender la libertad de otros pueblos y como medio para resolver disputas internacionales; permite, en igualdad de condiciones con otros Estados, las limitaciones de soberanía necesarias para un sistema que asegure la paz y la justicia entre las Naciones; promueve y alienta a las organizaciones internacionales encaminadas a este fin.»⁷

Por su parte, en la República Federal de Alemania, la Ley Fundamental de Bonn de 1949 establece en su art. 24.1 que: «La Federación puede transferir por ley derechos de soberanía a instituciones internacionales.». Y el art. 24.2: «Para mantener la paz, la Federación puede unirse a un sistema de seguridad colectiva mutua; Al hacerlo, aceptará las restricciones a sus derechos soberanos que generan y aseguran un orden pacífico y duradero en Europa y entre los pueblos del mundo.»⁸

Siguiendo esta estela, tras la aprobación del Tratado de París que creó la Comunidad Europea del Carbón y del Acero, Holanda en 1953 y Luxemburgo en 1956 reformaron sus constituciones para adaptarse al nuevo marco europeo y a las cesiones de soberanía necesarias; y Bélgica les seguiría en 1958, tras los Tratados de Roma (Brewer-Carias, 1998:37-45). No puede olvidarse esto en el análisis del contexto de posguerra. Las nuevas constituciones expresaban un nuevo escenario y unos valores distintos en las sociedades europeas. Todo esto sucedía en un contexto general de enorme ebullición de nuevas ideas y propuestas innovadoras, tanto en los ámbitos estatales como internacional. Quizás el nuevo principio de compartir soberanía resulte el más radical, pero no puede olvidarse que surgieron nuevas organiza-

⁶ «Sous réserve de réciprocité, la France consent aux limitations de souveraineté nécessaires à l'organisation et à la défense de la paix.»

⁷ «L'Italia ripudia la guerra come strumento di offesa allà libertà degli altri popoli e come mezzo di risoluzione delle controversie internazionali; consente, in condizioni di parità con gli altri Stati, alle limitazioni di sovranità necessarie ad un ordinamento che assicuri la pace e la giustizia fra le Nazioni; promuove e favorisce le organizzazioni internazionali rivolte a tale scopo.»

⁸ Art. 24.1: «Der Bund kann durch Gesetz Hoheitsrechte auf zwischenstaatliche Einrichtungen übertragen.» Art. 24.2: «Der Bund kann sich zur Wahrung des Friedens einem System gegenseitiger kollektiver Sicherheit einordnen; er wird hierbei in die Beschränkungen seiner Hoheitsrechte einwilligen, die eine friedliche und dauerhafte Ordnung in Europa und zwischen den Völkern der Welt herbeiführen und sichern.»

ciones internacionales, asambleas parlamentarias internacionales, elementos de un derecho público europeo, etc. (Uncetabarrenechea y Filibi, 2022:144-7).

El segundo elemento es la llegada al poder de unas nuevas elites que renovaron completamente la clase política europea tras la guerra. Estas personas ostentaron una enorme autoridad moral y legitimidad, debido a su participación activa en la oposición a los fascismos y a su apoyo democrático en las urnas (Brunkhorst, 2016).

Un ejemplo ilustrativo podría ser el del ya mencionado Luigi Einaudi, un político liberal italiano que se opuso al fascismo desde 1924, y que fue nombrado en 1945 gobernador del banco de Italia y elegido presidente de la república de 1948 a 1955. En Francia, el líder de las fuerzas de oposición al fascismo, el general Charles de Gaulle, fue presidente de 1944 a 1946. En la parte occidental de Alemania, el primer presidente de la República Federal fue Theodor Heuss, un miembro de organizaciones clandestinas liberales y con contactos con la resistencia, etc. La mayoría de estos líderes compartían unos valores humanistas —muchos de ellos pertenecían a partidos demócrata-cristianos (Saiz, 2007), aunque también había socialistas y liberales—, y muchos de ellos participaron activamente en el movimiento europeo (Heijerman, 2017:7; Martín de la Guardia *et al*, 2022).

El tercer elemento es el surgimiento de la sociedad civil como un factor político de primer orden, y particularmente la rápida articulación de un influyente movimiento europeo realmente transnacional (Lipgens y Loth, 1991; Loveday, 1949; Martínez, 2021) en el que los vascos, liderados por el gobierno del lehendakari Aguirre, tuvieron un papel desde sus inicios (Arrieta, 2023; Ugalde, 2019). Toda esta multitud de organizaciones que perseguían la unidad europea, a pesar de su variedad de enfoques y ambición política, compartían la necesidad de construir una Europa unida y acordaron muy pronto la necesidad de organizar un gran Congreso en el que se pudiera debatir la forma de hacerlo de la manera más eficaz.

Denis de Rougemont (1968), uno de los activistas más destacados de aquellos años, destacaba como hitos fundamentales para alcanzar este acuerdo los congresos y reuniones de Hertenstein y Ginebra (1-12 de septiembre de 1946), Zurich (19 de septiembre de 1946) y Montreux (23 de agosto de 1947). Tampoco olvidaba la importancia que tuvieron los contactos regulares producidos en Londres entre los jefes de gobierno en el exilio de Bélgica, Países Bajos, Polonia, los Estados bálticos y Grecia, inspirados y articulados por Retinger, la persona de confianza del presidente de Polonia Sikorski (Pieczewski, 2010:584).

Una de las ideas más populares dentro de los movimientos federalistas europeos era la de crear una suerte de Estados Generales de Europa, que pudiera convertirse en un verdadero poder constituyente europeo. Sin embargo, esta idea era vista con enorme suspicacia por los británicos, que consideraban que era excesivamente audaz y comprometía la participación del Reino Unido en su desarrollo. De

modo que los británicos, capitaneados por Winston Churchill y su yerno Duncan Sandys, alcanzaron un acuerdo con la Liga Independiente de Cooperación Europea en septiembre de 1947 para preparar un Congreso de un tipo bien distinto. Este Congreso, de entre 500 y 800 participantes prominentes, se reuniría a la mayor brevedad para presionar y animar a los gobiernos a que diesen los primeros pasos hacia la unificación de Europa. El senador holandés Pieter Kerstens se comprometió a dotar los fondos necesarios, y por ello el congreso se celebró en su país (Loth, 2015:8-9).

Para apoyar estos objetivos, el 11 de noviembre de 1947 se creó en París el Comité Internacional de los Movimientos por la Unidad Europea. Este comité, encargado de organizar un gran Congreso europeo, estaba formado por la Unión de Federalistas Europeos, liderada por Hendrik Brugmans, el Movimiento Europa Unida, encabezado por Winston Churchill, la Liga independiente para la Cooperación Europea, liderada por Paul van Zeeland, el Consejo Francés para una Europa Unida, encabezado por Raoul Dautry, y los Nuevos Equipos Internacionales, liderados por Robert Bichet.⁹ Posteriormente, en abril de 1948, se unió también la Unión Parlamentaria Europea de Koudenhove Kalergi. Se formaron comités nacionales, que fueron coordinados por el Comité Internacional.

El proceso fue rápidamente liderado por los británicos. Duncan Sandy, secretario general del Movimiento Europa Unida, fue nombrado presidente del Comité, acompañado de Józef Retinger como secretario general y asistidos por Georges Rebattet. La sede del Comité Internacional para la Unidad Europea se ubicó en Londres, y se abrió una oficina de enlace adicional en París. Se estableció un comité organizador para el gran congreso que se planeaba convocar con urgencia, y los preparativos se llevaron a cabo al margen de los gobiernos y las autoridades oficiales de los Estados europeos. Se pretendía que en la conferencia participasen los distintos partidos y grupos sociales, involucrando también a personalidades destacadas favorables a la unidad del continente. Se crearon tres comités sobre los aspectos políticos, socio-económicos y culturales, coordinados por Paul Ramadier, Paul van Zeeland y Salvador de Madariaga, para elaborar unos proyectos de resolución que sirvieran de base para las discusiones del Congreso.

A pesar de las maniobras británicas, el comité de organización se las ingenió para evitar que Churchill controlase la agenda del Congreso. Los miembros del comité de coordinación se reunieron cinco días antes en La Haya para acordar en detalle el curso de los acontecimientos (Loth, 2015:14).

⁹ Los Nuevos Equipos Internacionales fueron creados en Lieja en mayo de 1947, y el Partido Nacionalista Vasco fue uno de los miembros fundadores, siendo Francisco Javier Landaburu una de las personas que participaron en las negociaciones que dieron origen a esta organización (Landaburu, 1981:19).

Uno de los impulsores del movimiento europeo, el holandés Hendrik Brugmans, escribía en una nota interna en noviembre de 1947, cuando ya se estaba organizando el Congreso de la Haya, que el clima político de Europa después de la guerra se caracterizaba por tres elementos: 1) unas aspiraciones vagas, pero vigorosas de las masas hacia nuevas formas de vida en común; 2) la incapacidad de los partidos políticos de inspirar una acción gubernamental eficaz, y 3) la fuerte resistencia popular contra el comunismo que, sin embargo, se beneficiaba en buena medida del malestar general.

Teniendo esto en cuenta, añadía que:

Si el movimiento por la unidad europea no logra abrir una nueva perspectiva y sacar a Europa de su estancamiento, su valor es cero. Denunciando el nacionalismo estrecho como la plaga de nuestro tiempo, decidido a romper el marco —superado por la historia— de los Estados nacionales soberanos, su misión es crear los órganos e instituciones de la futura Europa, diversa pero unida. Presionado por acontecimientos cada vez más catastróficos, debe actuar radicalmente y con rapidez. (Brugmans, 1947).

El mismo autor precisaba el elemento decisivo para aspirar al éxito del Congreso:

Si para tener éxito el Congreso de La Haya necesita movilizar nuevas fuerzas, sólo podrá contar con el patrocinio de un cierto número de grandes hombres conocidos por la opinión pública y cuya unanimidad, sobre este punto preciso, tendrá un fuerte impacto en los ánimos. Aunque no participarán en la organización material ni en la preparación diaria de la manifestación, su ayuda es esencial para desencadenar el movimiento. Nuestro primer objetivo (relativamente fácil de lograr) es obtener el apoyo de unas cuantas decenas de personalidades que patrocinarán nuestra iniciativa. Todos los estratos sociales tendrán que encontrar sus representantes en esta lista, todos los matices políticos, todas las confesiones religiosas, todas las convicciones filosóficas, todos los países de Europa. Este comité debe servir como nuestra tarjeta de presentación y aparecer en nuestro papel de correspondencia. Entre ellos se encuentran los señores Benès, Blum, Churchill, Cripps, Herriot, Jouhaux, Kupers, Ph. Lamour, Petitpierre, Paul Reynaud, el cardenal Saliège, Sforza, Silone, Spaak, Tessier, Visser 't Hooft, etc. (Brugmans, 1947).

Efectivamente, así se hizo, y numerosas personalidades de todo el espectro ideológico y nacional de Europa se juntaron en La Haya para debatir cómo unir el continente. Sin embargo, surgió otra dificultad más. Los británicos, con Churchill a la cabeza y acompañado por su yerno Duncan Sandys, habían tomado el liderazgo del europeísmo. Esto contribuyó a la capacidad de influencia del movimiento, por supuesto, dado que el prestigio de Churchill era inmenso tras la guerra. Pero también tuvo sus implicaciones negativas. En primer lugar, los laboristas británicos no tenían

mucho interés en alimentar un movimiento que capitalizaría el principal partido de la oposición en el Reino Unido; en segundo lugar, estaban convencidos de que una Europa federal sería con toda probabilidad antisocialista, dominada por gobiernos conservadores; y en tercer lugar, y esto era algo compartido tanto por todos los gobiernos británicos de posguerra, laboristas o *tories*, el Reino Unido tenía intereses y relaciones más amplios y no deseaba involucrarse únicamente en una alianza europea (Wurm, 2002).¹⁰

Por otro lado, en un sentido más amplio, el liderazgo de Churchill provocó el rechazo de la Unión Soviética, que sospechaba de una maniobra británica para redefinir los espacios y las influencias en el continente. Cuando se planteó en firme la celebración de un gran Congreso en La Haya en mayo de 1948, la Conferencia Socialista Internacional se reunió en París para definir su posición tanto respecto a esta convocatoria como respecto al federalismo europeo en general. Hubo una importante discusión entre quienes defendían una política europea de socialismo integral y quienes apostaban por una política europea de cooperación con otros movimientos federales. Finalmente, el punto de equilibrio fue la creación de un Centro de Propaganda y Documentación a favor de los Estados Unidos de Europa, cuya tarea sería establecer una organización permanente de los partidos socialistas y estudiar los efectos de la aplicación del Plan Marshall y el Pacto de los Cinco (La Dernière Heure, 1948).

3. EL CONGRESO DE EUROPA (LA HAYA, 7-10 DE MAYO DE 1948)

El Congreso de Europa limitó, por razones organizativas, el número máximo de participantes a 800. Se invitó a delegaciones nacionales, así como observadores de países con regímenes no democráticos, y representantes del vaticano y de los EE. UU. Se solicitó a las personas que encabezaban los comités nacionales que seleccionaran delegaciones con una composición variada y representativa. Se entendía que los participantes no estarían limitados por ningún tipo de mandato y que hablarían libremente en las deliberaciones a título personal.

Finalmente, 18 delegaciones nacionales acudieron al Congreso. Los países representados oficialmente fueron Austria, Bélgica, Dinamarca, Irlanda, Francia, Reino Unido, Italia, Liechtenstein, Luxemburgo, Noruega, Países Bajos, Suecia, Suiza, Turquía y Grecia. Se unieron a ellos observadores provenientes de Bulgaria, Checo-

¹⁰ La mejor prueba de esto es que el propio Winston Churchill, gran impulsor del europeísmo tras su célebre discurso de Zurich, explicó con claridad su visión del papel internacional del Imperio británico en su discurso de los tres círculos en Llandudno (9 de octubre de 1948) y, por si había alguna duda, cuando regresó al poder entre 1951 y 1955, en absoluto revirtió la decisión del gobierno laborista de no sumarse a la Comunidad Europea del Carbón y del Acero.

slovaquia, Finlandia, Hungría, Polonia, Rumanía, España, Yugoslavia, y de fuera de Europa, Canadá y EE. UU. También tuvo una pequeña representación la región del Sarre, que había sido separada de Alemania Occidental desde 1947.¹¹

Los listados oficiales conservados señalan que hubo más de 750 delegados/as y observadores/as. Se sabe que numerosos participantes italianos no pudieron acudir por coincidir con las elecciones presidenciales en su país, y que quienes viajaban desde Turquía tuvieron problemas de transporte. También se sabe que en el Congreso participaron más delegados de los recogidos en ese listado que se ha conservado, entre ellos los propios delegados vascos (Arrieta, 2023). Además, al comienzo del Congreso se decidió diluir las diferencias entre participantes oficiales y observadores, con el objetivo de facilitar los debates y ampliar la legitimidad del foro.¹²

Las delegaciones más numerosas fueron las de Francia (155), Reino Unido (145), Bélgica (68), Italia (57) y Alemania (51). Entre los participantes destacaron personalidades políticas como Winston Churchill, ex primer ministro del Reino Unido; Paul-Henri Spaak, político belga y defensor de la integración europea; Altiero Spinelli, uno de los padres fundadores del federalismo europeo; o Konrad Adenauer, alcalde de Colonia y líder de la refundación de la democracia cristiana alemana, que unos años después estaría al frente del país.

El congreso también contó con la participación de destacados intelectuales, como el filósofo Bertrand Russell y el historiador Arnold J. Toynbee, quienes aportaron perspectivas académicas al debate. La diversidad de los participantes reflejaba la amplitud del movimiento por la unidad europea, que incluía tanto federalistas como unionistas, y una gran amplitud ideológica: conservadores, demócrata-cristianos, liberales y socialistas. Como subraya Mayne (1993), «el Congreso de La Haya fue un crisol de ideas y posturas, que a pesar de sus diferencias compartían un objetivo común: evitar que Europa volviera a caer en el caos».

A pesar de la amplia representatividad del Congreso en cuanto a ideología y origen nacional, es reseñable el escaso número de mujeres que fueron invitadas al Congreso o a participar en las reuniones de constitución del movimiento europeo (Pando, 2023:7).

El Congreso se estructuró en un solemne acto de inauguración en el que las principales autoridades del país recibieron a los asistentes, y a continuación en las

¹¹ Para ver con detalle las características de las delegaciones y los participantes, ver: <https://www.cvce.eu/en/recherche/unit-content/-/unit/04bfa990-86bc-402f-a633-11f39c9247c4/7e448519-d026-4405-b985-5dcd5bfa74e2>

¹² Esto inauguraría una metodología inclusiva que se repetiría, por ejemplo, durante los debates de la Convención Constitucional de 2002-2003, cuando se decidió no votar y adoptar las decisiones por consenso, para incluir en términos de igualdad a los representantes de los Estados miembros y los de los Estados candidatos.

sesiones plenarias las principales personalidades ofrecerían sus visiones para abrir y cerrar el Congreso. Por otro lado, el Congreso se estructuró en tres grupos de trabajo: comisión política, económica y cultural, respectivamente. Las comisiones de trabajo habían redactado en cada una de ellas un documento base que sirviese para facilitar el debate, pero abierto a las adiciones de los participantes. Se esperaba que cada Comisión redactase una resolución final que recogiese los principales puntos de acuerdo. Además, estaba previsto un gran acto público en el que los organizadores ofrecerían una rueda de prensa para contar a la opinión pública el resultado de los trabajos del Congreso.

3.1. Sesiones plenarias

Al comienzo del evento se nombró por aclamación a Winston Churchill como Presidente de Honor del Congreso. En aquel momento el veterano político poseía un prestigio enorme, pues se le vinculaba con la voluntad de resistencia ante los fascismos. En 1948 ya no ostentaba responsabilidades de Estado, pero su influencia era inmensa. Con su célebre conferencia en la universidad de Zurich, en 1946, para buena parte de la opinión pública y de los grupos europeístas se convirtió en el profeta de la unidad europea.

Tras la parte protocolaria con las autoridades locales, Churchill inició su discurso dando la bienvenida a quienes se había reunido en La Haya, y les deseó un fructífero resultado a sus trabajos y debates. Habló de una «necesidad vital de Europa en esta hora oscura», pero señaló que ya habían comenzado a suceder cosas importantes:

«Los grandes gobiernos se han unido con todo su poder ejecutivo. La poderosa república de Estados Unidos se ha adherido al plan Marshall. Dieciséis Estados europeos están ahora asociados con fines económicos; cinco han entablado una estrecha relación económica y militar. Esperamos que a ese núcleo se unan pronto los pueblos de Escandinavia, de la Península Ibérica, así como Italia...».
(Actas del Congreso de Europa, 2023:34)

Y ahora era el momento de la sociedad civil. El Congreso no tiene un mandato directo, pero a pesar de ello, tiene legitimidad para hablar en nombre de Europa, al menos para señalar el camino a recorrer.

«Este Congreso ha reunido a líderes del pensamiento y de la acción de todos los países libres de Europa, a estadistas de todos los partidos políticos, a personalidades de todas las iglesias, eminentes escritores, a líderes de las profesiones liberales, abogados, jefes de industria y destacados sindicalistas. De hecho, en esta antigua sala se reúne un conjunto representativo de todos los elementos más esenciales de la vida política, industrial, cultural y espiritual de Europa. Y aunque cada uno ha sido invi-

tado a título individual, el Congreso, y cualesquiera que sean sus conclusiones a las que pueda llegar, pueden reivindicar con justicia ser la voz de Europa. Ya es hora de que esa voz se alce en el escenario del caos y la postración, causados por las injusticias y los odios del pasado, y en medio de los peligros que nos acechan en el presente y ensombrecen el futuro.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:35)

Asentado este punto, es decir, que la voz de quienes se habían reunido en aquella sala estaba habilitada para hablar por Europa, Churchill lanza tres mensajes:

- 1) Estos planes sólo pueden aplicarse a los países occidentales, pues la Unión Soviética impide que los países del Este se sumen a cualquier iniciativa. Por ello, aunque «les deseamos lo mejor y les daremos todo nuestro apoyo», «nuestro objetivo no se limita a Europa Occidental. Buscamos nada menos que toda Europa. Distinguidos exiliados de Checoslovaquia, de casi todas las naciones de Europa del Este, y también de España, están presentes entre nosotros. Aspiramos a la eventual participación de todos los pueblos europeos cuya sociedad y modo de vida no estén en desacuerdo con una carta de derechos humanos y la expresión sincera de la democracia libre.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:37)
- 2) Estos planes conllevan una cierta fusión de las soberanías, pero es un precio que hay que pagar para defender el modelo de vida europeo (derechos humanos, democracia y mercado); y 3) es necesario acoger a Alemania, al menos la parte occidental, en el diseño de la nueva Europa. Éstas fueron sus palabras:

«El movimiento por la Unidad Europea, como se titula nuestro borrador de informe, debe ser una fuerza positiva, que derive su fuerza de nuestro sentido de los valores espirituales comunes. (...) En el centro de nuestro movimiento se encuentra una carta de derechos humanos, custodiada por la libertad y sostenida por la ley. Es imposible separar la economía y la defensa de la estructura política general. La ayuda mutua en el ámbito económico y la defensa militar conjunta deben ir acompañadas inevitablemente, paso a paso, de una política paralela de mayor unidad política.

Se dice con verdad que **esto implica cierto sacrificio o fusión de la soberanía nacional**. Yo prefiero considerarlo como la asunción gradual por parte de todas las naciones afectadas de esa soberanía más amplia que es la única que puede proteger sus costumbres y características diversas y distintivas y sus tradiciones nacionales, todas las cuales, bajo sistemas totalitarios, ya sean nazis, fascistas o comunistas, serían sin duda borradas para siempre. (...)

Europa requiere a todos los franceses, a todos los alemanes y todo lo que cada uno de nosotros pueda dar. Por ello, **doy la bienvenida a la delegación alemana, a la que hemos invitado a nuestro seno.** (...)

(Aplausos)». (Actas del Congreso de Europa, 2023:36-37, subrayado nuestro)

Su discurso terminaba de una forma inspiradora, pero precisa:

«Estoy orgulloso de este Congreso. No podemos basarnos en tópicos y generalidades benévolas. Nuestros poderes pueden ser limitados, pero sabemos y debemos afirmar lo que queremos decir y lo que deseamos. Por otra parte, no sería prudente en este momento crítico dejarse arrastrar por intentos laboriosos de dibujar estructuras rígidas de constituciones. Esa es una etapa posterior y es una en la que el liderazgo debe ser asumido por los gobiernos en el poder en respuesta, sin duda, a nuestro impulso y en muchos casos a sus propias concepciones. Estamos aquí para sentar las bases sobre las que puedan apoyarse los estadistas de las democracias occidentales y para crear una atmósfera favorable a las decisiones a las que puedan verse abocados. (...)

La tarea que tenemos ante nosotros en este Congreso no es sólo alzar la voz de Europa como un todo unido durante estos pocos días. Debemos decidir aquí y ahora que, de una forma u otra, se constituya una Asamblea Europea que permita que esa voz se haga oír continuamente y confiamos en que con una aceptación cada vez mayor en todos los países libres de este Continente.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:40)

A continuación, intervino el ex primer ministro francés Paul Ramadier, quien acuñó el conocido concepto de «aproximaciones sucesivas». Afirmó que Europa no

«se edificará haciendo caso omiso de los resultados obtenidos gradualmente. Proclamamos que los ministros que firmaron el Pacto de Bruselas, los que firmaron el Pacto de París, son los verdaderos fundadores de la unión europea. Es cierto que la unión actual es demasiado pequeña y frágil a nuestros ojos. No tiene la dimensión que nos gustaría. Al convertir en ser jurídico a esta comunidad viva, con la letra siempre seca de un contrato, no se ha dotado, sin embargo, a esta nueva entidad de una voluntad capaz de decidir. La regla de la unanimidad se traduce en el mantenimiento de la soberanía. Debemos dar nuevos pasos, establecer el principio de la ley mayoritaria, apoyarnos en la opinión pública y construir poco a poco un derecho europeo. (...)

Europa no puede crearse mediante una especie de revolución federalista, que debilitaría a los gobiernos sin fortalecer a la comunidad.

Será la suma de los esfuerzos que, por aproximaciones sucesivas, nos llevarán a una construcción resistente.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:43, subrayado nuestro)

Sin embargo, como comentaron varios de los protagonistas en sus memorias, la audiencia se quedó fría tras esta intervención, tan racional como carente de emoción. Tras estos dos estadistas, aumentando varios grados la ambición política, faltaba el otro polo del debate: un federalismo europeo más radical. Esto fue la contribución del conde Koudenhove-Kalergi, impulsor del Movimiento Paneuropeo que, en ese año, cumplía su 25 aniversario. Recordó el origen de tal movimiento, que era fundamentalmente la paz, y puso en valor los esfuerzos del gran estadista francés, Aristide Briand, que intentó unir Europa en el periodo de entreguerras:

“Si hubiera tenido éxito, no habría habido ni Tercer Reich ni Segunda Guerra Mundial, pero esta valiente iniciativa, estrechamente vinculada al movimiento paneuropeo del que Briand era presidente de honor, fracasó. Aclamada por los pueblos, ¡fue sabotada por los gobiernos ciegos, que prefirieron ver a Europa caminar hacia el abismo antes que sacrificar su reaccionario ídolo de la plena soberanía!

Estemos atentos, amigos míos, para que esta tragedia no se repita. Si los gobiernos dudan, apelemos al pueblo, ¡y esta vez lo conseguiremos!

La gran alternativa a la que se enfrenta nuestro Congreso es la siguiente: ¿Debe Europa organizarse como una Sociedad de Naciones continental o como una gran nación, regida por una constitución federal, inspirada en los ejemplos de la Confederación Helvética y los Estados Unidos de América?

¿El futuro de Europa debe basarse en tratados o en leyes?

Nuestro futuro depende de la respuesta a esta pregunta, ya que una Sociedad Europea de Naciones está condenada al fracaso, mientras que unos Estados Unidos de Europa sobrevivirán en un mundo de grandes potencias.

La creación de esta unión nacional de Europa sobrepasa el mandato de nuestros gobiernos. Para lograr una solución inmediata y radical a la cuestión europea, necesitamos una Constituyente continental. La iniciativa de esta Constituyente partió de la vanguardia de los parlamentarios europeos, la Unión Parlamentaria Europea, que representa a los pueblos de Europa y no a sus gobiernos.

Esos parlamentarios han convocado un Congreso Parlamentario Europeo en Interlaken a principios de septiembre para sentar las bases de una Constitución federal para Europa y preparar la reunión de la Constituyente.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:44)

Koudenhove-Kalergi añadió que acababa de regresar de EE. UU., donde el propio presidente Truman, el general Marshall y otras autoridades, le habían mostrado su apoyo al proyecto europeo. Tras esta parte más política, terminó su discurso afirmando que:

«Los pueblos de Europa ya han sufrido bastante; han odiado más que suficiente. (...) Ha llegado la hora de la reconciliación y de la reconstrucción. (...)

Si Europa quiere resurgir, debemos basar su futuro en los dos fundamentos más nobles de su pasado: en el individualismo griego y en el socialismo cristiano; en la dignidad de la persona humana y en la ayuda generosa a los necesitados.

(...)

Queremos unir Europa, no en beneficio de una sola raza o de una sola clase, sino en beneficio de todos sus hombres, mujeres y niños.

Deseamos unir a Europa para asegurar la paz permanente entre sus pueblos y evitar los horrores de una guerra de destrucción total.

Queremos unir Europa, elevar, mediante un mercado continental y una moneda estable, el nivel de vida de millones de europeos desde su actual estado de miseria absoluta.

Queremos unir Europa, proteger a cada hombre y mujer europeos contra el asesinato y la deportación por la policía secreta, contra la tortura y los campos de concentración.

Estas son las razones por las que Europa tiene que unirse, este es el objetivo por el que luchamos.

Por lo tanto, si en el curso de nuestras deliberaciones dudamos sobre cómo decidir, pensemos en términos de personas y no de gobiernos. Pensemos más en los que no tienen poder que en los que lo tienen, más en los pobres que en los ricos; más en los que son infelices que en los que son felices. (...)

Con este espíritu, amigos míos, ¡saludo al Congreso de Europa!» (Actas del Congreso de Europa, 2023:46-47)

Esta larga cita probablemente expresa muy bien el clima de concordia y la centralidad de los valores comunes que inspiraban a quienes se reunieron en La Haya en mayo de 1948. Por supuesto, se dijeron muchísimas más cosas, que pueden ser leídas en las actas del Congreso que ahora se publican en este libro; pero merece la pena destacar algunas ideas que expuso Henri Brugmans, otra de las grandes personalidades del federalismo europeo.

En su primera intervención, señaló la importancia en la vida pública de saber, en cada momento, cuál es la pregunta preliminar, la gran cuestión que tiene prioridad sobre todas las demás. En su opinión, en 1948, en Europa, esa pregunta preliminar es la unidad europea, por diversos motivos:

«En primer lugar, porque los mismos problemas económicos ya no pueden resolverse dentro de los marcos nacionales. (...) El verdadero problema es crear la organización supranacional de Europa, la única capaz de ofrecernos un vasto mercado interior, base de una sólida prosperidad. El reequipamiento técnico, la puesta en común de nuestros recursos, la división del trabajo entre los pueblos: todo esto es ilusorio mientras subsista la compartimentación nacional. Por tanto, resolvamos primero la cuestión preliminar, que es federar Europa.

En un mundo que parece abocado al conflicto, los pueblos de Europa serán probablemente las primeras víctimas. (...) para dar esperanza a los pueblos del Este, para asumir por fin nuestras responsabilidades mundiales, debemos ante todo crear la fuerza real y pacificadora de una Europa federada.

Pero seguimos teniendo razones morales para desearlo. La palabra mágica Europa indica no sólo una región del globo, sino también un modo de vida, individual y común.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:50-51)

En su discurso puso en valor y saludó los recientes tratados, que sólo unos pocos años antes eran calificados de utópicos, pero mostró una actitud muy crítica:

«¿Qué más queremos? Más allá de los tratados, siempre revocables, más allá de conciliaciones, siempre susceptibles de empanzanarse, queremos que se creen

instituciones europeas federales, con fuerza de autoridad y capaces de convocar una nueva sociedad de los pueblos.

Porque, digámoslo ante un mundo justamente escéptico: no nos interesan en absoluto, pero en absoluto, construcciones diplomáticas del tipo de la antigua Sociedad de Naciones o de una ONU europea, paralizada por los derechos del veto.

No tiene sentido crear comités intergubernamentales, en los que los funcionarios ministeriales seguirían representando sus «razones de Estado». Una reunión de Estados soberanos nunca nos salvará de ese lamentable y espantoso nacionalismo que (según el Congreso Católico Alemán de 1923) es «la mayor herejía de nuestro tiempo».

La cooperación de los Dieciséis, el Pacto de Bruselas, los aplaudimos. Pero añadimos que no se habrá hecho nada hasta que se haya derribado el dogma de la sacrosanta soberanía nacional y los pueblos hayan sacudido a sus gobiernos, como dijo el Sr. Spaak.» (Actas del Congreso de Europa, 2023:52)

Estas intervenciones, de algunas de las principales personalidades del Congreso, mostraron tanto los puntos de acuerdo sobre la necesidad de unir políticamente a Europa, como las diferencias en cuanto a cómo lograrlo. Tras las sesiones plenarias, los asistentes se reunieron en tres comisiones paralelas, centradas en los asuntos políticos, económicos y culturales, respectivamente.

3.2. Comisión política

La comisión política debatió sobre la estructura institucional que debería adoptar una Europa unida. Los federalistas, liderados por Altiero Spinelli, abogaron por la creación de una federación europea con instituciones supranacionales fuertes. Este argumento se basaba en la premisa de que la soberanía compartida reduciría los riesgos de guerra al integrar las decisiones clave en una entidad común. Por otro lado, los unionistas, representados por políticos como Churchill, preferían una cooperación intergubernamental más flexible, temiendo que una federación pudiera socavar la soberanía nacional.

Uno de los debates más significativos fue la propuesta de establecer un Parlamento Europeo con poderes legislativos (Guerrieri, 2014). Los federalistas defendieron esta idea como un paso esencial hacia una democracia europea genuina. Hendrik Brugmans argumentó que «un Parlamento Europeo no solo representaría a los ciudadanos, sino que también simbolizaría la voluntad de superar los egoísmos nacionales» (Brugmans, 1948). Sin embargo, los unionistas, preocupados por las implicaciones políticas de tal institución, propusieron que inicialmente tuviera un carácter consultivo en lugar de legislativo.

Aunque no se alcanzó un consenso pleno, este debate sentó las bases para la creación de la Asamblea Consultiva del Consejo de Europa en 1949.

Otro tema crucial fue la posibilidad de desarrollar una política exterior y de defensa común. Los delegados discutieron cómo una Europa unida podría abordar amenazas externas, especialmente en el contexto de la creciente tensión entre Occidente y la Unión Soviética. Algunos federalistas propusieron la creación de un ejército europeo unificado, mientras que otros, más pragmáticos, sugirieron empezar con una cooperación limitada en áreas estratégicas.

La cuestión de la soberanía fue uno de los puntos más controvertidos en la comisión. Los unionistas, como Churchill, defendieron que la cooperación debía respetar la autonomía de los estados, mientras que los federalistas insistieron en que la cesión parcial de soberanía era imprescindible para construir una Europa verdaderamente unida. Como señala Burgess (2000:45), la cuestión de la soberanía fue el principal obstáculo para un consenso pleno en La Haya.

Este debate subyacía en casi todas las propuestas discutidas y reflejaba las tensiones entre los ideales visionarios de los federalistas y las preocupaciones pragmáticas de los unionistas.

La Comisión Política también abordó la necesidad de garantizar los derechos humanos y la democracia como pilares fundamentales de una Europa unida. Esta discusión llevó a la recomendación de crear un organismo encargado de proteger estos valores, lo que posteriormente se concretó en el Consejo de Europa y la Convención Europea de Derechos Humanos en 1950 (Blackburn, 2001).

3.3. Comisión económica

En la comisión económica, los delegados discutieron la necesidad de establecer una cooperación económica que facilitara la reconstrucción del continente. Uno de los principales temas fue la creación de un mercado común europeo. Esta idea, defendida por figuras como Paul-Henri Spaak, buscaba eliminar barreras comerciales y fomentar la interdependencia económica como garantía de paz. Según Milward (1984), «la integración económica fue vista como un medio para garantizar la paz y la prosperidad en Europa». Un ejemplo concreto de esta visión fue la propuesta de un mercado común europeo, que buscaba eliminar barreras comerciales entre los países. Además, los debates incluyeron propuestas para coordinar políticas económicas y gestionar conjuntamente recursos estratégicos como el carbón y el acero, iniciativas que sentaron las bases conceptuales de la futura Comunidad Europea del Carbón y del Acero (Duchêne, 1994).

Además, se abordó la coordinación de políticas económicas para maximizar la eficacia del Plan Marshall, que ya estaba en marcha. Los delegados también destacaron la importancia de una gestión conjunta de los recursos financieros proporcionados por Estados Unidos —algo que el propio gobierno norteamericano pedía con insistencia a

sus aliados europeos para una gestión eficiente de los fondos—, lo que llevó a la creación de la Organización Europea para la Cooperación Económica (OECE) en 1948 (Bossuat, 1998). Como afirma Judt (2005), «la cooperación económica en el marco del Plan Marshall fue un catalizador para la integración europea».

Los delegados exploraron la posibilidad de coordinar políticas fiscales, monetarias y de inversión para maximizar la eficacia de la reconstrucción. Aunque hubo consenso sobre la importancia de la cooperación, surgieron desacuerdos sobre el grado de integración necesario y el nivel de soberanía que los estados estarían dispuestos a ceder.

Léon Blum y otros delegados subrayaron la necesidad de garantizar que la reconstrucción económica beneficiara a todos los sectores de la sociedad. Se discutieron medidas para reducir las desigualdades económicas entre los países europeos y dentro de ellos.

Algunos delegados propusieron la creación de instituciones que supervisarán la cooperación económica y garantizaran el cumplimiento de los acuerdos. Sin embargo, hubo resistencias por parte de quienes temían que estas instituciones pudieran socavar la soberanía nacional.

Aunque el Reino Unido participó en las discusiones, mantuvo una posición ambivalente. Ernest Bevin y otros delegados británicos expresaron su apoyo a la cooperación económica, pero con reservas sobre la creación de estructuras supranacionales.¹³

3.4. COMISIÓN CULTURAL

La comisión cultural abordó el tema de la identidad europea y la necesidad de fomentar un sentido de pertenencia común. Denis de Rougemont subrayó que esta identidad debía basarse en valores comunes como la democracia, la libertad y el respeto por los derechos humanos. Los delegados coincidieron en que la integración política y económica debía ir acompañada de una integración cultural que fortaleciera los lazos entre los pueblos europeos (Patel, 2013).

Uno de los principales debates giró en torno a la educación. Se propusieron programas educativos que promovieran los valores democráticos y la historia común de Europa. Los delegados también discutieron la creación de intercambios académicos y culturales para fomentar el entendimiento mutuo entre las futuras generaciones.

¹³ La realidad es que la posición británica fue coherente con su visión «imperial» de la política exterior, y fruto de un amplio consenso entre su clase dirigente y en los dos principales partidos (Gifford, 2004). Sin embargo, sus reservas de principio respecto a la idea fuerza de la supranacionalidad, que se terminó imponiendo en el proyecto de las Comunidades Europeas (Truyol y Serra, 1999:41), tuvo como principal consecuencia que los británicos pasaron de liderar Europa occidental a principios de 1948, a no sólo a perder su liderazgo dos años después, sino a perder su sitio en el diseño de la Europa de posguerra (Croft, 1988).

Estas ideas anticiparon programas como Erasmus, implementado décadas después. En La Haya se estableció la necesidad de crear un centro europeo, que pronto se materializó en la creación del Colegio Europeo de Brujas, a iniciativa del presidente de la comisión, Salvador de Madariaga.

Otro tema central fue la promoción de las lenguas y la literatura europeas. Los delegados subrayaron la importancia de preservar la diversidad lingüística mientras se fomentaba el aprendizaje de idiomas extranjeros para facilitar la comunicación y la cooperación (Lipgens, 1982).

Además, se debatió sobre la preservación del patrimonio cultural europeo mediante la cooperación en la restauración de monumentos históricos dañados durante la guerra, y también se discutió el papel de los medios de comunicación en la construcción de una opinión pública europea.

Se debatió sobre el papel de los intelectuales en la promoción de la unidad europea. Julien Benda y otros argumentaron que los intelectuales tenían la responsabilidad de defender los valores universales y combatir el nacionalismo extremo. Esto sucedía por segunda vez en el transcurso de la vida de muchos de estos intelectuales.

Stefan Zweig (2023:100-102) recordaba su incredulidad cuando comenzó la Gran Guerra. Sólo unos días antes de la declaración de guerra, pasando unos días con unos amigos en Ostende, y viendo a miles de alemanes bañarse alegremente en aquella playa, consideraba inverosímil la posibilidad de que las tropas alemanas atacasen de nuevo Bélgica. Pero la guerra se produjo, y logró también envenenar las relaciones de los intelectuales europeos entre sí, y alentar el odio entre personas que habían sido camaradas y amigos. Stefan Zweig recuerda la relación con su buen amigo, el poeta belga Émile Verhaeren. Se reunieron alegremente en Bruselas en la primavera de 1914, y se despidieron concertando una nueva visita para el 2 de agosto de ese año. La víspera de su reunión, Zweig estaba ya en Bruselas, pero avisó a su amigo que regresaba a Alemania ante los crecientes rumores de guerra. Al cruzar la frontera vio con sus propios ojos los preparativos del ejército alemán, y escribió: «un telón de fuego había caído entre nosotros».

Verhaeren, que vio destruido su hogar natal en Amberes y su hogar en Caillou ocupado por soldados alemanes, fue consumido por el odio. Publicó cosas terribles contra Alemania. En el segundo año de guerra, sin embargo, a pesar de seguir escribiendo desde el odio, tuvo un gesto magnífico. Verhaeren se dedicó su libro *La Belgique sanglante* (1915) a sí mismo, «el autor de este libro», con la siguiente frase: «No obstante, dado que, en este estado de odio en el que se encuentra, su conciencia parece estar mermada, dedica con emoción estas páginas al hombre que en otro tiempo fue».¹⁴

¹⁴ Zweig recuerda cómo, efectivamente, el poeta era una persona marcada por la bondad, y narra una anécdota extraordinaria: «(...) me acuerdo de otro momento inolvidable en el que Verhaeren,

Un año después, en 1916, Zweig publicó un artículo sobre la idea de Europa, «La torre de Babel», en *Carmel*, una efímera publicación mensual del oeste de Suiza, en el que promovía «la unidad intelectual como la mayor confesión de fe de nuestro tiempo», y recibió por un conocido común suizo el mensaje de Verhaeren con su aprobación más sincera. Zweig (2023:103-4) dice sobre este episodio: «Digo con absoluta libertad que fue para mí un día feliz, aquel en el que recibí ese mensaje de su parte, porque sabía que el telón se había roto (...).»

Pronto llegaría, sin embargo, el mazazo de la noticia de su muerte en 1917. Stefan Zweig, rebelándose contra el estado de opinión en su país, por el que no se permitía apreciar al conocido enemigo, escribió estas palabras en recuerdo de su amigo, todavía durante el transcurso de la guerra (Zweig, 2023:25-6 y 69):

En el tercer año de la guerra falleció Émile Verhaeren, una muerte entre las miles de muertes (...) El destino me obliga a estar lejos en estos momentos, y me obligó a estarlo también en el de su fallecimiento, el absurdo y triste destino de una época en la que el lenguaje, de repente, se ha convertido en una barrera entre los pueblos y la patria, en prisión, el interés, en crimen, y los hombres han de llamarse enemigos entre ellos, hombres cuya vida estaba vinculada mediante las venas de la cercanía intelectual y amistosa. Todos los sentimientos, salvo el odio, quedaron oficialmente prohibidos y proscritos (...) El presente ha logrado destruirnos un mundo sin sentido, el futuro quizá arroje oscuridad y sombra. Sin embargo, el pasado es inviolable para todo el mundo (...)

(...) los amigos de Verhaeren seguimos siendo de algún modo una comunidad que atraviesa todos los países de una Europa destrozada, una comunidad de afecto, una congregación en mitad de las naciones.

Éste sería el espíritu que aquellos intelectuales europeos trataron de preservar, de nuevo, en mayo de 1948.

4. PRINCIPALES RESULTADOS DEL CONGRESO

Como se ha visto en las páginas precedentes, la historia de la integración europea tiene uno de sus momentos más importantes en el denominado Congreso de Europa, celebrado en La Haya en mayo de 1948. Resulta impresionante comprobar la

estando en Bruselas, se presentó radiante a la mesa, como si le hubiese ocurrido algo inesperadamente afortunado. Le preguntamos y, sonriendo, lleno de bondad como un muchacho, nos contó que se había reconciliado con su el último de sus enemigos, que mantenía un amargo enfrentamiento con él desde hacía veinte años. Se lo había encontrado por casualidad en Bruselas, en un club, y aquel viejo adversario, lleno de rencor, lo observó pasar con una mirada extraña, inhibida. (...) Y espontáneamente se acercó al adversario y le tendió la mano, y se marchó iluminado. (...) Nunca lo vi más alegre que aquel día, cuando vino y nos contó: «Ya no tengo ningún enemigo.» (Zweig, 2023:70).

capacidad de autoorganización de la sociedad civil (Cornago, 2021), creando, ante la total ausencia de espacios institucionalizados, un foro para debatir el futuro de un espacio europeo que aspiraba a convertirse no sólo en un marco político, sino en un verdadero sujeto político: una federación europea.

En la actualidad llama la atención hasta qué punto quienes participaron en el Congreso sintieron que hablaban por Europa, pues era tal su representatividad social y política, que se sentían legitimados para poner voz a los miedos y esperanzas del continente.¹⁵ En realidad, podría decirse que el solo hecho de que tantos delegados importantes de tantos países hubiesen decidido participar, constituía la prueba de que aquella Europa había dejado de ser una simple idea y se estaba convirtiendo en una realidad política ante sus mismos ojos.

El Congreso tuvo un gran eco mediático y despertó un enorme interés en la opinión pública, como se vio en la asistencia masiva a una declaración pública durante el tercer día del Congreso, que reunió a unas 40.000 personas en una ciudad pequeña como La Haya (Loth, 2015:1).¹⁶ Esto alentó la participación en organizaciones europeístas, y a menudo su creación, como sucedió, por ejemplo, en los Países Bajos, donde el Congreso de Europa coincidió con la creación del movimiento europeo holandés (Heijerman, 2017:4). En un sentido más amplio, el Congreso sirvió para formalizar y articular un potente movimiento europeo a escala continental, el Movimiento Europeo Internacional.

El Congreso adoptó tres resoluciones, como resultado del trabajo de las tres comisiones, que fueron fundamentales para la integración europea. La resolución política pidió la unificación de Europa e instó a los gobiernos a transferir parte de sus derechos soberanos a una entidad europea. La resolución económica reconoció que era un deber urgente de las naciones europeas crear una unión económica y política destinada a garantizar la seguridad y el progreso social. La resolución cultural fue clave para crear el Colegio Europeo de Brujas.

El Congreso de La Haya fue también decisivo para sentar los fundamentos de la integración europea, al fortalecer y dotar de centralidad a la estabilidad democrática y el Estado de derecho. Allí se sentaron las bases y principios del Convenio Europeo de Derechos Humanos. Se propuso la creación de una comisión que, por un lado, debía elaborar una carta de Derechos Humanos, y por otro, recoger los principios y normas

¹⁵ Muchos de quienes participaron en el Congreso tuvieron la sensación de participar en el «primer Parlamento de Europa», lo que no parece descabellado, dado el gran número de parlamentarios que participaron y el hecho de que la apariencia, la estructura y el funcionamiento del Congreso fueron los de un parlamento, aunque no lo fuera técnicamente (Remiro, 2012).

¹⁶ Una muestra del eco y el interés que despertaba la idea europea en la sociedad se vio en la captación de fondos. Kerstens tuvo tanto éxito con las donaciones que se pudo ofrecer a los más de 700 delegados no sólo alojamiento y manutención, sino el coste total de los gastos de viaje (Loth, 2015:10).

que debía cumplir todo Estado que quisiera llamarse democrático. Desde el principio se estipuló que un Estado no puede llamarse democrático, bajo ninguna circunstancia, si no garantiza la libertad de opinión, reunión y expresión, así como el derecho a formar una oposición política. Además, el Congreso acordó la necesidad de un Tribunal de Justicia europeo que debía velar por el cumplimiento de las disposiciones de la Carta de Derechos Humanos que se estaba creando (Milewski, 2020:468).

Sólo dos meses después del Congreso, el 20 de julio de 1948, en una reunión de ministros occidentales, Georges Bidault, el ministro francés de asuntos exteriores del gobierno de Robert Schuman, presentó una propuesta para establecer una asamblea europea, y en la discusión surgieron los principales órganos y el concepto de la Asamblea Parlamentaria. También propuso la idea de una unión aduanera y económica, que resultaría muy influyente en la posterior creación de las tres Comunidades Europeas (Khuphenia y Dzemyda, 2015).

Pocos meses después, el 28 de marzo de 1949, se reunieron en Londres los embajadores de Bélgica, Dinamarca, Italia, países Bajos, Noruega y Suecia, el Alto Comisionado para Irlanda y un ministro de Luxemburgo, bajo la presidencia de Sir Gladwyn Jebb, representante británico de la Comisión permanente del Consejo Consultivo de las potencias occidentales, para examinar una propuesta para la creación del Consejo de Europa (International Organization, 1949:551-2).

Este acuerdo dio origen a uno de los principales resultados tangibles del Congreso: la creación del Consejo de Europa mediante el tratado de Londres, firmado el 5 de mayo de 1949 por 12 Estados (Ritsch, 1970). Sin embargo, su diseño institucional, en particular las funciones de la Asamblea Europea, constituyó una enorme decepción para los federalistas, que vieron cómo aquella institución parlamentaria quedaba lejos de sus ambiciones políticas, y estaba completamente supeditado en su funcionamiento al Comité intergubernamental, que era quien controlaba la agenda y no aceptaba discusiones sobre cuestiones políticas ni militares (Guerrieri, 2014).

Lo que sí puede calificarse de gran éxito fue la aprobación en noviembre de 1950 del Convenio y del Tribunal Europeo de Derechos Humanos, con capacidad para imponer sus sentencias a los Estados, creando así un instrumento eficaz para promover un verdadero derecho europeo (Truyol y Serra, 1999:41). Por ello, puede afirmarse que el Congreso de La Haya sentó las bases políticas y morales de la integración europea. No limitó la integración a la dimensión económica y comercial, sino que consensuó un proyecto político sólidamente fundado en los derechos humanos y los valores democráticos. Éste fue, sin duda, el más importante y sólido de los resultados del Congreso.

También se realizó un magnífico trabajo de diálogo y negociación, a pesar de los pocos días disponibles. Por ejemplo, la resolución final del comité de política pudo aprobarse con sólo 12 votos en contra de los casi 300 participantes (Loth,

2015:16).¹⁷ Sin embargo, es cierto que hubo muchas discusiones sobre el enfoque y los ritmos de la integración y, aunque finalmente se acordó un enfoque progresivo, gradual, lo que no pudo consensuarse fue un punto clave, el referido a la soberanía (Guerrieri, 2014).

A pesar de todo, el Congreso sí logró el principal objetivo, que era introducir la integración europea en la agenda política de los gobiernos, y reunir las distintas organizaciones dentro de un único movimiento europeo (Loth, 2015:18).

No obstante, es un error reducir lo que fue el Congreso de Europa a una simple tensión entre federalistas y unionistas, o entre los defensores de una Europa supranacional y los que apostaban por una Europa intergubernamental —a pesar de que este fue un punto fundamental. La narrativa oficial deja fuera muchos matices que eran relevantes, y además difumina los grandes acuerdos que se forjaron allí.

Así, por ejemplo,

«El éxito de la vía funcionalista y estatal en la construcción europea ha hecho que leamos los acontecimientos entre 1946 y 1949 a posteriori, con una lógica inversa. Sin embargo, los primeros proyectos coherentes de construcción europea nacieron y crecieron parlamentarios: la creación de una Asamblea europea fue el eje sobre el que durante esos tres años giraron casi todas las propuestas de integración. Cuando el Comité Internacional de Coordinación de los Movimientos por la Unidad Europea, que agrupaba a las principales organizaciones europeístas con el fin de coordinarlas para la celebración de un gran Congreso europeo, se reúne por primera vez el 10 de noviembre de 1947, la creación de una Asamblea europea era vista casi unánimemente como la única vía posible a la integración, el único instrumento capaz de presionar a los gobiernos europeos para que dieran pasos decisivos hacia la cesión de parte de sus soberanías a un poder central.» (Remiro, 2012).

Este es sólo un ejemplo de la riqueza de aquel acontecimiento único, excepcional, que fue el Congreso de Europa. Más allá de las narrativas oficiales, los debates que se produjeron en las sesiones plenarias y en las tres comisiones son historia de Europa. Sus actas todavía guardan muchos secretos y pistas para los investigadores de diversas disciplinas. Además, constituyen un fresco vivo de la Europa destrozada por la guerra, atormentada por los horrores de los millones de muertos y los campos de exterminio, pero que, pese a todo, se resistía a desaparecer. Los apasionados discursos y debates que se vivieron en la Ridderzaal del venerable edificio gótico sede de los Estados Generales de los Países Bajos, muestran una civilización, la europea,

¹⁷ No puede negarse que los sectores federalistas más radicales quedaron enormemente insatisfechos por el resultado del congreso, llegando un grupo a amenazar con abandonar la sede antes de la clausura. Hubo de nuevo negociaciones y se llegó a un acuerdo de última hora.

que, en contra de lo sostenido por Paul Valéry, se resistía a morir, y soñaba con refundarse sobre nuevas bases políticas y, sobre todo, morales.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

- Actas del Congreso de Europa, en: Aldecoa, F. y Nasarre, E. (eds) (2023). *El Congreso de Europa (La Haya, 1948). El nacimiento de la Unión Europea*. Madrid, La Catarata.
- Addams, Jane *et al* (2003). *Women at The Hague. The International Congress of Women and its results*. Urbana, University of Illinois Press.
- Adenauer, Konrad (1966). *Memoirs 1945-53*. London, Weidenfeld & Nicolson.
- Arrieta, Leyre (2023), «Los nacionalistas vascos en el Congreso de La Haya», en: Aldecoa, F. y Nasarre, E. (eds.). *El Congreso de Europa (La Haya, 1948)*. Madrid, La Catarata; pp. 283-292.
- Becerril, Belén (2017), «La apuesta de los EE. UU. por la unidad europea en el marco del Plan Marshall. El apoyo norteamericano y la obstrucción británica en el umbral de la integración europea (1947-1951)», *Revista de Derecho Comunitario Europeo*, 56; pp. 159-198.
- Best, Geoffrey (1999), «Peace conferences and the century of total war: the 1899 Hague conference and what came after», *International Affairs*, Vol. 75, n.º 3; pp. 619-634.
- Blackburn, Robert (2001), «The institutions and processes of the Convention», en: Blackburn, R. y Polakiewicz, J. (eds). *Fundamental Rights in Europe: The European Convention on Human Rights and its member states, 1950-2000*. Oxford, Oxford university Press; pp. 3-29.
- Boccanfuso, Silvana (2021). *Ursula Hirschmann. Una mujer por y para Europa*. Barcelona, Icaria.
- Bossuat, Gérard (1998), «El Plan Marshall y la integración europea. Los límites de una ambición», *Ciclos*, Vol. VIII, n.º especial 14-15; pp. 93-111.
- Bozókí, András y Sükösd, Meklós (2017), «Third way utopianism: Anarcho-Democratic and Liberal Socialist ideas in Central Europe», en: Cziganyik, Zsolt (ed.). *Utopian horizons. Ideology, politics, literature*. Central European University; pp. 77-100.
- Brewer-Carias, Allan R. (1998). *Las implicaciones constitucionales de la integración económica regional*. Caracas, Editorial Jurídica Venezolana.
- Brugmans, Henri (1947), «Note sur l'organisation du congrès de La Haye (november 1947)», [http://www.cvce.eu/obj/note_d_henri_brugmans_sur_l_organisation_du_congres_de_la_haye_novembre_1947-fr-49cea8d2-3384-4258-b6dc-22d8daea21ba.html].
- Brunkhorst, Hauke (2016), «Constituent power and constitutionalization in Europe», *International Journal of Constitutional Law*, Vol. 14, No. 3; pp. 680-696.
- Burgess, Michael (2000). *Federalism and the European Union*. London, Routledge.
- Clark, Christopher (2014). *Sonámbulos. Cómo Europa fue a la guerra en 1914*. Barcelona, Galaxia Gutenberg.
- Cornago, Noé (2021), «Rescatar la esfera pública europea: La participación de la sociedad civil como problema comunicativo», en: Aldecoa, F. (coord.). *El papel internacional de la Unión Europea: Propuestas para la Conferencia sobre el Futuro de Europa*. Madrid, La Catarata; pp. 379-394.

- Crespo, Elena (2008), «La segunda conferencia de paz de La Haya (1907) y la posición de España», *Revista Española de Derecho Internacional*, Vol. LX, n.º 1; pp. 113-128.
- Croft, Stuart (1988), «British policy towards western Europe, 1947-9: the best of possible worlds?», *International Affairs*, Vol. 64, n.º 4; pp. 617-629.
- Duchêne, F. (1994). *The European Community and the Crises of the 1960s*. London, Macmillan.
- Einaudi, Luigi (2017). *Scritti politici e sull'Europa (1894-1925)*. Torino, Fondazione Luigi Einaudi.
- Filibi, Igor (2009), «Evolución histórica del federalismo: El federalismo global o integral», *Cuaderno de Federalismo XXII*, Instituto de Federalismo, Academia Nacional de Derecho y Ciencias Sociales de Córdoba, Argentina; pp. 163-198.
- Filibi, Igor (2020), «La Declaración Schuman: el nacimiento de la Europa política», en: Movimiento Europeo, Consejo Federal Español. *En el 70 aniversario de la declaración Schuman: El debate ciudadano en la Conferencia sobre el Futuro de Europa*. Madrid, Marcial Pons; pp. 100-114.
- Fradera, Josep M. (2015). *La nación imperial (1750-1918)*. 2 vols. Barcelona y Buenos Aires, Edhasa.
- Gavin, Victor (2007), «A forgotten transnational idea: the federalization of Europe in the first years after World War II», (Paper given at the conference: National political cultures and the wider world. The Transnational dimension of political ideas and party politics in Europe and the United States since 1918, which took place at Reading, United Kingdom, 4-5 September 2007 organized by the University of Reading.)
- Gifford, Christopher (2004). *The British state and European integration: the politics of modernisation*. PhD thesis, London School of economics and Political Science.
- Guerrieri, Sandro (2014), «From The Hague Congress to the Council of Europe: hopes, achievements and disappointments in the parliamentary way to European integration (1948-51)», *Parliaments, Estates and Representation*, Vol. 34, n.º 2; pp. 216-227.
- Heijerman, Niels (2017). *Forces behind the scenes. The 'Europees Beweging Nederland' and the Dutch policy on early European integration (1948-1954)*. Utrecht University.
- Hermida, Carlos (2002), «La revolución bolchevique no fue un golpe de estado», *Historia y Comunicación Social*, Vol. 7; pp. 109-119.
- Hewitson, Mark y D'Auria, Matthew (eds.) (2012). *Europe in crisis. Intellectuals and the European Idea, 1917-1957*. New York y Oxford, Berghahn.
- Heywood, Robert W. (1981), «West European community and the Eurafrica concept in the 1950s», *Journal of European Integration*, Vol. IV, n.º 2; pp. 199-210.
- Hucker, Daniel (2015), «British peace activism and 'New' diplomacy: revisiting the 1899 Peace Conference», *Diplomacy & Statecraft*, Vol. 26, n.º 3; pp. 405-423.
- International Organization (1949), «International Organizations: Summary of activities: III. Regional Organizations», *International Organization*, Vol. 3, n.º 3, August 1949; pp. 551-2. [<https://doi.org/10.1017/S0020818300014727>]
- Jensen, Richard Bach (2009), «The international campaign against anarchist terrorism, 1880-1930s», *Terrorism and Political Violence*, 21; pp. 89-109.
- Judt, T. (2005). *Postwar: A History of Europe Since 1945*. New York, Penguin.

- Kaplan, Lawrence (2007). *NATO 1948: The birth of the Transatlantic Alliance*. Lanham, Rowman & Littlefield.
- Khuphenia, Shalva y Dzemyda, Ignas (2015), «Creation of a customs union: proposal of the Hague congress and its recent impact toward the integration of the European Union». 18th Lithuanian Young Scientists Conference «Science - the Future of Lithuania», 2015 February 5, Vilnius: Technika, 2015; pp. 198-204.
- La Dernière Heure (1 mayo 1948), «Congrès de la Paix», Diario *La Dernière Heure. Le plus grand journal belge, le mieux renseigné*, 1 mayo 1948, n.º 122. Bruselas. [https://www.cvce.eu/en/obj/congress_of_peace_from_la_derniere_heure_1_may_1948-en-e55d0cc2-00db-40ff-ba2f-9e9dbfd7c012.html]
- Landaburu, Francisco Javier (1981). *Obras Completas*. Bilbao, Idatz Ekintza, tomo 3.
- Lipgens, Walter y Loth, Wilfried (eds.) (1991). *Documents on the History of European Integration*. Vol 4: Transnational organizations of political parties and pressure groups in the struggle for European Union, 1945-1950. Florence, European University Institute. Ver parte 1: Documents of transnational pro-European pressure groups.
- Lipgens, W. (1982). *A History of European Integration*. Oxford, Clarendon Press.
- Lipgens, Walter (1968), «European Federation in the political thought of resistance movements during World War II», *Central European History*, Vol. 1, No. 1; pp. 5-19.
- Loth, Wilfried (2015). *Building Europe. A history of European unification*. Berlin y Boston, De Gruyter.
- Loubet del Bayle, Jean-Louis (1969). Les non-conformistes des années 30 : Une tentative de renouvellement de la pensée politique française. Paris, Editions du Seuil, 1969.
- Loveday, A. (1949), «The European Movement», *International Organization*, Vol. 3, n.º 4; pp. 620-632.
- Martín de la Guardia, Ricardo; Pérez Sánchez, Guillermo Á. y Moratinos, Luis Alberto (2022), «Robert Schuman and the pro-European political generation of 1950», en: Ramiro, D. et al (eds). *The European Union and its political leaders. Understanding the integration process*. Ginebra, Springer; pp. 159-173.
- Martínez, Mikel (2018), «Europa antes de Europa. Ficciones y realidad de la comunidad supranacional europea. Siglos XVIII-XX», *Letras Históricas*, n.º 19, septiembre 2018; pp. 127-156.
- Martínez, Daniel (2021), «De la segunda Guerra Mundial al Congreso de La Haya: una década de proyectos para la construcción europea», *Revista Universitaria Europea*, n.º 35; pp. 95-117.
- Mayer, Arno (1997). La persistencia del Antiguo Régimen. Europa hasta la Gran Guerra. Madrid, Alianza.
- Mayne, R. (1993). *The Recovery of Europe*. London, Weidenfeld & Nicolson.
- Mesa, Roberto (2000), «Los cambios en la sociedad internacional y sus repercusiones en la Europa de los Estados y de los pueblos», en: Navajas, Carlos (coord.). *Actas del II Simposio de Historia Actual (Logroño, 26-28 noviembre 1998)*. Logroño, Instituto de Estudios Riojanos; pp. 137-160.
- Milewski, Daniel (2020), «The role of the Hague Congress in the process of establishing the Council of Europe and shaping the legal conditions of its activity», *Miscellanea Historico-Iuridica*, Vol. 19, n.º 1; pp. 461-481.

- Milward, A. S. (1984). *The Reconstruction of Western Europe, 1945-51*. London, Methuen.
- Monnet, Jean (1985). *Memorias*. Madrid, Siglo XXI.
- Morgan, Philip (2003). *Fascism in Europe, 1919-1945*. London and New York, Routledge.
- Mueller, Wolfgang (2009), «The Soviet Union and early West European integration, 1947-1957: From the Brussels Treaty to the ECSC and the EEC», *Journal of European Integration History*, Vol. 15, n.º 2; pp. 67-85.
- Overy, Richard (2024). *Sangre y ruinas. La gran guerra imperial, 1931-1945*. Barcelona, Tusquets.
- Pando, María de la Paz (2023), «la presencia femenina en los orígenes del proceso de construcción europea. María Zambrano como pionera en el europeísmo español», *Hispania. Revista Española de Historia*, Vol. 83, n.º 273; pp. 1-17.
- Patel, K. K. (2013). *The Cultural Politics of European Integration*. London, Routledge.
- Paull, John (2018), «The women who tried to stop the Great War: The International Congress of Women at The Hague 1915», en: Campbell, Andrew H. (ed.). *Global leadership initiatives for conflict resolution and peacebuilding*. Hershey PA, IGI Global Scientific Publishing; pp. 249-266.
- Pieczewski, Andrzej (2010), «Joseph Retinger's conception of and contribution to the early process of European integration», *European Review of History*, Vol. 17, No. 4; pp. 581-604.
- Remiro, Fernando (2012), «*Parler au nom de l'Europe*. El Congreso de La Haya y el nacimiento del parlamentarismo europeo», en: Ibarra, A. (coord.). *No es país para jóvenes. Actas del III Encuentro de jóvenes investigadores de la AHC*. Universidad del País Vasco (UPV/EHU) e Instituto de Historia Social Valentín Foronda.
- Ritsch, Frederick F. (1970), «Origins of the Council of Europe: part One: The post-war unity movements to the Hague Congress», *Il politico*, Vol. 35, n.º 1; pp. 69-94.
- Rougemont, Denis de (1968), «La Haye, 7 mai 1948. Lorsque tout commençait», *Communauté Européenne*, n.º 118, Mayo 1948, París ; pp. 31-35. [https://www.cvce.eu/en/obj/denis_de_rougement_s_memories_of_the_hague_congress_geneva_may_1968-en-7eb6991f-2c62-42e4-8e81-2b3801aeb548.html]
- Rougemont, Denis de (1965). *The meaning of Europe*. London, Sidgwick & Jackson
- Saiz, José Manuel (2007), «La visión cristiana de los padres de Europa», *UNISCI Discussion Papers*, n.º 14, mayo 2007; pp. 115-129.
- Salvadori, Massimo L. (2017), «Il pensiero politico di Einaudi. Dall'età giolittiana all'avvento del fascismo», en: Einaudi, Luigi. *Scritti politici e sull'Europa (1894-1925)*. Torino, Fondazione Luigi Einaudi; pp. 7-30.
- Sorel, Eliot y Padoan, Pier Carlos (2008). *The Marshall Plan. Lessons learned for the 21st Century*. OECD.
- Spinelli, Altiero y Rossi, Ernesto (2016). *El manifiesto de Ventotene. Por una Europa libre y unida*. Barcelona, Ediciones La Lluvia.
- Trotsky, León (1914). *La guerra y la Internacional*. [<https://www.marxists.org/espanol/trotsky/1910s/1914-guerra.htm>]

- Truyol y Serra, Antonio (1999). *La integración europea: análisis histórico-institucional con textos y documentos*. I. Génesis y desarrollo de la Comunidad Europea (1951-1979). Madrid, Tecnos.
- Ubric, Purificación y Martínez, Alba (2015), «El I Congreso Internacional de Mujeres, La Haya, 1915. Un hito para la cultura de paz cien años después», *ARENAL*, Vol. 22, nº 1, enero-junio; pp. 191-209.
- Ugalde, Alex (2019). *EuroBasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo*. Bilbao, Consejo Vasco del Movimiento Europeo.
- Uncetabarrenechea, Javier y Filibi, Igor (2022), «Democracy beyond the nation-state: From national sovereignty to pluralist European sovereignty», en: Zabalo, J.; Filibi, I. y Escajedo, L. (eds). *Made-to-measure future(s) for democracy. Views from the Basque atalaia*. Cham, Springer; pp. 139-157. [<https://link.springer.com/book/10.1007/978-3-031-08608-3>]
- Valéry, Paul (1919), «La Crise de l'esprit», *La Nouvelle Revue Francaise*, t. XIII; pp. 321-337. [[https://fr.wikisource.org/wiki/La_Crise_de_l'E2%80%99esprit_\(NRF,_1919\)](https://fr.wikisource.org/wiki/La_Crise_de_l'E2%80%99esprit_(NRF,_1919))]
- Vellacott, Jo (1993), «A place for pacifism and transnationalism in feminist theory: the early work of the women's international league for peace and freedom», *Women' History Review*, Vol. 2, n.º 1; pp. 23-56.
- WILPF (2004). *Generations of courage. Women's International League for Peace and Freedom. From the 20th Century into a new Millenium*. Philadelphia, WILPF.
- Wurm, Clemens A. (2002), «Britain and West European integration, 1948-9 to 1955: Politics and economics», en: Noakes, J.; Wende, P. y Wright, J. (eds.). *Britain and Germany in Europe 1949-1990*. Oxford, Oxford University Press; pp. 27-47.
- Zweig, Stefan (2023). *Recuerdos y encuentros. Una despedida de Europa*. Barcelona, Catedral.

Euskaldunen presentzia Hagako Kongresuan (1948)

LEYRE ARRIETA
Deustuko Unibertsitatea

«Herriari bahitutako askatasuna berreskuratzea nahi duten espainiar demokrata guztien indarrekin batu ditugu gure indarrak, guk, euskaldunok. Bat egiten dugu Europako ordena berria askatasunean osatzen dutenekin, Europarekiko separatista sentitu ordez, nazioen familia handi honetako kide sentitzen direnekin, herri bakoitza —eta herri bakoitzaren barruan, gizaki bakoitza— bere duintasunarekin bateragarriak diren baldintzetan, hau da, askatasunean eta beldurrik gabe bizi dadin antolatzen den familia honetako kide (...)

Europak irabaziko du eta guztiok irabaziko dugu»

(Euzko Deya, 1948).

1936ko urriaren 7an eratu zen lehen Eusko Jaurilaritza autonomoa, José Antonio Aguirre jeltzalea lehendakari zuena. Koalizio-gobernu bat zen, EAJk (EAJ-PNV, Euzko Alderdi Jeltzalea) eta Fronte Popularreko alderdiek (PSOE, Izquierda Republicana, Unión Republicana, Acción Nacionalista Vasca eta Partido Comunista de Euskadi) osatutakoa. Gobernu-programak argi eta garbi erakusten zuen bere izaera moderatua eta abertzalea, eta aurrerakoia arlo sozialean. Gobernuak Bilbon ezarri zuen egoitza eta bederatzi hilabetez mantendu zen bertan, harik eta 1937ko ekainean Francisco Francoren armadak Bizkaiko probintzia hartu eta Aguirrek eta bere taldeak euskal lurraldetik ihes egin behar izan zuten arte. Erbestealdi luze bat hasi zen haientzat.

Erbestean, kabinetearen helburu nagusietako bat mendebaldeko demokrazietako gobernuetan eragitea izan zen, paradiplomazia moduko baten bidez. Paradiplomazia hori Europako eta Amerikako hiriburuetan ezarritako ordezkartzetatik egin zen. Gerra Zibilaren garaian, laguntza lortu nahi zuten eta, gerra amaitu zenean, helburua Francoren diktadura boteretik kentzeko mendebaldeko demokrazien laguntza lortzea izan zen. Bigarren Mundu Gerraren ondoren, nonahi sortu ziren Europa batu baten aldeko erakundeak eta euskaldunek ulertu zuten etorkizuneko Europa hura izan zitekeela Euskadi autonomo batek bere lekua izateko esparru egokia. Horrela, mundu mailako gatazkaren ondorengo lehen urteetan zehar, Aguirreren eta beretarren europeismoak gora egin zuen, indartu egin zen eta, horrekin batera, dis-

kurtso eta politika europeista bat eratuz joan zen. Eta horrek hainbat euskal politikariri Hagako Biltzar handi hartan, Europaren eraikuntza prozesuaren abiapuntutzat hartzen den gertaeran egoteko bidea eman zien.

Kapitulu honen helburua, hain zuzen ere, euskaldunek Hagan izandako presentzia hori azaltzea da: aurrekariak, zergatiak, zailtasunak eta euskal ikuspegitik egin zen balorazioa. Lehen atalean, labur azalduko dugu Eusko Jaurlaritzaren europeismoa —Bigarren Mundu Gerra amaitu ondorengo lehen urteetan garatu zen diskurtso europeista— zein testuingurutan finkatu zen, zer helburu lortu nahi zen eta euskaldunek erakunde europeistetarako sarbidea izateko zer bide erabili zuten.

Bigarren epigrafean, berriz, alde aurreko prestaketak eta euskaldunek Hagan egoteko izan zituzten zailtasunak aztertuko ditugu. Hirugarren atalean, ekitaldia egin zen egunetan izandako kontaktuak eta elkarrizketak azaltzen dira. Laugarrenean, prentsak eta bertaratutako batzuek euskal presentzia nola baloratu zuten erakutsiko dugu. Amaitzeko, biltzarretik eratorritako ondorioei buruzko balorazio labur eta pertsonal bat egingo dugu.

1. TESTUINGURU HISTORIKOA ETA POLITIKA EUROPEISTA

Erbestealdiko lehen urteetan atzerriko pentsalari eta politikariekin izandako hartu-eman eta harremanek esponentzialki indartu zuten Aguirreren eta bere taldearen europeismoa¹. Are gehiago 1945etik aurrera. Bigarren Mundu Gerraren amaieraren ondoren nazioartean sortu zen testuinguruak mesede egin zion europeismo horren finkapenari. Aliatuen garaipenak itxaropen handiak piztu zituen Eusko Jaurlaritzan; izan ere, alde batetik, Espainian egoera demokratiko batera itzultzearekin amesteko aukera ematen zuen eta, bestetik, Europa berriarekin beren nahiak gauzatzeko aukera emango zien espazio bat sortuko zenaren konfiantza izateko bide ematen zuen. Bigarren gerraosteko lehen urte horietan landu zuen EAJk —modu esplizituan izan ez bazen ere— bere diskurtso europeista, zeina gobernuko gainerako alderdiek ere neurri batean partekatzen baitzuten.

Euskaldunek garai hartan ezarri zituzten harremanak Europako erakundeekin eta, harreman horiei esker, une hartan mamitzen ari zen integrazio-prozesuan parte hartu ahal izan zuten.

Diskurtso europeista horren oinarria *Aguirre doktrina* izenekoa izan zen, Europa batu eta federal bat eraikitzen lagunduko zuen Euskadi aske baten nazioarte mailako aldarrikapena; Euskadi horrek parte hartuko zuen Europa federal hori eraikitzen, zeina nazioz osatuta egongo baitzen eta ez Estatuz. Planteamendu doktrinal horren

¹ Aurretik Eusko Jaurlaritzak zuen kanpo-politikari buruz gehiago jakin nahi izanez gero, ikus Ugalde, Alexander: *La acción exterior del País Vasco (1980-2003)*. Bilbo: HAAE/IVAP, 2.004.

izena Aguirre lehendakaria bere defendatzaile sutsuenetako bat izateari zor zaio. Ez zen bakarra izan, ordea. Gure ustez, Europari buruzko diskurtso hori, hein handi batean, Francisco Javier Landaburu arabarrak egina da. Landaburu Europa batu bat defendatzen zuten erakunde guztietan egoteko lan handia egin zuen. ¿¿¿Bera izan zen euskal talde europeistaren buru nagusia izan zen².

Europa eratzaileak frankismoaren aurkako ekintzarako plataforma ezin hobe eskaizten zien euskaldunei eta hainbat helburu lortzeko esparru egoki bihurtu zen. Euskal Herriaren borondatea ezagutzera eman eta hedatu egin nahi zen, bere aldarrikapenen berri eman eta laguntza materiala edo morala lortu nahi zen. Horrez gain, Europa berria *erakunde naturaletan* oinarritutako Europa federal gisa jaiotzen bazen, estaturik gabeko nazionalitateei, hala nola Euskadiri, irtenbide bat emateko esparru egokia izan zitekeen. Halaber, eremu bikaina zen Europako estatuek erregimen frankistarekiko zuten etsaitasun politikoa areagotzeko.

Euskaldunak bi modutan sartu ziren europeismoak eskaintzen zuen ate ireki horretatik; bideak desberdinak ziren, baina ez ziren elkarrengandik urruntzen: demokrazia kristaua eta federalismoa. Bi bide horiei esker, euskal agintariak Europako Mugimenduan sartu ahal izan ziren (Hagako Biltzarraren ondorioz sortutako erakunde pribatua) eta, horrela, erakunde ofizialetara sartzea ezinezkoa zenez, Europako integrazio-prozesuan parte hartu zuten. Egon ziren ekitaldi garrantzitsuenetako bat, hain zuzen, 1948ko maiatzean egindako Hagako Biltzarra izan zen. Baina nola izan zen posible bilera hain garrantzitsu horretan egotea? Demokrazia kristauren eta europar federalismoaren baitako harremanek eskaintzen zizkieten aukeren bitartez, hain zuzen ere. Ezagut ditzagun labur-labur.

Bide demokristauari dagokionez, gerra zibilean zehar joera horretako pertsona ospetsuekin hasitako harreman estuek erraztu egin zuten, besteak beste, EAJ *Nouvelles Equipes Internationales* (NEI) erakunde garrantzitsuen kide izatea. NEI Europako erakunde demokristau nagusia zen. Bere sorrera-kongresua Liejatik gertu da goen Chaudfontaine herrian egin zen, 1947ko maiatzaren 31tik ekainaren 3ra arte. Biltzar hartan Landaburu eta Joseba Rezola egon ziren. Aguirre amaiera saiora joan zen. Ekitaldi oso garrantzitsua izan zen euskal abertzaleentzat, Euskadiko taldea erakundearen eskubide osoko kide sortzaile bihurtu zelako. Horrez gain, lehendakaria ohorezko batzordeko kide izendatu zuten eta Landabururi postu bat eman zioten zuzendaritza-batzordean, Euskadiko ordezkari gisa.

Bide federalistari dagokionez, urte pare bat lehenago hasi zen dena; zehazki, korronte horretako bilera batean bi euskal nazionalista egon ziren lehen aldia 1946ko urriko Luxenburgoko Biltzarrean izan zen. Juan Carlos Basterrak (ANVko buruki-

² Landabururi buruz eta euskal politika europeistari egin zion ekarpenari buruz, ikus Arrieta, Leyre: *Al servicio de la causa vasca. Biografía de F. J. Landaburu (1907-1963)*. Madril, Tecnos, 2021.

dea) planteatu zion Aguirre lehendakariari hitzordu horretan parte hartzea komenigarria zela, eta Aguirrek erabaki zuen Landaburu Basterrarekin joatea Dukerri Handiko hiribururako bidaia hartan. Biak Eusko Jaurlaritzaren ordezkari gisa joan ziren. Biltzarraren ondoren egindako txostenean, euskal ordezkariak adierazi zuten komenigarria zela Euskadi mota horretako mugimendu batean egotea, eta euskal elkarte federalista bat ofizialki eratzea aholkatu zuten; 1947ko martxoan gertatu zen hori, Euskal Mugimendu Federalista (MFV) ofizialki sortu zenean. MFVren bidez, euskaldunek Europako ekitaldi federalista askotan parte hartzeko aukera izan zuten, batez ere Federalisten Europar Batasunak (UEF) —1947ko abuztuan Montreauxen egindako Batzarrean eratutako erakundeak— antolatutako ekitaldietan. Montreauxeko Batzarraren ondoren, federalisten hurrengo bilera 1948ko maiatzeko Hagako Biltzarra izan zen.

Euskaldunak erakunde horietan —demokristau zein federalistetan— parte hartzeak ahalbidetu zuen Hagako Biltzarrean egotea. Baina ez zen batere erraza izan harraino iristea.

2. OZTOPOZ JOSITAKO BIDEA

1946 eta 1947 artean, Europako herrialdeen batasunaren aldeko erakunde ugari sortu ziren. Ekimen horiek koordinatzeko eta proiektu europeistari koherentzia emateko, 1947ko uztailan Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordea sortu zen, zeinak garai hartako talde europeista ia guztiak biltzen baitzituen: Federalisten Europar Batasuna (UEF), Churchillen Europa Batua Batzordea, Ekonomia Lankidetzarako Europako Liga, Europa Batua aldeko Frantziako Kontseilua eta NEIak. Ikus daitekeenez, euskaldunekin harremanetan zeuden erakundeetako bi, NEI eta UEF, Koordinazio Batzordeko kideak ziren eta, hain zuzen ere, Batzorde hori izan zen Hagako Biltzarra sustatu eta antolatu zuena.

Biltzar ospetsu hura 1948ko maiatzaren 7tik eta 10era arte izan zen. Bertan, zazpiehun eta berrogeita hamar eta zortziehun ordezkari bitartean bildu ziren, kontinenteke ikuspegi politiko eta geografiko desberdinetatik etorriak. Gehienak politikari liberalak, kontserbadoreak, demokristauak eta sozialdemokratak ziren. Bertan egon ziren maila politiko handiko pertsonaia ospetsuen artean, aipatzekoak dira Winston Churchill, Léon Blum, Paul-Henri Spaak, Alcide de Gasperi, Paul Van Zeeland, Henri Brugman eta Anthony Eden, besteak beste.

MFVk UEFrekin Hagara joan ahal izateko egin zituen kudeaketak otsailean hasi ziren. Henry Maas Nazioarteko Koordinazio Batzordeko ordezkariak Eusko Jaurlaritzak Parisen zuen egoitza bisitatu zuen apirilaren 1ean, biltzarrean egongo zen «penintsulako» presentzia aztertzeko asmoz. Gobernu Errepublikarrari, Gobernu autonomoak ziren Eusko Jaurlaritzari eta Kataluniako Gobernuari eta MFVri gon-

bidapenak bidaltzea erabaki zen, baina Batzordeko ordezkariak planteatu zuen komenigarria zela beste joera batzuetako pertsona antifrankista ezagunak gonbidatzea, eta euskaldunak horrekin ados agertu ziren.

Hilaren 9an, UEFko presidentea bera, Henri Brugmans, euskal ordezkari batzuekin batzartzea joan zen, berariaz prestatu zuen pertsona ezagunen zerrenda bati buruzko iritzia eskatzeko. Zerrenda horretan zeuden Indalecio Prieto (PSOEko presidentea), Salvador de Madariaga (Biltzarra zuzendu zuen mahaiko kide izendatu zuten idazle espainiarra), José María Gil Robles (Indar Monarkikoen Espainiako Konfederazioko), Manuel Giménez Fernández (CEDAkoa), Julio López Oliván jurista, Gregorio Marañón doktorea eta José Ortega y Gasset filosofoa. Monarkiko federalisten ordezkari bat, ordezkari karlista bat eta Ekintza Katolikoko «Criterium» taldearen ordezkari bat ere gonbidatzeko aukera aztertu zen. Bilera horretan, euskal solaskideek azken talde hori joatearen aurrean soilik agertu zuten erreparoa. Landa-bururekin luze hitz egin ondoren, Brugmans Aguirre lehendakariarekin elkarrizketatu zen.

Adierazgarria da, biltzarrerako hilabete bat besterik falta ez zenean, UEFko presidentek gonbidapenei buruz galdetu izana euskaldunei. Alexander Ugalde irakaslearen arabera, litekena da nederlandarra, izen jakin batzuk aipatzean, euskaldunek zuten erreakzioa aztertzen aritea.³ Gure ustez, baliteke kontsulta hura egin izana ordurako euskaldunek Europako politikari askorekin harreman estuak zituztelako. 1945etik 1948ra arteko urteak oso biziak izan ziren, etengabe egiten ziren bilerak, bidaiak eta hitzaldiak, eta beste lekuren batean euskal politika europeistaren «urrezko aroa» deitu diogu⁴. Foro europeistetan, berrogeita hamarreko hamarkadan aurrera egin arte, euskaldunak erbeste-eratuak Estatu taldeen aitzineko taldea izan ziren eta haien iritzia kontuan hartzen zen.

Biltzarraren aurreko asteetan, Landaburu La Federation talde frantziarraren egoitzan egindako bilera batera ere gonbidatu zuten. Arabarraren hitzetan, bilera horretan «berriro adierazi zen euskaldunak Biltzarrean ordezkatzeko beharra»⁵.

Beraz, bazirudien dena bide onetik zihoala, harik eta handik gutxira eragozpenak sortzen hasi ziren arte. Bilera egin eta egun gutxira, UEFk gutun bat bidali zion Landabururi, hitz erdika esanez zailtasunak zeudela euskaldunak Hagan ordezkatzeko eta MVFk UEFrekin bat egiteko. Arabarrak egindako txosten baten ara-

³ Ugalde, Alexander: *Eurobasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo*. Bilbo: Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua, 2019, 46. or.

⁴ Arrieta, Leyre: *Estación Europa. La política europeísta del PNV en el exilio*. Madril: Tecnos, 2007.

⁵ Biltzarraren aurreko gorabehera guztiak F. J. Landaburuk egindako txostenean daude: «Congreso de Europa. La Haya, 7 al 10 de mayo de 1948. Razones de nuestra presencia en el Congreso», 1948ko maiatza, Sabino Arana Fundazioaren Euskal Abertzaletasunaren Agiriak (AN), 125-18, eta Eusko Ikaskuntzaren Manuel Irujo Funtsean, 37-3. Hemendik aurrera, atalburu honetan, beste erreferentziarik berariaz aipatzen ez bada, aipuak txosten honetatik ateratakoak direlako izango da.

bera, gerora egin zituen ikerketen ondorioz, ziur zegoen Madariagak Koordinazio Batzordean eta Ingalaterrako hedabide kontserbadoreetan zuen eragina baliatu zuela euskaldunak Biltzarrean egon ez zitezen. «Lagun frantses batzuek» Londrestik premiazko gestio batzuk egitea aholkatu zieten.

Horrela, Ángel Gondrak, Eusko Jaurlaritzak Londresen zuen ordezkariak, Duncan Sandys bisitatu zuen (Europa Batua mugimenduaren idazkari nagusia eta Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordearen sustatzaile nagusia), eta beste buruzagi batzuk George Rebattet-ekin (aipatutako Koordinazio Batzordeko idazkariarekin) elkarrizketatzen saiatu ziren. Erantzuna gogorra izan zen: euskal ordezkariak gonbidatuen zerrendatik ezabatuta zeuden. Gertzen zen konponbide bakarra Batzorde horrengana berriz jotzea zen, idatziz. Gondrak egin zuen, Sandysi helarazi zion gutun batekin. Bien bitartean, euskaldunen lagun frantsesek Batzordean zuten ordezkari André Voisini eskatu zioten Biltzarrean euskal ordezkari bat egotea planteatzea, Frantziako federalisten ustez «komenigarria ez ezik, ezinbestekoa ere» baitzen.

Biltzarraren inguruan gertatutako guztia deskribatzen duen Landabururen txostenean adierazten denez, jardunaldien aurreko egunetan Estatu espainiarreko partehartzaileen hainbat zerrenda desberdin zabaldu ziren Parisen, nahasmen handia eraginez. Zerrenda horietako bat Frantziako federalisten esku zegoen, eta honako izen hauek zituen: Madariaga bera, Josep Trueta mediku katalan ospetsua, Josep Quero Morales irakaslea, Julio López Oliván diplomazialaria, aipatu Giménez Fernández irakaslea, José María Pemán poeta, Ramón Menéndez Pidal idazlea, José Ortega y Gasset filosofoa eta Landaburu.

Indalecio Prietok beste zerrenda baten berri eman zion José María Lasarteri (Eusko Jaurlaritzako Gobernazioko sailburua) apirilean egindako bilera batean. Sozialistak baieztatu egin zuen Britainia Handiko antolatzaileen gonbidapen ofizial bat jaso zuela, baina, sozialista askoren ezetzak berarengan sortu zuen harridura ikusita, oraindik ez zuela erantzun. Prietok Lasarteri jakinarazi zionaren arabera, Parisko ordezkari batek erakutsi zion Espainiako gonbidatuen zerrendan aurreko izenetako batzuk agertzen ziren, baita Marcelino Olaechea artzapezpikua eta Aguirre lehendakaria ere. Aldi berean, Londrestik adierazi zuten Madariagak Josep Trueta doktorea ere zerrendatik kendu zuela, «euskaldunak eta katalanak gonbidatuz gero, espainiarren artean gehiengoa osatzen zutelako aitzakian».

Madariagak Biltzarraren atarikoei buruz emandako bertsioa eta euskaldunek emandakoa oso ezberdinak ziren. Madariagaren arabera, bera ez zuten espainiar gisa gonbidatu batzarrera, nazioarteko kide gisa baizik. Antolatzaileek kontsulta egin zioten eta Espainiako ordezkariak aukeratzeko baimen osoa ere eman zioten. Hainbeste izen zabaldu ziren, non giroa nabarmen aztoratua zegoen, eta Madariagak «kirurgia-lariarena egitea» erabaki zuen, Trueta gonbidatuz, nazioartean sona zuen pertsona

gisa, eta Prieto eta Gil Robles Espainiako iritzi publikoaren bi aldeen ordezkari gisa⁶. Gonbidapen horiei buruz, Madariagak zera idatzi zuen geroago:

«Ez zen nazioarteko Biltzar bat, beraz, ez zegoen ordezkaritarik; baina Batzordeak izenez gonbidatuko zituen Batzarra osatzen zuten pertsonak eta horiek, beraz, zirena besterik ez zuten ordezkatu. Hala ere, multzo orekatu bat izateko, kontuan hartuko ziren nazionalitatea eta bakoitzaren garrantzi publikoa. Gainera, dozena erdi pertsona zeuden aukeratuta, European duten garrantziagatik. Ni izan nintzen horrela izendatu zutenetako bat. Hori guztia Retingerrek [Joseph H. Retinger, Koordinazio Batzordeko ohorezko idazkaria eta Europako Mugimenduko idazkari nagusia izango zena] azaldu zidan gure lehen elkarriketetako batean eta, azkenean, nire esku jarri zuen Espainiako biltzarkideak nortzuk izango ziren aukeratzeko arazo gaitza».⁷

Indalecio Prietoren bertsioaren arabera, Madariagak Oxfordetik idatzi zion, esanez pertsonalki gonbidatuko zituztela bera, Ortega y Gasset, López Oliván eta Gil Robles. Prietok joateko baimena eskatu zion PSOEko zuzendaritza batzordeari, zeinak arazorik gabe eman baitzion, eta baieztapenaren zain geratu zen. Azkenean, behin betiko gonbidatu zituzten bost espainiarretako bat izan zen. Gainerako laurak Madariaga, Trueta, Xirau eta Gil Robles izan ziren (nahiz eta azken hori, azkenean, ezin izan zen joan).

Bere kontakizunean, Madariagak «xehetasun bitxi gisa» gogoratzen zuen nola Prieto «bere lagun euskaldunak gidatutako auto batean etorri zen [aipatutako Lezo de Urreztieta], eta Hagan gora eta behera eramaten gintuen era miresgarrian, bere lagun euskaldunak lagunduta, zeinak, zalantzarik izanez gero, bidegurutzeko guardia holandarrari galdetzen baitzion; jakina, bere hizkuntzan hitz egiten zion, eta lagunak euskaraz erantzuten zion»⁸.

Beraz, azken buruan, bost euskaldun egon ziren Hagako Biltzarrean: José Antonio Aguirre (Eusko Jaurlaritzako lehendakaria), Francisco Javier Landaburu (Eusko Jaurlaritzako Kanpo Ekintzako arduraduna), Juan Carlos Basterra (ANVko batzorde nazionaleko presidentea eta uste osoko europeista eta federalista), Indalecio Prieto (PSOEko presidentea) eta Lezo de Urreztieta (*Jagi-Jagi* sektore nazionalistako kidea, Herbehereetako hirira Prietoren laguntzaile gisa).

3. HAGAN

Aguirrek eta beretarrek garai hartan zuten maxima Europa batuari buruz hitz egiten zen leku guztietan egotea zen eta, ezer argi ez bazegoen ere, eta ekitaldian hi-

⁶ Madariaga, Salvador: *Memorias de un federalista*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 1967, 111. or.

⁷ Madariaga, Salvador: *Españoles de mi tiempo, Españoles de mi tiempo*. Bartzelona: Planeta argitaletxea, 1974, 360-361 or.

⁸ *Idem*.

tza hartzeko aukera bermatuta ez bazuten ere, bertaratzea erabaki zuten; hala, maiatzaren 6an Aguirre lehendakariak, Landaburuk eta Basterrak Hagarako bidea hartu zuten, MFVko ordezkari gisa. Iritsi bezain laster, bere egoera argitzen saiatu ziren eta kontseiluko idazkaritzara joan ziren, baina ez zuten erantzunik jaso. Han Prietorekin eta Rafael Fraile sozialistarekin egin zuten topo: beraiek jada soinean zuten biltzarkideen bereizgarria. Lezo de Urreztieta, lehen aipatu bezala, bere lagun Prietori laguntzeko eta gidari lanak egiteko joan zena, Biltzarrean behatzaile gisa egon zen eta ez zuen inolako bereizgarririk.

Ondoren, Voisin frantziarrak jakinarazi zien haiek Biltzarrean egoteak «eztabaida handiak» piztu zituela Koordinazio Batzordearen baitan, eta ordezkaritza britainiarren hotelean agertzea gomendatu zien. Hotelean, lehendakaria «gure adiskide»-den George Catlin irakasle britainiarrarekin (NEIko zuzendaritza batzorde demokratikoa kidea) bildu zen, zeina Retingerren aurrean bitartekari lanak egiteko prest agertu baitzen. Baina irakasleak ezin izan zuen ezer lortu hain modu formalean kanporatuak izan ondoren, izan ere, «Madariaga jaunak adierazi baitzuen Aguirre presidentea Biltzarrera gonbidatzen bazuten, berak parte hartzeari uko egingo ziola».

Beraz, Aguirre, Landaburu eta Basterra ezin izan ziren egon Hagako Biltzarraren inaugurazio saioan. Baina ez zuten amore eman eta hilaren 7ko arratsaldean Holandako Gobernuak Wassenaarreko gazteluan antolatu zuen harrerara joan ziren. Bertan sartu ahal izan ziren, ez baitzen beharrezkoa biltzarkide-txartelik izatea. Hilaren 8an, bidaia aprobeztatzeko, pertsonaia ospetsu gehiagorekin zituzten elkarrizketetara joateko hoteletik irtetera zihoazela, Batzordeko ordezkari batek jakinarazi zien Batzordeko idazkaritzatik pasa zitezkeela biltzarkide behatzaile-txartelak jasotzera. Landabururen arabera, Batzordean izandako jarrera aldaketa frantsesek eta holandarrek euskaldunen presentziaren alde erakutsitako jarrerari esker izan zen nagusiki. Berehala, Biltzarreko batzorde politikoa lanean ari zen aretora joan ziren hirurak. Areto horretan zeuden Prieto eta beste pertsona ezagun batzuk, eta, euskal buruzagiaren hitzetan, «ezin izan zuten harridura ezkutatu gu han ikustean». Landabururen arabera, Prietorekin izandako elkarrizketan, Prietok «ez entzunarena egin zuen eduki genituen zailtasunen aurrean».

Beraz, euren harremanen eraginari esker, maiatzaren 8tik aurrera, hiru ordezkari abertzaleak Biltzarraren osoko bilkuretara joan ahal izan ziren eta, horrela, bertatik bertara parte hartu ahal izan zuten Europa eraikitzekeko prozesuaren mugarri garrantzitsuenetako batean. Biltzarkideak hiru batzordetan bildu ziren: ekonomikoan, politikoan eta kultura arlokoan. Aguirre, Basterra eta Landaburu behatzaile gisa joan ziren batzorde politikoaren bilkura egiten ari ziren aretora.

Biltzarraren araudiak parte hartzeko hiru kategoria ezartzen zituen: estatutu-eskubide guztiak zituzten ordezkariak, boto-eskubidea barne; ordezkioak, batzordeetako lanetan berdintasunez parte har zezaketenak, baina osoko bilkuran hitz eta

boto eskubidea izateko aurreko kategoriako ordezkariak ordezteko berariaz izendatuak izan behar zirenak, eta, hirugarrenik, behatzaileak, boto-eskubiderik ez zutenak eta presidentearen gonbidapenarekin soilik parte har zezaketenak.

Hasiera batean, Espainiatik zetozen parte hartzaileek, guztiak erbesteratu politikoak izan arren, «behatzaile» gisa parte hartuko zuten. Baina bilkurak aurrera egin ahala, mozio bat onetsi zen, Espainiako eta Europa Ekialdeko herrialdeetako biltzarkideak eskubide osoko ordezkari kategoriara igoz. Beraz, mozio horren ondoren, bere kategoria eskubide osoko «ordezkari» izatera igaro zen⁹. Ordezkari gisa izena eman ondoren, gainerako saioetara, Scheveningenen antolatutako oturuntza ofizialera eta amaiera ekitaldira joan ahal izan ziren euskal ordezkariak.

Hurrengo eguneko osoko bilkuran, hilaren 9an, Prietok estatus aldaketa eskertu zuen Estatu espainiarreko ordezkarien izenean. Atsedendietako batean, jada ordezkari ziren euskaldunek Truetarekin hitz egin ahal izan zuten eta hark jakinarazi zien Madariagak premiaz bidalitako telegrama batengatik zegoela Biltzarreran. Katalanaren arabera, Madariagak «bere burua bakarrik ikusita, Espainiako ordezkartza oso murrizta izatearen beldur izan da, eta horregatik deitu dio». Halaber, jakinarazi zien Gil Roblesek ezin izan zuela joan Madrilen pasaporteak kendu ziotelako.

Hilaren 10eko osoko bilkuran Prietok hitzaldi bat egin zuen. Gainera, Espainiari buruzko Ebazpenaren idazketan parte hartu zuen. Ebazpena Erresuma Batuko, Frantziako, Italiako eta Suitzako ordezkariak aurkeztu zuten, eta onetsi egin zen. Ebazpenak baieztatzen zuen ezinbestekoa zela Espainian erregimen politikoa aldatzea, baldin eta Europako egiturari sartu nahi baitzuen.

Hilaren 10eko goizean zehar, euskaldunek, azkenik, Biltzarraren aurreko gorabehera guztiak Madariagarekin argitzeko aukera izan zuten. Idazle espainiarrak Aguirreri adierazi zionez, ez zuen, inolaz ere, beraiek Hagan egotearen aurka egin; gobernuen ordezkariak gonbidatu ordezkari, pertsona ospetsuak bere izenean gonbidatzea iradoki besterik ez omen zuen egin. Madariagak Aguirreri proposatu zion indarrak erakunde federalista komun batean batzea eta, bilera horren ondorioz, hainbat bilera gehiago egin zituzten. Elkarrizketa horien emaitza gisa, 1949ko otsailean Europako Mugimenduaren Espainiako Kontseilu Federala (CFEME) eratu zen.

Euskadiko ordezkariak Herbehereetako hirian egon zirenean, aukera aprobetxatu zuten elkarrizketak izateko biltzarkide garrantzitsuekin, hala nola Henri Brugmansekin (Herbehereetako ministro ohia eta UEFko presidentea) edo Paul Van Zeelandekin (Belgikako lehen ministro ohia).

⁹ Ugalde, Alexander: *Eurobasque, op. cit.*, 44. or.

4. KONGRESUAREN BALORAZIOA

Unionisten eta federalisten arteko eztabaidak izan ziren kongresuaren ardatza. Lehenengoak batasun ahul baten aldekoak ziren, nazioarteko lankidetzaren ideian oinarrituz eta Estatuaren subiranotasuna bere osotasunean errespetatuz. Federalistek, bere aldetik, desadostasunak zituzten euren artean. Helburuarekin ados zeuden, baina ez zetozen bat hartu beharreko metodoei zegokienez. Batzuek lotura federal bat eta subiranotasun nazionalen transferentzia partziala ekarriko zuen talde ekonomiko bat sortzea proposatu zuten. Beste batzuk, federalista integralekin lotuta zeudenak, Europako Biltzarra sortzearen aldekoak ziren, aurrekoak bezala, baina erakunde txikietatik eratorritakoa izan zedin eskatzen zuten (komunitate naturalak, profesionalak, familiakoak, etab.). Bigarren korrante horrekin, hau da, federalismo integralekin, identifikatzen ziren euskaldunak, eta itxaropen handiak jarri zituzten horretan. Baina ez zen hori izan Hagan nagusitu zen joera. Biltzarrean onetsitako ebazpenak, batasun ekonomiko eta politiko baten sorrera baieztatu bazuten ere, ez zetozen bat federalista integralen aldarrikapenekin. Bestela esanda, Europa batuaren oinarri nagusia ez ziren komunitate naturalak edo nazioak izango, Estatuak baizik.

Hala ere, desadostasunak eta gabeziak bazeuden ere, Kongresu hori, Europa erakitzeke prozesuaren abiapuntutzat jotzen dena, erabakigarria izan zen batasunaren ideia gauzatzeko bultzada horretan. Han izan ziren eztabaidetatik, europar adierazpen bat sortu zen, zeinak Europa Batuaren aldeko baterako ekintza bat definitzen baitzuen eta, arlo pribatuan, lehen aipatu den bezala, Europako Mugimendua eratzeari ekarri baitzuen berehalako ondorio gisa. Maila ofizialean, Biltzarrearen benetako emaitza Europako Kontseilua sortzea izan zen, Europako lehen erakunde politiko gisa, zeinetan Ministroen Kontseilu bat eta izaera aholku-emaileko Parlamentu Biltzar bat baitzeuden.

Euskal prentsak —*Euzko Deya*, *OPE* (*Euzkadiko Prentsa Bulegoa*) edo *Alderdi*— gertutik jarraitu zuen Biltzarra. Biltzarretik, euskaldunek, batez ere, balioan jarri zuten batetik, frankismoaren pertsona ezagunak Biltzarrean parte hartzen saiatu arren, lortu ez izana; bestetik, politika batzordeak hilaren 10ean onetsitako erregimen frankistaren gaitzespen-mozioa ere. Mozio horrek 1946ko martxoaren 4an Estatu Batuetako, Britainia Handiko eta Frantziako gobernuak sinatutako Hiruko Oharra berresten zuen, eta ohar hori izan zen, hain zuzen, urte bereko abenduaren 12ko NBEk onetsitako ebazpena inspiratu zuena. Bertan adierazten zenez, Espainian demokrazia berrezartzea zen herrialde horrek sortzen ari zen Europaren batasunean parte hartzeko modu bakarra¹⁰. Euzkadiko argitalpenetan ere esaten zuten prentsa frankistak ez zuela aipatu gaitzespen-mozioa onetsi zenik, ezta Hagan erbesteratu-

¹⁰ «La conferencia Europea de La Haya», *OPE*, 260. zk. 1948/05/11, 12. or.

tako ordezkari antifrankistak zeudenik, eta begi onez ikusten zen Prietok bilkure-tako batean hitzaldi bat egin izana¹¹.

Halaber, euskal prentsak azpimarratu zuen Kataluniako pertsona ospetsuen talde baten atxikimendua jaso zuela Biltzarrak, besteak beste, Josep Tarradellas, Martí Barrera i Maresta, Antoni Xirau, Ventura Gassols eta Antonio Rovira i Virgili politika-riena (guztiak Esquerra Republicana de Catalunyakoak), Pompeu Fabra i Poch idaz-learena eta Pere Bosh Gimpera eta Josep Quero Morales irakasleena.

Biltzarraren ondoren egindako txostenean, Landaburuk adierazi zuen hitzordu erabakigarri horretan egoteko izan zituzten zailtasunek «presentzia hori are nabar-menagoa izateko eta ordezkariak presentzia horretaz gehiago ohartzeko» balio izan zutela. Halaber, azpimarratu egin zituen euskaldunek «frantses, belgikar, italiar eta bereziki holandarrek» zituzten harreman bikainak. Madariagari buruz, arabarrak zera ondorioztatu zuen: «bera izan zen Biltzarraren azken zatian interes handiena agertu zuena, batetik, Europa Batuaren zereginetan erkarlanean jardun gintezen eta, bestetik, euskaldunak zeregin horietarako berarekin harreman estua izan genezan». Biltzarrak «doktrina sozial kristaua eta federalistak bat zetoze» erakusteko balio izan zuela zioen, hau da, euskal nazionalismoak bere europeismoaren oinarritzat zi-tuen bi korronte doktrinalak bat zetoze erakusteko.

Azken batean, euskaldunen iritziz, Hagako Biltzarra aurrerapauso handia izan zen Europaren funtsa antolatze prozesuan. Landabururen ustez, prozesu horre-tan sartzeak euskaldunei «aurrepauso handiak emateko aukera ematen zien, arazo txikiak eta arazo handiak, gai kontinentalak eta kezka nazionalak konpontzeko bi-dean».¹² Eta, agian, modu optimistegian, iragarri zuen, «ofizialki jaso ez bada ere», senak esaten zuela etorkizuneko Europa ez zela «Estatuen Federazio» bat izango, baizik eta «Herrien Federazio» bat.

Jakina, ikuspegi historikoarekin esan dezakegu Landaburuk huts egin zuela hori adierazi zuenean. Laster utzi zituzten alde batera federalista integralen propo-samenak, eta sortzen ari zen Europa ez zen nazio edo herrietan oinarritutako Eu-ropa bat izan, Estatuetan oinarritutakoa baizik. Bera ere jabetu zen handik hila-bete gutxira:

«Egia da azkar jokatu behar dela Europa berriz sor dadin, baina ez dezagun al-ferrik galdu Europa benetan eratze aukera historiko eta paregabe hau, bertako herrien aniztasun handiaren harmonizazioaren emaitza izan daitekeena, kontuan izanda herrien kokapena, maiz, ez datorrela bat gaur egun Estatuka egiten den

¹¹ «El Congreso de La Haya y la prensa franquista», *OPE*, 261. zk 1948/05/12/05, 12-13 or.; *OPE*, 265. zk. 1948/05/19, 10-12 or.

¹² Landaburu, Francisco Javier, «Un paso decisivo hacia la Federación Europea», *Euzkadi*, 60. zk. 1948ko ekaina, 39-41 or.

sailkapenarekin. Federalismoak ez du separatismoa onartzen, hori sendatzen duen formula baita»¹³.

Hala eta guztiz ere, euskaldunek Europaren aldeko apustua egiten jarraitu zuten. Hainbat urte geroago, Manuel Irujo oso modu adierazgarrian azaldu zuen erabakia: «Sortzen ari zena ez zen herrien Europa, Estatuén Europa baizik. Aguirrerentzat eta berretarrentzat planteatzen zen dilema ez zen Europa bat edo bestearen artekoa, baizik eta Estatuén Europaren edo ezein Europaren artekoa. Eta Estatuén Europa onartu zuten»¹⁴.

5. EUSKALDUNENTZAKO ONDORIOAK

Une hartan egindako balorazioa alde batera utzita, gaur egun geure buruari galde diezaiokegu ea zer emaitza izan zituen, zeharka bada ere, euskaldunak Hagako Biltzarrean egoteak. Gure ikuspuntutik eta alderdi praktikoenetik, euskaldunek ekitaldian parte hartzearen ondorio nagusiak euskaldunek CFEMEren eraketan eta, ondoren, Europako Federazioaren Euskal Kontseilua (Consejo Vasco por la Federación Europea, CVFE) sortzean parte hartzea izan ziren.

Lehen ere esan dugu 1948ko Biltzarraren ondorioz sortu zela Europako Mugimendua. Izaera pribatukoa izan arren, erakunde horrek eragin handia izan zuen Europako gobernuen gainean, Biltzarraren ondoren, Europarekin lotutako antolaketa lanetan laguntza eskatu baitzioten. Horregatik jo zuten hain interesgarritzat euskal politikariek bertan parte hartzea. Erakunde horren antolaketaren oinarritzako elementua Europa banatuta zegoen Estatuei zegozkien kontseilu nazionalak ziren. Hori dela eta, aurreko lefroetan adierazi bezala, Aguirre lehendakariak eta Madariagak Mugimenduan sartzeko bide gisa balioko zien Estatuko erakunde federalista baten eraketaren zirriborroa egin zuten Hagan. Baina idazle espainiarrak, Aguirreraren konplizitatea bilatu bazuen ere, Prieto sozialistari kontsultatu zion proiektatutako erakundean nazionalista katalanek eta euskaldunek izango zuten artikulazioa, horiengandik «espainolismoaren berme» nahikoak lortu nahi baitzituen¹⁵. Azkenik, Madariagak haiengan konfiantza izatea eta kontseiluaren eraketari ekitea erabaki zuen. Lehendakariak Eusko Jaurlaritzako lehendakari gisa zuen jarrera instituzionalari eutsi zion eta CFEMEtik kanpo mantendu zen: idazle espainiarrak ez zuen gogoko izan jarrera hori.

Hainbat kontakturen ondoren, Hagan irudikatutako proiektua 1949ko otsailaren 8an gauzatu zen, CFEME ofizialki eratu zen egunean. Gure ustez, ez da kasuali-

¹³ Landaburu, Francisco Javier, «Aprés le Congrès Fédéraliste de Rome», *Eusko Deya* (Paris), 299. alea 30-XI-1948, 4-6 or.

¹⁴ Irujo, Manuel, «Euzkadi-Europa», I, II eta III, *Alderdi*, 274. zk., 1972ko apirila, 7-8 or.; 275. zk., 1972ko maiatza, 13-14 or.; eta 276. zk., 1972ko ekaina, 7-11 or.; baita ere hemen: Irujo, Manuel: *Desde el Partido Nacionalista Vasco*. Bilbo: Idatz Ekintza, 1982-84, II. liburukia, 57-59 or.

¹⁵ Madariaga, Memorias de un federalista, *op. cit.*, 112. or.

tatea, euskal interesaren isla baizik, ekitaldi hori Avenue Marceau-ko Eusko Jaurlaritzaren egoitzan egin izana. Biler horretan parte hartu zuten euskaldunak Aguirre lehendakaria, Manuel Irujo, Francisco Javier Landaburu, José María Lasarte, José Ramón Basterra, Julián Arrien, Jesús María Leizaola, Julio Jauregui, Iñaki Aguirre eta Ramón María Aldasoro izan ziren, guztiak euskal federalistak eta EAJ eta ANVko kideak, Izquierda Republicanako Aldasoro izan ezik. Jose Maria Lasarte idazkari izendatu zuten eta bera arduratu zen eratze-oinarriak idazteaz.

Hasiera-hasieratik argi utzi nahi izan zuten CFEME Estatuko panorama politikoko pertsona ospetsuek eta joera federalistako talde europeistek osatzen zutela, eta ez alderdi politikoez. Hala eta guztiz ere, EAJren sektore bat oso kritikoa izan zen alderdiko kide batzuek Estatu mailako erakundean parte hartu izanarekin. Euskal taldearen nortasuna desagiteko arriskua azpimarratzen zuten. Beraien ustez, Espainiako mugimendu bat sortzea ez zen ezinbestekoa eta euskaldunek bazuten Europako Mugimendura iristeko beste bide bat: NEIak. Bestalde, CFEMEn euskaldunen presentzia egotearen alde zeudenak beren jarrera justifikatzen saiatu ziren, eta behin eta berriaz adierazi zuten ezinezkoa zela Europako Mugimenduan beste bide batetik sartzea. Kontseilua frankismoaren aurkako elementu garrantzitsu gisa aurkezten zuten.

Azkenik, Euskadi Buru Batzarrak (EBB, EAJren Zuzendaritza Kontseilua) onartu egin zuen euskal nazionalistek CFEMEn parte hartzea, baldin eta erakundea benetan federal bihurtzen bazen eta, ahalik eta lasterren, Espainiako Kontseiluaren iragazkitik pasatu gabe eta zuzenean jardun zezakeen Euskal Kontseilu bat eratzen bazen. Baina eztabaidak zabalik jarraitzen zuenez, gai horren inguruko jarrera desberdinak mantendu ziren. Izan ere, 1950eko apirilaren amaieran Espainiako Kontseiluaren ikasketa-jardunaldi batzuk egin ziren Eusko Jaurlaritzaren egoitzan, eta horrek polemika piztu zuen berriz. EBBk esku hartu behar izan zuen giroa baretzeko, eta lortu zuen parte hartzearekiko kritikoa zen sektoreak Espainiako erakundean euskal nazionalisten presentzia onartzea, betiere presentzia hori euskal erakunde baten bitartez egiten bazen.

Erakundea 1951ko otsailean eratu zen ofizialki, eta Europako Federazioaren Euskal Kontseilu (CVFE) izena jarri zion. Sorrerako bileran EAJko, ANVko, PSO Eko, Izquierda Republicanako politikariak eta ELA-STV sindikatuko ordezkariak egon ziren. Baina, Euskal Kontseiluan, pertsona horiek ez zituzten beren alderdi politikoak ordezkatzeko, elkarrekin europeistak baizik. Horrela, Leizaola (EAJkoa) NEIen izenean aritu zen, Laureano Lasa (PSOEkoa) Europako Federazioaren aldeko Euskal Mugimendu Sozialistaren izenean, Lasarte (EAJkoa) UEFren izenean, Landaburu (EAJkoa) Europako Gutxiengo eta Eskualdeen Kontseilu Federalaren izenean, Ramón Aldasoro (Izquierda Republicanakoa) Nazioarteko Batasun Liberalaren izenean, Manuel Irujo (EAJkoa) Euskal Mugimendu Federalistaren izenean, Iñaki Rentería (EGIkoa) Gazteria Federalisten izenean, Ramón Agesta (ELA-STVkoa) Europa Batuari aldeko Langile Kristauen izenean, Iñaki Aguirre (EGIkoa) NEIko Gazteen Sekzioaren izenean eta Víctor Gómez (PSOEkoa) Europako Federazioaren aldeko Euskal Mugimendu Sozialistaren izenean.

Euskal Kontseiluko kide izan zitezkeen hala eskatzen zuten eta kontseiluak onartzen zituen euskal herritar demokrata guztiak. Erakunde horrek «euskal erakunde nazionala» izan behar zuen, Europako federazio baten alde borrokatuko zuena eta, izaera horretako euskal erakundeak koordinatuz eta erakunde horien jarduera bera errespetatuz, nortasun propio eta independentearekin biziki jardungo zuena beste sektore batzuetan bai eta mugimendu europeistetan ere, posible zenean. Kontseilu horrek gerora hainbat izen izan ditu eta egungo Eurobasque da.

Laburbilduz, esan dezakegu bi erakundeek, CFEMEk eta CVFEk, Hagan dutela jatorria. Kontseilu horiek dira euskaldunek ekitaldi hartan izandako presentziaren ondorio agerikoenak edo pragmatikoenak. Horren erakusgarri da biek indarrean eta erabat aktibo jarraitzen dutela.

Baina, amaitzeko, begien bistakoa den horretatik harago joan nahiko genuke, euskaldunak Europa batu bat eraikitzeko prozesuaren abiapuntutzat hartzen den biltzar horretan egoteak balio sinboliko handia ere baduela uste dugulako. 1945etik Europaren aldeko euskal apustua izan dena sinbolizatzen du bere horretan: bertan egoteko zailtasunak eta oztopoak, kontaktu asko, irekitzen diren ateak, ixten diren ateak, amore ez ematea, garaipen txikiak, porrot partzialak, ordezkaritza autonomia izateko ezintasuna, ahotsik gabe parte hartzea, beste batzuekin indarrak batzea... Azken batean, euskaldunak Hagan izandako presentziak, baita gaur egun ere, Euskal Herriak bertan egoteko izan duen nahia sinbolizatzen du, Europa batu baten parte aktibo izateko gogoia aldarrikatzeko nahia.

ERREFERENTZIA BIBLIOGRAFIKOAK

Arrieta, Leyre:

—Estación Europa. La política europeísta del PNV en el exilio (1945-1977). Madril: Tecnos, 2007.

—Al servicio de la causa vasca. Biografía de F. J. Javier Landaburu (1907-1963). Madril: Tecnos, 2021.

Irujo, Manuel: *Desde el Partido Nacionalista Vasco*. Bilbo: Idatz Ekintza, 1982-84.

Madariaga, Salvador:

—*Memorias de un federalista*. Buenos Aires: Sudamericana argitaletxea, 1967.

—*Espanoles de mi tiempo*. Bartzelona: Planeta argitaletxea, 1974,

Ugalde, Alexander:

—La acción exterior del País Vasco (1980-2003). Bilbo: HAAE/IVAP, 2.004.

—Eurobasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo. Bilbo: Europako Mugimenduaren Euskal Kontseilua, 2019.

Presencia vasca en el Congreso de La Haya (1948)

LEYRE ARRIETA
Universidad de Deusto

«Nosotros, los vascos, hemos unido nuestras fuerzas a las de todos los demócratas españoles que quieren que el pueblo recobre la libertad que le fue secuestrada. Nos unimos a quienes integran el nuevo orden europeo en la libertad, a quienes no se sienten separatistas de Europa, sino miembros de esta gran familia de naciones que se organiza para que cada pueblo -y dentro de cada pueblo, cada hombre- viva en condiciones compatibles con su dignidad, es decir, viva en libertad, viva sin temor (...)

Ganará Europa y ganaremos todos»

(Euzko Deya, 1948).

El 7 de octubre de 1936 quedó constituido el primer Gobierno Vasco autónomo, bajo la presidencia del nacionalista José Antonio Aguirre. Se trataba de un gobierno de coalición formado por el PNV (EAJ-PNV, Partido Nacionalista Vasco) y los componentes del Frente Popular (PSOE, Izquierda Republicana, Unión Republicana, Acción Nacionalista Vasca y Partido Comunista de Euskadi). El programa de gobierno mostraba claramente su carácter moderado y abertzale, y progresista en lo social. El gobierno estableció su sede en Bilbao y se mantuvo allí durante nueve meses, hasta que, en junio de 1937, la toma de la provincia de Bizkaia por el ejército de Francisco Franco provocó que Aguirre y su equipo tuvieran que abandonar el territorio vasco. Comenzó para ellos un largo exilio.

En el exilio, uno de los principales objetivos del gabinete fue influir en los gobiernos de las democracias occidentales a través de una especie de paradiplomacia, que se llevó a cabo desde las delegaciones establecidas en distintas capitales europeas y americanas. Se quería conseguir ayuda en la Guerra Civil, y, una vez finalizada esta, el objetivo fue que las democracias occidentales colaboraran en el derrocamiento de la dictadura de Franco. Tras la Segunda Guerra Mundial, surgieron por doquier numerosos organismos que abogaban por una Europa unida, y los vascos percibieron que la Europa del futuro podía convertirse en el marco apropiado en el que una Euskadi autónoma pudiera encontrar su encaje ideal. Así, durante los primeros años posteriores a la contienda mundial, el europeísmo de Aguirre y los suyos

fue creciendo, consolidándose, al tiempo que se fueron configurando un discurso y una política europeísta que favoreció que varios políticos vascos pudieran estar presentes en la magna Asamblea de La Haya, considerada el inicio del proceso de construcción europea.

El objetivo de este capítulo es precisamente explicar dicha presencia vasca en La Haya: los antecedentes, los porqués, las dificultades y la valoración que de la misma se hizo desde el prisma vasco. En un primer apartado, explicaremos resumidamente el contexto en el que se consolidó el europeísmo del Gobierno Vasco, el discurso europeísta que se elaboró en los primeros años tras el final de la Segunda Guerra Mundial, los objetivos que se perseguían y las vías utilizadas por los vascos para tener acceso a las instituciones europeístas. En el segundo epígrafe nos centraremos en los preparativos previos y en las dificultades con las que se encontraron los vascos para poder estar presentes en La Haya. En el tercer apartado se exponen los contactos y las conversaciones que tuvieron en los días de celebración del evento. En el cuarto mostraremos cómo fue valorada la presencia vasca tanto por la prensa como por algunos de los presentes. Concluiremos con una breve y personal valoración sobre las consecuencias derivadas del congreso.

1. CONTEXTO HISTÓRICO Y POLÍTICA EUROPEÍSTA

Los contactos y las relaciones mantenidas con pensadores y políticos extranjeros en los primeros años de exilio reforzaron exponencialmente el europeísmo de Aguirre y su equipo¹. Más aún a partir de 1945. El contexto internacional abierto tras el final de la Segunda Guerra Mundial favoreció la consolidación de ese europeísmo. La victoria aliada despertó enormes expectativas en el Gobierno Vasco, en tanto que permitía, por un lado, soñar con el retorno a una situación democrática en España y, por otro, confiar en que la nueva Europa naciera como un espacio en el cual sus aspiraciones pudieran materializarse. Fue en estos primeros años de la segunda posguerra cuando el PNV forjó —aunque no explícitamente— su discurso europeísta, que en parte también compartían los otros partidos miembros del ejecutivo; y fue también en esa época cuando los vascos establecieron las relaciones con organismos europeos, que posibilitaron su participación en el proceso de integración que comenzaba a cuajar entonces.

La base de ese discurso europeísta la constituyó la denominada *Doctrina Aguirre*, la reivindicación a nivel internacional de una Euskadi libre que coadyuvara a la construcción de una Europa unida y federal, de una Euskadi que interviniera en la construcción de esa Europa federal integrada por naciones, no por estados. La denominación de este

¹ Para saber más sobre la política exterior del Gobierno Vasco en fechas anteriores, véase Ugalde, Alexander: *La acción exterior del País Vasco (1980-2003)*. Bilbao: HAEE/IVAP, 2004.

planteamiento doctrinal responde al hecho de que el lehendakari Aguirre fuera uno de sus más fervientes defensores. Sin embargo, no fue el único. A nuestro juicio, este discurso en torno a Europa es en gran parte obra del alavés Francisco Javier Landaburu. Landaburu fue la cabeza rectora del equipo europeísta que trabajó intensamente por estar presente en todos los organismos que abogaban por una Europa unida².

La Europa constituyente ofrecía a los vascos una inmejorable plataforma de acción antifranquista y se convertía en el marco adecuado para lograr varios objetivos. Se quería dar a conocer y propagar la voluntad del pueblo vasco, difundir sus reivindicaciones y lograr apoyos materiales o de tipo moral. Además, si la nueva Europa nacía como una Europa federal basada en *entidades naturales*, podía ser el marco apropiado para dar una solución a las nacionalidades sin Estado como Euskadi. Asimismo, constituía un terreno excelente para acrecentar la hostilidad política de los estados europeos hacia el régimen franquista.

Los vascos accedieron a la puerta abierta que personificaba el europeísmo mediante dos caminos diferentes, pero no divergentes: la democracia cristiana y el federalismo. Estas dos sendas permitieron a los dirigentes vascos acceder al Movimiento Europeo (organismo privado nacido como consecuencia del Congreso de La Haya) y participar así, dada la imposibilidad de acceso a las instituciones oficiales, en el proceso de integración europea. Uno de los eventos más importantes en los que estuvieron presentes fue precisamente el Congreso de La Haya de mayo de 1948. Pero ¿cómo fue posible su presencia en esa trascendental cita? Justamente a través de las posibilidades que las relaciones en el seno de la democracia cristiana y del federalismo europeo les ofrecían. Conozcámoslas brevemente.

Por lo que a la vía democristiana respecta, los estrechos contactos que se habían entablado durante la guerra civil con personalidades de esta tendencia favorecieron el acceso del PNV a una entidad tan importante como los *Nouvelles Equipes Internationales* (NEI), principal organismo democristiano a nivel europeo. Su congreso fundacional se celebró en la localidad de Chaudfontaine, cercana a Lieja, entre los días 31 de mayo y 3 de junio de 1947. En dicho congreso estuvieron presentes Landaburu y Joseba Rezola. Aguirre asistió a la sesión de clausura. Esta cita es muy importante para los nacionalistas vascos porque el equipo vasco se convirtió en miembro fundador del organismo con plenos derechos. Además, el lehendakari fue nombrado miembro del comité de honor y a Landaburu se le atribuyó un puesto en el comité directivo en representación de Euskadi.

En cuanto a la vía federalista, todo había empezado un par de años antes; en concreto, la primera reunión de este cariz en la que dos nacionalistas vascos estuvie-

² Sobre esta figura y su aportación a la política europeísta vasca, véase Arrieta, Leyre: *Al servicio de la causa vasca. Biografía de F. J. Landaburu (1907-1963)*. Madrid, Tecnos, 2021.

ron presentes fue el Congreso de Luxemburgo de octubre de 1946. La conveniencia de participar en esta cita fue planteada por Juan Carlos Basterra (dirigente de ANV) al lehendakari Aguirre, quien decidió que Landaburu acompañara a Basterra en el viaje a la capital del Gran Ducado. Ambos acudieron como representantes del Gobierno Vasco. Los delegados vascos señalaban en el informe elaborado tras el congreso que era conveniente que Euskadi estuviera presente en un movimiento de ese género y aconsejaban constituir oficialmente una asociación federalista vasca, lo que sucedió en marzo de 1947, cuando se fundó oficialmente el Movimiento Federalista Vasco (MFV). A través del MFV, los vascos aseguraron su presencia en muchos eventos europeos, sobre todo, en aquellos organizados por la Unión Europea de Federalistas (UEF), organismo constituido en la Asamblea celebrada en Montreaux, en agosto de 1947. Tras Montreaux, la siguiente reunión de los federalistas fue el Congreso de La Haya de mayo de 1948.

La participación de los vascos en estos organismos, tanto democristianos como federalistas, posibilitó su presencia en el Congreso de La Haya. Ahora bien, no fue nada sencillo llegar hasta allá.

2. UN CAMINO DE OBSTÁCULOS

Entre 1946 y 1947 surgieron numerosas organizaciones partidarias de la unión de los países europeos. Para coordinar esas iniciativas y otorgar coherencia al proyecto europeísta, en julio de 1947 se creó el Comité Internacional de Coordinación de los Movimientos para la Europa Unida, que reagrupaba a casi todos los grupos europeístas del momento: la Unión Europea de Federalistas (UEF), el Comité Europa Unida de Churchill, la Liga Europea de Cooperación Económica, el Consejo Francés por la Europa Unida y los NEI. Como se aprecia, dos de los organismos con los que los vascos tenían contacto, los NEI y la UEF, eran integrantes del Comité de Coordinación, y justamente fue este Comité el impulsor y organizador del Congreso de La Haya.

Este famoso congreso tuvo lugar entre los días 7 y 10 de mayo de 1948. En él se dieron cita de setecientos cincuenta a ochocientos delegados provenientes de los más variados horizontes políticos y geográficos del continente. La mayoría eran políticos liberales, conservadores, democristianos y socialdemócratas. Entre las personalidades de gran talla política que estuvieron presentes cabe destacar a Winston Churchill, Léon Blum, Paul-Henri Spaak, Alcide de Gasperi, Paul Van Zeeland, Henri Brugman y Anthony Eden, entre otros.

Las gestiones del MFV con la UEF para poder asistir a La Haya se habían iniciado en febrero. Un enviado del Comité Internacional de Coordinación, Henry Maas, visitó el primero de abril la sede del Gobierno Vasco en París con la finalidad

de estudiar la presencia «peninsular» en el congreso. Se acordó enviar invitaciones al Gobierno Republicano, a los Gobiernos autónomos vasco y catalán, y al MFV, aunque el delegado del Comité planteó la conveniencia de convidar a personalidades antifranquistas de otras tendencias, lo cual aceptaron los vascos.

El día 9, el propio presidente de la UEF, Henri Brugmans, visitaba la delegación vasca para pedir opinión sobre un listado de personalidades que había preparado al efecto. En ese listado constaban los nombres de Indalecio Prieto (presidente del PSOE), Salvador de Madariaga (escritor español que había sido nombrado miembro del buró que dirigió el Congreso), José María Gil Robles (de la Confederación Española de Fuerzas Monárquicas), Manuel Giménez Fernández (de la CEDA), el jurista Julio López Oliván, el doctor Gregorio Marañón y el filósofo José Ortega y Gasset. Se contemplaba invitar también a un representante de los monárquicos federalistas, a un representante carlista y a una representación del grupo “Criterium” de Acción Católica. Los interlocutores vascos en esa reunión únicamente pusieron reservas a la asistencia de este último grupo. Tras larga conversación con Landaburu, Brugmans se entrevistó con el lehendakari Aguirre.

Es realmente significativo que, a falta de un mes para el congreso, el presidente de la UEF consultara a los vascos sobre las invitaciones. El profesor Alexander Ugalde apunta a que quizá el neerlandés estuviera sondeando la reacción de los vascos al mencionar determinados nombres³. En nuestra opinión, la consulta también puede responder a los estrechos vínculos que para entonces los vascos había enablado ya con muchos políticos europeos. Los años que van de 1945 a 1948 fueron tan intensos en este sentido —años de continuas reuniones, viajes y conferencias—, que en otro lugar los hemos denominado «edad de oro» de la política europeísta vasca⁴. En los foros europeístas, hasta bien entrada la década de los cincuenta, los vascos fueron la avanzadilla de los grupos estatales exiliados, y su opinión era tenida en cuenta.

En las semanas previas al Congreso Landaburu también fue invitado a una reunión en la sede del grupo francés La Federation, reunión en la que, según las palabras del alavés, «se volvió a manifestar la necesidad de que los vascos estuviesen representados en el Congreso»⁵.

³ Ugalde, Alexander: *Eurobasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo*. Bilbao: Consejo Vasco del Movimiento Europeo, 2019, p. 46.

⁴ Arrieta, Leyre: *Estación Europa. La política europeísta del PNV en el exilio*. Madrid: Tecnos, 2007.

⁵ Todos los incidentes previos al congreso en el informe elaborado por F. J. Landaburu, titulado «Congreso de Europa. La Haya, 7 al 10 de mayo de 1948. Razones de nuestra presencia en el Congreso», mayo de 1948, Archivo del Nacionalismo de la Fundación Sabino Arana (AN), 125-18, y en Fondo Manuel Irujo de Eusko Ikaskuntza, 37-3. En lo que sigue de nuestro capítulo, las citas en las que no se explicita otra referencia, están extraídas de este informe.

Por tanto, todo parecía ir sobre ruedas hasta que, poco después, comenzaron a surgir inconvenientes. A los pocos días de celebrarse esta reunión, la UEF enviaba una carta a Landaburu insinuando dificultades tanto para que los vascos estuvieran representados en La Haya como para que el MFV pudiera adherirse a la UEF. Según un informe elaborado por el alavés, indagaciones posteriores los llevaron a la convicción de que Madariaga había utilizado su influencia en el Comité de Coordinación y en medios conservadores ingleses para evitar la presencia vasca en el Congreso. «Amigos franceses» les aconsejaron hacer gestiones urgentes desde Londres.

Así, Ángel Gondra, delegado del Gobierno vasco en la capital londinense, visitó a Duncan Sandys (secretario general del movimiento Europa Unida y principal promotor del Comité Internacional de Coordinación de los Movimientos por la Unidad Europea) y otros dirigentes intentaron entrevistarse con George Rebatet (secretario del citado Comité de Coordinación). La respuesta fue dura: los representantes vascos habían sido eliminados de la lista de invitados. La solución que quedaba era volver a dirigirse por escrito a dicho Comité. Lo hizo Gondra en carta remitida a Sandys. Mientras, las amistades francesas de los vascos solicitaron a su representante en el Comité, André Voisin, que planteara la presencia de una delegación vasca en el Congreso como cuestión considerada por los federalistas franceses «no sólo conveniente sino indispensable».

En el informe de Landaburu que describe todo lo acontecido en torno al congreso, se señala que, en los días previos a la cita, circularon por París varios listados de asistentes del Estado español que provocaron una enorme confusión. Una de esas listas, en manos de los federalistas franceses, estaba compuesta por el propio Madariaga, el prestigioso médico catalán Josep Trueta, el profesor Josep Quero Morales, el diplomático Julio López Oliván, el citado profesor Giménez Fernández, el poeta José María Pemán, el escritor Ramón Menéndez Pidal, el filósofo José Ortega y Gasset y Landaburu.

Otro listado se lo comunicó Indalecio Prieto a José María Lasarte (consejero de Gobernación del Gobierno Vasco) en una reunión celebrada en abril. El socialista aseguró haber recibido una invitación oficial de los organizadores británicos, pero, ante la perplejidad que había suscitado en él la negativa a asistir de muchos socialistas, no había contestado aún. Prieto informó a Lasarte de que en el listado de invitados españoles que le había mostrado un delegado parisino aparecían algunos de los anteriores nombres, más los del arzobispo Marcelino Olaechea y el lehendakari Aguirre. Al mismo tiempo, desde Londres informaban de que el doctor Josep Trueta también había sido eliminado de la lista por Madariaga, «a pretexto de que si se invitaba a vascos y catalanes constituían, unidos, mayoría sobre los españoles».

La versión de Madariaga sobre los preliminares del congreso difería notablemente de la ofrecida por los vascos. Según Madariaga, él fue invitado a la asamblea no como

español sino a título internacional. Los organizadores le habían consultado e incluso otorgado carta blanca para elegir a los delegados españoles. Tantos nombres habían comenzado a circular, que el ambiente se agitó notablemente y Madariaga había decidido «hacer de cirujano», optando por invitar a Trueta como personalidad de renombre internacional y a Prieto y a Gil Robles como representantes de las dos alas de la opinión pública española⁶. Sobre estas invitaciones escribiría posteriormente Madariaga:

«No se trataba de ningún congreso internacional, de modo que no había delegaciones; pero el Comité invitaría *nominatim* a las personas cuyo conjunto constituiría la Asamblea, las cuales, por lo tanto, no representarían más que lo que eran. Se tendría, no obstante, en cuenta, con vistas al equilibrio del conjunto, la nacionalidad y la significación pública de cada cual. Además, habría hasta media docena de personas escogidas por su significación europea. Yo fui uno de los así asignados. Todo esto me lo explicó Retinger [Joseph H. Retinger, secretario honorífico del Comité de Coordinación y futuro secretario general del Movimiento Europeo] en una de nuestras primeras entrevistas, terminando por poner en mis manos el arduo problema de escoger quiénes iban a ser los asambleístas españoles»⁷.

Según la versión de Indalecio Prieto, Madariaga le había escrito desde Oxford anunciándole que iban a ser invitados a título personal él, Ortega y Gasset, López Oliván y Gil Robles. Prieto solicitó permiso para asistir a la ejecutiva del PSOE, que lo concedió sin problemas, y quedó a la espera de confirmación. Finalmente, fue uno de los cinco españoles definitivamente invitados. Los cuatro restantes fueron Madariaga, Trueta, Xirau y Gil Robles (aunque este, al final, no pudo asistir).

En su relato, Madariaga rememoraba “como detalle pintoresco” que Prieto “vino en coche guiado por su amigo vasco [el citado Lezo de Urreztieta], que nos llevaba y traía por La Haya admirablemente orientado por su amigo vasco que, en caso de duda, consultaba al guardia holandés de la encrucijada, que, desde luego le hablaba en su lengua, al que el amigo contestaba en vascuence”⁸.

Por tanto, a la postre, fueron cinco los vascos que estuvieron presentes en el Congreso de La Haya: José Antonio Aguirre (lehendakari del Gobierno Vasco), Francisco Javier Landaburu (responsable de Acción Exterior del Gobierno Vasco), Juan Carlos Basterra (presidente del comité nacional de ANV y convencido euro-peísta y federalista), Indalecio Prieto (presidente del PSOE) y Lezo de Urreztieta (miembro del sector nacionalista *Jagi-Jagi* que viajó a la ciudad neerlandesa acompañando a Prieto).

⁶ Madariaga, Salvador: *Memorias de un federalista*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 1967, p. 111.

⁷ Madariaga, Salvador: *Españoles de mi tiempo, Españoles de mi tiempo*. Barcelona: Editorial Planeta, 1974, pp. 360-361.

⁸ Ídem.

3. EN LA HAYA

La máxima de Aguirre y los suyos en aquellos años era estar presentes en todos los lugares en los que se hablara de la Europa unida, y, a pesar de que no había nada en claro y no tenían asegurada la posibilidad de intervenir en el evento, decidieron acudir y el día 6 de mayo salieron para La Haya el lehendakari Aguirre, Landaburu y Basterra como representantes del MFV. Nada más llegar, intentaron dilucidar su situación y acudieron a la secretaría del consejo, donde no obtuvieron respuesta. Se encontraron allí con Prieto y con el también socialista Rafael Fraile, quienes lucían ya su distintivo de congresistas. Lezo de Urreztieta, que, como se ha referido previamente, acudió acompañando y haciendo labores de chofer para su amigo Prieto, estuvo en el congreso en calidad de observador y no llevaba acreditativo.

Posteriormente, el francés Voisin les participó la «enorme discusión» que su presencia en el congreso había suscitado en el seno del Comité de Coordinación y les recomendó presentarse en el hotel de la delegación británica. Allí, el lehendakari se encontró con «nuestro amigo» el profesor británico George Catlin (miembro de la ejecutiva democristiana de los NEI), quien se prestó a hacer de intermediario ante Retinger. Pero al profesor no le fue posible conseguir nada ante una exclusión tan formal «que el señor Madariaga había manifestado que si el Presidente Aguirre era invitado al Congreso, él se retiraba del mismo».

Por tanto, Aguirre, Landaburu y Basterra no pudieron estar presentes en la sesión inaugural del Congreso de La Haya. Pero no cedieron en sus pretensiones y la tarde del día 7 acudieron a la recepción que el Gobierno holandés había organizado en el Castillo de Wassenaar. Lo podían hacer porque su entrada en la misma no requería de la credencial de congresista. El día 8, cuando se disponían a salir del hotel para entrevistarse con más personalidades y aprovechar así su viaje, un representante del Comité les anunció que podían pasar por la secretaría del mismo para recoger sus credenciales de congresistas observadores. Según Landaburu, el cambio de actitud en el seno del Comité fue gracias principalmente a la actitud de franceses y holandeses a favor de la presencia de los vascos. Inmediatamente, los tres se encaminaron a la sala en la que desarrollaba sus labores la comisión política del congreso, sala en la cual también se encontraba Prieto y otras personalidades que, en palabras del dirigente vasco, «no pudieron ocultar su sorpresa al vernos allí». Según Landaburu, en la conversación que mantuvieron con Prieto, este «no se dio por enterado de las dificultades que habíamos tenido».

Por tanto, gracias a las influencias de sus contactos, a partir del día 8 de mayo, los tres representantes nacionalistas pudieron acudir a las sesiones plenarias del congreso y participar así, en primera línea, en el desarrollo de uno de los más importantes hitos del proceso de construcción europea. Los congresistas se habían agrupado en tres comisiones: la económica, la política y la cultural. Aguirre, Basterra y Land-

buru acudieron como observadores a la sala en la que se celebraba la sesión de la comisión política.

El reglamento del congreso establecía tres categorías de participación: delegados con todos los derechos estatutarios, incluido el derecho de voto; delegados suplentes, que podían participar en pie de igualdad en los trabajos de las comisiones, pero que sólo tenían derecho a voz y voto en el pleno si habían sido designados expresamente para sustituir a delegados de la categoría anterior que estuvieran ausentes; y los observadores, que no tenían derecho a voto y sólo podían intervenir por invitación del Presidente.

En principio, los participantes provenientes de España, aunque todos fueran exiliados políticos, iban a asistir en calidad de «observadores». Pero avanzada la sesión, se adoptó una moción que elevaba a los congresistas españoles y de los países del Este de Europa a la categoría de delegados con derechos plenos. Por tanto, tras esa moción, su categoría se elevó a la de «delegados» con plenos derechos⁹. Una vez inscritos como delegados, los representantes vascos pudieron asistir a las restantes sesiones, al banquete oficial organizado en Scheveningen y al acto de clausura.

En el pleno del día siguiente, día 9, Prieto agradeció el cambio de estatus en nombre de los representantes del Estado español. En uno de los recesos, los ya delegados vascos pudieron hablar con Trueta, quien les informó de que su presencia en el congreso se debía a un telegrama que Madariaga le había enviado con carácter de urgencia. Según el catalán, Madariaga «al verse solo ha tenido miedo de que la delegación española sea muy reducida y por eso le ha llamado». También les comunicó que Gil Robles no había podido acudir por habérsele retirado el pasaporte en Madrid.

En el pleno de la sesión del día 10 Prieto impartió un discurso. Además, participó en la redacción de la Resolución sobre España, que fue presentada por delegados británicos, franceses, italianos y suizos, y aprobada. La resolución afirmaba que un cambio de régimen político en España era indispensable para su incorporación en la estructura europea.

Durante la mañana del día 10, los vascos tuvieron ocasión de aclarar por fin todos los incidentes previos al congreso con Madariaga. El escritor español manifestó a Aguirre que no había planteado oposición alguna a su presencia en La Haya; su intervención había consistido simplemente en sugerir que no se invitase a la representación de los gobiernos sino a diferentes personalidades a título particular. Madariaga planteó a Aguirre la idea de unir fuerzas en un organismo federalista común y, así, este encuentro fue el comienzo de una serie de conversaciones entre ambos que desembocarían en la constitución del Consejo Federal Español del Movimiento Europeo (CFEME) en febrero de 1949.

⁹ Ugalde, Alexander: *Eurobasque, op. cit.*, p. 44.

La presencia de los delegados vascos en la ciudad neerlandesa fue aprovechada para mantener entrevistas con importantes congresistas como Henri Brugmans (ex-ministro neerlandés y presidente de la UEF) o Paul Van Zeeland (antiguo primer ministro belga).

4. VALORACIÓN DEL CONGRESO

Los debates entre unionistas y federalistas centraron las jornadas del congreso. Los primeros eran partidarios de una unión débil, basada en la idea de cooperación internacional respetando íntegramente la soberanía de los Estados. Los federalistas, por su parte, tenían discrepancias entre ellos. Compartían el objetivo, pero diferían en cuanto a los métodos a adoptar. Unos propusieron la creación de un vínculo federal y un conjunto económico que implicara la transferencia parcial de las soberanías nacionales. Otros, vinculados a los federalistas integrales, eran partidarios, como los anteriores, de la creación de una Asamblea Europea, pero solicitaban que ésta emanara de las entidades menores como comunidades naturales, profesionales, familiares, etc. Era con esta segunda corriente, el federalismo integral, con la que los vascos se identificaban y en la que habían depositado grandes esperanzas. Pero no fue esta tendencia la que se impuso en La Haya. Las resoluciones adoptadas en el congreso, si bien afirmaron la creación de una unión económica y política, no respondieron a las reivindicaciones de los federalistas integrales. Dicho de otra manera, el elemento principal sobre el que se sustentaría la Europa unida no iban a ser las comunidades naturales o naciones, sino los estados.

Ahora bien, a pesar de las divergencias y las carencias, esta conferencia, considerada el punto de arranque del proceso de construcción europea, jugó un papel determinante en el impulso de la materialización de la idea de unión. De sus debates nació un manifiesto europeo que definía una acción conjunta por la Europa Unida y, en el plano privado, la consecuencia inmediata fue, como se ha referido previamente, la constitución del Movimiento Europeo. A nivel oficial, el resultado efectivo de la conferencia fue la creación del Consejo de Europa, como primera institución política europea, integrada por un Consejo de ministros, y una Asamblea Parlamentaria de carácter consultivo.

La prensa vasca —*Euzko Deya*, *OPE (Oficina de Prensa de Euzkadi)* o *Alderdi*— realizó un detenido seguimiento de la conferencia. Del Congreso los vascos valoraron, sobre todo, el hecho de que las personalidades franquistas que intentaron participar en el congreso no lo consiguieran y la moción condenatoria del régimen franquista aprobada por la comisión política el día 10. Dicha moción ratificaba la Nota Tripartita firmada el 4 de marzo de 1946 por los gobiernos de Estados Unidos, Gran Bretaña y Francia, nota que inspiró la resolución de la ONU del 12 de diciembre del mismo año. Se declaraba en ella que la restauración de la democracia

en España era la única manera de que este país pudiera participar en la unidad europea en formación¹⁰. También se señalaba en las publicaciones vascas que la prensa franquista había omitido la aprobación de la moción condenatoria y la presencia en La Haya de los delegados antifranquistas exiliados y se valoraba el que Prieto hubiera dado un discurso en una de las sesiones¹¹.

Asimismo, la prensa vasca remarcaba que el congreso había recibido la adhesión de un grupo de personalidades catalanas, entre las que se encontraban los políticos Josep Tarradellas, Martí Barrera i Maresta, Antoni Xirau, Ventura Gassols y Antonio Rovira y Virgili (todos ellos de Esquerra Republicana de Catalunya), el escritor Pompeu Fabra i Poch y los profesores Pere Bosch Gimpera y Josep Querau Morales.

En el informe elaborado tras el Congreso, Landaburu señaló que las dificultades con las que se habían topado para estar presentes en esa decisiva cita habían servido «para que esa presencia haya sido más recalcada y más advertida entre las delegaciones». Subrayaba, asimismo, las excelentes relaciones de los vascos con «franceses, belgas, italianos y especialmente holandeses». Sobre Madariaga, el alavés concluía que «fue el que más interés mostró en la última parte del Congreso porque nosotros colaborásemos en las tareas de Europa Unida y porque los vascos estemos en contacto estrecho con él para esas tareas». Aseguraba que el congreso había servido para mostrar «la coincidencia de la doctrina social cristiana y de las federalistas», es decir, las dos corrientes doctrinales en las que el nacionalismo vasco basaba su europeísmo.

En suma, el Congreso de La Haya fue apreciado por los vascos como un serio avance en el proceso de organización de la entidad europea. Landaburu consideró que la incorporación a ese proceso podía llevar a los vascos «muy lejos en el camino de las soluciones de problemas pequeños y de problemas grandes, de cuestiones continentales y de inquietudes nacionales».¹² Y, quizá, de manera demasiado optimista, auguraba que «aunque no haya sido oficialmente recogido», se podía intuir que la futura Europa no sería una «Federación de Estados», sino una «Federación de Pueblos».

Obviamente, con perspectiva histórica podemos afirmar que Landaburu se equivocó en esta apreciación. Las propuestas de los federalistas integrales pronto se abandonaron y la Europa naciente fue una Europa sustentada no sobre naciones o pueblos, sino sobre los Estados. Él mismo fue consciente pocos meses más tarde:

¹⁰ «La conferencia Europea de La Haya», *OPE*, n.º 260, 11/05/1948, p. 12.

¹¹ «El Congreso de La Haya y la prensa franquista», *OPE*, n.º 261, 12/05/1948, pp. 12-13; *OPE*, n.º 265, 19/05/1948, pp. 10-12.

¹² Landaburu, Francisco Javier, «Un paso decisivo hacia la Federación Europea», *Euzkadi*, n.º 60, junio de 1948, pp. 39-41.

«Es cierto que hay que actuar con rapidez para que Europa renazca, pero no desperdiciemos esta oportunidad histórica, única, de hacer realmente Europa, la que puede resultar de la armonización de la inmensa variedad de sus pueblos, cuyo encuadramiento, muy a menudo, no responde a su clasificación actual por Estados. El federalismo no admite el separatismo, ya que es una fórmula que lo cura»¹³.

Aun así, los vascos siguieron apostando por Europa. Muchos años después, Manuel Irujo explicó esta decisión de manera muy elocuente: «La que nació no era la Europa de los pueblos, sino la Europa de los Estados. Para Aguirre y los suyos el dilema planteado no era el de una Europa y otra, sino el de la Europa de los Estados o ninguna. Y aceptaron la Europa de los Estados»¹⁴.

5. CONSECUENCIAS PARA LOS VASCOS

Al margen de la valoración que se hizo en aquel momento, desde la actualidad cabe preguntarse por los resultados, aunque sea indirectos, de la presencia vasca en el Congreso de La Haya. Desde nuestro punto de vista y en la vertiente más práctica, las principales consecuencias de la presencia vasca en el evento fueron la participación de vascos en la constitución del CFEME y la posterior creación del Consejo Vasco por la Federación Europea (CVFE).

Ya hemos señalado antes que a raíz del Congreso de 1948 se creó el Movimiento Europeo. Aunque de carácter privado, este organismo ejerció un enorme ascendente sobre los gobiernos europeos que, tras el congreso, solicitaron su apoyo en las labores de organización europeas. De ahí que los políticos vascos estimaran sumamente interesante participar en él. El elemento básico de la organización de este organismo lo constituían los consejos nacionales que correspondían a los Estados en los que Europa estaba dividida. Por ello, como se ha referido líneas atrás, en La Haya el lehendakari Aguirre y Madariaga bosquejaron la constitución de un organismo estatal federalista que les sirviera como vía de inserción en el Movimiento. Pero el escritor español, si bien había buscado la complicidad de Aguirre, consultó con el socialista Prieto la articulación de nacionalistas catalanes y vascos en el proyectado organismo, porque quería obtener de ellos «garantías de españolismo» suficientes¹⁵. Finalmente, Madariaga optó por otorgarles un voto de confianza y abordar la constitución del consejo. La postura del lehendakari preservando su posición institucional como pre-

¹³ Landaburu, Francisco Javier, «Après le Congrès Fédéraliste de Rome», *Euzko Deya* (París), n.º 299, 30-XI-1948, pp. 4-6.

¹⁴ Irujo, Manuel, «Euzkadi-Europa», I, II y III, *Alderdi*, n.º 274, abril de 1972, pp. 7-8; n.º 275, mayo de 1972, pp. 13-14; y n.º 276, junio de 1972, pp. 7-11; también en Irujo, Manuel: *Desde el Partido Nacionalista Vasco*. Bilbao: Idatz Ekintza, 1982-84, tomo II, pp. 57-59.

¹⁵ Madariaga, *Memorias de un federalista*, op. cit., p. 112.

sidente del Gobierno Vasco y manteniéndose al margen del CFEME no fue del agrado del escritor español.

Tras varios contactos, el proyecto dibujado en La Haya se materializó el día 8 de febrero de 1949, fecha en la que quedó oficialmente constituido el CFEME. Juzgamos que no es casualidad, sino reflejo del interés vasco, que este acto se celebrara en la sede del Gobierno Vasco de la Avenue Marceau. Los vascos que participaron en esa reunión fueron el lehendakari Aguirre, Manuel Irujo, Francisco Javier Landaburu, José María Lasarte, Manuel Irujo, José Ramón Basterra, Julián Arrien, Jesús María Leizaola, Julio Jauregui, Iñaki Aguirre y Ramón María Aldasoro, todos ellos federalistas vascos y miembros del PNV y ANV, a excepción de Aldasoro, de Izquierda Republicana. José María Lasarte, nombrado secretario, fue el responsable de redactar las bases de constitución.

Desde el primer momento se quiso dejar claro que el CFEME era un organismo integrado por personalidades destacadas del panorama político estatal y grupos europeístas de tendencia federalista y no por partidos políticos. Pese a ello, hubo un sector del PNV muy crítico con la participación de miembros del partido en el organismo de ámbito estatal. Recalcaban el riesgo de que la identidad del grupo vasco quedase diluida. Consideraban que la formación de un movimiento español no era indispensable y que los vascos contaban con otra vía de acceso al Movimiento Europeo, los NEI. Por su parte, los partidarios de la presencia vasca en el CFEME intentaron justificarla manifestando reiteradamente la imposibilidad de acceder al Movimiento Europeo por otro medio. Presentaban el Consejo como un importante elemento antifranquista.

Finalmente, el Euskadi Buru Batzar (EBB, Consejo Directivo del PNV) accedió a la participación de los nacionalistas vascos en el CFEME siempre que este se convirtiera en un organismo verdaderamente federal y que se constituyera, a la mayor brevedad posible, un Consejo Vasco que pudiera actuar directamente, sin pasar por el filtro del Consejo Español. Pero el debate siguió abierto y continuaron perviviendo posturas diversas sobre este tema. De hecho, la celebración de unas jornadas de estudio del Consejo español en la sede del Gobierno Vasco a finales de abril de 1950 reavivó la polémica. El EBB tuvo que intervenir para templar los ánimos y consiguió que el sector crítico con la participación aceptara la presencia de nacionalistas vascos en el organismo español, siempre que dicha presencia se hiciera a través de un organismo vasco.

Dicho organismo quedó constituido oficialmente en febrero de 1951 y fue bautizado como Consejo Vasco por la Federación Europea. En la reunión fundacional estuvieron presentes políticos del PNV, de ANV, del PSOE, de Izquierda Republicana y del sindicato ELA-STV. Pero en el seno del Consejo Vasco esas personas no representaban a sus partidos políticos sino a agrupaciones europeístas. Así, Leizaola

(del PNV) actuaba en nombre de los NEI; Laureano Lasa (del PSOE) en nombre del Movimiento Socialista Vasco por la Federación Europea); Lasarte (del PNV) en representación de la UEF; Landaburu (del PNV) del Consejo Federal de Minorías y Regiones Europeas; Ramón Aldasoro (de Izquierda Republicana) de la Unión Liberal Internacional; Manuel Irujo (del PNV) del Movimiento Federalista Vasco; Iñaki Rentería (de EGI) de las Juventudes Federalistas; Ramón Agesta (de ELA-STV), de los Trabajadores Cristianos por la Europa Unida), Iñaki Aguirre (de EGI) de la Sección de Jóvenes de los NEI; y Víctor Gómez (del PSOE) del Movimiento Socialista Vasco por la Federación Europea.

Podían ser miembros del Consejo Vasco todos los ciudadanos vascos demócratas que lo solicitasen y cuya admisión fuera aceptada por el consejo. Este organismo debía ser el «organismo nacional vasco» que luchara en pro de una federación europea y que, coordinando las diversas entidades vascas de este carácter y respetando la propia actividad de dichas entidades, actuara intensamente con personalidad propia e independiente en otros sectores e incluso en los movimientos europeístas cuando ello fuera posible. Este Consejo, que posteriormente ha tenido varias denominaciones, es el actual Eurobasque.

En resumen, podemos afirmar que los dos organismos, tanto el CFEME como del CVFE, tienen su origen en La Haya. Estos consejos constituyen la consecuencia más palpable o pragmática de la presencia vasca en dicho evento. Prueba de ello es que ambos siguen vigentes y plenamente activos.

Pero nos gustaría concluir yendo un poco más allá de lo meramente tangible, porque consideramos que la presencia vasca en esa cita considerada punto de partida del proceso de construcción de una Europa unida, tiene también un importante valor simbólico. Simboliza en sí misma lo que desde 1945 ha sido la apuesta vasca por Europa: dificultades y pegas para estar presentes, muchos contactos, puertas que se abren, puertas que se cierran, no darse por vencidos, pequeños triunfos, derrotas parciales, imposibilidad de representación autónoma, asistencia sin voz, unión de fuerzas con otros... En definitiva, la presencia vasca en La Haya simboliza, también hoy día, el deseo del pueblo vasco de estar presente, de reivindicar su aspiración a formar parte activa de una Europa unida.

REFERENCIAS BIBLIOGRÁFICAS

Arrieta, Leyre:

- Estación Europa. La política europeísta del PNV en el exilio (1945-1977). Madrid: Tecnos, 2007.
- Al servicio de la causa vasca. Biografía de F. J. Javier Landaburu (1907-1963). Madrid: Tecnos, 2021.

Irujo, Manuel: *Desde el Partido Nacionalista Vasco*. Bilbao: Idatz Ekintza, 1982-84.

Madariaga, Salvador:

—*Memorias de un federalista*. Buenos Aires: Editorial Sudamericana, 1967.

—*Españoles de mi tiempo*. Barcelona: Editorial Planeta, 1974

Ugalde, Alexander:

—La acción exterior del País Vasco (1980-2003). Bilbao: HAEE/IVAP, 2004.

—Eurobasque (1947-2018). La contribución vasca al federalismo europeo. Bilbao: Consejo Vasco del Movimiento Europeo, 2019.

1999an Europako Parlamentuak egindako aurkezpena

Europako Parlamentuko presidentearen hitzaurrea Hagako Kongresuaren Akten berrargitalpenean (1999)

BRUSELA, 1999KO MARTXOAREN 25A¹

Juridikoki lotesleak ez baziren ere, 1948an Hagako Biltzarrean onetsitako ebazpenak garrantzi handiko konpromiso moralaren adierazgarri dira, eta aho batez onetsi ahal izan ziren, besteak beste, proposatutako norabidearen irismenari, haien sustatzaileen uste sendoen indarrari eta militanteen gogo biziari esker.

Berrogeita hamar urtetik gora igaro badira ere, Hagako Biltzarrak gaurkotasun harrigarri handia du oraindik ere: garai hartan onetsitako ebazpenak Europa modernoaren sorrera-testutzat har daitezke. Ona da ebazpen horiek aldian-aldian iritzi publikoaren aurrean jartzea, inspirazio-iturri eta Europaren eraikuntzaren helburuen oroigarri gisa, baina baita egindako bidea neurtzeko eta irakurketa horretatik indar berriztatuak ateratzeko ere.

1999ko urtarrilaren 1ean moneta bakarra sortu zen, euroa, eta haren bidez amaitu zen merkatu bakarra sortzeko prozesua, bai eta Europako Erkidegoko espazioa ondasunen, kapitalen eta zerbitzuen zein pertsonen zirkulazio askerako irekitzekoa ere. Horrela gauzatu zen «Batasun ekonomikoa» deritzona. Hagan handizki aldarrikatu zen batasun horren beharra, eta «moneta batasuna» ere helburu nagusitzat jo zen garai hartan. Hala ere, engainagarria litzateke helburu guztiak lortu direla pentsatzea, enpleguari dagokionez batez ere, kontuan hartuta gaur egun zailtasunak daudela bizitza ekonomikoaren sektore askotan, eta desoreka handiak daudela eskualde aberatsen eta egoera ahulagoan dauden eskualdeen artean.

Hagako Ebazpenek modu aiproposean gogorarazten digute ekonomiak berezkoa duen xede humanoa eta soziala, honako helburu hauek zehaztuz: biztanleen bizi-maila hobetzea, zirkulazio askatasuna areagotzea eta enplegu osoaren alde egitea. Europaren elkartasunak, zeina batez ere Europar Batasunaren aurrekontua-

¹ Hagako Kongresuaren ebazpenak berrargitaratzean, Europako Parlamentuko presidentek egingutako hitzaurrearen testua (Brusela, 1999ko martxoaren 25a).

ren bidez gauzatzen baita, Batasunaren baitako desberdintasunak murriztea ahalbidetu du dagoeneko. Komeni da ahalegin horri eustea, aurrekontu-konpromiso berritueta oinarrituz izan ere, Europa erdialdeko eta ekialdeko estatuekin egingo den hedapenaren ondorioz, misio berriak ezarri behar zaizkio une honetan Europar Batasunari.

Kultura eta politika arloan ere, Europar Batasunak aktiboki bilatzen ditu Hagako Ebazpenetan aldarrikatutako helburuak.

1999ko ekainean bosgarrenez hautatuko da Europako Parlamentuaren osaera zuzeneko sufragio unibertsal bidez, eta erakunde hori, hain zuzen, herritarrek Europa eraikitzeke prozesuan duten parte hartzearen adierazpena da. Amsterdamgo Itunak botere berriak eman dizkio, bereziki legegintza arloan, baita exekutiboa berresteko eta kontrolatzeko eginkizunaren esparruan ere. Europako Parlamentuak, Hagako Ebazpen Politikoaren zortzigarren puntuari leial, «Europako iritzi publikoa adierazten lagunduko du», «Europaren batasuna (...) sortzeko neurri egokiak gomendatzen ditu» eta «Batasun bat sortzeak dakartzan arazo juridikoak eta konstituzionalak aztertuko ditu». Parlamentua, Batasunaren benetako eragilea izateaz gain, azken urteotan Batasunaren instituzioetan sakontzeko eta horien eskumenak handitzeko egindako aurrerapen handien jatorrian dago, hein handi batean.

Parlamentuak poz handiz hartu du europarrei eskubide berriak aitortu izana, europar herritartasuna ematen baitzaie eta, nork bere bizilekua duen Europako herrialdean, Europako eta udal hauteskundeetan parte hartzeko aukera izango baitute. Parlamentuak kontu handiz zaintzen du oinarritzko eskubideak errespetatzen direla, eta adi egoten da gaizki kontrolatutako aurrerapen teknologikoak herritarrengan eragin ditzakeen mehatxu fisiko eta moralen agerpenaren aurrean.

Une honetatik aurrera, herritarra da Europaren eraikuntzaren ardatz. Gure kontinentearen batasunerako eta Europak nazio handien antolaraan dagokion lekua bereganatzeko egiten den edozein aurrerapenek herritarren baiespena beharko du. Parlamentuak, Europar Batasunak Europako kontinente egonkor bat eraikitzeke dituen erantzukizunen jakitun, Europa erdialdeko eta ekialdeko herrialdeen lehen talde bat atxikitzeke negoziazioei ekitea onetsi du. Hala ere, aldeztetik Europako erakundeak sendotzea eskatu du, hori egin ezean ez baitira dagokien eginkizuna betetzeko gai izango.

Herritarren lehen nahiak bakea eta egonkortasuna dira. Horregatik komeni da Hagako Biltzarrak aurreikusi zuena baino harago joatea eta Europaren benetako batasun politiko bat sortzea, atzerri- eta segurtasun-politika erkide batekin, zeina gai izango baita Europaren ahotsa entzunarazteko munduko arazo handiei heltzen zaie-nean. Izan ere, Hagako Biltzarrak solemnitaterik aldarrikatu zuen «Europa Batuen sorrera funtsezko elementua dela mundu batu bat sortu ahal izateko».

Zeregina noblea da, Europa mundu osoko herrialde ugariaren zibilizazioa inspiratu duten balioez elikatzen baita. Pozgarria da Hagak adiskidetzearen eta elkar-tasunaren alde egindako deia entzun dela egiaztatzea. Berrogeita hamar urte baino gehiago dira Mendebaldeko Europako estatuak bakean bizi direla. Ez da axolagabe-keriatik sortutako bakea, baizik eta bake aktibo bat, kulturen errespetuan eta desber-dintasunen onarpenean oinarritutakoa, pertsonen zirkulazio askean, gazteen arteko trukeetan eta ikertzaileen, sortzaileen eta langileen arteko lankidetzan oinarrituta-koa. Gure atondoan (Bosnia-Herzegovinan, Kosovon eta beste hainbat lekutan) tris-kantza eragiten ari den gerrak gogorazten digu bake hau ez dela doakoa eta eten-gabeko ahalegina eskatzen duela. Hagako Ebazpenen meritu nagusia Batasunaren idealak helburu zehatzez hornitzea izan zen. 1948ko Biltzarraren konpromisoak be-rritzea dagokigu, «belaunaldi honentzat eta datozen belaunaldientzat».

Europako Kongresuaren Aktak

I.
Europako Kongresuari SARRERA.
Haga, 1948

Europako Kongresuari Sarrera (1948)

Europako Kongresuaren jendaurreko lehen eztabaida 1948ko maiatzean egin zen, Hagan, hiria oraindik erdi suntsituta zegoela, Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak antolatuta.

Kongresurako deialdia egin zutenen artean, Europa askatzeko borrokan prestigio handia lortu zuten pertsonak zeuden. Biltzarreko Ohorezko Presidente Sir Winston Churchill izan zen, Erresuma Batuko Lehen ministroa zena. Gerra irabazi ondoren, Europar Batasunaren aldeko kanpaina aktibo batean murgildu zen, eta haren baitan egin zituen Zürich eta Estrasburgoko hitzaldi historikoak. Harekin batera, Biltzarreko batzordeetako presidente izan ziren Paul Ramadier (Politika Batzordea) eta Paul van Zeeland (Ekonomia eta Gizarte Batzordea), Frantziako eta Belgikako lehen ministro ohiak hurrenez hurren, eta Salvador de Madariaga (Kultura Batzordea) Espainiak Nazioen Elkartean izandako enbaxadore ohia.

Europako egoera orokorrari buruzko lehen biltzar horietan, norbanako gisa, hainbat etorkitako 750 pertsona publikok parte hartu zuten: estatuburu ezagunak, jarduneko ministro eta ministro ohiak, hainbat alderditako diputatuak (kristau demokratikak, sozialistak eta liberalak izan ziren nagusiki); erlijiosoak; abokatuak, katedradunak; sindikalistak eta enpresaburuak; gizarte mugimenduko, emakumeen mugimenduko eta gazteen mugimenduko liderrak; akademiako ki-deak, intelektualak, idazleak eta artistak. Nekez esan daiteke, beraz, Biltzarra eskala txikiko konspirazio estremista bat izan zenik. Berrehun kazetarik eman zuten ekitaldiaren berri. Lau egunez, parte hartzaileek Europaren etorkizunaz eztabai-datu zuten, federalismo sutsuenetik hasi eta unionismo epelagora zihoazen tesiak helburu komun batean uztartzen saiatuz. Desberdintasun horiek gorabehera, denek partekatzen zuten xedea ederki laburbiltzen da Kerstens presidentek Biltzar-raren irekieran esandako hitzetan: «Askatasunez eta demokratikoki batutako Europa sustatzea».

Winston Churchillek Biltzarren helburuak deskribatzeko erabili zituen hitzek ez dute indarrik galdu gaur egungo egoerara ekarrita ere:

«Europaren batasunaren aldeko mugimenduak indar positibo bat izan behar du eta, horretarako, balio espiritual komunei buruz dugun ikuskera indargune gisa baliatu behar du. Mugimendu hori fede demokratikoaren adierazpen dinamiko bat da, ikusmolde moralen oinarria eta misio bat izatearen ideia inspirazio dituen. Gure mugimenduaren ardatza Giza Eskubideen Gutuna da, askatasunaren babesa eta legeen sostengua dituen. Ezinezkoa da ekonomia eta egitura politiko orokorraren defentsa elkarrengandik bereiztea. Esparru ekonomikoan elkarri laguntzeko eta defentsa militar bateratua izateko, ezinbestean eta urratsez urrats, batasun politiko handiagoa izateko politika paralelo bat garatu behar da».

Ez dabilta oker hori lortzeko subiranotasun nazionala hein batean sakrifikatu edo elkartu behar dela diotenak. Nik nahiago dut honela ikusi: nazioek pixkanaka subiranotasun zabalago hori beren gain hartzean datza, hori baita beren ohitura eta ezaugarri desberdin eta bereizgarriak babesteko modu bakarra; izan ere, hori guztia, sistema totalitarioen pean —direla naziak, faxistak edo komunistak—, betiko deuseztatuko litzateke.

Churchillen adierazpenak ez du indar izpirik galdu gaur egun. Hizlari britainiarrek horrelakoak esaten dituztenean, leporatu ohi zaie, inplizituki, proposamen horiek kontinenterako soilik egiten dituztela. Sir Winstoni zalantzaren onura eman beharko genioke. Beharrezkoa izan zenean, berak eta bere herriak egintzekin erakutsi zuten, hitzetatik harago, prest zeudela balio horiek kontinentean ere babesteko, baita proposamen gordinen alde egiteko ere, adibidez, Monnetek 1940an Frantzia eta Erresuma Batuko herritartasun bateratua aurkeztu zuenean. Churchillen ondorengoa, Clement Attlee lehen ministro laborista, harago joan zen, hilabete batzuk geroago, Estrasburgon «Europaren aukerak federatzea edo hiltzea dira» adierazi zuenean. Churchillek berak, amaitzeko, Europako Batza bat sortzea proposatu zuen, «modu batera edo bestera». Berehala heldu zioten hori egiteko moduari buruzko eztabaidari.

Hurrengo hizlariak, Paul Ramadierrek, esan zuen Europaren batasuna beharrezkoa zela eta ondorioztatu zuen: «Europa ezin da sortu iraultza federalista moduko baten bidez, horrek gizartea indartu ez eta gobernuak ahulduko bailituzke. Sorkuntza hori ahaleginen batura izango da, saiakera jarraituen bidez eraikuntza sendo batera eramango gaituena».

Alternatiba erradikala Europar Batasunaren beste profeta batek planteatu zuen, Coudenhove-Kalergi konde paneuropeistak, zeinak «batzar konstituziogile kontinental» baten aldeko deia egin baitzuen, eta Europako Batasun Parlamentarioaren iraileko bilera horretarako une aproposa zela adierazi baitzuen. Carandini kondearen babesa jaso zuen, zeinak benetako federazio politiko diziplinatu bat proposatzen baitzuen. Aristokraziak federalismoaren aurrean egindako konpromiso-adierazpen txundigarriak izan ziren!

Hala ere, erantzun zuzenena Paul Reynaud Frantziako Lehen ministro ohiak eman zuen. Hark adierazi zuen Batzar bat zela «Europa salbatzeko gai izango den erakunde bakarra», eta esan zuen zuzenean aukeratu beharko litzatekeela, Spaak-ek esan bezala, «herriek beren gobernuak bultzatu behar dituztelako, baldin eta arrakasta lortu nahi bada» eta, horren arabera, bigarren mailako Batzar bat «diputatu nazionalen klub» moduko bat izango litzatekeelako. Haren proposamena Edouard Bonnefous gaullistak zuzenketa baten bidez zehaztu zuen. Bonnefous Frantziako Batzar Nazionalako Kanpo Arazoetako Batzordeko presidentea zen, eta aurkeztutako zuzenketa Batzordeko kide guztiek sinatu zuten, komunistek izan ezik; zuzenketan Europako Batzar Konstituziogile baten alde egiten zuen, zeinak parlamentuei Europa bakar baterako Konstituzioa proposatuko baitzien. Harold Macmillan zuzenketaren aurka agertu zen, eragozpen politiko eta tekniko ugari aipatuz (erroldak, barrutiak, hauteskunde sistema), eta lehenik horiek argitu behar zirela esan zuen, «(...) oinarririk gabeko konstituziorik ez idazteko. Oso erraza da konstituzioak idaztea; ez, ordea, horiek eraginkorrak eta iraunkorrak izatea». Henri Brugmans ibilbide luzeko federalista funtzionala ere zuzenketaren aurka agertu zen, arrazoi doktrinal eta taktikoengatik.

Azpmarratzekoa da Kramer doktoreak Alemaniako ordezkaritza izenean emandako hitzaldia. Ordezkaritza haren kide izan ziren, halaber, Adenauer, Hallstein eta Heinemann. Hitzaldira etorri, zera esan zuen: «Garaipen moral handia da guretzat gerraz geroztik lehenengoz, eta Bake Itun bat sinatu aurretik, Alemaniako ordezkaritza bat Europako Biltzarrera gainerako nazioen pare etor dadin onartzea. Horrek nabarmen hunkitu du Alemaniako herria. Gure herrikide askok lehen aldiz ulertu dute federalismoa ez dela garaileek garaituak zatitxotan mozteko sortu duten asmakizuna, federalismoa ez dela hobeto kontrolatu eta erreprimitzeko zatiketa-metodo bat. Aitzitik, federalismoak antolaketa askea esan nahi du, zuzenbidean oinarritutako batasun askea, auzotasun oneko espirituaz eraikia.

Haren hitzetan, Alemaniako biztanleen garai hartako mesfidantza handia gainditzeko ez zegoen Europako gainerako herrialdeetan printzipio bera aplikatzea baino modu eraginkorragorik. «Federa dezagun Alemania, baina federa dezagun Europa aldi berean, eta horrela federalismoa Europako tradizioz onenetatik eratorritako printzipio orokor bat dela frogatuko dugu, zeinaren arabera Europak etorkizun hobea eraiki dezakeen».

Azken saioan, Sir Anthony Eden presidente zela, Paul Ramadier txostengileak Europa eratzeke ordua iritsi zela zioen hitzaldi bat eman zuen: «Europako zibilizazioa izango da guk nahi dugun federazio europar horren oinarria eta oinarri hori politikoki hitz bakar batean defini daiteke: «demokrazia». Askatasun politikoa da, herri-subiranotasuna, norbanakoaren eskubideen aitortza... azken batean, pertsonarenganako errespetua da, bera baita jarduera sozialaren objektua, gizarteak ezinbestean babestu behar duena».

Irismenari dagokionez, Ramadierrek esan zuen herrialdeen parte hartzeko borondatearen arabera zela, eta «Atlantikoaren eta Uralen arteko eskualdearen» definizio geografiko tradizionala erabili zuen (formula hori klasikoa zela esan zuen Ramadierrek berak; dirudienez, De Gaullek ez zuen zailtasun handirik izan hori asmatzeko). Biltzarran, gaur egun Erkidegoarekin bat egin nahi duten Europa erdialdeko ia herrialde guztietako ordezkariak parte hartu zuten. Behatzaile turkiar bat ere egon zen.

Forma juridikoa dela eta, Erkidegoak «Parisko Itunean» eta, zehazki, «Bruselako Itunean» —hau da, MEB (Mendebaldeko Europar Batasuna) sortu zuen elkarri laguntzeko eskualde-itunean— aurretiazko forma jada emana zegoela esan zuen, eta hurrengo etapan «itunen» fasea gainditu behar zela (Estatu bakoitzaren subiranotasunaren osotasuna bere horretan uzten baitzuten); eta «subiranotasun» terminoari buruzko gatazka, bere ustez, nahiko ulergaitza eta nahasia zela, «izan ere, absolutuak adierazten dituzten hitzek ez baitute benetan ezer adierazten eta gaizki-ulertuak sortzeko joera baitute».

Zera esanez jarraitu zuen, ez zela agintaritza erkiderik aurreikusi, eta agintaritza hori eratzea zela gakoa: ahobatezkotasunaren araua bertan behera utzi eta, horren ordez, denen izenean jardungo duen pertsona bat izendatu beharko litzatekeela, gero kontuak emateko baldintzapean; edo ahobatezkotasunaren araua gehiengoaren arauarekin ordezkatu, gutxienez. Batzordearen aurrekoa zen Goi Agintaritzaren ideien ernamuina bertan zen dagoeneko.

Jarraian, Biltzarraren amaierako ebazpenaren puntu nagusiak bildu ditugu:

1. Eskubide subiranoei buruz: «Adierazten du iritsi dela Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk transferitzeko ordua, aurrerantzean eskubide horiek komunean erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko».
2. «Kontuan hartzen du, Batasunak zein Federazioak, hura osatzen duten herrien segurtasuna bermatzeko helburua duenak, independentea izan beharko duela edozein potentziaren aurrean eta ez dela ezein nazioen aurkako mehatxua izango».
3. «Baieztatzen du Europako Batasunak edo Europako Federazioak eman deza keela Alemaniako arazo ekonomikoen eta politikoen irtenbide bakarra».
4. «Eskatzen du ahalik eta lasterren Europako Batzar bat dei dadila, kide diren nazioetako parlamentuek —beren baitan zein haietatik at— hautatua izango dena: a) Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten lagunduko duena; b) arlo ekonomikoan zein politikoan Europaren beharrezko batasuna arian-arian ezartzeko neurri egokiak gomendatuko dituen; c) Batasun edo Federazio bat sortzeak dakartzan arazo juridiko eta konstituzionalak aztertuko dituen, bai eta horren ondorio ekonomiko eta sozialak ere; d) arazo horiek ebazteko planak egingo dituen».

5. Giza Eskubideen Gutun bat, kontuan hartuta «Batasun horrek erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat irekita egon behar duela». Ebazpen kulturalak sakonago garatzen du, baieztatuz giza eskubideen defentsa dela Europa batu baterako gure ahaleginen ardatza; Giza Eskubideen Gutuna ez dela nahikoa, eta gutunari izaera juridikoki loteslea eman behar zaiola, Europar Batasuneko estatu kideen artean adostutako hitzarmen batean oinarrituta.
6. Eskubide horiek bermatzeko, nazioz gaindiko organo bat sortu behar zen, Auzitegi Goren bat, estatu kideen gainetik legokeen kontrol judizialerako organo bat. Gizabanakoek eta taldeek organo horretara jotzeko aukera izan beharko lukete, eta organoak beharrezko zehapenak aplikatzeko gaitasuna izan beharko luke.

Ebazpen honetan espiritu eta xede berberak dituzten erakundeen haziak antzematen dira: Europako Kontseiluaren eta Europako Parlamentuaren hazia, bai eta Giza Eskubideen Auzitegiarena eta Europako Erkidegoko Justizia Auzitegiarena ere. Ebazpenak zehaztu zituen irudiak, hitzaldiak eta eztabaidak gaurkotasun handikoak dira oraindik ere: aliantza europar baten defendatzaile zuhurrak, federalista iraultzaileak, gradualistak edo funtzionalistak, den-denak zeuden ordezkaturak. Bestalde, alderdi bitxi bat azpimarratu behar da, Biltzar hori izan dela orain arte Erkidegoari buruz egin den eztabaida publiko eratzaile bakarra. Orduz geroztik, Erkidegoko eztabaida eratzaile guztiak gobernuen arteko batzar pribatuetan gertatu dira, eta ez da argitaratu batzar horien inolako akta publikorik.

II.
Irekierako Osoko Bilkuraren
Aktak

II.1.

Irekierako osoko bilkuraren akta. *1948ko maiatzaren 7a, ostirala (arratsaldea)*

Presidentea: Kerstens jauna

W.A.J. Visser, *Haga hiriko Alkatea (Burgumaisua)*

Hagako Burgumaisua, Errege-familiako Gorentasunak, Presidente jauna, Gorentasunak, Jaunak eta Andreak, ohore handia da niretzat Europako Biltzarrari hasiera ematea. Jardun honek arrakasta handia izatea eta zuen itxaropen guztiak betetzea espero dut.

Europaren historiak bi ideia nagusi ditu oinarri: kontserbazioa eta aurrerabidea. Aurrerabidea ibaiaren korrontea da, haren luzean Europako bizitza leun doa aurrera edo ekaiztsu astintzen da; kontserbazioak eta tradizioak, ordea, ibaiaren ibilgua txutzen dute, haiek egiten dute posible mugimendua.

Eta Europako ia herrialde guztiak ordezkatzuz, hemen lankidetzan diharduten erakundeek helburu goragarria dute.

Izan ere, ekonomiak erakusten digu autarkia ezin dela, zentzu absolutuan, egoera ideal edo are posibletzat jo ezein herrialderentzat. Eta horrekin Holandak gainditu behar dituen zailtasunak datozkigu gogora, gure aberriaren barnealdea jada ez baita nahikoa eta pentsatu egin behar baitugu oraindik erabat finkatu ez diren gure erresumako zatien posizioan.

Herbehereetako portuek, Beneluxeko gainerako herrialdeetakoek eta, haratago begiratuz gero, Bost Potentzien Ituneko portuek dute kohesio estuago bate aldeko interesik handiena. Bestalde, merkataritzaren eta pertsonen zirkulazioan zein diruaren balioan jarritako oztopoen gaineko garaipena lehen pausotzat har daiteke.

Ez dago erabat independente izan daitekeen herrialderik, ez pertsonarik. Zer esan nahi du «independente» hitzak funtsean?

Descartesek honako definizio hau ematen dio:

«Existitzeko besterik behar ez duena jotzen dut nik independentetzat, hau da Jainkoa baino ez; ondorio logiko gisa, bera baino ez baita bere kabuz existitzen».

Spinozak ia definizio bera eman zion. Honako hau zioen, hain zuzen: «Bere baitan izan daitekeena da independentea, bere baitan izateko beste ezer behar ez duena».

José Ortega y Gassetek «Jendetzaren iraultza» liburuan erakusten digunez, pertsonen eta nazioen independentzia ez da printzipio esanguratsua filosofo modernoan artean.

Biltzarrean landuko den arazo politikoak ere argi eta garbi adierazten du hori, honako hau esatean:

«Nazionalismoak irtenbiderik gabeko kalezuloak dira. Haietan ez dago atarabiderik. Nazionalismoak beti jotzen du nazionalizazio-printzipioaren kontrako noranzkoan. Gure kontinenteke herri guztiekin nazio handi bat eratzeke erabakiak bakarrik emango dio Europari bizi berria eta indartsua. Horrela, Europak bere buruarengan sinetsi ahal izango du berriro, eta normala denez, gehiago estutuko du bere burua eta errazago jarraituko du diziplina zorrotzagoa.

Huizinga gure filosofoak tamalez arrazoi zuen honako hau esatean: «Elkar suntsi dezaketen izakien elkarrekiko konfiantzan oinarritzen da jendarte oro». Bizitza soziala ezinezkoa da elkarren arteko konfiantzarik gabeko herri zein estatuetan. Erabat nazionala den autonomiak unibertsaltasun politiko baten ameskeriara garamatza eta horrek elkarrekiko sarraskia dakar, elkar akitzea; zibilizazio honen oinarri diren unitateak, estatu nazionalak, galbidera eramatea.

Historiak egia hori sortu du eta printzipioak defendatzen eta zabaltzen ez baditugu, Rauschningek bere «Die Revolution des Nihilismus» (*Nihilismoaren iraultza*) liburuan deskribatzen duen egoeran jartzen gara, honako hau dioenean: «Doktrinarik gabeko iraultzaren alderik arriskutsuena da ekinntza politiko bihurtutako erabateko nihilismoaren adierazpena dela. Aurretiazko baldintzarik ez dutenez, ez amaierako helbururik, ezta arrazoi loteslerik ere; ez dute espazio eta denbora mugarik, hau da, ez dute, ez osotasunik, ez iraupenik. Norabide eta muga ezean datza mugimendu horren arriskurik handiena. Guztiaren kontra dago eta ez du ezerk asetzen».

Biltzar honek gure bizimodu ekonomikoa, politikoa eta kulturala eratu eta antolatzeke egingo dituen proposamen guztietan arrakasta izango duen itxaropenez, eta atsegin zein ohore handiz, ongi etorria egiten dizuet gure Erresumako egoitzara.

Presidente jn.:

Burgumaisu jauna, ziur naiz gure ordezkaritza guztien izenean hitz egiten dudala zure hitzaldiagatik eskerrak ematerakoan. Eta niri dagokidanean, ongi etorria egin nahi dizuet gurera, Batzorde Betearazlearen izenean.

Errege-familiako Gorentasunak, Mylordak, Apezpikuak, Agintariak, Jaun-andreak.

Uste dut zalantzarik gabe esan dezakegula Biltzar honek ez duela parekorik izan Europaren historia osoan.

Parekorik ez duela diot, eta ez dut esaten hemen Europa libre hain murriztutik hogei herrialde baino gehiagoko ordezkariak bildu direlako, besteak beste, Islandia, Grezia, Finlandia edo Portugalgoak.

Are garrantzitsuagoa da azpimarratzea lehen ministro ohi asko bildu direla hemen, Kanpo Arazoetako idazkari ohi askorekin eta kabineteke beste ministro ohi batzuekin batera. Eta hala da, Biltzar honek izaera ofizialik izan gabe eta ekimen pribatu ez-ofizial baten emaitza izanda ere.

Baina faktorerik garrantzitsuena, batzar honen ezaugarri benetan bakana da Europar dauden kolore eta ñabardura politiko guztiek, komunisten gorriak izan ezik, lankidetzaz-espirituarekin parte hartzen dutela bertan, helburu komun baten bila: Europa aske eta demokratikoki batu bat sustatzea.

Duela urtebete eskas, oso utopikoa zirudien sozialistak, liberalak eta kontserbadoreak, erlijioso fededunak eta librepentsalariak, enpresaburu handiak, bankariak, finantzariak, ekonomialariak eta sindikatueta buruak, parlamentariak eta akademikoak, militarrek eta artistak biltzea, izendatzaile komun baten baitan, hau da, elkarrengandik urrun dauden pertsona horiek guztiak interes komunekin programa baten inguruan biltzea. Gaur egun ideal utopiko hori gauzatu egin da. Beste behin ere, idealistek erakutsi dute praktikoak izatearen ospea duten horiek baino praktikoagoak direla.

Esan gabe doa ez ditudala iragarri nahi hemen gauden guztiok Biltzar honetatik espero ditugun azken emaitzak... Hala eta guztiz ere, adierazi nahi nuena zera da, Europa batuago bat izateko interes partekatuak bultzatuta, sinesmen eta ikuspegi politiko ugarienetako hainbat eta hainbat gizon eta emakume biltzeko aukera hutsa, horrek dakarren guztiarekin, lorpen paregabea dela gure historian. Seguruenik errazagoa izango da ikustea zer-nolako aurrerapausoak eman diren Lehen Mundu Gerraren ondorengo lehen urteak gogoratuz gero, orduan nazio txikiak autonomiarik ez zuten eskubidearen leloa oso modan baitzegoen Europa osoan. Garai haietako pentsalari eta politikari europarren artean ba ote zen inor ulertuko zuena, edo behintzat benetan onartuko zuena, ahoz eta idatziz, nazio txikiak autonomiarik ez zuten eskubidearen leloa, ezinbestez, Hitlerri unitate subiranorik ez zuten eskubide horrek, ezinbestez, Hitlerri unitate subiranorik ez zuten eskubide horiek guztiak bata besteari atzetik inbaditzeko aukera emango zion zatiketa estrategiko, militar eta ekonomikoaren prozesua disrumpitibora eramango zuela, nazio horiek, lehenik, moralki eta ekonomikoki ahuldu ondoren?

Ezinezkoa zait hori xehetasun guztiekin azaltzea hitzaldi labur honetan, baina argi egongo da guzti-guztientzat nork gogoetatu duen benetan auzi honen inguruan, hau da, autodeterminazio-eskubide mugagabe eta subirano horrek, jada ikusi dugunez, autarkia militar eta ekonomikoaren joera suizidetara bakarrik eraman gaitzakeenaren inguruan.

Herrialde bakoitzak bere bizi-mailari eusteko behar zuena esportatu nahi zuen. Aldi berean, herrialde guztiek atzeritik zetozen inportazioak ahalik eta gehien baztertu nahi zituzten, beren oparotasun-mailarako mehatxutzat har baitzitezkeen. Gaur egun ba al da inor ohartzen ez dena Europako herrialdeen subiranotasun indibidualaren politika erabateko zentzugabekeria denaz?

Halaber, ez genuke ahaztu behar orain arte ezein alderdi buru edo ministrok, Europako edozein herrialdetan, dogma horien aurka egin zezakeela bere agintea eta kargua galdu gabe. Zorigaiztoko egoera horren ondorioz, Europa —zeinak alderdi askotan gaitasun zientifiko, politiko, kultural eta filosofikoen iturri handi izaten jarraitzen baitu— guztiz zatituta dagoen eta zaurgarri bihurtu den kontinente bat da eta, horrez gain, hondoratzen kondenaturako zibilizazio baten ezauzgarri guztiak ditu. Orain, gakoa da jakitea ea argi eta garbi ikusi dugun zer pentsamolde eta ekintza akats larri egin ziren Europaren garapenean bi Mundu Gerren arteko aldian, eta ea Europako nazioak eta haien gobernuak prest egongo diren eta gai izango diren beren akatsetara itzultzeko eta beren garapenaren joera errotik aldatzeko.

Espero dugu Biltzar honek eragin handia izango duela galdera horren erantzunean.

Haren sorkuntzan eta antolaketan gogoeta asko, ahalegin handiak eta gogo bizia jarri dira. Biltzarra antolatzeko aukera egia bihurtu zen, hain zuzen, Europaren batasunaren eta lankidetzaren aldeko mugimendu nagusiek beren ahaleginak batzea eta Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordea sortzea erabaki zutenean.

Baina antolaketa- eta prestaketa-lan hori guztia egin dutenek gogoan dute ezer gutxirako balioko zukeela, baldin eta gure kontinente kolpatu eta akituaren batasunaren aldeko ekintza koordinatua eskatzen zuen oihuari gero eta erantzun azkarrago eta zabalagoa eman izan ez balitzaio.

Alde guztiek eskainitako babes handi horrek akuilatu gaitu. Pribilegioa eta ohore handia da niretzat gaur horregatik guztiagatik eskerrak ematea eta denei ongietorria ematea. Lehenik eta behin, Errege-familiako gorentasun, zeinak hain adeitsuki onartu baitu gure gonbidapena, Europaren bakea eta oparotasuna berritzen laguntzeko gogo sakona agertuz, ezinbesteko baldintza baita mundu osoan bakea eta oparotasuna berrezartzeko.

Nazioarteko Biltzar honen beste ezaugarri berezi bat da Egoitza Santuaren ordezkari ofizial bat gure artean dagoela. Adeitasun handiz ongietorria ematen diot Paolo Giobbe jaun txit gorenari ordezkari lan berezi honetan.

Atsegin handiz egiten diot ongietorria, halaber, Herbehereetako Gobernuari. Gure artean hango kide asko ditugu, Biltzar honen helburuei bultzada handia emanaz.

Barkatuko didazue banan-banan ez agurtzea ordezkari eta ordezkari bakoitza. Poz handia da guretzat zuek guztiak hemen egotea. Gure ekintza koordinatua etorkizunean garatzen jarraitzeari dagokionez, zantzu ona iruditzen zaigu hainbestek sentitu izana Biltzar honetara etortzeko deia, zuetako askok erakutsi duzuen bezala, bidaia luzeek ekar dezaketen nekea alde batera utziz.

Barkamena eskatu nahi dizuet, halaber, eta ulertuko duzue zuek ere salbuespen bat egitea, harrotasun handiz agurtu nahi baitut Winston Churchill jauna.

(Txaloak)

Horren atzean dauden arrazoiak begien bistakoak dira. Europan ez diogu beste inori gizon horri bezainbeste zor, Biltzar honen esparru zabalenean zein estue-nean.

Labur arituko naiz esparru zabalena deritzon horri buruz. Ni baino trebetasun eta aginpide handiagoko hizlari batzuek adierazi izan dute, ez soilik eraikin historiko honetan duela bi urte, baizik eta baita beste hainbat herrialdetan ere, Britainia Handiko gerraren buruzagi handiak guztiontzat lortu zuen guztia. Hura gabe ezingo genuke Europako Biltzarrik egin Areto honetan, non duela 3 urte Seyß-Inquart-ek publikoki hartu baitzuen Holandako ordezkari gorenaren kargua, bere burua Europako Führer izendatu zuen gizonaren eskutik.

Esparru estuagoari dagokionez, duela 8 urte inguru gertatutako egun gogoangarri bat gogora ekarri nahiko nuke, zeinetan Churchill jaunak, Britainia Handiko Lehen ministro gisa erantzukizun osoa zuenak, frantziarrei britainiarrekin herritar-tasun komun bat izatea eskaini baitzien; gaitasun politikoaren eta aurreikuspenaren erakusgarri den ideia benetan ausarta izan zen, bikaina eta inspiratzailea, orain arte Mendebaldeko Europaren Batasunean lehen gauzatze-fasea baino izan ez duena, duela aste batzuk ondorioztatu zen bezala. Bazirudien ideia handi hura haizeak eramanez zuela, onarpenik jaso gabe, iragarri eta berehala. Ez da hala izan, ordea. Hai-zeak eramanez, bai, baina lur emankor batean erori ondoren erretzen diren haziekin gertatzen den bezala, bada, ernatu da, eta gu geu gara haren hazkunde azkarraren froga.

Askok egin duzu, Churchill jauna, Europaren batasunaren aldeko ekintza bateratua sustatzeko. Etengabe aktibatu, suspertu eta inspiratu gaituzu, baita zure parte

hartze eta debozio pertsonalarekin ere. Horregatik, alderdikeriarekin lotutako go-goetez harago, geure burua behartuta ikusten dugu zeuri Biltzar honetako ohorezko presidente izateko eskaintza egitera.

Hori dela eta, zure baimenarekin, jauna, presidente izatera eta hitza hartzera gonbidatzen zaitut.

Winston Churchill Jn.:

Lehenik eta behin, ongietorria eman nahi dizuet bertaratu zareten guztioi: lan eta eztabaida emankorrak opa dizkizuet.

1946an Zurichen gai honi buruz hitz egin nuenetik, eta 1947ko urtarrilean Europa Batuaren aldeko Britainiar mugimendua sortu zenetik, gertaerek gure itxaropenak gaingitu dituzte. Bistan denez, kausa honetan bi aukera baino ez daude: funtsezkoa izatea edo akademikoa izatea. Akademikoa balitz, bidean desagertuko litzateke, baina, une ilun honetan, Europaren eta munduaren funtsezko beharra izanez gero, txinparta bakar batekin su handi bat piztuko litzateke, herrialde askotako gizon eta emakumeen bihotz eta buruetan indar handiagoz distiratu lukeena. Hori da, hain zuzen, gertatu dena.

Gobernu handiek, bere botere betearazle osoarekin, bat egin dute. Estatu Batuetako errepublika ahalduak Marshall Plana bultzatu du. Europako hamasei Estatu elkartu dira helburu ekonomikoak direla eta; bostek harreman ekonomiko eta militar estua ezarri dute. Espero dezagun laster muin horrekin bat egitea Eskandinaviako, Iberiar penintsulako eta Italiako herriek. Italiak, gainera, eskubide osoko lekua hartu beharko luke orain nazioen komunitatean. Honen alde lan egin duten eta ahalegin osoa jarri duten guztiek, eta, bereziki, erantzukizuneko karguak dituzten ministroek (gaur egun dauden zailtasunak ahaztu gabe), Bevin, Bidault, Spaak jaunek, Marshall jeneralak eta beste batzuek, egindako aurrerapenekin pozik eta egindakoaz harro sentitzeko eskubidea dute. Mugimendu hau ez da alderdiena, pertsonena baizik. Ez dago jeloskortasunetan aritzeko lekurik. Alderdien arteko lehia baldin badago, izan dadila kausa komunaren alde lan handiena nork egin duen argitzeko. Inork ez du pentsatzen Europa oinarri alderdikoi edo zatikatu baten inguruan batu daitekeenik, ezta nazio bat besteen aldean gailenduz gero ere. Batasun horrek guztiontzat behar du. Europaren batasuna iritsiko bada, askatasunaren zaleak diren herrialdeetako alderdi guztietako pertsonen gehiengoaren bihotzeko nahiarekin eta adierazpen sutsuarekin soilik izango da, non bizi diren edo zer bozkatzten duten alde batera utzita.

Ez genuke denborarik galdu behar Europa batuaren ideiaaren sorburua norena ote den eztabaidatzen. Baliozko patente moderno ugari dago. Izan ere, gure asmoaren sorrera Henrike Frantziako eta Nafarroako Erregeari zor zaiola esan ge-

nezake, Sully bere ministro handiarekin, 1600 eta 1607 urteen artean lan handia egin baitzuen Europako Estatu Kristau nagusiak —orduan hamabost ziren, gaur egun hamasei— ordezkatzeko zituen batzorde entzutetsu bat eratzeko. Organo horrek arbitro gisa jardun behar zuen erlijio-gatazkei, muga nazionalai, barne-istiluei eta Ekialdetik (garai hartan Turkiatik, esan nahi zuen) zetorren edozein arriskuren aurkako ekintza komunari buruzko gai guztietarako. Horri «Diseinu Handia» esan zion. Gu Diseinu Handi haren zerbitzariak gara.

Kongresu honetan elkarretaratu gara Europako herrialde aske guztietako pentsamenduaren eta ekintzaren liderrak, alderdi politiko guztietako estatuburuak, eliza guztietako pertsona nagusiak, idazle bikainenak, lanbideetako liderrak, abokatuak, industriako buruak eta sindikalista entzutetsuak. Izan ere, Europako bizitza politiko, industrial, kultural eta espiritualeko elementurik funtsezkoenen talde adierazgarri bat bildu da antzina eraikitako areto honetan. Eta bakoitza bere izenean gonbidatua izan bada ere, ez da aizuna Biltzarrak eta handik aterako diren ondorioak Europaren ahotsaren emaitza direla. Bada garaia ahots hori goratzeko, kaosaren eta makalaldia-
ren eszenario horretan, iraganeko bidegabekeriek eta gorrotoek eragindako horretan, gaur egun ditugun eta etorkizuna lainotzen duten arriskuen artetik. Inguruan ditugun arriskuetatik salbatzeko dugun modu bakarra iraganeko gorrotoak ahaztea da, herrak eta mendeku nazionalak hiltzen uztea, gure zatiketak larriagotzen eta betikitzen dituzten mugak eta oztopoak arian-arian ezabatuz, eta literaturaren, erromantzearen, etikaren, pentsamenduaren eta tolerantziaren altxor loriatsu horretan elkarrekin pozez betez, guztiona baita, Europaren benetako herentzia baita, haren jeinuaren eta ohorearen adierazpena, zeina ia guztiz baztertu egin baitugu gure lis-
karrengatik, gure erokeriengatik, gure gerra beldurgarriengatik, eta gerratik eta tira-
noengandik sortzen diren ekintza krudel eta lazgarriengatik.

Benetan egokia da Europako lehen Biltzar hau Holandan egitea; izan ere, Holanda, Beneluxeko herrialdeak bizilagun dituela, bidea erakusten ari da bere ereduarekin, eta hemendik gure esker ona agertu nahiko genuke erakutsitako abegi onagatik eta egindako harrera onagatik. Izan ere, Benelux, zorioneko termino berritzaile hori, gure berehalako aurrerapenaren eredu eta aitzindari da aldi berean.

Europaren batasunaren aldeko mugimenduak, gure Txostenaren zirriborroak dioenez, indar positibo bat izan behar du, eta balio espiritual komunei buruz dugun ikuskera indargune gisa baliatu behar du. Fede demokratikoaren adierazpen dinamiko bat da, misio bat izatearen sentsazioak inspiratutakoa eta ikuskera moraletan oinarritutakoa. Gure mugimenduaren erdigunean giza eskubideen gutun bat dago, zeinak askatasunaren babesa eta legearen sostengua baititu. Ezinezkoa da ekonomia eta egitura politiko orokorraren defentsa elkarrengandik bereiztea. Esparru ekonomikoan elkarri laguntzeko eta defentsa militar bateratua izateko, ezinbestean, urratsez urrats, batasun politiko handiagoa izateko politika paralelo bat garatu beharko da.

Ez dabilta oker hori lortzeko subiranotasun nazionala hein batean sakrifikatu edo batu behar dela diotenak. Nik nahiago dut honela ikusi: nazio guztiek pixkanaka beren gain hartzea subiranotasun zabalago horren ardura, beren ohitura eta ezaugarri desberdin eta bereizgarriak, eta tradizio nazionalak babesteko modu bakar gisa, hori guztia betiko desagertuko bailitzateke sistema totalitarioen mende —direla naziak, direla faxistak, direla komunistak—.

Orain dela ez hainbeste zera esan nuen, nazio garaileek harrotasunez egin beharreko eginkizuna zela alemanak eskutik hartu eta berriro europar familiara ekartzea, eta poztan naiz ikusita frantziar gailen eta boteretsuenetako batzuek ildo horri jarraiki hitz egin dutela. Europa bere hondakinetatik berreraikitzeko eta bere argiaren distira munduan berriz ikus dadin, lehenik eta behin, geure buruaren jabe egin behar gara. Horixe dugu gauza materialen transmutazio zoragarri sublimeak eguneroko bizitzara ekartzeko modu bakarra.

Europak frantsesek, alemanek eta gutako bakoitzak eman dezakeen guztia behar du. Hain zuzen ere, hori dela eta, ongietorria ematen diot Alemaniako ordezkariari, zeina gure artera gonbidatu baitugu. Gure aburuz, Alemaniako arazoa Alemaniako bizitza ekonomikoa berrezartzea eta alemaniar arrazaren antzinako aurpegia berpiztea da, hango biztanleak eta gu geu haren botere militarra berreraikitzearekin edo berres-tearekin arriskuan jarri gabe. Europa Batuak bi aldeko arazo horri irtenbide posible bakarra eskaintzen dio eta, gainera, irtenbide hori gehiago atzeratu gabe aplikatu daiteke.

(Txaloak)

Marshall Planaren helburuetarako elkartutako hamasei herrialdeetako gobernu exekutiboek erabaki zehatzak hartu behar dituzte. Gaur egun, Mendebaldeko Europa deritzonari baino ezingo zaizkio aplikatu. Onena opa diegu eta gure babes osoa izango dute, baina gure xedea ez da Mendebaldeko Europara mugatzen. Europa osoa dugu xede, ez gutxiago. Txekoslovakiatik, Ekialdeko Europako ia nazio guztietatik eta Espainiatik erbesteratu diren pertsona entzutetsuak ere baditugu gure artean. Giza eskubideen gutun batekin eta demokrazia askearen benetako adierazpen batekin ados dauden gizartea eta bizimodua duten Europako herri guztiek parte hartzea nahi dugu. Ongietorria ematen diegu, Gobernuak herritarren jabe izan ordez, herritarrak gobernuaren jabe dituzten herrialdeei.

(Txaloak)

Ez da gaur hemen bildu garenon errua, ez Marshall Planean edo Mendebaldeko Batasunean parte hartzen duten Gobernuena, ezta Estatu Batuen ere, une honetan Europaren batasuna gaur egun erabat posible ez izatea. Europa ekialdeko eta hego-ekialdeko estatu guztiak, Grezia izan ezik, behartuta dauden gugandik urrun ego-tera, eta gehienek ezin dute hauteskunde prozesu demokratiko askeen bidez hitz egin. Europa bere osotasunean batzea lortu behar dugu, horixe izan behar dugu hel-buru, eta konfiantzaz itxarongo diogu hori lortuko den egunari.

Hasieran kezkatzen ninduen Ameriketako Estatu Batuek ez ote zuten etsaitasunez ikusiko Europako Estatu Batuen ideia. Baina pozten naiz ikusita Errepublika Handiak, munduko lider den garai honetan, aldarte horiek guztiz gaindituta di-tuela. Hemen gauden guztiok esker onez hartu behar dugu bere masa, energia eta botereagatik munduaren gailurrera iritsi den nazioak ez izatea faltan handitasuna-ren eta zintzotasunaren dohainak, Estatu entzutetsu izateko guztiz beharrezkoak bai-tira. Europa batu baten sorreragatik minduta sentitu orde, herri amerikarrak pozez hartu du eta sutsuki babesten du Mundu Zaharra zeritzonaren berpizkundea, gaur mundu Berriarekin bat egiten duenarena.

(Txaloak)

Hemen egiten dugun edo planifikatzen dugun ezer ez doa Nazio Batuen Mundu Erakundearen ezinbesteko autoritatearen aurka. Aitzitik, beti sinetsi izan dut, gerran adierazi nuen bezala, Europako Kontseilu bat munduko erakundearen menpeko beharrezko zati bat zela. Orduan, erantzukizun handia nuenean, pen-tsatzten nuen eskualdeko hainbat kontseilu egon beharko lirатеkeela, ohoragarriak baina menpekoak, eta horiek handitasunean eta baretasunean oinarritutako mun-duko erakundearen oinarri sendoak izan beharko lirатеkeela. Nire itxaropenak eta pentsamoldea norabide horretan zihoazen duela hiruzpalau urte. Adibide bat har-tuko dut arlo militarretik, guztiok izan baititugu esperientzia gogorrak arlo ho-rretan: mundu mailako gobernurako diseinuak hiru armada talde edo gehiagoren sistema jarrai zezakeen —kasu honetan bake-armadak ziren—, zeinaren arabera talde horiek guztiak egoitza nagusi goren baten mende egongo bailirатеke. Ho-rrela ikusi nuen Sobietar Batasun handia talde handi horietako bat osatzen. Eu-ropako kontseilua, Britainia Handia barne, bere Inperioari eta Commonwealthari lotuta, beste bat izango litzateke. Hirugarrenik, Estatu Batuak eta mendebaldeko hemisferioko bere ahizpa errepublikak zeuden, beren interes- eta eragin-eremu guztiekin. Gerrako garaipena gauza ziurra bihurtu ahala sor zitekeen irudi menta-lean, itxaropena zegoen Estatu eta nazioen hiru talde bikain horietako bakoitzak bere baitako ezberdintasun eta zailtasun ugari konponduta izango zituela (bakoi-tzaren arazoak, jakina, batzuetan gainjarriko ziren), eta orain munduko erakunde gorenera eramango zituztela eta askoz ere pertsona gutxiagok, baina baita askoz indartsuagoek ere, gailurrean ordezkaturiko zituztela. Itxaropena ere bazegoen ez zirela bilduko jendez gainezka dagoen Babelgo dorre batean, baizik eta, nolabait esateko, dena fresko, lasai eta bare dagoen mendi baten tontorrean, nondik mun-duaren ikuspegi zabala agertuko zen, gauza guztiak dagokien proportzioan ikusi ahal izateko. Blake poetaren hitzetan:

«Denboraren iturri nahasien gainetik,
Atlantikoko mendietan,
Zeruko nire urrezko etxean».

Hein batean, gertaerek horretara jo dute, baina ez behar den espirituarekin edo formarekin. Mendebaldeko hemisferioa unitate bat bezala ikus daiteke jada. Hemen, Hagan, gure gobernuai Europa berria sortzen laguntzeko bildu gara, baina denok gaude penatuta, harrituta eta mehatxatuta pareko hirugarren bazkide handiaren jarrera eta politikagatik, ez baitatoz bat, eta haren laguntza aktiborik gabe Mundu Erakundeak ezin baitu funtzionatu, ezta gerraren itzala gizakien eta nazioen bihotzetatik eta adimenetatik kendu ere. Gure esku dagoen guztia egin behar dugu gure eragin-eremuan dauden eskualdeko batasun horiek sortzeko eta konbinatzeko, eta ahaleginak egin behar ditugu, halaber, pazientziaz eta leialtasunez, Mundu mailako Gobernu eraginkor bat egongo den egunerako prestatzeko, gizadian nagusi diren taldeetan oinarrituko baita. Beraz, guretzat, gure zibilizazioa partekatzen duten, bakea nahi duten eta mundu mailako Gobernu bat egotea nahi duten guztientzat betebeharrak eta kontsigna bakarra daude. Hori bera da Biltzar hau gidatu beharko lukeen agindua. Bizi izan ditugun esperientzia garrantzek argi eta garbi utzi dizkiguten eta betiko gogoan utzi dizkiguten ildo nagusi guztiei eustea. Iraganaren jakinduriak eta inspirazioak erakusten dizkiguten helburuak lortzeko eustea: Eustea.

(Txaloak)

Irudipena dut igaro berri dugun Hogeita Hamar Urteko bigarren Gerraren ondoren gizadiak atsedenaldi bat behar duela eta horixe bilatzen duela. Azken batean, oso gutxi eskatzen dute gaur hemen ordezkatzuta dauden Europako milioika etxek. Zer behar dute, zer merezi dute eta zer eska dezakete soldatapeko langile, eskulangile kualifikatu, soldadu eta lurraren laborari horiek guztiek? Ez al da, bada, bidezkoa etxe bat eratzea, lanaren fruituak biltzea, emazteak maitatzea, seme-alabak behar bezala hezteak, eta bakean eta segurtasunean bizitzeak, inposatutako inolako beldurrik, zamarik eta esplotazio izugarriarik gabe? Hori da benetan nahi dutena. Eta horixe da haien zatik lortu nahi duguna.

Roosevelt presidentek Lau Askatasunak aipatu zituen, baina gaur gehien axola zaiguna Beldurraren aurreko Askatasuna da. Zergatik jarri familia langile horiek guztiak, iraganeko garaietan bezala, lehenik dinastia- eta erlijio-liskarren izenean, ondoren, anbizio nazionalisten izenean eta, azkenik, fanatismo ideologikoen izenean? Zergatik diziplinatu eta jarri behar dituzte orain elkarren kontra familia horiek hainbat etiketa dituzten tirania totalitarioek? Denak dira gizaki zitalek sustatutakoak, bakoitzak bere nagusitasun propioa eraiki nahi du, hurkoen miseriaren eta menderakuntzaren bidez. European milioika etxe xume, bai, eta haien ilustrazio eta kulturaren zati handi bat ikaraz dardarka zain egon behar al dira polizia ate joka noiz iritsiko zain?

Hori da hemen erantzun behar dugun galdera. Hori da hemen, agian, erantzun dezakegun galdera. Azken finean, Europa altxatu egin behar da, bere handitasun, leialtasun eta bertute osoarekin zutitu, besterik ez du egin behar tirania mota guztiei aurre

egiteko, antzinakoei edo modernoei, naziei edo komunistei, konkistaezinak diren indarrekin; eta, garaiz babestuz gero, inoiz ere ezin izango zaie berririo desafio egin.

Harrotasunez ikusten dut Biltzar hau. Ezin gara borondate oneko topikoetan eta orokortasunetan oinarritu. Baliteke gure ahalmenak mugak izatea, baina bada-kigu eta berretsi egin behar dugu zer esan nahi dugun eta zer nahi dugun. Bestalde, une kritiko honetan ez litzateke zuhurra izango indarrak konstituzioen egitura zu-rrunak marrazteko ahalegin neketsuetara bideratzea. Etapa hori geroago iritsiko da, eta agintean dauden Gobernuak lidergoa bere gain hartzea eskatuko du, zalantza-rik gabe, gure bultzadari eta, kasu askotan, beren ikusmoldeei erantzuteko. Mende-baldeko demokrazietako estatuburuak oinarriak izan daitezkeenak ezartzeko bildu gara hemen, eta erabakiak hartzeko giro egokia sortzeko. Ez dagokigu guri, Gober-nuen aginpidea ez dugunoi, gure artean edo munduari formula zorrotzez edo akor-dio zehatzez aurre egitea. Zehaztu behar diren hainbat ikuspegi daude. Britainia Handian Commonwealtheko gure bazkide handiekin bat etorritz mugitu behar gara, haiek, zalantzarik gabe eta ozeanoek bereizten gaituzten arren, gure nahiekin bat da-toz eta arreta handiz jarraitzen dute gure pentsamoldearen norabidea. Baina gehie-gizko presak, gehiegi fintzeak bezala, oztopatu egingo luke eta ez lioke lagunduko bete behar dugun berehalako eginkizunari. Hala ere, ez ginateke hemendik aurrera-pauso positibo bat eman gabe joan behar.

Biltzar honetan dugun zeregina ez da mugatzen egun batzuez Europaren ahotsa osotasun batu gisa altxatzera. Hemen eta orain erabaki behar dugu, era batera edo bestera, Europako Batzar bat eratzea, ahots hori etengabe entzuna izan dadin eta, es-pero dugu gainera, gero eta onarpen handiagoa izan dezan kontinente honetako he-rrialde aske guztietan.

Erantzukizun handi eta solemne bat dugu gaur arratsaldean, berpiztu nahi du-gun Europak deitutako Biltzar honetan. Zikoizkeriak eta liskar txikiek urra eta nahas gaitzaten uzten badugu, gure ikuspegietan argitasunik edo ekintzetan ausar-diarik ez badugu, baliteke esku artean dugun aukera paregabe hau betiko galtzea. Baina guztiok bat egiten badugu eta zortea eta adiskidetasuna elkartzen baditugu, eta bide horretan, elkarri adiskidetasun osoa ematen badiogu, eta ez zorte apur bat, aurrera egin behar badugu eta gizadiaren itxaropen handiei tinko heldu nahi ba-diegu, orduan, baliteke elkarrekin aurrera egitea garai zoriontsuago eta eguzkitsuago baterantz, non mundu oinazetsu honetan hazten ari diren haur txiki guztiak ez di-ren izango, ez garaile, ez garaitu gerra suntsitzailearen asaldura odoltsuan herrialde batek beste batekiko dituen garaipen iheskorretan. Aitzitik, iraganeko altxor guztien oinordekoak, eta zientzia guztiaren eta etorkizuneko oparotasunaren eta lorien ja-beak izango dira.

(Txaloak)

Hamar minutuko atsedena. Presidentea: Ramadier jauna

Paul Ramadier jn.:

Jaun-andreok, bilkurari berriro ekin diogun honetan eta zuen baimenarekin, gure ohorezko presidente Winston Churchill jaunari gorazarre egin nahi nioke Biltzar honetako kide guztien izenean.

Urte luzeetan errealitate politiko eta ekonomikoa aztertu ondoren, hurbileko premiazat jo du Europar Batasunaren eraketa. Fultonen eta Zurichen eman dituen hitzaldiek herrialde eta gobernuak ohartarazi dituzte beharrian horren inguruan. Bera izan da gaur egun arma guztiak itxaropen handi baterantz altxatzen dituen iritzi-mugimendu horren benetako abiarazlea; noiz eta estutasunak borondatea agor lezakeen une honetan.

Berak erakutsi digu, berriro ere, proiektu handi bat ezin dela errealitatearekiko ardura etengabearekin baino gauzatu. Errealitatea aldakorra da zalantzarik gabe: egun bakoitzak arazo berriak dakartza eta atzoko arazoa biharkoaren kontrakoa da batzuetan. Iritzia interpretatu eta Estatuak zuzentzen dituztenen betebeharra da egoera iragankorretatik biziraungo duten erakundeak ezartzea. Sortzaileek sentitu behar dute korrante eta beharren sakontasun handiagoa edo txikiagoa. Benetako errealismoak badaki plataforma egonkorak bereizten eta horietan oinarritzen.

Europa batu baten sortzaileek ausarki lan egin dezakete. Haien egintza ez da amaitu bezain laster baztertuko. Hiru milurtekotan etengabe aberastuz eta sendotuz joan den zibilizazioa du obra horrek oinarri. Xede handi bati erantzuten dio, dagoeneko hainbat forma hartu dituen adierazpen bati. Baina, batez ere, nazioak zapaltzen dituzten beharrian politiko eta ekonomiko modernoei erantzuten die, XVII. mendetik aurrera zapalduak izan ziren Erdi Aroko jaurerrien antzera, federatzen jakin izan zuten arte, Herbehereetan gertatu zen bezala, esaterako. Gaur egun, masa politikoak zirkulazioaren abiaduraren proportzio berean hazi dira. Europako herrialdeek Europa sortuz bakarrik eutsiko diete munduan duten lekuari.

Garai batean ameslarien ikuskera handia izan zena estatuburuen helburu bihurtu da. Eta helburu hori gauzatzea ez da jada hedapena edo prestigioa lortzeko aurrerabide gisa ulertzen, defentsa politiko zein ekonomikorako erreflexu gisa baizik. Iritzi publikoa jabetu da gaiaren larritasunaz eta atzo eszeptiko agertu arren, gaur egun grinatsu dago. Guri dagokigu sugar hori elikatu eta haren berotasun guztia eraikuntza-lan baterako erabiltzea. Horixe da Biltzar honen helburua. Betebehar sinpleak baina oihartzun handikoak sortu behar ditugu herriaren fedea gidatzeko eta hura goraiatzeko.

Badakigu, halaber, gure bihotzak jasotzen dituen Europa hori ez dela fedearen bidez bakarrik lortuko, eta elkarrekin eta gainerako munduarekin batzen gaituzten lotura guztiak kontuan hartu beharko ditugula. Europaren handitasuna ez da egin adimenaren asmamenaren, lurraren emankortasunaren edota lanaren trebetasunaren bidez bakarrik. Gure harreman politiko eta ekonomikoen hedapena ere baditu jatorrian.

Horrela, munduaren zati handi batentzat metropoli bihurtu eta izaera horri eutsi dio Europak; hainbat norabideren abiapuntu den hiriburua. Beren produktuen merkatu eta biltegi bihurtu da kontinentea urruneko lurralde askorentzat, eta baita produktu horiek eraldatzeko lantegi ere.

Lotura horiek haustea Europa mutilatzea da. Ez dugu onartuko gu babestuko gaituen eraikinik handiena azkarrago egiteko, beharrianik gabe, txirotze moralean eta materialean erortzea. Gure nazioen elkarren arteko eta munduko gainerakoekiko harremanak pixkanaka eratu dira; bakeari eusteko, botereen oreka bermatuz, nazioarteko zuzenbidea eraikiz.

Nazioen Elkartea eta ondoren NBE zein mota guztietako itunak egite horretan oinarritu dira gozatzen dugun bakea lortzeko; bake astuna eta prekariora, bai, baina bakea, azken batean, ahuldu beharrean indartu beharrekoa. Sinadurarekiko eta hitzarekiko errespetuak lotu gintuen 1914an, indarrez hartutako Belgikaren inguruan. Sinadurarekiko eta emandako hitzarekiko errespetuak sakratua izaten jarraitu behar du gure begietan.

Europa ez da eratuko nazioarteko zuzenbidearen paper guztiak zimurtu eta zaka-rrontzira botako dituen estatu-kolpe moduko baten bidez.

Ez da egingo, pixkanaka lortutako emaitzak mespretxatuz ere. Bruselako Ituna sinatu zuten ministroak, Parisko Ituna sinatu zutenak, Europar Batasunaren benetako sortzaile direla aldarrikatzen dugu. Egia da gaur egungo batasuna txikiegia eta hauskorregia dela gure begietan. Ez du nahiko genukeen zabalkunderik. Kontratu baten letra betiere lehorretik izaki juridiko bat, komunitate bizidun bat atera arren, kontratuak ez dio entitate berri honi erabakitzeke gai den borondaterik ematen: ahobatezkotasunaren arauak subiranotasunei eustea dakar. Urrats berriak eman behar ditugu, gehiengoaren eskubidea ezarri, iritzi publikoaren babesean oinarritu eta pixkanaka Europako zuzenbidea eraiki. Baina ez diegu eraldaketa hori kanpotik inposatu behar Bruselako eta Parisko erakundeei, erakunde indartsuagoak eratu baino haien hauskortasuna gehiago kaltetuko lukeen eragozpena sortuz. Barne-bilakaeraren bidez egin behar da trantsizioa, talka suntsitzailerik gabe, lortutako emaitzei balioa kendu gabe, eta aldi berean, ondorio onuragarriak garatzea inori eragotzi gabe.

Europa ezin da sortu iraultza federalista moduko baten bidez, horrek gizartea indartu ez eta gobernuak ahulduko bailituzke.

Sorkuntza hori ahaleginen batura izango da, saiakera jarraituen bidez eraikuntza sendo batera eramango gaituena. Badakigu bide honetatik kanpo ez dagoela salbaziorik guretzat. Gure borondateak erabatekoa izan behar du, etorkizun gupidagabea baitugu aurrean.

Aldarrika dezagun sutsuki: «Europa ala hil».

R. Coudenhove-Kalergi:

Presidente jauna, adiskideok, harrotasun eta poz handiz ematen diogu ongietorria gure Ohorezko Presidenteari, gure garaiko estatuburu handienari, bere izen hilezkoenaren ospea Europaren Batasunaren alde jarri duen gizonari. Egin diezaiogun ongietorria Winston Churchill jaunari!

Haren izenak garaipena esan nahi du; atzo, Hitlerren tiraniaren aurkako garaipena; gaur, Europako Estatu Batuen garaipena.

Gure Biltzarrak, lagunok, Mugimendu Paneuroparraren hogeita bosgarren urteurrena markatzen du. Europaren eta hango bakearen eta askatasunaren aldeko hogeita bost urteko borroka denbora laburra da historian, baina luzea giza belaunaldi batean!

Une gogoangarri honetan, gogora ditzagun lehen pausoak eman zituzten gure lagunak, Europako hiriburu guztietan, batasunaren eta adiskidetzaren alde eta Bigarren Mundu Gerraren mehatxuaren aurka jardun zutenak! Gizon eta emakume horiek izan ziren orain areto hau betetzen duen armada handiaren abangoardia.

Eta abangoardia paneuropar horren barruan, gogora dezagun hitlerismoaren bezperan Europa batzen saiatu zen Frantziako estatuburu handia: Aristide Briand.

Helburua lortu izan balu, ez zen ez Hirugarren Reichik ez Bigarren Mundu Gerrarik izango, baina Briand ohorezko presidente zuen ekimen ausart hark, mugimendu paneuroparrarekin estuki lotuta zegoenak, porrot egin zuen. Herriek txalotua izanik, gobernu itsuek sabotatu egin zuten; nahiago izan zuten Europa amildegirantz abiatzen ikusi, ikur erreakzionariorzat zuten subiranotasun osoa sakrifikatu baino:

Egon gaitezen adi, lagunok, tragedia hori errepika ez dadin. Gobernuak zalantzarik badute, egin diezaiogun herriari dei eta horrela lortuko dugu!

Gure Biltzarra jarraian agertuko dudan alternatiba handiaren aurrean dago:

Nola antolatu Europa? Kontinenteko Nazioen Elkarrekin gisa ala konstituzio federal batek gobernatutako nazio handi baten gisa, Suitzako Konfederazioaren eta Ameriketako Estatu Batuen adibideak eredu hartuta?

Europaren etorkizuna zertan oinarrituko da? Itunetan ala legeetan?

Galdera horren erantzunaren baitakoa da gure etorkizuna: izan ere, Europako Nazioen Elkarrekin batek porrot egingo du ezinbestean; aitzitik, Europako Estatu Batuek bizirik iraungo dute potentzia handien mundu batean.

Europako batasun nazional hori sortzea gure gobernuen eskumenetatik haratago dago.

Europako auzia berehala eta errotik konpontzeko, kontinente osoko Batzar Konstituziogile bat behar dugu. Eta Europako parlamentarien abangoardiak hartu du Batzar Konstituziogile horren ekimena, Europako gobernuen ordeztasun, bertako herriak ordezkatzeko dituen Europako Batasun Parlamentarioak.

Parlamentari horiek Europa mailako Biltzar Parlamentarioa deitu dute Interlaken irailaren hasieran, Europarentzat Konstituzio federal baten oinarriak ezartzeko eta Batzar Konstituziogilearen bilera prestatzeko.

Parlamentarien ekimen hori beharrezkoa da; izan ere, gure konstituzioen arabera, gehiengo parlamentarioek baitute botere politiko gorena. Gehiengo horiek Europa batzeko antolatzen badira, Europa batu egingo da.

Estatu Batuetatik itzuli berri naiz, Truman presidentearekin, Marshall jeneralararekin eta Estatu Batuetako beste buruzagi batzuekin solas benetan gogobetetzailerak izatetik.

Duela bi aste, «Europa Aske eta Batu baterako Batzordea» eratu zen, Fulbright senatariaren, William Bullitt enbaxadorearen, Hoover presidentearen, Norman Thomas AEBko sozialisten buruaren, William Green AEBko Lan Federazioaren presidentearen eta Estatu Batuetako bestelako ordezkari handien lidergoarekin.

Fulbright senatariak gure Biltzarrari honako testu hau irakurtzeko eskatu zidan:

«Coudenhove-Kalergi kondea:

Europa Aske eta Batu baterako Batzordearen presidente gisa, Biltzarreko kide guztiei Batzordearen itxaropen osoa helarazi nahi dizuet, eta, zalantza izpirik gabe, estatubatuar guztien izenean bilera arrakastatsua izan dezazuen opa dizuet.

Benetan sinetsita nago Estatu Batuetako Batzordea estatubatuarren nahiaren erakusgarri dela eta Europa batu, baketsu eta oparo bat sortzeko duten benetako nahiaren frogatutako dela.

Ez dizkiogu gure ideiak inolako herrialderi inposatu nahi, baina Estatu Batuetan sumatzen da egiazko nahi bat dagoela Europa berriz indartsu eta baketsu ager dadin. Zalantzarik gabe, aintzat hartzen ditugu europarren independentzia eta beren burua errespetatzeko nahia, baina bazkide gisa, munduan gizonak aske izateko aukera babesteko dugun zeregin honetan, Europaren bateratze politikoa sustatu nahi dugu, ahal den modu guztietan.

Europako herritarrek beren kasa eta borondatez lortu behar dute batasun hori, bere historiaren eta kulturaren arabera bat datorren moduan. Badakigu Europa kanpoko edozein agintarik behartutako batasun bat ez litzatekeela, ez gogobetetzailerak, ez iraunkorra. Batasunik gabe, ordea, ez dakigu nola lor daitekeen herritarren artean oparotasuna eta bakea berriz ezartzea eta mantentzea.

Europarrek estatubatuarrei bi gerratan eta Europa Suspertzeko Programarekin egindako sakrifizioak itzultzeko modu bakarra iraganeko nazionalismoa gaitzetzeko da, interesen izatasuna aitortuz eta europar komunitate bizi bat sortuz, berriz

ere, iraganean bezala, mendebaldeko zibilizazio kristauari aurrera egiten laguntzeko gai izan dadin.

Jainkoa lagun izan dezazuela zuen ahaleginetan!

Adeitasunez,

(sin.) J. W. Fulbright»

Adiskideok, hemen Europaren batasunaren inguruan eztabaidatzen ari garen bitartean, altzairuzko oihalak bitan bortizki zatituta du gure zorigaiztoko kontinentea.

Europa askearen batasuna nahikotzat joko bagenu, altzairuzko oihalaren beste aldean dauden gure anai-arrebak sakrifikatuz, defendatzen dugun ideia handiari traxioa egingo genioke.

Herrialde askeen Batasuna antolatzen dugun bitartean, presta gaitzeen egun handi horretarako, zeinetan altzairuzko oihala altxatuko baita eta Europa osoak bat egingo baitu, Atlantikoko ertzetatik sobietarren mugetaraino.

Espero dut Biltzar honek, Europaren Batasunaren kausarentzat ez ezik, Europa adiskidetzeko ere balioko duela.

Europa ezingo baita bizi gorrotoak dirauen bitartean.

Europako herritarrek nahikoa sufritu dute jada; nahikoa baino gehiago gorrotatu dute jada. Iritsi da sufrimendu eta gorroto horrekin amaitzeko garaia.

Iritsi da adiskidetzeko eta berreraikitze garaia.

Hitler garaitu dugu, baina haren espiritu zitalak bizirik dirau. Europak bere burua berriz hezteko eta gorpuzteko prozesu sakona egin behar du. Erruduntasun kolektiboaren eta zigor kolektiboaren nozio krudel eta totalitarioak baztertu behar ditugu. Denok ikasi behar dugu toleranteagoak izaten, eskuzabalagoak, errukiorragoak.

Europa berririo izango bada, etorkizuna haren iraganaren bi oinarri nobleenetan oinarritu behar dugu: Greziako indibidualismoan eta Kristauen sozialismoan; giza-kion duintasunean eta behar duten guztiei eskuzabaltasunez laguntzean.

Ez dezagun ahaztu, lagunok, Europaren Batasuna bitarteko bat dela, ez helburu bat.

Izan ere, Hitler bera ere Europa batu bat sortzen saiatu zen, eta Stalinekin antzeko zerbait du xede.

Haien eta gure artean dagoen oinarritzko aldea zera da, guk Europa aske eta giza-legezko bat eraiki nahi dugula.

Europa batu nahi dugu, baina ez arraza edo klase bakarraren mesederako, baizik eta Europako gizon, emakume eta haur guztien mesederako.

Europa batu nahi dugu, europarren arteko bake iraunkorra bermatzeko, eta geraren eta erabateko hondamendiaren izugarrikeriak ekiditeko.

Europa batu nahi dugu, merkatu kontinental baten eta moneta egonkor baten bidez milioika Europarrek gaur egun duten bizi maila hobetuz eta erabateko miseria gaindituz.

Europa batu nahi dugu, Europako gizon eta emakume oro polizia sekretuak egingako hilketen eta deportazioen aurrean babesteko, torturaren eta kontzentrazio esparruen aurrean.

Horiek dira Europak bat egiteko izan behar dituen arrazoiak. Hori da gure aha-
leginen jomuga den helburua.

Beraz, gure deliberazioetan aurrera egin ahala, zalantzak sortzen bazaizkigu, izan daitezela pertsonak, eta ez gobernuak, gure erabakiak hartzeko irizpidea. Pentsa dezagun gehiago botererik ez duten horiengan eta ez boterean dauden horiengan; txi-roengan eta ez aberatsengan; zorigaiztokoengan eta ez zorionekoengan!

Izan dezagun beti gogoan planeta bitxi honetan gaudela, baina ez inperioak konkistatzeko eta dirutzak biltzeko, baizik eta elkarri bizitzaren zama astunarekin laguntzeko.

Espiritu horrekin, lagunok, agurtzen dut Europako Biltzarra!

Carandini jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, Europaren aldeko Biltzar honen lanak bat datoz Italiako bizitzan garrantzi handia hartu duten gertakari politikoekin. Datozen egunek Errepublikaren lehen legegintzaldiaren hasiera, bi ganberetako presidenteen izendapenak, estatuburuaren hautaketa eta gobernu berriaren eraketa ikusiko dituzte.

Horren harira talde parlamentario batek eta politikari ugari Biltzar honetan parte hartzea ezinezkoa izan denez, gure herrialdeko sektore zabal baten pentsamoldea ordezkatzen duen herritar gisa etorri gara, batzordeetako lanari gure ekarpena egiteko eta, osoko bilkura honetan, printzipioak berrestez gain, Europa batu baten berpizkunderen aldeko fedea eta lana eskaintzeko; Europa hori, behin bere erabateko eraginkortasuna berreskuratuta, ezinbestekoa baita munduaren gobernuaren egonkortasunerako.

Atsegin handiz hartzen dugu Europako gainerako ordezkartzeekin berehala harremanetan jartzeko aukera hau izatea. Zuei entzutera etorri gara, itzuleran zuen pentsamoldea gure herrian ezagutzera emateko eta kontinente-mailako elkartasunaren ikuskera ideala eta proiektu praktikoa bat gure inguruko jendarteetan zabal-

tzeko. Elkartasun horrek ez luke antagonismo nazionalista zaharren kontrako erre-medio ezegonkor bat izan behar, beren nahia eta gogoia zein kokaleku geografikoa Europan duten herrien artean, existentzia komuneko harreman berriak ezartzeko modua baizik.

Mendebaldeko Europako herrialde guztietatik, Italia da konpondu beharreko ekonomia eta demografia arazo larrienak dituenen. Naturak 46 milioi gizon-ema-kume jarri ditu gure mugen barruan eta gure mugetatik kanpo utzi ditu lanerako potentzial eskerga hori aplikatzeko aukera ematen duten lehengai guztiak. Gurearen guztiz kontrako den egoeran dauden herrialdeek, gure eskulana eta asmatzeko zein ekoizteko gaitasunak erabiltzeko beharra badute, Europako mugen barruko lehengai iturrietarako eta hornikuntza zein salmenta merkatuetarako sarbide libre izatea hil edo biziko auzia da guretzat.

Arazoa muturreko egoeran agertzen da guretzat, eta hori dela eta konfiantza gu-txi dugu izaera diplomatikoa eta ekonomikoa duten akordio partikularren behin be-tiko balioan, baldin eta akordio politiko kolektibo baten aurretiko eta ezinbesteko bermerik eta sistema uniforme batean txertatuko dituen eta behin betiko justifika-zioa eta balioa emango dien nazioz gaindiko diziplinarik ez badute.

Gure borondaterik onenarekin parte hartzen dugu eta parte hartzen jarraituko dugu indarrean dauden edo sartzear dauden ekonomia eta muga-zergen arloko akordio guztietan. Akordio horiek Europako merkatuak bateratzeko aurrerapausoa dira, bai, baina ez dituzte mugak gainditzten, eta ez dituzte funtsean hausten gure historia hain sarritan bete duten alde biko edo alde anitzeko akordioen ohiturak; eta noizbehinkako arnasbideak baino ez dituzte eskaini Europa hondamendira eraman duten areriotasunetan.

Aurrekaririk gabeko egoera batek aurrekaririk gabeko konponbideak behar di-tuela sinesten dugu; izan ere, ez gara eztabaidagai ditugun zailtasun beldurgarri hauetatik aterako, gure gogoaren indarra eta gure gauzatze-aukerak ez badira gailen-tzen iraganean porrot egin duten eta beraz, etorkizunerako baliagarri ez diren tradi-zio zurrun eta konponbide partzialen aurrean.

Lasaitu handia ekarri digute Marshall Planak eta haren aplikazioarekin batera etorri diren Europa barruko akordio ekonomikoek. Baina ez plan ez akordio horiek ez dituzte gure herrialdeen arteko oztopoak benetan gainditzten. Marshall Planaren garrantzi handiena ez datza eskaintzen digun momentuko laguntza materialean, bai-zik inplikaturako nazioen elkarte iraunkor eta estuago bati buruz egiten duen irado-kizunean. Elkartze hori ezin da elkarrekiko interes ekonomikoaren maila hutsean ezarri eta finkatu; aitzitik, batasun politiko handiago batean aurkitu behar ditu bere izateko arrazoia, beharra eta bermeak, eta batasun hori bateratze ekonomikoaren ga-rapenaren aurretik eta hura lagunduz joango da. Gure kontinenteko baliabideak ko-lektiboki erabiltzeko proiektu batean ados jartzea lortuko bagenu ere, mirari horrek

bizitza prekario eta imperfektua izango du, akordio hori subiranotasun nazionalen inguruko lankidetzaren paraleloak errealitatean zurkaizten ez duen bitartean; subiranotasun horiek, beren kabuz utziz gero, ordubetea suntsi baititzakete ahalegin neke-tsu horren emaitzak.

Hori esanda, ez dut ideia pertsonal bat adierazten federalista gisa; aitzitik, bada-
kit Europaren batasunaren Italiako sustatzaileen artean oso partekatua den iritzia
interpretatzen dudala. Iritzi zehatza da, ez da erdizka jardutearekin konformatzen;
ilusio errazak baztertzen ditu, eta argi eta garbi definitutako helburu bat lortzeko
ahaleginean ez da konformatzen nazioarteko harreman-sistema berri batek aliantza
eta lankidetzaren ekonomikoko esperimendu lotsatiak errepikatzearen itxaropenarekin,
bai baitaki akordio horiek uneko asmoak betetzeko borondateak edo interesak di-
rauten bitartean soilik irautera daudela bideratuta.

Benetakoa eta emankorra izango den Europaren batasun ekonomikoa Europako
estatuen zinezko eta diziplinazko federazio politiko batean ikusten dugu guk. Fede-
razio hori subiranotasunaren gainetik altxatuko da eta botere federalen esku jarriko
du egiazko Europako erkidego bat ezartzeko nazio bakoitzak egin beharreko hasie-
rako sakrifizioak onartzeko zeregina.

Nazioarteko harremanen neurri-unitatea naziotik nazioen komunitatera igaro
den mundu honetan, Europa ezin da atzean geratu; egitura berri baten gainean be-
rriz eratu behar da. Iraultza organiko hori burutzeko indar moral eta adre fisikorik
ez balu, alferrik bilatuko du bere salbazioa beste bide eta segurtasun batzuetan.

Gertaeren indarrak bere egitura mehatxatzen duten ezbeharrei aurre egiteko gai
den bloke bat osatzera behartzen du Europa. Historiak nabarmen agertu du beha-
rrizan hori, baina gure gogoan ez dago prest haren esanahi osoa barneratu eta bere
neurriko ekintzak abiarazteko. Gure herrialdeak bidegurutze erabakigarrian daude;
banakako gainbehera ala berpizkunde kolektiboa aukeratu behar dute. Baina ez da
nahikoa bigarren hautuaren aldeko aukera egitea: berpizkunde kolektibo hori geure-
ganatu eta bere azken ondorioetaraino eramane behar dugu. Horrek guztiak gutako
bakoitzak bere burua psikologikoki askatzeko gai izatea eskatzen du lehenik, norbere
posizio isolatuaren forma geografiko, politiko eta ekonomikoa utzi eta izatez zein
gorputzez bera baino handiagoa den zerbaiti atxikitzeko: europar hiritartasunari.

Gure hondamendia eragin duten saiakera eta akatsen bidez landu eta ondu dugu
gure sinesmena. Akats horiek ezin dira aldi baterako zuzendu; betiko ezabatu behar
direla sentitzen dugu. Horregatik, Europako batasunaren auzia bere osotasunean az-
tertu behar dugu eta milaka urteko zatiketaren arrazoiak errotik moztean datzan era-
giketatzat hartu.

Gure ikuspuntua zuei adierazi eta Biltzar honen aktetan argi jasota gera dadin,
gure helburua honako hau dela baieztatzen dut:

Demokratikoki gobernatutako Europako herri guztien batasun federala, eta horretarako, beren subiranotasunaren zati bat lagatzeko beharra.

Botere federalek gainbegiraturako muga-zergen eta ekonomiaren batasuna, Europako mugen barruan, pixkanaka pertsonen, lehengaien eta kapitalen zirkulazio askeera eramango lukeena.

Ekialdearen eta Mendebaldearen arteko distentsioa eta elkarrekiko bermea ekarriko duen Europa batuaren kontzeptua.

H. Brugmans Jn.

Presidente jauna, jaun-andreok, bizitza publikoan funtsezkoa izan ohi da aurretiazko auzia zein den argitzea, guztiaren gainetik lehentasuna duen auzia; hori gabe ezin baitira gainerakoak behar bezala planteatu ere egin.

Antzinatean, Katonek aurkitu zuen auzi hori eta honako mehatxuzko hitz hauekin amaitzen zuen hitzaldi bakoitza: «Bai, baina... Kartago suntsitu egin behar da». Berdin egin zuten poloniarrek, partizioaren ondoren, ororen gainetik beren herrialdearen askatasuna bilatzen zutenean eta Holandako Alderdi Sozialistak ere bai duela mende erdi, ahalegin guztiak sufragio unibertsalaren aldeko borrokan bildu zituztenean. Eta duela gutxi ere bai, okupazioan, era guztietako militanteak nazien aurkako frontearen elkartu zirenean.

Beti aurkitu behar da aurretiazko auzia.

Eta gaur egun, 1948ko Europa honetan, Europako batasuna da, gure ustetan, aurretiazko auzi hori. Hori da hemen biltzen gaituena, ez gehiago, ez gutxiago.

Zergatik deritzogu hori?

Lehenik eta behin, arazo ekonomikoak —aurretiko auziak horiek ere— ezin direlako esparru nazionalen barruan konpondu. Eztabaida genezake zerga politikarako nazio barruko proiektu batez, nazionalizazio handiago edo txikiagoaz, honelako edo halako interbentzionismo nazionalaz... baina horietako bat ere ez dago arazoaren muinean.

Europako nazioz gairik erakunde bat sortzea da benetako auzia, oparotasun sendo baten oinarri izango den barne-merkatu zabal bat eskaintzeko gaitasuna duen bakarra. Ekipamendu teknikoaren sendotzea, gure baliabideak bateratzea, lana herrien artean banatzea: hori guztia amets hutsa da, nazio banaketak irauten duen bitartean. Beraz, ebatz dezagun lehenik aurretiazko auzia, hau da, Europa federatzea.

Gatazkarako joera nagusitu den mundu honetan, Europako herriak lehen biktimak izateko arriskuan daude. Zatikatuta eta indargabetuta, nazioarteko politikaren gorabeherak modu pasiboan pairatzen dituzte. Antsietateak hartzen ditu beren ahultasunaz eta besteen indar metatuez jabetzen direnean.

Badakite, gainera, ekialdeko blokeko nazioak traizionatuta sentitzen direla gure inkoherentzia dela eta. Eta badakite, azkenik, mende honetako arazoez konponbide globalak beharko dituztela, Europa zatitu batek susta ezin ditzakeenak. Uler-tzen dute, beraz, Ekialdeko herriei itzaropena emateko, gure erantzukizun globalak behingoan geure gain hartzeko, beste ezer baino lehen Europa federatu baten bene-tako indar bakegilea sortu behar dugula.

Baina horretarako arrazoi moralak izaten jarraitzen dugu. «Europa» hitz magi-koak, munduko eskualde bat irudikatetik haratago, bizimodu bat helarazten du, indibiduala eta komuna. Europarrak ez du inoiz, epe luzearako talde baten nagusita-suna onartu. Ez du inoiz giza eskubideak bermatzen ez dituen agintaririk onartuko. Europa askatasun sentsazioa da eta bere eguzkipean bizi izan diren gizon gehienek ez diete bertako drama eta gozotasunei inoiz susmo txarrik hartu. Europa Mozart da batetik, Charles Péguy bestetik, eta Shakespeare ere bada haiek batuta. Europa kon-formatzen ez direnen zibilizazioa da, beren buruarekin etengabe borrokan ari diren gizonen lurraldea da, ziurtasun bat egiazat onartzeko hura etengabe frogatu behar den tokia da. Beste kontinente batzuk harro daude haien «eraginkortasunaz», baina Europako klimak bakarrik egiten du bizitza arriskutsu, abenturazko, zoragarri eta tragiko... eta, beraz, duin bizitzeko.

Europako bandera askatasunaren bandera izango da nonahi.

Baina kontzeptu hori arriskuan dago, ez bakarrik kanpoko mehatxuengatik, baita, eta batez ere, europarren fede faltak hondatuta dagoelako ere. Iraultzarako grina galdu ote dute? Uko egiten diot hori sinesteari. Neke handi batek bereganatu ditu eta han daude, etorkizun izpirik gabe, gure herrialde itxien barruan itota, lizun usainak hartuta. Eta ez dute irtenbiderik ikusiko, muga horiek gainditzen ez ditu-gun bitartean, Europa federatzeko aurretiazko auzia ebazten ez dugun bitartean.

Utz ditzagun alde batera alderdien areriotasunak eta iragan mendeko ametsak: batu dezagun Europa. Hori da gure abiapuntua.

Eta gainditu dugu dagoeneko.

Gobernuek lanari ekin diote eta duela urtebete «utopikotzat» jotzen bagintuzten ere, gaur gobernuen lankidetzatik haratago zer nahi dugun galdetzen digute.

Zer gehiago nahi dugu? Ezeztagarri diren tratatu eta trabagarri diren adiskide-tzeetatik haratago, Europako erakunde federalak sortu nahi ditugu, autoritate-inda-rra dutenak eta herrien elkarte berri bat gauzatzeko gai izango direnak.

Izan ere, esan dezagun argi, eszeptiko izateko nahikoa arrazoi duen munduaren aurrean, ez zaizkigula batere, inola ere interesatzen, ez garai bateko Nazioen Elkar-tearen ez Europako NBE baten gisako eraikuntza diplomatikoak, beto-eskubideen-gatik geldituak.

Ez du zentzurik gobernuen arteko batzordeak sortzeak, horietan ministerioetako funtzionarioek beren «estatu-arrazoiak» ordezkatzeko jarraituko badute. Estatu subiranoen elkartzeko batek ez gaitu inoiz nazionalismotik salbatuko; ez gaitu 1923ko Alemaniako Kongresu Katolikoaren arabera, «gure garaiko heresiarik handiena» den nazionalismo tamalgarri eta beldurgarri horretatik aterako.

Hamaseien Lankidetzak, Bruselako Ituna txalotu egiten ditugu. Baina gaineratzen dugu ez dela ezer lortuko subiranotasun nazional sakrosantuen dogma gainditu eta herriek beren gobernuak astintzen dituzten, Spaak jaunak adierazi zuen bezala.

Haratago noa.

Europako federalismoa ez da soilik politikoa. Funtzionala ere bada. Europaren integrazioaren alde egiten badugu, ez dugu soilik «gizabanakoen gobernuan» pentsatzen. «Gauzen antolaketa» batez ere ari gara, San Simonen aspaldiko ideia bat gogora ekarriz. Eta «gauzen antolaketa» horretarako, ez dago autonomoak eta elkarri lotuak egongo diren erakunde espezializatuak sortzea baino premiazkoagoa den auzirik. Ez, ez dugu Europako Federazioaren errealitatean sinesten, federazio hori hainbat erakundetan gauzatzen ez bada: Europako estatu nagusi bat, Europako trenbideen konpainia bat, ikatzaren Europako batzorde autonomo bat, elektrizitatea zentzuz ustiatzeko bulego zentral bat; ez eta —gutako batzuok bereziki maite dugun ideia bat berreskuratzuz— esku-lanaren eta soldaten «konpentsazio» europar bat eskaintzen ez badu, langileentzako bizitzeko gutxienekoa bermatu, nazioen arteko *dumping* soziala ezabatu eta herrialde baten langabezia beste baten eskulan faltarekin konpentsatuko lukeena, gaur egungo egoera zentzugabe honi amaiera eman.

Eta nire pentsamoldearen muturreraino noa. Europaren antolaketa funtzionala ez da nahikoa ez eraginkortasuna bermatzeko, ez teknokrazia ahalguztidun batetik babesteko ere.

Izan garraio zein nekazaritzarako, gizarte-zuzenbide zein unibertsitate-erreformarako, erakunde horiek guztiek behar bezala koordinatuta eta demokratikoki kontrolatuta egon beharko dute. Europako Gobernu bat eta Parlamentu bat kontuan hartu gabe «Europa batuaz» hitz egitea ez da oso errealista.

Bai! Oso ongi dakit. Historia ez da inoiz errepikatzen. Iraultza burgesarekin sortutako egitura nazionalak ez dira, bere horretan, kontinente oso baten eta nahas-mendu ugari garai baten premiei aplikatzeko modukoak. Baina gai horri buruz ditugun ezberdintasunak gorabehera, ados gaude Europaren aldeko borondate politikoa bat antolatu behar dela, horrek soilik ahalbidetuko baitu demokrazia federalaren funtzionamendua. Eta Europako iritziz publiko hori ez da nazio ezberdinetako iritzien batura izango. *Sui generis* elementu bat izango da, fenomeno berri bat historian, bertako herritarrek Europar diren kontzientzia iraunkorra hartuko dut, hiritasun komun bat agertuko da.

Gure esku dago hiritartasun argia eta indartsua izatea. Eta bultzada handia beharko dugu gure bidean dauden oztopoak eraisteko. Bai! Une honetan, zalantzarik gabe, mundu guztia gure ideien alde agertzen da, nahiko modu lausoan eta hezian, eta printzipioz bakarrik. Baina mugimendu honek adierazpen orokorrak errealitate bihurtzea eskatzen duenean ikusiko dugu nazionalisten erresistentzia, eta era batera edo bestera «ezarritako desordenari» eusteko interesa dutenena. Egun horretan ez da ezer lortuko Europako iritzi publiko kontziente baten borondatea antolatuturik ez badago.

Horregatik, Europako lehen Biltzar hau ekintza politikoa da. Europa federatzea ez da ameslari batzuen ideala, ezta teoriararien irtenbidea ere: Europako gaur egungo belaunaldiaren berehalako helburua da, helburu eskuragarria eta funtsezkoa.

Zer esan nahi du honek? Prest gaudela gure usterik sakonenak ahazteko? Kontserbadore guztiak pixka bat sozialista eta sozialista guztiak pixka bat liberal diren edonolako «unionismo europarra» behar dugula?

Ez horixe. Aurretiazko auzia konpontzeko behin behineko bilera batean elkartu gara hemen, antagonismo nazionaletatik eta alderdien posizioetatik haratago doan zeregin bat burutzeko, programa minimo, iraultzaile eta zehatz bat gauzatzeko; izango ditu bere mugak baina izugarria izango da eta ez da sartuko barne-politikaren konbinazio bakar batean ere. Demokratak garen aldetik, doktrina kontrajarriek ez gaituzte beldurtzen; baina ziur gaude eztabaida emankorra izan nahi badugu, hura esparru egoki batean garatu behar dela eta esparru hori jada ez dela estatu-nazioarena, eratzen ari den Europarena baizik.

Eta orain Biltzar honen ondorioak ateratzera noa.

Honen ondotik izango dira beste biltzar batzuk. Ez dira hain ikusgarriak izango, beharbada, baina hobeto finkatuta egongo dira lankidetzaz unibertsalaren oinarrien gainean, edo hala espero dut behintzat. Biltzar horietan gaur egun oraindik ere berretsi gabe ditugun zenbait printzipiotatik abiatu ahal izango gara. Zehatzago eztabaidatuko ditugu Europa batuaren modalitateak eta edukia. Biltzar horiek Europako borroka-hondar bihurtuko dira: haietan sozialistak eta liberalak aurrez aurre egongo dira, eta baita zentralistak zentralizazioaren aurkakoak eta protekzionistak eta truke-libreen aldekoak ere. Eta entzungo ditugu beren burua «federalista integraltzat» dutenak ere, Europaren batasunaz kezkatuta, estatismoaren aurka edozein mailatan borrokatzeko prest. Eta Proudhon, Bathenau, Hobson eta nire herrikide Troelstraren ikasleek erakutsiko dute beharrezko sozializazioa ez dela «estatu» deritzon munstro moderno horren garaipena, kontrakoa baizik.

Ez dugu sinesten ahobatezkoatasunaren mito aurre-totalitarioan. Baina badira komunean ditugun bi ziurtasun.

Lehena da, behin gainbehera nazionalistatik salbatu ondoren, estatismoaren aurkako horiek zuzenduko dutela Europako politika hemendik aurrera eta etorkizun-

nean, eta planteatzen diren gai berriei errealismo handienarekin erantzuten jakingo dutela.

Bigarrena da batzuok zein besteok, guztiok, onartu beharko ditugula Europako Federazioak ezinbestean ekarriko dituen nahasmenduak. Izan ere, badakigu ikuspegi berri horretan arazo guztiak argi berri baten pean planteatuko direla eta biharko errealitateei ez zaizkiela formula zaharrak aplikatuko.

Nik neuk hiru ondorio ateratzen ditut:

Lehenik eta behin, Europako iraultza horri esker, herriek beren ingeniarietza propioa aurkitu ahal izango dute eta hari dagozkion forma sozial berriak inprobisatu. Bigarrenik, esparru federal horretan indar bizi guztiak beharko ditugu, lan-indarrak bereziki. Europa berria «ekoizleen» eta langileen Europa izango da, hitz horiek zentzurik zabalenean ulertuta eta eskulangileak zein gure bizitza ekonomiko, kultural eta sozialeko agintariak barne hartuta. Eta ideia hori sendo azpimarratu nahi nieke gaur uko egiten digutenei.

Eta azkenik, esan behar da, Europak batasunaren bidez bere burua berritzeko modua aurkitzen badu, munduan duen independentzia konkistatu ahalko duela. Independentzia morala eta soziala; izan ere, Handien artean, elkartzeko modu berezia gorpuztuko du, elkartasun aske eta aktiboz egindakoa. Ez da neutrala izango, noski, gaurko antagonismoetan. Baina adiskidetzailerik boteretsua izango da. Ez du inorenganako gorrotorik izango, baina bai bere bokazioari jarraitzeko eskubidea defendatzeko asmo sendoa, askea eta independentea.

Horregatik sinesten dugu irmoki Europaren norakoan. Baina, adi! Kontuz harrotasunarekin, kontuz handikeria europarraren tentazioarekin!

Argi izan dezagun bete beharreko misioa duela; eta ez defendatu beharreko privilegioak. Jakin dezagun menderatzeko nahiak ez duela atzera egiten burgesiaren nahien aurrean. Ezer ez da lortuko Europaren batasunik gabe... Baina hori ez da panazea. Europaren berpizkundearen aldeko ahalegina tradizioak piztuz eta berritze-indarrak bortizki astinduz egingo da. Ondare bat defendatu nahi izateko, haren gaur egungo balioan sinetsi behar da. Eta nondik aterako dute gure herrikideek indarra, inguruan huskeria eta areriotasuna besterik ikusten ez badute? Nola hartuko dute inongo arriskurik, etsita edo nazkatuta badaude? Maila espiritual kaskarreko bizimodu eta garai honetan, txango turistiko baten ausaz soilik ezagutzen dute Rembrandt eta itxita dute Joben Liburua.

Nazionalismoak estututa, jada ez dakite zer espero. Ez, Europaren arazoa ez da soilik atzerriko inperialismoa edo barne-egitura zaharkitua. Arazoa gure bizitza arruntaren pobrezian datza batez ere.

Bokazio faltak kaskarkeria dakar sarri gizakientzat. Baina, erresistentzia garaian, lokartuta zeudenak esnatu eta benetako heroi bihurtzen ikusi ditugu. Gerta dadila horixe bera gaur ere!

Berriro ere erresistentzia egin beharko dugu eta. Nori? Zeri? Kanpoko mehatxuei? Bai, inola ere; ez baitugu Europa kolonizatu, degradatu, totalitario eta menpekorik onartuko. Baina, horrez gain, gure txikitasunak eta gure beldurak gainditu beharko ditugu. Handitasunera bidean gaindituko ditugu; batasunaren bidez gu geu izango baikara berriro.

Eta azken aukera hau baliatzen badugu, gure bilobek honako hau esango dute gutaz:

«Zoritxarraren erdian berriro zutitu ziren. Morrontzak eta ahuleziak gainditu zituzten. Herri askeen kemena ezerk ezin duela hautsi erakutsi zuten. Zuzenak, indartsuak eta baketsuak ziren. Gizateriaren duin izan ziren».

Jainkoa lagun, Biltzar hau Europako bizidunak eta erdi hilak esnatuko dituen deiadarra izan bedi!

G. Gafencu jn.:

Ekialdeko europar gisa, atsegin handia da niretzat hemen bildu gaituen Europar Batasunaren ideari gorazarre egitea.

Hori esanda, aitortu behar dut ez dudala neure burua aberria altzairuzko oihala-ren atzean dutenei egozten zaien «behatzaille» epitetoak mugatuta ikusten; ez da hau garatu nahi dugun Europaren salbazio-obra oztopa dezaketen formuletan gelditzeko unea.

Europarrak ez dira mota ezberdinetakoak haien herrialdeek jasaten dituzten sufrimenduen edota nork beregain hartu beharreko borroken arabera; bidegabea ez ezik, oso kaltegarria izango litzateke proiektu europarrarentzat, patuaren kolpeak gehien jasan ditzaketen nazioak ideia europarraren babesetik kanpo geratzea, hori baitute azken aterpe eta itxaropen.

Izan ere, Europa bakarra da eta gorputza mutilatuta eta zatituta izan arren, bakarra eta zatiezina da bertara gidatzen gaituen asmoa. Europa ezin da Mendebaldeko berritasunean jaio gero Ekialdean hiltzeko; bere muga naturalen barruan baino ez ditu osasuna, handitasuna eta indar berria berreskuratuko.

«Europa» hitzak ez du Ekialdeko herrialdeetan baino oihartzun indartsuagorik eta hunkigarriagorik sortzen beste inon. Europar batasunaren ideiak bakearen promesa gordetzen du kontinente erdi horretan eta, harekin, askapenaren promesa.

Sinetsita nago, jaunok, nire herrialdearen eta Errumaniaren patua partekatzen duten inguruko herrialdeen asmo sakona adierazten dudala, hemen, Europarekiko leialtasuna eta Europa batu baten parte izateko nahia era solemnean baieztatzen ditudanean. Horrekin, enpresa baten arrakastan jartzen dugu gure itxaropena, konti-

nentea salbatzeko eta batzeko arazoari bere osotasunean begiratu eta irtenbide global bat aurki dezan.

Hiru motatakoak dira azken aldian Europar Batasunerako mugimendu handia eragin duten arrazoiak.

Badirudi, lehenik eta behin, azken gerrak berdin eragin dien kontinenteko herrialde handi zein txikien susperraldi ekonomikoa, ez dela posible izango baterako ahaleginik eta plan orokorrik gabe.

Bigarrenik, gero eta argiago dago ekialdeko presio handiak arriskuan jartzen duela Europa osoa, eta borondatearekin eta indar bateratuekin baino ezin zaiola horri aurre egin.

Azkenik, badirudi gaur egungo baldintzetan, arma modernoek —berehalako suntsipen osoko armek— etengabe mehatxatzen dutela bakea eta gizateriaren existentzia bera, eta horiek ziurtatzeko, gero eta zabalagoak eta izaera unibertsalekoak diren erakunde politikoen beharra dagoela.

Arrazoi horiek guztiek Europako arazoa modu globalean konpontzeko beharra agertzen dute.

Izan ere, ez dago susperraldi ekonomiko posiblerik, Europa bitan zatitzen duen eta ekonomikoki osagarriak diren kontinente bereko bi zati bereizten dituen hesi zentzugabea ezabatu ezean. Ez dago ez ongizate ez justizia sozial egingaririk, Mendebaldearen eta Ekialdearen artean truke askea berrezartzen ez bada, ekoizpenaren banaketa hobe eta lanaren ordainketa hobe ahalbidetuz; inoiz ez da behar adina azpimarratuko zenbateraino dauden lotuta mendebaldeko langileak eta Errumania, Polonia, Hungaria eta Balkanetako laborariak. Esan dezagun argi, Europa bere osotasunean baino ezin da batasun ekonomiko gisa hartu; Mendebaldeko ekonomia berreskura daiteke kanpotik datozen aparteko bitartekoekin, baina ezin izango ditu estatu normal batek eskaintzen dituen osasuna eta sendotasuna gozatu, Europako Mendebaldearen eta Ekialdearen arteko ezinbesteko lotura berrezartzen ez bada.

Eta Europako bakeari dagokionez, etengabeko mehatxupear dagoela jakinik, nola bermatu Mendebaldeko segurtasuna epe luzera, Ekialdeko herrialdeen askatasunik gabe? Joan den mendeko historiaren ikasgai nagusia Mendebaldeak Europako ordena juridiko bat bertatik Ekialdera zabaltzeko egin duen pazientziazko saiakera iraunkorraren arrakasta izan da, kontinentearen bakerako ezinbestekoa izan dena. Ordena hori ezarri eta hedatzea lortu duten bake-tratatu handiek —1815eko Vienako Tratatuak, 1856ko Parisko Tratatuak eta 1878ko Berlingo Tratatuak— kontinenteko segurtasunaren muga gero eta ekialderago finkatzeko ahalegina egin dute. Helburua lortzeko Ekialdeko herriak bata bestearen atzetik askatu dituzte, nazioarteko zuzenbidearen babes eta potentzia handien berme kolektiboaren pean jarri eta Europako oinarritzko printzipioa gailendu dute, zeinaren

arabera, Ekialdeko arazoak, kontinenteko beste alde guztietakoak bezala, ezin diren potentzia bakar baten nahien eta xedapenen arabera arautu, potentzia guztien adostasunez baizik.

Eta gaur, gertakariak kontinentearen antolaketa bateratuan aurrerapauso bat ematera behartzen gaituztenean, utzi al ditzakegu zuzenbidearen, segurtasunaren eta politika onaren printzipioak alde batera, printzipio horiek Europaren beraren sorrerarekin hain estu identifikatuta egonik?

Nahi bagenu ere, ezingo genuke. Izan ere, gaur egun, gure nahiaz, gure borondateaz eta Europa batzeko ahaleginaz gain, bada bateratze-lan hori lortu nahi duen beste ekintza bat. Eta izugarri arriskutsua litzateke ekintza horri kontra egitea, zorrotasun handiz, akordioak lortuz eta konponbide nahasiekin baitoa aurrera. Nola hartuko dugu orain etsia Europari irtenbide partzial bat emanez, Errusia sobietarrak arazoa bere osotasunean planteatzeko ausardia duenean eta altzairuzko oihal zein muga zahar guztietatik haratago, europar guztiei ordena komun bat ezartzea proposatzen dienean: diziplina eta erregimen berberaren menpe dauden estatuen arteko elkartzeko estua, alegia. Amore eman eta partekatze-ideia hori onartuko bagenu ere — salbuespenik gabe beti gerra ekarri duen ideia izanik — partekatzea norekin egin erabaki beharko litzateke, baina ez dago horretarako bazkiderik: Errusia sobietarrak ez du partekatu nahi, askoz gehiago nahi du. Europa bitan banatzen duen lerro arbitrarioa hondar gainean marraztuta dago; aurrera Mendebalderantz egin dezake, helburu unibertsalak dituen politika baten esanera, edo atzera, Ekialderantz, kontrako borondate baten presiopean; baina dagoen lekuan ezin du iraun, ez baitu legezko muga baten pisurik. Ez eta legezko izaerarik ere: Mendebaldeko armadekin topo egin zuten ustekabeko lerroa da, baina urrunago iritsi nahi zuten eta bertan geratu izanak ez du esan nahi asmo hori baztertu dutenik. Lerro hori dagoen bitartean, ez da bakerik izango munduan, eta ez da izango Europarik ere.

Beraz, Europa batu bat eratzeko, ideia europarrari hedatzen utzi behar zaio, bere ohiko esparrua bete dezan. Ikuspegi totalitario bateko Europa uniformearen ideiarekin aurre egiteko, mendebaldeko eta Europako ikuskera duen eta Europa bere osotasunean batu nahi duen ideia hedatu behar da.

Horrela, Europa batzeko ahalegina naturalki kokatzen da aipatzen ari garen korronte handian, gaur egun mundua antolaketa unibertsal baterantz daramana. Antolamendu honen ideia, Mendebaldeak defendatua, termino unibertsaletan baino ezin da pentsatu; eta ezerk ez luke Europa batu bat gauzatzea hobeto ziurtatuko Estatu Batuen laguntza irmo eta eskuzabalak baino. Haren botere gero eta handiagoak gero eta pentsamendu informatuagoa eta borondate sendoagoa jartzen baitu irismen handiko politika baten zerbitzura.

Azpitarratu nahi nuke, jaunok, Europa Batzeko asmoa ezin dela gauzatu jarraera positibo eta ausartik gabe. Europako eta bertako herrialdeetako bilera batzue-

tan, etorkizuneko erakunde kontinentalaren atea irekita utziko direla esan zaie Ekialdeko ordezkariari, herrialde guztiek Europako Gutunarekin bat egin ahal izan zezaten. Baina ez da nahikoa atea irekita uztea; Ekialdeko herrialdeak, europarrak izan nahi arren, ezingo dira ate horretatik igaro erregimen totalitario baten hertsapen izugarria jasaten duten bitartean. Horrelako erregimen batek nazio-sentimendua baino, Europako espiritua jazartzen eta zapaltzen du; askatasun oro ezabatuz, zuzenbidearen eta erlijiozko fedearen oinarriak ahulduz eta gizabanakoari aberri baten partaide izatearen sentimendua ez ezik, Europako komunitatearen kide izatearen sentimendua bera ere ezabatzen ahalegintzen da.

Europako atea zabalik uztea Europaren ideiak ekialderantz egitea ahalbidetzeko eta bertako ondare komunetik geratzen zaien apurra defendatzeko borrokan ari diren herriak erreskatatzeko dela ziurtatu nahi genuke.

Nola eman diezaiokegu behar dugun eragina eta indarra asmo europarrari? Lehenik eta behin, benetan eraginkorra den batasun-printzipio bat behar dugu; eta nire ustez ez dago printzipio federala baino hoberik. Estatu erabat subiranoen arteko batasun edo aliantza soil bat ez zait nahikoa iruditzen gaur egungo baldintzetan antolamendu bateratua lortzeko; ezinbestekoa iruditzen zait estatu ezberdinen arteko lotura organiko baten sorrera aurreikustea, bai eta aginte goren komun bat ere. Kasu horretan ere, Ekialdean erabiltzen diren metodoak hausnartu behar dira kontinentea bateratzeko. Egia da Moskuk «subiranotasun nazionalak» errespetatu eta defendatu nahi dituela; baina kontuan hartzen badugu, ikuspegi totalitarioaren arabera, Estatuak alderdi komunistarekin bat egin behar duela, eta herrialde bakoitzean alderdi hori diziplinarik zorrotzenaren mende dagoen nazioarteko komunisten zati bat besterik ez dela, ulertzen dugu subiranotasun printzipioari bere substantzia erabat kendu diotela eta ezingo dela eragotzi Moskuk lortu nahi duen erabateko uniformizazio-lana.

Kontinentearen salbazioa irtenbide komunek metodo zaharren gainetik izango duten azkartasun eta eraginkortasunaren mende dagoen unean, printzipio federala baino ez dut ikusten soluzio horien arrakastaren berme gisa.

Europa batuaren forma konstituzionala erabaki behar duen printzipioa baino are garrantzitsuagoak iruditzen zaizkit Europako ordena berriaren edukia bermatu behar duten printzipioak. Hau ez da lekua Europako erkidegoaren bizitza politiko, ekonomiko eta soziala gidatzeko ezarri nahi genituzkeen arau komun urrien xehetasunetan sartzeko: askatasun indibidualak eta nazionalak bermatu, estatuaren, sindikatuen eta langileen arteko lankidetzak ekonomikoa zehaztu, eta justizia sozialeko ideal bat eraginkortasunez bilatuko duten arauak zehazteko. Programa hori zehaztea eta garatzea gure askotariko batzordeen zeregina da.

Honako puntu bakar hau baino ez dut azpimarratuko: politika irmoa behar da, Europa defendatzea eta batzearen neurriko lan neketsua egiteko.

Eta politika hori ahalik eta europar gehienengana irits dadin saiatu behar dugu, muga eta oztopo arbitrarioetatik harago, haien indar eta energia guztiak Europaren kausaren alde mobilizatzeko. Izan ere, praktikoa da eskura duguna berehala egitea; baina batasuna etapaz etapa sor badaiteke ere, bere osotasunean pentsatu eta abiarazi behar da Europa batu baterako plana. Europar Batasunaren politikak askatasunen eta eskubideen gutun bat prestatu, kontinente osoa gobernatzeko pribilegioa ozen aldarrikatu eta Europan ordena komun bat ezartzea proposatu behar du hasieratik, hau da, kontinenteke herri eta nazio guztiek sinetsiko duten eta haren alde elkartasunez borrokatuko duten zioa behar du.

Zenbatu ahalko dira batasuna askatasunez nahi duten eta herrialde bakoitzean zenbakiak alde dituzten gizonak. Eta herrialde askotan, isilean egingo da zenbaketa; baina, horrek ere astindu egingo du egoera eta urrats garrantzitsua izango da batasunerako eta askapenerako bidean.

Europa berreraikitzeak arriskuak dakartza, jakina. Gaur bakea egitea bezain arriskutsua da. Baina bakea sortu egin behar da. Askoz ere arriskutsuagoa litzateke desordenen eta berehalako gatazka baten etengabeko mehatxupean egotea. Eta bakea lortzeko, Europa batu behar da.

Europa bateratuan, bizitza eta askatasunerako printzipio aktibo gisa dugun fede probokazio-ekintza barik, arrakastara eraman beharreko bake-obraren ekarpen bat dela jakinik, Ekialdeko borondate oneko gizonok, zuengana deitu gaituzuenok, prest gaude ekintza komun honetan parte hartzeko.

Paul Van Zeeland jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, gizon ororen bizitzan, badira etorkizuneko gertaerak luzaroan eta batzuetan betiko marrazten diren une larriak: gertaera horiek arrakastak zein porrotak izan. Hori gertatu ohi da herrien eta kontinenteen kasuan. Eta Europarentzat erabakiaren une fatidiko hori, promesaz betetako une hori iritsi dela ukatzea errealitateari begiak irmo ixtea litzateke. Alde batetik, Europako herritarren masek, bizi-senak berak bultzatuta, ulertu dute ekiteko garaia dela. Esan dugu jada Gobernuak hasiak direla hurbilketa ekonomiko eta politikorantz aurrera egiten, baina amaitu da erdibideko neurrien garaia. Ur ertzera isuriak jausten dituen korronte hori aprobetxatu behar dugu, gure eskura dauden indar guztiak bildu, abiadura irabazi eta gure aldeko patua lortzeko.

Hala ere, ez gaitezen itxaropen hutsean erori guri dagokigun eginkizuna dela eta; izan ere borondate oneko gizonak gara eta bakeari eta justiziari beste arma batzuekin zerbitzatzeko kezka batzen gaitu. Gutako gehienok sinetsita gaude Europaren salbazioa eta, ondoren, munduaren oreka batasun europarra azkar eta eraginkortasunez sortzean datzala. Baina konbentzimendu horrek, zuzena eta sakona izan arren,

ez ditu bere horretan helburua lortzeko konpondu behar ditugun zailtasun handiak aldatzen.

Europari bere fisionomia anitza eman dioten kausak ez dira hutsalak; arrazoi horiek luzea, aberatsa eta loriatsua izan den historian hondoratzen dituzte beren sustaiak. Eta izan diren gertaerek ez diete erraz amore emango gure desio eta irrika legitimoenei ere. Baina egitate berri bat dago, eta beste guztiak gainditzen ditu; egitate horrek Europako batasunaren arazoa planteatzeko giro errealista sortzen du. Bide zaharretatik jarraitzeko ezintasun erradikala eta bide berri bat aukeratzeko erabateko beharra gailendu dira, jakinik bidea garaia, handia dela. Europako nazioei eta beren herriei beren mendetako ahaleginaren helburuak ziurtatu nahi badizkiegu, bakea, oparotasun ekonomikoa eta zibilizazioaren alderdi guztien garapena, nahi badituzte; gure egitekoaren zailtasunek ez gaituzte gelditu behar; aitzitik, horiek gauzatzeko, gogor lan egiteko eta azkar lan egiteko arrazoi gehigarri bat besterik ez lukete behar.

Eta honako hau da, laburbilduz, Biltzar honen zentzua: Europako herri-masen nahiei erantzutea, beren asmoei adierazpen zehatz eta konkretuagoa ematea, gobernuiei erakustea, beren ikusmoldeetan ausartak izan arren, iritzi publikoa atzetik izango dutela, dagoeneko aurretik ez badute. Hitz gutxitan, zailtasunek eta beharrek konponbideak, eta horiek aplikatzeko energia eta borondatea ekarriko dituzten giroa sortzea da gure egitekoa. Ez da asmo handirik lortzen oinazez eta esfortzuz egiten ez bada. Europak ordaindu du jada oinazearen prezioa. Hemen dagoen edonork daki hori, bere bihotzean eta askotan azalean sentitu baitu. Orain esfortzuaren prezioa ordaintzea dagokio Europari, eta puntu honetan bi arrazoi nagusi daude itxaropenerako eta konfiantzarako.

Lehenengoa Europari berari dagokio. Nork jar dezake Europako jendetzaaren balioa zalantzan, bertako armada erregularrek soilik ez ezik, bertako populazio zibilek, Erresistentziaren kohorte zenbatezinek eta Europa osoko emakumeek eman duten gure zibilizazioaren giza balioekiko fideltasun froga ia gizagaindikoaren ondoren? Ez, kontinente zaharreko energia eta indar erreserbak edozein egitekoren mailan daude, egitekoaren lana eskerga izanik ere. Europako herriek behar duten gauza bakarra buruzagiek ibilbide argi bat seinalatzea da. Eta itxaropenerako bigarren arrazoa Europatik haratago doa, hura mundu osoarekin lotuz. Hau ere berrikuntza da gizateriaren historian. Izan ere, zientzia eta teknologia modernoaren aurkikuntza harrigarrirei esker, gizakiak hain ondo menderatzen du materia, ezen atzoko amets asko berehalako aukera zehatz bihurtu baitira aurrerantzean. Gure eskuetan ditugu gizaki bakoitzari, edonon dagoela ere, bizitza material duinerako eta bere garapen espiritualerako zabal-zabalik dagoen ate bat ziurtatzeko baliabideak. Mundu osoko harreman politiko eta ekonomikoak bakeari eraginkortasunez eutsiko liokeen oinarri organiko baten gainean ezarriko balira, aro berri bat argituko litzateke eta haren dis-tira paregabea izango litzateke. Gaur alternatiben aurrean gaude, esaldi anglosaxoi

zoragarri batek dioen gisa: onenaren edo txarrenaren aurrean gaude. Haien bihotzetan, milioika europarrek egin dute jada aukera. Europaren batasunaren bidez beren etxeak eta bizitzaren zein zoriontasunaren kontzeptua babestu nahi dituzte eta, aldi berean, mundu hobe horren eraikuntzan lagundu nahi dute, europarrek eta beste hainbatek kontzienteki eta konfiantzaz beren bizitzako sakrifizioa egin baitute haren alde.

Presidente jn.:

Honako ebazpena proposatzen dizuet:

Ebazpena: *«Bere egitekoaren hasieran, Europako Biltzarrak adierazi nahi du bere helburuak Europa osoa batuta eta antolatuta dagoenean bakarrik lortuko direla erabat.*

Hamasei naziok aurrerantzean lankidetzan jarduteko erabakia hartu dutela kontuan hartuta, elkarteak ez dela itxiko azpimarratu dute eta herri guztiei anaiarteko agurra bidali diete».

(Txaloak luzaroan)

Inork hitza hartu nahi du? Bestela, ebazpena onetsitzat emango da.

(Txaloak)

Beste ohar bat eman behar dizuet. Batzordeak bihar 09:00etan bilduko dira.

Saioa amaitutzat eman da.

II.2.

Osoko bilkuraren amaierako saioaren akta. 1948ko maiatzaren 10a, astelehena (arratsaldea)

Presidentea: H. van Zeeland jauna

(Amaierako saioa 18:35ean hasi da)

Presidente jn.:

Jaunok, azken saioari ekingo diogu.

John Masefield Ingalaterrako poeta sarituak Biltzarrerako bereziki sortu duen poema bat entzuteko eskatzen dizuet.

JOHN MASEFIELD Jn.:

(liburuaren aurkezpena)

Hain lanpetuta eduki gaituzten bilerak amaitzeaz direla,
ekar ditzagun gogora eta eman diezazkiegun eskerrak
sufritzen duten lurralde oroko gizonentzat itxaropena irudikatu eta,
ondoren, antolatu zuten horiei.

Gure eskerrik beroenak, saioa amaitzen ari den honetan,
Pieter Kerstens-i eta bere adiskide taldeari,
gure anfitrioiei; gaur eskerrak ematen dizkiegu
eramango ditugun bi pozgarri handiengatik.

Lehenik eta behin, belaunaldi handi bat ikustearen gozamina,
zeinak, adorez, alaitasunez eta buru-belarri lan eginez, ezabatu egin baititu
eragin guztiz kaltegarriko gizonek ekarritako gaitzen orbainak.

Bigarrenik, itxaropen argia, Europa ilunpetatik berriro sortu eta,
bere antzinako sustraieetatik, fruituak
(Zuzenbidea, Edertasuna, Jakinduria) emango dituenarena.

Horixe da hemen piztu den argia,
gizonarentzako itxaropena, hemisferio erdian zehar hedatzen dena.

Lurraren egun ilunenean argitasuna dakarren itxaropena,
Gonbidatuek eramango dugun opari aparta.

Presidente jn.:

Van Anrooy andreak, Herbehereetako Emakumeen Kontseilu Nazionaleko presidenteak, milaka emakume europarrek sinatu eta Europako Biltzarrari eskainitako liburuaren mezu bat irakurriko du. Bertan biltzarrari gorazarre egin eta desiorik onenak eskaintzen dizkiote.

(Txaloak)

Van Anrooy and.:

Europako herriei eskainia. Europako Biltzarrari beren babesa adierazten dioten Europako emakumeen eta emakumeen elkarteen sinadurak biltzen ditu liburu honek.

Biltzarra antolatu dutenek eta bertan ekarpenak egin dituztenek haien atxikimenduari esker Europako erkidegoa sortzea lortuko duten itxaropena eta asmo sendoa agertzen dute bertan emakumeek.

Europar bakoitzari eskatzen diote, Europako erkidegoa osatzeko asmoa partekatuzetik haratago joan daitezela, arlo sozial, ekonomiko, politiko eta kulturalean aurrerapen konkretuak lortzeko lan egin dezatela, bakoitzak bere sinesmen sakonenen arabera, giza duintasuna babesteko eta baita munduko gure aberri zaharrear, distira berria sortzeko ere.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ordezkariek hitz batzuk esateko eskatu diote Errepublikako kontseilari Claire Saunier andreari.

C. Saunier and.:

Jaun-andreok, ohore erabat hunkigarria da Europako lehen Biltzar honetan parte hartzea.

Gure asmoa ez al da gorena? Bake, askatasun eta justizia sozialeko mundu bat eraiki nahi dugu eta, horretarako, lehenengo harriak jarriz Europa egin!

Etxe honetan, inoiz denok elkarrekin biziko garela espero dugu. Familia honetan, familia guztietan bezala, emakumeek eta gazteek beren lekua izango dute.

Gaur hemen dauden emakumeek argi eta garbi esan nahi dute Batzar honetan —eta haien izenean ari naiz— beren kideekin lan egiteko asmoa dutela etxe komun hori eraikitzeko.

Ez gara feminista aldarrikatzaileak. Femeninoak gara eta hala izaten jarraitu nahi dugu; gure kideen bide bera eginez, eskutik helduta, helburu bererantz. Horretarako, gainerako emakume guztiak behar ditugu gurekin bidean eta gure seme-alabei tolerantzia espiritua, Europako anaitasunaren zentzua eman behar diegu, haiek izango baitira biharko Europa.

Horregatik, eta ekintza praktiko bat proposatu nahian, ohore handiz jakinaraziko dizuet Micheli (Suitza) eta Humbert (Frantzia) andreak aurkeztu eta arratsaldeko emakumeen bileran adostutako ebazpen proiektu hau.

«Europako Biltzarreko emakume ordezkariak Hagan proposatzen dute...
(Dokumentua irakurtzen du)
(Ikus dokumentua)
...Biltzarretik ondorioztatuko diren lanak».

Batzarreko Mahaiaren esku utziko dut ebazpen-proiektu hau eta, hemen gonbidatutako emakume guztien izenean, eskerrak eman nahi dizkiet, bihotz-bihotzez emakume holandarrei, haien harrera atsegin eta eskuzabalagatik. Haiei eta gure lagun holandar guztiei esker, Europako adiskidetasuna benetan bizi izan dugu egun hauetan.

(Txaloak)

(Presidenteak gogorarazi du, Biltzar honetarako adostutako prozeduraren arabera, ez dela bertako hitzaldien interpretaziorik eskainiko)

Presidente jn.:

A.M. Duncan Sandys jaunari, Koordinazio Batzordeko presidenteari, ematen diot hitza.

Duncan Sandys Txit Ohoragarria:

John Masefield jaunak ederki adierazi du bere hitzekin hemen gauden guztiok anfitrioi holandarrekiko sentitzen dugun esker on sakona. Bereziki eskertu nahi nituzke Kerstens senataria eta bere lankide diren Kaars Sypesteyn jauna, Viskil jauna, van Stam jauna, Haremaker andrea eta Van Broekhuizen jauna, baita ostatuaz, otorduez, idazkaritza lanez eta bidaiak antolatzeaz arduratu diren beste guztiak ere.

Zuetako inork baino hobe ezagutzen dut zenbaterainoko ahaleginak eta sakrifizioak egin behar izan dituzten Biltzar hau berean hartu ahal izateko. Espero dut bileren historiko honen emaitza bikainekin jarritakoa eta gehiago jasotzea ordainetan.

Biltzar hau antolatzeko erabakia hartu genuenean, helburu hirukoitz bat genuen buruan: lehena, Europa batzearen aldeko kausak duen babes handia erakustea; bigarrena, ikuspegiak trukatzeko aukera bermatzea eta ekintzarako gomendioak adostea, eta, hirugarrena, kanpainari bultzada berri eta sendoa ematea.

Ziurgabetasun eta eztabaida politiko ugari aurre egin behar izan diegula ikusirik, ulertu genuen porrot egiteko edo huts egiteko arriskua egon bazegoela. Zereginak handiak direnean ordea, handiak izan ohi dira ere hartu beharreko arriskuak. Europako bizitzako elementu garrantzitsu batzuen parte hartzerik gabe, eta uneren batean hala izan zitekeela zirudien, Biltzarrak ez luke izango, ez eragiteko gaitasunik, ez ahalmenik. Hemen zaudeten guztioi esker —zuetako askok, gainera, sakrifizio pertsonal handia egin behar izan duzue—, Europaren patuari buruz deliberatzeko inoiz elkartu den herritar independente gehien eta ordezkagarritasun maila handiena dituen batzarra da hau.

Gure eztabaidek gure erakundeetan pitzadura sakonak edo politikari buruzko desadostasun bateraezinak agerian jartzen badituzte, eta hori gerta daiteke, Biltzar hau egiteak gure kausa, indartu beharrean, ahuldu egingo luke. Noski, iritzi desberdinak daude gai jakin batzuen inguruan eta beti izango da horrela, baldin eta beren aferak eztabaidatzeko elkartzen direnak gizon libreak badira. Dena den, iruditzen zait ados egongo zaretela: gure eztabaidatan lortutako adostasun maila benetan da azpimarratzeko modukoa. Beharbada, deigarriena da ikustea zer nolako seriotasunez hartu dituen bere gain Biltzarrak dagozkion erantzukizunak. Hiru egun eta erdiz eztabaidatu dugu Osoko Bilkuran eta Batzordeetan, guztira, ia 60 orduz. Horrek frogatu egiten du erabakita gaudela egon daitezkeen desadostasunak gainditzeko zubiak eraikitze, elkarrekin lan egiteko oinarri bat aurkitze, guztiok sutsuki sinesten dugun helburu komun hori lortzeko abiapuntua izan dadin.

Zalantzarik gabe, zuek guztiok egindako ekarpenari esker, eta gurutzada honetan bidaide ditugun kazetarien konpainia itzaltsuaren jarrera lagungarriari esker, gure ibileraren txostenek itxaropen eta inspirazio mezu bat helarazi diete milioika adiskide europarrei eta itsasoz bestaldeko gure lagunei.

Zorionez, Europa batzeko prozesua fase teorikotik harago mugitzen hasia da. Gertaera larriek eragindako presioa dela eta, hainbat Gobernu onartu dute beharrezkoa dela lankidetzan jardutea, bai arlo ekonomikoan, bai militarrean, arrisku zehatzei aurre egin ahal izateko. Zorionak Gobernu horiei guztiei azken hilabeteotan lortutakoagatik guztiagatik. Dena den, ez gaitzala egindakoaren berotasunak itsutu, ez dezagun gutxietsi oraindik aurretik dugun bide luzea. Oraindik urrun gaude botere eraginkorrez hornitutako Europako nazioarteko agintaritza bat sortze-

tik eta, azken batean, hori litzateke zintzotasunaren eta erabakitasunaren benetako erakusgarria.

Bestalde, onartu beharko dugu printzipioak aldarrikatzeko fasetik horiek praktikara eramateko faser aigarotzeak zailtasunak nabarmen handitzea ekarriko duela.

Badakigu Europaren batasunak lurralde guztietako biztanle orori onura iragarrezinak ekarriko dizkiola. Halaber, ezin dugu pentsatu gure helburua lortzeko ahalegin honetan, aldi batean behintzat, ez denik interferentziarik egongo interes nazionaletan eta hainbat sailetan. Uste dut, tamalez, kontuan izan behar dugula beren interesetan kalteak antzematen dituzten horiek erresistentzia handia agertuko dutela, eta beldur naiz ahalegin guztiak egingo dituztela sentimendu patriotikoa mobilizatzeko eta behar ez bezala erabiltzeko, beren gobernuak geldiarazteko ahalegin batean. Gobernuak, presio horiei aurre egin ahal izateko, iritzi publiko informatuaren eta konbentzimendu handikoaren babes sendoa izan beharko dute.

Herritarren babesarekin, eta herritarren ezinegonarekin, kontrapresioa sortzea ezinbestekoa da Europa batzeko prozesuan. Hori, noski, ez da Gobernuak bere kasa aurrera eraman dezaketen zeregin bat. Erakunde independenteek soilik egin dezaketen zerbait da. Europaren batasunaren alde diharduten mugimendu independenteak orain arte baliagarriak izan dira, eta beren zeregina are funtsezkoagoa izango da aurrerantzean.

Europarekiko konfiantza hedatzeko zeregina hainbat erakunderen esku dago une honetan, azken urteotan berez sortu diren batzorde eta taldeen esku. Batzuk nazio mailakoak dira, beste batzuk nazioartekoak, batzuek doktrina zehatzak defendatzen dituzte, batzuek alderdi jakin batzuetako kideak baino ez dituzte biltzen, beste batzuk hainbat alderdik osatutakoak dira, batzuen ekintza arlo zehatz batzuetara mugatzen da, hala nola parlamentura, azterlan ekonomikoetara edo truke kulturaletara; beste batzuk, aldiz, herri mugimenduak dira.

Hasierako fase hauetan, normala denez, kasu batzuetan jarduerak gainjarri egiten dira eta lehia osasuntsu puntu bat ere badago, oso emankorra ez bada ere. Misiolari talde desberdinek kapera aurkariak mantentzeak, halabeharrez, zalantzak eta ziurgabetasuna sortzen ditu bihurtu nahi dituzten artean. Europaren batasunaren mezua segurtasunez eta eraginkortasunez aldarrikatu nahi badugu, erakunde militanteek beren ekintzak adostu beharko dituzte eta, ahal den heinean, aho batez hitz egin beharko dute.

Hain zuzen ere, horixe izan zen joan den abenduan Europaren Batasunerako Mugimenduen Nazioarteko Batzordea eratzeke arrazoia. Nazioarteko Batzorde horren babespean antolatu dute Europaren aldeko kausan lan egiten duten erakunde nagusiek, elkarrekin, Biltzar hau, baita etorkizunera begirako bestelako jarduerak garantzitsu batzuk ere:

Egoerak, ordea, lehendik dauden erakundeak koordinatzea baino gehiago eskatzen du. Europaren batasuna politika nazionalaren erdigunera etorri da, gure kontinenteetako herrialdeentzat ez ezik, askoz urrunago dauden herrialdeentzat ere. Baliteke batasun hori lortzearen mende egotea mundu osoko hainbat eta hainbat belaunaldiren bakea eta zoriontasuna.

Hasierako urratsetan gure aletxoa jartzeko pribilegioa izan dugunok lehenak izan gara aitortzen Mugimendu handi honentzat ez litzatekeela aproposa aitzindari gutxi batzuetara mugatuta egoten jarraitzea.

Gure Mugimenduak, berekin dakartzan erantzukizunen mailan egon dadin, ahalik eta oinarri zabalenak eta seguruenak behar ditu. Kanpaina bideratzen duen nazioarteko erakundeak bere agindua herrialde bakoitzeko erakunde eskudunengandik jaso behar du, horiek ordezkatzan baitituzte nazio bakoitzeko bizitza politiko, ekonomiko eta kulturalen garrantzitsuak diren gaiak.

Horrelako erakundeak dauden lekuetan, hedatu eta indartu egin behar dira. Era horretako erakunderik ez duten lekuetan, aldiz, sortu egin behar dira. Beren herrialdeetara itzuli bezain laster zeregin horri premiaz heltzea eskatzen diegu ordezkarietza guztietako kideei.

Elkarte nazional horiek lehendik dauden erakundeen ordezkariak eta oraindik erakundeetako kide ez diren beste batzuk hartu beharko lituzkete barne eta, espero dugunaren arabera, adostu egingo lukete Europaren aldeko Mugimendu zabalago eta sendoago baten Nazioarteko Kontseilua elkarrekin osatzea.

Biltzarreko hiru Batzordeek euren lanarekin jarraitzeko nahia adierazi da. Hor-taz, zera proposatzen dugu, Batzorde batzuk eratzea, Europaren batasunaren arazo ekonomiko eta politikoak aztertzen jarrai dezaten, eta Biltzarrak gomendatu duen Kulturaren Zentroa sortzeko aukera azter dezaten.

Benetan espero dugu, Nazioarteko Kontseiluaren eta haren Batzordeen bidez, Biltzar honetan parte hartu duzuenok, ahal duzuen neurrian, aktiboki lagundu ahal izatea Europako Mugimendua bideratzen eta bere politika formulatzen.

Kanpaina erabil dezakegun bide guztiak baliatuz garatu behar dugu. Ekintza parlamentarioa gero eta garrantzitsuagoa izango da. Europako Batasun Parlamentarioa tresna eraginkorra da eremu hain garrantzitsu horretan ahaleginak abiarazteko eta koordinatzeko.

Parlamentuaz gain, gure esku dauden metodoak baliatu behar ditugu: bilera publikoak, gazteei zuzendutako nazio mailako eta nazioarteko mitinak, gai zehatzei buruzko azterlanak eta konferentziak, hedabideekin harremanetan egotea eta propaganda modernoak eskaintzen dituen bitarteko guztiak. Harago joan behar gara, gure lana guk geuk antolatzen ditugun jardueretara mugatu gabe. Modu antolatuan

lan egiten duten erakunde guztien koordinazioa bultzatu behar dugu: alderdi politikoak, sindikatuak, sozietate profesionalak eta zientifikoak, gazte mugimenduak...

Biltzarraren Ekonomia Batzordeak, bart gauean ordu luzez lanean ari zela, ebazpen bat onetsi zuen, zeinaren arabera eskatu egiten baitzitzaion Europaren Bata-sunerako Mugimenduaren Nazioarteko Batzordeari beharrezkoak diren neurriak martxan jar ditzan Biltzarraren lanari jarraipena emateko. Gainera aipatu ditudan planek ederki egiten dute bat Ekonomia Batzordeak proposatutako antolaketa-esparruarekin, eta, ni neu ere, guztiz ados nago proposamenarekin.

Dena den, planei buruz hitz egiteak ezer gutxirako balio du, baldin eta plan horiek aurrera eraman ahal izateko gizon eta emakumeen energia, ahalmenak eta borondatea ez baditugu. Historian zehar, oso gutxitan eskaini zaie herritarrei hain eraikitzailea, aberasgarria eta inspiratzailea den mugimendu batean parte hartzeko aukera, gizateria osoari onura handiak ekar diezaikeen eta oso azkar gauza daitekeen mugimenduan parte hartzekoa.

Gure benetako arerio bakarrak honako hauek dira: irudimen ezak eragiten duen herabetasuna, ikuspegi nazional murrizteak eragiten duten eszeptizismoa, guzientzat ekarriko dituen onurak ez ulertzeagatik eta aintzat ez hartzeagatik sektoreen interesek sor ditzaketen oztopoak, eta, azkenik, gogogabetasun orokorra, iraganeko kausa handi guztiek izandako oztopo nagusia. Horiek guztiak gainditu behar ditugu eta gaindituko ditugu, gure borondatearen indarrez eta hura aldarrikatzeko dugun grina iraultzailearen bidez.

Garai gogor eta arriskutsuak ditugu hauek, hala ere, nik neuk ez nukeen besterik aukeratuko ahal izango banu ere. Izan ere, historiak oso gutxitan eskaintzen baititu aurrean duguna bezalako aukera bat: sormenez ekiteko aukera. Guk, eta gure iritzia partekatzen dutenek, gure esku dugu ekimen historiko eta hain garrantzitsu honen arrakastarako giltza. Joan aurretik, beraz, jardun dezagun handikiro Europaren eta europarren zerbitzura. Aitor ditzagun patuak eman dizkigun pribilegioa eta erantzukizuna. Erakuts dezagun baterako ahaleginaren bidez aukera honen duin garela.

Presidente jn.:

Salvador de Madariaga jaunak du hitza.

Salvador de Madariaga jn. (Espainia):

Barkamena eskatzen diet Presidenteari, gure Ohorezko Presidente handiari, Biltzarreko Mahaiari eta Batzar osoari, une honetan hitza hartzeagatik, baina berehala utzi behar zaituztet eta nire joan beharra zuei zerbitzatzen jarraitzeko da; izan ere, Biltzar honi buruzko iruzkin bat idazteko eskatu didate Hego Amerikarako eta inte-

res handia dut zuen onginahiz Batzordeko presidenteetako bat izendatu duzuen zerbitzari honen ahotik ezagut dezan Hego Amerikak hemengo lanaren arrakasta. Nire pentsamenduaren mamia baino ez dizuet azalduko.

Europa egin egin behar da. Eta bi sentimenduk bultzatuta ari gara lanean: arriskua, sentimendu negatiboa dugu batetik; eta inspirazio sortzailea, sentimendu positiboa bestetik. Europak jaio egin behar du gure nazioak hil ez daitezen. Eta guk eratu dugulako jaio behar du Europak. Bi ohiturak elkarren osagarri dira: arriskuak izatea estimulatu du, izateak arriskua baztertzen. Baina bata eta besteak eskatzen dutena desberdina da. Arriskuak, beldurraren aitak, zehaztasuna nahi du, berehala eskatzen ditu erakundeak, Europaren gorputza gordetzeko etxeak, hura defendatzeko indarguneak. Izateak izana nahi du, besterik gabe.

(Txaloak)

Hemen begiak iraganera itzuli eta esperientziari gure etorkizuneko urratsak argi ditzala eskatu behar diogu; izan ere, dagoeneko eraiki ditugu eraitsi diren nazioarteko etxe handiak, eta ez dira erori zimenduen sendotasun faltagatik; hutsik, federik gabe zeudelako, baizik.

(Txaloak)

Ez dezagun inoiz gure fedearentzat handiegia den elizarik eraiki. Eta maila apalagoan, ez dezagun inoiz gure elizarentzat handiegia den sakristiarik eraiki.

Europako nazioarteko erakundeen sorrera bertan behera utzi behar dela esan nahi du horrek? Ez. Aitzitik, lehenbailehen sortu behar ditugu erakundeok, Europak forma har dezan. Baina paper belztuak izango dira, baldin eta gorpuzten dituzten pertsonen fedea bizi ez badute. Beraz, fedea sortzea da garrantzitsua. Fede handia behar dugu, erakunde asko behar ditugulako.

Beste ezeren gainetik, Europa maitatu behar dugu, Rabelaisen «barre itzelezko» Europa, Erasmoren irribarreak eta Voltaireren izpirituak argitua, non Danteren begi sutsuek, Shakespeareren begi argitsuek, Goetheren begi bareek eta Dostoievski- ren begi torturatuek distira egiten duten. Giocondak irribarre egiten duen Europa, Michelangelo eta David bizi dituen; Bachen berezko jeinuak bere geometria intelektualaren bidez distira egiten duena; non Hamletek gogamenean bere gelditasunaren misterioa bilatzen duen eta Faustok jardunean bere pentsamendu hutsaren kontsolamendua; non On Juanek inguruko emakume artean, emakume ezezagun hura bilatzen duen eta non On Kixote, lantza eskuan, errealitatearen gainetik altxatzeko galopan doan. Newtonek eta Leibnizek infinitesimala dena neurtzen duten Europa; non Kusseten hitzetan, katedralek belauak harrizko soinekoetan dituztela distira egiten duten; non ibaiek, zilarrezko bilo, hirietako lepokoak marrazten dituzten, denborak espazioan zizelkatutako bitxiak bailiran. Europa horrek jaio egin behar du eta jaio egingo da espainiarrek «Gure Chartres» diotenean, ingelesek «Gure Kra-

kovia» esatean, italiarrek «Gure Kopenhagen», alemaniarrek «Gure Brujas» esan eta bertara esku hiltzaileak bidaltzeko ideiaren aurrean, izututa, atzera egiten dutenean. Orduan biziko da Europa hori, izan ere historia gidatzen duen espirituak orduan ahoskatuko baititu sortzailearen hitzak «*Fiat Europa*».

(Txaloak)

Presidente jn.:

Bichet jauna, Biltzar honetara gonbidatutako Nazioarteko Talde Berriak erakundeko presidentea, ezin izan da irekiera-saioan egon. Eta jarraian hitz batzuk esango ditu.

R. Bichet jn. (Frantzia):

Jaun-andreok, eskerrak eman nahi dizkiot Presidente jaunari Europako herrialde demokratiko guztiak eta kristau-inspirazioko pertsona ospetsuak biltzen dituen Nazioarteko Talde Berriak erakundeari haien ahotsa entzunarazteko aukera emateagatik.

Denbora luzeegian nagusitu diren gorrotozko hitzak amaitzen direnean soilik gauzatu da guk nahi dugun Europa. Horregatik, kristauak, hurkoarenganako maitasuna betebeharrak nagusitzat dutenak, maitasuna gorrotoa baino indartsuagoa izango dela ongi dakitenek, Biltzar honetan parte hartu behar lukete Europako Federazio baten prestaketa lanetan jarduteko.

Utziko didazue gogorarazten, Europa batu hau lortzeko eta kontrako ahotsak isilarazteko, Alemaniako ordezkaritza bat Luxenburgoko Kongresura gonbidatzen lehenak izan ginela eta, oraingo honetan ere, lehenak izan garela Europako Federazio baten esparruan, Alemaniako arazoari irtenbidea proposatzen?

Beraz, ezaguna zaigu hemengo lana eta azpimarratu nahi dut gure ekintzak egungo indar politiko nagusietako baten laguntza duela. Demokrata-kristauak gobernuko erantzukizunen zati handi bat hartzen dute Europako ia herrialde guztietan. Indar kristaua bakarrik edo sozialismoarekin, beste indar handi batekin, aliatuta askatasunen eta justizia sozialaren aldeko babes sendoa da eta horiek gabe ez dago Europar batasun posiblerik.

Hitz egin al genezake Europa antolatzeaz, baldin eta, behin-behineko hesiaren bi aldeetan eta nolabaiteko totalitarismoaren aurrean, gure herrialdeetan guztion ongia eta norbanakoaren zein familia bakoitzaren ondasuna ziurtatzeko balioak zintzoki bilatzen dituen indarrak ez balego?

Denok zuekin bat gatoz sistema ekonomiko eta politiko zaharra hilda dagoela esatean; gerrak hil zuen. Badakigu, Europak bizi nahi badu, erabakitasunez eta berehala ekin behar diola batasun politiko eta ekonomikoaren bideari. Baina Europa

ez da aseko neurri tekniko eta ekonomikoak hartuz, neurri handiagoan zein txikia-goan klasikoa den liberalismo batekin. Europa eraikiko bada, bertako herriek esparru guztietan dituzten nahiak kontuan hartuta egingo da, eta hori baieztatu nahi dugu kristauok. Europa ez da eraikiko, edo gaizki eraikiko da, langileek eraikuntzan parte hartzen ez balute.

(Txaloak)

Beraz, Nazioarteko Talde Berriak erakundearen gogobetetasuna adierazten dut, Europako Biltzar honek Europaren eraikuntza lanaren indarrarekin lotzeko borondate formala duela ikusita. Amaitzeko, aurrerantzean gure lana gauzatuko duen Koordinazio Batzordea Biltzar honetan parte hartzen duten indar guztien adierazpen zehatza izango den gogoia eta haren ekintza, eraikitzailea, eraginkorra eta azkarra izateko dugun nahia adierazi nahi ditut.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ramadier jaunak du hitza.

(Txaloak)

P. Ramadier jn.:

Jaun-andreok, Biltzar honetan sarritan hitz hartu dudan arren, nire parte hartzea ahaztu eta bertako begiraleztat hartzeko eskatu behar dizuet, nor saioaren amaieran, Biltzarra sakon aztertu ondoren, bertan ikusi eta gorde duena kontatzera etorri den.

Eta sinetsiezadazue, Europa ikusi dut Biltzar honetan. Bere gaitasun bikainekin, bere akatsekin, bere gabeziekin eta zenbait jarreratan alderdi irrigarri batekin ikusi dut, baina baieztatu dut, halaber, alderdi irrigarri hori handitasunaren zatietako bat besterik ez dela. Begira iezaiezue europar horiei! Arrazoia gurtzen dute. Harengan dute fedea; haren alde eta berak konbentzitu dituelako, gauzarik handienak eta sakrifiziorik ederrenak egiteko gai dira.

Eta zein kontinentetan egon litezke arrazoiaren lekaio horiek? Izan ere, hil arte jarraitzen diote eta beragatik aritzen dira arrazoitzen, eztabaidan, ika-mikan eta auzia bera zorabiatu arte jira-biran.

(Barreak)

Sokratesetik hona, eztabaida egon da Europako agora guztietan. Saio guztietan, ironia nahasi zaio arrazoiketari. Teologoek arlo honetan ospe sendoa lortu badute ere, sinetsiezadazue sindikalista modernoek ez dutela amore ematen.

(Barreak)

Eta azkenean, zehaztasunarekiko gogoia pizten da horrela, doitasunaren zentzua, akatsetik zientzia sortzerainoko zaletasuna; izan ere, ideiak torturatu eta arrazoia fin-tzearen poderioz, hain neurri justu eta zehatzera iritsi gara, non hasieran begiei ihes egiten ziena agertu den bistara. Eta Europako gizonen akats batetik sortu da zientzia.

Europak badu bihotza, bihotz eskuzabal eta sutsua, On Kixoteren bihotza. Lastima da De Madariaga jaunak alde egin izana: berak ere aipatu baitu lehen. Baina ba al da gure artean Kixoteren arrastorik ez duenik?

Nor ez da, bere bizitzako uneren batean, haize-erroten aurka borrokatu? Gure ametsetatik, gure ilusioetatik bizi gara. Baina, hain zuzen ere, mundu honek arrazoia baduelako eta gu eztabaida zale garelako —gure ametsak eta ilusioak mito eta jomuga bihurtzen direlako—, bihotza eta arima altxatuz, zuhurtasun soilak ezinezko-tzat jotzen dituen gauza handiak lortzeko ahalmena dugu.

(Txaloak)

Eta Teokrito edo Molière banintz, aterako nituzke eszena labur eta dibertigarri batzuk Biltzar honetatik; eta hanka sartzeak agertuko lirateke, baina zintzoki uste dut sainete eta esketx horietako bakoitzean lezio bat egongo litzatekeela. Esan genezake: «Betiereko Europa, gorpuzten ari zareten honetan, giharrek sortzen ari zaizkizun honetan, hainbeste amets duzu oraindik betetzeko, hainbesteko handitasuna lurrera ekartzeko, non ziur aski, gizadiaren aro berri bat ireki ahal izango duzuen bihar».

Presidente jn.:

Denis de Rougemont jaunak, Kultura Batzordeko txostengileak, Biltzar honek europarrei zuzendutako mezua frantsesez irakurriko du eta Kerstens jaunak ingelesez.

Denis de Rougemont jn. (frantsesez), P. Kerstens jn. (ingelesez):

EUROPARENTZAKO MEZUA

Europa mehatxupean dago, Europa zatituta dago, eta arriskurik handiena barne zatiketetatik dator.

Pobretuta dago, salgaien zirkulazioa eragozten duten mugez josita, zeinak jada ez baitira gai herrialdeei babesa eskaintzeko; gure Europa bere azkenera iristen ari da, bereizita. Bakartuta, gure herrialdeetako bakarrak ere ezin du benetan espero bere independentzia defendatu ahal izatea. Bakartuta, gure herrialdeetako bakarrak ere

ezin ditu gaur egungo arazo ekonomikoak konpondu. Askatasunez adostutako batasunik ezean, gaur egun gurean dagoen anarkiak etorkizunean nahitaezko bateratze baten eraginpean jarriko gaitu, atzerriko inperio baten esku-hartzeagatik zein alderdi politiko baten usurpazioagatik.

Arriskuaren mailan egongo diren neurriak hartzeko garaia da.

Gure helmugei lotutako itsasoz haraindiko herriekin batera, gure aroan inoiz egon den egitura politiko eta batasun ekonomiko handiena eraiki dezakegu. Munduaren historian parekorik izan ez duen gizon libreen batzar ahaltsua da hau. Gerak, beldurrak eta miseriak ez dute inoiz halako areririk izan aurrez aurre.

Arrisku handi hori edo itxaropen handi hori ditugu, horien aurrean, argi dago Europaren egitekoa zein den: jendea bere aniztasunerako talentuaren eta komunitate-bizitza modernoaren baldintzen arabera batzea, eta, horrela, munduak bilatzen duen askatasun antolaturako bidea irekitzea. Asmatzeko bere gaitasuna berpiztea da, gizabanakoaren eskubideak eta betebeharrak gehiago babestu eta errespetatu daitezken; izan ere, akats guztiak gorabehera, Europak horien adierazle nagusia izaten jarraitzen du.

Giza duintasuna da Europaren lorpen handiena, askatasuna, berriz, bere benetak indargunea. Biak ala biak daude jokoan gure borrokan. Gure kontinentearen batasuna beharrezkoa da orain, konkistatu ditugun askatasunak babesteko ez ezik, horien onurak gizateria osora zabaltzeko ere.

Batasun horren mende daude, bai Europaren patua, bai munduko bakea.

Beraz, guztiok gogoan izan dezatela guk, europarrok, Europako herri guztien borondatea adierazteko bildurik, gure helburu komunak solemnitaterik adierazten ditugula jarraian dauden bost artikuluetan, zeinetan laburbildu egiten baitira Biltzarren onetsitako ebazpenak:

GURE KONPROMISOA

1. Europa batu bat nahi dugu, non pertsonen, ideien eta salgaien joan-etorri-rako askatasuna berrezarriko den.
2. Giza Eskubideen Gutun bat nahi dugu, pentsamendu, biltze eta adierazpen askatasuna, eta oposizio politikoa eratzeko eskubidea bermatuko dituen.
3. Gutun hori aplikatzean zehapen egokiak ezarriko dituen Justizia Auzitegi bat nahi dugu.
4. Gure nazio guztietako indar biziak ordezkaturik egongo diren Europako Batzar bat nahi dugu.

Eta konpromisoa hartzen dugu gure etxeetan eta jendaurrean, gure bizitza politikoan eta erlijiosoan, gure elkarte profesional eta sindikaletan, erabateko babesa emateko kausa errespetagarri honen alde lan egiten duten pertsona eta gobernu guztiei,

bakerako azken aukera baitugu hau, baita etorkizun handi baterako promesa bakkarra ere, bai belaunaldi honentzat, bai ondorengoentzat.

Presidente jn.:

Iritsi gara gure lanen amaierara. Zuen presidente honi, labur eta arin betetzeko hiru zeregin geratzen zaizkio.

Lehenik eta behin, zuen izenean, guztion esker ona adierazi nahi nioke azkenekoz, bere harrera abegitsua eskaini digun herrialde eder honi.

(Txaloak ozen eta luzaroan)

Berorren maiestate Wilhelmine erreginari, Holandako Gobernuari, eta Holandako herri osoari.

(Txalo gehiago)

Bigarren eginbeharra plazer bereziz beteko dut, eta laudorio honen merezimen-duaz jabetuta eskerrak eman nahi dizkiet zuen izenean gure lanari lotuta egon diren guztiei, Europako Biltzar honetako langile guztiei, ohorezko eta jarduneko idazkariiei, bai eta lagundu diguten guztiei ere. Jakitun gara ahalegin handia eskatu diegula eta halere, umore onez inguratu gaituzte etengabe, borondate on horrek Biltzarraren gogoia piztu duelarik.

(Txaloak)

Biltzar honen prestaketaren atzean egon den talde guztiari eskerrak eman nahi nizkioke orokorrean, izenik eman gabe. Baina, zuen baimenarekin, hiru kide soilik aipatuko ditut, hiru besterik ez, haiekin zor berezi bat daukagula iruditzen baitzait.

Duncan Sandys jauna, antolaketa batzordeko presidentea; Retinger doktorea, batzorde honetako idazkari nagusia; eta Kerstens jauna, Holandako antolaketa batzordeko presidentea dira hiru pertsona horiek.

(Txaloak)

Ez dut inola ere gainerako lankideen lana gutxietsi nahi; Biltzar honetan botoemaile diren erakunde handietako arduradunek egindako lana handia izan da, baina denak ados egongo dira hiru gizon horiek gabe Biltzar hau egin ezina zitekeela diodanean; eta hemen Hagan bildu ahal izatea, haien tinkotasunari eta debozioari zor diogula aipatzean.

(Txaloak)

Eta orain nire hirugarren eta azken egitekoa bete eta bukatu egingo dut. Agian pentsatuko duzue zuek ere zorionduko zaituztedala, zuekin batera Biltzarraren arra-

kasta ospatzeko prest agertuko naizela. Baina ez dut uste hori zuzena denik. Ez dagokigu guri gure egitekoa hemen amaitu dela esatea, ez eta geure burua zoriontzea ere. Beste batzuek esango dute gure lanean arrakasta izan dugun ala ez.

Esan dezakedan bakarra da Europako Biltzar hau bere izenaren duin izan dela, nire ustetan.

Eta baita hona etorri eta egin duzuen moduan lanean hasi zaretenean, zuen bizkar erantzukizun handia hartu duzuela ere. Izan ere, zuek zarete Europa batu baten aldeko kanpaina osoaren arrakastaren erantzule nagusiak. Zuek hemen egin duzuen handia izango da beharbada. Beste batzuek esango dute hori. Baina sinets ezazue Europak zuengandik biharamunean eta hurrengo egunetan espero duenarekin alderatuta, gutxi dela.

Orain etxera joango zarete, European barna. Irakurri berri zaizuen mezua gogoraztea da zuen eginbeharra. Mezu horren eramaile sutsuenak izan behar duzue. Zuei dagokizue bidezkoztat dituzuen ideiak zabaltzea. Denoi iruditzen zaigu Europa osoko botere publikoek mezu horren zain daudela, onartu egingo dutela, harekin dituzten nahiak aitortuko dituztela. Baina ez ditugu emaitza zehatzak lortuko, ez dugu lortu nahi dugun azken helburua lortuko, zuetako bakoitzak eta, zuen atzetik, beste milaka eta milioika pertsonak beren betebeharra osorik betetzen ez badute.

Bai, erantzukizun handia duzue: zuen aurrean, europarren aurrean, mundu osoaren aurrean, duzue erantzukizuna; izan ere, gure ustez, Europa batua ez da mundu hobe baten aitzinirudia eta baldintza baino. Aspaldian ez bezala, gure itxaropenaren aurpegia laino artetik irteten ikusten dugu azkenean. Jendeak behar bezalako elikadura, jantzi txukunak, eta bizileku duina izango duen munduaren itxaropena da, beldurretatik zein miseriatik aske, eta biharamuneko izurik gabe biziko den mundua. Mundu horretan, Europak, Europa batuak, bere zeregin tradizional eta historikoari helduko dio; berriro, gidari, aitzindari izango da eta ahizpa nagusiaren zeregina hartuko du; berriz ere, gizateria osoak bake eta zoriontasun asmo gorenak pausatuko dituen indar kultural eta baketsu handia izango da.

(Txaloak luzaroan)

Bilkurari eta Biltzarrari amaiera emateko ados bazaudete, zutik jartzeko eta Europa batua txalotzeko eskatzen dizuet.

(Txaloak luzaroan)

(Saioa 19:50ean amaitu da.)

III.

Politika batzordearen aktak

III.1.
Politika batzordea,
1948ko maiatzaren 8a, larunbata (9:30)
Presidentea: Paul Ramadier jauna

Paul Ramadier jn.:

Koordinazio Batzordeak jarraian irakurriko dizuedan araudia onetsi du:

1. Bilkura bakoitzeko presidenteak erabakiko du hizlari bakoitzari dagokion denbora.
Hitzaldiek ez dituzte denbora-muga hauek gaindituko, presidenteak kontrakoa erabaki ezean: lehen parte-hartzea 15 minutu; azken parte-hartzea 10 minutu; beste parte-hartze batzuk 5 minutu.
2. Txostengile kualifikatuek irekiko dituzte batzorde bakoitzeko eztabaidak eta txostenetan landutako puntu nagusiei buruzko ebazpenak aurkeztuko dituzte.
3. Parte hartzeko asmoa duten ordezkariak, horretarako aurreikusitako inprimakia bete eta hura Biltzarrak Kurhaus de Schéveningue kalean duen Mahaian aurkezteko eskatzen zaie, parte-hartzearen bezperako 20:00ak baino lehen.

Interpretazioak:

4. Ordezkariek, ahal den neurrian, frantsesez edo ingelesez hitz egingo dute. Interpretateak jarriko dira hizkuntza horietako batetik bestera itzultzeko.
5. Beste hizkuntza batzuetan jardun nahi duten ordezkariak idatzizko itzulpena emateko eskatzen zaie, gero banatzeko. Presidenteak beharrezkotzat jotzen badu ordezkariak kontsulta egingo die, interpretazioa eskaini edo ez erabakitzeko.

Bozketak:

6. Oso denbora mugatua dugunez eta eztabaidan hizlari askok parte hartu nahi dutenez, ahal den neurrian interpreteak ez erabiltzeko gomendatzen zaie ordezkariak. Beharrezkotzat jotzen diren bozketak deitu egingo dira eta eskua jasota egingo dira.

Zuzenketak:

7. Batzordeei ebazpenen zuzenketaren bat proposatu nahi dieten ordezkariak idatziz aurkeztu behar dute testua, ingelesez zein frantsesez. Presidenteak, kasuan kasu, eztabaidarik gabe dei dezake zuzenketa bozkatzera, edota zuzenketa bat baino gehiago batu ditzake, batera eztabaidatzeko.
8. Proposatutako zuzenketa oro Politika, Ekonomia edo Kultura Batzordeko idazkariari helarazi behar zaie. Ordezkariek gauero afaltzen duten Kurhaus de Schéveningue kaleko Biltzarraren Mahaian aurkez daitezke zuzenketak ostiral iluntzeko 20:00ak baino lehen. Azken orduko zuzenketak idazkariari eskura eman beharko zaizkio batzordeko bileretan bertan.
9. Zuzenketa guztiak batzordeetako eztabaidetan aurkeztu behar dira. Osoko bilkuretan batzordeek onetsitako ebazpenak bakarrik hartuko dira kontuan.
10. Eztabaidak bideratzeko gainerako xedapen guztiak saio bakoitzeko presidentek hartuko ditu eta haren erabakiak erantzun ezinak izango dira.

Prozedura onesten duzuenoi eskua altxatzeko eskatzen dizuet. Aurkako iritzirik? Ez dago. Horrenbestez, onetsi da araudi-proposamena.

Jarraian eztabaidari ekingo diogu. 45 hizlarik eman dute dagoeneko izena eztabaida orokorrerako, bakoitzaren parte-hartzea bost minutura mugatuta, lau orduko eztabaida dugula esan nahi du horrek. Denbora horri txostengilei emandakoa gehitu behar zaio. Beraz, bost eta sei ordu arteko eztabaida aurreikusten dugu. Baldintza horiek ikusita, araudia zorrotz betearazi beharko dut eta ez dut beste hizlaririk onartuko, ez bada erabat salbuespenezko kasua eta batez ere ordezkari garrantzitsu batek hala eskatua. Jarraian, txostengilei, Courtin eta Macard jaunei, emango diet hitza. Courtin jaunak du orain hitza.

René Courtin jn.:

Jaun-andreok, Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak, Biltzar hau antolatzeke ekimena hartu duenak, ezinbestekotzat jo du txosten politikoa haren idazketan parte hartu duenetako batek aurkeztea: baldintza horri esker dut hemen egoteko ohorea eta ezarri zaidan zeregina amaitzeko aukera. Biltzarrak erabakiak askatasun osoz hartzen dituela, eta ebazpenak egitea, idaztea eta bozkatzea berari dagokiola gogorarazi beharrik ez dago. Baina ahalik eta informazio osoena eta zehatzena bildu izan ez balu, Biltzarraren antolaketaarako batzordeak ez zukeen bere egitekoa beteko, hemen are eta zailagoa izango den zereginaren garapen egokia bideratzeko; izan ere, denbora oso gutxi izango dugu orain. Asmo horrekin eta agindu hori betetzeko idatzi da aurkeztu zaizuen txostena. Beraz, ulertu behar da, hau lan-tresna bat dela, abiapuntu bat besterik ez. Ziur aski denok irakurri duzue eta ez da beharrezkoa izango orain nik osorik iruzkintzea; horregatik testua interpretatzera mugatuko dut neure burua, haren izaera zein den jakin deza-

zuen. Eta, hain zuzen ere, gure zereginik zailena garrantzi-maila bereko bi errealitate kontuan hartzea izan da, hain dira ezberdinak errealitate horiek, non, zoritxarrez, kontraesankorrek diren. Lehenengo errealitatea Europako arazoaren beraren izatea da, haren larritasuna eta premia, lan iraultzailea egiteko dugun beharra, tradizioekin eta akatsekin hausteko betebeharra. Ondo dakigu irtenbide benetan egoki bat aurkitu ahal izateko, Europak osorik bat egin behar duela, Ameriketako Estatu Batuak edo, gure kontinentean bertan, Suitzako kantoiak batu diren bezala. Badakigu, halaber, daukagun denbora oso mugatua dela eta, arrakasta izan nahi badugu, zeregin hori azkar burutu behar dugula. Hori da oinarritzat hartu dugun lehen errealitatea. Baina, bestalde, kontuan hartu behar izan dugu Europa batuaren ideia, zoritxarrez, ez dagoela oraindik herrietan zabaldua eta ez dela oso sakon barneratu masen kontzientzian. Ideia horrek, era berean, tradizionalak izan ohi diren Kantzilergoen ohiko erresistentziarekin talka egiten du, eta badakigu, europar batasun horrek gauzatzen den egunetik, interes ugari, boteretsu eta guztiz errespetagarriekin topo egingo duela. Beraz, aukeratu dugun bidea azkarregi egiten saiatu izan bagina, iritzi publikotik eta gobernuetatik isolatzeko arriskua izango genuen.

Lana alferrik egingo genukeen, eta, era berean, zama astuna hartu geure bizkar historiaren aurrean: presaka eta arinkeriaz eskaintzen zitzaigun aukera paregabe bati ihes egiten utzi izana, hain zuzen. Kontraesan horrek pisu handia izan du gure lan guztietan, eta are nabarmenago modu kontzientean lan egin nahi izan dugunean. Txostenaren aurkezpenean sartu aurretik, gure lanen nondik norakoei buruzko hitz batzuk esan nahi nituzke. Hiru aurreproiektu jarri dira mahai gainean. Bata Europa Batzeko Mugimendu ingelesari idazteko eskatu dioguna, ene ustez, Mascar eta Pousté jaunak egile nagusi dituen; bestea nagusiki Vermeil irakasleak idatzitako Frantziaren txostena; eta azkenik Brugmans doktorearen esku utzitako txosten bat, lurralde federalistetan eta beste herrialde batzuetan ikerketak egiteaz arduratu dena. Hiru txosten horiek aurkeztu zaizkigunean, hirurek etorri komuna dutela egiaztatu dugu; idazkera da ezberdintasun oso txiki batzuk ageri dituen. Hori dela eta testu bateratu bat idatzi da eta Duncan Sandys jauna izan da horren erantzule nagusia. Testu hori gerora berrikusi egin da eta itzulpen bikaina egin zaio frantse-sera; baina ingelesezko testuarekin leialtasun pixka bat falta zaiola iritzita, frantsesezko testua berriro landu da. Denentzat nabarmena da jatorrizko testua britainiarrak dela, izan ere ez ditu gure hizkuntzaren fintasun guztiak errespetatzen, eta puntu jakin batzuetan zenbait askatasun hartu dira. Horregatik, barkamena eskatzen dugu sintaxia eta baita ortografia beragatik ere. Hori alde batera, garrantzitsua dena soilik baieztatu nahi dut hemen: gure eztabaidetan ez da oposizio handirik agertu, ez Ingalaterra, ez Frantzia, ez beste herrialde batzuetako ordezkarien artean, ez eta sozialisten eta kontserbadoreen artean, edota federalisten eta ez-federalisten artean ere. Gure idealak eta ikuspuntuak berak dira, eta egokitasun kontuek soilik sortu dituzte zenbait desberdintasun txiki. Baina lan honen amaieran, zintzotasun osoz baieztatu behar dugu aurkeztu zaizuen testua leundu egin dela pixkanaka, haren gainean sortu

diren eztabaiden ondorioz. Jakitun gara, beraz, indarra eta haginkada falta zaizkiola eta erpinak kamustu egin direla eta orain zuei dagokizuela berriro zorroztu nahi duzuen ikustea. Guk oinarritzko testu bat ezarri besterik ez dugu egin, eta zuek erabaki beharko duzue Europa gauzatzeko bidean urrunago joan zaitezketen. Labur-labur, gidari izan ditugun printzipio orokorrak aipatuko ditut; izan ere, atzo esandakoak eta txostenean berariaz agertzen denak nahikoa izan beharko luke, nire ustez.

Besteak beste, eta atzo bileraren amaieran bozkatu genuen mozioak gogorarazten digun bezala, ez dugu Ekialdeko eta Mendebaldeko Europaren behin betiko zatiketa onartzen, eta, jakina, prest gaude borondate ona duten guztiak hartzeko, betiere gurekin bat egingo duten herrialdeek demokraziaren legea onartzen badute; gehiengoaren eskubidea eta gutxiengoaren errespetua, alegia. Europarena da Alemania ere eta Biltzar honetan hartu dugun bezala hartuko dugu European. Hemen zintzotasunez mintzo naitzaizue eta zuen baimenarekin, Frantziako Erresistentziaren ordezkari gisa frantsesez hitz egiten jarraitu nahi nuke, European ere, biltzar honetan hartu dugun bezalaxe hartuko dugula esateko, emozioz, eta kezka zein pozez era berean. Uste dugulako, Alemaniak bere leku naturala European duela, eta europarra izan dela harik eta nazionalismoak, pangermanismoak, arrazakeriak eta nazismoak haren patua hain larriki kaltetu duten arte. Eta uste dugu moralki, intelektualki zein ekonomikoki isolatu ezin den egunetik aurrera utziko diola Alemaniak zorigaiztoko eta auzokoentzat arriskutsu izateari. Beraz, garrantzitsua da Alemaniako eta batez ere Ruhrreko baliabide naturalak, horien artean ikatza bereziki, zein gainerako baliabide guztiak Europako komunitate osoaren esku jartzea, ekarpen horren truke, Alemaniak, beti falta izan zaizkion elikagai, produktu kolonial eta lehengaiak lor ditzan. Horixe dio Europaren aldeko gure txostenak. Eta esan gabe doa, gure elkartzea osatugabe geratuko litzatekeela kontinentearen muga geografiko hertsien baitan geldituko balitz. Historian zehar, Europak beti aldatu izan du bere industria-ekoizpenaren soberakina ezinbestekoak zitzaizkion produktu kolonialen eta lehengaien truke. Eta gaur egun, Ekialdeko Europa moztu dugutenean, ez dugu geure burua are gehiago mutilatzeko aukerarik, gure ohiko hornikuntza-iturriak eta merkataritza-aukerak moztuz.

Beraz, oso desiragarria da gure herrialdeetako batzuekin lotura bereziak dituzten itsasoz gaindiko lurraldeek ere, hala nola Aljeriaren gisako lurralde bereganatuak, Afrikako lurraldeak edo, gure herrialdeekin askatasunez elkartutako lurraldeak, agindupeko lurraldeak, Batasunaren parte izan daitezen onartzea; eta adierazten dizuet, Frantziako delegazioa asmo horri bereziki atxikita dagoela. Espero dugu, beraz, Ingalaterrak eta agindupeko lurraldeek onartuko dutela lehentasun inperialaren hedapen hau, proiektatzen dugun batasuna ez baita gizarte itxi gisa eratu behar, gizarte ireki gisa baizik, eta geure burua nazionalismo jeloskor batean itxi beharrean, harreman komertzial eta adiskidetsuak hedatzen saiatu behar baitugu munduko herri guztiekin. Eta horrela eratutako batasunak oparotasunaren eta bakearen arteko orekaren eragile indartsu bihurtu behar du. Baina, nola eraiki Europa berri hori? Na-

zioarteko Koordinazio Batzordeak aho batez uste du, subiranotasun nazionalek irauten duten bitartean, zaila izango dela, ezinezkoa ez bada, benetan funtsezkoak diren emaitzak lortzea. Pozik hartu dugu Hamaseien akordioa, eta gure aitortpena egin nahi diegu aurrerapen handiak egin dituzten gobernuei eta Kanpo Arazoetako ministroei. Baina kezkatuta jarraitzen dugu, uste baitugu ezarri berri den esparrua ezin izango dela bete. Izan ere, *liberum veto* prozeduran jarraitzen dugu. Eta kosta ahala kosta saihestu nahi dugu Europa batua Nazioen Elkartearen hondamendian erortzea, edota geldirik geratzea, zoritxarrez, NBE gaur egun dagoen bezala. Gainera, eta esan dugun bezala, parlamentuekin eta iritzi publikoarekin dugun harremana mantentzeak bereziki kezkatzen gaitu eta horregatik, zuhurtziaz jokatu behar izan dugu gure programa eraikitzailean. Hala ere, ez gara proposamen iraultzaileak egiteko beldur izan; ez dugu beldurrik izan subiranotasun nazionalen kolpe erabakigarria eman dezaten eskatzeko. Esparru demokratiko batean baino ezingo da mantendu eta garatu Europa; horregatik, Europako Auzitegi bat sortzeko eskatu dugu. Kasu eztabaigarri guztietan, auzitegi horrek erabaki beharko du gobernu totalitario batek gizabanakoaren oinarritzko eskubideak, pertsonalak zein fisikoak, urratu ote dituen, eta kasu horretan eta Kontseilu Europarraren ekimenez kideek esku hartzeko neurriak hartu ahal izateko eta Europako indar armatu bat eratu eta ezartzeko aukera ere aurreikusi ditugu, horien bidez Estatu hauteskunde askeak egitera behartuz. Proposatutako ditugun gainerako neurriek Bostek edo Hamaseiek lortutako lorpen guztiak gainditzeko dituzte. Eskatu dugu Europako Ezohiko I Kontseilua eratzea ere, eta horri buruzko txostena nahiko lausoa dela adierazi duzue.

Kontseilu hori, eraginkorra izatekotan, ez litzateke osatu behar Kanpo Arazoetako ministroekin, gaur egun dagoen bezala; izan ere, Estatuuekin estu loturiko erantzukizunak dituzte eta eskatzen diegun lana egin ahal izateko gainezka daude. Aitzitik, herrialde bakoitzean ministro bat berariaz izendatzea aurreikusten dugu, Europako Galetarako ministro bat, zeregin nagusia European pentsatzea eta hura garatzea izango duena.

Ez naiz geldituko bertako idazkaritzari eta atalak eratzeari buruzko xedapenetan; besterik gabe esango dizuet, gure ustez, idazkaritza horrek pixkanaka indartzen joan beharko lukeela, Europako zerbitzu publikoen bideratzaile bihurtzeko.

Eta, amaitzeko, Europako Batzar Deliberatzailearen proiektuaz pixka bat luza-roago hitz egingo dizuet. Horixe baita bereziki interesatzen zaigun proposamenetako bat. Izan ere, berritasun handia da hau. Batzar horrek European kontzientzia eta burmuina izan behar du, haren animatzaile eta antolatzaile bihurtu aurretik. Horretarako pausoak ahalik eta azkarren eman eta gobernuen eta parlamentuen oposizio bortitzea saihesteko, hasieran batzar aholku-emaile bat sortzea aurreikusi dugu.

Batzar hori Estatuetakoa parlamentuek izendatuko lukete, eta milioi bat biztanleko ordezkari bana izango luke. Gainera, aurreikusi dugunez, onuragarria izango

litzateke Europako ordezkaritza horren osaketa mistoa izatea, hau da, beren kabuz erabakiak hartzeko behar adinako aginte politikoa duten parlamentariak eta parlamentari ez direnak osatuko lukete, azken horiek parlamentuek aukeratuko lituzkete, ez dute beren herrialdeetan beste betebeharrak partikularrik izango, eta, beraz, erabat libreak izango lirateke planteatuko litzaizkiekeen arazo tekniko ugariak konpontzeari zuzenean ekin ahal izateko. Ondoren, eta ahalik eta lasterren, Batzar hori Batzar Deliberatzaile batek ordezkaria dezan eskatzen dugu, sufragio unibertsalaren bidez hautatua, eta gainerako herrien bozeramaile bihurtuko litzatekeena.

Batzar horrek, hasiera batean, ez du botere legegilerik izango, baina geroago, agintea lortu ahala, hasieran txikia baina pixkanaka handituz joango den subiranotasun kuota bat bere gain hartu ahal izango du, harik eta egun batean gure kontinentearen ordena komuna benetan ezarriko duen Europako Batzar handi bihurtu arte. Horiek dira gidatu gaituzten ikuspegiak, horietatik dira atera ditugun ondorioak. Orain zuei dagokizue zuen ebazpenak egitea, eta ebazpen horietan gure bidean aurrera egin ahal izateko berrikuntzak proposatuko direla uste dugu. Baina baldintza bat dago: hartuko dituzuen erabakiak ez daitezela desira hutsak izan, sortzen diren unean bertan ahaztuko diren asmoak. Biltzarra ekitaldi erabakigarria izango da, baldin eta, etxera itzultzen garenean, gutako bakoitzak geure esku dagoen guztia egiten badu norbere herrialdean hemen hartutako ebazpenak errealitatera eramateko. Eta ildo honetan, presazko deia egin nahi nieke bereziki areto honetan dauden parlamentariak, lehenik haiengan baitugu gure itzaropena. Ausarki aurrera egin dezatela eskatzen diegu, bakarrik ez daudela eta, ahal dugun neurrian, eskatzen diegun obra iraultzailea egiten lagunduko diegula ziurtatuz, sinetsita baikaude denok batera Europa egitea lortuko dugula.

R.W.G. Mackay jn.:

Monsieur le Président, aukera hau baliatu nahiko nuke azaltzeko zergatik erabaki dugun horrelako biltzar bat Hagan egitea, baita atzo aipatu ez ziren beste arrazoi batzuk emateko ere. Duela hainbat urte, lehen mundu gerraren ondoren eta *Monsieur Briand*-en izenean, Europako Federazio bat sortzeko lehen proposamenak egin zirenean, proposamenak Mendebaldeko Europako gobernuak helarazi zitzaizkienean, Herbehereetako Gobernuak zera erantzun zuen, proposamenek botere subiranoen lagapena ekarri ezean, idatzita zeuden paperak bezain alferrikakoak zirela. Une hartan arazoaren ikuspegi errealista bat izan zuen Gobernu bakarra izan zen. Beraz, nire iritziz, *Monsieur le Président*, oso atsegina da gaur egun arazo horiei heltzeko Hagan bildu izana, garai hartan arazoaren muina ulertzeko behar adinako errealismoa izan zuen gobernuaren erdigunean dagoen hirian. Eta, *Monsieur le Président*, nire gaurko hitzaldiari hori esanez ekin nahi nion, Europak azken 25-30 urteetan zerbait nozitu badu, ilusioak izan direlako eta guk, Biltzar honetan ilusiorik nozitzen badugu, denbora galtze hutsa izango delako hona etorri izana. Winston Churchill jaunak atzo

esan zuen ezin garela topikoetan eta orokortasunetan oinarritu. Bi gerren artean igaro diren 21 urteetan, erabat alferrikakoak diren ideiak aho txikiarekin defendatzen aritu gara: alferrikakoak dira, bai Europako herritarren baldintza ekonomikoak hobetuko dituen erakunde eraikitzaile bat sortzeko, bai gerra beharrezkoa ez izatea eragingo duen erakunde politiko bat sortzeko. Hasiera-hasieratik baztertu behar ditugu ilusio horiek: segurtasun kolektiboa, armagabetzearen ilusioak... Gobernuak boterea behar du eraginkorra izateko eta, European inolako agintaritarik sortu behar bada, Europa Batu bat izan behar da eta eraginkorra izan behar da; boterea eta Gobernua aintzat hartuta pentsatu behar dugu.

Monsieur le Président, arazoez gain, oso garrantzitsua iruditzen zait gauzak argi edukitzea. Halaber, ausartak izan behar gara nahi duguna adierazteko orduan eta, sentimentalak diren gaiak ezkutatzen saiatzen ez bagara, arazoari aurre egin beharko diogu beste behin ere. Briand jaunak Europako Estatu Batuen Federazioari buruz hitz egin zuen argitaratu zuen dokumentu batean, eta omendu egin nahiko nuke une hartan ideia hura adierazi zuelako. Baina dokumentu hartan zehazki zioen ezin zela inolako interferentziarik egon Europako estatuetako Gobernuen botereei zegokienez, horrek interferentziak sortuko bailituzke Europako estatuekin. Denbora galtze hutsa litzateke hemen egotea eta Europako estatuekin inolako interferentziarik ez sortzea. Horixe baita egin behar duguna. Garrantzitsua baita, izugarri garrantzitsua, esango nuke. Gaur hona etorri diren ordezkarien erantzukizuna beren begirada zabaltzea eta ideak aberastea dela esango nuke, erantzukizun handia da eta ezinbestekoa da, halaber, aurre egin beharreko inolako funtsezko auzirik ez ezkutatzea, baldin eta European batasunera begira jorratu nahi ditugun ideia berriei heldu nahi badiugu. Zehazki heldu nahiko nioke Batzordeak mahai gainean duen ebazpenari. Gorazarre egin nahi diet ebazpena sortzeko gaitasuna agertu duten Koordinazio Batzordeko jaunei eta eskerrak eman nahi dizkiet, batzordearen izenean, egindako lanagatik. Ezin dute esan batzordean ebazpena hitzez hitz onartzeko eskatu zaienik, edo ebazpena ez zenik goitik behera eztabaidatu behar; izan ere, gaur goizean Ridderzaalen batzordeetan bildu diren gizona errespetua galtzeko inolako asmorik gabe, Europako iritzi publikoaren ikuspegitik eta mundu osoaren ikuspuntutik, Bilzar honen arrakasta edo porrota ebazpenaren mamiaren eta egingarritasunaren araberakoa izango da, ebazpenaren indarraren araberakoa eta Europako erakundeek orain arte egin dutenaren emaitza desberdin bat sortzeko gaitasunaren araberakoa.

M. le Président, oinarritzko bi gai daude, saihestu ezinezko oinarritzko bi gai. Gai horien inguruan eztabaidatu behar dugu, baita erabaki bat hartu eta ideiak argitu ere. Lehenengo auzia da ea Europako herrialdeak gai jakin batzuetan autoritatea lagatzeko prest ote dauden, Europako Gobernu orokor bat sortzeko. Winston Churchill jaunak atzo, gai horri buruz, zera esan zuen, eta hitzez hitz gogoraraziko dizuet berak esandakoa: «Europa antolatzeko subiranotasun nazionala sakrifikatu behar dela esaten digute. Nik nahiago dut honela ikusi: subiranotasun zabalago ho-

rretaz arduratzen diren nazio guztiek pixkanaka beren gain hartzea, hori baita modu bakarra beren ohitura eta ezaugarri desberdin eta bereizgarriak eta tradizio nazionalak babesteko; izan ere, hori guztia, sistema totalitarioen pean, betiko deuseztatuko bailitzateke». Ez dut uste benetan axola duenik nola esaten diogun: subiranotasunari uko egitea, subiranotasuna batzea edo subiranotasuna zabaltzea, azken batean, argi egon behar dena zera baita, Europako estatuek zenbait banako eskubideri uko egi-ten dietela Mendebaldeko Europako gainerako estatuekin interferentziarik izan gabe balia ezin ditzaketen botere batzuk baliatu ahal izateko.

M. le Président, horixe iruditzen zait gaur jorratu beharreko gaien artean oinarritzkoena. Baliteke azkenean idazketa kontu bat izatea, baina erabaki behar duguna da ea Europa batu nahi dugun, ea Europako nolabaiteko gobernu bat egotea nahi dugun, Europako estatu guztiek komunean dituzten arazoen gainean erabakimena izango duen agintaritza politiko bat egotea nahi dugun... eta horrek, nahitaez, ekarriko du Europako estatuetako parlamentuek botere horiek erabiltzeari uko egitea. Duela gutxi eztabaidatu zen gaia Britainia Handiko Komunen Ganberan, Komunen Ganberaren gai-zerrendan agertzen zen mozio batek subiranotasunaren auzia planteatzen zuelako eta Europako Federazioaren gaia planteatzen zuelako. Eta lehen ministroari bi galdera egin zitzaizkion, lehena: Europako Estatu Batuak sortzeari eusten zion mozioaren funtsezko ideien alde ote zegoen, zeinari honako hau erantzun baitzion: Bai. Bigarren galdera honako hau zen: gobernu britainiarra prest ote zegoen bere botere subiranoen zati bati uko egiteko eta hona hemen bere erantzuna: «Mendebaldeko Batasuna babestuz, prest gaude beste botere batzuei nolabaiteko autoritate maila hartzen uzteko, eta uztean, autoritate hori ez du norberak gauzatzen. Une honetan, ez nago prest mozioaren proposamen guztiak berehala praktikara eramateko, aitzitik, lanerako gogoan izan behar dugun ideal gisa ikusten dut. Zalantzarik gabe, ados geundeke mozioan datzan Mendebaldeko Europako Federazio baten ideiarekin, baita, azken buruan, munduko federazio baten ideiarekin». Britainia Handiko lehen ministroak gai honi buruz zehazki egindako adierazpenak dira horiek. Jada aipatu ditut subiranotasunari buruz egindako proposamen bikainak. Proposamenak irakurri ez dituztenen arabera, urte asko daramatzate Europako Federazio edo batasun baten alde egiten, eta uste dut badela garaia gauzak argi uzteko eta benetan inoiz horrelakorik egin ez dugula ulertzeko; dena den, formulazio hori erabili zuen, baina ideia bat bera ere aipatu gabe. Gaur egun, asko dira Nazio Batuen baitan Estatu Batuetako Federazioari buruz hizkera lausoarekin hitz egiten dutenak. Baliteke horrek zerbait esan nahi izatea ala ez, Europa, nolabaiteko Batasuna eratu ondoren, Nazio Batuen kide izango dela esan nahi badu, orduan, badu esanahirik; aitzitik, Europa Batu bat izanda ere Europako Estatuak Nazio Batuen kide izaten jarraituko dutela esan nahi badu, orduan ez du ezer esan nahi, horrek erakutsiko bailuke ez diotela inolako botereri uko egin, eta hori beharrezkoa da mundu honetan Estatu bat egiteko. Kaliforniako edo New Yorkeko estatuak, Australiako estatuak edo Kanadako estatuak ez dira Nazio Batuetako kide. Estatu kidea Australiako

Commonwealtha da, edo Europako Estatu Batuak edo Ameriketako Estatu Batuak. Eta beste zerbait ere argitu beharra dago.

Gu guztion nahia da European sortzen dugun erakundea Munduko Erakunde baten parte izatea, baina ulertu behar dugu Europako Batasunak zerbait esan nahiko badu, boterea duen erakunde politiko bat izan beharko dela; kanpo-arazoetan, defentsan, monetan, aduanetan ziurrenik, eta merkataritzaren plangintzan eta merkataritza-eremuaren barruko ekoizpenaren garapenean boterea izango duena. Era horretako arloetan ahalmen zehatzak izan behar ditu, bere kabuz erabil ditzakeenak eta, harekin gatazkan sartuz gero, erabili ezingo direnak. Jorratu behar dugun bigarren alderdi nagusia honako hau da: ahalik eta lasterren, edo egingarria den bezain laster, Europako Estatuetak Parlamentuek aukeratutako pertsonen Batzar bat izan beharko genukeela, European antolaketa politiko berri osoaz ardura dadin. «Batzar konstituziogileak» bezalako terminoak nahita saihesten ari naiz, horietan sartzea denbora galtzea litzatekeela baiteritzot. Guk nahi duguna zera da, zerbait egiteko gai izango den Batzar bat eta, horregatik, Batzarra esango diogu, besterik gabe. Garrantzitsuena, dena den, jendeak dioen zerbait da: «ez dugu Europako Estatu Batuek nahi, Ameriketako Estatu Batuak bezalako zerbait litzatekeelako, eta baldintzak oso desberdinak dira bi kontinenteetan». Noski desberdinak direla. Inork ez du iradokiko alderagarriak direnik, batetik, mila urte edo gehiagoko tradizioak barne hartzen dituen arazoa, banakako ikusmolde eta ideia nazional handiak dituen, luzaroan garatzen aritu diren arrazak eta finkatutako sistema ekonomikoak dituen, hainbat eta hainbat urtez funtzionatu duten sistema sozialak dituen —eta, hortaz, xx. mendean Europako herrialdeekin Europako Erakunde bat sortzea—, eta, bestetik, xviii. mendean Ameriketako Estatu Batuak sortzeko egon ziren arazoak, duela gutxi finkatutako estatuak izanik eta jatorrizko herrialdeetatik banandu berritan egonik. Arazoak guztiz desberdinak dira, noski. Edonola ere, etxeko lanak egin gabe ditugu. European zako nolabaiteko antolakuntza politiko bat lortu behar dugu. Ez da Estatu Batuetako antolakuntza politikoa bezalakoa izango. Ziurrenik ere, ez da izango Sobietar Batasunaren antolakuntza politikoa bezalakoa. Litekeena da sortzen den antolakuntza politikoa orain arte garatu direnen desberdina izatea, baina hori da, hain zuzen, gure zeregina! Eta, zalanztarik gabe, Europako herritarrak, beren asmenari esker, gai izango dira zeregin horri aurre egiteko, elkartzeko eta Europak une honetan dituen baldintzen arabera aproposa izango den antolamendu politikoa aurkitzeko. Beraz, *Monsieur le Président*, esan nahi nuke gaur heldu beharreko bigarren arazoa dela munduari behin betiko esatea, Hagako adierazpenaren baitan, Europako hainbat herrialdeetatik datozen pertsonak bildu garela eta erabakita gaudela ahalik eta lasterren Europako Estatu Batzarrerako deialdi bat egiteko, Europako agintaritzaren antolaketa-moduaren xehetasunak lantzeko. Batzarraren deialdia Europako gobernuak egingo dute; jendeak hautatuko du, European lehendik dauden Parlamentuek hautatuko dute, eta Parlamentuetako eta Parlamentuetatik kanpoko jendeak osatuko du. Eta hala izango da, egia delako Parlamentuek, ordezkaritza Ba-

tzar handiak izan arren, ez dutela biltzen herrialde bakoitzak eskain dezakeen jakintza osoa. Horregatik, nire ustez, *Monsieur le Président*, beste funtsezko bi gai horien atzetik etorri behar da. Ezingo dugu esan asteburu honetan denbora galdu dugunik, baldin eta Biltzarraren amaieran esan badezakegu Hagako Biltzarrera etorri direnek batasunez ulertzen dutela jokoan dagoena, batasunez ulertzen dutela subiranotasuna zabaltzea edo subiranotasuna transferitzea zer den, eta esan badezakegu erabakitasuna dugula Batzar bat edo Batzar konstituziogile bat eratzeke, xehetasunak zehazteko, plangintzaz arduratzeko, arazoei aurre egiteko, ez Parisen egindako funtzionarioen edo Kanpo Arazoetako ministroen bileren bidez, baizik eta xehetasunak landu ditzakeen Batzar egoki baten bidez, zeinak behar den denboraz lan egingo baitu, dela bi, hiru, lau edo sei hilabetez jarraian. Izan ere, Ameriketako Estatu Batuek sei hilabete behar izan zituzten Konstituzioa egiteko, baina ordezkariak ez zuten inoiz Konstituzioa egiteko asmorik izan. Haien asmoa zuek gaur hemen egiten ari zaretena egitea zen, hau da, urte batzuk lehenago idatzitako konfederazioaren artikulua batzuk zuzentzea; baina, horretan hasi zirenean, ikusi zuten ezinezkoa zela halakorik egitea aurretik printzipio berri batzuk onartu gabe, eta antzeko arazo bati egin beharko dio aurre Europaren gaiari heltzeko sortzen den edozein batzarrek.

Hala ere, badira zenbait kontu txiki, eta zalantzekin erabiltzen dut «txiki» hitza... gaur goizean azaldu nahi izan ditudan lehen bi puntuen maila berean ez daudela esan nahi dut, besterik ez. Lehenengoa, Europa bere osotasunean aintzat hartuta ari garela da, noski. Zuhurtziagabea litzateke gure deliberazioetako edozeinetan Europa batu bat ikusi nahi dugula argi eta garbi ez adieraztea; hori esanda, une honetan Europako hamasei edo hamazazpi herrialdetatik etorritako ordezkarien bilerak baino ezin ditugu egin; hori esanda, ahalik eta ondoen egiten jarraitu behar dugu, baina beti gogoan izanda beste zazpi edo zortzi Estatu daudela, eta Europako edozein batasun motatan sartu beharko liratekeela, batasun iraunkor eta aski on bat izatea nahi badugu. Eta ildo beretik jarraituz gero, hurrengo puntura iritsiko ginateke, hau da, ez dela Alemaniako eta Europako arazoa konponduko, eta ez dela konponbiderik egongo gure aroan bi mundu gerrak sortu dituzten baldintza arkaiko horietarako, baldin eta Alemania Europa Batu horretara ekartzeko gai ez bagara. Funtsezko arazo horri arlo ekonomikotik eta politikotik heldu behar diogula deritzot. Gaur egun, European sufritzen ari gara Alemaniako altzairu eta ikatzaren ekoizpenaren eta esportazioen eskasiagatik. Uste dut bidezkoa dela esatea Alemaniaren ekoizpena, hiru gauza horietako bakar batean ere, ez dela Europa osoaren ongizaterako beharko genukeenaren bi herenetik gorakoa, eta kasu batzuetan ez dela erdira ere iristen. Bestalde, aurre egin behar diegu, batetik, 1940an eta 1938an egon diren baldintza politikoen arazoari eta, bestetik, horien ondorioei. Baina 270 milioi pertsonako Europa bat badugu, Alemaniako biztanleria ere horren parte da, eta Europako parlamentuan edo dagokion agintaritzan oinarritzko zeregin bat izango du. Beraz, botere ekonomiko eta politiko hori batzea erabaki dezakegu, zerbait handiagoa sortzea, mende honetan bi gerrak eragin dituen arazoari irtenbide bat emateko. Aldi

berean, noski, Europatik kanpora ere begiratu behar dugu —eta baliteke hau ikuspegi britainiarragatik izatea, kontuan hartu beharreko agindupeko lurraldeak ditugulako—. Ez dut uste gutako inor gaur egun arazoa konponezina izan daitekeenaren beldur denik edo horrekin kezkatuta dagoenik.

Britainia Handia Europaren parte da; baina loturak ditu, lotura oso serioak, munduko beste leku batzuekin, eta gure arazoa da lotura horiek Europaren batasun handira transferitzeko modua aurkitzea, erakunde politiko berri hori sortu ondoren. Eta arazo honen inguruan ikuspegi politiko guztietatik hausnartzen aritu gare-nok ikusi dugu agindupeko lurraldeekiko betebeharrak batzuk ditugula eta ez ditugula lurralde horiekiko ditugun loturak ahuldu nahi; oro har, ez dugu inolako arrazoi-rik ikusten formula egoki bat ez lantzeko, Europako Batasunarentzat berarentzat eta Britainia Handiko agindupeko lurraldeek, denborarekin, Batasun horrekin lotura estuago bat izan ahal izateko.

Monsieur le Président, ebazpenean argi utzi behar dugula deritzot, eta hala egi-ten ari garela iruditzen zait; argi utzi behar dugu Batasunerako, edo Europa Batu-rako edo Mendebaldeko Batasunerako federazio bat eraikitzean, edozein izen ema-ten diogula ere, ez garela inoren kontra eraikitzen ari, baizik eta modu eraikitzaile batean lan egiten ari garela, Europako herritarren ongizatea ahalbidetzeko gai izango den antolakuntza ekonomiko eta politiko bat sortzeko; adierazpen bat adostu ahal izatea gustatuko litzaidake, hemen ez gabiltzalako munduko ezein herriren, ez erru-siarren, ez beste inoren kontra doan ezer egiten ari. Dena den, Errusiako herritarrek beren salbazio politikoa bere erara konpondu behar dutela uste dugu. Eskatzen du-gun gauza bakarra da European ere gure erara konpontzen utz diezagutela. Nolanahi ere, garrantzitsua da horretan dihardugun bitartean munduko beste herrialdeentzat probokatzaila izan daitekeen ezer ez egitea. Garrantzitsua da iparraldeko herrial-deen ikuspegitik, eta nahiko garrantzitsua da beste ikuspegi batzuetatik ere. Asko ados agertu dira Parisen egindakoa nolabaiteko balioa duen abiapuntua dela dioen iritziarekin. Beste batzuen ustez, Bruselan egin denak eragina izan dezake munduko beste leku batzuetan, eta agian ez du balio bera izango. Hala eta guztiz ere, urrats horiek Europako herriak hainbat modutan koordinatzeko eta haien arteko lanki-detza lortzeko egin dira. Orain aurrean dugun egitekoa urrats horietan sakontzea da. Baina urrats horietan sakontzeko orduan, zaindu egin behar dugu une oro Eu-ropako herriaren mesederako erakunde bat eraikitzen dugula, eta ez pertsona talde jakin baten aurka doan bloke bat edo beste edozein antolakuntza-mota. Horren osagarri gisa, edo horrekin batera, jakina, gure oinarritzko ideietako bat Europako baliabideak eraikitzeko beharra izan behar da, mendebaldeko hemisferioarekin gaur egun baino mendekotasun txikiagoa izan dezagun. Hori esanda ez dugu esan nahi esker ona ez dugunik Ameriketako Estatu Batuekiko, gaur egun Europari laguntza handia ematen ari baitira. Baina, lagunok, Europak iraganean izandako baliabideei erreparatzen badiegu, ikusiko dugu Europak gaur egun duena baino autosufizientzia

handiagoa izan dezakeela. Gerra Handia baino lehen, Frantziak eta Italiak Kanadak baino gari gehiago ekoizten zuten, gaur egun ez bezala. Danimarkako nekazaritzaren ekoizpena Europako gainerako Estatuetan aplikatu ahal izango bagenu, mende-baldeko hemisferioarekiko mendekotasuna gaindituko genuke. Beraz, gogoan izan behar dugu Europako agintaritza eta Europako gobernuak eraikitzeke egiten dugun lanaren helburua dela Europa berriro zutik jartzea, egitura ekonomiko eta politiko egokiakin, Europa osoko herritarrentzako bizi-maila ona eraikitzeke eta garatzeko gai izan dadin.

M. le Président, beste zerbait erantsi nahi dut, eta horrekin amaituko dut. Biltzar honetan elementu desberdin ugari dago. Biltzarra babestu duten erakundeak hainbat motatakoak dira eta ideia desberdinak dituzte. Horietako batzuek ez dute lanik egin luzaroan. Eta talde hauetan eta ordezkaritzetan, alderdi politiko desberdinetatik etorritako pertsonak daude, gizartea antolatzeke moduei buruzko ikusmolde guztiz desberdinak dituztenak. Nik, nire izenean hitz egiten badut, Komun-en Ganbera britainiarreko kide sozialista naizen aldetik, bestelako iritzia dut nire lankide askorenarekin alderatuta, sistema sozial batek edo gizarte batek denboran aurrera egin ahala izan beharko luketen bilakaerari dagokionez. Baina denok elkarrekin gaude, dela erakunde desberdinetan, dela alderdi politiko desberdinetan. Denok egiten dugu bat Europak gobernu politiko demokratiko bat izateko nahiarekin. Denok egiten dugu bat ulertzen dugulako oinarri batzuk adostu behar ditugula Europarako oinarri demokratikoa duen agintaritza bat ziurtatu nahi badugu. Baina bermatu egin nahi dugu Europarako erakunde bat sortzen bada, erakunde hori gai izango dela adosten ditugun ideiak gauzatzeko. Herrialde demokratikoetan gertatzen den bezala, denborak aurrera egin ahala, jite politikoen aldaketekin, herrialdeen egitura politikoa aldatu egiten da; alderdi ezberdinak iristen dira boterera; noizean behin neurri sozialistak hartzen dira, edo neurri kontserbadoreak edo bestelako neurriak. Badakigu elkarrekin lan egin nahi dugula Europako Federazio bat bermatzeko, baina, aldi berean, ulertu behar dugu federazio horrek aukera eman behar diela European gaur egun gertatzen ari diren indar aldakorrei datozen hamarkadetan bere burua adierazteko. Ezin dugu agintaritza estatiko bat sortu. Ezin dugu pentsatu Europako egungo antolaketa politikoari zigilu bat jarriko diogula eta etorkizunean ere berdin-berdin jarraituko duela, inolako aldaketarik gabe. Sortzen dugun ezein erakundek, onartzen dugun ezein ebazpenek, ez du inolako eraginik izango, baldin eta bere irismena behar bezain zabala ez bada, eta izaera demokratikoko indar politiko guztiei ez badie aukera ematen etorkizunean ikusi nahi duten Europarentzako salbazio- edo gizarte-modua garatzeko. Eta, hori esanda, adiskideok, ez dut beste ezer esateko. Ohar txiki bat besterik ez, zuen baimenarekin: erabakiak hartzeak berekin dakarren erantzukizun handia adierazi nahi dut beste behin ere. Ikus dezagun Europako herritarrek eta Europako gobernuak eta munduko herritarrek gaur egun beren buruari zera esaten diotela: «Hagako Biltzar honetan behin eta berriz errepikatuko dituzte betiko topikoak eta esaldi hutsak,

baina gero ez dute ezer egingo, ezta? Gainetik hitz egingo dute Europaren Batasunaz, baina ez dute zer berririk proposatuko, ezta?» Adiskideok, prest al gaude gaur beste urrats bat emateko? Urrats hori ematekoak bagara, argi hitz egin behar dugu subiranotasunaz eta hari uko egiteaz, eta argi hitz egin behar dugu antolakuntza berria bideratzeaz arduratuko den Batzar bat sortzeko beharraz.

Paul Ramadier jn.:

Gerratik nazionalismoaren gaitzak oinordetzan jaso dituen distirarik gabeko bostere ekonomikoa eta Nazio Batuen Erakundeak ahaleginak eginagatik, nazioen arteko ordena eta legea ziurtatzeko gai den agintaritza eraginkorraren falta; horiexek dira gaur egun hondamenaren atarian dauden Europako herrien ongizaterako eta segurtasunerako aurrekaririk gabeko mehatxua osatzen duten elementuak. Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak helarazitako txosten politikoan azaldutako printzipioekin, helburuekin eta neurriekin bat etorritik, Biltzarrak:

1. AITORTZEN DU Europako nazioentzat premiazko betebeharra dela batasun ekonomikoa eta politikoa sortzea, gizartearen segurtasuna eta aurrerabidea bermatzeko.
2. AINTZAT HARTU DITU eta atseginez, Europako zenbait gobernuak lankidetzara politiko eta ekonomikorako adostu berri dituzten lehen urratsak, baina egiaztatu du berriki sortu diren organismoak ez daudela prestatuta, gaur egun sortzen diren premiazko arazoak zein arazo larriak modu iraunkorrean konpontzeko.

Ez dago itzultzeko beharrik, itzulpena banatu zaizue eta. Puntu honetan, Buller jaun ohoragarriak aurkeztutako zuzenketa bat iritsi zaigu. Beraz, Buller jaunari emango diot hitza. Hitza hartu aurretik, eztabaida orokorretan izena eman duten ordezkari guztiei eskatu nahi diet zein paragrafori buruz parte hartu nahi duten adieraz diezaiotela Mahaiari.

R.E. Manningham-Buller jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok. Ebazpen-proposamenaren hitzaurrea kentzea proposatu nahi dut, «aitortzen du» hitzeraino, 1. zenbakiaren ondoan ikus dezakezuen bezala. Bi arrazoi ditut zuzenketa hau proposatzeko. Lehenik eta behin, nik neuk ez dut uste ebazpen-proposamen hau lehen paragrafoak onartzen duenik, are gehiago, uste dut esaldi hori Nazio Batuen lanari buruzko gogoeta gisa har daitekeela. Paragrafo luze horren ordeztu, honako hitz hauek sartzeari proposatu nahi nuke, eta, zuen baimenarekin, astiro irakurriko ditut. Hauek dira ebazpen-proposamenan sartu nahi ditudan hitzak: «Biltzar honek nazioarteko batzordeei helarazitako

txosten politikoa aztertu du, eta gerrako sei urteek eta okupazioek eragindako hondamendia eta Europaren egungo eta etorkizuneko jarreretara jo du, eta aitortzen du...». Horrela idatzita laburragoa da. Iruditzen zait jatorrizko proposamenen funtsa jasotzen duela eta ebazpena ondo bideratzen gaituela. Bada nire zuzenketari buruz aintzat hartu beharreko beste argudio bat: aurrean dugun ebazpen-proposamenean, txosten politikoan azaldutako helburu eta neurri nagusiekiko adostasuna agertzeko eskatzen zaigu. Nire izenean hitz egingo dut esaten dudanean ez dudala aukera nahikorik izan txosten politiko honen nondik norakoak xehetasunez errepasatzeko. Ikusi ahal izan dudanaren arabera, iruditzen zait txosten-proposamenaren ingelesezko bertsioa nabarmen hobetu daitekeela hizkuntzari eta idazkerari dago-kienez; izan ere, orain idatzita dagoen moduan, gaizki-ulertu asko sor ditzake. Eta guztiok dena xehetasunez errepasatzeko astirik izan ezean, eta Biltzar honetan denbora izan ezean, iradokitzen dut askoz zuhurrago jokatu beharko genukeela txosten politikoak kontuan hartu ditugula esanez, eta horiei buruz hitz egin beharko genukeela, benetan aztertzerik izan ez dugun dokumentuen baldintzei lotu beharrean. Presidente jauna, hori da nire proposamena.

Paul Ramadier jn.:

Buller jauna bozeramaile duen Ingalaterrako ordezkariak proposatu digun zuzenketa lehenengo paragrafoa honako esaldi honekin ordezkatzear datza: «Biltzar-
rak, Nazioarteko Batzordeak helarazi dion txosten politikoa aztertu eta sei urteko gerrak eta okupazioak eragindako kalteak, egungo egoera zein Europa batuaren etorkizuneko aurreikuspenak kontuan hartuta...» Erresuma Batuko ordezkariak inork ez du hitza eskatu eta materialki ezinezkoa da zuzenketak inprimatzea edo aldeztetik banatzea, izan ere zuzenketak une oro iristen dira eta momentu honetan ezinezkoa da haien jarioa geldiaraztea; gainera unean bertan aurkeztutako zuzenketa horiek puntu garrantzitsuak planteatzen dituztela hartu behar da kontuan. Egoera hori izanik, eztabaidarekin jarraituko dugu eta geroago abiaraziko dugu bozketak. Ez nion Drapier jaunari hitza eman behar.

(Zarata)

Buller jaunak aurkeztutako zuzenketa bozkatuko dugu jarraian. Ordezkarioi, arren esertzeko eskatzen dizuet. Aretoan zaudeten guztiok, zuten ordezkariak edozein delarik ere, arren esertzeko eskatzen dizuegu. Buller jaunaren zuzenketa gehitzearen alde zaudetenak altxa eskua, mesedez.

(Botoa ez da eskatutako baldintzetan eman)

Zutik jarritz emango dugu botoa. Aretoaren atzealdean zaudetenak, nahi duzue zuzenketaren testua berriro irakurtzea? Testua berriro irakurriko dut.

(Zuzenketa-testua irakurri da)

Eseri eta zutik jarrita emango dugu, beraz bozka. Ez dadila inor zutik egon. Biltzarretik kanpoko pertsonarik, kazetaririk ala argazkilaririk badago, eseri edo utzi aretoa, mesedez.

Jendea zutik dago oraindik.

Kontrako iritzia duzuenok, jarri zutik, mesedez.

Zuzenketa ez da onetsi, aldeko 75 boto eta kontrako 82 jaso ondoren. Ez dago beste zuzenketarik ez hizlaririk izena emanda hitzaurrearen lehen paragraforako, beraz, bozkatzeari ekingo diogu. Hitzaurrea onestearen alde zaudetenak, jaso eskua, mesedez.

(Hitzaurrea onetsi egin da)

Bigarren paragrafoari helduko diogu orain.

Bigarren paragrafoak honako hau dio: «Biltzarrak, Nazioarteko Koordinazio Batzordeak helarazi dion txosten politikoa azaldutako nahiekin eta neurriekin bat etorritz...». Emile Borel jaunak zuzenketa bat proposatu du «eta neurriekin» hitzak kentzeko, alegia. Emile Borel jaunak du hitza.

Émile Borel jn.:

Proposatutako testua onartzen badugu, hau da, testuan «neurriak» hitza jasotzen badugu, ebazpen-proposamena ez ezik Koordinazio Batzordearen txostena ere eztabaidatu beharko dugula iruditzen zait; hitz horrek proposatutako neurri guztiak hartzeko eskatzen baitugu. Beraz, uste dut hitz hori ezabatu egin beharko litzatekeela.

Presidente jn.:

Ez dugu beste izen-ematerik jaso hitzaurrearen bigarren paragrafoari buruz eta, beraz, Emile Borel jaunaren zuzenketa bozkatzeari ekingo diogu. Zuzenketaren alde zaudetenoi eskua altxatzeko eskatzen dizuet.

Zuzenketa onetsi egin da. Pasa gaitezen orain hurrengo puntura: «...aitortzen du Europako nazioak ez direla unitate ekonomiko eta politiko bideragarriak, beren herritarrei segurtasuna eta aurrerapen soziala emateko gai direnak».

Hainbat zuzenketa aurkeztu dira. Lehena Nicholson jaunak defendatuko du.

Zuzenketa hau ingelesezko testuari buruzkoa da, eta proposatzen du «isolatu» hitzaren ordez «bereizi» jartzea, eta jarraian «horrela izanik» gehitzea. Zuzenketa horiek ezin dira erraz ekarri testu frantsesera; askatasun jakin bat baitago itzulpenean; uste dut hobe dela ingelesezko testua frantsesera hurbiltzea. M. G. Nicholson jaunari emango diot hitza.

M.G. Nicholson jn.:

Presidenteak esan duen moduan, nire zuzenketen helburu nagusia bi testuak, frantsesezkoa eta ingelesezkoa, elkarrengana hurbiltzea da. Hurbilketa horretan proposatzen duten lehen zuzenketa «isolatu» hitzaren ordez «bereizi» hitza jartzearen aldekoa naiz. Ingeleseko testuak unitate ekonomiko eta politiko bideragarriak eta isolatuak aipatzen ditu; «isolatu» hitza gehituz, testu frantsesean agertu ez arren.

Hizlari honek «isolatu» hitzaren ordez «bereizi» hitza jartzea proposatzen du, «isolatu» hitza gogorregia dela iritzita. Hemen Britainia Handiak bere agindupeko lurraldeekin duen posizioa eta berriki adostutako akordioak gogorarazi nahi dizkizuet, besteak beste. Ene ustez ez da zuzena Europako estatuak unitate isolatuak direla esatea eta horrenbestez, hitz hori «bereizi» hitzaz ordezkatzea proposatzen dut, eta esaldia honela jarraitzea: «eta horrela izanik, beren herritarrei segurtasuna eta aurrerapen soziala emateko gai direnak». Beraz, «horrela izanik» hitzak ere gehitu beharko lirateke.

Presidente jn.:

Lapie jaunak frantsesezko testuarentzat proposatzen duen beste zuzenketa bat «bideragarri» hitza ezabatzea da, «unitate ekonomiko eta politiko bideragarriak» dioen esaldian. Beraz, Lapie jaunari hitza eman eta tribunara igotzeko eskatzen diot. Inork ezin du dagoen lekutik hitz egin. Hitza hartu nahi baduzue, eskatu eta tribunatik jardun behar duzue, bestela ez baita esaten duzuen entzuten.

Lapie jn.:

Presidente jauna, Biltzarra ados egon liteke lehenengo zatian «bideragarri» hitza ezabatzeko. Frantsesezko testuak honela dio: «aitortzen du Europako nazioak ez direla unitate ekonomiko eta politiko bideragarriak, beren herritarrei segurtasuna eta aurrerapen soziala emateko gai direnak». Eta frantsesezko bertsioak «bideragarri» hitz horrek Europako nazioek gaur egun ezin dutela bizi ere egin esan nahi duela dirudi, jaunok. Eta, gaizki bizi dira, argi dago, eta horregatik gaude gu hemen, baina hala eta guztiz ere bizi dira eta hobeto edo okerrago bizitzen jarraituko lukete, guk sortu nahi dugun hori sortzea lortuko ez bagenu ere. Beraz, frantsesezko testuko hitz hori ez da beharrezkoa eta ez da zuzena ere. Hala ere, nire lankide Betolaud jaunak adierazi berri duenez, ingelesezko testua zehatzagoa dela uste dut kasu honetan; izan ere, ingelesezko testuak adierazten du nazioak ez direla gai entitate ekonomiko eta politiko bereizi gisa luzaroago bizitzeko, hau da, modu probetxugarrian luzaroago bizitzeko. Uste dut «bideragarri» hitza kentzea nahikoa izango litzatekeela paragrafoa argiago geratzeko.

Leslie Hale jn.:

Presidente jauna, ez nuke okerreko ondorioz atera nahi, eta ez dut ezer esateko zuzenketa honen aurka, oraindik ez baitiet esan zer dioen, zeri buruzkoa den, edo haren aurka nagoen edo ados nagoen. Besterik gabe, hizpide dugun gaiarekin zeri-kusirik ez duen zerbait bat jarri nahi dut mahai gainean, zalantzarik gabe, badirelako aretoaren azken ilaretan zer gertatzen ari dena ez dakiten pertsonak, zuzenketak jarraitzerik ez dutenak, aurrean dituzten zuzenketen berriarik ez dutenak eta oso lan deserosoa egiten ari direnak, korridorean izaten ari diren elkarrizketa luzeekin borrokan ari direnak, orokorrean mugimenduarekin borrokan ari direnak, hartzen ari garen erabakiez ohartzeko zailtasunak dituztenak; eta dei bat egingo dut zuzenketak irakurtzean poliki, ozen eta erabakitasunez egin dadin, denbora nahikoa izan dezagun gure oharretara jotzeko eta botoa eskatu aurretik zer erabaki hartu beharko ditugun jakiteko. Bai.

Presidente jn.:

Egin berri den iruzkina bidezkoa da. Ordezkariei elkarrizketa pribaturik ez abiarazteko eskatzen dizuet eta, elkarri esateko zerbait baduzue, aretotik kanpo jarduteko. Bestalde, eserita egoteko eskatzen dizuet denei.

Betolaud jaunak puntu berari buruzko beste zuzenketa bat dauka. Paragrafo osoa gisa honetan idatzita geratzea proposatzen du: «...aitortzen du Europako nazioak, unitate ekonomiko eta politiko isolatu gisa, ez direla gai beren herritarrei segurtasuna eta aurrerabide soziala emateko». Betolaud jaunak du hitza.

Betolaud jn.:

Jaun-andreok, frantsesezko eta ingelesezko testuen idazketan desberdintasun handia dagoela ikusi dut. Eta «bideragarri» hitza kentzea proposatzen duen Lapie jaunak egindako iruzkinean oinarrituta, frantsesezko testua trinkotzen saiatu naiz ingelesezkora hurbiltzeko, horrenbestez honako idazketa hau proposatzen dizuet: «...aitortzen du Europako nazioak, unitate ekonomiko eta politiko isolatu gisa, ez direla gai beren herritarrei segurtasuna eta aurrerabide soziala emateko». Horrela Lapie jaunak proposatzen duena zehaztu eta «bideragarri» hitza desagertzen da, ingelesezko testuan ez zegoena. Uste dut proposatzen dizuedan testua trinkoagoa dela, baina funtsezko ideiak biltzen dituela, eta, beraz, onartzeko eskatzen dizuet.

Paul Ramadier jn.:

Egin diren hiru zuzenketek testuaren mamiari baino gehiago itzulpenari eragiten diote, frantsesezko eta ingelesezko testuen baliokidetasunari bereziki. Iruditzen zait

egoera honetan ez gaudela gauzak argi bozkatzeko moduan. Hiru zuzenketa horiek idazketa batzorde batera bidaltzeko proposatzen dizuet; zuzenketen egileek eurek osa dezakete batzorde hori. Horrela, gaia argituko dela iruditzen zait.

(Baieztapen bidezko bozketa egin da)

Proposamena onetsi egin da. Orain Anderson jaunak beste zuzenketa bat proposatzen du lehen paragrafoan. Gaizki ulertuak saihesteko, jakinarazi nahi dizuet Batzordeko kideek gisa honetako zuzenketak jasotzen jarraitzen dutela eta proposamenak egiteko garaiz gaudela.

M. Mackay jn.:

Monsieur le Président. Proposamen bat egin nahi dut: gure gaiak modu argi eta ordenatuan aztertu ahal izateko, berehala batzorde bat osatzea proposatzen dut, herrialde bakoitzeko ordezkari batekin, ordezkari-tza bakoitzeko pertsona batekin; zuzenketa guztiak ordu bietarako prest egotea; batzordeak zuzenketetan edo ebazpenen paragrafo bakoitzean hitza hartu nahi duten pertsonen izenak ere jaso ditzala; batzordea hementik ordu bietara bil dadila, arratsaldeko lanen ordena antolatzeko, ordu bietarako prest izan ditzaten klausulak, zuzenketak eta hizlariak; zuzenketak inprimatuta edo makinaz idatzita egotea, ordezkari bakoitzak zuzenketen ale bat izan dezan, eta, ordu biak eta gero, ebazpenaren atal bakoitzari, zuzenketei eta hizlariari banan-banan bide eman diezaiegula, batzordeak erabakitakoaren arabera. Eta proposamen hori onartuz gero, bilerara orain eten dadila, batzordea izendatu ondoren, bere lana egin ahal izan dezan, eta zuzenketak dituzten ordezkari guztiek berehala aurkez ditzatela, orain hasi eta 12:30ak arte, batzordean. Proposamen hori egiten dut.

Presidente jn.:

Jaunok, entzun duzue Mackay jaunaren proposamena. Norbaitek hitza eskatu du.

... Puntu bat argitzea, besterik ez. Guk aurkeztutakoa makinaz idatzita banatzeko aukeraz hitz egin genuen. Argi dago ordezkariak ez dutela aukera hori, eta horixe argitu nahi nuen: zuzenketa idatziz egiten badugu, ea zerbitzuetan makinaz idatziko dituzten eta banatuko diren.

Paul Ramadier jn.:

Mahaiak ordezkari-tza bakoitzeko kide banari, 12:30ean harekin biltzeko eskatzea izango da onena, nire ustez, eta geratzen zaigun ordu erdian, bigarren paragrafoari ekin beharrean, behatzaile gisa etorri diren eta hitza eskatu duten ordezkariari entzutea proposatuko nuke. Ordezkari-tza bakoitzak jakinaraz diezadala nor izango den 12:30ean bilduko den batzorde murriztuan hura ordezkari-tza duen pertsona.

Saioari ekingo diogu berriro. Oraindik kiderik aurkeztu ez duten ordezkariitzei izenak 12:30ak baino lehen aurkezteko eskatzen zaie. Saioaren amaieran, behatzaile gonbidatu gisa etorri diren eta batzordearen aurrean adierazpen bat egin nahi duten herrialdeetako ordezkarietara entzungo diegu. Boliviako Damail jaunari ematen diot hitza.

Damail jauna ez dago hemen? Hungariako Apponyi jaunari ematen diot hitza.

Apponyi jauna ez dago hemen? Jugoslaviako Topalovic jaunari ematen diot hitza.

Topalovic jn.:

Jaun-andreok, adierazpen bat egin nahi dizuet diktadura boltxebikearen mende dauden Europako hego-ekialdeko herrialdeetako sozialisten erakunde baten izenean. Bertako sozialistok bildu egin gara eta nazioarteko mahai sozialista bat osatuko dugu. Eta Biltzarrari, elkarrekin lan egitera ohituta dauden eta dagoeneko erakunde nazionalen esparrua gaintitu duten nazioarteko erakundeak kontuan har ditzala eskatzen diogu. Herrialde horietako sozialistok zuen esanetara gaude gure ahaleginak sortu nahi duzuen erakundearen arrakastara bideratzeko. Eta gure herrialdeen ordezkarietara hori, sortzen ari zireten erakunde eta instituzioen esparruan ulertzeko eskatzen dizuegu. Beste ohar batzuk: gure herrialdeen lankidetzara ziurtatu eta horrekin europar batasunaren ideiari adierazpen osoa eman nahi badiozue, gure herrialdeetan dagoeneko saihestu ezin diren eta behin betikoak diren erreformak eta aldaketak egin direla kontuan izateko ere eskatzen dizuegu. Gurean geratzen diren gizarte-talde bakarrak nekazari eta langileek osaturikoak dira, horiek dira gure benetako ordezkariak eta haien lankidetzara bidez baino ezin da ziurtatu gure herrialdeen lankidetzara. Eta zuen helburua lortzeko elkarlanean jardun behar duten erakundeak eratzean, bi indar horiek behar bezala ordezkarietara egon daitezkeen eskatzen dizuegu. Ohar horiekin, gure lankidetzara ziurtatzeko eta Europa batu baten asmoa gauzatzeko bidea erakutsi nahi dizuegu.

Presidente jn.:

Hungariako Apponyi jaunak du hitza.

Apponyi jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, batzar honetan ofizialki ordezkarietara ez dauden herrietako baten izenean hitz egiten dut, eta Topalovic jaunak egin berri duen bezala, nik ere Europa bakar eta zatietan bateko kide izateko dugun gogo sakona baieztatzen nahi dut. Gaur egun Europa zatitzen duen lerro arbitrarioak ez du zerikusirik

izaera europarrarekin eta zuen baimenarekin esango dut badirela beren izaera europarrak naziorik zorionsuenak baino askoz ere kontzienteagoak diren herritar europarrak, aspaldidanik, gainera. Izan ere, milaka urteko historian zehar, Ekialdeko Europako beste nazio batzuk europarrak izaten jarraitzeko borrokan ikusi ditugu aspaldidanik. Lehenak izan gara Ekialdetik etorri diren eraso guztiak, zibilizazio europarra eta zibilizazio kristaua mehatxatzen zituzten Asiako eraso guztiak jasaten. Eta metafora batekin azaldu nahi nizueke europar izateak ematen digun harrotasuna, estatubatuar nazionalizatu batek, ehuneko ehun amerikarra ez izatea leporatu ziotenean agertu zuen harrotasunaren parekoa dena, eraso egin ziotenei honela erantzun ziotenean: «Jaunok, zuek amerikarrak zarete ezinbestean, nik ordea aukeratu egin dut amerikar izatea». Bada, horixe esaten diegu nik eta nire ingurukoek Europaren kontzertuan gure ahotsa entzunarazteko eskubidea zalantzan jartzen dutenei. Zuek, gu baino zorionsuagoak, garatuagoak, zibilizatuagoak, oparoagoak, aberatsagoak eta boteretsuagoak zareten nazio horiek, «Zuek europarrak zarete ezinbestean, guk, ordeak, aukeratu egin dugu europar izatea». Turkiarren inbasioaren aurka borrokatu ginen, Asiak Europa menderatzeko ahalegin guztien aurka borrokatzen gara eta gure izaera europarra eta kristaua mantendu eta babesten dugu gaur egun dartzogun eraso guztien aurka, jakinik, gu bakarrik ez ezik, mundu zibilizatu guztia mehatxatzen duten erasoak direla. Entzuteko eskatzen dizuegu, gu ere zuek bezalaxe europartzat hartzeko eskatzen dizuegu eta gure arazoak eztabaidatu eta hausnartzera-koan, batzar ilustratu honekin bateragarria den espirituarekin jarduteko eskatzen dizuegu, askatasun, justizia eta batasun espirituarekin.

Presidente jn.: Poloniako Pilsudski jaunak du hitza.

Pilsudski jauna ez dago hemen? Txekoslovakiako Duchacek jaunak du hitza.

Duchacek jn.: Presidente jauna, jaun-andreok, oso labur: gai bati buruz duzuen iritzia jakin nahiko nuke. Eskertu nahi dugu Biltzar honetara behatzaile gisa gonbidatu izana. Ebazpen-proposamena irakurri eta zuzenketa bat zirriborratzen saiatzen garenean, orde, leku zailean gaude, ikusten baitugu Ekialdeko Europako herrialdeetako zuzenketek ez dutela aldeko erantzunik izan. Hori ikusirik, honako galdera hau egin nahi dizuet. Behatzaile gisa gaude hemen, eta gure galderak honela dio: Behatzaileak izango al gara hurrengo bileretan edo erabakitzen den horretan? Gutako batzuei ez litzaiguke gustatuko orain gonbidatzea eta gero baztertuak izatea. Beraz, arren eskatzen dizuet hemen kontuan har dezazuela ea etorkizunerako Europa Batu bat eraiki nahi dugun, hori baita oraingoz aske ez diren herrialdeen helburua. Mila esker.

Paul Ramadier jn.:

Entzun berri dituzuen hizlarien hitzekin bat egiten dut. Ekialdeko Europako ahotsak bereziki maiteak eta preziatuak dira guretzat, une honetan.

Europa batzeko gogo sakona eta ausarta adierazten dute. Eta are maiteago ditugu, gure beldurrak gorabehera, Europa bakezale eta baketu baten alde altxatzen diren ahotsak direlako. Ziur nago gu guztion izenean hitz egiten dudala, herrialde horietatik etorritako gure lankideei gure elkartasun osoa adierazten diedanean.

Eztabaidak antolatzeko ardura duen Batzordeko kideei berehala biltzeko eskatzen diet. Oraintsu izendatu diren lehenengo paragrafoaren idazketa batzordeko kideei ere, hona hurbiltzeko eskatzen diet, batzordea berehala bildu dadin. Mesedez, etor zaitezte hemen aurreko mahaietan esertzera, eta ordezkari ez zaretenoi, aurrealdeko mahaietan ez esertzeko eta aretoaren atzealdera joateko eskatzen dizuet arren.

Orain 2. paragrafoa eztabaidatuko dugu eta hasteko irakurri egingo dut. Frantsesezko eta ingelesezko testuak banatu dira. Atseginez hartu dira aintzat Europako zenbait gobernuak lankidetzat politiko eta ekonomikorako adostu berri dituzten lehen neurriak, baina egiaztatu da berriki sortu diren organismoak ez direla gai, agertzen diren premiazko arazoak zein arazo larriak modu iraunkorrean konpontzeko.

Suediako ordezkari Wistrand jaunari ematen diot hitza.

Wistrand jn.:

Jaun-andreok, zalantzarik gabe, garrantzi handiko gertakaria da egun hauetan herrialde abegitsu honetan ikusten ari garena, iragan handi bateko tradizioz jositako zibilizazio bakezale baten monumentuz inguratuta.

Biltzar honetan batu gaituzten asmoak gauzatu beharrekoak dira eta erantzukizun handia dugu gure eskuetan.

Igaro da desadostasunen garaia; garai hori betiko desagerrarazi behar da zibilizazio beraren oinordetza duten eta askatasun zein gizatasun ikuskera bera duten Estatuaren artean, ezaugarri horiek baitira mehatxurik larrienen aurrean gehien estimatzen ditugunak. Eta gogoan ditugu gure eginkizunaren zintzotasuna eta gure egitekoaren neurria.

Aurkeztu zaizkigun ebazpenek modu miresgarrian eta oso zabalean adierazten dute gure saiakeraren helburua. Baina ez dezagun bazter utzi gainditu beharko diren zailtasunak agertuko direla. Hemen piztu den su sakratua, une batez distira egin eta arin itzaliko den su artifizial bihurtu ez dadin, beharrezkoa da adi jardutea. Bestela esanda, gure lana arretaz aztertu behar da, batez ere hura gure herrialdeetako praktika politikoetan sartzeko aukerei dagokionean. Herrialde askotan —hemen ordezkaturako gehienetan kasu—, ez Parlamentuaren iritzia, ez iritzi publikoa ez daude behar bezain prestatuta zehaztasun xehatuegiak bereganatzeko. Prestatu egin behar ditugu eta poliki egin behar dugu aurrera, atzetik jarrai diezaguten eta gure helburua lor dezagun. Osatu nahi dugun obra ikaragarri honek oinarri sendoak izan behar

ditu eta denbora behar dugu xehetasunak sakon aztertzeko. Ez dugu nahikoa asti izan zeregin horretarako eta hemen ez dugu izango. Gure ebazpenek laburrak, errazak eta orokorrak izan behar dute. Batzen gaituen sentimenduak gailendu behar du, ez banantzen gaituenak. Eta ez ditugu aurrean ditugun arazo izugarriak alde batera utzi behar. Biltzar honen ondoren hasiko da benetako lana, lan gogorra eta zaila, baina baita Europaren eta haren zibilizazioaren etorkizunerako erabakigarria izango den lana ere: harengandik jaso dugu dena eta hari zor diogu guztia.

J.M. Drapier jn.:

Jaun-andreok, Presidente jauna, azalpen bat ematen hasi nahi nuke. Spaak jaunaren kolaboratzaile zuzena naizenez, zenbait ordezkari hainbat ondorio atearako dituzte ni hemen egoteari buruz. Neure izenean etorri naiz hona, inola ere ez Belgikako Lehen ministroa ordezkatzera. Harritu egin nau Belgikako ordezkariak aurrean dugun testua betetzetik oso urrun dagoen erabaki bat aurkeztu izanak. Laugarren paragrafoan ageri da erabaki hori eta honako hitz hauekin hasten da: «berehalako neurriak gomendatuko ditu Europaren beharrezko batasuna progresiboki ezartzeko, bai maila ekonomikoan, bai politikoan». Eta Belgikako ordezkariak, gure deliberazioaren irudi osoa eskaini beharrean, testuari honako aldaketa hau egin nahi lioke: «Europaren beharrezko batasuna ezartzea da helburua, bai maila ekonomikoan, bai maila politikoan eta sozialean». Belgika eta Holandaren artean lankidetza estua dugu gaur egun eta Europarentzat baliotsua den esperientzia da. Garatzen ari den batasun horrek, interes handia du guretzat. Beharrezkoa da lotura ekonomikoak eta politikoak eraiki nahi dituzten herrialdeen legeria eta araudi soziala argitzea. Aliantzek eta elkarte politikoek gure lana zailtzen duten ondorioak izaten dituzte batzuetan. Horrez gain, Belgikako ordezkariak estatu demokratikoak zer diren zehaztasunez adierazteko ere eskatzen dio Biltzar honi. Bosgarren paragrafoan, estatu demokratikoek sortu nahi dugun federaziora biltzeko aukera dutela iragartzean, batasunak erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat irekita egon behar duela adierazten dugu. Uste dut guretzat eta gure iritziz publikoentzat ezinbestekoa dela giza eskubideez eta erregimen demokratikoaz zer ulertzen dugun jakitea. Gisa honetako batzar batean ia ezinezkoa da konponbideak inprobisatzea, eta topa dezakegun irtenbide praktikoa bakarra gure artean batzorde bat eratzea da, horren segidan, bi gai horien inguruan jardun eta gutun-proiektu bat egiteko; gutuna prestatzen ari garen dokumentuan oinarritu daiteke, hura aldatu edo osatu dezake, eta horrela aurrez adostua izan den testu ezagun bat izango du abiapuntu. Bestetik, erregimen demokratikoa zer den ere definitu behar da. Horretarako, batzorde horri berari epe zehatz eta labur bat ezar diezaiokegu, zeregin hori beregain hartu eta ondorioak guri aurkezteko. Baina bien bitartean, eta hemendik aurrera, argi utzi behar dugu zer ez den estatu demokratiko bat. Eta ho-

rregatik, jaun-andreok, Belgikako ordezkaritzak, nire herrialdeko iritzi publikoaren ñabardura guztiak biltzen dituenak Biltzarrak batzorde bati erregimen demokrati-koaren definizioa proposatzeko agin diezaiola proposatzen dizue, hemendik aurrera, horrela izendaturiko ezein araubidek ez ditzan, ez izatez ez zuzenbidez, botere exe-kutiboa eta judiziala nahastu, epailearen independentzia eta justiziadunen babesa ezabatuz. Eskatzen dugu, halaber, herri demokratikoen eta erregimen demokrati-koen definizioak prentsa-askatasuna edo pentsamendu zein arte-lan guztien zirkula-zio askea bermatzen ez duen araubide oro bazter dezala. Horrez gain, berariaz eska-tzen dugu herritar orori askatasuna, izatez edo zuzenbidez, kentzeko boterea duten polizia-aparatuak onartzen dituzten erregimenak demokratikoak ez direla aldarri-katzeko, baldin eta ezin bazaie errekurtsio judizial eraginkorrik jarri eta agintaritza independente batek atxilotetaren arrazoiak balioetsi eta argitaratutako lege baten aurkako delitu batean oinarritzen ez delarik atxilotetari amaiera eman ezin badio. Azkenik, eskatzen dugu, ez dadila demokratikotzat jo, izatez edo zuzenbidez pen-tsamendu, elkartze eta adierazpen askatasuna babesten duten legeen esparruan jar-duten duen oposizio politikoaren egikaritza askea zapaltzen duen araubide oro. Eta amaitzeko, jaun-andreok, Belgikako ordezkaritzaren kezka nagusietako bat adierazi nahi nuke. Izar-laino bat mugatzeko gaude hemen, haren lehen mugak ezartzeko, lehen esparrua eskaintzeko, haren masa gogortu eta trinkotu arte pixkanaka forma emateko. Eta gure herrialde guztietan itxaropen zabala piztu nahi badugu, oso argi jokatu behar dugu. Herri mugimendu handiek gure herrialde bakoitzean gure lana babestu, sostengatu eta aurrera eraman nahi badute, antolatutako langileengana jo behar dugu, sindikatu libreen barruan askatasunez bildutako indarretara jo behar dugu gure itxaropenen funtsa eta gure proposamenen argitasuna adierazteko. Eta horregatik, aho batez, Belgikako ordezkaritzak ebazpenari 9 zenbakia izango duen testu bat gehitzea proposatzen du, zuek hala onartzen baduzue. Testu hori 8 zen-bakiaren eta 9 zenbakiaren artean sartuko da, azken hori 10 zenbakia izatera pasako da eta hurrena 11. Eta aldarrikapen hori honako hau da: «Biltzarrak, une honetatik aurrera, demokrazia soziala progresiboki eratzeke zeregina esleitzen dio Europa ba-tuari, horrekin gizakia esklabotza orotik eta segurtasun ekonomiko ezetik askatzea izango du helburu, demokrazia politikoak gizabanakoa botereen arbitrariotasunetik babestea helburu duen bezala». Gure Biltzarretik deialdi zabal hori egiten bada, nire herrialdeko langileek, bederen, deialdia entzungo dutela eusten dut. Eta baieztatzen dut lehenik zer nahi ez dugun argi eta garbi esaten badugu, gure indar guztiz zeri aurre egingo diogun adierazten badugu, eta gero, azken batean, zer nahi dugun ba-diogu, Europako herri gehienak gurekin izango ditugula eta Europa egingo dugula.

Paul Reynaud jn. (Frantzia):

Aurrean duzuen 2. paragrafoak Europako arazoa konpontzeko egungo erakun-deak nahikoa ez direla adierazten du.

Guztiz bat nator horrekin eta uste dut Europa salbatzeko gai den erakunde bakarra Europako Batzarra dela. Horixe da arazoaren muina. Europako Batzar horri buruz, eta bereziki, bertako ordezkaritzari buruz erabakitzen duzenaren arabera, Haggako Biltzarra Europaren historiako mugarrria ala beste hainbati gehitu beharreko desengainu bat izango da.

Txosten politikoak Europako diputatuez eta herrialde ezberdinetako parlamentuetako diputatuek izendatutako beste ordezkari batzuez osatutako Batzarra proposatzen du. Diputatuek bere burua eskainiko dute. Baina, zer agindu jaso dute diputatu horiek? Erabat nazionala den mandatua jaso dute, besterik ez. Ez dute Europako agindurik jaso. Beren herrialdeen interesak defendatzeko agindua jaso dute, eta sarritan, esan beharra dago, baita beren hauteskunde-barrutiaren interesak defendatzekoa ere.

Beraz, proposatzen zaigun Batzarra ezin da europarra izan, ez du Europaren espiritua izango: diputatu nazionalen kluba izango da.

(Txaloak)

Sorkuntza horrek ez du inolako loturarik izango gure herrialdeetako iritziz publikoarekin. Diputatuek askotariko bidaia eta bilerei harturiko zaletasunari burla egitearekin konformatuko da.

(Barreak)

Zergatik dira hain motelak Europaren batasuneko aurrerabideak? Badugu horri erantzuteko testigantza baliotsu bat, Europaren auzia eztabaidatu den hitzaldietan paper garrantzitsua jokatu duen gizon batek emandakoa. Spaak jaunaz ari naiz, Lehen ministro eta Kanpo Arazoetako ministro gisa lan handia egin duena.

Zein da Spaak jaunaren iritzia? Publikoki esan du: «arrakasta izateko, herriek gobernuak estutu behar dituzte».

(Txaloak)

Batzar bat sortzea aukera paregabea da herriari hitza emateko. Eta zer da proposatzen zaiguna? Hauxe esan zaigu: «Bego herria isilik. Lagun artean, diputatu artean, geure burua hautatu eta Europako hiriburu etako egoitzetan elkartuko gara, urte-sasoien arabera lekuri atseginena aukeratuta».

(Barreak)

Bada puntu horretan ez gaude ados. Gure ustez, herritarrak dira Europaren ideia bereganatu behar dutenak, haien agintariek Europaren hobe beharrez jarduteko askatasuna izan dezaten. Zer gertatzen da benetan ohiko biltzarretan? Beren parlamentuak atzean dituzte ministroek alde aurretik dakite zer kritika egingo zaien puntu batean edo bestean amore emanez gero, eta beraz beren interes nazionalen

defendatzaile izan ohi dira. Inork ez du hitz egiten Europaren izenean eta ministroak ez dira ados jartzen, ezinbestean.

Horren aurrean bada aukera erraz bat: komunikatu bat bidal daiteke, dena ondo doala eta adituak izendatuko direla adieraziz. Baina, hori atzerapauso bat eman eta konponbidetik aldentzea da, adituek ez baitute arazo nazionalak epaitzeko esku-menik, are gutxiago arazoak europarrak direnean. Adituek zuzeneko erantzukizuna dute haien ministerioekin, finantza gaietako adituak Ogasuneko ministroaren aurrean erantzun behar du, ekonomia gaietako adituak Ekoizpen eta Merkataritzako ministroaren aurrean, eta beraz ezin dute konponbidea erdietsi.

Adibide bat jarriko dizuet. Une honetan aduana-batasun baten aukera aztertzen ari gara Italiarekin. Demagun aduana-langa bera kendu egin dela.

Horrek arazoa konponduko lukeela uste duzue? Inola ere ez; izan ere, Frantzia eta Italiaren artean halako aldea dago gizarte-segurantzako kostuen arloan, ezen hori baita egunkarietan aipatzen den bigarren arazoa baino lehen konpondu beharrekoa. Beraz, arazo politiko handi baten aurrean bagaude eta adituak hura konpontzeko gai ez bada, horrek erakusten du arazoa estatu-gizonek baino ezin dutela konpondu.

Egia da txostenak itxaropena eman zigula. «Bai, arrazoi duzue —zioen—, Europako batzar bat behar dugu; baina geroago, data zehaztugabe batean».

Eta sentitzen dut, baina Europak ez du itxaroteko astirik, Europa presaka dabil arriskuan dagoelako, eta nire ustez, ez genuke luzaroegi jardun behar segurtasunaren kapituluan. Estatu Batuetatik denoi iristen zaigun informazioak argi erakusten du, armatze-lasterketa izugarria abiarazi dela munduan. Eta ez dut ezagutzen historian, gerra ez den beste ezertan amaitu den armatze-lasterketarik. Lasterketa hori aurrez aurre dauden bi erraldoietako baten kapitulazioarekin amaituko balitz ere, horrek ondorio nabarmenak izango lituzke Europaren berreraikuntzan. Eta amaiera gerra balitz, badakizue zer ekarriko lukeen guztiontzat, denok bizi izan dugulako; eta ondorioak are larriagoak izango dira aurreko gerran bezala, elkarrekin jarduteko gai ez bagara.

Benetan uste duzue ez dagoela presarik, aski denbora dugula eta geroago hitz egin dezakegula Europa sortzeko modu bakartzat dugun Batzar horri buruz? Ez dakit orokorrean bitan moztutako Europa batean europar ekonomia berrezartzea erraza izango dela uste duzen, baina ni neu beldur naiz oso zaila izango dela. Gerra aurretik lau milioi tona ikatz esportatzen zituen Europa gaixo honek hogeita hamar milioi tona inportatzen ditu orain. Hogeia egunez bidaia duen ikatzak, lehen meategietako gurdietakoak zuen prezio bera du garraioa kontuan hartuta, eta horrek Europarentzat kostu-prezioa nabarmen igo dela esan nahi du. Eta aipatu bestetik, Europa bitan zatituta geratu dela; lehen Ekialdeko Europak Mendebaldean elikatzen zuen eta honek bestea makinaz hornitu.

Eta esango dizue: «Baina estatubatuarren laguntza dago». Egia da. Baina oso eskuzabala izanik ere, laguntza amerikarra aldi baterakoa da, bost urtez soilik iraungo du gehienez ere. Laguntza amerikarra ez da nahikoa; ezin diogu gure defizit osoari dolarretan aurre egin. Frantziak, adibidez, iaz baino % 33 dolar gutxiago jasoko du aurten.

Gainera, laguntza amerikarra unean unekoa da Kongresuan urteroko bozkatuko delako, bozketa merkatuaren egoeraren baitakoa da eta azken hori uztaren, greben eta abarren mende dago.

Ez dizue uste gaur egungo Estatu Batuetan gertatzen ari den armatze intentsiboak eta stockak pilatzeak prezioen igoera eragingo duenik? Estatu Batuetan prezioak igotzen badira, Estatu Batuetako laguntzak igoera horren proportzioan egingo du behera. Nolanahi ere, geure burua erreformatu behar dugu Estatu Batuen laguntza jasotzen jarraitu nahi badugu, eta behin eta berriz esan digute hori. Eta gure baitan dago lanketa hori, gure argitasunaren eta borondatearen baitan. Lanaren birbanaketa antolatu behar dugu Europan, Mendebaldeko merkatu handi bat sortu. Esate baterako, Europan makina modernoak fabrikatzea lortu behar dugu, kalkulatzeko makinak adibidez, izan ere, gaur egun ezin ditugu fabrikatu; Amerikan, berriz, langile amerikarrak askoz gehiago kobratzen badu ere, merkatua handiagoa izanik, kostu-prezioa askoz ere baxuagoa da.

Horregatik, eta atera dugun ondorioa hona ekarriz, nire lagun Edouard Bonnefous Frantziako Asanblea Nazionaleko Kanpo Arazoetako Batzordeko presidenteak eta biok, hark aurrerago defendatuko duen zuzenketa bat aurkeztu diogu 4. artikuluari, Europako Batzarra sortzeko.

Distantzia bera mantendu nahi izan dugu Europako Parlamentu Legegilea berehala sortzeko kimeraren arriskuaren eta ezintasunaren artean. Izan ere, egia da naturak jauzirik egiten ez duela eta urratsez urrats egin behar dela aurrera, baina funtsezkoa da lehen urratsa hutsean ez ematea.

(Txaloak)

Hori da, nire ustez, aztertzen ari garen testuak duen akatsa. Oinak lurlean mantentzen saiatzen gara, benetan europarra izango den Europar Batzarra eratzeko eskatuz, Europa zaintzeko europarrek sufragio unibertsalaren bidez aukeratuko dutena.

Uste dugu, subiranotasun mota berri batera jo behar dugula, Europako subiranotasunera. Gure ustez, europar gisa eman behar dute hautesleek botoa, eta ez ingeles, frantses edo holandar gisa eta uste dugu horrela, jendearen irudimena gogor as-tinduz, lortuko dugula arazoa konpontzea.

Zer eskatzen ari gara, funtsean? Txostenak geroago egiteko proposatzen duena berehala egitea, atzeratzearen arrazoiak alde batera utzita. Horregatik uste dugu, be-

ren parlamentu nazionaleko eta Biltzar honetako kide direnek lege-proposamen bat aurkeztu eta babestu beharko luketela. Lege-proposamen horren arabera, urte hone-tan, sufragio unibertsalaren bidez eta herrialde bakoitzak nahi duen hauteskunde-sistemaren arabera, Europako Batzar bat izendatuko litzateke, milioi biztanleko di-putatu bat oinarri hartuta. 41 diputatu izango lituzke Frantziak eta 46 Ingalaterrak, oker ez banago.

Horixe da, hain zuzen ere, laster bozkatzeko eskatuko dizuegun proposamena. Horrela zerbait berria egingo dugu, benetan berria, diputatu nazionalen kluba kendu eta Europako Batzar batekin ordezkatu; Batzar hori munduak epaituko du, bai AEBetako demokrazia boteretsuak, bai hemen ordezkatzeko ohorea dugun he-rrialde bakoitzak ere.

Adi! Jacques Bainvillek zioen federazio bat sortzeko estatu federatzaile bat behar dela. Ekialdean bada estatu federatzaile bat, Mendebaldean, ordea ez. Baina Jacques Bainville oker zegoen; izan ere, iraganean, bereziki AEBetako demokrazia handiaren kasuan, posible izan da helburu handi bat lortzeko arrisku handi baten aurrean bat egitea, eta horixe da egin behar duguna. Eta Ekialdeko Europan sobietarren esku in-dartsuek astindutako Federazio erraldoia eratzen ikusten dugun bitartean, guk ere emaitza bera lortu behar dugu gure ulermenaren, kemenaren eta ausardiaren bidez; ez Mendebaldea eta Ekialdea aurrez aurre jartzeko, Mendebaldea bizitzeko gai izan dadin baizik, hori baita auzitan dagoena.

(Txaloak)

Komunismo zaharrari eustek ez dakar onik gure ustetan; Europa ez da negocia-zioen bidez eraikiko. Mendebaldeko Europa gustuko ez dutenek —badira batzuk, dakizuenek— pentsamendu eta mugimendu hori erreakzionarioak direla diote.

Nor da baina, erreakzionarioa? Bada aurpegia atzera begira duena, garai berriak onartzen ez dituen, munduan nagusi den korronteari aurka egiten diona, haren au-rrean jarri eta hura gidatu beharrean. Eta espero dut, erakutsiko duzuela ez zaretela erreakzionarioak, badituzuela bizi ditugun garai larriei aurre egiteko ezinbestekoak diren bertute horiek, ez duzuela onartuko Biltzar hau, beste bat gehiago izatea, hi-tzaldi bikainekin osatua, baina erabaki sendorik gabe.

Horrelakorik onartzen ez dugulako, honako hau esan nahi dizuegu: ez zaitezte izan herrien beldur, gorde herrien hitza gogoan, galdegin haiei. Haiek salbatuko zai-tuzte.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Macmillan jaunak du hitza.

Macmillan jn.:

Presidente jauna, guztiz ohartun naiz batzar handi honen aurrean parte hartzeko eskatzen didazunean, omenaldia egiten diozula britainiar ordezkaritza handi eta kartsuari, zeinaren kide izateaz benetan harro bainago. Eta xehetasun guztietan haren izenean hitz egiterik ez badut ere, uste dut esango dudana haren ikuspuntutuekin bat etorriko dela oro har. Labur-labur. Ni bezala, ia bizitza osoa gerran aktiboki parte hartzen edo gerraren emaitzak ikusten eman duen inork ezin du emozio sakon bat sentitzea saihestu atzo parte hartu genuen bileraren aurrean, ezta Biltzar handi honen aurrean ere, nire ustez, gerraren ondoren gertatutako aurrerabidearen zantzu itxaropentsu bakarrenetako bat erakusten baitu. Hori dela eta, bereziki kezkatzen nau, eta uste dut nire lankideak ere kezkatzen dituela, lortzen ditugun azken ondorioak zuzenak izateak. Ez dugu, ez mantsoegi, ez azkarregi joan behar, aitzitik, aurrean ditugun lan izugarri handiez ohartu behar gara, eta ausardiaz eta zuhurtziaz ekin behar diegu. Areto honetan eta egindako bileretan egon garen askok denbora asko daramagu Europa gehiago batzearen aldeko mugimenduetan parte hartzen. Askoz gehiago dira, ordea, ikuspegi horretara errealitatearen presio handiak bultzatuta iritsi direnak. Bigarren Mundu Gerraren ondorioz European sortutako baldintza izugarriak direla eta, gutako askok orain beste egoera batean babestuko ez genituzkeen neurri berri eta berritzaileak hartu behar direla ondorioztatu dugu. Badakit ordezkatzeko ditugun herritarrek, gure herrialdeetako biztanle masa handiek arrazoi horiengatik beragatik egin dutela gurekin bat —egin badute—. Gure bizi-baldintzak gero eta okerragoak eta gogorragoak dira, mehatxu larriak daude, eta arrazoi horiengatik espero dugu sakrifizioak egiteko prest egotea gai tradizionaletan, zalantzarik gabe beste baldintza batzuetan onartezinak izango liratekeen horietan.

Hori dela eta, bi alderdik soilik kezkatzen naute benetan. Lehenik eta behin, gogora dezagun, nolabait esateko, aurrerapenak egiten ari bagara European dagoen egoera hain kaskarrari esker dela eta, baldintza ekonomikoek hobera egiten badute, tentsio politikoak lasaitu egingo direla, eta balitekeela zailagoa izatea gure herrikideak urrats berritzaile horiek eman ditzaten konbentzitzea. Beraz, entzun berri dugun hitzaldiaren elokuentzia gorabehera, pozik nago ebazpenaren egungo idazkerarekin. Ez dut uste oker handirik duenik. Denok nahiko genuke hitzen bat beste nolabait idatzi. Baina uste dut, oro har, ebazpen honekin erdigune zuzena aurkitu dugula, herritarrei berez joango direna baino urrunago joateko eskatzen dieten bi joeren artean. Gauza bat erantsi nahiko nuke, besterik ez. Bigarren klausulan, ziur nago ez dagoela nahita eginda, baina uste dut agian ez garela behar adina eskuzabalak gobernuen lanari dagokionez. Askatasun handiagok hitz egin dezaket, ez naizelako nire herrialdeko gobernuaren aldekoa. Hala ere, azken hila-beteetan egindako aurrerapen handiak ikusten ditut, eta ez nuke eskuzabaltasun gutxikoak garenaren itxura eman nahi egin duten guztia aitortzeko orduan. Hala-

ber, klausulak dioen bezala, uste dut hartutako neurriak eta sortutako antolakuntza ez direla nahikoak konponbide iraunkor bat lortzeko. Espero dut gogo onez aitortzea Europako gobernuek zer egin duten eta zer jarrera duten orain arazo horiei heltzeko. Izan ere, uste dut gutako edozeinek, geure buruarekin zintzoak izanik, esango lukeela aurrerapauso handiak eman direla azken bi urteotan. Atzera begiratzean eta azken bi urte hauetako historia ikusten dudanean, iruditzen zait eskertzeko asko dugula, esku artean dugun aurrerako mugimenduari dagokionez. Beraz, uste dut, nire herrialdeak ohikoa duen tentuz, honako klausula hau irakurri nahiko nukeela: Ez gaitezen uzurtu, ez dezagun amaitu praktikoak ez diren proposamenak egiten. Edonola ere, balia dezagun lortutakoa eta indartu dezagun lorpen berri bakoitzarekin; berma dezagun lortzen duguna inoiz ez galtzeko moduan. Beraz, uste dut ebazpen hau —eta uste dut nire lagunak, oro har, nirekin ados daudela— ekarpen jakintsu, zabal eta erabilgarria dela, eta espero dut dagoen bezala onartzea.

Duncan Sandys jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok. Biltzar hau antolatzen duen Europar Batasunerako Mugimenduen Nazioarteko Batzordearen batzorde exekutiboko presidentea naizen aldetik, labur hartuko dut hitza, prozedurarekin eta, aldi berean, printzipioekin lotutako kontu bat dela eta. Ebazpen bat proposatu nahi dut, bozketarik gabe onar daitekeena edo aurkeztea merezi ez duena, bilera honetan egingako prozeduren ondorioz sortu dena eta gure batzordeko beste kide batzuek ordezkariekin izan dituzten kontaktu ugarietatik sortu dena. Aurkeztu nahi dizueidan ebazpenak honela dio: Europa mendebaldeko herriak ez ezik, Europa osokoak ere batzeko gure gogo zintzoaren adierazgarri, batzorde politikoak herrialde guztietako europarrek biltzar honen etorkizuneko prozeduretan berdintasun osoko estatusa izateko nahia adieraztea. Hitz gutxi batzurekin nahikoa dela iruditzen zait. Lehenik eta behin, azaldu nahi nuke zergatik erabaki genuen Ekialdeko Europako eta Espainiako pertsonak gonbidatzea behatzaile gisa. Arrazoia zen une hartan ez genekiela zer nolako ordezkagarritasuna izango zuten lortuko genituen pertsonak. Gaur, de Madariaga jauna dugu gure kultur batzordeko presidente gisa, *Monsieur* Gafencuren hitzaldia entzun dugu, eta gure artean dugu ere, eta hori da, beharbada, kasurik zailena, Txekoslovakiako herritarren ordezkaritza oso adierazgarri bat. Txekoslovakiatik etorritako gizon horiek, haietako asko, esku-bide osoko ordezkari gisa gonbidatuta zeuden, aurreko egunean Txekoslovakiako gobernu librea boteretik kendu aurretik. Eta guztiz ilogikoa dirudi ordezkari gisa gonbidatuta zeuden pertsonak, inolako errurik gabe, behatzaile bihurtzea. Nolanahi ere, Biltzar honek munduari argi utzi nahi badio Europa osoaren batasuna defendatzen duela, ez dirudi guri dagokigunik gure kide batzuen eta besteen artean dagoen altzairuzko oihala eraistea.

Kristensen jn.:

Presidente jauna, ohar batzuk egin nahi ditut Wistrand Suediako ordezkari jaunak esandakoaren alde. Nire ustez, eta uste dut Danimarkako ordezkaritza nirekin ados egongo dela, hobe litzateke ebazpen labur bat izatea, ebazpen luze eta xehatu bat izan beharrean. Gaur goizean izan dugun eztabaida gogoan baduzue, uste dut, jaun-andreok, nirekin ados egongo zaretela eta zaila izango dela aurkezten diguten ebazpenaren puntu zehatz guztiak aho batez adostea. Uste dut, Biltzar honen emailtzei begira, oso garrantzitsua dela hemen bozkatzaren diren ebazpenak ahobatezkotasunetik ahalik eta gertuen egotea. Hala ez bada, beldur naiz Biltzarraren xedea zenbait alderditan negatiboa gerta daitekeela, positiboa izan ordez, eta esan gabe doa errazagoa dela puntu gutxi batzuei buruzko ahobatezkotasuna lortzea, puntu kopuru handi bati buruzkoa baino. Gainera, iruditzen zait goizegi dela Europaren etorkizuneko antolaketari buruzko xehetasunetan sartzeko. Biltzar berezi honen xedea gogora ekarriaz gero, uste dut gehienok ados egongo garela garrantzizkoenak diren bi puntuak zein diren baieztatzeko orduan. Lehenik eta behin, uste dut Biltzar honen xedea dela Europako herrialdeetako herritarrek indarrak batzeko nahi zintzoaren erakusgarri izatea, indar ekonomiko, politiko eta espiritualak, herrialdeak, orain arte baino modu eraginkorragoan batzeko nahiarena. Eta, bigarrenik, uste dut Biltzar honen helburua izan behar dela azpimarratzea Europako herrialdeetako indarren bateratze hori ez dela soilik gobernuari dagokien zerbait, baizik eta herritarrei dagokien zerbait, Europako herrialdeetako herritar guztiei dagokiena. Gobernuak eta gobernuen ordezkariak, gutxienez Europako gobernuetako hamasei, Parisen bildu dira eta Marshall Planari buruz eztabaidatu dute. Gobernuari dagokien gai bat da, baina hemen eztabaidatzen ari garen ikuspuntu zabalena ez da soilik Gobernuaren gai bat, Europako herrialde guztietako herritar guztiei dagokien zerbait baizik, eta horregatik gaude hemen ordezkari gisa, Gobernuen, Parlamentuen eta gure herrialdeetako beste erakunde batzuen ordezkari gisa. Parlamentari gisa, sindikalista gisa, enpresari gisa, unibertsitateetako kide gisa edo dena delako gisa gaude hemen. Nire ustez, jaun-andreok, bi puntu nagusi hauek gailentzen dira: Europako herritarrek batasun handiagoan benetan sinestearen adierazpen bihurtu beharko litzatekeela, eta azpimarratu egin beharko litzatekeela, Gobernuena ez ezik, auzi hau herritarrena ere badela. Baina helburu hori lortzeko, uste dut oso garrantzitsua dela, bai, uste dut premiazkoa dela hemendik ateratzen diren erabakiak aho batez hartutakoak izatea, gure indarrak ez banatzea, baizik eta batzea. Beraz, gomendatu nahi nuke, aurrera egiten dugunean, zuzenketen aldeko botoa eman dezazuela, baldin eta zuzenketa horiek ebazpena orain baino laburragoa, orokorragoa eta ez hain xehea izatea badakarte. Iruditzen zait, halaber, garrantzitsua dela gure herrialdeetara itzultzen garenean, gure gobernuen babesa lortzea, gure gobernuaren jarrera ez zailtzea une honetan babestu ezin dituzten programa zehatzak bozkatzuz. Horrez gain, uste dut oso garrantzitsua dela Europako herrialdeetako indar politikoak ez banatzea. Denok dakizuenek, alderdi politiko batzuek bereizita biltzeko joera izan dute. Uste dut

oso garrantzitsua dela denok elkarrekin egotea, bilera batetik bestera ez joatea. Ikuspuntu orokor horiek azpimarratu ondoren, Danimarkako ordezkariak aurkeztutako bi zuzenketari erreparatzeko eskatu nahi dizuet. Lehenengoa zazpigarren paragrafoari egindako zuzenketa bat da. Han, honako hau dioen ikuspegiarekin bat gatz: Frantsesezko bertsioa hartuko dut: «Baieztatzen du Alemaniako arazoen irtenbide bakarra » eta abar; hau da, Europako Federazio bat izatea dela Alemaniako arazoaren aurreko irtenbide bakarra. Zuzenketa aurkeztuko dugu, Alemaniako arazoaren konponbiderik onena dela esan dezan, bakarra dela esan beharrean. Bada beste bat, orokorragoa, ebazpenaren lehen orrialdeko 2. atalari egindako zuzenketa. Honela dio: Frantsesezko bertsioa irakurriko dut berriro ere:

Biltzarrak, Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Batzordeak helarazitako txosten politikoan azaldutako printzipioekin, helburuekin eta neurrie-kin bat etorri « eta abar. Aurkeztu diguten txosten zehatzari egindako berariazko erreferentzia hori kentzeko zuzenketa dugu. Ez dut uste batzar handi honetan ahobatezkotasuna lortzerik dagoenik, txosten honetako puntu xehe guztiei dagokienez, eta ez dut uste beharrezkoa denik ere. Beraz, hauxe esatea proposatzen dugu: «Biltzarrak honako hau erabakitzen du» eta abar. Gure ebazpena horrela orokortuz eta laburtuz bi helburu lortuko genituzke. Lehenik eta behin, uste dut indar handiagoa izango duela, bai, zenbat eta laburrago hitz egin orduan eta indar handiagoz hitz egiten baita, eta, bigarrenik, uste dut errazagoa izango dela adostasuna lortzea, eta hori, nire ustez, funtsezkoa da Biltzar honen helburu nagusia lortzeko.

Ingebretsen jn.:

Presidente jauna, Europaren ideia bikaina iruditzen zait ideal gisa, eta uste dut Biltzar honen ekimenik baliotsuena dela arazoak herritarren aurrez aurre jartzeko, baina bat nator Danimarkako eta Suediako nire kideekin, oso lan zaila baita aurrean daukaguna. Eta zuhur jokatu beharko dugu ideala errealitate politikoetara eramateko aukerak ez zapuzteko. Egiteko oso zail bat dugu esku artean: nazio indibidual gisa modu independentean egoten jarraitu nahi duten nazioak batzea, eta horrekin batera, nire herrikideen eta zuen herrikideen bizitza politikoen desberdintasun handiak daude, eta beharrezkoa da elkarrekin aurrera egitea. Esan genezake ezagutzen ditudan alderdi sozialistek esku hotza erakusten diotela biltzar honi; baina arrakasta izan eta Europa batu nahi badugu, premiazkoa da sozialistekin batera aurrera egin ahal izatea. Europa batu batentzat oinarritzakoa da herritarrek batzea eta, hori dela eta, uste dut oso zuhurrak izan behar garela mundu hau behar baino zailagoa egingo duten erabakiak ez hartzeko. Eta batzordeari proposatu nahiko nioke une honetan beharrezkoena iruditzen zaidanarekin bat datorren ebazpen bat idazten saia dadin, parlamentuei esateko —premiatzeko hori iruditzen baitzaigu— batzarretarako hautatutako ordezkariak herrialde demokratikoen aginpide osoa izan behar dutela, hau da, herritarrek hauteskundeetan emandako aginpidea. Biltzar honek, oso ga-

rrantzitsua izan arren, ez du aginpiderik. Eta prestaketari dagokionez, gaiak ez dira goitik behera eta sakon aztertu. Biltzar honen ideal bikain horrekin arrakasta izan nahi badugu, beharrezkoa da batzar bat izatea herrialdeetako agintariekin. Eta horregatik, esan bezala, arreta ebazpenetan jartzea nahiko nuke, gauza zehatz horretan, eta ez bigarren mailako xehetasun eta gaitetan.

Coudenhove-Kalergi jn.:

Lagunok, lehenik eta behin, adierazpen bat egin nahi nuke Europako Parlamentu Batasunerako Kontseiluaren izenean. Kontseilu horrek ebazpena eztabaidatu ondoren, aho batez deritzo batzar horren izaera deliberatiboak ez duela parlamentuaren duintasunarekin bat egiten, parlamentuak bigarren maila batean jarriko bailituzke gobernuekiko. Aitzitik, parlamentuak gobernuen parekide dira eta gobernuek eremu politikoan ekiteko duten modu berean jarduteko eskubidea dute. Jarraian, nire izenean hitz batzuk gehitu nahi nituzke, atzo ez baikenuen Paul Reynaud eta Bonnefous jaunen proiektua eztabaidatzeko aukerarik izan. Esan dudanez, ez naiz mintzo Europako Parlamentu Batasunaz, atzoko bileran ez baikenuen arazo hori eztabaidatzeko aukera materialik izan. Paul Reynaud eta Bonnefous jaunen proposamenetik hona, egoera aldatu egin dela iruditzen zait. Proiektu iraultzailea da eta, nire ustez, biltzar honi egin zaion proposamenik garrantzitsuena. Gutako bakoitzak proiektu honi buruz pentsatzen duena idatzi beharko luke, onartuz gero, eragin handia izango bailuke eta mundu osoan propagandarako tresna bikaina izango bailituzateke. Badakit, Europatik haratago, estatubatuarren iritzian ondorio izugarriak izango lituzkeela. Horregatik, puntu horretara itzuli eta nire ikuskera adierazi nahi dut. Nire ustez, bi modu daude munduan gauzak aldatzeko. Metodo iraultzailea eta metodo ebolutiboa. Uste dut Reynaud jaunak oso ondo azaldu duela zergatik den hain premiazkoa Europa bateratzea, non metodo ebolutiboa baztertu egiten den; izan ere, Europa etapaz etapa garatu arte zain geratzen bagara, gerraren espe-roan egongo gara.

Hemendik datorren urtearen amaierara bitartean, modu batera edo bestera Europako Federaziorik lortzen ez badugu, gerra izango dugu. Eta Europaren batasuna izango dugu gerra amaitu ondoren, baina hondakinen batasuna izango da! Horregatik erabaki iraultzaileak behar ditugu, ez ebolutiboak. Demokraziak, hau da sistema demokratikoak, abantaila handia eskaintzen digu: odolik gabeko iraultzak eragin ditzake, gehiengo parlamentarioen bidezko iraultzak; beste edozein iraultza, aitzitik, boterea era batera edo bestera hartzen duten gutxiengoek egiten dute, indar gordina erabiliz, gehiengo parlamentarioa irabaziz edo gobernuaren babesa lagun. Paul Reynauden proiektua hain iraultzailea iruditzen zait, non Europako auziari berehalako konponbidea eman nahi dioten guztiek haren iritziarekin bat egin eta proposamen hori onartzearen alde egin beharko luketen. Izan ere, herriek hautatutako Europako Batzar hori deliberatiboa edo aholku-emailea izan arren, gisa horretako batzar baten

autoritatea izugarria izango litzateke, ikuspegi moral batetik Europan dagoen autoritaterik handiena izango litzateke, eta ezein gobernu ez litzateke ausartuko horren aurka egitera. Nire lagun René Courtinek gaur goizean herritarrek gai hauen inguruan behar adinako kontzientziaziorik ez dutela aipatu du eta haren hitzak iruzkindu nahi nituzke. Ez dut uste hori guztiz zehatza denik. Estatu Batuetako Gallup jaunak, Europako hainbat herrialdetan egindako Gallup inkestaren emaitzak bidali zizkidan. Uste dut zuetako askok ezagutzen duzuela. Buru txarra dut zenbakietarako, beraz, ezin dizkizuet zifra zehatzak eman, baina emaitza ikaragarria izan da: gutxi gorabehera europarren erdiek erantzungo lukete ez dutela arazoa erantzuna emateko adina ezagutzen. Baina gainerako erdiak, gehiengo handi batean, Europako Federazioaren babestuko luke. Nire ustez, Europako herriak beren gobernuak baino askoz prestatuago daude batasunerako, eta parlamentuak ere gobernuak baino askoz prestatuago daude. Gobernuak hezi behar ditugu, ez herriak, Europari dagokionean. Ezagutzen ez zaituzten eta ezagutzen ez duzuen edonori, izan langilea, nekazaria zein herritar arrunta, galdetzen badiozue, Europa aske eta federatu bati buruz zer pentsatzen duen, Suitza bezain baketsua, Amerika bezain oparoa eta biak bezain askea litzatekeen Europa bati buruz, ia inork ez du esango horrelakorik nahi ez duenik, batzuek esango dute ezinezkoa dela, baina ez dute esango funtsezkoa ez denik. Herritarrei dei egiten badiegu, herriek aukeratutako Batzar bat eskatzen badugu, Europako Estatu Batuen aldeko gehiengo handia izango dugu; beraz, Paul Reynaud-Bonnefous proposamenaren alde nago.

Paul Ramadier jn.: Orain, 2. artikuluari egindako zuzenketak aztertuko ditugu. Bi zuzenketa egin zaizkio artikuluko horri, bat Erskine Maurice jaunak forma-kontu bati buruz. Dagokion batzordeari bidaliko diogu zuzenketa. Bigarrenik, Bacopoulos jaunaren zuzenketa bat dago eta honela dio: «Frantziak, Britainia Handiak eta Beneluxeko taldeak sortutako Kontseilua Europako gobernu libre guztien parte hartzearekin zabalatzeko nahia adierazten du». Bacopoulos jaunari adierazi diot, nahi hori dagoeneko aseta dagoela bosgarren paragrafoko xedapen honekin: «USTE DU batasun horrek irekita egon behar duela erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat». Hori kontuan izanik, uste dut Bacopoulos jaunak bere zuzenketa atzera botako duela.

Mackay jn.: Monsieur le Président, gaur goizean zuzenketez arduratu den batzordeak zuzenketa ugari aztertu ditu, eta 4. klausulara arteko zuzenketak aztertu ahal izan ditu, 1. klausula, 2. klausula, 3. klausula eta 4. klausula barne; jarraian, batzordeak zuzenketa horiei buruz hartutako erabakien berri eman nahi dut. Batzordeak hainbat zuzenketa aintzat ez hartzea erabaki du eta, kasu batzuetan, multzokatu egin ditu. Orain, ebazpenaren klausula bakoitza eta batzordeak eztabaidarako mantendu dituen zuzenketak aztertuko ditugu.

1. klausula. Batzordeak klausula berri bat proposatzen du, oso laburra da. Lehen-dabizi ingelesez emango dut, eta gero frantsesez irakurriko dute. Eta hauxe da lehe-

nengo klausula, batzordearen proposamenaren arabera: Aitortzen du Europako nazioentzat premiazko betebeharra dela batasun ekonomikoa eta politikoa sortzea, gizartearen segurtasuna eta aurrerabidea bermatzeko.

Zuzenketa bakarra dago 2. artikuluan, eta 2. artikulua azken-aurreko lerroan dago, 2. orrialdearen hirugarren lerroan, eta «egokia da» hitzen ordeztu «nahikoa da» hitzak gomendatzen dituzte.

Paul Ramadier jn.:

3. paragrafoari ekingo diogu jarraian. Mackay jaunari ematen diot hitza Batzordeak proposatutako testua irakur dezan.

Mackay jn.:

3. paragrafoa aldatzen da, eta honela geratzen da: «adierazten du iritsi dela». Eta orain bezala jarraitzen du: «Europako Nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk».

Berriro irakurriko dut: adierazten du iritsi dela Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk elkarrekin baliatzeko ordua. Eta jarraitu egiten du, bertan dauden azken hitzekin: ekintza politiko eta ekonomiko komun bat bermatzeko, baliabide komunak txertatzeko eta behar bezala garatzeko.

Tendeloo Andño1.:

Presidente jauna, adiskideok. Zuzenketa bat banatu dut, 3. artikuluan «beren eskubide subiranoetako batzuk» hitzen ondoren «berdintasunez» eransteko. Eta uste dut zuzenketa hori ez dela hausnarketa hutsa, printzipio kontu bat baizik, nolabait esatearren. Nire iritziz, egingo dugun federazio motari dagokionez, hiru puntu dira bereziki garrantzitsuak direnak: lehena, subiranotasunaren zati bat lagatzea; bigarrena, berriz, hori kontrol ahalmena duen Batzar moduko batean egitea, baina hirugarrena, federatuko diren herrialdeek berdintasunez egitea da, hasieratik alde batera utziz beto-eskubidea, nagusitasun-gaiak eta nazio handientzat botere handiagoa eta nazio txikiarentzat botere txikiagoa aitortzea. Ulertuko duzue hori oso garrantzitsua dela nire herriarentzat, oso nazio txikia baita eta balio handia ematen baitiogu nazio handienekin boto-berdintasuna izateari. Uste dut oso garrantzitsua dela hemen, Holandan, dauden ikusleentzat eta gure biztanleentzat

¹ Itzulpen teknikariaren oharra: «Andereño» terminoa mantendu egin da, garai hartan, herrialde batzuetan, egoera desberdinaz ohartarazteko erabiltzen zelako: biltzarraren unean andereñoek jaiotzatik jasotako abizena zuten, eta posible da gerora (ezkontzaren ondorioz) abizen hori aldatu izana.

hasieratik jakinaraztea herrialdeak ez direla zalantzan jarriko handiak edo txikiak izateagatik, baizik eta denek boto-balio bera izango dutela, eta, Europako Federazio bat martxan jarri behar badugu, NBERen gutuna idaztean egin diren akats handiak alde batera uzteko ausardia izan beharko genukeela deritzot, eta hasieratik modu demokratikoan hasi beharko ginatekeela, guztiek balio bera dugun pertsonak eta nazioak garen aldetik. Beraz, asko eskertuko nuke Biltzarrak eta batzordeak nire proposamena onartzea, hau da: «eskubide subiranoak» hitzen ondoren «berdintasunez» jartzea. Mila esker.

Josephy Andño.:

Monsieur le Président, jaun-andreok. Aurkako jarrera agertu nahi dut ebazpenaren klausula honi aurkeztu zaizkion bi zuzenketen aurrean. Iruditzen zait ebazpenaren erraiak, esamolde hain britainiarra erabiltzen uzten badidazue, klausula horretan daudela. Edo benetan esaten dugu, edo ez dugu esaten. Benetan ari bagara, ez du ezertarako balio subiranotasuna elkarren artean partekatuz baliatzeaz bakarrik hitz egiteak, onartu behar dugu gure subiranotasunaren zati bat aginte komun batera transferitu eta han batu behar dugula.

(Txaloak)

Edonork hitz egin dezake modu partekatuan baliatzeaz eta subiranotasunaz. Gobernuko erakunde batek eskumen batzuk erakunde komun bati aldi baterako laga nahi badizkio, egin dezake. Eta hori da subiranotasuna modu partekatuan baliatzea. Guk nahi duguna da Europar Batasunarekin bat egiten duen herrialde orok, edo nahiago dut Europako Federazioaz hitz egin, herrialde orok orain bere kabuz baliatzen dituen eskubideetako batzuk legez eskualdatzea demokratikoki aukeratu-tako agintaritza komun bati, eta agintaritza horrek bera eta Batasuneko gainerako kideak ordezkatzeara. Eta hori da klausula honek, dagoen moduan, adierazten duena. Eta eskatzen dizuedan lehenengo gauza zuzenketari ezezkoa ematea da, zeren eta ez digu ematen, *ez*, berritri diot, subiranotasuna modu partekatuan baliatze hori, zeina soilik egingarria baita jendeak egungo eskubideen zati bat erakunde komun bati eskualdatzen baldin badizkio. Bigarrenik, Tendeloo andereñoaren zuzenketari buruz, uste dut ez duela ulertzen Federazio hitzak zer esan nahi duen. Europako agintaritza hautatu batek ez ditu Estatuak ordezkatzeko, herritarrek baizik. Orain Britainia Handian esatera bat dugu, nahi duguna zera dela: gizon bat, boto bat. Izan ere, politikari batek behin hori nahi zuela esan zuenean, solaskide zuen pertsonak zera esan zion: «Tira, ez dakit zer esan nahi duzun «gizon bat, boto bat» horrekin. «Gizon batek boto bat duela», esan zion. «Ez dut ulertzen» esan zion. Beraz, politikaria haserretu eta zera esan zion: «Gizon madarikatu bat, boto madarikatu bat». Eta, orduan, bere solaskideak esan zion ea zergatik ez zion hasieratik hori esan: «Gizon bedeinkatu bat, boto bedeinkatu bat. Zergatik ez dugu hasieratik esan?». Kontua da pertsonak

pertsona gisa ordezkatu behar ditugula, eta hor lortzen da berdintasuna Federazio batean. Ez Estatu txiki bati berdintasuna Estatu handi baten arabera ematen saiatuz. Pertsona orok pertsona izateagatik ditu eskubideak. Eta horregatik nahi dugu gobernu federalaren ideia hori herritarren esku egotea, eta ez Estatuaren esku; horregatik eskatzen dizuet lehenengo zuzenketari ez ezik, bigarrenari ere ezezkoa ematea eta testua dagoen bezala onartzea.

Henry jn.:

Gizabanako guztientzako berdintasuna nahi dugu. Nahi dugun gobernu federalak herritarren menpe egon behar du; ez estatuaren menpe. Horregatik testua dagoen bezala onesteko eta proposatzen zaizkizuen zuzenketak atzera botatzeko eskatzen dizuet.

Ramadier jn.:

Maas Geesteranus jaunak du hitza.

Maas Geesteranus jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, proiektuaren testua defendatzeko eta proposatu zaizkizuen bi zuzenketak baztertzeko iruzkin labur batzuk egin nahi ditut.

Tendeloo andereñoak, nire herrikide bikainak, aurkeztutako zuzenketaz hitz egingen hasiko naiz. Ez dugu inon entzun, ez egunkarietan irakurri, Estatu Batuetan New Yorkeko Estatuak Texasko herria zapaldu duenik.

Uste dut Tendeloo andereñoak proposatutako testuaren azpian dagoen kezka arrazoi sinple bat duela. Estatu federal batean, eta estatu federal baten eraketa da hain zuzen ere aztertzen ari garena, funtsezko bi printzipio daude: mundu guztiak du botoa emateko eskubidea, eta gero... herritarren artean lankidetza dago, eta horrek ez du baztertzeko... ez... estatu bakoitzean jendea bere interesak zaintzeko aske izatea.

Proposatu den bigarren zuzenketari dagokionez, uste dut ausartak izan behar dugula gure iritzia plazaratzerakoan, eta gure artean zalantzarik gabe gailendu den iritzia da guztiz beharrezkoa, funtsezkoa eta, gainera, oso premiazkoa dela Estatuak beren subiranotasun nazionalaren zati bat lagatzea. Subiranotasun nazional mugagabe hori da, hain zuzen ere, izan ditugun zailtasun guztien eta ikusi ditugun gerra guztien arrazoiak, eta berriro ikusiko ditugu, estatuak beren eskubide subiranoa lagatzea lortzen ez badugu. Horregatik uste dut 3. artikularen testua askoz argiagoa dela proposatu zaizuen bezala; izan ere, subiranotasun-eskubideak batera erabiltzea ez ezik, subiranotasun-eskubideak lagatzea ere aurreikusten du.

Paul Ramadier jn.:

Maccas jaunak du hitza.

Maccas jn.:

Jaun-andreok, Greziako ordezkariaren izenean, ohore handiz, guztiz eta sutsuki bat egiten dut, Tendeloo andereñoak lehen proposatutako zuzenketarekin. Zuzenketa hori atzera botatzeko eskatu zaizue bi argudiotan oinarrituta, eta azken horiei aurka egiten saiatuko naiz. Hizlari jaunak adierazitako lehen argumentuak dio, herrien arteko berdintasunaren kontzeptua jakina dela eta ez dela beharrezkoa aipatzea. Uste dut argudio horri argi eta zintzo erantzun behar zaiola, esanez mozioan bistaratuta askoz argiago eta zehatzago geratzen dela. Henri Marx jaunak azaldu-tako bigarren argudioari dagokionez, dagoeneko sinetsita dugunaz konbentzitu nahi gaitu: hau da, estatu federal batean, estatuen konfederazio batean, ez dago nazio batetik besterako zapalkuntzarik, ez estatu batetik besterakorik. Uste dut zehaztu eta argi utzi behar dugula ez gaituela zapalkuntza-arriskuak bultzatzen Europako familia osatuko duten nazioen arteko berdintasuna eskatzera, haien duintasunarekiko kez-kak baizik; betebeharrak ekarri eta eskubideak ematearekin batera sakrifizioak eska-tzen baititu. Tribuna honetan ohore handiz ordezkatzeko dudak Greziaren izenean, batzar agurgarri honen aurrean ausardiaz baieztatzen dut, Belgikako herria sakrifi-zioak egiten lehena izan zela aurreko gerran eta Heleniar herria ere halaxe izan dela honako honetan, eta beraz eskubide bera dutela alderdi guztietan parekide izateko. Zuek guztiok, zuen bihotzetan zein gogoetan onartu duzuen printzipio baten ize-nean eskatzen dizuet eskubide hori argi eta garbi ezarri eta jakinarazteko 3. artikulua honetan, eta horregatik, lehen esan dudak bezala, Tendeloo andereñoaren proposa-mena guztiz eta sutsuki babesten dut, eta, aldi berean, jaun-andreok, adierazten di-zuet Grezia une honetan bereziki, sufritzen, odolusten eta hiltzen ari dela Europa osoaren alde.

Paul Ramadier jn.:

Vassenhove jaunaren zuzenketa bat daukat eta Tendeloo andereñoaren zuzen-keta baino zabalagoa da. Tendeloo andereñoaren zuzenketa Vassenhove jaunarena baino lehen bozkatuko dugu. Orain, Vassenhove jaunari emango diot hitza, bere zuzenketa babes dezan.

Vanvassenhove jn.:

Lehenik zuzenketa irakurriko dut: «Iritsi da Biltzar honetan Europako nazioak federatzeko garaia. Nazioarteko Zuzenbide Publikoko Federazioa herri-talde batek bere buruari ematen dion Konstituzioa da, baldin eta, bere segurtasuna sendotzeko

eta ongizatea garatzeko, borondate askeko egintza baten bidez bere botereen zati bat botere betearazle federal bati ematen badio eta hark botere horiek organo legegile federalen kontrolpean gauzatzen baditu. Botere horren erabakiak, bere eskumenen mugen barruan mantentzen diren bitartean, lotesleak dira herri federatu guztientzat eta herri federatuek, beren aldetik, beren autonomia osoaren eta beren aniztasun etniko, kultural eta linguistikoen garapen askea izaten, eta uko egin ez dieten eskuduntza subiranoak, administratiboak eta bestelakoak egikaritzen jarraitzen dute».

Paul Ramadier jn.:

Batzordeari zuzenketari buruz duen iritzia eskatzen diot. Nolako zuzenketa dela deritzo idazketari buruzkoa ala ebazpenaren mamiari buruzkoa?

Batzordeko presidenteak du hitza.

Mackay jn.:

Presidente jauna, jaun-andreak. Jorratu berri den zuzenketa ez zaio Zuzendaritza Batzordeari aurkeztu, beraz, ezin dut Batzordeak horri buruz duen iritzirik helarazi. Esaldi horri aurkeztutako bi zuzenketetatik lehenengoak Zuzendaritza Batzorde osoaren babesa jaso zuen; bigarrenak, Tendeloo andereñoarenak, Batzordearen iritziz, Batzorde osoak aztertu beharreko funtsezko gai bat jartzen zuen mahai gainean; hori dela eta, kanpoan utzi genuen. Hori da esan dezakedan guztia, espero dut lagungarri izango dela orain aztertzen ari garen zuzenketetarako.

Vassenhove jaunak du hitza.

Vassenhove jn.:

Presidente jauna, nire ekarpenarekin Europar Batasunaren ideia argitzeko kezkarierantzun nahi diot. Orain arte ebazpen-proposamen gisa zein zuzenketa gisa aurkeztu zaizkigun testuek ez naute asebate. Iruditzen zait subiranotasun-eskubideak batera erabiltzea ez dela definizio egokia, beto-eskubidearen aukera zabalik uzten duelako; eta uste dut, halaber, Europaren eraikuntza berria arrazoi ekonomiko hutsek eragiten dutenean, hala nola baliabideen garapenak eta baliabideen koordinazioak, esparru ekonomikora bakarrik mugatzen ari garela. Herriek Biltzar honetatik espero dutena eta Biltzar honek duen egiteko erabilgarriena, gaur egungo Europak egokitzen joko duen antolaketa federala zehaztu eta nazioarteko zuzenbide publikoaren esparruan federazioaren definizio bat ematea da, teorikoa izango ez den definizio bat, historian zehar izan diren saiakera federal guztiak hartuko ez dituen eta gure Europarentzat egokia dena zehaztuko duena, berriki bizitako historia eta egungo egoera kontuan hartuta. Badakit zaila izan daitekeela batzar baten zatiketa saihestea, federazio edo antolaketa

politiko mota bat besteen aurretik proposatzen zaizkionean. Baina ahobatezkotasunaren babesa ez bada ere, gutxieneko akordio orokor bat bildu beharko lukeen printzipioa da. Printzipio hori hitz gutxitan adieraz daiteke: Europari emango zaion botere federalak, bere eskumenen hedapena zabalagoa edo hertsiaagoa izanik ere, eraginkorra izan behar du, botere erreala izan behar du, eta ez soilik itxurazkoa. Ikuspegi horretatik aurkeztu dizuet zuzenketa hau, eta presidente jaunari hura irakurtzeko baimena eskatzen diot. Eta harekin 3. artikulutik honako testu hau kentzeko proposatzen dut: «Iritsi da Biltzar honetan Europako nazioak federatzeko garaia. Nazioarteko Zuzenbide Publikoko Federazioa herri-talde batek bere buruari ematen dion Konstituzioa da, baldin eta, bere segurtasuna sendotzeko eta ongizatea garatzeko, bere borondate askeko egintza baten bidez bere botereen zati bat botere betearazle federal bati ematen badio eta hark botere horiek organo legegile federalen kontrolpean gauzatzen baditu. Botere horren erabakiak, bere eskumenen mugen barruan mantentzen diren bitartean, lotesleak dira herri federatu guztientzat, eta herri federatuek, beren aldetik, beren autonomia osoaren eta beren aniztasun etniko, kultural eta linguistikoen garapen askea izaten, eta uko egin ez dieten eskuduntza subiranoak, administratiboak eta bestelakoak egikaritzen jarraitzen dute».

Paul Ramadier jn.:

Mackay presidente jaunak du hitza.

MACKAY JN.:

Presidente jauna, uste dut, presarekin, nahastu egin zaitudala. Izan ere, aurkeztu berri den ebazpena Zuzendaritza Batzordean aurkeztu zen eta batzordeak ez zuen hautatu osoko bilkuran eztabaidatzeko. Izan ere, Zuzendaritza Batzordearen iritziz, ebazpenaren helburu orokorretik kanpo dauden gaiak planteatzen ditu eta horri zer-bait eranstean dio. Eztabaida orokor honetan arazo horri helduko bagenio, nire ustez, zaila litzateke arazo hori behar bezala eztabaidatzea, eta ebazpenaren eduki osoari dagokionez, edozein ebazpen garaiz onartzeko zailtasunak izan genitzake. Berrirori saiatu naiz moztu eta adierazten, arrazoi horregatik erabaki baitzuen batzordeak zuzenketa hau ez hautatzea.

Paul Ramadier jn.:

Vassenhove jaunaren proposamena bozkatzeko deia egiten dut.

Bozketa:

Zalantzak daude. Batzordeak hitza eskatu du.

Mackay jn.:

3. klausula aztertzen ari gara eta 3 zuzenketa aurkeztu dira. Horietako bi baztertu egin dira, baina zuzenketa bat ez da baztertu eta aurkeztu egin beharko litza-teke.

Leslie Hale jn.:

Monsieur le Président. Ordena kontu bat jarri nahi dut mahai gainean, lehen ere bi bider saiatu bainaiz. Seguru nago areto honetan oraindik jende askok ez dakiela azken bozketan nola bozkatzten ari ginen edo zer bozkatzten ari ginen. Hainbat modutan aurkeztu zaio batzorde honi. Aipatu nahi dudan lehen kontua hau da: Gaur batzar handi honetan aurkezten den txostena idazketa batzordeak hainbat orduz egindako lanaren emaitza da. Gaur goizean batzorde txiki bat izendatu duzue biltzar zehatz honen prozedura antolatzeko. Batzordeari ez zaio eman, ez zuzenketak egi-teko, ez txosteneko hitzak ordezkatzeko ahalmenik, eta gaizki-ulertu horren emaitza horixe izan da, idazketa batzordearen txosten gisa aurkeztu dela. Izan ere, idazketa batzordea ez da bildu dokumentu hau idatzi zenetik, ez zaio zuzenketei buruzko inolako kontsultarik egin eta, nik dakidala, hemen dauden askori horrek nahasmena eragin die azken zuzenketari buruzko botoa ematean. Esango nuke Biltzar hau nahi-koa handia dela gaiari buruz askatasunez bozkatzeko, gaia bere osotasunean azal-tzen bazaio. Orain ikusten dudan bezala, erabiltzen ari den prozedura, okerrekoa dela uste dudan arren, honako hau da: pertsona batzuen gomendioz, goian, klausula honi egindako zenbait zuzenketa sartzen dira eta, ondoren, mahai gainean jartzen dira, antolakuntza batzorde honek ofizialki onartutako proposamen moduan. Erres-petu osoz, hau ez zait batere gomendagarria iruditzen. Idazketa batzordea aniztasun eta gaitasun handiko ordezkariak osatzen zuten eta Biltzar hau babesten duten era-kunde guztietatik zetozen, eta, noski, baliteke han goian jende askok oso ikuspuntu sendoak izatea, ordezkaturik ez daudenak, eta auzi horien merezimenduak kontuan hartzeko oinarritzko aukera bera ere ez izatea. Onartu berri den zuzenketa (onartu bada, oraindik ez baitakit onartu den ala ez, oraindik ez baitut oso argi nire hitzen aurka edo neure hitzen alde bozkatu dudan edo zalantzan jarriz bozkatu dudan) ez da oinarritzkoa, nahiz eta badakidan gutako asko biziki hunkitzen dituela. Biziki. Baina, nire iritziz, ez da prozedura egokia hitzak proiektu honetan txertatzea eta, ondoren, batzorde batek proposamen ofizial gisa jartzea. Kontuan izanda, batez ere, batzorde hori guri denbora aurrezteko sortu dugula, aurkeztutako zuzenketen asko-tariko izaerari aurre egiten saiatzeko. Ordena kontu honekin amaitzeko, presidente jauna, beste zerbait esan nahiko nuke: Biltzar handi honetan gauden guztiok puntu garrantzitsu eta zail horiei buruzko eztabaida ahalik eta librenea, beteena eta opa-roena izan nahi dugu, eta espero dut, ahal den neurrian, aurrean ditugun ordu uga-riekin, gehiengo handi batek onar dezakeen printzipio orokor bat lortzean jarriko dugula arreta, eta uste dut, izan ditugun argibideengatik eta zuzenketa batzuen ga-

rrantzi konparatibo txikiagatik, badagoela benetako itxaropen orokor bat hori lortzeko, hasieran ofizialki aurkeztutako proposamenaren oinarritik abiatuta.

Manningham jn.:

Presidente jauna, ez dakit zein diren Mackay jaunak aipatu dituen erakunde horiek, aurkeztu zaigun jatorrizko proposamena egiteaz arduratu direnak. Bakarrik esan dezaket, niri dagokidanez, gaur arratsaldean goiko solairuan bildu den batzordean jarraibide batzuk genituela bazkalaurretik informazioa zuei emateko, zuzenketak ordena moduko batera murrizteko eta nolabaiteko hautatzeko ahalmena erabiltzeko, eta hori egiten saiatu garela. Jakina, zuek erabaki behar duzue zuzenketak baztertzen edo onartzen dituzuen, baina gai beraren inguruan bata bestearen atzetik aurkezten ditugun zuzenketa ugari horiek nolabaiteko distantziarekin begiratuko ez bagenitu, batzorde honek ez luke inoiz konponbiderik aurkituko eta ez luke inoiz ebazpenik onartuko. Uste dut batzordeak zuzenketa batzuk baztertu egin behar izan dituela, eta ez hautatu. Hein handi batean, ikusten genuenaren arabera, eztabaidatzekoak ziren gaiak eta hausnarketarako puntu batzuk planteatzen zituztenak hautatu ditugu. Eta orain, presidente jauna, zure baimenarekin, gustatuko litzaidake denbora gorde dezazun 4. klausulara pasatzeko, batzordeari esateko, Henderson Stewart Parlamentuko kideak aurkeztutako zuzenketa bat hautatu dugula haren inguruko iritzia eman dezazuen. Honela dio: «ebazpen-proposamenaren 4. klausulan azpiatal bat txertatzea». Azpiatala, ez dakit aurrean duzuen, baina ez baduzue, ozen irakurriko dizuet, ingelesezko bertsioaren «of» hitzaren ondoren sartzeko proposamena da. Ulertzen dut lehenik ordena kontua planteatu nahi duzuela; geroago gogoraziko dut, beraz.

Mackay jn.:

M. le Président. Koordinazio Batzordearen izenean, hura izanik Biltzar hau antolatzen duen organoa, planteatu den orden kontuari erantzungo diot, eta gomen datzen dugun prozedura azalduko dut. Eta lehenengo gomendioa da hirugarren klausularen zuzenketari buruzko bozketa berriro egitea, argi baitago ez dela ongi ulertu. Bigarrena da goiko solairuan bildu den batzordea, zuzenketak aztertzeko xedea duena, soilik erabakitzen ari zela zer zuzenketa baztertu edo ez, eta zuzenketak organo honetara iristen direnean batzordeak ezin dituela gomendatu; aitzitik, aurretik aurkeztu dituen pertsonak aurkeztu behar ditu, eta etorkizunean zuzenketa guztiak era horretan aurkeztuko dira, 4. klausulari egindako zuzenketak bezala. Batzordeak zer zuzenketa hausnartu beharko liratekeen besterik ez du erabakitzen. Behin erabaki hori hartuta, aurkeztu dituztenek proposatuko dituzte, eta batzordeak ez ditu gomendatuko. Eta, azkenik, edozein zuzenketari buruzko eztabaidaren amaieran, nik, Koordinazio Batzordearen izenean, erantzun egingo dut,

testua hemen dagoen bezala edo bestela onar dezazuen eskatuz, dagokionaren arabera. Eta orain, argi geratu bada, eta itzulpena egin ondoren, hurrengo bozketa bat edo beste bozketa bat egingo dugu hirugarren klausulari buruz, zuzenketari buruz, «transferitu» eta «bat egin» hitzak ezabatu behar ote diren erabakitzeko — zuzenketak ezabatzea eta «modu partekatuan baliatze» jartzea proposatzen baitu— edo testua dagoen bezala geratu behar ote den erabakitzeko. Testua dagoen bezala geratzea nahi dutenek zuzenketaren aurka bozkatu behar dute. «Modu partekatuan baliatze» hitzak agertzea nahi dutenek zuzenketaren alde bozkatu beharko lukete.

La Malle jn. (Belgika):

Zenbait naziok beren eskubide subiranoak laga ditzaten iradokitzen duen artikulua honen alde nago. Baina kontra bozkutzen dut, nazio txiki bateko kide izanik, ez baitut nahikoa bermerik.

Paul Reynaud jaunaren proposamena batzar deliberatzaile bakar bat sortzea da, sufragio unibertsalaren bidez hautatua, milioi bat hautesleko boto bat oinarri hartuta. Herrialde txikiontzat, herrialde handiek irentsiko gaituztela esan nahiko luke horrek. Beraz, ez dugu inola ere bide hori jorratu nahi. Eta zer da federazio bat? Suitzako egoeraren berri dutenek badakite zer den. Suitzan bi ganbera daude: bata sufragio unibertsal garbi eta sinplearen bidez aukeratua eta bestea kantonamendu guztietako ordezkaritza bera duena, haren biztanleria edozein dela ere.

Europar komuna izango den erakunde legegile baten alde gaude, bi ganberaz osatua; horietako bat sufragio unibertsalez hautatua izango da —nazio txikiek egin beharreko sakrifizioa izango da—, baina bigarren ganbera bat behar dugu, non Estatu bakoitza bere biztanleriaren beharrezanekiko berdintasunean ordezkaturik egongo den. Azken hori nazio handiek egingo duten sakrifizioa izango da, nazio txikiek trukean espero dutena.

Presidenteak oso proposamen egokia egin du, gai hau batzorde batek berraztertzeke eskatu duenean. Proposamen hori kontuan hartzeko eskatzen dizuet, zuen aurrean azaltzen saiatu naizen ideiak oinarritzat hartuta, nazio txikiek zein handiek behin betiko adostasuna lortzeko erakunde komun bat izan dezaten.

(Txaloak)

Hoorans Jn. (Belgika):

Aberri txiki batean bizi den belgikar hau testuaren babesle sutsua duzue. Berdintasuna ez da kideen parekotasuna, herriak aukeratutako batzar batean. Bertan he-

rritarrek dute subiranotasuna eta haiek dira europar gisa bozkatzera deitu behar direnak. 40.000 biztanleko nazio bati ezingo zaio inoiz 8.000 biztanleko herri baten borondatea inposatu. Belgikar zein frantses gisa pentsatzeari utzi eta europar gisa pentsatzen hasi behar dugu. Horregatik nago Batzordearen testuaren alde, eta baita Reynaud jaunak egindako proposamenaren alde ere, gizon bat bozka bat, Ingalaterrako ordezkariak esan duen bezala, hain zuzen.

(Txaloak)

Maccas jn. (Grezia):

Arratsaldean zehar, 5. paragrafoa aipatu du norbaitek.

Ahots Bat:

Drapier jauna izan da.

Maccas jn.:

Zer esan nahi du «erregimen demokratiko baten pean bizitzeak»?

Baliteke herrialde batek erregimen demokratiko baten pean benetan bizi ez arren, demokrazia itxurak egitea. Garai batean, 1938an eta 1939an, izan genuen demokrazia bat, baina lege-dekretuen bidez jarduten zuela jakinik, erregimen demokratikoa al zen benetan?

Idea hori bosgarren paragrafotik kendu eta honela utzi beharko genuke: «Uste du batasun horrek Europako nazio guztiei irekita egon behar duela, baldin eta hura errespetatzeko konpromisoa hartzen badute...».

Ez duzue irizpiderik demokrazia non hasi eta non amaitzen den zehazteko.

Trinquer Andño. (Frantzia):

Uste dut badela Belgikako ordezkarietako Drapier jaunak bosgarren paragrafoari egindako zuzenketa bat, hitzaren definizio praktikoa eskatzen duena. Honela dio: «Batzorde horri berari erregimen demokratikoaren definizioa proposatzeko agin diezaiola...»

Drapier jn.:

Ez dut bosgarren paragrafoari egiteko beste zuzenketarik.

Paul Ramadier jn.:

Eztabaidatzen ari garen arazoa 2. paragrafoan ageri da, ez 3. paragrafoan.

3. paragrafoaren helburua nazioarteko erakunde horretan estatuko subiranotasunen ordezkaritzak eremu jakin batean jaso behar direla zehaztea da; haren asmoa ez da arau eratzaileak ezartzea, eta, ondorioz, ezta estatu txikien eta haien eskubideen auzia ebatzea, edota estatu handiak eta Batzar Unibertsala eratzeko dituzten eskubideak parlamentuen zein beste modu batzuen bidez egikaritu behar diren zehaztea ere, eta beraz, ez luke eztabaida handirik sortu behar une honetan.

Bi idatzi ezberdinetan —bata Batzordeak eginikoa eta bestea bart banatu zaizuen hasierako proiektua—, aurkezten zaizuen arazoa bakarra da; ikuspuntu bera islatzen duten eta gauza bera adierazten duten bi testu ditugu. Subiranotasun-ordezkaritzek subiranotasun horien izaera komuna islatzen dute.

Beraz, jaun-andreok, aski duzue batzordearen testua onetsita, biak tankera berekoak baitira. Ongi ulertu badut, proiektu politikoari buruzko testura itzultzeko beharra nabaritu dut orokorrean.

Ongi baderitzozue, jarraian irakurriko dudan testua bozkatuko dugu: «Adierazten du Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk transferitzeko ordua iritsi dela, aurrerantzean eskubide horiek komunean erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko».

Horixe da jatorrizko testua.

(Testua onetsi egin da)

Manningham Buller jn.:

M. le Président, 4. klausulari lau zuzenketa egin zaizkio, horietatik hiru 4. klausulan dagoenari buruzkoak dira, laugarrenak guztiz berria den gai bat planteatzen du eta uste dut komenigarria izango dela besteengandik bereizita aztertzea. Laugarrena jarraian irakurriko dudana da, azpiatal berri bat sartzeko proposatzen du, eta honako hau dio: «Europako larrialdi kontseilu bat, Europako herrialde libre guztietako gobernuen ordezkariak osatua. Kontseilua ekonomia hutseko eta defentsa militarreko arloko erakundeekin ekin-tza bateratuak zuzentzeaz arduratu behar da, baita askatasun demokratikoa babesteaz ere. Europaren integrazio politiko eta ekonomikorako urratsez arduratuko da, zeregin iraunkorrek ezarrita daudenean». Henderson Stuart jaunak, parlamentuko kideak, aurkeztu zuen zuzenketa hori eta, beraz, *M. le Président*, oker ez banago, berari dagokio aurkeztea.

Paul Ramadier jn.:

Hona hemen hasierako proposamenaren testua. «Eskatzen du ahalik eta lasterren Europako Batzar deliberatzailea dei dadila, kide diren nazioetako parlamen-

tuek —beren baitan zein haietatik at— hautatua izango dena, Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten lagunduko duena; arlo ekonomikoan zein politikoan Europaren beharrezko batasuna arian-arian ezartzeko gai izango diren berehalako neurriak gomendatuko dituen; Batasun edo Federazio bat sortzeak dakartzan arazo juridiko eta konstituzionalak aztertuko dituen, bai eta horren ondorio ekonomiko eta sozialak ere; arazo horiek ebazteko planak egingo dituen; helburu horretarako informazio-iturri guztietarako irismena eta eskumen osoa izango duena eta funtzionatzeko beharrezko dituen zerbitzu guztiak izango dituen». Testu horri zenbait zuzenketa egin zaizkio; lehenengo multzo bat Europako Batzarraren eraketari buruzkoa da, bigarrena Batzar horren botereei buruzkoa da eta hirugarren testu-multzoak gobernuen ordezkariak osatutako Europako Ezohiko Kontseilua eratzeari egiten dio erreferentzia. Ongi baderitxozue, hiru zatitan banatuko dugu eztabaida. Lehenik eta behin, Europako Batzarraren eraketari buruzko zuzenketak eztabaidatuko ditugu. Léon Vassenhove jaunak gai honen inguruan aurkeztutako zuzenketarekin hasiko gara eta hasiera irakurriko dut: «Hagako Europako Biltzarrak honako ondorioa adierazten du».

Vassenhove doktore jaunari ematen diot hitza.

Vassenhove jn.:

Presidente jauna, aurkeztu dudan zuzenketa hitz gutxitan eta funtsezko egitate batekin justifika daiteke. Egitatea da itunen ebazpena ez doala aurrera; bidean traba egiten da eta zenbaitetan atzera egin du. Porrot horren arrazoia sinplea da. Ez dugu aurrera egiten, arazo bat beste guztien gainetik dagoelako eta itunen negoziazioan behar bezala kontuan hartzen ez delako: arazoa Europaren batasuna da. 1713an jada, Utrechtoko Itunaren negoziazioen erdian, behin eta berriz eskatzen zen negoziazio horiek betiko bakearen antolaketarekin batera uztartzea. Ikuspuntu hori nagusitu izan balitz, Austriako Ondorengotza Gerra eta Zazpi Urteko Gerra saihestuko zituen Europak. Oraindik ere sinetsita nago anakronismo bat dela gaur egun European bake-itunak negoziatzea, herriek Europa federatua lortzeko duten nahia kontuan hartu gabe. Bestalde, nire uste apalean, Biltzarra ezin da mugatu asmoak adieraztera eta, 7. artikulua egungo idazketak egiten duen bezala, Alemaniako arazoaren irtenbide bakarra Europako Federazioaren baitan dagoela esatera. Biltzarrak zerbait gehiago egin behar du, Batzar honek benetan zerbait eta norbait ordezkatzeko du, eta sinetsita nago, eskura dituen organoak baliatzeko erakunde bihurtu behar duela, pertsonarik egokienei, eraturako erakundeekin negoziatzeko agindua emateko; negoziazio diplomatikoen eta ekintza federalistaren arteko beharrezko sinkronizazioaren ardura emateko eta, bereziki, dagokionarekin aurretiazko neurriak eta beharrezko baimenak adosteko eskumena emateko, baimen eta eskumen horiek gabe Batzar Konstituziogilea deitzea asmo hutsa izango delarik. Besterik gabe, gaineratu nahi dut, nire mozioaren edo zuzenketaren bigarren zatia Paul

Reynaud jaunaren eta presidente jaunaren aurreko adierazpenak bikoiztuko lituzkeela dirudien heinean, ados nengokeela, Biltzarraren zeregina arintzeko asmoz, zati hori kentzearekin, ekintza diplomatikoaren eta Europaren antolaketa-ekintzaren sinkronizazio-printzipioari soilik eutsiz.

Manningham Buller jn.:

Monsieur le Président. Ordena kontu bat jarri nahi dut mahai gainean. Galdetu nahiko nuke zer sistema erabiltzen ari den zuzenketa horiek aukeratzeko; izan ere, ikusi baitut irakurri duzun zuzenketa bat baino gehiago, gutxienez, ez dela eztabaidarako hautatua izan gaur goizean izendatutako Zuzendaritza Batzordearen aldetik, iruditu zaigulako eztabaida orokorrarekin jarraituz gero, ez garela inoiz ebazpenera iritsiko daukagun denbora muga kontuan hartuta. Presidente jauna, iradokizun bat egin nahi dut, errespetu handienarekin, Zuzendaritza Batzordeak ordu asko eman dituen zuzenketak hautatzen: orain eta hemen haiek hautatutako zuzenketak gomendatzea iradokitzen dut eta, ondoren, denbora izango bagenu, hautatutako zuzenketei buruzko eztabaida orokorra egitea, ez dakit zer sistemarekin, gure lanaren amaieran emaitzaren batera iristeko.

Mackay jn.:

Monsieur le Président. Bilkura amaitzera goanez eta gaur iluntzean berriro ekingo diogunez, bazkalordu aurretik bildu den Zuzendaritza Batzordea berehala berriz biltzea proposatzen dut, eta erabaki dezala Biltzar honen hurrengo bilkuran zein zuzenketa aurkeztuko diren. Izan ere, gaur arratsaldean lan egin duen batzordeak zuzenketa guztiak aztertu ditu, hogeita hamar edo hogeita hamabost inguru, eta hamar edo hamabi zuzenketa mamitsu aukeratu ditu eztabaida ditzagun; horri esker, arratsaldean aurrera egin ahal izan dugu, baina etengabe ari gara zuzenketa gehiago aurkezten. Bestalde, batzordeak gaur goizean erabakitakoa bezalako plan bat aurrera eraman ahalko bagenu, eta batzordearen ustez eztabaidarako mamitsuak diren zuzenketak soilik eztabaidatuko bagenitu, orain baino askoz aurreratuago egongo ginateke. Horrenbestez, *Monsieur le Président*, zera proposatzen dut, bilkura bukatzean, Zuzendaritza Batzordea biltzea eta 8:30ak baino lehen hurrengo bilkuran aurkeztuko diren zuzenketak zehaztea, eta saio horretan beste zuzenketarik ez aurkeztea.

Paul Ramadier jn.:

Jakinarazi nahi dizuet 17:00etatik ezin dela beste zuzenketarik proposatu.

Batzordeari zer zuzenketa jaso dituen galdetzen diot.

Manningham Buller jn.:

M. le président. Erantzuna erraza da. Lehenengo zuzenketa Christopher Shawcross jaunaren izenean dagoena da. Bigarren zuzenketa Tendeloo andereñoaren izenean dago eta «deliberatibo» hitza kanpoan uztea proposatzen du. Hirugarren zuzenketa Tendeloo andereñoaren izenean dago: «diskriminatu» hitza kanpoan uztea eta Europako iritzi publikoa adieraztea aipatzen du. Klausulari egindako laugarren zuzenketak azken hiru lerroak ezabatzea proposatzen du eta Vernon Bartlett jaunaren izenean dago; horrez gain, Henderson Stuart jaunaren izenean egindako zuzenketa dago, larrialdietako kontseilua sortzea proposatzen duena.

Batzordearen ustez, bost horiek dira klausula horri buruz behar bezala eztabai-datu daitezkeenak eta klausula horren testuinguruarekin lotura zuzena dutenak.

Paul Ramadier jn.:

Paul Reynaud jaunak du hitza.

Paul Reynaud jn.:

Jaun-andreok, iritsi da gure prestutasuna neurtzeko unea. Orain arte, lehen zuzenketei ekin diegu eta bozkatu egin ditugu. Eta orain, nire ustez berebiziko garrantzia duen zuzenketa bat Batzordera iritsi denean eta European egitismo serioa dugun ala ez argitzea aurkezten zaigunean, zuzenketa guztien ehorzketa kolektiboa proposatzen da eta uste dut ez dela gisa horretako mugimendu batekin bat egingo duen gizon ez emakume zintzo bakar bat ere egongo.

Drapier jn.:

Jaun-andreok, bat nator Reynaud presidentearen hitzekin. Prestutasun kontua da, eta baita zentzuzko kontua ere. Esan gabe doa batzar deliberatzaile oro funtsean subiranoa dela bere erabakietan, eta onargarria litzatekeela batzar honetako kide batek beste kideen aurrean eztabaida kolektiborako proposatzen duen testu bat gartzeko aukerarik ez izatea, baldin eta batzorde batek batzar pribatu batean, bozketa orokorrera ez eramatea erabaki badu.

Beraz, ezin dut proposatutako prozedura babestu. Zentzuz eta zintzotasunez ari natzaizue, eta uste dut sen onaren izenean ari naizela, eztabaida honetarako beste urrats batzuk eman beharko genituzkeela diodanean. Reynaud jaunaren proposamenak nazio txiki zein ertainetako batzarkide batzuen artean zenbait kezka sortzen dituela ohartu gara, eta gai horri buruz hausnartu dugu. Gaia gure artean eztabai-datu ondoren, gutako batzuek proposamenak egin nahi genituzke, eta, bestalde, Reynaud jaunaren proposamena osatu. Ez genuke, 17:30ak igaro direla aitzakia-

tzat hartu behar, konponbide transakzional edo osagarri bat topatzea eragozteko, eta, auzi hori eraiki behar dugun etxearen euskarri denez, galdetzen dizuet, ez ote duzuen beharrezkotzat jotzen, arazo horri berriro heldu eta oraintxe batzorde batera bidaltzea, egindako iradokizun guztiei buruzko iritzia eman dezan, Janssen ministroak aurki aurkeztuko duena barne eta Lamarque jaunaren proposamena berriro hartuz. Ez dut gai honekin astuna izan nahi, baina eztabaidatu egin behar da gutxienez. Ziur nago Reynaud jaunak ez duela saio amaieran nekeagatik bozketara jotzeko asmorik, guk geuk ere, halaber, saio baten amaieran, nahasmenaren eta zalapartaren erdian bozka emateko asmorik ez dugun bezala. Egoera honetan, uste dut zentzuzkoena berehala batzorde bat izendatzea dela, Reynaud jaunaren, Albert Edouard Janssen jaunaren eta gainerakoen proposamenak aztertzeko, hala nola Frantziako federalistena. Horrela, proposatutako zuzenketa bakoitza aztertu ondoren, batzordeko txostengile bat hona etorri ahal izango da, zuzenketak zeintzuk diren eta batzuk onestea eta besteak ezestea zergatik proposatzen den azal diezagun. Batzordeak berak ezin ditu bere kabuz baztertu; guk geuk, batzarkideok, izan behar dugu haiek onetsi ala ez erabakitzeko subiranotasuna. Beraz, prozedura hori erabiltzea proposatzen dut, apur bat bitxia eta ezohikoa, baina egoerak benetan merezi duena. Gure lanak barregarri geratzeko arriskua du, edota, aitzitik, zerbait argia atera daiteke bertatik. Beraz, ohore handiz egiten dizuedan iradokizuna babesteko eskatzen dizuet eta gaia aztertuko duen batzorde bat berehala osatu eta auzia bertara bidaltzea, batzorde horrek gaur gaueko 09:30ean edo 10:00etan bere jakinarazpena egin diezagun.

Paul Ramadier jn.:

Ez dut uste une honetan batzorde bat izendatuta eztabaida laburtuko dugunik. Printzipioetan oso ezberdinak diren jarrerak hartu dituzte gure lankide batzuek. Beharrezkoa da beren iritziak defendatzeko eskatzea. Eztabaidan zehar hizlarien jarrerak hurbiltzen direla ikusiko bagenu, aztertuko genuke idazketa batzorde bat deitzeko aukera. Baina ez da eztabaidaren amaieran izango, ezta hasieran ere. Beraz, Lucent jaunari emango diot hitza.

Drapier jaunaren proposamena bozkatzera deitzea dagokigu orain. Batzordeari Drapier jaunaren proposamenaren onespena emateko galdegingo diot. Onartzearen alde dauden guztiek eskua altxatuko dute babesa adierazteko.

Drapier jaunak batzorde bat izendatzeko egindako proposamena bozkatuko dugu. Proposamena onestearen alde zaudetenak, jaso eskua.

Jaitsi eskuak. Aurkako iritziak.

Proposamena onetsi egin da.

Batzorde bat izendatuko dugu.

Pentsatzen dut batzordea gero geratuko dela, eta zuzenketaren egileak bildu ahalko direla batzarrari landutako proposamena egiteko.

Denak ados zaudete?

Roberts jn.:

M. le président. Uste dut oso zaila izango dela lan hau berriro errepasatu behar badugu. Goian hiru orduz bildu den batzordeari eskatzen diogu, gaur arratsaldean, berriro biltzeko eta berriro errepasatzeko. Uste dut asko eskatzen ari garela beren denboraren zati handi bat eman duten pertsona horiei, eta iradokitzen dut, ahal izanez gero, lehenbailehen ekin diezaiogun lanari.

Leon Maccas jn.:

Oso zaila iruditzen zait berriro guztiari ekitea: gaur arratsaldean hiru orduz bildu den batzordea, orain berriro beste hiru orduz biltzeko eskatzen ari gara. Gauza asko egiteko eskatzen ari gatzazkio eta ez dut uste horrela jokatu behar dugunik.

Saioa amaitutzat eman da.

III.2.

Politika batzordea.

1948ko maiatzaren 8a, larunbata, arratsalde

Presidentea: Paul Ramadier jauna

Paul Ramadier jn.:

Nire ustez, 4. artikulua eta hari buruzko zuzenketak dira Batzar osoak oneteko moduko testu bat lotzeko zailtasun gehien sortzen dituztenak. Beraz, ohore handiz proposatzen dut eratu berri den idazketa batzordeak arratsalde osoa 4. artikuluari eskaintzea, eta ilunabarra bosgarren artikulua eta hurrengoak lantzeko eztabaida orokorrerako uztea, horrela ez dugu arratsaldea galduko eta idazketa batzordeak 4. artikuluari egindako zuzenketak koordinatzeko behar duen denbora izango luke.

Laburbilduz, ohiko batzordea elkartzeko eskatzen duzue, zuzenketen egileak bertara deitu gabe. Uste dut hobe litzatekeela, zuzenketen egileak ere batzordera batzea, gaizki-ulertuak saihestu eta jarraitu beharreko prozedura aztertzeko.

Horrela, gaur arratsaldean zuzenketen egileekin elkartuko den taldeak osatuko du batzordea, eta bederatzieta edo bederatzi eta erdietan bilduko da.

Behin bilkura orokorra amaitu ondoren, batzordearen bilkura hamarretan hasiko da.

Zaila izango da osoko bilkura eta batzordea aldi berean biltzea. Bederatzieta puntuan landuko dugu 5. artikulua, bilkura orokorrean.

Gaur gaueko bilera Ridderzaalen izango da, areto hau ez dago erabilgarri. Lehen aipatu dugun batzordea ere Ridderzaalen bilduko da.

Orain 5. artikuluari ekingo diogu, eta honela dio: «USTE DU batasun horrek irekita egon behar duela erregimen demokratiko baten pean bizi den eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duen Europako nazio ororentzat».

Ingeleseko testua eskura duzue.

Paul Bastid jn.:

Jaun-andreok, 5. artikulua Giza Eskubideen Gutunari buruz hitz egiten du, baina ez du zehazten zein den gutun hori.

Giza Eskubideen Gutun jakin bat egiteko asmoa duzue?

Eta une honetan, dakizuenez, NBEk batzorde bat sortu du gai horri buruz eztabaidatzeko eta giza eskubideei buruzko adierazpen bat eta konbentzio-proiektu bat lantzeko; eta lanak nahikoa aurreratuta dituzte.

Jakina, Europaren antolaketa ari garena, ez dugu zertan NBEren eredia hartu behar, askoz hobeto definitutako erakundeak nahi ditugulako.

Baina gizakia babesteko printzipio orokorre dagokienean, bat gatz NBErekin eta uste dut garrantzitsua dela bien bitartean gure adierazpena egitea; zentzu horretan, nik aurkeztutako zuzenketak interes arrazionala eta politikoa duela uste dut. Europa batzeko NBEren printzipioen esparruan lan egiten dugula erakutsi behar dugu. Lortu nahi ditugun eraikuntzarik osatuenak eta perfektuenak arriskuan jarri gabe esan dezakegu hori. Eta aurkeztu dudak zuzenketak horixe bera proposatzen du, Ramadier presidenteak esan duen gisa, «Giza Eskubideen Gutuna» hitzen orde, NBEren baitan egindako Giza Eskubideen Adierazpena jartzea.

Gilson jn.:

Jaun-andreok, aurkeztu berri diguten zuzenketa ez onartzea proposatzen dizuet eta arrazoi bikainak ditut horretarako. Lehenik eta behin, Nazio Batuek oraindik ez dute Giza Eskubideen Gutuna idatzi, eta ez dakigu zein zentzutan moldatu ahalko dugun, ez zein eskumen eskainiko zaigun horretarako.

Horrez gain, iruditzen zait europarrak garen heinean, gizakiari eta gizarteari buruzko ikuskera propioa dugula; geure modua dugula herritarren eta Estatuaren arteko harremanak arautzeko. Eta horietatik dira adierazpen zein gutun baten sorreran oinarri gisa nagusituko diren ikusmoldeak. Nire ustez, akats bat litzateke une honetatik aurrera, aipatu den Giza Eskubideen Gutunaren ondorioetara atxikitzea, Nazio Batuen gutunera atxikitzea, alegia; uste dut gorde egin beharko genukeela gutuna onartzeko eskubidea baldin gure asmo eta nahiei erabat erantzuten badie, eta, baita hari zerbait gehitzeko edo aldatzeko eskubidea ere, gure behar eta nahiei zehatz-mehatz erantzun diezaien.

Paul Ramadier jn.:

Drapier jaunaren zuzenketa ondoren landuko dugu, gehigarri bat da.

5. atala bozkatuko dugu.

Paragrafoa onetsi egin da.

Drapier jaunak proposatutako gehigarri bat landuko dugu orain.

Frantsesezko testuak honako hau dio: «batzorde bati, berandutu gabe, gutun hau idazteari ekin, eta biltzarretik hasita hiru hilabeteke epean, bere lanen berri emateko eska diezaiola; eta batzorde horri berari erregimen demokratikoaren definizioa proposatzeko agin diezaiola, hemendik aurrera, horrela izendaturiko ezein araubidek ez ditzan, ez izatez ez zuzenbidez, botere exekutiboa eta judiziala nahastu, ez eta epailearen independentzia eta justiziadunen babesa ezabatu. Ez da demokratikotzat joko prentsa-askatasuna zein pentsamendu eta arte-lan guztien zirkulazio askea bermatzen ez duena; izatez edo zuzenbidez edozein herritarri askatasuna kentzeko ahalmena duen polizia-aparatu baten existentzia eragin edo onartzen duena, errekurso judizial eraginkor bat aurkezteko aukerarik gabe eta agintaritza independente bati atxiloketaren arrazoiak aztertu eta argitaratutako lege baten urraketan oinarritzen ez den atxiloketari amaiera emateko eskumenik eman gabe; ez eta pentsamendu, bilera eta adierazpen askatasuna babesteko legeen esparruan, izatez edo zuzenbidez, aurkakotasun politikoa askatasunez egikaritzea eragozten duena ere».

Drapier jaunari ematen diot hitza.

Drapier jn.:

Jaunok, ez dut ohore handiz aurkeztzen dizkizuedan zuzenketak defendatzeko berririo hitza hartzeko asmorik. Besterik gabe adierazi nahi nuke, batez ere gure lagun ingelesei zein anglofonoei begira, ustez itzulpen-akats bat dagoela testuaren hasieran, azaldu nahi izan dudana erregimena zehazterakoan. Izan ere, frantsesez gaizki irakurri den hitz bat idatzi dut, gaizki kopia da, eta erreprodukzio akastun horretan oinarrituta egin da nire testuaren itzulpena. Honako adierazpen honek sortu du zailtasuna: Nik «batzorde bati eska diezaiola» idatzi nuen eta mekanografo nederlandarrak «batzorde bat beregain har dezala» ulertu zuen, eta hori itzuli zen ingelesera, nire testuaren hasiera erabat ulertezin bihurtuz «batzorde bati, berandutu gabe, ...eska diezaiola» Ingeleseko itzulpena testu honi egokitzen zaion egiaztatzeko adeitasuna izan dezala eskatzen diot gure itzultzaileari. Hala bada, ez dut gehitzeko besterik. Lagun batzuek esan didate haien ustez ingelesezko testua ez datorrela bat frantsesezkoarekin, eta nik ingelesez ez dakidanez ezin dut egiaztatu.

Paul Ramadier jn.:

Zuzenketa bozkatzeko deia egingo dut. Zuzenketa onetsi da, aldeko 31 eta kontrako 12 bozka jaso ondoren. 6. paragrafora joko dugu. Honela dio:

«Aldarrikatzen du giza eskubideak eta askatasun-printzipioak defendatzeko asmoz, Batzarrak Gutuna betearazteko beharrezkoak diren zigorrak aplikatzeko gai izango den Justizia Auzitegi baten sorrera proposatzea».

Artikulu honetan testu zatia eranstea proposatzen da, beraz, eta ez zuzenketa bat. Jarraian 6. paragrafoari buruz hitza hartu nahi duen galdetuko dizuet, idatzita dagoen bezala, proposatu diren gehikuntzarik gabe. Inork hitza hartu nahi du? Ekarpenik ez dagoenez 6. paragrafoa bozkatuko dugu.

(Paragrafoa onetsi egin da)

De Suzannet andreak lehen zuzenketa bat proposatu du. Zuzenketak honako hau dio:

«gehitu, zentzu horretan, herrialde elkartuetako herritar orok edozein unetan eta ahalik eta lasterren, errekurtsua jarri ahal izango duela Auzitegian, Gutunean ezartzen diren eskubideen urraketarik gertatzen bada».

De Suzannet andreak hartu hitza.

De Suzannet and.:

Presidente jauna, jaun-andreok, gure balio moralen eta gure zibilizazioaren aldeko borroka handietatik irten baino ez gara egin eta gure balio moral eta demokratikoez oraindik ez dute erabateko garaipena izan Europako herrialde askotan. Horregatik, gure lagun britainiarrei jakinarazi nahi diet, Europako herrialde askotan baldintzak ez direla haien herrialdean bezalakoak, haiek, zorionez, ez dute nazien okupazioaren izugarrikeria bizi eta horregatik, denen baldintzak desberdinak direla eta, eskatzen duguna benetako premia dela irudikatzen saiatzeko eskatzen diet. Gaur goizean herrialde totalitarioetako baldintzei buruz hitz egin da, baina herrialde ez-totalitarioetan ere, herrialde demokratikoetan, giza eskubideen urraketen ohiturak errotu egin dira, infiltratu egin dira, iraun egin dute. Europa sortzen denean ere, beldur naiz ez ote den Giza Eskubideen Gutuna urratzen jarraituko. Horregatik, ezinbestekoa da Europako gizonak eta emakumeak beren askatasuna eta eskubideak urratzen diren kasuetan, haiek defendatzeko aukera erreala eta zehatza eskainiko dien baliabide praktiko eta eraginkor bat izatea. Horregatik, funtsezkoa da Europako Justizia Auzitegiak bertako herrialde bakoitzean ordezkari izatea, kasuak aztertzeko eta, hala badagokio, Auzitegiari bidaltzeko. Giza eskubideak babesteko bitarteko positiboak erabiltzen direnean soilik biziko dira Europako herritarrak beldurretik aske, iraganeko sufrimenduak ez dira orduan alferrekoak izango eta orduan emango du zapalkuntzari aurre egin dioten guztien borroka handiak bere fruitua.

Paul Ramadier jn.:

Inork hitza hartu nahi du De Suzannet andrearen zuzenketaren inguruan? Paget jauna, Ingalaterra.

Paget jn.:

Zuzenketa honen aldeko jarrera azaldu nahi dut. Ingalaterran beti uste izan dugu giza eskubideak Habeas Corpus Legea deritzogun legean oinarritzen direla, hau da, espetxeratutako pertsona orok eskubidea duela bere burua auzitegi batera eraman dezaten eskatzeko, epaitua izateko aukera emateko. Uste dut Auzitegi batera eramana izateko eskubidea funtsezkoa dela norbanakoaren askatasunerako, eta uste dut hori oso argi utzi beharko genukeela gure Europako Gutunean.

Mackay jn.:

Monsieur le Président. Orain aztertzen ari garen zuzenketa, gaur goizean Vernon Bartlett jaunak aurkeztu duena, berak baztertu du ondoren; hemen dugu orain eta berak baieztatu dezake baztertu egin duela. Uste dut arinki jokatu genukeela zuzenketa hau jorratuz gero. Hagako Biltzarrean dauden alderdiak herrialde libreetako ordezkari gisa datozen pertsonak dira eta Batzarra, geroago sortzeko proposatu dena, gobernuen onespenez soilik sor dezakegun Batzar bat da. Une honetan zuzenketa bat iradokiz gero, biltzar hau deitzeko moduaren eta etorkizuneko biltzarretarako deialdia egiteko moduaren aurka joango ginateke bete-betean. Akats batengatik inprimatu da zuzenketa hau. Baztertzeko markatuta zegoen, baina banatu egin da antza. Eta, nire ustez, egiteko asko ditugunez, hobe izango litzateke zuzenketa orain baztertzea eta gaia hor uztea.

Vernon Bartlett jn.:

Momentutxo bat besterik ez. Mackay jaunak esandakoa pixka bat zabaldu nahiko nuke. Barkatu lehen ezin izan naizelako hemen egon: beste aldean bildu den Zuzendaritza Batzordearekin nengoen. Egia da zuzenketa hau gaur goizean idatzi dela eta gaur goizean bertan baztertu dela, bazkalaurretik. Tamalez, inprimatu eta banatu egin da. Nik idatzi nuen, begikotasuna adierazi nahi nuelako Ekialdeko Europako gure lankideekiko, eta iruditzen zait horretan denok ados gaudela. Hori egiteko modu aproposa iruditzen zait. Geroago, argi geratu da mugimendu handi bat dagoela lankide horiek Batzar honetan ordezkari gisa eskubide guztiak izan ditzaten. Horrez gain, bistan denez, Britainia Handian tentuz jokatu behar dugu gure herritarrei begira, asko beldur baitira Biltzar honen xedea, beste edozerren gainetik, Errusiaren aurka agertzea ote den. Hori ikusita, eta ikusita gure lankideek, atsegin handiz, eskubide guztiak lortu dituztela Biltzar honetan, bilera honetan, zuzenketa baztertzea erabaki dut.

Coudenhove-Kalergi jn.:

Lagunok, iruditzen zait hain ongi prestatuta genuen ebazpena, ahultzeko zorian dagoela. Zenbat eta gehiago gehitu, orduan eta gehiago galtzen du balioa propagandaren ikuspegitik. Erabat ados nago gure lankide Gilson jaunarekin; propaganda ikuspuntutik, ebazpenak irabazi baino galdu egiten du luzatzen badugu. Testu hone-tan Europako Federazioaren konstituzioaren parte izan behar luketen eta beraz ebaz-penari berari ez dagozkion hainbat gai txertatu ditugu, hau da, Batzar Deliberatibo edo Eratzaileari —modu batera zein bestera izendatuta ere— eman nahi diogun la-naren zati bat aurreratu dugu. Adibide bat jarriko dut: auzitegia eta zigorrak behar baditugu, ezin ditugu zigor horiek aplikatu Europako armadarik gabe. Egoera ho-rretan, lausoa da zigorrez hitz egin eta giza eskubideak urratzen dituztenak zigortuko direla esatea, armada baten auzia eztabaidatzen ez badugu. Izan ere, ezin da Auzitegi batez hitz egin indar polizialik gabe eta gai horiek guztiak aztertzeko beharrezkoa da Europako konstituzio bat. Gaur egun, Europako parlamentariak eta Europako Par-lamentuen Batasuna ari dira konstituzio hori idazten, eta emaitza Interlakengo par-lamentuen biltzarrean aurkeztuko da. Batzar honek oso helburu desberdinak ditu; Europako Estatu Batuen ideia zabaltzeko aukera publiko bikaina dugu honako hau, mundu osoan ezagun izan dadin. Aukera handi hau baliatu eta Biltzar honen arra-kasta lortzeko, ezinbestekoa da nazioarteko hedapena; bilera honen oihartzunak na-zioartekoa izan behar du. Eskarmentu handia dut propagandari dagokionean, eta ba-dakit iritzian eragiteko inprimatutako orri batek bik baino gehiago balio duela, eta orri erdiak osoak baino gehiago; beraz, zenbat eta paragrafo berri gehiago txertatu, zenbat eta gehiago sartu xehetasunetan, orduan eta kalte handiagoa egingo diogu propaganda-lanari, eta ondorioz Biltzarrari. Uste dut bi gauza garrantzitsu daudela proposatutako erabaki horietan guztietan: bata subiranotasun nazionalaren murriz-keta da eta bestea Europako Batzarraren sorrera. Hori ezinbestekoa da, eta gainerakoa zenbat eta gehiago murriztu eta zenbat eta propaganda-ahalegin gehiago egin bi gai horietan, are gehiago babestuko ditugu gure kausa eta Biltzarrarena.

(Bozketa egin da)

(Zuzenketa atzera bota da)

Paul Ramadier jn.:

4. paragrafora itzuliko gara, eta Buller jaunari emango diot hitza, Batzordeak zer ondorio atera dituen jakinaraz diezagun.

Buller jn.:

Monsieur Le Président. Azpibatzerdea etenik gabe eta luze bildu da 4. klausula-ren arazo hori aztertzeko, eta, tamalez, esan behar dut ezin izan dugula ondoriorik

atera zuzenketak antolatzeko moduari buruz, hain garrantzitsua den artikulua horri dagokionez. Zure baimenarekin, *Monsieur le Président*, zuzenketa batzuk formari buruzkoak dira argi eta garbi, eta, agian, badaude muin pixka bat dutenak ere, agian nahiko azkar jorra daitezkeenak. Gero, maila handiko eta irismen zabaleko zuzenketa batzuk daude, eta horiek, nire ustez, ezin dira erraz eztabaidatu elkarrekin. Nire iritziz, jauna, batzordea ados badago, ziurrenik azkarrago egingo genuke aurrrera lehenik eta behin Zuzendaritza Batzordeak gaur arratsaldean aho batez hautatu dituen zuzenketei helduko bagenie. Lehenik, zuzenketa horiek jorratu ditzakegu eta ondoren, batzordeak egoki baderitzo, aurkeztu diren beste zuzenketen inguruan eztabaida dezakegu, Zuzendaritza Batzordeak, denboraren presioa dela eta, hautatu ez dituen horien inguruan. Ez dut zertan sartu horiek ez hautatzeko arrazoietan, baina beti izan dugu gogoan denboraren kontua, eta espero izan dugu beti eztabaida orokor baterako denbora egongo zela. Beraz, Batzordeak hala baderitzo, kontuan hartu beharreko lehen zuzenketa Christopher Shawcross jaunak 4. artikulua lehen lerrorako egindako zuzenketa da, «ahal bezain laster» hitzak ezabatzeko eta «premia handiz» hitzak sartzeko proposamena egiten duena. Idazketa batzordeari iruditu zitzaion testua hobetzen zuela eta ez zuela mami handirik. Eta batzordea, eztabaida gehiago luzatu gabe, onartzeko prest badago, mami gehiagoko zuzenketei heldu ahal izango diegu. Ez dakit, presidente jauna, hori hitz gutxitan esan daitekeen, ohar gehiagorik gabe.

Paul Ramadier jn.:

4. artikuluko lehen lerroan «ahalik eta lasterren» adierazpena kendu eta «premia handiko gaitzat hartuta» jarri beharko litzateke haren ordeez. Ez dakit horren inguruko iruzkinik dagoen. Presidenteari dagokio eztabaidak bideratzea eta zuzenketak aurkezteko hurrenkera zehaztea. Araudiak presidenteari ematen dio ahalmen hori. Eta Batzordeak ez du zuzenketen egileen artean akordioa lortzeko betebeharririk.

Ezinezkoa izan da erabateko adostasuna lortzea, ez eta zuzenketak bateratzea ere, eztabaidak ixten joan ahal izateko. Batzordeak, zoritxarrez, ez du lortu zeregin horretan arrakastarik. Hori horrela, eskerrak eman behar dizkiogu Batzordeari egin duen ahaleginagatik, eta aurrerantzean presidentearen esku utzi beharko du eztabaidak zuzentzeko lana.

Lussan jaunak hartu du Iep jaunak aurkeztutako testua defendatzeko ardura. Beraz, Lussan jaunak du hitza.

Lussan jn. (Frantzia):

Elementu federalista batzuetan proposatzen den zuzenketak 4. artikuluan aurreikusitako Batzar Deliberatzailearen osadera zehaztea du helburu. Batzuek pentsa leza-

ketenaren kontra, zuzenketa hori ez da oso aldaketa sakona, eta Batzordeak proposatutako artikulua testuan bertan aurkitu ditut guk proposatuko duguna berresten duten funtsezko elementu batzuk.

Batzordearen testuaren 4. artikulua Europako Batzar Deliberatzailea parlamentuen barruan edo bertatik at hautatu behar dela, eta bertako kideak parlamentuek izendatu behar dituztela dio, hain zuzen ere.

Zer nahi dugu zehazki? Argi utzi nahi nuke, beste kide batzuek proposatutako testuetan ez bezala, ez garela batzar konstituziogile bati buruz ari, batzar konstituziogile bat sortzeko zailtasunak identifikatu eta horiek konponduko dituen batzar deliberatzaile bati buruz baizik. Era berean, Batzar horrek herrialde guztien benetako aurpegia ordezka dezan nahi dugu. Sinetsita nago asmo horrexekin aurreikusi duela Politika Batzordeak Batzar Deliberatzaile horretako kideak parlamentu barruan soilik ez ezik, parlamentuetatik kanpo ere hautatzea.

Eta horixe da gure ekarpenarekin testuan argitu nahi duguna. Ikaratzeko arrazoia dugulakoan gaude, parlamentutik kanpoko pertsona horiek parlamentuek eurek izendatuko dituztela ikusten dugunean. Ez dakit zer gertatzen den gainerako herrialdeetan. Baina, beldur naiz Frantzia horrela aukeratutako pertsonak alderdi politikoaren irudia baino ez ote diren izango, parlamentuek alderdietan afiliatuta dauden pertsonak soilik aukeratu ditzakete eta. Alabaina, herrialde osoa ordezkatuta egotea da guk nahi duguna, eta ez parlamentuetan dauden alderdi politikoak bakarrik.

Reynaud presidenteak zuzen esan duen bezala, ez dugu ahaztu behar parlamentuetan diputatuek barne-politika lantzeko agindua dutela, eta ez Europako politikak sortzekoa. Ez dagokie haiei batzar konstituziogile bat sortzea; zeregin horretarako ezaugarri guztiak ez dituztenez, herrialdeko bizitza osatzen duten elementu egonkorak jarri behar dira haien ondoan.

Esan berri dizuedana babesteko, funtsean, Frantziako C.G.T.-F.O. (Lanaren Konfederazio Orokorra-Langile Indarra) sindikatuko zenbait ordezkarik egin dizkidaten adierazpen batzuetan oinarritu naiz. Biltzarrean parte hartzeko eta hari atxikimendua eskaintzeko asmoz etorri dira, eta era berean, beren indarra, beren sindikatua, Europa honetan ordezkatuta egotea nahi dute. Ez dute aski aurrerantzean ideia politikoak alderdi politikoekin ez lotzeko saiakera egitearekin, beren interesak Europako batzar deliberatzaile batean defendatuak izatea nahi dute, ez daitezen haiek ordezkatzen ez dituzten alderdi politikoak izan haienak ez diren zuzentarauak zuzenean jaulkitzen dituztenak.

Gaur bertan entzun diot Drapier jaunari, Beneluxeko herrialdeetako lehen esperimentuaren ondoren identifikatu zituztela bertako zailtasun sozialak. Sindikatuen adibidea jarri dizuet. Beste batzuk ere eman ditzaket. Herrialdeak benetan ordezkatuko dituen batzar bat nahi bada, herrialde horietako indar eragileak sartu behar dira, eta

ez soilik alderdi politikoak. Horregatik eta helburu horrekin eskatzen diegu Europako gobernuari, sei hilabeteko epean, beren nazioetako parlamentuek hautatutako kidez osatutako Batzar Europarra deitzeko, eta bertan erakunde sindikal, profesional, kultural, sozial eta abarretako ordezkariak aukeratutakoak ere biltzeko, ordezkari horiek erakundeek berek libreki izendatuta.

Proposamen hori korporatibismora eta faxismora itzultzea dela iradoki izan da. Baina oso gutxi jakin behar da federalismoaz faxismoarekin edo korporatibismoarekin parekatzeko, ikuspegi erabat desberdinak baitituzte. Horrelako adierazpenek erakusten dute iradokitzen dituztenek ez dakitela ezertxo ere joera federalistari buruz. Ez daukat hemen manifestu federalista bat egiteko asmorik, ez astirik ere. Brugmans jaunak egin zuen atzo hori, nik baino nagusitasun handiagoz. Haren hitzaldi biribilak agerian utzi zuen batzar honetan badirela barne arazoetan izan ohi ditugun zailtasunak Europako esparrura ekarri nahi ez dituzten zenbait pertsona; horren ordez, zerbait berria sortu nahi dutenak. Horrela baino ez ditugu aseko orain ditugun nahiak eta horrela baino ez dugu sortuko gure Europa.

(Txaloak)

P. Gerard-Kumleben jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, aurkeztu zaidan eta zuei ere aurkeztu zaizuen zuzenketa-testuak akats batzuk ditu, ulertezinak iruditzen zaizkidanak. Beraz, zuzenketa-testua berririo esango dut arin-arin. «Biltzarrak Europako parlamentu guztietan, urtea amaitu baino lehen, Europako Batzarra deitzearen aldeko mozioa aurkez da dila eskatzen du.

Batzar hori parlamentu eta erakunde garrantzitsuenetako ordezkariak osatuko dute, eta botere osoa izango du Europako Estatu Batuak sortzeko eta, ondorioz, Europako Konstituzio baterako hauteskunde orokorrak deitzeko. «

Ingelesezko testuan ere akatsak daude. Beraz, testua ingelesez irakurriko dut.

«Biltzarrak eskatzen du Europako parlamentu guztietan aurtun mozio bat aurkeztea eta bozkatzea, Europako Batzar baten alde. Ordezkarritasun handieneko erakundeek parlamentuetako ordezkariak osatuko dute Batzar hori. Aginpide osoa izango du Europako Estatu Batuak aldarrikatzeko eta Europako batzar konstituziogile baterako hauteskunde orokorrak antolatzeko».

Zuzenketa hau aurkezten dut, besteak beste, iruditzen zaidalako mozioaren hasieran proposatzen dena baino askoz azkarrago joan behar dela eta azkarrago joatea beharrezkoa ez ezik, gure gaitasuna ere badela. Uste dut herri-mugimenduekin eguneroko harremana dugunok, dela gure lanean, dela gure antolaketa-jardueretan, oro har konturatu garelara Europa batuaren ideia hori sakon barneratu dela masetan, eta,

ondorioz, beharrezkoa dela Europako Federazioaren eraketan azkar jardutea, masen interes horrek guztiz bestelako norabidea hartzea nahi ez badugu.

Mozioak jasotzen duen moduan, oraintxe bertan proposatu behar genuke urtea amaitu baino lehen, Europako parlamentu bakoitzean Europako Batzar baterako deialdia egiteko mozio bat aurkezteko, Europako Batzar horrek Europako Estatu Batuak aldarrikatzeko botere osoa izango luke eta ondoren, Europako Batzar Konstituziogile baterako hauteskunde orokorrak antolatuko lituzke. Mozio hau beste testu batzuetan proposatutakotik haratago doala uste dut, baina, era berean, uste dut beharrezkoa dela hemen, une honetan, Europako Batzar Konstituziogilea termino eta xehetasun oso zehatzetan adieraztea.

Shawcross jn.:

Monsieur le Président, minutu pare bat baino ez ditut beharko hau aurkezteko, edo hori espero dut, esan baitaiteke ahoz aurkeztutako zuzenketa bat dela. «Ahal bezain laster» dioen esaldia ezabatu nahi dugu, esaldi horrek ez baitu ezer esan nahi; izan ere, ezer ezin da egin, egingarria ez bada eta epe jakin baten barruan egiten ez bada, eta guk Biltzarraren benetako zentzu gisa ulertzen duguna eman nahi diogu, hau da, premiazko kontua izatearena eta, horregatik, horrelaxe esaten dugu: zuzenean eta probokaziorik gabe. Sentitzen dut presidentea ez delako konturatu nire ize-nean ageri den bigarren zuzenketa ere hautatua izan denaz eta, zuen baimenarekin, hau ahoz egiteko zuzenketa bat da eta baita mamia duen gai bat ere, garrantzitsua, «beste batzuk» hitzen ondoren txertatu nahi duguna. «Beste batzuk» horri esanahia eman nahi diogu, parte hartzen duten nazioetako langile antolatuak erabat ordezkaditzan eta, ziur nago, bistakoa dela eta zentzuzkoa izango dela biltzarkide guztientzat, eskema horrek ezingo lukeela funtzionatu herrialde guztietako langile gehienek babesik gabe. Beraz, «beste batzuk» hitzari berez duena baino definizio pixka bat gehiago eman nahi diogu, eta argi utzi zalantzarik gabe bilerak duen esanahia.

Bonnefous jn.:

Jaunok, gure Biltzarraren emaitzak ekintza-ildo eraikitzailea izan behar du, eta azkar aplikatu daitezkeen neurriak hartu behar ditugu. Hitzetatik ekintzetara pasa behar dugu. Gainera etorri zaigun hondamendiak ahituta utzi gaitu, berriro zutitzeko borrokan gabiltza eta gure indarren mugan gaude zalantzarik gabe; badakigu lanketa handia dela gure bake-nahia gauzatu nahi izatea, baina egoera ez da nahikoa arrazoi amore emateko eta gure miseriei irtenbide erabakigarria eta erabatekoa bilatzeari uzteko.

Horregatik esan nahi dut erabat onesten dudala nire adiskide Reynaud presidentearen proposamena. Harekin batera sinatu dut Biltzarrari aurkeztu dion zuzenketa. Duela hilabete baino gehiago, ebazpen-proposamen bat aurkeztu genion Frantziako

Asamblea Nacionalari, eta, haren bidez, Frantziako Gobernuari herrialde desberdinekin negoziazioak hasteko ekimena lehenbailehen hartzeko gonbita egiten zitzaion, ahalik eta lasterren Europako Batzar Konstituziogile bat deitu eta honek parlamentuei Europako Konstituzio bakarra proposa ziezaien. Horretarako sinatu genuen ebazpen-proposamen hori nire adiskide de Menton eta Emertérek, Alderdi Sozialistako kide Rivaiseko Lapie jaunak, eta nik neuk, DeGaullen Frantziako Herriaren Batasuna alderdiko kideak, Asanbleako talde guztietako ehundik gora diputaturekin batera, Alderdi Komunistakoekin izan ezik; eta proposamena laster eztabaidatzea erabaki dugu, Batzar Konstituziogile hori hautatzeko deialdia ahal den neurrian gauzatzeko laguntzeko. Egia da dagoeneko sortu direla nazioarteko erakundeak, baina ez dute atxikimendu handiegirik lortu hastapenetan eta mesfidantza sortu dute. Erakunde horien sortzaileek indartsuenek bermatutako bakea hartu dute oinarri.

Sistema txarra da, Estatuak egoskor eusten baitiote subiranotasun mistikoari. Ez dugu superestaturik behar, XIX. mendean eta XX. mendeko gerren arteko garaian ikusi ditugun bezala. Gure ustez, estatu eratzaileek beren subiranotasunaren zati bat eskuordetu beharko dute azkenean, baina azkenak izango dira horretaz ohartzen. Beraz, iritzi publikoarekin landu beharko da estatuen subiranotasunaren lagapen partzial hori, horretara ohitu dadin, Europako Federazioa sortzera bidean. Eta heldurrik gabe baieztatzen dugu interesatuek gutxi dakitela oraindik gaia iritzi publikoari aurkezteko prestatuko dugun moduari buruz. Kanpaina bat antolatu beharko da; izan ere, iritzi publikoak bere buruzagiei egiten dien presioaren arabera ebatziko da Europako Estatu Batuak sortu ala ez.

Iritzi publikoei dei egin behar zaie, haiei gauzak argitu eta hitz egin behar zaie, ohar-tarazi egin behar dira. Laster Europa Mendebaldeko hautesleei bozka eskatu beharko diegu, benetan europarra eta demokratikoa izango den batzar horretarako beren ordezkariak hauta ditzaten, herri guztien artean osatuko baita. Europako nazioarteko-tzeak baikortasunez mantentzen du nazioen banakotasunak gaindituko lituzketen erakunde komunez osaturiko Europako Parlamentuaren sorrera, hori litzateke bigarren etapa. Bakea babestu nahi badugu, Reynaud presidenteak eta biok aurkeztu dugun testuan jasotako helburua lortu beharko da, eta, zuen baimenarekin, irakurri egingo dut: Europako Kontsultarako Batzar baterako deialdia lehenbailehen egiteko eskatzen du, urte honen amaiera baino lehen sufragio unibertsalaren bidez hautatuko dena, milioi biztanleko diputatu bat oinarri hartuta. Jaunok, 3. artikuluko testua berrirakurtzen badugu, eta jakinik testua aski «astindu» dela arratsaldean; izan ere, atzotik gaur eguerdira arte, gero arratsaldean aldatu den testu bat genuen, eta gehiengoak aldaketak onetsi ez dituenenez, hasierako testua da baliozkoa izaten jarraitzen duena. Utziezadazue 3. artikulua berriro irakurtzen, honako hau dio: «Biltzarrak adierazten du Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk transferitzeko ordua iritsi dela, aurrerantzean eskubide horiek elkarrekin erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko». Orain, jaunok, hirugarren artikulua guk proposatutakoarekin, laugarren ar-

tikuluak proposatzen duenarekin bateragarria dela uste duzue? Testu horrek esanahirik duela uste duzue? Eta esanahirik badu, ez duzue uste beharrezkoa dela gure proposamena eranstea, hau da, herriek askatasunez aukeratutako Europako Batzar baten eraketa aipatzea? Izan ere, nora transferi genitzake gure eskubide subiranoak horrelako batzar batera ez bada? Eta beste argudio bat gehitu nahi nuke; zuzenbide britainiarrarekin lotutako argumentu bat da eta honela dio: parlamentari ingelesek ez dute beren burua beste batzar baterako izendatzeko eskubiderik, horrek izendatutako ordezkariari parlamentariak duten agintea kenduko bailieke; izan ere, horrela ordezkari horiek ez lukete parlamentariak izendatuak izanaz bestelako aginpiderik, eta azken horiek ez dute jaso beren nazioarteko erantzukizunak eskuordetzeko agindurik hautesleengandik. Helburua, gure ustez, honetara mugatzen da: alde batetik, autoritate demokratiko ororen iturri den horretara itzultzea proposatzen da, sufragio unibertsalera alegia; bestalde, 4. artikuluan, estatuen subiranotasuna mugatu dezakeen autoritate bat delegatuen esku uztea proposatzen da, nahiz eta horietako batzuk, frogatu berri dudanez, ez diren bi zereginetarako hautagarriak. Bada, jaunok, kontraesan hori, 3. artikuluan agertzen dena, are argiago agertzen da laugarrenean honako hau dioenean: «bere baitan edo kanpoan aukeratu den Europako Batzar deliberatzaile bat». Parte hartzen duten nazioez ari da, hain zuzen ere, eta horiek lagunduko dute —eta hau oso garrantzitsua da— Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten. Sufragio unibertsalez hautatua izan ez den batzar batek iritzi publikoa sortzen, eta are gehiago adierazten, lagun dezakeela uste duzue, iritzi publiko hori aldeztetik kontsultatu gabe? Gure ustez, gomendatutako neurriek baliola izateko ezinbestekoa da hura osatzen duten ordezkariak eskuordetuak, baino, herriaren ordezkari izatea. Nahi genuke, halaber, estatuek, korronte horiek zapuztu ordez, haiek bultzatzeko ahal duten guztia egitea. Parlamentu ezberdinetako kideek Frantziako Asanblea Nazionalean egin berri dugun bezala jokatzeko nahi genuke, eta Batzar hori ahalik eta lasterren deitzeko eskatzea. Europako herriek nahikoa sufritu dute, eta beteko ez diren promesen ordez, irtenbide eraikitzaileak eskaintzea merezi dute. Gehiegi eskatzea al da Europa batu batetik espero diren etekinen truke, estatuak euren subiranotasun nazionalaren murrizketa, eta kasu batzuetan anputazioa, ordaintzera behartzea, herriek libreki aukeratutako batzar baten alde egiteko, haren ahotsa adierazteko eta entzunarazteko arduradunak garela jakinik?

Presidente jn.:

Spinelli jaunak du hitza.

Spinelli jauna ez dago aretoan. Zuzenketa ez da babestu.

Lapie jaunarekin eta Gorce jaunarekin batera zuzenketa bat proposatzen duen Lamalle jaunak du hitza.

Lapie jaunak eta Jean Rebaille jaunak aurkeztutako zuzenketa baztertu egin da.

Macmillan jaunak du hitza.

Macmillan jn. (Erresuma Batua):

gintzetako bat prozedura bat adostea izango da. Esan behar dut gaur iluntzean erabili dugun prozedura apur bat nahasgarria iruditu zaigula, zuzenketa asko aurkeztu direlako, baina, batez ere, ez dakidalako oso ziur horietako zein eztabaidatzen ari naizen. Ez ditugu banan-banan jorratu, baizik eta multzo bakarrean. Hala ere, agian komenigarria litzateke, zuen baimenarekin, zerbait esatea gure ebazpenaren 4. artikuluari aurkeztu zaizkion zuzenketa gehienen oinarrian dagoen printzipio zabalarari buruz. Biltzarrak puntu nagusi baten inguruan duen jarrera argitu behar du, eta oso sinplea dela iruditzen zait. Jakina, nik eta lankideek begikotasun handiz ikusten dugu edozein iradokizun, baldin eta horrek guztiok buruan dugun azken helburua azkarrago garatzea ekarriko balu. Eta, Reynaud jaunaren eta haren lankideen autoritate handiarekin zuzenketa bat aurkezten denean, jakina, arreta handiz aztertu nahi dugu, bai iraganean haren herrialdearen eta nire herrialdearen artean egondako lotura estua azpimarratzeko, bai gu bion artean, eta haren Gobernuaren eta gurearen arteko lotura estua azpimarratzeko. Baina Batzar honi eskatu nahi nioke arretaz azter dezala egiten ari zaizkigun eskaera. Zenbait zuzenketa onartzeko eskatzen digute eta, ulertzen dudanez, horiek ahalbidetuko dute aurten Europako Batzar unibertsal bat sortzea, zeina sufragio bidez hautatuko baita, Europa osoan milioi bat boto-emaile bakoitzeko kide batekin. Baina nork egin behar du hori? Hori eskaintzeko argudioez ari naiz. Legezko egiteko argudioez... Zergatik soilik Europako herrialdeetako Parlamentuek? Nola egingo dute hori urtebetean? Zer mekanismoren bidez? Zer ekin-tza legegileren bidez? Herrialde bakoitzak bere sistemak ditu, baina harritu egingo nintzateke Europako edozein gobernuak parlamentuan Europako Parlamentua hautatzeko sistema bat ezartzeko legeria aurkeztu eta urtea amaitu baino lehen onartuko balu. Ez zait politika benetan praktikoa iruditzen. Nork egingo du bozkatuko dutenen errolda, nola egingo da bozketa? Ordezkaritza proportzionala izango da? Nork zenbatuko ditu botoak? Noren aginpidearekin egingo dira hauteskundeak? Zer oinarri juridiko izango du? Izan ere, arazo handi horien guztien gaineko erabakiak hartu behar dira, baldin eta oinarririk gabeko konstituzioak idatzi baino zerbait gehiago egin nahi badugu. Nahiko erraza da konstituzioak idaztea. Zailena da horiek eraginkorrak eta iraunkorrak izan daitezen lortzea, eta ez dakit benetan muinean dugun kausa sustatuko genukeenik ebazpen horiek onartuta, nahiz eta, jakina, bere xedea airtortzen dudana, baita miretsi ere. Xedea azkarrago joan beharko ginatekeela da, baina beldur naiz ez ote garen astiroago joango onetsiz gero. Beraz, egin behar duguna, zailentzarik gabe, zera da: lehenik eta behin, herrialde bakoitzeko iritziz publikoari ikusarazi behar diogu ez garela idealista alfer batzuk, ez garela Gobernuaren ezagutza praktikorik gabeko pertsonak, ezta Gobernuak egin behar dituzten bide gogor eta zail guztien berri ez duten pertsonak ere. Ez dugula egiteko prest ez gauden ezer proposatuko. Une honetan nork bere herrialdean goi-karguren bat izango balu, horixe izan beharko litzateke gauditu beharko lukeen froga. Maila txikiagoko karguak izan ditut, baina hemen dauden gizon asko goi-kargudunak izandakoak dira. Ez deza-

gun ezer onartu, ezta esan ere, baldin eta guk geuk ez bagenioke horixe eskatuko gure Parlamentuari Kabineteko ministro izango bagina.

Gobernuak konbentzitu behar ditugu, herritarrak konbentzitu behar ditugu. Baina kezkatzen nauena zera da, hilabete edo aste batzuetan benetan egin ezin den zerbait eskatzen dugula ematen badu, gure mugimenduaren aurka daudenek, mugimenduan benetan sinesten ez dutenek, aukera aprobetxatuko dutela gu idealista nagi eta ameslarizat hartzeko, eta Europa batu bat ikusi nahi ez dutenei nahi dutena emango diegula. Baliteke baten batek niri egozte hau diplomatiko ingelesen zuhurtzia tradizional hori besterik ez dela. Tira, onartzen dut sarritan gauzak poliki egin izan ditugula, baina, behin helduta, nahiko ongi eutsi diegu gerora begira, eta benetan pentsatzen dut zentzuzkoena litzatekeela egingarria den horren aldeko apustua egitea: zer den ikustea, horri eustea eta gure burua barregarri uzteko arriskua saihestea egingarria ez dena baztertuz, balitekeelako gauza askok paperean ondo ematea, baina, ondoren, guk geuk halakorik ez aurkeztea dagokigun herrialdeko Parlamentuetako kide edo agintari izango bagina. Eta, beraz, begikotasun handiena dut zuzenketa hauen xedearekiko, nola ez. Lagunok, adiskideok, lotura estuak ditugu eta horiek oso begiko ditudan arren, Biltzar honi zera eskatzeko atrebentzia izango dut: hartu behar dugun erabakia hain hotsandikoa eta garrantzitsua izanik, apur bat azkarrago aritzea eskatuko nizueke, pauso zuhur bat emateko, nahiz eta ondorio prosaikoa dirudien zera esatea, «Beno, testu hau, aurkeztu diguten bezala, ez dago hain gaizki. Zuzenketa bakoitzarekin jatorrizko klausulara itzultzen garela ikusten dugu. Arreta handiz aukeratu dute ikuspegi apur bat dibergenteak biltzeko, Biltzarraren iritzi komuna ahalik eta ondoen adierazteko eta, era honetako lanak azkarrago egitea tentagarria izan arren, Biltzarrari eskatuko nioke har dezala ziurtasun osoz urrats zuhurra izango dena, hau da, jatorrian aurkeztu zitzaigun dokumentuaren oinarri zabalarekin gogobeteta egotea».

Noel jn. (Frantzia):

Koordinazio Batzordearen izenean, barka eskatzen dizuet txostengile diharduen Courtin jaunaren ordezkari hitza hartzeagatik. Egindako iradokizunak eta aurkeztutako zuzenketak labur aztertu eta begien aurrean duzun ebazpena idatzi duen batzordeak horietako bakoitzaren aurrean duen jarrera adierazi nahi nituzke.

Lehenik eta behin, eta xehetasunei helduz, batzordea ados dago idazkerari buruzko bi proposamenekin.

Lehenengo Shawcross jaunak egindakoa da: 4. paragrafoaren hasieran «ahal den neurrian» kentzeko eskatu du. Batzordea ados dago adierazpen hori ezabatzearekin.

Bigarrenik, Manningham Buller jaunak eta Tendeloo andereñoak «Europako Batzarraren» ondoren «Deliberatzaile» kentzeko eskatu dute. Batzordea bat dator horrekin. Iritzi publikoaren aurrean, askoz ere garrantzitsuagoa da Europako Batza-

rrari buruz hitz egitea, Europako Batzar Deliberatzailea aipatu beharrean. Adierazpen kontua da. Kasu honetan, hobe dira bi hitz hiru baino.

Manningham Buller jaunak 4. paragrafoaren amaiera kentzeko eskatu du; «Batzar horrek» hitzekin hasten da eta Batzar horren esku jarriko diren baliabide materialak aipatzen ditu. Ados gaude horrekin ere. Aipatutako horiek xehetasunak dira eta, gure ustez, ez lukete ebazpenean agertu behar.

Behin horiek aipatuta, bi zuzenketa-multzo handietara igaroko naiz.

Hemen hainbat zuzenketa ditugu, besteak beste, Hytte jaunak aurkeztutakoa, Lussan jaunak defendatu duena, eta Cirard jaunak aurkeztutakoa, Batzarraren osaerari buruzkoa. Paul Reynaud jaunak 2. artikuluari buruzko eztabaida orokorrean aurkeztutakoa eta Bonnefous jaunak Batzarra hautatzeko moduari buruz proposatutako zuzenketak ere baditugu.

Batzarraren osaerari dagokionez, hiru testu ditugu aurrean. Lehen testua Frantziako Batasun Federalistak aurkeztu du. Gaiak duen garrantzia kontuan izanik, biltzarkide guztien arreta erakarri nahi nuke auzi honetan eta Macmillan jaunaren iruzkinari erantzunez, testua berriro irakurriko dut. Testu hasieran aipatzen diren kontuan hartzeko adierazpenak ere irakurriko ditut, ez direlako aurrez irakurriak izan, egileak garatuak baizik;

«Kontuan hartuta Europako erakunde egonkor eta aske bat, batez ere, funtsezko interesen arteko eztabaidatik sortu behar dela...

(Testuaren irakurketa)

«... Europako Gobernuari eskatzen dio sei hilabeteko epean, Batzar Europar Deliberatzailea deitzeko, batzar hori beren nazioetako parlamentuek hautatutako kideekin eta erakunde sindikal, profesional, kultural, sozial eta abarretako ordezkariekin osatuko da, azken ordezkari horiek erakundeek eurek libreki izendatuta.»

Lehenik eta behin, idazketa akats bat dago, zalantzarik gabe. Ez luke esan behar «Europako Gobernuari», baizik eta «Europako Gobernuai».

(Onespen keinuak)

Jarraian, hainbat erakunde zerrendatzen dira mugarik gabe «eta abar» adierazpenaren bidez, eta erakunde horiek nola mugatu eta definituko diren eta nork izendatuko dituen jakin nahi nuke. Nola antolatuko da boto-eskubidea erakunde bakoitzaren barruan? Eliza katolikoko kideek, profesional guztiek, eta alde batetik langileen sindikatuek eta bestetik patronalek bozkatuko dute? Zenbateraino izango dira arbitrarioak organo horietako izendapenak?

(Harridura hainbat eserlekutan)

Ahots Bat:

Ez dakizu ezer horretaz!

Noel jn.:

Batzordearen iritzia baino ez dut adierazten.

Hau ez dela korporatibismoa esan da. Ohartu zarete horrelako batzar batean, hautesle batzuek bi aldiz bozkatzeko eskubidea izango dutela? Zuzenean bozkatzeko dute parlamentuko ordezkariak aukeratzeko, eta azken horiek, halaber ordezkariak izendatzeko dituzte. Herritar gisa bozkatzeko dute lehenik eta gero, beren korporazioan, sindikatuan eta elkargo profesionalean bozkatzeko dute. Kultur eta gizarte erakundeetan ere eman dezakete botoa, eta, beraz, herritar batzuek hiru boto izango dituzte. Demokraziaren oinarri diren printzipioen aurkako eraso larria da hori: herritar guztien arteko berdintasunaren aurka doa.

(Txaloak)

Ez ditut doktrina federalistak ongi ezagutzen, baina horrelako eraketa batek —Frantzian zoritxarrez bizi izan dugu halakorik, eta beste herrialde askotan ere izan dira— beti jardun du erregimen korporatiboen eskutik. Parlamentariak ordezkatzeko dute subiranotasun nazionala, egungo jardunean behintzat, eta ez lukete doktrina hori onartuko. Nire teoriak ez zaituzte asebeteko beharbada, baina pentsa ezazue praktikan. Spaak jaunak baieztatu dezake diodana egia den ala ez.

Britaniarrak Dieppen lehorreratu zirenean, beren tankeetako beldar-kateek harri-koskorrak pilatzen zituzten aurrean, aurrera egitea galarazten zieten murrak eraikiz. Erabaki horri eutsiko bagenio, gauza bera gertatzeko litzateke. Gure herrialde bakoitzean, oztopo handiak jarriko genizkieke bai parlamentuei, bai gobernuei ere, eta ez ginateke oztopo horiek gainditzeko gai izango. Europako hainbat herrialde ordezkatzeko ditugu hemen, baina ez Europako biztanleriaren sektore guztiak. Gure ideiak babesten ez dituztenek testu hau balia lezakete gure aurka egiteko, guri korporatibismoa leporatzeko, eta, dakizuenez, badira kontzeptu horretatik asko urruntzen ez diren beste hainbat hitz. Ez dut uste parlamentuak eta gobernuak hankaz gora jarriko genituzkeenik, baina ziur naiz defendatu eta sustatu nahi ditugun asmoak behin betiko hondatzeko genituzkeela.

Gauza bera deritzogu Francis Gérard jaunak aurkeztutako mozioari buruz, baina, ezberdintasun batekin. Hona haren proposamenaren lehen esaldia: «...Europako parlamentu guztietan, urtea amaitu baino lehen, Europako Batzarra deitzearen aldeko mozioa aurkez dadila eskatzen du». Batzordeak erraz onartu du proposamen hori, jakinik, Europako herrialde nagusienetan jada aurkeztu dela mozio hori. Eskerak eman nahi dizkiot Bonnefous jaunari, berarekin batera, mozio horren ekimena hartu zutenetako bat izan nintzela aipatzeagatik.

Testuak, aurreko zatiari egiten dio ondoren erreferentzia: «Batzarra honako hauek osatuko dute: ...».

Shawcross jaunak ere eraketari buruzko proposamen bat egin du, baina berea desberdina da funtsean. Irakurri egin nahi dizuet. Proposamenaren arabera, Batzarreko ordezkariak parlamentuaren barruan edo kanpoan aukeratu ahal izango dira. «Kanpoan» hitzaren ondoren, Shawcross jaunak «Nazio parte-hartzaile guztietako langile antolatuen ordezkariak» aipatzea proposatzen du.

Gutziz ados gaude idazkera horrekin. Onartzen dugu parlamentuak izatea —subiranotasun nazionalaren jabe direla gogoan— diputatu horiek izendatzeko eskumena eta betebeharra dutenak, eta Reynaud presidenteak, horietako bikainenetakoak, horren alde egin du libreki, baina testuan aldaketa hori gehituko bagenu, parlamentuek hautatuko lituzkete, diputatuez gain, langileen sindikatuetaordezkariak eta agian baita patronaletakoak ere.

Horixe litzateke gehienez ere onar dezakeguna, eta onartuz gero, aipatu dudana eragozpena desagertu egingo litzateke.

Ez da boto-paper bat baino gehiago izango duenik, gainerako herritarrek boto bakarra duten bitartean.

Orain Europako Batzarrari eta hura hautatzeko moduari heldu nahi nioke. Hori buruzko proposamen bat dugu, eta berriro irakurri nahi nuke, lehen irakurri den testuan, kopiatzerakoan ezabatu den esaldi zati bat falta baita:

«Sufragio unibertsalaren bidez hautatutako Europako Batzar aholku-emailea, milioi bat biztanleko diputatu batez ordezkaturia eta urtearen amaieran, parlamentu bakoitzak ezarritako moduan hautatuko dena».

Batzar hori zuzenean aukeratuko litzateke eta ez parlamentu bakoitzak erabakitzen duen moduan egindako izendapenen bidez, Batzordearen testuak dioen bezala.

Azken hori ezinezkoa da. Batzar horretan batera izango genituzke ordezkarietza sistema proportzional baten arabera hautaturiko Frantziako diputatuak eta gehiengo bidez hautatutako diputatu Britainiarrak. Batzuek eta besteek ez lituzkete biztanleriaren zati proportzional berak ordezkaturiko. Ideia-korronte handiak, Europan zehar banatutako hauteskunde-familia handiak ez lirateke modu berean ordezkaturia egongo; izan ere, herrialde batzuetan ordezkariak biztanleen arabera proportzionalki hautatuko lirateke eta beste batzuetan, aldiz, hautatutako beste ordezkari batzuen gehiengoan oinarrituta.

Aurreko proposamenari egindako objekzio bera egiten diot honi ere. Berehala hautarazi behar diegu herritarrei Europako Batzarra? Eta zer gertatuko da parlamentu batzuek hautatzeari uko egiten badiote? Uste duzue zenbait parlamentuk

onartuko dutela ordezkariak eurek hautatzea eta ez dutela hautapena errefusatzeko tentaziorik izango, nahiz eta, hautaketa-modu hau onartuta, nazio parte-hartzaile batzuk hasieratik baztertu, eta Europar Batasuna sortzeko haien akordioa funtsezkoa dugun nazioak baztertu?

Bonnefous jaunak gogorarazi duenez, Frantziako Gobernuari Europako Batzar Konstituziogilea deitzeko ekimena har dezan eskatzen dion mozioaren sinatzaileetako bat naiz. Oso harro nago horretaz, eta espero dut asmo hori batzordekide guztien helburua izaten jarraitzea.

Herriak zuzenean aukeratutako Batzar bat lortzea benetako Europako Federazio baten ezinbesteko baldintza da, zalantzarik gabe. Baina Macmillan jaunak ongi azaldu du zenbat oztopo material eta psikologiko gaingitu beharko liratekeen horrelako batzar bat lortu aurretik. Ezin dugu astirik galdu, eta hemendik urte amaierara itxaron beharrean, berehala bildu nahi dugu parlamentuek oso azkar izendatutako Batzar bat, Europaren interesekoak diren arazo kolektiboak eztabaidatzeko.

Onartu dezakegu, testuak eskatzen duen bezala, Batzar honen lehen zeregina herriak sufragio zuzenaren bidez aukeratutako Batzar baten bilera prestatzea izango dela. Baina ezingo ditugu guk konpondu Macmillan jaunak lehen aipatu dituen eta herrialde guztietan sortzen diren hamaika zailtasun horiek. Gobernuak ere ezingo dute eta, agian, ez dira hain prest egongo horiek azkar konpontzeko; etorkizunean sufragio unibertsalaren bidez hautatuko den eta momentuz parlamentuek hautatuko duten Batzar aholku-emaile batek egin behar du hori. Hori da jarduteko modu bakarra: etapaz etapa. Berehala jarduteko modu bakarra da.

Herrialde guztietan dago Europako Federazioaren aurkako iritzi irmoa duen gobernaririk. Eta hemen gure batzarrak heldutasun politiko nahikorik ez duela frogatzen duten erabakiak hartzea, arma bat izango litzateke gure aurkarien eskuetan. Ez dut uste gobernuari zein parlamentuari gure borondatea inposatu geniezaiekeenik; hori eginda kolokan jarriko genuke betetzeko zina egin dugun zeregina.

(Txaloak)

Salter jn.:

Hagara etortzera gonbidatu ninduten, esango nuke, ikasle britainiar guztien ize-nean hitz egitera, baina askok uste dute Hagako Biltzar honetan gauza bakarra dela benetan garrantzitsua: ea subiranotasun nazionalari buruz hitz egingo dugun ala ez. Iruditzen zait hala izan dela, heldu zaiola. Gure hautua egin dugu, erabakia hartu dugu, baina hasierako etapa hauetan urrunegi edo azkarregi joan nahi badugu, gauza onak desagiteko arriskua dago, lehen urrats hori emanez egindako lana, alegia. Adierazi dugu denborarekin nora iritsi nahi dugun, baina ez gaitezen urrunegi joan.

Ni neu Macmillan jaunak esandakoari lotuko nintzaioke oso irmo, hasieran, hona etorri nintzenean, haren aurka egotea espero banuen ere. Ikasleok Europako Federazio bat nahi dugu, baina soilik posible eta egingarria den bat.

Maccas jn. (Grezia):

Eztabaida luze honetatik ateratako inpresio nagusia azpimarratu nahi nuke. Nire ustez, Europa ezin izango da modu baliagarri eta eraikitzailean batu herrialdetako prozedura luzagarriak zein erakunde estatiko eta zurrinak erabiliz. Aitzitik, gure ustez, herrietako korrante aktibo eta aurrerakoi guztiak gertutik jarraitu ahal izango dituen legegintza-jarduera baten bidez baino ezin da lortu eraikuntza-lan hori. Arrazoi hori kontuan izanik, ezinbestekoa da eztabaidan zehar Batzar Konstituziogilearen aurrekaria izango den batzar bat osatzea, ondoren Batzar Konstituziogilea eratzeke eta, azkenik, Europak Batzar Legegilea izateko. Horiek dira gure helburua lortzeko gainditu behar ditugun hiru etapak.

Horretarako, proposatu zaigun testua «deliberatzaile» hitza aipatu gabe babestu behar genukeela deritzot, eta hitz hori kentzea dagoeneko onetsi delakoan nago.

Batzar horren hautaketa-moduari dagokionez, goizegi da orain xehetasunetan sartzea. Xehetasun horiek Batzar Konstituziogilearen aurrekari izango den batzarrak ezarriko ditu, berak landutako moduaren arabera hautatuko baita Batzar Konstituziogilea.

Hala ere, iruditzen zait une honetatik azpimarratu behar dela, Batzar hori osatzeko ordezkaritza proportzionala ez dela modu matematikoan aplikatu behar, hau da, herrialde txikitako eta herrialde handietako ordezkarien kopuruak ez duela matematikoki proportzionalak izan behar. Bestela, nazio txikiek duten berdintasun-printzipio hori deuseztatzen ariko ginateke.

Behin hori esanda, prest gaude testua onartzeko, baldin eta kontuan hartzen badugu eraketa prestatzeko batzar aurrekari bat behar dugula, gero Batzar Konstituziogilea eratu eta azken horrek Europako Estatu Batuetako Gutuna igor dezan.

(Txaloak)

Pierre Bourdan jn. (Frantzia):

Paul Reynaud jaunaren zuzenketari buruz hitz egin nahi dut. Izan ere, nire ustez, hori da eztabaida honen puntu erabakigarria, eta ez bakarrik sortu nahi dugun batzarra aukeratzeko moduaren auzia planteatzen duelako; baita egiaz funtsezko arazoa planteatzen duelako ere, gure egitekoen epeen eta egutegiaren arazoa, alegia. Bi ikuspuntu kontrajarri daude: bata zentzu praktikoan lana atzeratzeari dagokiona, eta bestea, talka psikologikoari dagokiona.

Baina ez dezagun esan idazluma-kolpe batekin gobernuak eta parlamentuak hankaz gora jartzera gatozenik. Inork ez du iradoki hemen gobernuen eta parlamentuen erabakiak alde batera utziko ditugunik. Gure asmoa ez da proposamenak egitea baino, gero horiek testuetan jaso eta ordezkaturako herrialdeei aurkezteko.

Apur bat beldurtzen nauena zera da: gure ustez, subiranotasun nazionalen zati bati uko egiten saiatzeko bildu garen une honetan, subiranotasun nazionalaren argudioak, eta are, gobernuen berezitasunak aipatzea. Milaka urteko oztopoak ezabatzeko saiatzen ari garen une honetan, oztopo horiek berak dira, hain zuzen ere, gaindiezin gisa aipatzen ari garenak.

Kontua ez da, lehen esan dizuegun bezala, aukeratuko dugun Batzarra herrialde jakin batean ordezkaritza proportzionalaren bidez edo botoen gehiengoz hautatua izango den jakitea, horrek ez baitu inolako garrantzirik eta ezin baita oztopo izan Paul Reynaud jaunaren zuzenketak proposatzen duena bezalako erabaki baterako. Batzar hori eratzeke erabakia hartzen badugu, herrialde bakoitzeko bozketa-sistema edozein delarik ere, Batzar hori sufragio unibertsalaren interpretazioaren baitakoa izango dela argi eta garbi ulertzea da gure herrialde guztientzat garrantzitsua dena. Ingalaterran izen bakarreko zenbaketa eta Frantzia beste zenbaketa-sistema bat izateak ez luke hartu nahi dugun erabakiaren oztopo izan behar, baldin eta herrialde bakoitzak Batzarrean duen ordezkaritza, herritarren erabakiaren baitan, zilegi hautatu bada.

(Txaloak)

Ez genuke eztabaidaren funtsezko puntutik aldendu behar, xehetasun-gaietan sartuta. Sakoneko arazoa aurrera egiteko modua da: nola jokaturiko dugu, abantailak dituen zuzenketa baten arabera edo talka psikologikoari erantzuteko metodo baten arabera? Macmillan jaunak esan du: «Azkar iristeko, joan poliki!» Eta ados nago, baina galdetu nahi nioke —eta adiskidetasun osoz egin dezaket, hemen dauden nire lagun ingelesek badakitelako ordezkatzeko duten herrialdearekiko zenbat estimatzen dudan— ea altzairuzko oihalaren beste aldean poliki goazela ote deritzon...

(Txaloak)

ez ote duen uste, jendeak iritzi publikoa nekaraztea baino lortuko ez duen parlamentu zein gobernuaren prozedura baten itzulginguruak baino gehiago nahi duela...

(Txaloak)

...konbentzitu ditzala, ez gabiltzala berriro ere atzerapenetan, sistema parlamentarioaren defendatzaile diren legebiltzarkideen beste joko batean. Ez diegu herritarrei lagunduko beren indarren gainetik dauden zereginak jarritz. Burdina berotan jo behar da. Azken urteko gertakari guztiek lortu dute, behingoagatik, elite batean barik, herrian eta bertako geruza sakonenetan, europar batasuna biziraupen-bal-

dintza delako sentimendua txertatzea. Gobernuak eta parlamentu-batzordeak gain-ditu beharko dituen prozedura konplexu bati jarraitu nahi badiozue, gero herrietara oihartzun ahuldu gisa iristeko, Europa adoregabetuko duzue.

(Txaloak)

Macmillan jaunaren beste argudio bati erantzun nahi nioke: «Izan gaitezen praktikoa, pentsa dezagun». Bere literaturako pertsonaiarik adierazgarrienetako batek ere antzeko zerbait esan zuen. Eta Shakespeareren lerro batzuk dakarzkit gogora, non «pentsamenduaren ilunpeak itzal egin zion iraultzaren jatorrizko kolore eta distirari». Ez genuke aurrean dugun eta Europako herrietara zabaldu nahi dugun egitasmo handi honetan, gure borondatearen eta konponbidearen distira ilundu behar gehiegi hausnartzeagatik. Eta ez dut hausnarketaren balioa ukatzen, baina uste dut pausoa sakonki, berehala eta atzerapenik gabe jo behar dugun momentua dela hau.

Espero dut, nire uste eta itxaropenik sakonenetik, ordezkaritza ingelesak, 1940an munduari Europaren batasuna tiraniaren aurka defendatzea zer zen erakusten jakin zuen herriaren ordezkaritza, garai hartako begikotasun eta gogo berberaz erakutsiko duela badakiela zer den aurkitu berri den bakean, itxaropen berri bat eraikitzea.

Presidente jn.:

Brugmans jaunak du hitza.

(Txaloak)

Brugmans jn. (Herbehereak):

Hasteko, Reynaud presidentearen mozioari buruzko iruzkin batzuk egin nahi nitzuke, mozio honetan zein elementuk irrist egiten duen adierazteko. Talka psikologikoa hitz egin dugu, mozio honen izaera iraultzaileaz: atzerabiderik ez duen ekin-tza baten sorreraz. Bestalde, proposatutako prozedura juridikoki defendaezina dela esan da. Argudio horrek ez nau asebate. Iraultza bat egin nahi badugu, justifikazio juridikoak gero etorriko direla jakin behar dugu; izan ere zientzia juridikoak dagoneko egindakoa kodetu besterik ez du egiten, ez du iraultzarako bidea prestatzen.

Hori esanda, zenbait iruzkin kritiko ditut egiteko. Arrazoi taktiko eta doktrinalek mozioa une honetan babesteko zalantza eta mesfidantza eragiten didate.

Arrazoi doktrinalak. Hitz batzuk esan nahi ditut horretaz, doktrina federalista zalantzan jarri baita. Gure ustez, Europaren batasunerako mugimendua gure garaiko iraultza sozial bereizgarri baten prozesuan txertatu behar da, demokrazia federalaren beste modu batzuk, forma berriak, aurkitzera behartuko gaituena.

Guztiz zilegi da demokrazia berri horietako elementuak gehitzeko kezka izatea; izan ere, ez dugu demokrazia horien egitura zehatza ezagutzen, nahiz eta zenbait ildo nagusi hasi diren azaleratzen. Korporatibismoaren eta faxismoaren oroitzapenekin lotzea, gu iraintzea litzatekeela uste dut. Ez dut federalismoari buruzko ikastaro bat emateko asmorik. Baina utziezadazue segundo batzuetan hari buruz hitz egiten.

Federalismoa demokraziaren hedapen soziala da. Haren deszentralizazio funtzionala da; faxismoa, berriz, Estatu totalitario eta zentralizatuaren botere ez-demokratikoa hedatzeko teknika sozial berria izan zen, boterea formula bakarrera murrizteko. Faxismoa bizitza sozialaren politizazioa izan zen; federalismoa, berriz, politikaren sozializazioa.

(Txaloak)

Horregatik egiten dugu zalantza milioi biztanleko diputatu baten proposamena ikusten dugunean. Horrelako prozedura batek ez lituzke errespetatuko guk oinarritzko komunitatetzat ditugunak, eskualdekoak, nazionalak eta funtzionalak diren komunitateak, eta superestatu bat sor lezake. Uste dut prozedura horrek, bere izaera iraultzaileagatik hain zuzen ere, gure ustez baztertu behar genituzkeen formula konstituzionalen aurreiritzia birsortzen duela.

Arrazoi taktikoek ere zalantza sortzen didate, gaiaren premia larria sentitzen dugulako hain zuzen. Ez dakit zuzeneko sufragio unibertsal bidezko hauteskundeak diren, benetan, une honetan prozedura azkarrena. Aitzitik, uste dut batzordeak iradokitako prozedura errazago burutu daitekeela gaur egun, eta berdin eragingo lukeela gertakari ezeztazain bat, burututako egitate bat.

Bigarren kontsiderazio taktikoa. Ulertzen dut zergatik esaten duzun hauteskunde hauek Mendebaldeko Europan egin behar direla; baina zergatik mugatu nahi dituzue Mendebaldeko Europara soilik? Zergatik baztertu nahi dituzue geografikoki zalantzarik gabe europarrak diren herriak? Zeren arabera? Oraindik existitzen ez den konstituzio baten arabera? Batzar konstituziogile bati legokiokkeen gutun baten arabera? Beraz, uste dut hor akats kontzeptual bat dagoela. Nolanahi ere, kontraesan bat dago egitateetan, eta arbitrariotasunean eroriko ginateke, Ekialdeko Europako herritarrei hauteskundeetan parte hartu ezin dutela esango bagenie, aukera hori ukatzeko konstituziorik edo gutun zehatzik izan gabe. Ez dugu hauteskunde horiek egiteko oinarri juridikorik, ez moralik.

Gai horri buruzko zehaztapenak eta gogoeta doktrinal eta taktiko horiek argitu bitartean, batzordearen testua Lussan jaunak gomendatutako zentzuan aldatzea nahiko nuke, haren zuzenketa oso malgua baita.

(Txaloak)

Mackay jn.:

Monsieur le Président. Jaun-andreok. Biltzarrari Reynaud jaunaren zuzenketa onar ez dezan eskatu diot. Gaur goizean Biltzarrari eskatu diot argi jokatzeko ilusioei dagokienez eta iraganeko hutsalikerietan denborarik ez galtzeko, esanahirik gabeko esaldi ugari erabiltzean eta eginezinak diren plan eta ideiak proposatzen ditugunean.

Horren adibide gehiegi izan ditugu orain zuzenketa hain hutsal batekin denbora galtzeko. Nahiko harrituta nago Reynaud jaunaren mailako pertsona bat tribuna honetara igo delako, edo norbaitek haren ordezkari egin beharko lukeelako, zuzenketa ez oso errealista bat aurkezteko. Zuzenketa horrek barregarri uzten ditu Biltzar honetako kide guztiak, eta barregarri uzten du Biltzar osoa Europaren eta munduko herriarren aurrean. Zergatikoa azalduko dizuet. Hemen zaudeten guztiok bezainbeste nahi dut, Europako Parlamentu bat osatzen dugunean, Parlamentu hori Europako herriek behar bezala aukeratutako Parlamentua izatea. Baina une honetan batzar konstituziogile bat sortzeko aukera aztertzen ari gara.

Beraz, gauak eta gauak eman ditzakegu hemen hitz egiten, inolako erabakirik hartu gabe. Baina batzar konstituziogile bat eratuta ere, sufragio unibertsalaren bidez hautatu behar dela eta urtea amaitu baino lehen egin behar dela esanez jarraitu du... Urtea amaitu baino lehen! Hori da ebazpenean etorkizunarekin lotuta dagoen parte. Hasteko, bistan dago, Europako Federazio edo batasunen bat sortzen dugunean, herriak aukeratuko dituela hautatu beharko diren Parlamentuak. Baina berehalako arazoa da batasun horren plana egingo duen batzar bat lortzea, federazioaren itxura landuko duena, federazio bat izango bada, edo konstituzioa landuko duena, horrela esan nahi badugu; xehetasunak landuko dituen, azken batean. Eta, orain, urte amaiera baino lehen aukeratutako batzar baten bidez egiteko eskatzen digute. Bourdan jaunak, bere hitzaldiaren amaieran, zera esan du, britainiarrek sen ona erakutsi zutela 1940an eta gauzak behar bezala egiten jarraitu dutela harrezkerotik. Eskertzen ditut erreferentzia atsegin horiek guztiak, baina berak ere zertaz ari den jakitea gustatuko litzaidake. Izan ere, britainiarrek 1940ean ez zuten esan tiranoa 1940 amaieran garaituko zutenik. Zera esan zuten: «Odola, izerdia eta malakoak besterik ezin dizkizuegu eskaini, eta epe luzean tiranoa garaituko dugu, denbora asko beharko baita». Era berean, ebazpen honetan proposatzen den moduan, denbora asko beharko da Europako Parlamentu bat sortzeko. Churchill jaunak atzo dei egin zigun biltzarkideoi, ilusioetan ez erortzeko eta oinak lurrean mantentzeko, eragin praktikoa egokia duten ebazpenak onar ditzagun. Azter dezagun zer eskatu diguten orain. Azken hiru hilabeteotan, Frantziako Parlamentua Europako Federazio baterako batzarrari buruzko ebazpen bat lantzen aritu da. Uste dut Noel jaunaren eta beste 140 diputaturen izenean dagoela, baina ez dakit jada Frantziako Parlamentuan eztabaidatu ote den. Zergatik ez doa Reynaud jauna Frantziako Parlamentura, han ekitera, hona etorri eta jendea bereganatzen saiatu beharrean, eta jendea sei hi-

labetetan ideia hau onar dadin onar dezan eskatu beharrean? Ekintza nahi badute, zergatik ez dute ekintza hori abiarazten beren Parlamentuan? Britainia Handian behintzat egin dugu, Britainia Handian behintzat eztabaidatu dugu, gure ebazpena bi hilabetetan prestatzea lortu genuen. Orain eztabaidatu egin dugu eta zer esan du Gobernuak? Gobernuak zera esan du: «Ados gaude Europar Batasunari buruzko ideiekin, ados gaude ere: subiranotasuna frogatu egin behar da. Baina ez gaude prest une honetan batzar konstituziogile bat deitzeko». Hala eta guztiz ere, horren aurrean, sozialista indartsuenaren aurrean, eta Europako gobernu federalista indartsuenaren aurrean, une honetan pauso hori emateko prest ez daudela erabaki ondoren, guri, hemen Europaren Batasun bat prestatzen gabiltzanoi, eskatu digute horren aurrean hegan egiteko eta sei hilabeteko epean egin nahi dugula adierazteko. Biltzarkideei eskatu nahi diet arazoari errealismo apur batekin heltzeko. Ziur oso ondo emango lukeela biharko egunkarietan Reynaud jaunaren ebazpen handi honek, hau da, sufragio unibertsalarekin sei hilabetetan Parlamentu bat eratzen hasteko erabakiak. Baina horiek guztiak hutsalkeriak dira eta ez dute inolako balio praktikorik nahi dugun helburua bermatzeko. Aldeko iritzia eman duten pertsonen berehalako ospea ziurta dezake, baina ez du nahi dugun helburua ziurtatuko, hau da, ez du federazio bat dagokion unean ziurtatuko. Gaur gauean ebazpen hau babestu duten pertsonak esan digute ez zaigula interesatzen Parlamentuak eta Gobernuak kontuan ez hartzea, ezta horien jardueretan nahastea ere. Zenbat ergelkeria ebazpen honen aurrean. Edo egungo Gobernuarekin eta Parlamentuarekin lan egiteko prest daude, eta, hala balitz, Parlamentuei dagokie berehala egingo den batzar konstituziogilera joango diren pertsonak izendatzea, edo ez dituzte Parlamentuak kontuan hartu nahi eta haiengandik bereiz joaten saiatuko dira. Beraz, presidente jauna, biltzarkideei eskatzen diet ez diezaiela eragin, ez zuzenketa proposatu duen pertsonaren izenak, ez hura babestu duen autoritate handiak. Eta eskatzen dizuet konturatzeko koordinazio batzordeak aurkeztu duen ebazpena gauzatzeko egin dezakegun gauzarik garrantzitsuena proposamen praktikoak egitea dela, ondoren Gobernuak onetsiko dituztenak. Britainia Handira itzuli beharko ginateke, Parlamentu britainiarrera, sei hilabeteko epean ezinezko lan bat egitea eskatzen duen ebazpen bat babestera, hau da, sufragio unibertsal bidez Europako Parlamentu bat sortzeko eskatzen duen ebazpena babestera.

J. Henderson Stewart jn.:

Jaun-andreok.

Zuzenketa horren nondik norakoak entzun dituzue, eta laugarren azpiartikulu gehigarri gisa har daiteke edo, hala nahiago baduzue, artikulua gehigarri gisa. Ez dio gehiegi axola. Nik proposatzen dudana zera da, batzarraz gain, kontseilu bat ezartzea. Zuzenketa xedea, jaun-andreek ulertuko duten bezala, gai honetan guztian lehen urrats gisa organo betearazle bat sortzea da, Europako berehalako agintearen-

tzat neurriak hartzeko boterea izango duena. Berehalako neurri betearazleak hartzeko boterea izango duen organo betearazle bat da eta, beraz, batzarrak gain osatutako organo gehigarri bat izango litzateke, bestelako zereginak izango lituzke eta, aldi baterako organoa izan arren —eta uste dut hala izango dela—, funtsezko urratsak egiteko ardura izango luke.

Organo hori gabe, ziurrenik batzarrak ezingo luke aurrera egin. Horri dagokionez, batzordeari gogorarazi nahi diot joan den egunean Komunen Ganberak ebazpen bat aztertu zuela, eta ebazpen horren zati batean hitz horiek berak zeudela, orain Kontseiluari onar ditzan saiatzen ari diren horiek: presako batzordeak berehala ezarri behar zuela Mendebaldeko Europako kontseilu bat, Europa Susperetzeko Planean eta Mendebaldeko Alemanian parte hartzen duten 16 herrialdeetako gobernuen ordezkariak osatua, ekintza komunaren ildo nagusiak ezartzeko eta abar.

Politika horrek Erresuma Batuko Komunen Ganberaren onespenez orokorra jaso zuela esan dezakegu. Jauna, argi dago, nik uste, gure eztabaidaren oinarria eratzen duen txosten politikoaren egileek hori guztia aintzat hartu dutela eta arduratuta egon direla, guztiok egongo garen bezala, egungo egoerak sortzen duen premiarekin. Eta premia hori dela eta, Politika Batzordeak zenbait neurri gomendatu ditu, berehalakoak deritzenak, eta berehalako neurri horietako bat da, hain zuzen eta bilzarrak gain, Europako presako kontseilu bat sortzea. Guk geuk sortutako batzorde politiko bat litzateke, zeinaren ikuspuntuak aztertu egingo bailirateke hark aurkeztu ondoren. Berehala sortu beharko genuke Europako presako Kontseilu bat. Frantziako, Britainia Handiko eta Beneluxeko gobernuak dagoeneko ezarri dituzte kontseilu horren oinarriak berriki sinatutako Bruselako Itunean. Europako beste herrialde libre guztiak berehala gonbidatu beharko lirateke bat egitera. Kontseiluak arduratu beharko lirateke baterako ekintza zuzenaz, ez soilik susperraldi ekonomikoa eta defentsa militarra bermatzeaz, baizik eta baita askatasun demokratikoa zainitzeaz ere. Hori da txostenak dioena. Uste dut argi dagoela zergatik hautatu zuten ildo hori. Zalantzarik gabe, European zerbait egiteko beharra dago, berehala, gainera. Eta gutako inork zalantzarik badu, hausnar dezagun une batez Greziaren egoera tragikoaz. Inork ezin du esan Greziak ez duenik behar Europako burmuinik onenen berehalako arreta eta, espero dut, jauna, zuzenketa hau amaitu baino lehen Maccas jaunari, Greziako ordezkariari, hitza ematea. Norbaitek zerbait egin behar du berehalako zailtasun izugarri horien aurrean. Baiezta dezaket ez dela izango sortu berri dugun batzarra. Batzarraren eskumenen definizioaren arabera, batzarrak debekatuta dauka metodo horietako edozeinetan berehalako neurriak hartzea. Beraz, gogora diezazkiegun batzordeei batzarrari eman berri dizkiogun eskumenak. Iritzi publikoa ordezkatu behar du, gai horiei buruz aholkatzeko eta beste batzuk aztertzeko, planak egin behar ditu... baina zerrenda horretan ez da inondik inora ageri ezeri buruzko berehalako neurriak hartzeko gaitasuna.

Presidenteak mozten dio:

Barkatu, baina ezin dugu egoera hau onartu. Eredu zabal batean ekiteko beharra dugu une honetan, eredu oso zabal batean. Batzorde horretako kide guztiek, Europako herritar guztiek bezala, berehala ekitea nahi dute, gure trukeak, gure moneta, gure jendea askatzeko. Europa osoak enplegua ziurtatu nahi die langabetuei eta gizarte-maila babestu nahi du, berriro diot, Europa osoak erakunde libreak defendatzea nahi du. Eta Grezia bezalako herrialdeetan, hau da, defentsarik ez duten herrialdeetan, eraso totalitarioak jasateko arrisku izugarria dute une honetan. Europa osoak elkartu nahi ditu bere armadak. Batzordeari zera iradokitzen diot, organo berezi bat sortuz barrik har daitezkeela neurriak Europaren askatasunak eta eskubideak babesteko.

Joseph Andúo.:

Monsieur le Président. Barkamena eskatzen dut goizeko ordu hauetan hitz egiteko altxatu naizelako, baina gustatuko litzaidake ordezkariak ulertzea zer dakarren zuzenketa hau onartzeak. Oso zuzenketa argia da, oso argia; izan ere, hasieran denok ados gauden zerbait jasotzen saiatzen da. Europako presako batzorde bat nahi dugula jasotzen saiatzen da. Hori nahi dugulako. Baina hori hitzaurreko bigarren paragrafoan aipatzen da eta hartarako iradokitzen dugu honako paragrafo hau, txosten politikoan ezarritako printzipio eta helburuekin bat etorriz, Europako presako kontseiluaren alde egiten duen txostenean ezarritakoarekin bat etorriz. Hala ere, kontuan har dezagun nola jarraitzen duen paragrafo honek, hor baitago arriskua. Jarraitzen du esanez Europako presako kontseilu horrek, adostu dugunaren arabera egin beharreko gauza guztiak egin ondoren, Europaren integrazio politiko eta ekonomikoaren ondorengo etapak ere planifikatu beharko litzukeela. Ezin dugu horrelakorik onartu, presidente jauna, inondik ere. Larrialdietako Europar Kontseilua gobernu organo huts eta soil bat da; Europaren etorkizuna planifikatu egin behar da, eta Europako herritarren ordezkariak baino ezin dute modu eraginkorrean planifikatu. Horregatik eskatzen dizuet zuzenketari ezetz esatea.

Leslie Hale jn.:

Ez dut gogoko zuzenketa zehatz honen aurka agertzea, arrazoizkoa baita, bai formari, bai funtsari dagokienez, eta oso hurbil baitago aurretik adostu dugun zerbaitengandik, baina aurka egiteko bi arrazoi ditut. Lehenengoa da hainbat zuzenketa jaso dituen ebazpen honek, jada ez duela Batzar deliberatibo bat proposatzen, baizik eta parlamentuak izendatutako batzar bat, larrialdietako batzordeak zituen zeregin horiek berberak egotzita dituenen. Baina are garrantzitsuagoa iruditzen zait bigarren arrazoiak, zuzenketan ezarritakoaren arabera larrialdietako kontseilu bat sortuko litzatekeelako Europaren integrazio politiko eta ekonomikoaren hurrengo etapak planifikatzeko, eta, ondoren, deitutako litzatekeen batzarra ez litzatekeelako deliberatiboa, planak pres-

tatzeko batzar bat baizik. Horri dagokionez, iruditzen zait erabateko kontraesana dagoela esaten denean ez dela kontseilua hautatu behar, baizik eta izendatu egin behar dela hurrengo etapez arduratzeko, eta herritarren parlamentuek hautatutako ordezkariatzako batzar bat izan behar dugula planak prestatzeko. Eta horren emaitza da, nire uste apalean, zuzenketak erabat eragotziko lituzkeela azken orduetan hainbeste arretaz egindako gure deliberazioen xede diren klausularen gainerako alderdiak.

Paget jn.:

Jauna, «Europaren integrazio politiko eta ekonomikoaren ondorengo etapak planifikatu beharko lituzke» dioen esaldiaren zati hori da, dirudienez, kontrako jarrerak eragin dituen mozioaren zati bakarra eta funtsezkotzat jotzen ez dudanez, Batzarrak planifikatzeko eskubidea eta egitekoa izango dituen ez, esaldi hori kentzeko eskatuko nuke, zuzenketaren gainerako zatiek aurrera egingo dutelakoan.

Courtin jn.:

Hauxe geratzen da: «Europako herrialde libre guztietako gobernuetako ordezkariak osatutako «Europako kontseilu berezi» bat arduratuko da herrialdeen egoera ekonomikoa eta defentsa militarra bermatzeko eta askatasun demokratikoak babesteko ekintza komun bat zuzentzeaz». Testu hori bozkatzera deitzen dut.

Zuzenketa atzera bota da, aldeko 30 boto eta kontrako 32 botorekin.

Amaitu dugu 4. paragrafoa. Orain 7. atalari ekingo diogun edo saioa gaur iluntzeko zortzi eta erdietara atzeratuko dugun argitu behar dugu.

Mackay jn.:

Monsieur le Président. Dagoeneko 6. edo 7. paragraforaino iritsi gara eta gainerako paragrafoek oso eztabaida gutxirako bidea ematen dute; gaur arratsaldean batzordeak, zuzenketak jaso dituenean, idazketari buruzko zuzenketa txiki bat baino ez du aurkitu. Biltzarrari eskatzen diot, gaur eta atzo hain urrun iritsi garenez, elkarrekin hausnartzeko une bat hartzea eta ebazpena dagoen bezala onartzea.

Ramadier jn.:

Uste dut azken paragrafoak gutxi gorabehera ongi daudela, baina 7. paragrafoak eztabaida sortuko du, ordubete iraungo duena ziurrenik, eta agian gehiago. Horregatik, jaun-andreok, gure gai-zerrendatik ahal dugun guztia argitzeko proposatu nahi nioke batzarrari. Presidenteak uste duen bezala, 7. atalaren eztabaidak luze

joko badu, hura bakarrik utzi genezake gerorako, baldin eta bertan hizlarik askok izena emango dutela badakigu, besteak beste.

Presidente jaunari ondo iruditzen bazaio, 9. atala osorik aldatzen duen Lebrun Keris jaunaren zuzenketa bat dago eta hasteko, haren eztabaida zabaldu nahi nuke.

Lebrun Keis jn.:

Lehenik eta behin, gogorarazi nahi nuke zuzenketa honek egin berria den ingelesezko itzulpena ordezkatzen duela, aurrez Lefauché andreak, Catrice abade jaunak eta nik neuk aurkeztu genuena ezeztatu egin baita. Beraz, irakurritako zuzenketak baino ez dira geratzen eta horien arabera, Batasunak bertako kide bakoitzari askatasuna utzi beharko dio kontinentean edo itsasoz haraindiko lurraldeetan dauden herrien aurrerapen politiko, sozial eta kulturala ziurtatzeko eta haien artean zehazten duten harreman berezia mantentzeko. Eta zuzenketa aurkeztu dugu, hasierako testuko nozioa, pixka bat mugatua eta materialegia iruditzen zaigulako. Horrez gain, mozioaren testuak berak baino gehiago kezkatu gaituzte txostenaren aurreproiektuko zati batzuek. Txostenaren zati bat argigarria da eta asko kezkatu gaitu. Hain zuzen ere, Batzordearen barruan itsasoz haraindiko sail bat sortzeaz hitz egin dela ikusten dugu, ekintza bateratu baten bidez, itsasoz haraindiko lurraldeen potentzial ekonomikoa gara dezaketen baterako neurriak aztertuko lituzkeena. Horretan, guztiz ados gaude; izan ere, uste dugu potentzial ekonomiko hori garatzeko baterako ekintza bat emankorra eta guztiz desiragarria dela. Bestalde, txostenak bestelakoa esan bide duen arren, ez dugu uste mesedegarria izan daitekeenik, ez eta, oparoa izan daitekeenik ere, horrela esan badaiteke, herritarren aurrerapen politiko, sozial eta kulturala presio komun baten bidez zehaztu nahi izatea. Aitzitik, hori funtsean gutako bakoitzaren esku dagoela iruditzen zait, gutako bakoitzaren eta zibilizazio bakoitzaren talentuaren arabera egin daiteke obra hori. Nire ustez, aurrerapen politikoa, aurrerapen soziala eta aurrerapen kulturala gure herrialdetako bakoitzaren berezko eskumenak dira eta horregatik hartu dugu zuzenketa hau proposatzeko askatasuna, are gehiago, garapen politikoa bereziki pertsonala zaigun eremua dela kontuan izanik. Oso zaila egiten zaigu gure herrialdeetako barne-egitura politikoak, barne-jokabide politikoak, ulertzea. Hala ere, ez dirudi txostenetik aterata, testuak geurea den alderdi sozial eta kulturalari atea zabalik uzten dienik, gure sindikatuen, gure herrialdeen, gure metropolien barruan eta haiei lotutako lurraldeetan. Hain berandu ez balitz, beste gogoeta batzuk ere garatuko nituzke, esango nuke deseroso samarra dela besteak beste «menpeko» hitza itzuli dela ikustea, nire herrialdearentzat behintzat, menpekotasun nozio hori elkarren menpeko den federazio baten kontzeptuak ordezkatu duenean. Baina ordua ikusita, ez dut saioa luzatu nahi, eta besterik gabe, azpimarratu nahi nuke, itsasoz haraindiko lurraldeen aurrerabide sozialaren, politikoaren eta kulturalaren arloko lankidetzari ikuspegi ekonomiko baten beharrianetikin heldu eta oso jarrera irmoa hartu nahi badugu, gure herrialde bakoitzaren barruan egin beharko dugula.

Manningham Buller jn.:

Monsieur le Président, jaun-andreok, nire ustez, hau arreta handiz aztertu behar dugun klausula horietako bat da, duen balioagatik. Itsasoz bestaldeko jendeak, zatlantzarik gabe, bertatik bertara aztertuko du klausula hau. Eta nik neuk Batzordeari eskatu behar diot zuzenketa horien aurka egin dezan, atzerrian gaizki-ulertu handiak eragin baititzaizkete. Ulertzen dugu zuzenketon atzean dagoen espiritua, baina pentsatu behar dugu urrun daudenek zer pentsatuko duten, ordu txikitari zertan ari garen ikustera datozenean. Eta orain, *monsieur le Président*, *monsieur* Baryoren zuzenketari dagokionez, iruditzen zait dokumentu honetan nahiko argi geratzen dela gure ebazpenean ez dagoela ezer nazioei dagokien betebeharrari nolabait kalte egiten dionik edo hori eragozten duenik, beren bizi-maila igotzeko beren esku dagoena egiteari dagokionez. Nik neuk pentsatuko nuke hitz horiek txertatuz gero, bestela azaleratuko ez liratekeen susmoak piztuko liratekeela. Bigarrenik, azken hizlariak aurkeztutako bi zuzenketei dagokionez, uste dut «zeinak etorkizunean atal honen amaieran aurkituko baititu» hitzak eranstek nahasketak sor ditzakeela. *Monsieur le Président*, zuzenketa bat egin dut eta Batzordeak zeregin hori aztertzea egokia izan daitekeela deritzot. Uste dut esan dezakedala Zuzendaritza Batzordeak aintzat hartu duela eta idazkerari buruzko zuzenketa zela iritzi duela, honako hitzak ez aipatzea proposatzen duena: «Eta loturak gorde beharko lituzke» eta, besterik gabe, «kalterik egin gabe» jartzea, argi eta garbi uzteko Federazioaren Batasunak ez liekela inola ere kalterik egingo Batasuneko zati eratzaileek itsasoz haraindiko beste herrialde batzuekin dituzten loturei. Jaun-andreok, esango nuke zuzenketa horrekin benetan barne hartzen dela azken hizlariak aurkeztutako zuzenketen xedea, eta erabat baztertzen dela balizko interferentziak sortzeko aukera.

Henoc jn.:

9. paragrafoaren amaieran honako esaldi hau gehitzea proposatzen dugu: «... elkarrekin horrek, itsasoz haraindiko herrien emantzipazio progresiboaren bidez, ahalik eta lasterren berdintasunezko izaera hartzearen alde eginez».

Hona hemen horretarako zentzuzko arrazoiak. Zentzuzko arrazoiak diot, nire azalpenean sentimendu edo pasio elementurik sartuko ez dudala argi uzteko.

Gaur goizean, Paul Reynaud jaunak oso modu argigarrian erakutsi du Europa Mendebaldeko zati txikira mugatzen bada, ez dela gai izango aurkituko dituen zailtasun ekonomiko, politiko eta humanitarioak gainditzeko.

Europa eraiki nahi dugu eta hori oso ondo dago. Baina zer da Europa? Uste dugu Europa neurri batean Eurasia ez bada, ez dela izango. Beraz, arrakasta izateko, obra handi honek parte-hartzaile guztien laguntza boluntarioa, anaiartekoa eta suetsua eskatzen du.

Emaitza hori lortzeko, itsasoz haraindiko herritarrei eskatzen diezuen eta emango dizueten lankidetza laster berdintasun-posizio bihurtuko dela sinetsarazi beharko diezue. Eta berdintasun horrek itsasoz haraindiko herrien emantzipazio progresiboa dakar.

Uste sendo eta osoa dugu, emantzipazio progresibo hori dela itsasoz haraindiko herrien eta Europako metropolien loturak epe luzera mantentzeko eta indartzeko modu bakarra. Jarrera hori hartzen ez baduzue, lotura horiek epe luzera desagertu egingo dira, pitzatu egingo direlako.

Mendebaldeko Europako gobernuek, borondate ona izan arren, ezin izan dituzte auzi kolonialek planteatutako arazoak konpondu, esparru nazional bati eutsi nahi izan diotelako.

Hori dela eta proposatzen dugun zuzenketa onartzeko eskatzen dizuet, horrela guztiontzako justizia bermatzeaz gain eta beste herrialde batzuetara jotzean Europak arrakastarako aukera ziurrak dituela ere bermatuko baitugu.

Buller jaunak ingelesez hitz egin du.

Presidente jn.:

Zuzenketa bozkatzeko deia egiten dut.

(Zuzenketa ez da onetsi)

(Aurkako 29 boto eta aldeko 19 jaso ditu)

Presidente jn.:

9. paragrafoa bozkatzera deituko dut, frantsesezko testuan omisio bat dagoela ohartaraziz;

«...adierazten du Batasunak itsasoz haraindiko lurraldeetako biztanleen bizi-moduan maila...».

Hemen «politikoa, ekonomikoa eta soziala» hitzak gehitu behar dira, eta honela jarraitzen du:

«...igotzen lagundu beharko duela, gaur egun herrialde horiek Europako nazioekin lotzen dituzten lotura bereziei kalterik egin gabe».

Manningham Buller jn.:

Monsieur le Président, sentitzen dut, baina berriro eskatu behar diot batzordeari zuzenketa honi ezezkoa eman diezaion. Hori eskatzeko arrazoia, labur-labur esanda,

Britainia Handiarekin elkartutako lurralde askok gaur egun estatus bera dutela da: Kanada, Pakistan eta gainerako agindupeko lurraldeek. Eta onartzen badugu eta ebazpenean hitz horiek jartzen baditugu, baliteke Commonwealtheko beste kide horiek irainduta sentitzea, Erresuma Batuen estatus bera baitute. Ados nago zuzenketa honen egileak adierazitakoarekin, baina uste dut idazkera ez dela aproposa, eta uste dut esaten denaren azpian datzan asmoa jada adierazten dela eta inplizituki jasota dagoela kontuan hartzen ari garen ebazpenaren hasierako zatietan. Horiak guztiak kontuan izanda, lurralde elkartuak aipatzeak eragingo dituen zailtasunak kontuan hartuta, espero dut eztabaidagai dugun ebazpenari ez gehitzea proposatutako hitzak.

III.3.

Politika batzordea.

1948ko maiatzaren 9a, igandea (22:30)

Presidentea: Paul Ramadier jauna

Presidente jn.:

Gai zerrendako hurrengo puntua 7. paragrafoaren azterketa da. Eztabaida orokorrean Gowen andereñoak du hitza.

Gowen Andño.:

Mozioa dagoen bezala mantentzearen alde hitz egingo dut, erantsitako zuzenketarik gabe. Argi eta garbi ikusten dut Biltzar honetan gaudenok munduaren historian oso handia den mugimendu bati buruzko iritzi publikoaren aurrelariak garela. Hori dela eta, herritarrentzat erakargarriak diren baldintzetan formulatu behar ditugu ebazpenak, eta gure ideia handi horiek helarazi behar ditugu behin gure herrietan gaudenean. Alemaniari buruzko mozio honetan, Alemaniaren arazoa behin betiko konpontzea espero dugu —Alemaniaren susperraldi ekonomikoa gertatzea espero dugu eta Europako nazioekin batera dagokion lekua betetzea—; gaur, ordea, haren miseria eta arazoak aztertzen ditugu. Berriki han izan garenok badakigu hobekuntza txiki bat egon dela, baina badakigu etsipena, barreiadura eta frustrazio-sentimendua ere badirela oraindik, Alemaniako gazteen artean batez ere. Zergatik, ordea? Gure belaunaldian, ez dugu ahazten munduaren suntsipenaren jatorrizko kausa. Ez ditugu ahazten erregimen hitleriarraren izugarrikeriak, baina badakigu aurre egin zioten herrialdeetan beti egon zela itxaropen eta erabakitasun espiritua, baita azkenean aurrera egingo genuenaren ezaguera. Ez da hala izan lur jota egon den belaunaldi horretan, Alemanian. Alemanian, egun, milaka gaztek guztiz galduta dute etorkizunarekiko itxaropena. Hitlerren propagandaren biktima izan dira, behin eta berriz jaso duten propagandarena, eta gazte horiek nahastuta daude. Ez dute itxaropenik, ez dituzte gerraren hondarrak ulertzen eta, ondorioz, ez dute lanik egiten.

Alemaniak gaur egun duen arazo handienetako bat jendeari lan egitea merezi duela pentsarazten dion motibazio ekonomikorik ez dagoela da. Merezi al du lan

egitea elikagairik ere lortuko ez baduzu? Badakit Britainia Handiak eta beste batzuek zer egin duten, bai gure inguruan, bai Alemaniako gainerako eremuetan, baina badakit ez dela egon lanerako pizgarri ekonomikorik. Alemaniak berriro ere munduan dagokion lekua har dezan, itxaropena eta gidatuko duen izar bat izan behar ditu aurrean, eta mozio horretatik gustatzen zaidana da aipatu egiten duela Alemaniak bere lekua hartzearen idea, bere lekua Europa federatu batean... Europa batu batean. Aditzero ematen ari garen ideiarene arabera, ikusiko luke hemen benetan badagoela leku aktibo bat, ez erruki hutsez sortutako leku bat, baizik eta berari dagokion leku bat, non gurekin eta Europarekin lan egin ahal izango duen, eta Europarentzat aktibo ekonomiko bat izan ahalko den, eta ez, gerra ostean hainbat urtez gertatu zaion bezala, ekonomikoki akituko duen zerbait. Egundoko aukera da.

Zein izan da gure zailtasun politiko handienetako bat? Alemaniako industria berriro ez erabiltzea etorkizuneko gerratan tresna gisa. Beraz, beharrezkoa da kontrolatzea. Eta zein da kontrolatzeko modurik onena? Urteetan okupazio armada handi bat mantenduz eta lantegiak babesten jarraituz lor daiteke, baina aukera hobea da jendearen gogartea bakearen alde eta berreraikuntza ekonomikoaren alde jartzea. Etorkizunean —ez hilabete edo urte gutxi batzuk barru, urrunago geratzen zaigun etorkizunean baizik—, Alemaniak inguruko beste nazioen eragina izango luke eta bertako gazteak, ziur aski, federazio baten kide gisa haziko lirateke, bake kolektiboaren alde lan egiteari mesede egingo lukeen giroan. Horixe litzateke Alemania berriz armaz hornitzearen aurkako defentsarik onena.

Hori dela eta, batzar honi eskatzen diot mozioaren aldeko botoa eman dezan, dagoen bezala onetsi dezan, zuzenketarik onartu gabe. Esku artean dugun gai nagusi bakarrari lotzeko eskatzen dizuet, hau da, Alemaniak nazioen federazioan izango duen behin betiko lekuari, Europa osoaren garapen ekonomiko baketsuaren alde lan egin ahal izan dezan. Auzi soil batera mugatzeko eskatzen dizuet, eta ez uzteko zuen arreata bigarren mailako arazoetara desbideratzen, horiek oso erakargarriak badira ere.

Presidente jn.:

Curtis jaunak du hitza.

Lionel Curtis jn.:

Hemen dugun azken helburua hirugarren mundu gerra bat saihestea da. Bestela esanda, bakea lortzeko eta nola lor daitekeen erakusteko gaude hemen, eta bakea nola lortuko dugun jakin nahi badugu, geure buruari egin diezaiokegun galderarik onena gerra nola irabazi genuen da. Pearl Harburren ondoren, demokrazia guztiek

ulertu zuten ezein demokrazia, ezta Estatu Batuetakoa bezain boteretsua izanda ere, ezin zela bere baliabideen menpe egon mundu gerra batetik kanpo mantentzeko. Lidergo bikain baten pean, demokraziek beren indarrak aginte bakar baten baitan bildu zituzten eta, hiru urteko anabasa amaigabearen eta suntsipen neurtezinaren ondoren, gerra irabazi zuten.

Orain, bilera honi adierazi nahi diodana zera da, demokraziek hori 10 urte lehenago egin izan balute, 1925ean adibidez, 1939an ez genukeela bigarren mundu gerrarik izango. Inolako diktadorerik ez zen ausartuko haren botereari aurre egiten. Eta beste zerbaite ere esan nahi dut: demokraziek hau modu baketsuan egiten badute, ez da hirugarren gerrarik egongo. Hori da esku artean dugun arazo nagusiaren aurreko erantzun soila. Ez dut uste erantzuna erraza denik, eta arrazoia argi dago. Gerra betean, bonbak erortzen zirela eta torpedoek gure ontziak hondoratzen zituztela, gobernuak beren baliabideak aginte bakar baten pean bilduta zituztela, bazekiten, ederki jakin gainera, gerra irabazten zutenean nork bere armadaren kontrola berreskuratuko zuela. Beste gerra bat saihesteko bakegintzan lan egiten hasten zarenean, zure baliabideak bateratzeko, lehenik eta behin, gobernu bat sortu behar duzu, pertsonen aurrean ardura izango duena, ez kabineteen edo parlamentuen aurrean kontu eman beharko duena, baizik eta esku hartzen duten pertsona guztien aurrean. Gobernu horrek zergapetzeko boterea izan behar du, baita baliabide guztien gaineko lehen aldaketa bat egitekoa ere, inork erronka ez egiteko moduko defentsa bat emateko.

Hori egin ondoren, batasun horretan sartzen diren nazioek ez dute atzera egingo. Estatu Batuen esperientziak hala frogatu du. Batasun hori egin ondoren, bere baitara etorritako demokrazia guztien defentsa komunaz arduratzen den gobernu bat dago, eta ezin da haren defentsa komunaren erantzule izan, baldin eta kanpo-politika erkide baten erantzule ez bada. Batasun horren pean sortutako gobernuaren lehen zeregina lehorreko, itsasoko eta aireko armada sortzea eta kontrolatzea da, defentsa komun hain indartsua sortzeko, non erasotzaile batek ere ez dien aurre egingo.

Horrek zer esan nahi duen ulertu behar dugu. Esan nahi du batasun hori osatzen duten estatuek polizia eta tokiko milizia izango dituztela poliziari laguntzeko, baina, Ameriketako Estatu Batuetan bezala, ez dute izango armada mekanizaturik, itsas armadarik edo aireko armadarik. Polizia eta milizia besterik ez dute izango eta, arren, har ezazue hori kontuan gainerako gaiei buruz esan nahi dudana esaten dudanean.

Gobernu federal horrek, esan dudana bezala, kanpoko arazoak kontrolatuko lituzke, defentsatik bereizezinak diren horiek. Demokrazia horientzat guztientzat, Alemaniaren etorkizuna berdinik ez duen arazo bat da. Gaur egun, Frantziako, Belgikako, Britainia Handiko, Holandako eta Norvegiako gobernuak arazo horri hel-

tzen saiatzen ari dira. Nazioarteko batasun bat izango bagenu, arazoa gobernu federalak kudeatuko luke, eta hura izango litzateke arduradun zuzena nazio horietako guztietako herritarren aurrean. Hala ere, espero dut gobernu horrek —eratu ondoren eta jarduteko ahalmena eskuratu ondoren— emango duen lehen urratsa eremu okupatuetakoa Alemaniako estatuak nazioarteko batasunarekin bat egitera gonbidatzea izatea, hura osatuko duten estatu izan daitezten. Zintzotasun osoz hitz egin behar dugu heriotzari eta bizitzari buruz. Alemaniako arazoak ez du izango irtenbiderik, harik eta Alemaniako herritarrek gobernu arduratsuaren artea praktikatzeko ikasten duten arte; iraganean ez dute halakorik egiten ikasi, baina; izan ere, arte hori ezin da ikasi liburuak irakurritik edo hitzaldiak entzunez. Praktika da ikasteko modu bakarra, eta hasierako urratsak zailak eta, maiz, arriskutsuak izan ohi dira. Erdialdeko eta Hegoaldeko Amerikako errepublikak deiturikoak oso gutxitan urruntzen dira diktaduratik. Texas bezalako estatu nahasi baten historia oso antzekoa izango zatekeen Ameriketako Estatu Batuetan estatu gisa sartu izan ez balitz. 48 estatuetakoa bat izanda, gobernu ordenatuaren praktika ikasi du. Indian, elefante otzan eta ongi hezitakoen artean lotuz hezten dituzte elefante basatiak, eta gauza bera gertatu da Texas izeneko elefante basatiarekin, Ingalaterra Berria, Virginia eta Mendebaldeko Er-taina bezalako demokrazia eskarmentudunekin batera ongi lotu baitute.

Aipatu dudana bezalako batasun batean, Alemaniako estatuak Frantzia, Belgika, Holanda, Danimarka, Norvegia eta Britainia Handiaren artean egongo lirateke. Esparru politiko horretan azkar ikasiko lituzkete auzokoen ohitura politikoak. Hala-ber, ikasitakoa beren barne arazoetan eta gizarte gaietan aplikatzen ikasiko lukete. Izan ere, hautesleek ahotsa izango lukete legegintzaldi federalean. Horrela, ahotsa izango lukete Alemaniako herritarren beraren etorkizunaren eraketan, zeina, esan dudana bezala, gobernu federalen zeregin nagusia izango bailitzateke.

Azken ideia bat aipatu nahiko nuke. Alemaniak, lehengoratzeko, premia handi-
goa du elikagaiak ez diren zerbait izateko: itxaropen izpi bat. Erabat sinetsita nago.

Presidente jn.:

Batzarrari adierazten diot ez dudala zuzenketa proposamenik jaso.

Braun doktore jaunak du hitza.

Heinz Braun dk.:

Alemania zaharreko eskualde txiki batek Europaren aldeko hautua egin du da-
goeneko eta behin betiko, bere patruari dagokionean.

Sarrez ari naiz. Sarreko herritarrek, Sarreko parlamentuak eta Sarreko gobernuak
Europa batu baterantz pauso bat ematea erabaki dute libreki, alboan auzo on duten

Frantziarekin erabateko hurbilketa ekonomikoa eginez. Batasun ekonomikoarekin batera, moneta eta muga-zergen batasuna ere lortu dugu.

Duela zenbait aste, gure bi herrien arteko auzitegi komun bat sortzeko hitzarmen juridiko bat sinatu nuen Parisen eta kultura-hitzarmen bat ere sinatu dugu.

Eta horretarako gure subiranotasun-eskubide batzuei uko egin behar izan diegu. Askoz zailagoa da subiranotasun-eskubideak beste estatu bati lagatzea, Europa batu bati edo Nazioen Elkartea bati baino. Baina egin dugu. Frantziaren eta gerra-segiden ondorioz hainbeste sufritu duen gure herrialdearen arteko bake iraunkorra bermatzeko egin diegu uko eskubide horietako batzuei. Giraudouxen liburuaren izenburua zertxobait aldatuta, zera esan dezaket: Ez da gerrarik izango Frantzia eta Sarren artean.

Azken batean, Frantzia eta Alemaniaren arteko benetako zubi sendo bat eraiki nahi izan dugu, jakinik bien adiskidetzeari funtsezkoa dela Europan bakea lortzeko.

(Txaloak)

(Ordezkariek ingelesez hitz egiten jarraitzen du)

Hitz pare bat esan nahi nizkieke Britainia Handiko ordezkariari eta, bereziki, hemen dauden Britainia Handiko nire lagunei. Zuen egunkarietako berriemaile batzuk, Timeseko Cooper jauna edo Daily Expresseko Paul Breverton adibidez, Sarre bisitan etorri zitzaizkidanean, beti eskatzen zidaten Frantziarekin ditugun harremanez hitz egiteko. Aspaldiko laguna nintzenez, harreman horiei buruz zintzo hitz egiteko eskatu zidaten. Esan niena orain esango dizuedan gauza bera da. Sarre Europako Estatuetan gazteena da, Frantziarekin duen batasuna alderdi guztietan antzematen da eta nire herriko biztanleria ia osoaren babesa du. Komunisten alderdi txiki batek ez du gurekin bat egin. Nire beste lau lagunekin nago hemen, gure herriarren ordezkari gisa. Guztiok ere Biltzar honi arrakasta opa diogu, bihotz-bihotzez.

Henry Maas jn.:

Asko entzun dugu Sarre Frantzian integratzeari buruz. Nire iritzia eman nahiko nuke. Iruditzen zait ebazpenean, ziur aski, inplizituki jasota dagoela, baina egon naizen bileretan ez da azpimarratu. Biltzar honek honako hau onesten duenean: «adierazten du Alemaniako arazo ekonomiko eta politikoen konponbide bakarra Europa federatu batean integratzea dela», «Alemania» esaten dugunean zeri buruz ari gara? Mendebaldeko Alemaniak ala Alemania osoak? Alemaniako indarrak indartsuena beti izan da Alemaniako herrien artean bateratzearen alde lan egiteko joera. Arrisku handia dago Alemania ekialdetik mendebaldera banatzeko. Ezin dut esan gabe utzi Biltzar honek joera horren aurkako protesta indartsurik egiten ez badu, egungo garapenaren arrisku handienetako bat aintzat hartu ez izanaren errudun izango garela

iruditzen zaidala. Eztabaida honen alderdi garrantzitsuena da, nire ikuspegitik, Alemania Europa federatu batean integratzea eskatzen dugunean, argi adieraztea Alemania osoari buruz ari garela.

Kramer Dk. jn.:

Hemen aztergai ditugun auziei buruzko nire iritzia eman aurretik, adeitasunez, eskerrak eman nahi dizkizuet egin diguzuen harreragatik; guztiok ulertu baitugu harrera horren esanahia eta garrantzia. Garaipen moral handia da guretzat gerraz geroztik lehenengoz, eta bake-hitzarmen bat sinatu aurretik, Mugimendu Federalistak Alemaniako ordezkaritza bat Europako Biltzarrera gainerako nazioen pare etor dadin onartzea.

Horrek nabarmen hunkitu du Alemaniako herria. Gure herrikide askok lehen aldiz ulertu dute federalismoa ez dela garaileek garaituak zatitxotan mozteko sortu duten asmakizuna, federalismoa ez dela hobeto kontrolatu eta erreprimitzeko zatiketa-metodo bat; aitzitik, federalismoak antolaketa askea esan nahi du, zuzenbidean oinarritutako batasun askea, auzotasun oneko espirituaz eraikia. Alemaniako biztanleen egungo mesfidantza handia gainditzeko ez dago Europako gainerako herrialdeetan printzipio bera aplikatzea baino modu eraginkorragorik.

Federa dezagun Alemania, baina federa dezagun Europa aldi berean, eta horrela federalismoa Europako tradizioz onenetatik eratorritako printzipio orokor bat dela frogatuko dugu, zeinaren arabera Europak etorkizun hobea eraiki dezakeen.

7. artikulua Alemaniako arazoaren irtenbide bakarra Alemania federatzea dela esan beharko lukeela uste dugu denok. 7. artikuluko formulazio hori inolako zuzenketarik gabe uztea proposatzen dut. Zertarako gehitu formulazio horren eragin positiboa murriztu baino egingo ez duten baldintza berezirik? Zertarako sortu zalantzak berrir? Alemaniako federalistek, demokrata konbentzitu izanik, duten posizioa ez da oraindik oso ziurra. Zertarako okertu? Gerratean, Suitzan Frantziako Erresistentziako gure lagunekin eta adiskide ingelesekin elkartzen ginenean, ez genuen inoiz gure oinen berdintasunaz hitz egiten. Gogaide sentitzen ginen Europaren eta gizateariaren aldeko borrokan.

Horrekin ez dut esan nahi alemaniar erresistentziaren ahaleginak nahikoak zirenik, eta ez dut zabalduko gertaeren nondik norakoak aldatzeko gaitasunen eztabaidarik. Baina, esan dezakegu han egon ginela, borrokatu ginela, gure hildakoak milaka izan direla, eta kontzentrazio-esparruetan hil direnak ehunka milaka izan direla.

Erresistentzia komun horrek ez ote du balio Europa bateratzeko oinarri moral gisa? Jakina, zuek guk baino askoz hobeto jardun zenuten, baina alemaniar erresistentziako kideen kopuru txikiak desengainua sortzen badizue, kontuan izan gure herrialdeaz ari ginela. Zuen kasuan, aberriaren aldeko sentimenduak bat zetozen zuen

printzipioekin. Gure kasuan, ordea, aurrez aurre zeuden. Zuek kontzientzia-gatazka hori inoiz bizi behar ez izatea espero dut.

Jakina, badugu eztabaidatu, aztertu eta jorratu beharreko arazo bat Alemaniari dagokionean, baina iruditzen zait, printzipio-ebazpen horretatik haratago —arazoa funtsezkoa da—, Europaren batasuna dela lehen zeregin komuna.

Paul Claudel jaunak esan berri du Alemania federatzeko zeregin komun horrek izan behar lukeela Europako Federazioaren lehen zeregina. Komenigarria da, Europako Batzarrak zeregin horri heltzeko aukera izan bitartean, hemen arazo hori aztertzeko batzorde bat eratzea, une honetan premiazkoena da eta.

Henri Georges Ritzel jn.:

Suitzako ordezkartzako kide gisa, hitz batzuk esan nahi ditut hemen. Uste dut 7. artikulua nahikoa dela arazo honekin egin behar dena egiteko, hau da: Alemaniako herriari aukera emateko bere bizitza Europako nazioarteko komunitatearen esparruan askatasunean berreraiki dezan, Alemaniako gazteriarentzat etorkizun berri bat eraikitzeko aukera emateko eta nihilismoan erortzen el dela ziurtatzeko, eta Europak bakea benetan lortzeko sortu beharreko baldintza psikikoak sortzeko. Hain zuzen, Frantziak eta Alemaniak benetan elkar-ulertzeko baldintzak sortu beharko dira, hori egin ezean, ezingo baita egoera gainditu. Eta, horretarako, ezin dugu Alemania «europar batasun federalista» baten objektu gisa ikusi, berdintasunezko kide gisa baizik. Alemaniak aukera bat behar du, eta ezin dio bere buruari eman. Alemaniak iraganeko akatsak zuzentzeko nahia agertzen badu, Europak harengan konfiantza izan beharko du. Ni neu Hitlerren erregimenaren pean jazarri zituzten horietako bat naizenez, Alemaniako berdintasun demokratikoaren alde agertu nahiko nuke. Eta, Maas jaunak bezala, eskatuko nuke Mendebaldeko Alemaniak soilik ez hitz egitea, kontuan hartu behar baita Ekialdeko Alemaniako alemaniarrei ez diegula kendu behar egunen batean Europako Federazioko kide izateko itxaropena.

Presidente jn.:

Hurrengo hizlariari hitza eman aurretik, adierazi nahi nuke hizlarien artean adostasun nabarmena egon dela testua zuzenketarik gabe onar dadin eskatzeko orduan.

Bigarren aldiz, batzarrari adierazi nahi diot ez zaiola zuzenketarik proposatu tesuari.

(Hainbat ordezkari bozketa egiteko eskatu dute)

Beste hizlari batzuek hitza eskatu dute. Bullingham Reed jauna?

Bullingham Reed jn.:

Kontu bat besterik ez. Frantsesezko bertsioa eta ingelesezko bertsioa ez datoz bat 7. artikuluan. Frantsesezko testuak «bakarra» dio eta ingelesezko testuak «behin betiko irtenbide bakarra» dio. Frantsesetik ingelesera egindako itzulpen kaskar baten emaitza da eta frantsesezko testua hobeto dago. Nahiago genuke —nik behintzat— «behin betiko irtenbide bakarra» hitzak kentzea eta ingelesezko testua eta frantsesezkoa bat etortzeko «bakarra» hitza soilik jartzea.

(Adostasuna agertu dute)

Presidente jn.:

Last jauna da zerrendako azken hizlaria.

Last jauna aretoan ez dagoenez, eztabaida itxita dago.

7. paragrafoko testua bigarren aldiz irakurriko dut bozketa egin aurretik:

«7. paragrafoa: ...Baieztatzen du Alemaniako arazo industrialen zein politikoaren konponbide bakarra, Europako Federazioak eskain dezakeela.

7. paragrafoa bozkatzera deitzen dut.

(Bozketa egin da)

Presidente jn.:

7. paragrafoa aho batez onetsi da.

(Txaloak)

Ebazpen-proposamen osoa bozkatzera deituko dut jarraian.

Mackay jaunak du hitza, 9. paragrafoaren inguruan.

R.W.G. Mackay Parlamentuko Kide jn.:

Bi aldaketa txiki hartu dira aintzat. Lehenengoa 9. artikuluari buruzkoa da eta bigarrena 5. artikuluari buruzkoa. 9. artikuluari buruzkoarekin hasiko naiz eta, ondoren, 5. artikuluari buruzkoari helduko diot. Bi zuzenketak Belgikako ordezkari batek aurkeztu ditu eta ebazpen orokorra Biltzarrari aurkeztu aurretik onetsi beharko lirateke. 9. artikuluan, berriro ere, ingelesezko itzulpenak ez dio justizia egiten frantsesezko testuari eta, beraz, itzulpena zuzendu nahi dugu frantsesezko testuarekin hobeto bat etor dadin. Aldaketa irakurriko dut; berez ez du zentzua aldatzen idazketaren aldaketa hu-

tsa baino ez baita. Honela esan beharko luke «Europa batuari berehala esleitzen dio honako egiteko hau:». Ez da zentzua aldatzen, hitzak bakarrik.

(Adostasuna agertu dute)

Hitzaurrean beste aldaketa bat dago, azken hiru lerroetan. «Eta neurriekin» dioen lerroaren amaierako hitzak kendu egin beharko lirateke, atzoko zuzenketan bezala, eta «eta» «printzipioak» eta «helburuak» hitzen artean sartu beharko litzateke. Honela geratuko litzateke, beraz: «Nazioarteko Batzordeak helarazitako txosten politikoan azaldutako printzipioekin, helburuekin eta neurriekin bat etorritik».

(Adostasuna agertu dute)

Presidente jn.:

Onetsita. Drapier jaunak du hitza.

J.M. Drapier jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, lehen esan dizuegun bezala, mekanografia-akats baten ondorioz, Belgikako ordezkariak proposatu eta atzo gehiengo zabalez onartu ziren zuzenketak ez dira txertatu aurrean duzuen testuan.

Rene Courtin jn.:

Bietako bat bai.

J.m. Drapier jn.:

5. artikuluari egindako zuzenketa bat da. Ez diot errua inori egotzi nahi, eta espero dut inor ez errudun sentitzea. Aitzitik, aukera hau testua zehazteko baliatu nahi dugu zenbait ordezkariak hala eskatuta, gure lagun ingeles batzuek eskatuta, bereziki. Beraz, bertsio berri bat idatzi dut ideia berberak dituen, baina askoz ere modu zehatzagoan adieraziak. Hori esanda, ez dut zuzenketarik proposatzen.

Guri dagokigunez, prest gaude bozkatu dituzuen paragrafo luze horien honako idazkera hau onesteko:

«...batzorde bati berehala zeregin bikoitza ezarriko dio: Giza Eskubideen Gutun proiektu bat idaztea eta erregimen politikoek demokrazia gisa izendatuak izateko bete behar dituzten irizpideak definitzea».

Horrek, paragrafo bakar batean laburbiltzen du begien aurreko zuzenketetan bi paragrafotan agertzen zena.

Eta gero:

«... Aldarrikatzen du, egitez edo zuzenbidez pentsamendu, bilera eta adierazpen-askatasuna bermatzen ez duten araubideek ezingo dutela inola ere izaera hori aldarrikatu, ez eta oposizio politikoa askatasunez egitea ahalbidetzen ez dutenek ere».

«... Eskatzen du batzordeak, hiru hilabeteko epean, bere lanei buruzko informazioa emateko».

Idazketa berri honek ideia berberak bi paragrafotan jasotzen ditu bospaseietan beharrean!

Presidente jn.:

Aurkako iritzirik?

Onetsi egin da.

Orain, gaur banatu den ebazpen-proiektu osoa bozkatzera deituko dut, sartu berri diren aldagetekin eta onetsi den 7. paragrafoarekin batera.

Aurkakotasunik?

Onetsi egin da. Berririo irakurri edo zehaztapenak ematea nahi bada bozketa egin aurretik eskatu behar da. Behin bozkatu ondoren, ezin da berririo eztabaidara eramanean.

Proiektu osoa bozkatzeko deia egiten dut.

(Bozketa egin da)

Proiektua onetsi egin da.

Jaunok, hainbat proposamen ditut aurrean. François-Poncet jaunaren proposamena dugu lehenik, honako hau dioena:

«Ekin dugun bidean Alemaniak ere parte hartzeak sortzen dituen zailtasun bereziak ikusita, Europako Biltzarrak horren azterketa zehatza batzorde berezi baten esku uztea erabaki du».

Andre François-Poncet jaunak hartuko du hitza, bere proposamena babesteko.

Andre Francois-Poncet jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, nire lankide eta lagun frantses guztiekin bat etorritik, erabat sinetsita nago Alemaniak bere lekua hartu behar duela Europako Fe-

derazioaren barruan. Ziur nago bertan bere zeregina aurkituko duela, denentzat baliagarria eta emankorra izango dena, eta badut etorkizunean Europa batu eta demokratiko batekin lankidetzara eta elkartasuna izango duen itzaropena ere, herrialde honetako belaunaldi gazteen irudimena betetzeko duin izango den itzaropena.

Horregatik bozkatu dut 7. artikularen alde, baina aitortu behar dut haren idazkerak ez nauela asebetetzen. Artikulu hau laburra izatea nahi genuen, baina, tamalez, laburregia da aspektu batzuetan eta luzeegia beste batzuetan!

Europako Federazioa ez da, zoritxarrez, Alemaniako industria eta politika araoetan sar daitekeen giltza magikoa, arazo horiek berehala ireki eta konponduko dituen. Baina horixe dio artikulua.

Bete beharreko zereginetarako luzeegia eta sentikorregia litzatekeen eztabaida batean murgildu nahi ez nuen, artikularen alde bozkatu dut.

Baina artikulua hori Alemaniaren auziari eta berariaz aipatzen diren industria eta politika arazoei buruzkoa denez, eskaera apal bat egin nahi nuke: guztiok konplexutasun handia aitortzen diegun arazo horiek aztertuko dituen batzorde horretan, alemaniarrek beren ordezkariak izatea, hain zuzen ere. Patxadaz eta ongi egindako lan hori guztiontzat onuragarria izango delakoa daukat.

Pentsatzen dut —eta horretan zuekin ados egotea espero dut—, hemengo jaunak areto honetatik irten ondoren, Biltzarraren lanak ez direla amaitutzat emango, eta beste lan asko hasiko direla!

Demokrazia eta erregimen demokratikoa definitzea batzorde baten esku uztea erabaki dugunez, iruditzen zait ez dela gehiegizkoa koordinazio batzordeak edota argi hauek itzaltzean beste batzuk pizteko lanean jarraituko duen erakunde batek, Frantzia eta Alemaniaren arazoak aztertzeko zeregina beregain hartzeko eskatzea, aurrerago, aho batez bozkatu berri dugun printzipioaren aplikazioari buruzko baliozko argibideak eman diezazkigun.

(Txaloak)

H. Aldermand Hynd Parlamentuko Kide jn.:

Presidente jauna, proposamen horrekin bat nator. Ebazpenean berariaz aipatutako herrialde bakarra Alemania izateak erakusten du arazo berezi bat dagoela han, eta uste dut gutako gehienok gaur arratsaldeko saiora iritsi garenean ez genezake gau osoa hemen emango ote genuen, ohartu garelako 7. artikulua dinamitatezko elementu guztiak dituenaz eta ikusi dugulako luze eman genezakeela Alemaniako arazoa eztabaidatzen. Zuzenketa bat aurkeztu nuen 7. artikuluari buruz, baina baztertu egin nuen beste zuzenketa batzuk ere baztertu zituztela jakin nuenean. Ez nuen baztertu arazoa proposamen honen idazketa lausoarekin konponduta zegoe-

lako gogobeteta geratu nintzelako... pentsatzen dut ere beste zuzenketen egileek antzeko iritzia izango zutela. Gutako batzuk motibazio berekoi bat dugu Alemaniako arazoari konponbide azkar bat bilatzeko nahi horren atzean; izan ere, nire herrialdeak eta beste herrialde batzuek ezin ditugu okupazio armada handiak Alemanian mugarik gabe mantendu. Ezin dugu Alemaniari dirulaguntzak mugarik gabe ematen jarraitu, elikagaiak bidaltzen eta bestelako laguntza ematen jarraitu. Horregatik bakarrik bada ere, gure onerako irtenbide bat aurkitu behar dugu, baina, jakina, oso gogoan ditugu beste arrazoi batzuk eta irrikaz gaude Alemaniak Europan duen lekua lehenbailehen bete dezan, baldin eta horrek hirugarren mundu gerra baterako aukerarik emango ez duela ziurtatzen bada. Ebazpenaren beste zati batzuei buruzko beste hitzaldi batzuetan azpimarratu da zer nolako premia dugun, Alemanian geldiarazi beharreko etsipena baitago. Alemanian entzun nuen gauzarik ikaragarriena langile batek esandako zerbait izan zen. Okupazioaren eta Kontrol Batzordeak egiten duen lanaren zenbait alderdi kritikatu ondoren, zera esan zuen: «demokrazia hau baldin bada, ez zaigu gustatzen». Oso arriskutsua da hori esatea, eta kontuan izan behar dugu Alemaniarekin zer egin aztertzen ari garenean. Beraz, konplikazioak hain handiak direnez eta arazoak saio honetan eztabaidatzeko handiegiak direnez, begi onez ikusten dut, batetik, arazo hau batzorde berezi batek aztertzeko moduko arazoa izatea eta, bestetik, batzorde horrek ahalik eta lasterren txosten bat aurkezteko egin den iradokizun bikaina.

F.L. Josephy Andño.:

Ez nuke nahi Alemaniari buruzko berariazko batzorde bat sortzearen ideia arrazoi horregatik ez onartzea. Onartutako ebazpenari indarra kentzen diola iruditzen zait. Esan duguna zehatza eta mugatua da. Alemaniako arazoaren aurreko irtenbide bakarra Alemania Europako Federazio batean sartzea dela esan dugu. Eta, orain, esaten badugu batzorde bat sortu behar dela xehetasunetan sartzeko, aditzera ematen ari gara agian badirela guztiz esan ez ditugun beste gauza batzuk eta abar. Ez nuke nahi horrelakorik adierazi gure akordioetan. Hori da lehenengo arrazoia.

Bigarrena, berriz, honako hau: Federazioaren eraketa prestatzeaz arduratuko den Europako Batzar bat lehenbailehen eratzeko eskatu dugu. Inon Alemaniari buruzko batzorderen bat egon behar bada, organo horretan izan beharko litzateke, demokratikoki aukeratutako organo baten antza handiena duen organoa izango delako. Iradokizun hori ez jarraitzeko eskatzen dizuet.

Ernst von Schenck jn.:

François-Poncet jaunaren mozioa ez onartzeko eskatzen dizuet. Hemen ez gara ordezkariak hitzaren zentzurik zorrotzenez, ez genuke hori ahaztu behar. Europako iritziz publikoari proposa diezaiokegu Europako batzar bat ahalik eta lasterren

osatzea, hautetsitako batzar bat, eta batzar horri proposa diezaiokegu Alemania Europako Federazioan sar dezan. Baina hemen ezin dugu baldintzarik ezarri European sartzeko moduari buruz, ez baikara demokratikoki aukeratutako elkarte edo ordezkariak, iritzi komun iraunkor baten aplikazioa batzar baten esku utz dezaketenak.

J. Henderson Stewart Parlamentuko Kide jn.:

Presidente jauna, ez dut hain argi, Josephy andereñoak iradoki bezala, proposamen honi ezezko biribila eman behar diogula. Ulertu dudanaren arabera, haren iritziz, gai hau batzarrak jorratu beharko luke eratu ondoren. Dena den, uste dut denok dakigula batzarra eratzeke asko falta dela. Eskatu dugun gauza bakarra batzar bat da, etorkizuneko batzarrari buruz pentsatzeko. Gure ebazpeneko batzar horrek hilabete batzuk —edo urtebete baino gehiago— beharko ditu, gutxienez, haren proposamenei eta gomendioei buruz erabakiak hartzeko eta, ondoren, tarte luze bat igaro beharko da organoa eratu aurretik. Munduko borondaterik onenarekin ere, denbora asko beharko du. Proposamen hau, Hynd jaunaren babesa duena, zerbait nahiko azkar egiteko proposamen bat da, eta herrialderen batek azterketa azkar bat, konponbide bat edo konponbide partzial bat behar badu, herrialde hori Alemania da zalantzarik gabe, eta nik Biltzar hau koordinatzeko organo batek batzorde bat sortzeko proposamena babestu nahi nuen, azkar sor zedin.

Bestalde, azken hizlariak esandakoak txundituta utzi nau, miresmen handia baitiot azken bi urteotan egin duen lanarengatik. Baliteke hau gobernuei dagokien lan bat izatea. Baliteke. Nik baino autoritate eta ezagutza handiagoz hitz egiten dutenen aholkularitza izatea gustatuko litzaidake, baina bereziki kezkatzen nau nire iritzia adierazteak, alegia, ez dugula gehiegi espero behar etorkizuneko batzar baten eraketari buruz aholkuak emateko sortu dugun batzar honengandik. Ez luke zentzurik jaioberri hau ziurrenik egiterik izango ez duen lan baten zamarekin gehiegi kargatzeak.

A. Hoorens jn.:

Presidente jauna, onartu berri duzuen testua erradikala da, «bakarra» hitza aipatzen duelako.

«Alemania Europako Federazioan integratzea da bakea ziurtatzeko modu bakarra». Horixe dio zuen testuak.

Batzordeko gure lagun ingeles batek ohartarazi gaitu, eta hitz horren ordezkari erradikala ez den beste bat jartzea nahiko luke, «onena» esaterako. Proposamen hori onartuko balitz, ez nuke François-Poncet jaunaren zuzenketa babestuko. Baina, erabat muturrekoa den testua izanik ere, berriro diot, Alemaniako arazoaren larritasuna ikusirik, uste dut nire betebeharra dela zuzenketa hori babestea.

Eta nire lagun ingelesek ongi dakite hori, izan ere birritan eman dute beren odola eta egin dituzte sakrifizio gogorak, Belgika askatzera etortzeko; orain Alemania eta Ingalaterraren artean hirugarren mundu-gerra piztuko balitz, Belgika eta Frantzia ez ezik, Ingalaterra ere suntsituta geratuko litzateke.

Alemaniko arazoa, beraz, oso larria da. 1917an, 1918an, mundu guztiak ikusi zuen konponbidea.

Ai! Garai hartan kaleko edonori galdetu izan bazeniot, Alemaniari baldintza gogorregiak ez ezartzeko entzungo zenukete, horren orde, Estatuetan banatzeko, Inperio Federal bihurtzeko, federazioa, funtsean, Estatu baketsua baita.

Arazo bera dugu berriro aurrean. Ni ez nintzateke ausartuko 1919an bezain erantzun erradikala ematera. Horregatik aztertu behar da arretaz.

Beste arazo batzuk ere badaude, eta ez naiz denetan sartuko saioa ez luzatzeko. Bakarra aipatuko dut: okupazioa.

Okupazioa gorrotagarria da beti hura jasaten duten herritarrentzat eta, hala ere, ez nintzateke ausartuko Alemania ebakuatu beharko litzatekeela esateko erantzukizuna hartzera.

Aztertu eta konpondu beharreko gai garrantzitsua da hori.

Horregatik uste dut ideia ona litzatekeela batzorde batek bi arazo horiek aztertzea.

Mary C. Dott and.:

Nire herrikide Henderson Stewartek esandakoa babestu nahiko nuke. 4. artikuluari erreparatuz gero, ikus daiteke batzarreko kideak parte hartzen duten nazioetako parlamentuek hautatu behar dituztela, bertako kideen eta beste batzuen artean. Ez dakigu zenbat denbora beharko duten parlamentu horiek erabakia hartzeko eta, Gowen andereñoak esan duena entzun ondoren, uste dut denok ulertu dugula Alemaniaren arazoa premia handiko kontua dela European. Ez naiz han egon gerraz geroztik, baina hitzaldietan entzun ahal izan ditut Alemaniako baldintzei buruzko xehetasunak, eta uste dut gai horrek bilera honetan ordezkari garen guztion kontzientzian egon beharko lukeela, eta batzorde horretako kideak lehenbailehen izendatu beharko genituzkeela, Alemanian hilabetez hilabete etsita jarraitzen duten pertsonen itxaropena emateko baino ez bada ere. Parlamentuei itxaroten badiegu, urteak igaro daitezke.

R.W.G. Mackay Parlamentuko Kide jn.:

Badirudi niri dagokidala, Koordinazio Batzordearen izenean, Biltzarrari zuzenketei eta mozioei ezezkua eman diezaieten eskatzea, eta sentitzen dut lan desatse-

gin hori berriro egin behar izatea. Hala ere, berriro eskatzen diet Biltzarreko kideei, ebazpen honi dagokionez, oinak lurrean mantentzeko eta ebazpenak zer esan nahi duen ulertzeko. Batzorde bat eratzeke eskatzen digute, Europako Biltzar honek Alemaniako arazoak azter ditzan. Biltzar hau bihar gauean amaituko da eta ez da organo iraunkor bat; batzordeak ezingo dio ondoren berri eman eta, beraz, batzorde bateko kideak izendatzea ez dago gure egitekoen artean. Zera gomenda dezakegu, organo iraunkor bat sortuko balitz, batzorde bat sortu beharko litzatekeela, baina ez litzateke sartuko gaur gauean egiten ari garen Biltzar honen eskumenen baitan.

Baina badaude bestelako arrazoi batzuk ere. Hurrengoa da batzorde horrek kontraesan egiten duela jada onetsita dagoen ebazpenaren 7. artikulua. Adierazi dugu Alemaniako arazo ekonomiko eta politikoen konponbide bakarra Europa federatu batean integratzea dela. Hori da horren inguruan egiten dugun ekarpena, Europako Federazioaz eztabaidatzen ari garelako eta Alemania haren baitara sartu behar dela esan dugulako. Alemaniak sartzerik ez duela erabaki dezakeen batzorde bat izendatu beharko genukeela esatea kontraesan bat da.

Badira beste arrazoi batzuk ere, eta hurrengoa da iradoki dela ebazpen hau hobe dela, onartu duguna erradikalegia delako eta urrunegi doalako. Ez da batere egokia orain argudio hori aipatzea, ebazpena onetsita dago eta. Ez dago ondo ebazpena ahultzea arreta beste ebazpen batekin galaraziz, are gehiago, ebazpen horrek arazoari buruzko jatorrizko ebazpenaren helburua zapuztuko duela jakinda.

Kontrako beste bi arrazoi daude. Lehenengoa da gaur gauean ebazpen hori onartzeko eskatu zaigula, Alemaniako arazoak azkar aztertzeke eta horren berri emateko beharra dugulako, baina horrek ez du esan nahi neurriak hartuko direnik, eta batzorde bat sortuz gero Alemaniak dituen arazoak konpontzeke neurriren bat har genezakeela iradoki da. Ez dut iradokitzen Alemaniako baldintzak hobetu beharrik ez dagoenik gure kontrolpeko eremuetan... eta horiek dira kontuan har ditzakegun bakarrak. Neurriak hartu behar ote diren erabakitzea gobernuei dagokien zerbait da, eta hemen badago behar adina Parlamentuko kide, etxera itzultzean neurriak har ditzaketenak, baldin eta hori egiteko beharra sentitzen badute. Beraz, Biltzarrari eskatzen diot mozio honi ezezkoa eman diezaion, ebazpen orokorraren 7. klausulari eragozpenak sortzen dizkiolako eta hartutako erabakia aldatzen duelako. Horrez gain, ez da eraginkorra ekintzak gauzatzeko orduan, eta hori zen ebazpenaren azpian zegoen arrazoia.

Presidente jn.:

Ez dut uste Koordinazio Batzordeak arazo hori azertu duenik.

Eta beraz, zeure izenean diharduzu eta ez Koordinazio Batzordearen izenean.

(Mackay jaunak baietz egin du buruaz)

Rene Courtin jn.:

Ez da horrelako zerbait gertatzen den lehen aldia. Gure atsekabea adierazi nahi nuke, Mahaiko kideen izenean.

Hitza eskatzen dut.

Presidente jn.:

Courtin jaunak du hitza.

Rene Courtin jn.:

Mackay jaunak bere iritzia eskaini digu eta eskertzen diogu, baina ez da Batzordearen izenean ari François-Poncet jaunaren proposamenaren aurrean hartu behar dugun jarrera proposatzeko. Hitz labur batzuk esan nahi nituzke eta nik neuk ere neure izenean jardungo dut.

Ez dakit zein interes egon litekeen sortzeko eskatzen zaigun batzordearen osaera izendatzearen edo ez izendatzearen inguruan. Baina Mackay jauna berehala lasaitu nahi nuke, François-Ponceten proposamena onartuko balitz ere.

Ez dago kontraesanik mozio berriaren eta gure ebazpenetan onartutako testuaren artean. Izan ere, ez dago esan beharrik, batzordea izendatuko balitz, hark Alemania Europar batasunean integratzeko modua bilatu beharko lukeela. Kasu horretan, Mackay jaunak aski ezaguna du Alemaniako arazoa eta badaki hainbat irtenbide bila daitezkeela. Beraz, normala iruditzen zait, egoera horretan, François-Poncetek galdera hori planteatu zitekeela pentsatu izana.

(Txaloak hainbat eserlekutan)

Niall Macpherson Parlamentuko Kide eta Maiorra:

Presidente jauna. Uste dut benetako zailtasun bat dugula hemen, eta badirudi, nire ustez, 7. artikuluko bi testuetatik sortzen dela. Frantsesezko bertsioaren 7. artikulua, itzultzen dudana bezala, dio Alemaniako arazoaren irtenbide bakarra Europa federatu batean integratzea dela. Hor topatzen dugu aurrean dugun zailtasun guztia, eta badirudi nolabait aztertu behar dugula. Ziur aski hor dago gakoa, badirudiela nahiko argi dagoela batzarreko kide izango diren gainerako herrialde guztiek izendatuko dituztela Batzar horretako ordezkariak. Alemaniaren kasuan, ez dago argi nork izendatuko dituen bere ordezkariak. Alemania osokoak izango dira? Bi eremuetakoak edo nongoak? Gobernuak arduratuko al dira ordezkariak izendatzeaz? Kasu horretan, baliteke akordiorik ez egotea Frantziaren, Britainia Handiaren eta beste herrialde batzuen artean. Arazo nagusia, hizlari batek argi eta garbi esan duen bezala, Frantziak eta Alemaniak

elkartzeko bideren bat aurkitu behar dutela da. Frantzia horren inguruan gogobeteta agertu ezean, argi dago azkenean ez dugula akordiorik lortuko.

Iruditzen zait hemen sortzen dugun inolako batzordek ez lukeela eskumenik arazo hori konpontzeko. Arazo hori ezin dezake ordezkaritza gabeko organo batek izendatutako batzorde batek konpondu. Egin dezakeguna gobernuai gomendioa egitea da, berehala bil daitezen eta beren artean auzi hori konpon dezaten, beraiek baitira konponbide bat aurkitu dezaketen bakarrak. Beraz, eta arazo hau aztertzeiko beharrarekin guztiz bat banator ere, ez dut uste batzar honek izendatutako batzorde batek egin dezakeenik, Gobernuak bakarrik baizik. Zuen baimenarekin zuzenketa bat proposatu nahi dut, eta honako hau iradokitzen dut: «Batzar honek Gobernuai bil daitezen eskatzea, Batzarrean Alemania ordezkaturako duten kideei dagokienez konponbide bat lortzeko».

Hori da proposamena.

Hainbat Ahots:

Bozka dezagun!

Henri Georges Ritzel jn.:

Eztabaida horiek antzuak dira eta mozioa bera bideraezina da, Biltzarra lau erakundeetako norbanakoek osatzen baitute. Mozioa onartzeko modu bakarra honako edukia jasotzea da: Biltzarrak adieraztea lau erakundeek gaia aztertzea nahiko lukeela, bai eta azterketa horren emaitza hurrengo Biltzarreko eztabaidaren oinarri gisa baliatu ahal izatea ere. Gaur hemen proposatzen dena bezalako mozio bat onartuko bagenu, alemaniarrek ezingo lukete askatasun osoz eta berdintasunean hitz egin. Eta horrek egitate praktikoa bihurtuko luke, hain zuzen, hainbeste beldur pizten duen hori: Alemania objektu bihurtzea. Uste dut niri egitekoa dela horretaz ohartaraztea, eta ez onartzeko eskatzen dizuet.

Ordezkaririk bat:

Bozkatzera deitzeko eskatzen dizut, presidente jauna.

Presidente jn.:

Eztabaida amaitzen denean bozkatuko dugu. Drapier jaunak du hitza.

J.M. Drapier jn.:

Belgikako ordezkariartzaren eta kontsultatu ahal izan ditudan lagunen izenean, adiskidetzeko-ahalekin zintzoa egin nahi nuke.

Guk, Beneluxeko ordezkariok, Alemaniaren okupazioa bereziki jasan dugun Belgikarrok, eta Europako adiskidetzeko-asmo berak bultzatzen gaituenok puntu honetan ados jarri behar dutela esan behar diegu gure eztabaidetan behin baino gehiagotan elkarren aurka jarri diren Europako bi nazio handiei.

Ados jarri behar dute, argi baitago ez dutela ados ez jartzeko motiborik. Zer eskatzen du André François-Poncet jaunak? Haren proposamena ondo ulertu badut, onartzen du 7. artikuluko testua aldeko botoa eman du eta. Baina, aldi berean, batzorde bat izendatzeko eskatu du, bideratutako adiskidetzeari ezinbestean azalera-tuko diren arazoak sortu ahala ebazteaz ardura dadin.

Jakina, denok gaude Europaren adiskidetzeari alde, eta glaziarren gailurretara igo ahalko bagina, beharbada ahaztuko genuke Alemaniak okupatutako herrialdeetako iritziz publikoek oraindik bizi duten sumindura eta aztoramena.

Baina haserre-iturri diren elementu horiek begien aurrean izan behar dira, la-saitzeko eta banan-banan desagerrarazteko. Europako Batasunaren eta haren adis-kidetzeari aitzindari gisa, gure zeregina da guztiok nahi dugun konponbidea lor-tzeko bitartekoak jartzea. Ongi ulertu badut, arazotik sortzen diren zailtasunak lau erakunderen artean konpondu beharko direla esan du ordezkari alemaniarrek lehen.

Beraz, zer beste egin dezakegu zailtasun horien aurrean iradokizunak eta irtenbi-deak emango dituen lau erakundeko batzorde bat sortu baino? Balia dezagun aukera hau sortu bide den gatazka doktrinala konpontzeko, 7. artikuluko esaldi txiki honek bere baitan hartzen dituen giza errealitateak direnak izanik ere.

Bai! Alemania Europako nazioen erkidegoan sartu behar da. Irakur dezagun hori oso argi, konplexua baita eta zailtasunak argi eta garbi ikusi behar baititugu kon-pondu ahal izateko.

Bistan denez, Alemaniaren integrazio hori ez da Luxenburgoko Dukerri Handia-rena, Belgikarena, Holandarena edota Suitzarena bezain erraza izango. Eta aurrei-kusi beharreko zailtasunak daudenez, gizaki errealistak eta ulerkorrak garen aldetik, sor dezagun «harremanetarako batzorde» moduko hori, inorentzat gutxiesgarria eta desatsegina ez den izena jarritz. Lau erakunde harremanetarako batzorde horretan or-dezkatuta egongo lirakeke, eta ordezkari alemaniarrek erabateko berdintasuna izango lukete. Zertarako? Zailtasunak sortzeko? Ez. Horiek murrizteko eta, beharrezkoa de-nean, gobernu interesdunei baretzeko baliagarriak izan daitezkeen orientabideak eta iradokizunak emateko.

Bi jarrera har ditzakegu. Testu baten alde bozka dezakegu, edo, testu hori apli-katzeak dakartzan zailtasunak kontuan hartuta, sortzen diren arazoak arian-arian konponduko dituzten iradokizunak aurkezteko gai izango den harremanetarako ba-tzorde bat era dezakegu.

Britainia Handiko eta Frantziako herritar zaretenok gai honi buruzko eragozpenik izan behar ez zenuketela iruditzen zait.

Orain ordezkari alemaniarrengana joko dut.

François-Poncet jaunak proposatzen duenak ez du inola ere iraintzen zuen duintasun nazionala; ez eta duintasun demokrata eta antinazia ere. Aitzitik, hark esandakoren bidez neurri errealistak hartzea proposatzen dizuegu, denok partekatzen dugun itxaropena eta proiektu handia gauzatzeko eta porrotak saihesteko.

(Txaloak)

Presidente jn.:

François-Poncet jaunak du hitza.

Francois-Poncet jn.:

Ez dut uste egin dudan proposamenak gure emakumezko kide xarmagarriena eta era berean beldurgarriena den Dott andereñoaren gezi pozoituak eta Mackay jaunaren artilleria astuna merezi dituenik.

Esan dudanez, oso proposamen apala da. Tamalgarria da entzun ditugun hizlari batzuek nire ideiak erabat desitxuratu eta nire asmoak gaizki ulertu izana. Ez dut inola ere 7. artikulua zalantzan jarri nahi izan; hasieratik aipatu dut haren alde bozkatu dudala guztion adostasuna lortzeko asmoz, haren idazkera traketsa iruditu arren.

Artikulu horren alde bozkatu dut, bertako adierazpena erabat sinesten dudalako: Alemania Europako Federazioan integratzea ezinbestekoa da. Integrazioa ona dela uste dut. Eta horretan zalantzarik gabe bat egiten dut. Beraz, ez iezadazue esan, adierazpen hau egin ondoren, emandako babes zintzoa, leiala eta erabatekoa zalantzan jartzen saiatu naizenik batzorde susmagarri baten bidez.

Zein da bada, batzorde horren helburua? Gobernuen ordezkari jarduteko aukera eskaintzea izan ote liteke, esan den moduan? Hori barregarria litzateke niretzat. Batzorde hori azterketa-batzorde bat da, eta haren helburua ikuspegi-truke aske baten bidez, Europak gaur egun aurre egin behar dien gairik zailenetako bat argitzea da.

Ai! Inbidia ematen dit Dott andereñoak Alemaniaren auzia eta bertako arazo politiko, industrial eta ekonomikoak argi daudela pentsatzeak. Berrogei urte daramatzat Alemaniako arazoak aztertzen: lotsa handia emango lidake arazoaren alderdi guztiei irtenbide argia eskaintzeak. Etengabe ikasten, neure burua trebatzen eta azalpenak bilatzen saiatzen naiz. Eta zuek ere hori nahi zenukela uste nuen. Iruditu zait 7. artikulua ez diela arazoaren alderdi guztiei irtenbide osoa ematen, saldu nahi

den moduan. Benetan hori uste baduzue, zuen aurrean makurtzen naiz. Inbidia diot zuen ziurtasunari. Nik ez daukat halako ziurtasunik eta zuetako askok ere ez duzuela halakorik pentsatzen jarraituko dut.

Nire proposamena —eta mantendu egiten dut, hura atzera bota ordeztu, zuen zuzurtziari dei egiten baitiot— gai hauetan interesa duten eta auziok aztertu dituzten hainbat gizoni beren ikuspuntuak truka ditzaten eskatzea da, inguru itxi batean, elkarriketa bidez elkarri azalpenak eman eta truke horien bidez, konponbide posibleak atera eta aurrerago eskatuz gero, proposamenak egin ditzaten. Besterik ez.

Biziki harritu nau hizlari alemaniarrek eskaini diedan aukeraren aurka daudela ikusteak, Europako Federazioa errealitate bihurtzeko gogo komunak elkartuta, nazio desberdinetako gizonak modu baketsuan biltzeko aukera izanik. Ba al duzue, jaunok, ikuspuntu eta elkarriketa truke horiek mantentzeko beste aukerarik? Europako Federazioa eratzeke gure atxikimendua duen zeregin honen barruan, ba al dago gaur egun, alderdi guztiek askatasun osoz jardun dezaketen batzorderik, non alemaniarrek, ingelesek, frantsesek, belgikarrek, luxenburgotarrek zein holandarrek biltzar honen biharamunean, etorkizuneko bakerako oinarritzeko arazo honen inguruan buru argiz lanean jarraitu ahal izango duten, hau da, Alemania Europako familiara itzultzeak planteatzen duen arazoa landuko duten?

Tristuraz ohartzen naiz ez dela nire asmoa ulertu, eta kasu honetan, ordezkari alemaniarrek egiten diotela uko aukera horri. Sentitzen dut zuengatik, jaunak.

(Protestak hainbat eserlekutan)

Egia da Kramer jaunak babestu duela, nik harekin hitzartu gabe, batzorde horren erabilgarritasuna. Uste dut Kramer jaunak kontrako jarrera hartu duten bere lankideek baino inspirazio hobea duela.

Berriro diot, proposamen apala da, azterketa-batzorde bat. Mackay jaunak dio: «Zertarako batzorde bat? Nork izendatua? Ez dakigu Biltzar honetatik erakunderik aterako den».

Harritu egingo ninduke Biltzar honetatik erakunderik ez ateratzek; argiak itzali ondoren, denok etxera joan eta lan guztia bertan amaitzek. Aitzitik, uste dut Biltzar honen biharamunean hasi behar dela benetako, pazientziatzeko eta eguneroko lana.

Nork izendatuko du batzorde hori? Ez dio axola! Hori ez da prozedura-xehetasun bat baino. Koordinazio Batzordea iruditu zait irtenbiderik errazena. Biltzar honetatik aterako den erakundea ere gai izango da Alemaniaren arazoak arduratuko diren pertsonak izendatzeko. Eta zuen zuzurtziari berriro ere dei eginez eratzeke eskatzen dizuedan batzordea gure hurrengo lanen aurretik elkartuko da, elkarrenganako konfiantzaz eta arazoari argitasun gehiago eskaintzeko asmoz.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Stephan jaunak François-Poncet jaunaren nahiei eta Drapier jaunak adierazitako kezkei erantzuten dien idazketa bat proposatzen du. Testu horrek, beraz, François-Poncetek aurkeztutakoa ordezkatzeko bozketan. Honako hau dio:

«Biltzarrak Alemaniako arazoak aztertzen jarraitzeko eta, emaitza zehatzak lortzeko asmoz, arlo horretan egiten dituzten ahaleginak koordinatzeko gomendatzen die bertako lau erakunde antolatzaileei».

Uste dut denok ados egongo zaretela testu horrekin.

Ahotsak:

Ez. Ez.

Presidente jn.:

Testua bozkatzera deitzen dut.

(Bozketa egin da)

Presidente jn.:

Proposamena onetsi egin da aldeko 61 bozka eta kontrako 29 bozkarekin.

(Txaloak)

Mackay jaunak eta Lapie jaunak Espainiako kasu bereziari buruz egindako proposamena aztertuko dugu jarraian.

«Espainiako kasu bereziari dagokionez, Biltzarrak Britainia Handiak, Frantziak eta Estatu Batuek 1946ko maiatzaren 4an sinatutako hiruko oharra onesten du; bertako terminoek Nazio Batuen Batzarraren urte bereko abenduaren 12ko ebazpenean jasotako gomendio bat eman dute.

Ohar horrek honako itzaropen hau adierazten du:

«Bitartekari jardungo duen gobernu kudeatzaile bat ezartzea, non Espainiako herriak aukera izango duen nahi duen gobernu mota askatasunez zehaztu eta bere agintariak aukeratzeko.

Horrelako gobernu batek demokrazia ezarri ahal izango du Espainian, eta hori da Espainiak Europaren batasunean parte hartzeko modu bakarra».

Lapie jaunak du hitza.

Lapier jn.:

Presidente jauna, jaun-andreak, lankide dudak Mackay eta bion izenean, gure lankide diren Suitzako ordezkariak Neumann eta Italiako ordezkariak Spinelli izenak gehitu behar dizkiogu aurkeztu berri dizuegun zuzenketari edo, hobeto esanda, nahiari.

Beraz, ordezkari ingeles, suitzar, italiar eta frantses banak aurkezturiko desira duzue aurrean.

Hitz gutxi batzuk aski izango dira nahi hori defendatzeko. Hasiera batean, 5. artikuluari edo beste artikuluren bati egindako zuzenketa moduan aurkeztu nahi genuen gure asmoa nire adiskideek eta nik. Baina, ebazpenaren izaera orokorra mantendu nahian, herrialde bati zein besteri buruzko gogoeta espezifikoak ezabatzearabaki dugu eta, horregatik, zuzenketa-proposamena zena desio-proposamen bihurtu dugu.

Espainia edo geografiaren ikuspuntutik zehatzago esanda, Iberiar Penintsula, Europarena da. Churchill honako hau entzun diogu hemen:

«Ez dago hemen, baina, era berean gure artean dago».

Eta Biltzarrak konpromisorik sendoenarekin erakutsi beharko luke Espainiaren geografia ez ezik, haren espiritua, inspirazioa, eta tradizio demokratiko luzea ere beharrezko direla Europaren batasunean, une honetan herrialde hori ezkatatuta eta odoleztatuta egon arren.

Hori da orain Biltzarrari proposatzen dioguna eta, erabili dugun terminologiak ez luke inor harritu beharko. Mundu guztiak eman dezake aldeko botoa; izan ere, Nazio Batuen Batzarraren ebazpen batean jasotako gomendio bateko baldintzak berretsi baino ez du egiten, eta, aldi berean, Espainia nazio demokratikoen ordenara lasaitasunez itzultzeko eta, ondorioz, bakearen antolaketan parte hartzeko bideak adierazten ari gara, Europako batasunean dagokion lekua berreskuratuz.

Ez gara barne-politikako lanetan ari; demokraziaren alde borrokatu izan direnei eta Europar demokraziaren aldeko borroka berrietan parte hartzea merezi dutenei lagundu nahi diegu, besterik gabe.

Hori kontuan izanik, hainbat frantziarrek eta Britainiako, Suitzako zein Italiako ordezkarietako kideek, Espainia handiaren nozioa Europa barruan mantentzeko ebazpen hori proposatzen dizute.

(Txaloak)

Indalecio Prieto jn.:

Presidente jauna, lehenik eta behin, nire eskerrik beroenak eman nahi dizkiet Biltzar honen antolatzaileei, erbestean hamar urte eman ditugun espainiarrak bertara gonbidatzeagatik.

Halaber, eskerrak eman nahi dizkiot Politika Batzorde honi ere, gu behatzaile-mailatik ordezkari-mailara igotzeko erabakia hartzeagatik. Horri esker, batzarreko eztabaidetan parte hartu eta botoa eman dezakegu.

Eskerrak eman nahi dizkiet, bereziki, desio-proposamen hau aurkezten duten ordezkari frantses, ingeles, suitzar eta italiarrari.

Azkenik, aldez aurretik nire esker ona adierazi nahi diot batzar honi, Espainiako herriari bere elkartasuna adierazteagatik, horrela, mundu zabalarik Espainiako arazoa ez dela ahaztua izan erakutsiko dion itxaropenez.

Presidente jn.:

Proposamena bozkatzeko deia egiten dut.

(Bozketa egin da)

Presidente jn.:

Proposamena onetsi egin da.

Van der Goes irakasleak honako nahia aurkeztu du:

«Biltzarrak, osoko bilkuran bilduta, Europako herrialdeetarako pasaporte mota bakarra berehala sortzeko nahia adierazten du «pasaporte europarra» aipamena izango duena».

Van der Goes jaunak du hitza.

Van der Goes jauna bertan ez dagoenez, haren proposamena bozkatzera deitzen dut.

(Bozketa egin da)

Proposamena onetsi egin da.

Presidente jn.:

Jaun-andreok, gure batzordeak amaitu ditu bere lanak. Eskerrak eman nahi dizkiot bereziki Koordinazio Batzordeari, hari esker arazo guztien azterketa oso epe laburrean osatu ahal izan baitugu.

Egungo nazioarteko politikako gai nagusi guztiak jorratu ditugu eta hori guztia ordu gutxitan egin ahal izan dugu, lau saiotan zehar.

Hori ez litzateke posible izango, Koordinazio Batzordeak alde zuzenetik eginiko lanik gabe; hari esker gaiak sinplifikatu, argi planteatu eta txostengileek eman dituzten dokumentazio eta informazio nahikoarekin eztabaidatu ahal izan ditugu.

Gorazarre egin nahi nioke eztabaida honetan nagusi izan den asmo onari ere. Bilerak arrakastatsua izan da, nahiz eta batzuetan zenbait zailtasun izan; izan ere, parlamentuetako ohiturak ez dira berak herrialde guztietan eta Batzar honetako kide guztien hizkuntza-dohaina ere askotarikoa da.

Berriro diot, bidean zailtasun txiki batzuk aurkitu ditugu, baina gure borondate onari esker, guztiok Europaren etorkizunean eta garapenean dugun fedeari esker, gure lanen amaierara iritsi ahal izan gara.

Eskerririk asko, jaunak.

R.W.G. Mackay Parlamentuko Kide jn.:

Bilera amaitu aurretik, eskerrak eman beharko genizkioke Ramadier jaunari, atzo eta gaur goizean 24 ordu baino gehiagorik egindako lanagatik. Oso egiteko zaila izan du: ebazpen luze bat eta zuzenketa asko egon dira, eta jende askok hartu nahi izan du hitza zuzenketa horiei buruz hitz egiteko. Nahiz eta noizean behin desadostasunak sortu diren prozedura-metodo desberdinen ondorioz, uste dut denak ados egongo garela Ramadier jaunaren mailako norbaitekin lan egiteko pribilegioa izan dugula esaten badut. Ziur nago beste herrialde batzuetako gure lankideek ere bat egin nahiko dutela esker on horrekin. Zorretan gaude Ramadier jaunarekin, eta ohore handia izan da politikari frantses hain ospetsua izatea presidente Politikak Batzordearen bilkuretan. Horregatik, Ramadier jaunari egindako lanagatik eskerrak emateko eskatzen dizuet.

(Txaloaldi handi batekin eman dizkiote eskerrak)

Presidente jn.:

Jaunak, saioa amaitutzat ematen da.

Saioa ordu bata eta hogeita bostean amaitu da.

III.4.

Politika batzordea. 1948ko maiatzaren 10a, astelehena (10:00). Osoko bilkura-Politika

Batzordearen Ebazpenaren azterketa

Presidentea: Anthony Eden jauna

Presidente jn.:

Badakizue zer inguruabarrek eragin duten gaur goizerako deialdi hau egin izana. Ekonomia Batzordeak lanean jarraitu zuen goizeko ordu txikiak arte. Oraindik ez dago prest bere Txostena aurkezteko eta denbora gehiago eskatu du. Hori dela eta, gaur goizean bildu zaituztegu, Politika Batzordearen Txostenari heltzeko. Ondo baderitzozue, kontuan hartuta zer nolako presarekin egin zaizuen biltzeko deia, ebazpen-proposamena irakurtzea proposatzen dizuet eta, ondoren, Ramadier jaunari, zeinaren zerbitzuak hain baliotsuak izan baitira guretzat Batzordean, eskatuko diot, mesedez, aurkezpene bat egin dezan ebazpena azaltzeko. Jarraian, ebazpen-proposamena irakurriko dut eta, ondoren, Ramadier jaunari txostenaren aurkezpene egiteko eskatuko diot.

Hitzaurrea. Gerrako sei urteek eta okupazioak eragindako hondamendia; mundu osoan atzera egiten ari den elikagaien ekoizpena; suntsitutako industria-ahalmen izugarria; metatutako zorrak; herritarren baliabideekin, proportzio orotatik kanpo mantendutako gastu militarrek; gainbeheran dagoen botere ekonomikoa; gerratik eratorritako gorrotoak; nazionalismoaren etengabeko okerkeriak; NBEk ahaleginak egin arren, nazioen artean ordena eta legea nagusitzeko adinako nazioarteko autoritaterik eza; horiexek dira gaur egun hondamendiaren ertzean dagoen Europako herritarren ongizatearen eta segurtasunaren aurkako aurrekaririk gabeko mehatxuak.

Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak helarazitako txosten politikoan azaldutako printzipioekin eta helburuekin bat etorritz,

Biltzarrak:

1. Aitortzen du Europako nazioentzat premiazko betebeharra dela batasun ekonomikoa eta politikoa sortzea, gizartearen segurtasuna eta aurrerabidea bermatzeko.

2. Aintzat hartu ditu eta atseginez, Europako zenbait gobernuak lankidetzan politiko eta ekonomikorako adostu berri dituzten lehen urratsak, baina egiaztatu du berriki sortu diren organismoak ez daudela prestatuta, gaur egun sortzen diren premiazko arazoak zein arazo larriak modu iraunkorrean konpontzeko.
3. Adierazten du, iritsi dela Europako nazioek beren eskubide subiranoetako batzuk transferitzeko ordua, aurrerantzean eskubide horiek komunean erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko.
4. Eskatzen du, ahalik eta lasterren, Europako Batzar bat dei dadila, kide diren nazioetako parlamentuek —beren baitan zein haietatik at— hautatua izango dena:
 - a) Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten lagunduko duena;
 - b) arlo ekonomikoan zein politikoan Europaren beharrezko batasuna arian-arian ezartzeko neurri egokiak gomendatuko dituen;
 - c) Batasun edo Federazio bat sortzeak dakartzan arazo juridiko eta konstituzionalak aztertuko dituen, bai eta horren ondorio ekonomiko eta sozialak ere;
 - d) Arazo horiek ebazteko planak egingo dituen.
5. Uste du Batasun horrek erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat irekita egon behar duela. Horrez gain, ezarriko dio batzorde bati Giza Eskubideen Gutun proiektu bat idazteko eta erregimen politikoek demokrazia gisa izendatuak izateko bete behar dituzten irizpideak berehala definitzeko ardura. Aldarrikatzen du egitez edo zuzenbidez pentsamendu, bilera eta adierazpen-askatasuna bermatzen ez duten araubideek ezingo dutela inola ere demokrazia izaera hori aldarrikatu, ez eta oposizio politikoa askatasunez egitea ahalbidetzen ez dutenak ere.

Eskatuko dio batzorde horri hiru hilabeteko epean bere lanei buruzko informazioa emateko.
6. Aldarrikatzen du giza eskubideak eta askatasun-printzipioak defendatzeko asmoz, Batzarrak Gutuna betearazteko beharrezkoak diren zigorrak aplikatzeko gai izango den Justizia Auzitegi baten sorrera proposatu beharko duela; eta herrialde elkartuetako herritar orok edozein unetan eta ahalik eta lasterren, errekurtsioa jarri ahal izango duela Auzitegian, Gutunean ezartzen diren eskubideen urraketarik gertatzen bada.
7. Baieztatzen du Europako Batasunak edo Europako Federazioak eman dezakeela Alemaniako arazo ekonomikoen eta politikoen irtenbide bakarra.
8. Kontuan hartzen du, Batasunak zein Federazioak, hura osatzen duten herrien segurtasuna bermatzeko helburua duenak, independentea izan beharko

duela edozein potentziaren aurrean eta ez dela ezein nazioen aurkako mehatxua izango.

9. Esleitzen dio une honetatik aurrera Europa Batuari, demokrazia soziala progresiboki eratzeko zeregina, demokrazia horrek gizakia esklabotza orotik eta segurtasun ekonomiko ezetik askatzea izango du helburu, demokrazia politikoak gizabanakoa botereen arbitrariotasunetik babestea helburu duen bezala.
10. Adierazten du Batasunak edo Federazioak harremanak dituen itsasoz haraindiko lurraldeetan, herrien aurrerapen ekonomikoa, politikoa, soziala eta kulturala bermatzen lagundu behar duela, gaur egun herrialde horiek Europako nazioekin dituzten lotura bereziei kalterik egin gabe.
11. Aldarrikatzen du Europa Batuaen sorrera ezinbesteko elementua dela mundu mailako batasuna sortzeko.

Oker ez banago, testuaren itzulpena duzuenez, ez duzue interpretaziorik behar.

(Adostasuna agertu dute)

Paul Ramadier jn.:

Jaun-andreok, zuen informazioarako prestatu dudana txosten bat banatu zaizue gaur goizean. Kontuan izan, arren, ingelesezko bertsioari jarri zaion izenburuak behin betiko ebazpen gisa aurkezten duela testua, baina idatzia berez ez da zuen informazioarako idatzitako azalpen pertsonal bat baino.

Ez nuke nahi inork une batez ere pentsatzerik, testu honen bidez Biltzarrari onetsitako txosten bat aurkezten zaionik, bertako ohar, zuzenketa, murrizketa eta aldaketa eskaerak barne; izatez, informazio hutserako eskaini zaizuen testua baita.

Ez dut txostenean jaso dudana hemen osorik errepikatuko. Nire esku-hartzean laburpen txiki bat egiten saiatuko naiz, aurkeztu zaizuen ebazpenaren gidalerro nagusiak agertu nahian.

Guk, zuek, hemen gauden guztiok eta Europako herrialde gehienok pentsatzen dugu iritsi dela Europa eraikitzeko garaia eta erakunde sendo baten bidez, Europari arlo ekonomiko eta kulturalen zein politikoen eragiteko gai den indarra emateko unea.

Ez naiz horretarako arrazoieta geldituko, arrazoi horiek gure gogoan zein bihotzean baititugu. Eta Politika Batzordeak landutako gaiei zuzenean helduz, lehenik eta behin adierazi nahi nuke, gure ustez, historiak sortu duen Europako zibilizazioa izango dela guk nahi dugun federazio europar horren oinarria eta oinarri hori politikoki hitz bakar batean defini daitekeela: «demokrazia».

Demokrazia askatasun politikoa da, herri-subiranotasuna, norbanakoaren eskubideen aitortza eta azken batean, pertsonarenganako errespetua, bera baita jarduera sozialaren objektua, gizarteak ezinbestean babestu behar duena.

Funtsezko ideia horrek berak ezartzen du, jakina, Europako Federazioa eratzekeo eremua. Ez dugu Europaren izaera geografikoa aldatu nahi; oinarritzko eskuliburuek jasotzen duten definizio tradizionalak bere horretan jarraituko du. Izan ere, geografia fisikoak ez ezik, historiak ere ezarri du definizio hori berori, lurraldearen luze-zabala ideia kristau eta liberalen segidako zabalkundearekin betez.

Uraletatik Atlantikoraino hedatzen den lur eremu osoa da Europa, non, erritmo ezberdinetan ideia berberak zabaldu diren, historia eta pentsamendua uztartuz, eta horrela, erosotasun politiko zein ekonomikorako sorkuntza artifiziale izatetik haratago, izaki moral eta bizia bihurtuz. Orain forma zehatzagoa eta giharra ematea baino ez zaio falta bere indarra berresteko, eta ez bakarrik ideien eremuan baita errealitate ekonomikoen eta errealitate politikoaren eremuan ere.

Baina geografiak espazio hori zehazten badu ere, berak bakarrik ezin du Europako Federazioaren muga erabaki: baldintza geografiko horri baldintza politiko bat gehitu behar zaio. Bertako atxikimenduak askea izan behar du eta kide izatearen sentimendua zein lehen hitz batean definitu dudana ideal demokratikoarekiko borondatezko konpromiso morala ekarri behar ditu.

Egia da, gaur egungo egoeran, lurralde hori estua izan daitekeela. Baina gaur egungo zirkunstantziak oso une txikia baino ez dira historian eta gaur egun Europako erkidegoa denak, Europaren mendebaldeko mutur honetan kontzentratzen denak, ideien jario soilagatik, berez eta naturalki, bere lekua, bere eremu geografiko normala, berreskuratzera jo behar du.

Ez dugu inor baztertzen. Eskatzen dugun bakarra Europako Erkidegoan sartu nahi duenak ideal komun bati atxikitzea eta ideal hori herrialdeko erregimen politiko eta ekonomikoan aplikatzea da.

Europako nazioak libre dira organismo horretara atxikitzeko; eta libre dira bertatik kanpo geratzeko ere, izan ere askatasuna ezin da behartu, ezta bortxatu ere, eta federazio aske bat, sortu nahi dugunaren moduko erkidego aske bat, indartu barik, ahuldu egiten da betekizunak gehituta.

Hori da printzipio diskriminatzailea, hitz hori erabiltzea zilegi bazait, eta, hori da, halaber, Europako erkidegoak oinarri duen espiritua.

Erkidego horrek aurkitu du jada bere lehen forma eta adierazpen juridikoa berriki sinatutako Bruselako eta Pariseko itunetan; San Frantziskoko Gutunaren esparruan inskribatzen den eta elkarrekiko laguntza adosten duen Bruselako eskualde-itunean bereziki, zeinak, laguntza horretaz gain, izaki juridiko baten funtsezko

organoak sortzen dituen, bere kontseilu iraunkorra, organo iraunkorrak eta arbitraje-prozedura eta guzti, horrela neurri batean, ahobatezkotasunaren arauaren gabezia nabarmenak ordeztuz.

Biltzarraren hasieratik sarritan egin den bezala, itun horiek sinatzea Europa berria eratzeke zein garrantzitsua den berresten dut berriro ere; Bruselako Ituna bereziki.

Eta 1948ko apirilaren 17aren garrantzia eta hark ekarritako berritasun guztiak azpimarratzekoak izanik ere, iritzi publikoaren abiarazle, sustatzaile eta dinamizatzaile gisa, Biltzar honen eginkizuna da hori nahikoa ez dela eta haratago joatea premiazkoa dela erakustea. Lehenik eta behin, premiazko arrazoiak daude Europa indartsu eta antolatua eraikitzeke; Europa berreraikitzea ez da itxaron dezakeen zerregina, bakearen defentsak, munduan oreka berrezartzeak eta zoritxarrez azkarregi ahuldu den NBEko organoak ordezkatzek berehalako sorrera eskatzen dute, atzerazinezko esku-hartzea. Europako eta munduko egoerak pauso sendoekin aurrera egitea eskatzen dute. Erabateko beharra dago itxaropenak gidatuta hilabeteetan eta urteetan zehar luzatuko litzatekeen bilakaera behingoan azkartzeke; Estatu bakoitzari bere subiranotasun osoa eskainiko dien itunen garaia gainditu beharrean gaude; Estatuaren arteko akordioa eta elkarrekiko asmo onak adostuz, subiranotasun hori elkarrekin betetzea ahalbidetuko duten itunen garaia gainditu behar dugu, non inork ez duen aurrez subiranotasun hori edo haren zati bat aginte komun baten esku jartzeko konpromiso zehatzik hartzen.

Horixe da orain gainditu behar dugun etapa. Aipatu da eta gogo onez onartzen dut, subiranotasun hitzaren inguruko gatazka horrek baduela zerbait abstraktua, ulergaitza edota nahasia. Absolutua adierazten duen eta azken batean, ezer ez dioen hitza, nahasmen iturri izan ohi da sarri. Baina, egiaz, arazoa hurbiletik aztertzen dugunean, ikusten dugu itunetako batean ere ez dela autoritaterik aurreikusten. Etengabe berritutako kontratuetatik edo orain arte etengabe bilatutako akordioetatik haratago doan ekintza bat ahalbidetzeko baldintzak erabakitzeke ahalmena, hau da, historian, zoritxarrez, erabakigarria izan daitekeen unea, igaro egin daiteke, esku-hartzerik gabe.

Agintaritzea hori eratzea da lehentasuna: ahobatezkotasunaren araua bertan behera utzi eta, horren ordeztu, denen izenean jardungo duen pertsona bat izendatu beharko litzateke, gero kontuak emateko baldintzapean; edo ahobatezkotasunaren araua gehiengoaren arauarekin ordezkatu, gutxienez.

Hori da batzordeak etorkizun hurbilean beharrezkotzat jo duen pausoa.

Estatuaren subiranotasunaren, estatuaren eskumenaren zati baten transferentzia ezinbestekoa da, eta ezinbestekoa da horrela elkartu eta oinarri komunean jarritako botere horien baterako erabilera ere, bakoitzari barik, guztien interesari erantzunez.

Sustatu behar dugun funtsezko printzipioa da hori. Gu guztioi, iritzi-mugimenduari, Biltzarrari eta Biltzar hau antolatu eta iritzi publikoan gure ideiak zabaltzen ditugun elkarteoi dagokigu Europa eratzeke ideiari babes sendoa eman diezaioketen erakundeak bilatzea.

Nondik etor daiteke babes hori? Ez da indarretik etorriko, ez eta herrialde baten nagusitasunetik edota —muturreko kasuetarako joz— zigor kolektiboen bidetik ere; aitzitik, iritzi publikoak eratuko du funtsean izaera europarra eta hark ezabatuko mugak.

Ez al da bada mendeetan zehar, komunikazioak gaur egun direnak baino askoz ere zailagoak zirenean eta herrialdeek erregimen demokratikoa ezagutzen ez zutenean, Europaren berezko ezaugarria izan ideiek zirkulatzea, Suedian inprimatutako liburu bat Frantziako Erresumaren sakoneneraino iristea eta Hagan Metodoaren Diskurtsoa idaztea, absolutismo egonezin batek beharbada Frantzian argitaratzea onartuko ez zukeena? Mugen gainetik ideiak zirkulatzea Europak berezkoa duen ezaugarria izan da. Eta herrialde guztietan iritzi publiko komuna eratzeak izan behar du, hain zuzen ere, abiarazi dugun historiaren fase berri honen bereizgarri. Guri Biltzarrari, zein elkartei dagokigu iritzi kolektibo hori eratzea eta iritzi horretan Europako erakundea indartzea ahalbidetuko duen babesa bilatzea.

Eta ildo horretan Europako Batzarra iruditu zaigu Europako lurraldetasuna babes lezaketen erakunde guztien artean sendoena; gobernuetatik haratago, bertarako atxikimendua duten herrialde guztietako herriak ordezkatzeko lituzkeen batzarra. Nola eratu daiteke eta nola eratu behar da iritzia eman eta beharbada, neurri batean, hura zuzendu eta informatu behar duen batzar hori?

Hiru iradokizun azaleratu dira bere hautaketaren inguruan. Paul Reynaud gure lankideak, elokuentzia handiz, Europako Batzarrerako diputatuak sufragio unibertsalaren bidez aukeratzea proposatu du eta, nik neuk aitortu behar dut oso prest egongo nintzatekeela irtenbide hori azken helburutzat onartzeko.

Europako herriak milioi bat gizoneko diputatu bat aukeratzeko baldintzetan dauden egunean, kontratazioak mugaz gaindi egiten direnean, mugak banaketa administratibo huts bihurtu eta pareko lurralde ekonomikoak estaltzen dituztenean; orduan, gauzatuta egongo da Europa, eta nazioz gaingiko europarrek eginiko hautu hori, europar pentsamenduaren jarraipenaren sinbolo eta berme izango da.

Paul Reynaud jaunak zuzeneko hautaketa horrek izaera erabat demokratikoa duela azpimarratu du. Horrez gain, eta onartu behar dut puntu honetan kontra-na-goela, hautapen-metodo hori dudarik gabe errazena, azkarrena izango litzatekeela adierazi du, baina kontrako arrazoiak aintzat hartzekoak iruditzen zaizkit.

Egin al daiteke berehala eta lehen kolpean, hein batean nazioartekoa den hautaketa hori?

Nire ustez, metodo on batek ezaguna denetik abiatu eta ezezagunerantz jotzea eskatzen du. Ezaguna nazioa da, estatua. Eta batu aurretik, elkartu, federatu egin behar ditugu nazioak; izan ere, bai federazioak, bai elkartzeak bere izaera eta bizimodua mantentzen uzten dio unitate bakoitzari, denak lotura komun baten bidez elkartuz. Beraz, europar elkartearen aniztasun hori ziurtatzeko, beharbada beharrezkoa izango da, irudimena, jeinua erabiltzea, neurri batean bere handitasunaren ezaggarri izan dena, eta nazio-banakotasuna babes dezakeena, maila berean haien borondatea eta bihotza batuz.

Probintzia aniztasuna nazio baten barruko indar den bezala, estuki lotutako Europan, nazioen aniztasuna indar intelektual eta morala izango da, baldin eta probintzietako abertzaletasun txikiaren gainetik, eta nazioetako abertzaletasun handiagoaren, baina are txikiaren gainetik, Europa batuaren aldeko abertzaletasun handia badago.

Horregatik, hasieran behintzat, Paul Reynaud jaunaren proposamena berehalako errealitatetik urrun samar dagoela esango nuke. Onartua izateko, etapa batzuk igaro beharko lirateke. Nazioarteko barrutien arabera aukeratutako Europako batzar hori sortzea, ez litzateke lauan eginiko lasterketa izango, oztopo-lasterketa bat baizik.

Ez dut uste epeak laburtzeko aukerarik dagoenik. Paul Reynaud jaunak bere hitzaldi hunkigarrian esan digu: «Gertaerak ez dira zain egoten, presaka igarotzen dira; ekiteko unea da». Azkar ekin eta azken emaitza berehala lortzeko modurik onena zailenerantz, prestakuntza handiagoa eskatzen duen horretarantz, oztopo gehien planteatzen dituenerantz joatea dela uste duzue? Ez al da hobe biderik errazena hartzea, emaitza bera ahalegin txikiagoz lortzen duena hautatzea?

Hori dela eta, Batzordeak baztertu egin du Paul Reynaud jaunaren proposamena, betiere haren ikuskeraren alderdi sakon eta argienak goraiapatuz, baina, era berean, denbora aurreratuz eta burutu daitekeenari lehentasuna emanaz.

Horrez gain, beste joera batzuk ere plazaratu dira. Europako batzar horretan elkarrekin zein gizarte, ekonomia eta kultura mugimendu handien ordezkaritza onartzeko asmoa agertu dute joera horiek.

Bandera federalistaren azpian biltzen diren gure hainbat lankidek modu ezberdinetan, zuzenketa eta idazkera ezberdinetan, aurkeztu dute ideia hori. Batzordeak ez du ideia hori osorik onartu, bi arrazoiengatik.

Lehenengoa federatu beharreko estatuak egun beren subiranotasunaren togan bilduta egotea da; egoera horretan, parlamentuak zein gobernuak dira subiranotasun politiko horren gordailuzainak, eta, beraz, ezinbestekoa dute haien zuzeneko ordezkaritza.

Bestalde, elkarrekin ezberdinen ordezkaritza horretan ez al litzateke egongo nola-baiteko botere-interferentziarik, kontuan izanik ordezkariak, egindako proposamen

batzuen arabera, elkarteek aldez aurretik izendatu ondoren, eskubide osoz onartuko direla, gobernuen eta parlamentuen kontrolik gabe? Nola haztatuko litzateke elkarteen pisua? Nola zehaztuko da konfederazio bati zein besteari esleitu beharreko bozka kopurua? Eta nork ziurta dezake elkarte handiek sortutako hauteskunde-barruti mugikor horiek ez direla, halako batean, Europako Batzarrean ordezkari bat utziz desagertuko, elkarteen zioak aldatzen direnean?

Horrela, ez da parekotasunik egongo banaketan, ez da iraunkortasunik egongo ordezkartzaren oinarrietan; eta nahasmen horrek, azken finean, ez lioke Europako Batzarrari bere bozka oinarri demokratiko baten arabera antolatzen utziko, eta zoriaren esku, errealitatetik kanpo egon litezkeen momentuko konbinazioen esku utziko luke iritzi publikoaren gainean egin beharreko ekintza erabakitzeko ardura.

Horregatik, Koordinazio Batzordeak proposatutako metodoa hobetsi dugu, parlamentuei beren ordezkariak izendatzeko ardura emango diena.

Subiranotasun nazionalaren gordailuzain diren parlamentuak, gobernu bakoitzaren funtsezko politiketan eragin erabakigarria dutenak, iritzi publikoarekin harremanetan dauden eta hura ordezkatzan duten parlamentu horiek dira ordezkariak izendatzeko kualifikatuena, haiek baitira hautesle guztien artean aukeratu direnak eta azken buruan, hauteskunde-segiden bidez kontuak eman behar dituztenak. Parlamentuen hautaketa-mekanismoa da sinpleena eta hari esker, berehala era daiteke Batzarra, behin deialdia egin ondoren.

Batzarraren botereei dagokienez, batzuek une honetatik hasita botere konstituziogileak jaso beharko lituzkeela iradoki dute; baina, hori geure burua engainatzea dela uste dugu. Batzarrak eginkizun handi bat bete dezake berehala, iritzi-publikoan oihartzun eginez. Horrez gain, Europa berriaren oinarrizko dokumentu izango diren giza eskubideen gutun proiektu bat eta eratze proiektu bat presta ditzake. Baina, federazioak estatuen errespetuari eutsi beharko dion hasierako fasean, Gobernuak hartu beharko dituzte azken erabakiak, besteak beste, erantzule baitira, Europako batzarrerako ordezkariak izendatu dituzten parlamentuen aurrean.

Horrela erabakiak eta erantzukizunak trukatzeko zirkuitua osatuko da Parlamentuaren, Europako Batzarraren eta Gobernuaren artean.

Azkenik, behin betiko konstituzioa iritsi bitartean, premiazkotzat jo dugu giza eskubideen gutun bat ezartzea, Europako zibilizazioaren oinarri den gizatasunarekiko errespetua betearazteko. Biltzarrari horretarako batzorde bat izendatzeko eskatu diogu, hark egindako lanaren berri eman diezaion Koordinazio Batzordeari, hiru hilabeteko epean. Proiektu horretatik abiatuta, Europako Batzarra arazoaz ardura dadin nahi dugu, Gobernuak NBEk oraindik egin ezin izan duena baina desiragarria eta premiazkoa dena ontzat eman dezaten: gizonen eta herrien askatasunaren aldeko iraganeko aldarrikapenak jaso eta xx. mendera egokituko dituen adierazpen moduko bat.

Zehapenik gabeko betebeharririk egon ez dadin, Suzannet andereak justizia-auzitegi bat sortzeko eskatu du. Herritar orok, berari edo beste herritar bati egindako bidegabekeriak salatu ahal izango ditu auzitegi horren aurrean eta bidegabekeria hori zuzentzeko zigorra lortu, gertatua maila orokorrean agerraraziz, jada abian den Europako zuzenbide baten nozioan, estatuen subiranotasuna baino handiagoa den justizia batean, betiere, funtsezko eta ezinbesteko printzipioak baino biltzen ez dituen joko-eremu batean mugatuta. Erromatarrek ohi zuten bezala, «europarra naiz» dioen orok, edozein laido eta erasoren aurrean, bere askatasuna babestuko duten lege eta justiziara jotzeko aukera eta askatasuna izatea bermatu dadin.

(Txaloak)

Proposamena Alemaniako kartzeletako arbitrariotasuna eta zapalkuntza ezagutu duen emakume noble batek egin duela kontuan izanik, izaera sakratua dauka eta Biltzarrak, zalantzarik gabe, aintzat hartuko duelakoan nago.

(Txaloak)

Horiek dira Batzordearen funtsezko ondorioak. Laster, hizlariak ikuspuntu desberdinak azalduko dituzte, eta puntu bati edo besteari buruzko iritzi-desberdinak egonik ere, adierazi nahi dut, Batzordean ez dela printzipio nagusiei buruzko kontrako iritzirik agertu; izan ere, aurkeztutako zuzenketen inguruan hainbat bozketa egin ondoren, testua osotasunean bozkatu denean, aho batez onartu dute bertako kideek.

Biltzarrak ere bere ahobatezkotasuna agertzeak fede berak mugitzen gaituela frogatzea espero dut: Europaren patuarekiko fedeak.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ziur nago denok biziki eskertzen diogula Ramadier jaunari, ez bakarrik entzun berri dugun hitzaldiagatik, baita hitzaldi horri eskaini dion lanagatik eta Biltzarraren arrakastaren mesederako eskainitako lan guztiagatik ere.

(Txaloak)

Lehenik eta behin, iradokizun labur pare bat ditut. Hizlarien zerrenda nahiko luzea dut, eta espero dut guztiok ados egongo garela gaur goizean itzulpenik behar ez izatearen inguruan.

(Txaloak)

Bigarrenik, eztabaida orokorra hasi aurretik, Ramadier jaunak esan berri duena azpimarratu nahi nuke. Jakina, banakako ordezkariak ezin dira behartuta egon ebaz-

pen honen testuko puntu bakoitzarekin, baina uste dut gertakari nabarmena dela hain akordio zabala lortu izana, eta sinesgarritasun handia ematen diela Batzordeei. Pentsatzen dut gaur goizean hizlariak lortutakoaren inguruan hitz egingo dutela.

Nicolo Carandini dk.:

Presidente jauna, jaun-andreak, hitz gutxi batzuk baino ez ditut biltzar honen irekiera saioan eskaini nuen adierazpenari gehitzeko.

Lehen ziurtasun batek indartuta aterako gara Biltzar honetatik: anaiarteko bilera honetan, duela egun gutxi batzuk oso zailak ziruditen muga batzuk gainditu ditugulako ziurtasuna.

Gure zeregin honetan zehar ebazpen praktikoak lantzea izan dugu kontuan, baina, horrez gain, gure gogoia eta asmoa adierazi eta sendotu ditugu, eta horiek baino ezingo dute erein berri dugun hazi ona indartu.

Izan ere, gure gogoen eta indarren arteko adostasun sendo hori adierazteak, azken egunotan Europako lehen Parlamentuan parte hartu izanaren sentsazioa eman digu zenbait unetan. Parlamentu osatugabea, gaitasun mugatuak dituen eta bere buruaren, bere arauen eta bere zereginen bila dabilena, baina duela 700 urte Europako bi muturretan, Ingalaterran eta Sizilian, sortutako munduko lehen parlamentuek adierazitako nahitaezko promesa historiko bera duena.

Pozik utziko dugu Biltzarra, gure lana bete izanak eta Europako bizitza politiko, ekonomikoa eta kulturala ohoratzen duten gizonen ahotsak entzun izanak asebeteta. Gizon horiei gure esker ona eta elkartasun apurtezina eskaintzen diegu, hemen azaleratu diren iritzi-desberdintasun ororen gainetik.

Jarraian, ebazpen politikoari Italiak aurkeztutako zuzenketa atzera bota izanaren arrazoiak azaldu nahi nituzke.

Ebazpen honen idazketa batzordeko kide naizen aldetik, bestela ere zuzenketa ugari aurkeztu direla, eta zuzenketa horiek gure interesekoak diren ikuspuntu eta gai guztiak jorratzen dituztela ohartu naiz.

Politika Batzordearen Ebazpenari ematen diogun lehentasunezko garrantzia kontuan izanik, beharrezkotzat jo dugu, lortzen zaila den akordio baten bilaketa, esku-hartze osagarri baten bidez ez gainkargatzea. Eta beraz, gure boto-eskubidea erabili dugu, gure ikuspuntuari egokitzen zaizkion mozioak babestu eta horren aurkakoak baztertzeko.

Hori eginda, zuen guztion zerbitzura jardun dugula iruditu zaigu.

Lortutako erabakiak oso urrun dira perfektuak izatetik, baina, oro har, gure konzientzia asebetetzen duen akordio baten emaitza dira.

Eta hala, konfiantzaz onartu ditugu Politika Batzordeak gure errealitatean eta aukeretan oinarrituta lortu dituen irtenbide bideragarriak.

Gure gogoeta laburbiltzeko, esan nezake Reynaud jaunaren zuzenketak gure bihotza aldeko izan duela, baina gure arrazoia kontra. Eta arrazoiaren bideari jarraitu diogu.

Ziur gaude sortuko dela, etorkizun hurbilean, Reynaud jaunaren proposamena aplikatzeko aukerarik, baina gaur eskura ditugun tresnak erabiltzera behartuta gaude; izan ere, aurrean dugun arriskuak, gure metodoen hobekuntza ahalbidetzetik urrun, gure lehentasunei ekitea eskatzen du, bihar, hasierako gauzatze-fasea abiaraziko duten ekintza-bitartekoak martxan jar ditzagun.

Ramadier presidenteari gure esker ona adierazten diot, gure lanak kemen eta ja-kinduria handiz zuzendu izanagatik, eta Batzordeko kide gutziei Italiako ordezkartzaren anaiarteko agurra helarazten diet.

Paul Reynaud jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, entzun berri ditugun bi hitzaldietan, nire adiskide Edouard Bonnefous Frantziako Asanblea Nazionaleko Kanpo Arazoetako Batzordeko presidentek eta nik neuk aurkeztutako proposamenari buruzko zenbait erreparo daudela iruditu zait.

Zeri buruzkoa zen proposamena? Nire ustetan, eztabaida sutsuena piztu duen gai bati buruzkoa da: Europako Batzarraren eraketari buruzkoa. Guk herritarrei dei egin behar zaiela iritzi diogu. Batzar hori deitzeko epea eta hura hautatzeko hauteskunde modua erabakitzeari dagokionez, bi gai horiek bigarren mailakotzat jo ditugu, eta prest geunden gure proposamena aldatzeko, horretarako arrazoirik emanez gero.

Gure zuzenketa atzera bota da; batzordeak hartutako erabakiaren alde egin dugu.

Zenbaitetan sutsua izan den eztabaida horretan zehar gertatu diren gorabeherak, ordea —eta sutsua izatea laudorio handia da eztabaida batentzat—, erabat desagertu dira gure oroimenetik. Ez gaude saminduta gure porrotagatik, etorkizunarekiko kezkatuta baizik. Eta kezka horri buruz hitz batzuk esan nahi nituzke.

Gehiengoaren eta gure arteko desadostasunaren errora bagoaz, zer aurkituko dugu? Ez duzuela, funtsean, Europa sortzeko zailtasun izugarriaren aurrean guk dugun beldur-sentsaziorik. Honako hau esan zaigu: «Baina antzinako probintziak batu eta biltzen ziren hiriburuen inguruan!» Bai, egia da. Baina ez ziren ondare pribatu huts bailiran, ezkonsari gisa eskainitako kasuak izan. Burdinaz eta odolez elkartu ziren. Garai zaharretan, probintzia bat erresuma bati atxikitzen zitzaionean, probintzia barruko bizimodua askoz gutxiago eraldatu eta asaldatzen zen gaur egun baino; bizimodu ekonomiko modernoaren konplexutasuna dela eta.

Eta zeregin ikaragarri horren aurrean, ezin dugu eta ez dugu indarra erabili nahi. Gure artean ez dago, Ekialdean ez bezala, bere gogoia ezartzen duen potentzia handi baten rola jokatu duenik.

Eta beraz, gure jarduteko modu bakarra, herrien arteko adostasuna lortzea da. Hori da gure doktrina, gure fedea, eta baita lan izugarria ere. Herritarrak konbentzitu behar ditugu. Herritarrei espiritu europarra barneratu behar diegu, eta guztiok dakizuenek, nazionalismo estu batek oso maiz desitxuratzen du haien iritzia. Gure Kanpo Arazoetako ministroak tapiz berde baten inguruan elkartu eta ados ez jartzea, ez da beren erruagatik gertatzen, bakoitzak bere Parlamentuari zor dion kontu-ema-tea gogoan duelako baizik. Eta bakoitzak badaki bere parlamentua hura aukeratu duten kideen isla dela. Hor datza zailtasuna. Herrialdea konbentzitzea da arazoa: herritarrak dira pentsamoldea aldatu behar dutenak.

Europa egiteko, Europa osatzen duen herri bakoitza bere buruaren gainetik altxatu behar da. Pentsamenduen eta sentimenduen maila gorenera eraman behar da.

Bada, jaun-andreok, nola irits gaitezke herritarrengana? Nola hunki ditzakegu, botoa ingeles, frantses edo holandar gisa ematera deitu beharrean, europar gisa emateko deituta ez bada?

(Txaloak)

Europako Batzarreko diputatuak aukeratzeko egingo den hauteskunde-kanpaina, hainbat ideiak talka egingo dute eta horrela garatuko da izaera europarra.

Hori da eskatu duguna. Hitz egin dezagun orain, adiskide bikaina dudan Anthony Eden jaunak aipatu duen elkartasun horren inguruan eskaini zaigunaz eta bozkatu dugunaz.

Zer da eskaini zaiguna? Herrien gainetik pasatzea eskaini zaigu, nazio-mailako agindua jaso duten egungo diputatu nazionalengana jotzea. Baina horrela aukeratuak batzarra biltzar honen pare-parekoa izango da; izan ere, gu geu gara parlamentu horretako boluntarioak! Eta batzar honek duen zuzendaritza gabezia bera izango du. Hori al da Europak behar duen eta bere asaldura sakonean, isilpean itxaroten duen eremu berria?

Lehentxeago, nire adiskide Paul Ramadier jaunak garaiari aurrea hartu izana aurpegiatu dit. Nire ibilbidean sarritan leporatu izan zaidan gaitzespen polita da. Apaltasun osoz, aitortu behar dut «inkonformista» bat duzuela aurrean. Gerra aurretik konformistek jaurti gintuzten amildegiaren sakonera egiaztatzen dugunean...

(Txaloak)

... zuen baimenarekin, esan dezaket, badugula titulu apal hori mantentzeko eskubidea.

Paul Ramadier jaunak hauxe esan digu: «Baina gu zuek baino azkarrago goaz, hauteskundeak berehala egingo ditugulako!» Bai, Paul Ramadier, azkarrago zoazte, baina ez zoazte hain urrun, parlamentu bakoitzeko hauteskundeen bidez ez baitiezue herrietako masei zirrarak txikiena ere eragingo, eta horrela ez da arazoa konponduko. Zure hitzaldian, hauteskundeak mugaz gaindiko barrutietan egingo direla ere aurreikusi duzu. Baina, ez ote zara, iraultzaile bihurtu Ramadier maitea?

(Barreak, txaloak)

Iraultzaile bakarrak gu ginelakoan nengoen!

(Barreak)

Eta honako hau ere gehitu duzu: «Egun horretan, Europa egingo da!» Eta horixe da, hain zuzen arazoa, baina ez dugu Europa egitea lortzen.

Herenegun, biltzar honetako kiderik gorenetakoa batek, Macmillan jaunak, ministro britainiar ohia bera, gerra garaian denok dakizuen papera bete zuenak eta atsegin osoz gorazarre egiten diodanak kontra egin zidan, kortesia xarmagarritz, frantses jakinduria laburbiltzen duen esaera zahar bat erabiliz. «Zuen esaera zaharra ahaztu duzu!», esan zidan. «Azkar iristeko, joan poliki!». Egia da, Macmillan jauna, jakinduria handiko esaera da bizitza arrunterako, nahiz eta politikariek ez duten beti hark esandakoa betetzen. Baina, itotzear den gizon bati «Azkar iristeko, joan poliki» esatea, nahiko ironia makabroa da!

(Barreak, txaloak)

Ez ezazue zalantzarik egin, jaun-andreok —hau gure desadostasunaren oinarrian dagoen beste puntu bat da eta—, itotzen ari garelakoan nago, eta bertako bizi-maila nabarmen jaitsi arren, gaur egungo Europaren banaketan bizitzen jarrai lezakeen herrialdeetako bat Frantzia izango litzateke; izan ere, dakizuenez, Frantziako lurraldea Erresuma Batuko eta Italiako lurraldeen batura da azalerari dagokionez, baina Frantzia begirada jasotzen ohituta dago eta solidarioa da Europako nazioekin.

Genevako Nazioen Elkartean ez bezala, asko gara hemen, diskurtsoaren musika kontsolamendutzat hartuz, ekiteko ezintasuna onartzeko prest ez gaudenak.

(Txaloak)

Horregatik egin dugu borroka Biltzar honetan. Borrokan jarraituko dugu, eta ziur nago bihar garaipena izango dugula. Jainkoa lagun, ez dadila beranduegi izan!

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ziur nago denok eskertzen diogula Reynaud jaunari bere hitzaldiaren elokuentzia handia, bai eta adierazi duen leialtasuna ere.

Hermann Smitt-Ingebretsen jn.:

Danimarkako, Norvegiako eta Suediako ordezkarien izenean, eta ordezkari horiek Politika Batzordean adierazitako iritzien arabera, honako hau adierazi nahi dut: Onartzen dugu beharrezkoa dela Europako demokraziak batzea, herritarren askatasuna babesteko eta gure herrialdeak berreraikitzeko. Premiazkotzat jotzen dugu denborarik ez galtzea batasun hori gauzatzeko, eta ados gaude Parlamentuko ordezkari hautetsiei Batzar bat eratzeke ebazpenaren eskaerarekin, Europa batu baten antolaketara aztertu eta eztabaida ditzan, eta Europa errealtate politiko batu batean koka dezan, uste baitugu beste ezein Batzarrek, herriak aukeratutako Parlamentuko kideak ez baditu, ez duela behar den aginpidea izango auzi hain garrantzitsu horri irtenbide bat emateko. Baina uste dugu ez dela egokia Politika Batzordeak proposatutako ebazpenari xehetasun gehiegi eranstea edo hitz jakin batzuen gaineko erabakiak hartzea, horrek hurrengo agintariak edo Batzarra lotuegi egotea ekar baitezake, printzipioekin lotutako ekintza askatasuna mugatuz. Eta bereziki uste dugu hori kontuan hartuta Europako Biltzarra ez dela herritarren legezko erakunde demokratikoetan oinarritutako autoritate bat. Politika Batzordeak prozedurarako aukeratutako metodoa Europako ideala, gu guztiok oinarritzat gaituena, modu errealistan gauzatzeko aproposa dela deritzogu. Gure ikuspegiak ez zuen nahikoa babes jaso Politika Batzordearen eztabaidan; dena den, orain adierazi nahiko genuke, argi gera dadin zer defendatzen dugun eta zer ez. Ez gaude ebazpena onestearen aurka, gure interes nagusia Europako lankidetzaren ideia babestea baita.

Presidente jn.:

Jarraian, Arnold jaunak du hitza.

Arnold dk.:

Jaun-andreak, nire adiskide alemaniarrek eta nik neuk eskerrak ematen ditugu Biltzar hain garrantzitsu honetan parte hartzeko aukera emateagatik. Interes handiz jarraitu ditugu Biltzar honetan izandako eztabaidak, eta ahal izan dugun neurrian parte hartu dugu batzordeetan. Itxaropen handiz iritsi ginen Hagara, nazioarteko zuzenbidearen hirira, eta itxaropen horiek hazi besterik ez dira egin, Winston Churchill lehen ministro ohiaren ongietorri hitz bihotz-altxagarriak entzun genituean. Aukera hau baliatu nahiko nuke denei eskerrak emateko Alemaniaren arazo hain korapilatsua, guk geuk egunerokotasunean heldu beharreko hori, ulertzeagatik.

Europako Federazioa gogo eta indar biziz jasotzen dugu, guk, hain herri zatitua izanik, ia egunero sentitzen dugulako batasun eskuzabal bat izateko beharra. Duela 25 urte, merezimendu eta garrantzia handiko Europako estatuburu batzuek Europako herrien federazio baten ideiarekin hazia landatu zuten gu guztiongan. Ideia hori eta ahalegin hori alferrikakoak izan ziren bere garaian, Europako herrien arteko konfiantza urriegia zelako eta mesfidantza handiegia zegoelako.

Une honetan Europaren aldeko indarrak sustatzeko ahalegin guztiak egin behar direla deritzot, Europaren aurkako indarrei lagundu diezaiekeen oro eragozteko.

Mundua, gaur egun, erabaki eta ekintza odoltsuek zeharkatzen dute, zeinak behin-goz bakearen formulazio batera iristea eskatzen baitute, herrien berdintasunaren eta borondate ekonomiko eta kulturalaren defentsaren oinarri izango den bakea lortzeko.

Europa, izango bada, guk nahi dugun heinean izango da.

Presidente jn.:

Mac Guire jaunak du hitza.

Walter Mac Guire jn.:

Atsegin handia da lurralde honetan egotea, non askatasuna eta independentzia gizon adoretzuek kostu handiarekin irabazi zituzten, herritar menderakaitzen debotzio eta erresistentzia heroikoari esker mantenduz.

Robert Salborg koronela eta biok herritar estatubatuar partikular gisa gaude hemen, zuek hemen biltzea eragin duten xede horiekiko interes bizia dugulako, estatubatuarrok zuen ahalegin honetan dugun interesaren lekukotza emateko eta ikuspuntu jakin batzuk adierazteko, estatubatuarrok, oro har, zuei asko eragiten dituzten gai batzuei buruz pentsatzen duguna hobeto ulertzen laguntzeko asmoz.

Adierazten ditugun iritziak ez dira gure iritzi pertsonal hutsa, baizik eta hainbat profil eta lekutako herritar estatubatuar informatuek adierazi dizkiguten iritziak.

Estatu Batuek inoiz baino interes handiagoa dute Europarekiko. Ez da zaila interes hori nondik datorren ulertzea.

Europa interesatzen zaigu gure herritar gehienak europar jatorrikoak direlako eta, jatorri horren bidez, zibilizazio liberalaren oinordetza kristaua eta greko-erromatarra jaso dugulako. Badakigu belaunaldiz belaunaldi garatu den giza garapenaren korronte horren parte garela, eta Europako herritarren bitartez garatu ahal izan ditugula gure pentsamenduan eta jokabidean eragin handia duten zenbait erakunde eta ideia. Europa aske batetik onura kultural handiak iritsiko zaizkigula deritzogu, batez ere musikaren, artearen, literaturaren, zientziaren eta asmakizunen arloetan.

1914tik bi bider eskatu digute Europako gaietan aktiboki parte hartzeko, militarki eta ekonomikoki —bizitza eta baliabide materialetan izugarrizko kostua eraginez—, kontinente hau potentzia bakarrak mendean har ez dezan.

1916an ikasi genuen ezin genuela jarraitu garai hartan European egiten ari ziren borrokatik kanpo. Ikusi genuen Mendebaldeko Europako herrialdeen independentzia mantentzea funtsezkoa zela gure ongizaterako. Hala ere, herrialde horiei askatasuna mantentzen edo berreskuratzen arrakastaz lagundu ondoren, gure buruzagiek erabaki zuten Nazioen Elkartearen bidez lankidetzan ez aritzea, gure herritar gehienek «atzerriko korapilo» zeritzen horietatik kanpo geratu nahi zutela uste zutelako.

1933an, Alemania naziak Txekoslovakia hartu zuenean, eta handik gutxira Poloniaren inbasioa gertatu zenean, argi geratu zen beste mehatxu bat sortu zela; ondoren, 1940ko udaberrian Herbehereak, Belgika eta Frantzia inbaditu zituztenean, urruntasun edo axolagabekeria sentsazioak erabat desagertu ziren. Une horretatik aurrera, argi izan dugu Ingalaterrari eta arerio komuna garaitzeko gurekin lankidetzan aritu nahi duten beste herrialde guztiei lagundu behar diegula.

Gure ahalegin bateratuek garaipen militarra ekarri ziguten berriro ere. Gure buruzagiek espero zuten egiteko komun horretatik Kontinentea berreraikitzeke ahalegin komuna sortzea, Europako herritar guztiek beren ekonomiak suspertu eta bizibaldintzak hobetu ahal izateko. Itxaropen hori etsipenera kondenatua zegoen, ordea.

Orain, berriro geratu gara harrituta Txekoslovakian gertatu denarekin. Badakigu gure ongizatea etsai are arriskutsuago batek mehatxatzen duela beste behin ere, zeinak metodo sotilekin jarduten baitu, eta askatasunzaleak diren komunitateek zailtasunak baitituzte hari aurre egiteko, non eta etsaiak erabiltzen dituen metodo berberak erabiltzen ez dituzten; baina hori ezinezkoa da, metodo horiek gure oinarritzko moralaren eta filosofiaren aurka doazelako. Ikusi dugu gobernuak nola ahultzen ari diren, oportunistak politikoez lagundutako bosgarren zutabe amarrutsuen bidez, talde minoritarioek ezarritako estatu polizialen bidez, oposizio oro gupidarik gabe sarraskituz, eta mendebaldeko zibilizazioaren ezaugarri diren giza askatasun ugari ezabatuz. Orain badakigu European bakerako eta egonkortasunerako mehatxu hori gainditu arte, Estatu Batuetan ezin dugula segurtasun sentsaziorik eduki.

Ikuspegi ekonomiko batetik, Europa birgaitzea eta bakea ezartzea interesatzen zaigu. Gure kanpo merkataritza oso txikia da gure barne merkataritzarekin alderatuta, baina, hala ere, gure ekonomiaren funtsezko zati bat da, gure herritarren enplegu osoa bermatzen laguntzen baitu. Kanpo merkataritzak mundu baketsu batean soilik egin dezake gora.

Espero dugu Mendebaldeko European birgaitzeak Ekialdeko European eragin sakon eta onuragarria izatea, eta Ekialdeko Europako herritarrek, denborarekin, zuekin bat egiteko aukera izatea, herritar guztien mesederako.

Oso adiskidetsuak ez diren zirkulu batzuetan, Estatu Batuak inperialistak direnaren baieztapen zentzugabea egin da, eta Europako ekonomia indartsu bat berrezartzeko lankidetzan aritzeak Europa ustiatzea ekarriko duela, Europaren kaltetan.

Ez dago beharrik hemen, Europako herritarren ordezkartza honen aurrean, Estatu Batuei faltsuki egotzitako inperialismo horren aurrean defendatzeko.

Estatubatuarron izaera ez da inperialista. Gure hiritarrek ez dute nazio konkistatzaile baten izaera oldarkorra. Gerra gorroto dugu eta ohore nazionala bidezko harreman nazionalan oinarritzen dela uste dugu. Ez dugu, ez Europako zatirik, ez Europaren koloniarik gutzizatzen. Oraindik erabat populatuta ez dagoen kontinente batean bizi gara, eta hurrengo belaunaldiak bertan garatzeko aukerak izango dituzte.

Gure nazioa ustiapen politika kolonial batetik askatzeko geure borroka propioaren ondorioz sortu zen.

Hemen bildu zareten guztiek badakizue inperialismo salaketa horiek nork egiten dituen edo nork inspiratutakoak diren: kontrola duten nonahi adierazpen askatasuna eta bilera askatasuna deuseztatu dutenek, jarduera terroristak ezarri dituztenek, giza duintasuna suntsitu dutenek eta giza harremanak bihozgabetu dituztenek. Salaketa horiek boterea komunisten eta nahastuta dauden idealisten laguntzarekin lortu nahi duten oportunistei soilik dagozkie. Ez ditugu salaketa horiek onartzen eta, egiaz, ez genieke jaramonik ere egin behar. Benetan egiten dugunagatik epaitzeko eskatzen dugu, eta ez borondate txarreko pertsona batzuek faltsuki egotzen digutenagatik.

Ez dugu esportatu nahi, ez gure sistema politikoa, ez gure sistema ekonomikoa. Edozein sistemarekin aritu gaitezke lankidetzan, baldin eta erabakiak hartzeko oinarri benetan demokratikoak baliatzen badira, eta gizabanakoek oinarritzko eskubide eta askatasun demokratikoak bermatuta badituzte. Esparru horretan, atseginez aritzen gara lankidetzan herrialde guztietako herritarrekin, haien bizi-baldintzak eta seme-alabenak hobetu nahi dituen ororekin, eta helburu hori lortzeko behar diren ahaleginak egiteko prest dagoen ororekin.

Espero dugu eta uste dugu Marshall Plana izenez ezaguna den Europa Susepertzeko Programaren esparruan elkarrekin egingo dugun lankidetzan onuragarria izango dela, bai zuentzat, bai guretzat. Guk lor ditzakegun etekin ekonomikoak txikiak dira parte hartzen duzuen horiek metatuko dituzuenekin alderatuta. Ezin da esan astuna denik laguntza horri ezartzen zaion baldintza, hau da, zuen artean lankidetzan aritzea zuen arazoei irtenbide komunak bilatzeko, txanpona egonkortzeko eta ekoizpena areagotzeko, adibidez.

Idealismo handiko pertsonak gara, baina baita praktikoak ere. Gure herrialde zabalaren garapen ekonomikoa Estatu Batuetako bizimodu deritzonari esker soilik izan da posible, hau da, asmamenean eta arrisku pertsonaletan oinarritutako bizimoduari esker. Horri esker, Estatu Batuetako batez besteko herritarrak beste edozein

herrialdetako bizi maila baino askoz handiagoa lortu du. Egia da, hein handi batean, hori gure baliabide natural handiei egotz dakiokeela. Baina hori ez da nahikoa emaitza azaltzeko. Hego Amerikak eta Errusiako eta Siberiako eremuek baliabide ugari dituzte, eta europarrek lurralde horietako garapen ekonomikoari guk baino lehenago ekin zioten, baina emaitzak desberdinak dira erabat. Alde nagusia, dirudienez, norbanakoen ekimenari eta enpresei leku handia eman diegula da.

Ekiteko eta enpresarako espiritu horrekin batera, giza berdintasunaren zentzua dugu, gizonenganako eta emakumeenganako errespetua, guztiontzako hezkuntza aukera ugariak eskainiz, klaseagatiko zatiketarik ezarri gabe eta jeloskortasunik gabe. Gehiengoaren iritziak errespetatzen ditugu, eta alderdi politiko batek lehia handiko kanpaina baten ondoren hauteskunde batzuk galtzen baditu, emaitza onartzen du hurrengo hauteskundeetara arte.

Estatubatuarrak erlijioen arteko bakea eta kultu askatasuna ditugu. Herri erlijio-soa gara, ez gaude oso kezkatuta teologiarekin, baina erlijioa interesatzen zaigu, bizitzako misterioei buruzko gure galderentzako erantzun egokiak ematen dizkigulako. Jainkoaren aitatasunean eta gizonaren anaitasunean sinestea oso zabaldua dago erlijio sinesmen guztietako kideen artean.

Testuinguru horretan uler daiteke ondoen estatubatuarren eskuzabaltasuna. Besteiei laguntzea egiteko gisa ulertzen dugu.

Europari suspertzen laguntzea gustatzen zaigu, baina ez dugu gure dirua alferrik gastatu nahi. Gure laguntzak zuen indar eraikitzaileak martxan jartzeko balio dezakeela uste dugu, baina zuen esku dago zuen ekimen propioak garatzea, ekitea eta zuen buruari laguntzea aurrera egiteko. Europa europarrek soilik salba dezakete.

Kontsolamendu eta segurtasun iturri handia izan beharko litzateke zuentzat Europa Suspertzeko Programa ez dela soilik estatubatuarrak garatutako eta abiarazitako politika bat. Ezta gure alderdi politikoetako batek bakarrik proposatutako politika bat ere. Bi alderdien babesak bermatzen du ez dela atzera botako alderdi batek edo besteak kontrola galtzen badu hautetsontzietan huts egiteagatik. Gaitasun politiko eraikitzailean aurrera eramaten ari garen «abentura» handi honek gure bi alderdi nagusien ahalegin bateratuak ordezkatzeko ditu eta, beraz, ziurtatuta dauka bere jarraipena, udazken honetako gure hauteskundeetako emaitzak gorabehera. Vandenberg jaunaren eta Herter jaunaren iritziak, neurri handi batean, alderdi errepublikar osoarenak dira, eta gure herrialdeko lidergoan gerta daitekeen edozein aldaketak ez du eragingo Estatu Batuek zuen suspertzean duen parte hartzean. Iristear den lan-kidetza gogoko baduzue —eta zalantza gutxi ditugu horri buruz—, hasierako programa zabaldu eta hedatu egingo da.

Munduan egonkortasuna berriz ezartzeko, bakearen kausarekiko konpromiso sendoa duen Europa bateratu bat egon behar dela uste dugu, eta bateratze prozesu

horrek azkar aurrera egiteko garaia iritsi dela deritzogu. Hasieran Europa osoa sartzea ezinezkoa bada, zuek ordezkatzan dituzuen Europako estatuek hasierako urratsak eman behar dituztela uste dugu, batasun osoa etorkizunerako utziz, aldeko baldintzek ahalbidetzen dutenerako.

Gure Askatasunaren Gerraren ondoren, zenbait urtez, estatubatuarrak ados agertu ginen hamahiru Estatu subirano izateko, Estatu bakoitzak berez botere handirik ez bazuen ere. 1787an egin genuen Konstituzioaren Konbentzioaren aktak aztertuz gero, ikus daiteke estatu asko uzkur zeudela Batasun Federalari subiranotasun nahikoa transferitzeko eta hura benetan eraginkor egiteko. Baina, azken batean, atzerritarren esku-hartzearen beldurrak bultzatuta, behar adina subiranotasun eman zioten gure Batasun Federalari, eraginkortasunez funtzionatzeko aukera izan zezan.

Europako Federazio batek eraginkortasunez jardutea ahalbidetuko dion agintaritzaz izan beharko luke, eta federazio hori osatzen duten estatu guztien baliabideak batera aplikatu beharko lituzke, haien segurtasuna eta suspertzea bermatzeko.

Estatu Batuetako herritarrek batasunaren alde egiten dituzuen ahalegin guztiak txalotuko dituzte. Uste dugu horrela zuen posizioa indartuko duzuela, gerraren mehatxua desagerraraziko duzuela, zuen merkataritza eta negozioak suspertuko dituzuela, zuen kultura bananduak zainduko dituzuela eta zuen bizi-maila hobetuko duzuela. Europa batu eta hain indartsu bat gure bazkide boteretsu eta gaitasun handiko gisa edukita, elkarrekin jardun dezakegu mundu hobe bat eraikitzeko, gure ondare kulturala mantendu eta aberastu dezakegu, eta pixkanaka hobetu ahal izango dugu mundu osoko gizon, emakume eta haurren bizi-maila.

Presidente jn.:

Biltzarkideok, oraindik zortzi hizlari ditut zerrendan eta, uste dut ados egongo zaretela hizlari horiei beren mintzaldiak ahalik eta gehien mugatzeko eskatzen badiet.

(Adostasuna agertu dute)

T. Romer jn.:

Presidente jauna, jaun-andreak, Errumaniako nire lankide bikainak inaugurazio-saioan egindako dei adierazgarriari erantzunez, Erdialdeko eta Ekialdeko Europako herrialdeetako bozeramaileei Biltzar honetako ateak parez pare irekitzea erabaki duzue. Keinua eskuzabala eta beharrezkoa izan da, Europako elkartasunaren adierazgarria. Zentzutasun politikoa agertzen duen keinua.

Poloniarra, eta beraz, europarra naizen aldetik, gure erabateko poztasuna adierazi nahi nuke eta baita erabaki horren ondorioez labur-labur hitz egin ere.

Erabaki horrek nazioartean konplikazioak sortzearen beldurak entzun ditugu hemen. Utz iezadazue, lehenik eta behin, beldur horiek adierazi dituztenak lasaitzen. Guk ere ulertzen eta partekatzen dugu europar batasunaz duzuen ikusmoldearen funtsa, eta bide horretan, gure lanetan, ez diogu inori jarrera oldarkorrik agertuko. Gure jarrera eraikitzailea da eta ziur naiz horrela izaten jarraituko duela.

Hala eta guztiz ere, erabakiak inor iraintzen badu, ez da gugatik izango; aitzitik, Biltzar honen obra komunagatik, europar batasunaren obragatik irainduko da, eta hemen, ziurtasunez diot, ez dago atzera egiterik.

Ez gara hona egoera baretzera etorri; segurtasunean, justizian, askatasunean eta giza duintasunean oinarritutako bakea eraikitzea baizik.

Independentziaren aldeko borroka luzean, nire herrialdeak, Poloniak, gobernue-tan baino, Mendebaldeko herrietan jarri du bere itxaropena. Ofiziala ez izanik ere, herrien borondatea benetan ordezkatzan duen ekimen batek Europa eraiki eta ber-rantolatzeko lanak hasi dituen honetan, ezin dugu ekimen hori diplomazia soti-letan trabatuta gelditi dadin utzi! Zoritxarreko gerra honetan gobernu-ardurak par-tekatu dituen ibilbide luzeko diplomazialaria naizen aldetik, argi eta garbi esan dezaket elkarrekin eraiki beharreko obraren lehen etapa arrakastatsu hau iruditzen zaidala Biltzar honen berehalako emaitza. Oraingoz askatasun demokratikoetatik eta Mendebaldeko bizitza-ikuskeratik urrun dauden Europako hainbat herrik sufritzen jarraitzen duten arren, eta haien ezinegona zilegi den arren, lan honek etapaz etapa egin behar du aurrera nire ustez.

Une honetan, lerro zentzugabe eta lotsagarri batek bitan banatzen du Europa, askatasunaren eta zapalkuntzaren arteko hesi bihurtuz. Lerro horrek gizonak eta erakundeak bereizten ditu, baina ez ditu bereizten haien gogoak eta itxaropenak. Inongo hesik ez du mila urteko Mendebaldeko zibilizazioa ezabatuko. Inongo he-sik ez du isilaraziko Chopinen harmonia hilezkorra, ez eta Nobel Saridunen literatur edo zientzia lanak ere. Inongo hesik ez du bere herrialdearen handitasuna bere es-kuekin eraikitzen duen langilea otzanduko. Baina, oztopo horrek dirauen bitartean, Erdialdeko eta Ekialdeko Europako herrien benetako sentimenduak ezagutarazi eta haiek Europako batasunaren obran parte hartzeko beharra aldarrikatzeaz gain, beren burua entzunarazteko baliabideak bermatu behar dizkiezue herri horiei.

Eta aurreko egunetan hartu duzuen erabakiak posible egin du hori. Atsegin han-diz hartu dut erabaki hori, jaun-andreok, eta egiten dudan interpretazioaren ara-bera, gure lanketan topatuko dugu modu egokirik Erdialdeko eta Ekialdeko Euro-pako herrietako atzerriko ordezkari kualifikatuei gure ebazpenen ondorioz sortutako organo erabakitzaile eta betearazletan parte hartzeko aukera emateko.

Baldintza horietan eta sentipen horrekin, pozarren hartzen ditut Biltzar honen emaitzak. Altzairuzko oihaletik haraindiko herrialdeek batasunaren obra handiari

beren fede osoaz gain, beren itxaropen guztia eta ahal duten neurrian, beren laguntzarik zintzoena ere emango diotela baieztatu dezakedala uste dut.

(Txaloak)

Indalecio Prieto jn.:

Biltzar honetako zenbait ebazpenek ukatu egiten diote gaurko Espainia ofizialari etorkizuneko Europa bateraturako sarbidea. Koordinazio Batzordeak bere komunikazioan hasieratik adierazi duen eta geroago Politika Batzordearen erabakiek berretsitako jarrera hori bidezkoa da. Franco jeneralak, Hitler eta Mussoliniren lagunak, pertsonifikatutako erregimena mundu osoaren aurrean kondenatu da. Baina bereizi egin behar dira Espainia ofizial eta despotiko hori eta funtsean liberala den Espainiako herria. Beharrezko bereizketa hori argi eta garbi egin da hemen, eta hasieratik gainera; izan ere Biltzarreraren etorritako espainiarrak erbesteratuak izan dira, borrokatu duten diktadurari men egin nahi ez izateagatik. Bereizketa nabarmenduta geratu da bilkura hau Francoren gobernu gaitzetsi duten nazioarteko beste adierazpen batzuekin lotu denean, hala nola Britainia Handiak, Frantziak eta Estatu Batuek 1946ko martxoaren 4an sinatutako oharrean jasotakoekin eta NBEk urte bereko abenduaren 12an estatu kide guztiei egindako gomendioetan jasotakoekin. Hiruko ohar horretan oinarritu da Estatu Batuen ebazpena, eta behin-behineko gobernu bat ezartzea gomendatzen du, amnistia politikoa emateko, erbesteratuen itzulerara ahalbidetzeko, askatasunak berrezartzeko eta herriari askatasunez bozkatu eta erregimen bat eta gobernu bat aukeratzeko aukera emateko.

Eta hemen ere esan da hori dela Espainiak Europaren batasunean parte hartu ahal izateko baldintza bakarra.

Langileen Alderdi Sozialista eta Langileen Batasun Orokorra, hots, Espainiako erakunde politiko eta sindikal boteretsuenak, irtenbide horren alde agertu dira dagoeneko eta espainiar guztiak batzeko nahia adierazi dute bi totalitarismoen, hots, falangismoaren eta komunismoaren jarraitzaileak izan ezik.

Langileen Alderdi Sozialistaren eta Langileen Batasun Orokorren lerroetan borrokatzen naiz ni, eta bi erakunde boteretsu horien izenean haien baldintzarik eta erreparorik gabeko atxikimendua aldarrikatzen diot tribuna honi, hemen azaldutako helburuen aurretiazko azterketak zuek onartutakoak baino ondorio are irmoagotara naramalako. Ziur nago Espainiako herria, Alderdi Sozialistak eta Langileen Batasun Orokorrek hein handi batean ordezkatuak, gogo berberaz mintzatuko litzatekeela.

Pentsa ezazue ez ote dagokizuen zuei, herri boteretsuei, urte luzeetan falangismoaren uztarripean sufritu duen eta oraindik ere sufritzen jarraitzen duen herri baten nahimenaren adierazpena bideratzea, bera izan delarik, herri guztien artean totalitarismoaren aurka agertu den lehena, beste herrialde batzuk otzanki men egin

zioten bitartean. Italiarrak eta Alemaniarrak atzerriko laguntzari esker askatu ziren uztarritik. Baina herrialde bakar bat ere ez da joan Espainiari laguntzera.

Aitzitik, Espainia ordezkatu eta doilortu nahi izan duen tirania odoltsua atzerri-tarrek ezarria izan da. Guri laguntzeko betebeharrak moral eta materiala zutenek axola-gabe ikusi dute Espainiako erakunde demokratiko legitimoen hilketa zitala.

Gure errepublika alde batera utzi eta Italiak eta Alemaniak militar matxinatuei laguntza lotsagabea bidaltzea ahalbidetu zuen esku-hartzerik eza, nazioarteko hipo-krisiaren adibide dena, jarrera axolagabea eta pasiboa da, krimena da.

Espainiako herritarrek nazismoaren eta faxismoaren gainean lortutako garaipe-naz gozatzeko eskubidea izan behar lukete. Zorigaitz horiei aurre egiteko ahalegi-nean bizia eman duten milioi bat anai-arreben sakrifizioetik datorkie eskubide hori, jakinik kopuru hori proportzionalki handiagoa dela antzeko borroka egin duten beste herri batzuen baina; baina espainiarrek harriduraz eta desilusioz egiaztatu dute nazismoaren eta faxismoaren oinordeko den falangismoaren sendotzea; alia-tuen lagun zintzoak izan direnak kartzelan daude orain, eta haien etsai sutsuak izan direnak, berriz, adeitasun handiegiz tratatzen dituzte garaileek.

Horri guztiari buruz aurreiritzirik gabeko hausnarketa serioa eginez gero, Espai-niarekiko dituzuen erantzukizunez eta betebeharrez jabetuko zarete; Espainia Eu-ropa osoari eragiten dion tirania baten biktima baita.

Koordinazio Batzordearen txostenak dio «Europako indar armatu bateratua bi-dal litekeela, herritarrei askatasunez bozkatzeko aukera ziurtatzeko eta beren askata-sunak berrezarriko dituen parlamentu berria aukeratzeko». Espainiarrok gure aska-tasunak berrezarri nahi ditugu, eta parlamentua horren giltzarria izatea nahi dugu, baina ez dugu inoiz eskatu aipatu berri ditudan hitzek iradokitzen dutena.

Ez dugu halakorik eskatzen, ez da beharrezkoa. Askoz gutxiagorekin konforma-tzen gara. Pozik egongo ginateke Franco benetan bakartuta balego, eta isolamendu hori ez balitz haren ordezkari-tza diplomatikoak murrizteko formula hutsalera muga-tuko.

Diktadore oro ziniko hutsa da, herrialdeko eragilerik onenen iritzia-aren inguruko axolarik ez duena. Ulertzen ez duen, ulertu nahi ez duen edo, hobeto esanda, mes-pretxatzen duen hizkuntza da hori. Berdin zaio hura errespetatzen dugun ala ez.

Baina oso bestelakoa litzateke bizirauteko baliabideak galduko balitu.

Orduan, harroputza izanik ere, amore emango luke. Francok ez du amore ema-ten, Europak, Biltzar honetan hain bikain ordezkatuak, bizirauteko baliabideak ematen dizkiolako. Diktadura desagertzen ikusi nahi badugu, dituen baliabideak kendu behar dizkiogu. Eta hori zuen esku dago. Europaren susperraldia ezin da lortu Espainia gabe. Bertan behar adina garatu ez den nekazaritzak, bere ekoizpena

handi lezake eguzkiak erretzen dituen lurak ureztatuko bagenu, eta baliabide hidroelektriko ugari eman ditzaketen ibaien emaria alferrik galduko ez balitz.

Trenbide-sareak, gaur egun hein handi batean suntsituta dagoenak, ez luke trenbide-zabalera ezberdina mantendu behar, Europako komunikazio-sarearen barruan isolatutako sistema eratuz eta trenbide-zirkulazioa oztopatu eta motelduz. Mineral-aztarnategiek lehengai baliotsuak eskaintzen dituzte. Industria astuna, azpigaratua izan arren, esanguratsua izango da, behin barneko arriskuetatik askatuta, kontinentearen batasun politikoa lortzeko lan egiten duen Europako erkidego batean.

Gauza bera esan daiteke ontzigitzari dagokionean. Abeltzaintzaren berregituraketak elikagaien ekoizpena areagotu dezake. Marshall Planaren gisako laguntza ekonomikoko plan batek, Espainia berrantolatzeko aukera eman dezake. Espainiaren kokapen estrategiko aparta faktore eraginkorra izan liteke Mendebaldeko Europaren defentsan eta Mediterraneoko Balear Uharteek, Atlantikoko Kanariar Uharteek eta Afrika iparraldeko eta mendebaldeko kostaldeko jabetzek eta defentsarako oinarri baliotsuak eskaini ditzakete.

Baina, batez ere, arrazoi askorengatik Mendebaldeko Europaren aliatu naturala den kontinente amerikarraren zibilizazioa aurkitu eta lagundu duen espiritu hilezkorra ekarriko luke Espainiak lankidetzara horretara.

Horrela, Espainiak ekarpen nahikoa egin diezaieke Europako gainerako herrialdeei, trukean bere ekonomiak behar duen laguntza jasotzeko.

Espainiak, gainerako nazioek bezala, bere subiranotasunari mugak jarritz egingo luke bere lekua Europan, bere izaera indartsu eta originaletik ezer galdu beharrik gabe, eta prest legoke den guztia Europako Federazioari eskaintzeko, hau da, bere iragana, orainaldia eta etorkizuna. Eta Parlamentuan hogeita hamar urtez ordezkatu dudan herrialde baten ordezkari naizen aldetik, baieztatu egin dezaket esandakoa.

Orain boterea dutenek baino oinarri gehiago dut nik Espainiaren izenean hitz egiteko.

Amaitu baino lehen, duela hilabete batzuk Espainia Francoren hondamenditik salbatu nahi duten gainerako espainiar guztiei egindako deia berri nahi nuke. Espainia bakearen helduleku bihurtzeko dudak gogo sutuaren lekukotzat hartzen zaituztet; noiz berpiztu daitezkeen eta haizeak haren txinpartak nora barreiatu ditzakeen ez dakigun liskar-zuziak itzaliz. Gehiago esango dut. Antifrankiston artean, sor daitezkeen eta akordioa lortzea zail dezakeen edozein liskar bidera dezazuen eskatzen dizuet.

Hau da, Alderdi Sozialistak zuen esku uzten du Europa bateratzeko Hagan sortzen diren erakundeen arbitrajea, baldin eta onartu nahi baduzue. Espainia berehala jarriko da zuen alde, hala nahi baduzue. Jainkoak nahi beza Ekialdeko Europako beste herrialde batzuen atxikimendua erraztasun berberaz lortzea.

Europaren mendebaldeko muturrean, Espainia gogotsu dago zuei laguntzeko, baina bidea erraztu behar diozue; Europaren batasuna gertatuko da, ziur egon zaitzekete. Baina, nork batuko du? Ez baduzue erabakitasunez eta azkartasunez aurrera egiten, azkarragoak eta ausartagoak diren beste batzuek egingo dute zuen ordeza. Kasu horretan, Europa estatu basailuen batasun bihurtuko da, boteretsuenari helzen dion morrontza zital baten lokarriak estututa.

Eta guk estatu askeen batasuna nahi dugu, morrontza guztietatik at; bakea sinbolotzat duen gizateriarekiko maitasunaren morrontza santua salbu.

Leon Maccas jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, ohorea da niretzat, Greziaren izenean, Biltzar honetako lanen amaiera agurtzea; etorkizuneko ahalegin handiaren hasiera den amaiera honetan.

Gure ordezkartzaren izenean, Winston Churchilli gorazarre egin nahi diot bihoztez; egungo europarren erregeak K.a. XII. mendean greziar guztiak batu zituen Agamemnon erregea gogorarazten dit; eta bere Ifigenia sakrifikatu eta Troiako gerra egin beharrik ez izatea opa diot.

Ohorea da gure ordezkartzaren izenean, Politika Batzordeko presidente Paul Ramadier jauna omentzea ere. Hari esker erabat irmo eta oso modu aktiboan eta erabilgarrian lan egin ahal izan du batzorde honek.

Harrera egin digun herrialdeari, Holandari, ere gorazarre egin nahi nioke: bertako Spinozaren eta Grocioren itzalak gure inguruan jirabiraka dabilzkigu, zuzenbide-aholkuak, jakinduria-aholkuak eta askatasun-aholkuak emanez.

Erasmok askatasuna eman digu, Grociok zuzenbidea agindu eta Spinozak filosofia eskaini; ea gure lana ez den haren filosofiako *sub specie aeternitatis* bihurtzen.

Gure batzordea mistizismo handikoa da. Guztiei irekitako Eliza osatzen dugu, eta hark, halaber, urrundu egiten ditu heretikoak, faxismo zaharkituaren ideari gogotsu eusten diotenak edota bere erregimen berriak babesten dituztenak, askatasunaren beldur izanik, askatasun bakarra onartzen dutenak: beldurraren askatasuna.

(Txaloak)

Gure Eliza zabalik dago, jaun-andreok; gure atea denontzat zabalik daude, baina esan dezagun argi, bihurtutako eta askatutako gizonak hartuko ditugu gurean; konkistatzaileek, sabotatzaileek eta erasotzaileek ez dituzte gure atea zeharkatuko.

Ez daukat Batzordeak egindako lana laburbildu beharrik; besterik gabe, Greziaren izenean esan nahi dut Erresuma Batuko eta Frantziako Parlamentuek aurkeztu eta onartutako antzeko ekimenari bati erantzunez, gure Parlamentuak aho batez

proposatu duela gure Konstituzioan artikulua berezi bat sartzea, eta harekin Europako herri libreen askatasun politikoa, herritartasun-erkidegoa eta justizia soziala ezarriko dituzten eskualde-akordio handiak sustatu eta onestea espero dugula.

Jakina, askoz urrunago joango gara eta zailtasun handiei aurre egin beharko diegu. Zailtasunak sortuko dira konstituzioari dagokionez. Nahiko delikatuak izan arren, errealitateari erantzuten diote halakoek. Europa batu honek Europako ekialdean edo Atlantikoaren beste aldean kristalizatuta dauden beste giza talde handiekin izango dituen harremanetatik sortuko dira gure zailtasun handienak, besteak beste.

Baina gure printzipioei irmo eusten badiegu, hutsik gabeko batasuna lortzen badugu eta behar bezain indartsuak bagara, gure gogoan grabatuta geratuko den justiziaren izenean, ziur nago adiskidetasunezko harreman oparoak izango ditugula Ekialdeko Europarekin eta horiei esker, Grezian askatasuna lortu ezik, «askatasun preziatu» hori Ekialdeko herrietara eramateko aukera izango dugula.

(Txaloak)

Ameriketako Estatu Batuei dagokienez, Europari eta Greziari emandako babesaren omendu nahi nuke. Truman presidentea agurtu nahi nuke, Marshall jeneralarekin batera Europa batu bat berreraikitze ahalegin guztiak egiten ari baita.

Eta, jarraian, hainbeste sufritzen eta odolusten ari den Greziari minutu batzuk eskaintzeko baimena eskatzen diot presidenteari.

Gaineratu nahi nuke Greziaren auzia sinbolikoa dela eta Biltzarrek garrantzi handia eman behar diola.

«Europar on» gisa hitz egin dut, horrela hitz egiten jarraitzen dut eta gisa horretan beste hitz batzuk esango ditut nire herrialdearen alde. Denok dakizue zer egin duen Greziak borroka komunaren alde. Bere eginahal horretan, odola eman du, estuasunei aurre egin die eta, zoritxarrez, borrokan murgildu da. Bada, borroka horretan Europaren batasunaren alde borrokatzen garela sentitzen dugu, Europa osoaren alde.

(Txaloak)

Iruditzen zait ezein demokraziari, eta kasu honetan zoritxarrez gerran jarraitzen duen Greziaren demokraziari, kritika errazen orde, mirespen-omenaldiak eta elkartasun-adierazpenak zor zaizkiola.

(Txaloak)

Eta orain, presidente jauna, antzinako greziar baten hitz batzuk gogoratu nahi nituzke. Honako hauek ez dira nire hitzak, Peloponesoko gerraren hasieran, Tuzididesek lazedemoniarren aurrean azaldu ziren enbaxadore korintoarren ahotan jarritakoak baizik: «Bilera honetarako deia ez duzue gu sufritzen hasi baino lehen egin, borroka betean gaudenean baizik.

Beraz, besteei baino zeresan handiagoa dagokigu, kexatzeko arrazoi handiagoa baitugu, gure aurkariak sufriarazi digutena eta zuen arreta gabezia kontuan izanik.

Greziaren bidegabekeria eragin dutenak etsai ikusezinak balira, zuen burua azter dezazuen eskatzeko autoritatea izango genuke, zuek izan ez zaitezten.

Baina zertarako hitz egin orain luze menperatutako lehen biktima izango direnei eta beste batzuk menderatzeko mehatxua egiten dutenei buruz!».

Eta Tuzididesek honako hau esanez bukatu zuen: «Egiaz, menperatzaileak ez dira askatasuna ezabatzen dutenak bakarrik; menperatzaile dira, askatzaile izatearen bertutea aldarrikatuz, esklabutza-mehatxua ezabatzeko gai izanik, hura ezabatzen ez dutenak ere».

(Txaloak)

Jaunak, Tuzididesen hitz horiek gure Biltzarraren irismen moralaren berri ematen dute. Biltzar honek arrakasta izango du. Europa batua biziko da. Europa batua emankorra eta ederra izango da funtsezko baldintza batekin; herrien arteko moralatasunean oinarritzeko baldintzarekin.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ludwig jaunak du orain hitza.

Eduard Ludwig dk.:

Presidente jauna, jaun-andreok, Austriako ordezkartzaren izenean, ohore handiz adierazten dizuet Hagako Biltzarrak une hau Europako eta munduko politikako inflexio-puntu handia izan daitekeenaren uste sendoa eman digula. Umekeria litzateke dauden zailtasun arantzatsuei muzin egitea: horiek desagerraraztea izango da gure betebeharr nagusia.

Baina gehiegikeriarik gabe esan dezakegu etorkizuneko lanetarako oinarri sendo bat aurkitu dugula. Politika Batzordeak bere indar guztiz lan egin du, presidenteari esker, eta gure kontinentearen eraketa modernoari buruzko gutun berri bat sortzen ari dela ikusi dugu. Herrien amets zaharra zena itxura hartzen ari da.

Baina ez gaitezen okertu. Beharrezkoa da gauzatze-etapan sartzea. Zer esan nahi du hitz honek? Gobernuen eta Hagako Biltzarraren ahaleginak sinkronizatzen saiatu behar dugula esan nahi du. Behin oinarritzko lankidetzara hori aurkitu ondoren, zailantzarik gabe, azken arrakasta ziurtatuta egongo da.

Badakigu politikak poliki-poliki egiten duela aurrera, eta azken hiru urte pasatxo hauetan, intentsitate handiegiz sentitu dugu hori austriarrok. Baina orain hausnar-

tzeari utzi eta ekin egin behar du politikak; gure ideiak gauzatzea baita bizi-berme bakarra.

Zuzenketa ugari entzun ditugu, eta denak ez dira baliagarriak izango. Baina guztiok abiarazitako ideia handiak izan behar du benetako gidari.

Austriako ordezkariak baimena ematen dit gure babesaren emateko. Zuekin lan egingo dugu erabateko adostasunean, eta zuek gurekin lan egingo duzue. Horrela, Europan bakea eta oparotasuna lortzeko gotorleku sendoa eratuko dugu.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Gavrilovic jaunak du hitza.

Milan Gavrilovic dk.:

Jaun-andreok, azken egunetan hartutako erabakia txalotu nahi dut. Europaren batasun moralaren ezarriak Biltzar honetan. Nola eraiki genezake Europa politiko eta ekonomiko bat elkarrenganako mesfidantzaz? Nola lor genezake batasun ekonomikoa, atak nonahi ixten baditugu eta Europa erdia hermetikoki itxita aurkitzen badugu?

Batasun moralaren zen lortu beharreko aurrerapausorik garrantzitsuenak. Batzar honen baitan lortu da batasun moral hori. Eskubide eta arrazoi guztia dugu denok geure burua zoriontzeko.

Presidente jauna, zure baimenarekin, Britainia Handia eta gaur haren mugimenduen bat egin duten nazio guztiak txalotu nahi nituzke. Eskerrik asko!

Presidente jn.:

Hale jauna da hurrengo hizlaria.

Leslie Hale jn.:

Churchill jaunak hain elokuentzia eta eskuzabaltasun handiz inauguratu zuen Biltzar hau Herbehereetako herritarren mugarik gabeko abegi onari esker soilik izan da posible. Biltzar honek erakutsi du hainbat naziotako herritarrek, sinesmen eta irizki politiko askotakoek, elkarrekin lan egin dezaketela helburu komun eta jator baten alde, lankidetzan, adiskidetasunez eta elkar ulertuz. Han-hemenka, noski, egon dira desadostasun txiki batzuk, baina gutxiengoaren eskubideak noizean behin lasaitasunez aurkeztu dira eta adeitsuki onartu dira. Horri buruz zerbait aipatu nahiko

nuke. Britainia Handiko ordezkarietzako kideentzat —eta, presidente jauna, hezibide oneko arraza izateaz harro gaude—, azalpena da inoiz zakarrak izatekotan, maitasun eta errespetu berezia diegun pertsonekin izan ohi dela. Biltzar honetako esperientzia onenetako bat izan da Frantziako seme-alabekin biltzea eta ikuspegi truke argi, aske eta adiskidetsu bat egin ahal izatea, helburu eta proposamen komun batzuk eztabaidatzeko. Elkarrizketa hauen ondoren egin ohi dugun bezala, Frantzia ederraren seme-alaba horienganako errespetu, ulermen eta maitasun are handiagoarekin joango gara hemendik.

Gaur aurkeztu diguten dokumentuak argi eta garbi adierazten du zer arrisku eta mehatxu dauden, eta era honetako batzar batean inoiz hartu diren konpromiso garrantzitsu, irisgarri eta iraunkorrenak proposatzen dizkigu: espero dut inolako zalan-tzarik gabe eta aho batez onartzea, batzar handi honen iritzien ordezkari argi gisa. Batzar bat sortzea proposatu dugu. Federazio-batasun bat eratzeke batzar bat sortzea proposatu dugu, eta batasun handi horri baliabide neurtezinak, gure herrien aberas-tasun materiala eta herritarren trebetasuna ekar diezazkiokegu, baita batasun hori osatzen duten nazioen antzinako kultura eta gure ondare komuna den tradizio de-mokratikoa ere. Ikuspuntuak trukatzeko lau bat egunen emaitza da, lanordu neke-tsu askoren ahaleginaren emaitza.

Nor bere herrira itzuli aurretik, hemendik aurrera zer egingo dugun pentsatu beharko genuke. Erabaki beharko dugu ea esku artean dugun hau aurrera egiten ez duten dokumentu horietako bat izango den, iraganean beste hainbatekin gertatu den bezala, edo etorkizunerako Gutun bat izango den. Batzar legeile bateko kide garenon lehen xedea eredu izatea dela esango nuke, gure ezagutzak biltzeko eta ba-teratzeko aukera aztertuz, eta elkartuz, eman beharko genituzkeen urratsen eta gure batzar legeileetan proposatu beharko genituzkeen ideien inguruko erabakiak har-tzeko. Uste dut, halaber, atariko eraikuntza lan batzuk egiten hasteko saiakera egin behar dugula, giza eskubideen gutun baten proposamenarekin eta horrek dakartzan arazo judizialekin zerikusia duten horiei dagokienez bereziki. Honaino ekarri gai-tuzten fedea eta espiritua zaindu behar ditugu, eta espiritu hori sustatzen eta zabal-tzen jarraitu behar dugu, propagandaren bidez eta gure ahalegin indibidualen bidez. Biltzar hau bultzatu duten erakundeek beraiek bat egin eta beren banako subira-notasuna erakunde handi bakarrean bildu beharko lukete propagandari jarraipena emateko. Iruditzen zait zintzotasun eta begirune osoz esan dezakegula hemen piztu dugun sua piztuta mantentzeko konpromisoa hartu beharko genukeela, iraganeke gerra, borroka eta goseteetan hil diren milioika pertsonen oroimenez; gizonen diru-gosearen, anbizioaren, gorrotoaren, beldurraren, baina, batez ere, ulermen faltaren alferrikako biktima horien oroimenez. Hori egiten badugu, sua hazi egingo da eta itxaropenaren itsasargi bihurtuko da munduan sufritzen ari diren herri behartsu eta atsekabetuentzat. Etxegabeak eta gose direnak berotuko ditu, eta haren argiak Euro-pako eta Afrika mugagabeko bazter ilunenak argituko ditu.

Amaitzeko, esan nahiko nuke bereziki egokia eta aproposa dela areto historiko honetan bildu izana, antzinako aintza eta duela gutxiko oroitzapen mingotsak gordetzen dituen areto honetan. Aste honetan, Europako borroken amaieraren hirugarren urteurrenean, garaileen artean ez ezik, erasoaren lehen biktimak izan ziren garaituen artean ere itxaropen zaharrak berpiztu dira. Hemen bildu gara eta, gure herritarren eta oraindik jaio gabeko herritarren onurarako, iraganeko ahaleginen herentzia eta etorkizuneko gure nahien osotasunaren promes komuna zaintzeko zeregin komunari ekitea erabaki dugu.

Presidente jn.:

Beste hizlari bat geratzen zait. Hari hitza eman baino lehen, ongi baderitzozue, hitzaldi honen ondoren gai bati buruz duzuen iritzia entzun nahiko nuke. Ez dira gai oso konplexuak. Ondoren, zuen baimenarekin, hiruzpalau minutuz hartu nahiko nuke hitza, amaitzeko.

E.M.J.A. Sassen dk.:

Zenbait alderdi aipatu nahiko nituzke adiskide batzuen izenean, adiskide onak dira, nazioarteko talde berrian ideal demokratiko kristau komunenguan bildu direnak. Bertan biltzen dira Europako alderdi demokratiko kristau handietako ordezkariak, baita horien buru diren Europako herrialde guztietako agintari, kultural, sozial, ekonomiko eta politiko ospetsuak, printzipio demokratiko kristau berberak inspirazio dituztenak. Gure ustez, garrantzitsuena balio espiritualeri buruz idatzi eta esan dena da. Horien ondorioak hain dira funtsezkoak, ezen ez baita komeni, gure iritziz, gai horri buruz hitz egiteko esaldi lausoak erabiltzea. Gizonaren duintasunarekiko errespetuaz ari bagara, eta arrazoiarekin egiten badugu, orduan, gizonaren duintasunarekiko errespetuak askoz eduki zehatzagoa du, baldin eta kontuan hartzen badugu kristautasunaren bizi esentziak funtsean agindu bat zekarrela berekin, gure baitan dagoen guztiarekin jauresteko eta hurkoa maitatzekoa eta errespetatzekoa. Zuzena eta bidezkoa da ondare komun horretaz harro egotea eta munduaren alde honetan dugun misio komunagatik erantzukizun handia sentitzea, baina ondare eta eginkizun komun horiek ezin dira ulertu kristautasuna behar bezala aintzat hartu gabe. Nahi dugun hori ezinezkoa da, non eta bizitza publikoa inspiratzen duten indarrak ideal demokratiko eta kristauak ez diren.

Aipatu nahi dudana bigarren alderdia honako hau da: hemen ziurtzat jotzen ari da, neurri handi batean, oinarri federaleko Europaren batasun bat, noski, desiragarria eta praktikoa dela ezinbestez, baita aurretiko kontua ere. Baina Europa, izan ere, hitz bakarra da. Hala eta guztiz ere, ez da errealitate bakarra; izan ere, bi zatitan banatuta dago, eta bi zati horien artean altzairuzko oihala dago. Europa, orain-

goz eta —beldur naiz— denbora luzez, ez da hirugarren indar bat. Ekialdeko Europar Gobernuak dira herritarren jabeak, herritarrak Gobernuen jabe izan beharrean, Churchill jaunak esan zuen bezala. Mendebaldeko Europari dagokionez, berriz, Britainia Handiak jarrera bikoitza duela esaten digute. Europaren parte da, baina munduko beste lekuekin loturak izaten jarraitzen du. Beraz, ez ditugu gure ekin-tzak eta politika Europara mugatu behar altzairuzko oihala lehenbailehen eta modu baketsuan desagerrarazi nahi badugu. Europarenak baino muga zabalagoetan pen-tsatu behar dugu, eta kohesio sendoa sortu behar dugu benetan demokratikoak di-ren nazio guztien artean, askatasunaren eta bakearen zaleak diren nazio guztien ar-tean, Europako indarren eta munduko indarren arteko akordio duin eta baketsu bat lortzeko. Horren ondoren, zehazki Europari dagokion diseinu handiari heltzeko eta abian jartzeko aukera izango genuke.

Aipatu nahi dudan hirugarren eta azken gaia honako hau da: asko hitz egin da eskubide subiranoen zati bat batzeaz eta transferitzeaz, askok alferrikakotzat jo-tzen duten horretaz. Ez dezagun ahaztu eskubide horiek ez direla guztiz alferrika-koak. Eskubide horiek borondatez transferitzeko eta batzeko aukera dagoen bitar-tean, aukera egongo da bateratze horren baldintzetan eta helburuetan eragiteko. Horretarako, nahikoa izango da oinarri demokratikoak dituen Europaren batasun bat ez ezik, Europar eta Europatik kanpo zuzenbidean benetan oinarritutako na-zioarteko komunitateak ezartzea, nazio handien interes propioen mende egongo ez direnak, nazio horien interes propio ilustratua edozein dela ere. Ebazpen hone-tan gomendatutako neurriak baino premiazkoagoa da, nire ustez, arlo politikoan, sozialean, ekonomikoan eta militarrean zeregin zehatzak eta mugatuak izango di-tuen nazioarteko makineria sortzea. Makineria horrek herriak kontrolatutako ma-kineria demokratikoa behar du, eta ez makineria burokratiko edo diplomatiko hu-tsa, eta benetako aginpidea izan behar du. Erakunde berezi horiek, oraingoz, ez lirateke Europara mugatuta egon behar. Ez da beharrezkoa, ezta posible ere, Eu-ropa osoa barne hartzea une honetan. Baina beharrezkoak eta baliagarriak dira ai-patu berri ditudan zuzenbidean oinarritutako benetako nazioarteko komunitate horiek mamitzeko. Herbereheetako Parlamentuak gehiengo zabalez onetsi berri duen mozio batek bide horri jarraitzeko eskatzen digu, eta uste dut oso errealista dela.

Amaitzeko, azpimarratu nahi dut federalistak eta europarrak garela, eta irmoki eskatzen dugula altzairuzko oihala desagerraraztea. Helburu eta xede horiekiko begi-kotasun handia dugun arren, arestian aipatu ditudan zalantzak ere baditugu. Espero dezagun zalantza horiek denborak aurrera egin ahala beharrezkoak ez izatea, eta gure begikotasunak eta parte hartze aktiboak gora egitea.

Presidente jn.:

Ohar pare bat ditut. Lehenengoa Portugal buruzkoa da. Freyre d'Andrade jauna Biltzar honetan Portugalgo katolikoen ordezkari izendatu izanari dagokionez, atzoko hitzaldietako batean Iberiar Penintsulako herritarrik ez zegoela adierazi zuen pasarteren bat egotea deitoratu du. Portugal ez dago Biltzar honetako lanetatik kanpo. Argi utzi nahi dut Portugalgo katolikoen ordezkari gisa etorri dela.

Beste zerbait iragarri behar dut Politika Batzordeak Espainiari buruzko mozio bat aintzat hartu izanari buruz. Mozio horren xedea, mozioaren egileen arabera, ez dator bat Biltzar honen helburu zehatzekin, eta mozio hori Koordinazio Batzordera bidaltzea proposatzen da. Proposamena onargarria da proposatzaileen begitan.

Gutun horri buruz beste ohar bat dut. Ingebretsen jaunak gaur goizean Eskandinaviako ordezkarien izenean egindako adierazpena eta beste hitzaldi bat edo bi ikusita, uste dut argi utzi behar dudala ezin dela banakako ordezkariarik, ezta, izatez, ordezkari edo ordezkaritza nazionalik ere, Biltzarraren erabaki bakoitzaren xehetasunekin mugatu. Era honetako Biltzar ez ofizial batean, balio izugarria izan badu ere, egin daitekeen gauza bakarra arazoak mahai gainean jartzea da, ordezkari gehienak ados jartzeko eta, nahi izanez gero, jorratzen jarraitu beharreko ildoak zehazteko. Hori da posizioa eta horri eusten diogu.

Zuen baimenarekin, ebazpena aurkeztu aurretik ohar labur bat edo bi egin nahi nituzke. Gaur goizeko hitzaldiak entzuten ari nintzela, burutik pasatu zait zer behar duen Europak Politika Batzorde honen lanak amaitzen direnean eta, ziur aski eta batez ere susperraldi bat da behar duena, osasuna berreskuratzeko aukera emango diona, ez gerra gehiagotan borrokatzeko, baizik eta bakean bizitzeko; lasaitasun apur bat, gizon anbiziotsuen, nazio diruzaleen edo ideologo gupidagabeen azpikerietatik urrun arnas hartzeko. Bakealdi labur batean zenbat egin daitekeen gogoratu nahi badugu, gure ingurura begiratu besterik ez dugu, herrialde ausart honetara, zeinaren abegi onaz gozatzen ari baikara orain. Gure anfitrionak herritar apartak dira, gerrako erresistentzia mugimenduan erakutsitako gogortasunagatik, eta bakeari buruz duten ikuspegi zabalagatik.

Hemen, Biltzar honen mezuaren muina irakasten digute. Europa aske baten aginpidea eta oparotasuna berpiztea ezinbestekoa da bakea lortzen laguntzeko. Europan elkarren beharra dugu eta munduak Europa batu bat behar du.

Beste bi gai adostu nahiko nituzke. Bart Batzordeak onartutako Espainiako ebazpenaz ari naiz. Europako pasaporte bati buruzko bat ere badago, zuek onetsi zenuena, eta baita Biltzarrak Alemaniako arazoa aztertzen jarraitzeari buruzko mozio bat ere. Ados bazaudete, bi ebazpenak Koordinazio Batzordeari bidaltzea proposatzen dut, dagozkion neurriak har ditzan.

(Adostasuna agertu dute)

III. Politika batzordearen aktak

Bertaratutakoen izenean eskerrak eman dizkiet Politika Batzordeari eta Ramadier jaunari, eginahaletan nekaezin jarduteagatik, eta orain niri dagokit eztabaidaren hasieran irakurri dudan ebazpena onartzeko bozketa bideratzeko pribilegioa. Alde zaudetenok, mesedez, altxa eskua.

(Ebazpena aho batez onetsi da)

(Bilera amaitutzat jotzen da)

IV.

Ekonomia eta Gizarte Batzordearen Aktak

IV.1.

Ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (10:00). Batzordearen saioa-Ekonomia txostenaren azterketa

Presidentea: Paul Van Zeeland jauna

Paul Van Zeeland Presidente jn.:

Ohore handiz, hasiera ematen diot Europako Biltzarraren Ekonomia eta Gizarte Batzordearen lehen bilkurari. Lehenik eta behin, prozedura-gai batzuei buruzko kontsulta egin nahi nioke batzarrari.

Koordinazio Batzordea prozeduraren inguruko gidalerro batzuk zehazten saiatu da. Hitzaldiak oso laburrak izateko eskatu du: 5, 10 edo 15 minutukoak.

Hizlariak aldeztetik izena emateko eskatu du eta baita zuzenketak Mahaiari helarazteko ere, horrela zuzenketa horiek antolatzeak aukera izango dugu gero batzarrak haien inguruko erabakiak har ditzan.

Jabetu zaretenez, oso zaila izango da eztabaidak eraginkortasunez antolatzea. Batzorde gisa, hiru saio besterik ez ditugu: gaur goizekoa, gaur arratsaldekoa eta zurrenik gaur ilunabarrekoa.

Dagoeneko, ehun bat izen-emate jaso ditut. Zorionez, izena eman duten ordezkari guztiek ez dutela hitza hartuko esan didate; izena emanda, eztabaidetan parte hartzeko eskubidea gorde nahi izan dute, besterik gabe.

Batzarrak agintzen du, noski, eta berak erabakiko du prozedura. Baina, iradokizun batzuk egin nahi nituzke gure lana errazteko. Jarraian hitza zuzenean bi txostengilei ematea proposatzen dizuet, aurkeztu zaizkizuen prestaketa-txostenen zentzua eta helburua azaltzeko. Ondoren, eztabaida orokor bat ezartzea proposatzen dizuet, eta, ahal dela, gaia nahiko modu orokorrean lantzeko asmoa adierazi duten hizlariak emango diet lehenik hitza, eta ondoren, puntu jakin bat jorratzeko asmoa adierazi dutenak izango dute txanda.

Axola ez bazaizue, herrialde desberdinetako hizlariak hitza ematen saiatuko naiz, ahal den neurrian hemen aurrean dudan ordena alfabetiko moduko bati jarraituz.

Hitzaldi bakoitzaren ondoren, itzulpen labur bat izango dugu beste hizkuntzara: ingelesera edo frantsesera.

Ados bazaudete, berehala ekingo diogu lanari eta txostengileetako bati emango diot hitza.

Badago eragozpenik?

L'Huillier jn.:

Ez dut prozeduraren inguruko eragozpenik. Nahiko zaila iruditzen zait 200 kide edo gehiagoko batzorde baten lana antolatzea, eta uste dut eztabaida orokor baten ondoren ezinbestekoa izango litzatekeela arazo espezifikoagoei aurre egiteko eta testu bat idazteko azpibatzaileak izendatzea edo, gutxienez, lan-batzorde bat sortzea, haien lana guk proposatutako zuzenketak ahal den neurriak proiektuari gehitzea izango delarik. Proposatutako lan-metodoa oso akastuna iruditzen zait; ezinezkoa baita baldintza horietan testu bat idaztea. Beraz, gaur goizeko bilkuran emango den eztabaida orokor baten ondoren, gaur arratsalderako azpibatzaileak edo lan-batzorde bat izendatzea proposatzen dut. Niri eta lankide askori langileen kontuez arduratuko den batzorde bat izendatzea gustatuko litzaiguke. Uste dut hori dela metodorik arrazionalena.

Gaston Tessier jn.:

Bi zalantza antolaketari dagokionez: lehenik eta behin, presidente jauna, Batzordeak banatutako ebazpen-proiektua hartu behar al du batzar honek bere lanaren oinarritzat, edota hori, eztabaida orokorraren ondoren, bozka bidez ebatziko da?

Eta bigarrenik, zuzenketen egileek uneoro izango al dute testuaren inguruan esku hartzeko eskubidea?

Presidente jn.:

Gure prozedurari buruzko eztabaida hasi aurretik, esan nahi dizuet, beharrezkoa balitz lan-taldetan zatitzeko egin den iradokizunaren alde nagoela ni neu.

Bestalde, argi dago zuzenketak proposatzen dituztenek horiek defendatzeko eskubidea izango dutela. Baina denbora ez galtzeko, hobe da lehenik gure bi txostengileei hitza ematea, eztabaida nola jarrai dezakegun ikusteko.

(Txaloak)

Lord Layton:

Biltzar honek bi xede ditu. Bata da Europa bateratzearen aldeko iritzia gero eta handiagoari adierazteko modu bat ematea, Mendebaldeko Europa bateratzearen al-

dekoari, bereziki. Hori da, nagusiki, Osoko Bilkuraren xedea. Bada beste xede bat ere: Mendebaldeko Europako nazioen artean eta nazioen baitako atalen artean ahalik eta adostasun maila zabalena aurkitzen saiatzea, egin beharrekoa babestuko duen iritzi publikoa ahalik eta bateratuena izan dadin eta, nire ustez, Batzorde honen asmoa adostasun orokor ahal bezain zabala aurkitzea da.

Banatu dizkizuegun txostenak Biltzar hau prestatzen aritu direnek egindako lanaren emaitza dira. Britainia Handian, Europa Batuaren aldeko Mugimendua-rekin lotuta, Ekonomia Batzorde bat sortu genuen duela zenbait hilabete. Batzorde horrek txosten bat egin zuen eta irakurri nahi duten ordezkarien eskura dago.

(Moztu egiten diote: Ordena kontu bat, etenaldi bat dagoenean posible al mikrofonoak jartzea? Ez dabiltza eta)

Lord Layton:

Tamalez, ez dugu bozgorailurik areto honetan. Aurrean dudan tramankulu hau grabatzen ari da, Holandako B.B.C.rako eta, uste dut, Britainia Handian ere erabiliko dutela. Ez diet hizlarietara iradokitzen Britainia Handian entzungo dituztenik, baina hemen grabatu egingo zaie. Beraz, denek ozen hitz egin beharko duzue Biltzar honetan, atal honetan behintzat. Inork entzuten ez badu, mesedez, altxa eskua edo egin oihi.

Txosten bateratu bat lortzeko lankidetzarekin zer gertatu den azaltzen ari nintzen. Batzorde bat egon da, lehenik eta behin Britainia Handian, orri askoko txosten bat egin duena; txosten hori gure adiskide frantsesetara helarazi zitzaion. Txosten horri buruzko eztabaidaren ondorioz, adierazpen laburrago bat egitea adostu zen, eta horixe da banatu den dokumentu elebiduna. Dena den, dokumentu horrek ez dakar inolako konpromisorik hartzea eta, jakina, ez du inolako konpromisorik ezartzen, ezta herrialde bakar bateko ordezkarietzat ere. Ez da britainiar ordezkarietza-ren dokumentu bat, ezta frantziarrarena ere: hainbat taldek egindako lankidetzaren emaitza da. Argi dago ez dela komeni dokumentu honen zirriborroa egiten edo testua bera aldatzen saiatzea. Koordinazio batzordeak eztabaida orokorrerako oinarritzko material gisa banatu du. Proposatzen duguna da banatu den ebazpena onestea, dela gaur egun dagoen bezala, dela zuzenketekin.

Presidenteak adierazi du gaur goizeko eztabaidak nahiko orokorra izan beharko lukeela eta, beraz, txostenean aipatutako alderdi asko bilduko dituela. Oso labur aipatuko ditut kontu orokor batzuk.

Txostenaren lehenengo zatia izenburua honako hau da: «Europako ekonomia-ren kolapsoa». Oso hitz gogorrak dira, baina ez dute Europaren egoera zaila puzten edo dena baino zailagotzat ematen.

Ez da beharrezkoa horrelako bilera batean Europan gertatu den hondamendiaren izaera azaltzea edo deskribatzea. Industria instalazioak eta etxebizitzak suntsitu dira, bai askatutako herrialdeetan, bai etsaienak ziren herrialdeetan, baina ez dago estatistikarik giza bizitzaren galera, moralaren gaineko eragina eta giza sufrimendua neurtzeko. Bizitza ekonomikoaren eta sozialaren egitura suntsitu da, eta Europako herrialdeak itsasoz haraindiko herrialdeekin lotzen dituzten konplexutasunak hankaz gora jarri dira. Txostenak ez du errealitatea handizkatzen Europako ekonomia birrinduta dagoela dioenean.

Baina zerbaite esan nahiko nuke labur-labur hemen: akatsa litzateke —batez ere Batzorde honentzat— hori gerraren emaitza besterik ez dela pentsatzea. Gaur egungo egoeraren zati bat hainbat hamarkadatan indarrean egon diren joeren emaitza da. Orain, Europako ekonomiaren integrazioaz ari gara, duela urte batzuk egiten saiatu behar ginen horretaz.

Horri dagokionez, utzidazue une batez oroitzapen pertsonal bat aipatzen. Duela hogeita bat urte, 1927ko maiatzean, Ekonomiaren Munduko Lehen Biltzarra bildu zen Genevan. Irekiera eztabaidan egin nuen hitzaldian, ausartu nintzen eta Biltzarri eskatu nion ez zedin nahasi egungo sloganarekin, «Gerraurrera itzultzea» diotenarekin; 1927an beharrezkoa zen «gerra aurreko baldintzetara itzultzea» ezinezkoa dela azpimarratzea eta behin eta berriz esatea. Mundu gerrak hilabete gutxitan eragiten ditu baldintza normaletan hainbat hamarkadatan gertatuko liratekeen aldaketak. Puntu hori argitzeko, aipatu nuen gerraren ondoren Europa zatikatu egin zela, 10.000 kilometro aduanako muga gehiago sortu zirela, eta horrek eragotzi egingo zituela susperraldia eta bizi-mailaren hobekuntza. 1945ean, gerren arteko garaian ez zen aurrerabiderik egon eta zer egin genuen gerraren ondoren? 5.000 kilometro gehiago erantsi genizkien mugei, Okupazioaren zonifikazioaren bidez eta, harrezkero, mugak eta hesiak ez dira muga-zergen bidez babesten, baizik eta zeruraino iristen den altzairuzko oihalaren bidez.

Biltzar hartan planteatu nuen bigarren gaia zera izan zen, Estatu Batuetako ordezkaritzari, lehen aldiz Genevan zegoenari, galdetzea Estatu Batuek nola ikusten zuten ordainketa jasotzea, orduan, duela hogeita urte, nazio hartzekodun bihurtzen ari zelako. Hirugarren gaia garai hartan Genevan lehen aldiz agertu zen errusiar ordezkaritzari galdetu nion: ekonomia kontrolatu honen kanpo-merkataritza handitu egingo ote zen aurreikusten zuten ala ez, zeren Lehen Mundu Gerra baino lehen Errusia Ingalaterrakoa bezain merkataritza handiko herrialdea baitzen, eta ia munduko edozein herrialdetakoa bezain handia. Hango merkataritza Danimarkakoa baino txikiagoa izatera iritsi zen, eta Biltzar hartako kide errusiarrari galdetu nion ea Errusiak barrura edo kanpora begiratzeko joera izango ote zuen.

Hiru gai horiei heltzea beharrezkoa da oraindik ere. Bestela esanda, jatorria iraganean duen egoera bati aurre egin behar diogula erakusten dute gai horiek.

Bigarren Mundu Gerrak Europaren egoera klimax katastrofiko batera eramandu. Esan dudana bezala, ez da beharrezkoa areto honetako hizlari batek ere gaiari buruz azalpen gehiago ematea Europan gertatu den hondamendiari neurria hartzeko.

Txostenak gehiago esaten du. Zerrenda ebazpenean jaso dugu, egoera honetan egin beharko liratekeen gauzei buruz hitz egiteko eta komenigarria izan liteke Batzorde honek puntu horien inguruan hausnartzeko gaiak hiru multzo handitan bilteza.

Merkataritzarako eta pertsonen eta kapitalen zirkulaziorako oztupoak kentzearen arazo negatiboak daudela esan genezake, hau da, batasunerako bidea garbitzearekin lotutako gaiak. Bigarrenik, finantzekin lotutako proposamen sorta bat dago, merkataritzaren garapena ahalbidetuko duten bitartekoak edo trukeak sortzeko. Hirugarrenik, merkataritzaren eta industriaren garapenari buruzko proposamenak daude, eta hiru kasu horietako bakoitzean berehalako proposamenak eta epe luzerako proposamenak daude. Nire ustez, eztabaidak, ahal den neurrian, finantzak, merkataritza eta ekoizpena jorratzeko ildoari jarraitu ahal izango balio, lagundu egingo luke eztabaida nolabait antolatzen.

Hirugarren multzo horretara iristen garenean, zalantzarik gabe, arazoak sortuko dira Europako kontinentearen zati handi bati eragin beharko liokeen eskala planifikatu behar dela ulertzen dutenen eta aldi baterako xedapentzat hartzen dutenen artean; Txostena irakurtzen baduzue, ikusiko duzue Txostenak ez duela behin betiko iritzirik ematen Mendebaldeko Batasun ekonomiko berriak behar dezakeen zatiketa mailari buruz. Hori berariaz egin zen horrela, gure ustez, gai hori zehazten saiatuko bagina, ez genukeelako inoiz akordiorik lortuko —eta uste dut Batzorde honen babes osoa izango dugula—, gaur egungo egoera ikusita, agian beti, baina, zalantzarik gabe, egungo egoeran eta aurreikus daitekeen edozein etorkizunetan, funtsezkoa da ekoizpena nolabait planifikatzea, energiaren garapena bideratzeko baterako ekintza positibo bat egotea, Europa osoko, eta zehazki Ruhrreko ikatz baliabideen garapenaz arduratzea, eta Europarako altzairuaren plan bat egotea. Denok ados egon ginen alderdi horiei leku garrantzitsu bat emateko beharrarekin, baldin eta Europako ekonomia buruz hitz egin nahi bagenuen.

Azkenak Alemaniara narama. Txostenaren arabera, jakina, Alemaniak Mendebaldeko Europaren parte izan beharko luke ikuspegi ekonomikotik, baina utzidazue horri buruz bi kontu aipatzen. Alemaniak ekialdera zein mendebaldera begiratzen du eta, eztabaida honetan, ez genuke inoiz ahaztu behar Mendebaldeko Alemaniak Ekialdeko Alemanian egiten dituen industria jarduera ugarien osagarria duela, eta, beraz, Alemaniari buruz erabil dezakegun edozein formula edo esalditan, eta Alemaniari buruz erabiltzen dugun edozein eszenariotan, beti kontuan hartu behar dugula ideala Alemania berriro batuta egotea dela.

Aldi berean, epe laburrean, kontuan hartu behar dugu Mendebaldeko Alemanian dagoeneko Mendebaldeko Europaren parte dela; izan ere, denek onartzen dute Ruhr eta bertako industriak ikatz eta burdin hobi bakar baten parte direla, eta horiek bereiztea bibisekzio bat litzateke.

Beste kontu bat besterik ez dut eransteko, oro har, eta zera da, Britainia Handiak Europarekiko duen jarrerari dagokionez: duela sei hilabete, txosten hauek idazten hasi ginenean, antsietate sentimendu handia zegoen Britainia Handia Inperioarekiko Europarekiko baino erakargarriago senti ote zitekeenaren inguruan: hainbat modutan saiatu naiz kontrako iritzia adierazten eta azaltzen. Horri buruz hiru gauza baino ez ditut esango, iritzia aldaketa handia egon dela horri buruz, eta pertsonalki ez dudala uste Batzordeak gehiegi kezkatu behar Europa Mendebaldeko Batasunean egoteari edo ez egoteari buruz; hiru kontu baino ez ditut aipatuko.

Lehenik eta behin, Britainia Handiko merkataritza aztertuz gero, ikus daiteke gerra aurretik gure esportazioen ia % 50 Inperiora joaten zirela eta ia % 40 Europara; Britainia Handiak, bizitzeko, esporta dezakeen bolumena handitu behar du (% 50-% 75 inguru), eta hori ezinezkoa da Britainia Handiak, ekonomikoki, hanka bakararen ordezkari erabili ezean.

Bigarrenik, Inperioaren ikuspuntutik, argi dago balio handia izango duela Britainia Handiko itsasoz haraindiko eremu eta agindupeko lurraldeentzat Europaren bateratze honek berpiztuko lukeen merkatu handiago eta oparagoarekin harremanetan egoteak.

Hirugarrenik, zalantzarik izanez gero, Erresuma Batuko lehen ministroak duela bi egun Ganberan egindako adierazpena ikus dezakezue. Adierazpen horretan, argi eta garbi adierazi zion Komunaren Ganberari, zeina gai horrekin kezkatuta baitago, normala denez, eztabaidaren fase bakoitzean agindupeko lurraldeak jakinaren gainean egon direla, eta erantsi zuen Mendebaldeko Batasunaren onespenez orokorra da-goela.

Britainia Handiaren agindupeko lurraldeek onarpen orokor hori adierazi bazuten, ez dugu zertan kezkatu interes zatituak egoteko aukerarekin.

Presidente jauna, dagoeneko agortu dut zegokidan denbora. Puntu hori ixtea gustatuko litzaidake. Mendebaldeko Batasunean sartzeak dakartzan sakrifizioez ez hitz egitea espero dut. Esaldi hori oso ohikoa da. Britainia Handian asko entzuten da, eta ziur nago kontinentean ere hala izaten dela.

Ez diegu inolako sakrifiziorik eskatzen Mendebaldeko Europako nazioei. Bizkor ibiltzeko eta oparotasun handiago baterantz aurrera egiteko eskatzen diegu, helburu horretara eramanez ditzakeen bide bakarrean barrena. Zuen eskuetan duzuen Ebazpena mahai gainean jarri nahi nuke.

Presidente jn.:

Txostengile dugun Serruys jaunak du hitza.

Daniel Serruys jn.:

Jaun-andreok, Lord Laytonek aurkeztu zaizuen laburpen-txostenaren osaerari eta metodoei buruzko xehetasun zehatz batzuk eman dizkizue. Ordezkaritza zein herrialde bakoitzeko ikuspuntuaren autonomia nabarmendu du eta zenbait puntutan autonomia hori are azpimarragarriagoa dela esan behar dut; izan ere, nahikoa da batzar honi begiratzea herrialde desberdinak ez ezik, ekonomia eta gizarte egitura eta aukera guztiz desberdinak ordezkatzen dituela ikusteko.

Iraganean, bere aniztasunagatik nabarmendu izan da Europa, batez ere, naturak zein historiak bertako herriei eskainitako tradizioetara egokitzeagatik; eta aldi berean, baita gainerako kontinentetan ikusi ez den jakin-minagatik eta, bere ahalbide, bitarteko eta erabakiengatik ere.

Aniztasun horretatik abiatuta, Europa barne-arrazoiengatik suntsitzen ari den egitura batera iritsi dela esan du Lord Laytonek. Eta kanpoko arrazoiak direla medio, hondamendia oso sakona dela erakutsi nahi nizueke; herri handi bat, kontinente oso bat, herrien komunitatetik isolatu baita ekonomiaren ikuspegitik: Errusia, alegia. Lord Laytonek esan duen bezala, Errusiako merkataritza jada ez da munduko merkataritzaren % 1.

Bestetik, belaunaldiak egindako ahaleginaren ondoren areagotu den eta gerrak bere aukeretatik haratago eraman duen gainprodukzioa lortu du Ameriak eta gaur egun munduan parekorik ez duen botere ekonomiko bihurtu da. Bitarte horretan, herrialde berri guztiak hornitu egin dira. Argentinan, Kolonbian, Txilen eta Perun inbertitutako kapitalen kopurua edota Ekialde Hurbilean biderkatu diren enpresak kontuan hartuz gero, argi eta garbi ikusten dugu Europako kontuen garai bateko oreka desagertu egin dela.

Europak bestelako egoera bat zuen lehen, munduko merkataritzari dagokionez. Mendeetan zehar oreka mantendu du bere aletegi eta soro izan diren Ekialdeko herrialdeen eta beharrezkoa baino gehiago ekoizten zuten Mendebaldeko lantegien artean; azken horiek, halaber, ekialdera eta mundu osora esportatuz beren ahalegin teknikoekin jarraitzeko beharrezko aurrezki-erreserbak sortzeaz gain, negozio zein higiezin-balioen inbertsioetarako kanpo-erreserbak sortzeko aukera izan dute, eta, horri esker, Europako kontuen-balantzea beti egonkorra izan da eta bertako monekak indartsuak. Hori guztia desagertu egin da orain.

Beraz, gaur zuen aurrera doktrina-adostasun batekin datozen gizonen artean inoiz egoera, joera edota aukera desberdintasunik izan bada, esan behar dizuet ba-

dagoela orain denak batzen dituen zerbait: erabaki berriak hartu behar direlako eta erabaki horiek ausardiaz hartu behar direlako sentimendu sakona, alegia.

(Txaloak)

Zentzu horretan, desberdintasun horiek gorabehera, eta akordioa beharrezkoa izanik ere, txostenak hainbat erabaki eskaintzen dituela jakinarazi nahi dizuet eta erabaki horien izaera eta ondorioak erakusten saiatuko naiz.

Ezin gara Europako konponbide orok nahitaez dakartzan berezitasunez, xehetasunez, auziez eta interes pribatuko gatazkez eztabaidan hasi gaur. Horren guztiaren gainetik jartzeko adorea izan behar dugu, eta, uneko arriskuaren aurrean, berehalako erabakia hartu behar dugu.

Zein da aurrean duzuen txostenaren ideia nagusia?

Ezin dugula gatazken, liskarren, trikimailu ziztrinen eta zuhurkerien metodoa erabiltzen jarraitu; horrek azken batean, trantsizio-aldia deritzogun ezintasun-aldia luzatzea besterik ez baitu ekarriko.

Gobernuek zoritxarrez darabilten metodo hori hartuta gerrako tankeek bezala amaituko dugu, zeinak behin lehorreratuta, haien aurrean harri koskorrak pilatzen zituzten eta pila txiki horiek bultzatuz, azkenean, zeharkatu ezin zuten horma bat altxatzen zuten.

Horixe da aurrean dugun arriskua.

Hamaseien Batzordeko zenbait batzarretan gertatzen ari dena ikusten dugunean, besteak beste, Belgikaren eta Holandaren arteko garagardo-salmentaren inguruko liskarretan murgilduko garela ikusten dugu. Eta zailtasun horretan geratuko gara. Eta industria kimikoko lehia-arazoetan trabatu eta beti atzeratzen diren gobernuaren erabakien bidez edota akordio pribatuen, kartelen eta abarren bidez saiatuko gara bihar akordio batera iristen. Ezin dugu horrela jarraitu. Txostenak «Hartu zuen erabakiak» dio eta jarraian «Adostasuna lortu dela» gehitzen du.

Tokiko talde txikietan jardutea, ahalegin laudagarriak egitea, aukera bat da; eta hemen Belgikak eta Holandak akordio bereziki zaila lortzeko hartu duten erabaki ausarta goiraipatu nahi dut, tamalez produktu osagarriak baino ez baitituzte; eta ezin dut Frantziak eta Italiak printzipio hutsez lortutako erabakia minimizatu ere, jakinik horiek guztiak tokiko erregulazioak direla.

Baina zer da nahi duguna? Europak, gaur bertan, batasun ekonomikoa lortu dela aldarrikatzea nahi dugu eta gero, ikusiko dugu zer epe jarri behar diren eta zer salbuespen egin behar diren. Hori gomendatzen du txostenak eta horretan jarri nahi nuke arreta.

(Txaloak)

Aurrean ditugun planteamenduek haien lorpena ziurtatu baino, beldur ugari pizten dituzte. Eskuzabaltasun gisa aurkezten zaizkigun gehiegikeriekin mesfidantzaz jokatu eta berrikuntzatzat jotako aurrerapenekin adi ibili behar badugu; hots, zuhurtziagabekeria horiei aurre egin behar badiegu, ausardia beharko dugu batez ere.

Lord Laytonek lehen esan duen bezala, ausardia horrek uste baino arrisku eta sakrifizio gutxiago ekar ditzake. Europak konstituzio ekonomikoa izateko dituen aukerak urtebete barru izango diren baino askoz handiagoak dira orain. Eta zergatik? Larritasuna orokorra da, gabeziak orokorrak dira; eta interes zertxobait maltzurrarekin ukatzen zaizkigun merkataritza-erraztasunak berrezarriko bagenitu, lortuko genuke oraindik, herrialde guztien beharrak kontuan hartuta, Europako barne-merkataritza berrezartzea. Estatuko araudiek baino ez dute hori oztopatzen. Horrela bihar, ez zaigu bururatuko muga batetik 5 kilometro beherago, handik 5 kilometro gorago kokatutako fabrika batek ekoizten duen produktu bera egiteko gai garenean, aduana-hesi bat jartzea; alde batean inbertsio horiek aurrera egin dezaten eta bestean mugatuz, ustez aldi baterako jarritako muga behin betiko bihurtuko delarik.

Horregatik, azkar mugitu behar dugu, gure printzipioen araberako irtenbidea lortu behar dugu eta lankidetza zabalagoa egiteaz, harremanen bolumena pixka bat handitzeko modua bilatzeaz edota noizean behinka egindako esportazio eta inportazioak bikoizteaz edo hirukoizteaz haratago, Gobernuak adierazi behar dute batasun ekonomikoa aitortu egin behar dela eta arrazoi juridiko batengatik aitortu behar dela gainera; jatorrizko sorkuntza baten eta munduko sistema baten arteko konfrontazioa. Gerraren larritasunak eragiten duen keinu eskuzabal horietako baten bidez, urteetako miseria egun batean ezabatu nahi duen keinu horietako baten bidez, gatazka bakoitzaren ondoren, munduaren deontologia eta oparotasunaren esparrua sortu nahi dugu; espero dugu, 1918an munduari proposatu zitzaion eta Genevako konferentzian porrot egin zuen gutun baten bidez edota bertako zehaztapenei misrespenik ez diedan arren Habanan indarrean jarri berri den gutun baten bidez, hau da, irudikatzen dugu, betebeharren kode baten bidez, merkataritza eta ekoizpenaren doktrina ekumeniko baten bidez, benetako gaitzak konponduko ditugula!

Alabaina, antolaketa-neurri hori motelegia eta ametszkoa dela aitortu behar izan dugu; bi urte geroago, San Frantziskoko Gutunaren ondoren, Léon Blum eta Lord Keynesek sinatutako proiektu amerikarren ondoren, ohartu gara mundua pozoitzen duen Europako galbideari irtenbidea eman behar zaiola.

Ez dugu deontologia horri buruz, doktrina horri buruz gehiago entzun nahi; irtenbideari heldu nahi diogu.

Baina irtenbidea lortzeko jakin behar dugu ebazpen batera heldu eta hura indarrean jartzea ez dela bidearen amaiera, prozesua ez dela hitz ederrekin zein hotsandiko adierazpenekin amaitzen. Lanari ekin behar zaio.

Orduan sortzen dira zailtasunak. Lehenbizikoa jarrera nazionalei aurre egitea izan da. Zailtasun horien artean, Lord Laytonek garbiri esan berri duen bezala, Britainiar Inperioak zalantzak agertu ditu.

Britainia Handia zalantzan egon da politikan % 100 Europarra eta ekonomian % 100 inperialista izan behar ote zuen. Gainditu dugu fase hori. Eta eskerrak eman behar dizkiogu Lord Laytoni, eman dizkigun bermeengatik. Zalantza horrek, ordea, pisu handia izan du gure lanean.

Eta horregatik, bereziki babesteko eskatzen dizuegun gomendioen artean, bada onartzea nahi dugun zati bat, mendeetan zehar itsasoz haraindi sortu dituen jardueren eta baliabideen hedapenik gabe, Europa ez dela bideragarria dioena. Aha! legin horretan jardun duten herrientzat batez ere, tamalgarria litzateke hori erretiratzea. Azken gertaera batzuk horren frogatrustea agertu dute. Bestalde, Europak berak, behin betiko ezeztatutako itun kolonial bat berrezarri nahi izan gabe, konturatu behar du, munduko korrante handiak ustiatzen eta emankor bihurtzen jarraitu behar duela, haiek deuseztatzeak desordena larri bat baino ez bailuke sortuko.

Lord Laytonek lehen esan duenez, Britainia Handiak bere jabetzan dituen zein itsasoz haraindi dauden lurraldeekin duen trukea bertako merkataritzaren, % 50 da; Frantzian, ordea, % 30. Ezinezkoa da fluxu horiek goizetik gauera desbideratzea, ezin zaie bezero horiei uko egin eta beste kontinente batzuetan «piraterian hasi», desordena sakon bat sortu gabe.

Beraz, lehenik erabaki bat hartu behar izan dugu. Eta zuen esku jartzen dugu. Ulertuko duzue Europak bere ohiko harremanei eutsi behar diela, non lotura horiek sortu dituzten herrialdeak haren egiaztatzaileak izango diren; horrek lehia globala dakar, eta ez dira lurralde horiek bakarrik izango onuradunak, mundu osoak jasoko du horren emaitza positiboa.

Adostu behar izan dugun beste akordio bat honako hau da. Nola berrezarri mundu mailako merkataritza monetaz hitz egin gabe? Alferrikakoa litzateke kontinenteak ezabatu edo muga-zergak murriztea. Baina nola erosi eta saldu baliabiderik ez badugu? Eta hor, Europako monetaren gaia planteatu da. Hemen ezin dugu irtenbide ezberdinak biltzen dituen zirriborroa aurkeztu baino egin. Areto honetan badira European esperientzia aitortua duten pertsonak eta eskerrak ematen dizkiet bertan egoteagatik. Eztabaida honetan izango dituzuen erantzukizunak onartzeko prest egotea espero dut.

Beste ezer baino lehen, pixkanaka moneten bihurtgarritasuna leheneratu behar dugu, bihurteta horiei behar adinako iraupena eta egonkortasuna emanez.

Ondoren, Europako kontu-moneta bat edo Europako moneta bat abiaraztea aztertuko dugu.

Baina pausoz pauso joango gara. Finantza ministroak duela zortzi egun bildu ziren Bruselan eta euren ikuspuntuak alderatu zituzten. Europarako proposatuko luketen sistemari buruzko behin betiko adierazpenak espero genituen. Nahiago izan dute moneta-gaiez gehiago ez hitz egin. Ekoizpena handitzeaz soilik jardun dute.

Eta gobernuetako arduradunek gabezia-akatsak ikusten badituzte, kontua konplexutasun handikoa delako da. Ez dugu arazoaren konponbidea lortu dugunik esango. Baina auziak duen presaren eta aukeren nondik norakoak zein diren erakutsiko dizuegu.

Kasu honetan ere, lehen aipatu denez, gure Biltzarra ez da bidearen amaiera. Gure Biltzarrak lanean jarraitu beharko du gai horietan. Programa bat dakarkizuegu. Berehala bozkatzeko ebazpenak aurkezten dizkizuegu, Europako egoera aldatzeko borondatea erakusteko. Ez ditugu erakundeak aldatu nahi izan. Errazegia litzateke esatea: Hemen da Europa, Jupiterren burmuinetik atera balitz bezala. Azalpen hutsalak eta nahiko barregarriak izango genituzke emateko. Ez dizuegu programa instituzional bat inposatu nahi. Alderdi ekonomikoari dagokionez, Europako erakundeek Europak onartutako aukerei jarraituko diete. Baina, erakunde batzuen oinarriak ezarri behar ditugu. Horregatik hitz egin dugu subiranotasunaren lagapenaz. Baina subiranotasuna lagatzeaz baino, subiranotasuna erabiltzeaz hitz egin behar genuke. Izan ere, kontratu bat sinatzen duen orok bere autonomiaren zati bat galtzen du. Kontratatu batean bi alderdi daude. Nahiko behartuta gaude gure ekimenen eta askatasunaren zati bati uko egitera. Eta bi norbanakoren arteko kontratuetan gertatzen den gauza horixe gertatzen da nazioarteko zuzenbideko kontratuetan ere. Europak bizi nahi badu, alde batera utzi behar ditu subiranotasun nazionala deritzogun horren elementu batzuk.

Ikuspuntu horretatik egin dugu azterketa. Baina ez dugu nahi subiranotasunari uko egite hori sakrifizio grinatsu bat bihurtzerik. Subiranotasunaren lagapena beharrezko neurrira mugatu behar dugu. Ekimen pribatuari, kontratazio askeari eta lehiaren ondoriozko doikuntzaren gisakoei eutsi behar diegu, besteak beste. Nork ezarriko du askatasun eta muga ekonomikoen arteko oreka?

Batzordeak ez du erabakirik hartu, baina ez dugu auzia saihestu nahi izan. Gaia aztertzen ari gara.

Hori da hartu dugun hasierako ebazpena eta oinarritzat hartu dugun akordioa. Abiapuntu bat eskaintzen dizuegu eta ez amaiera puntua. Ebazpen hau bozkatu ondoren, zuek ere ahalegin horretan jarraitu beharko duzue. Ez da aski izango Gobernuen zuen lekukoa hartzeko eskatzea. Bidea erakutsi beharko diezue, bidea haien ondoan egin nahi duzuela adieraziz.

Horretarako, jakina, Biltzarrak aurrerantzean lanean jarraituko duen erabaki beharko du. Sarritan aipatu dugu hori txosten honetan.

Ekonomia europarra ezartzeko, beharrezkoa da monetaren eta gizartearen gisako gaiei irtenbidea ematea. Azken finean, gure helburua Europa osoari, giza baliabide guztiak eta oparotasunerako zein susperraldirako bermeak ematea da. Eta arazo ekonomikoa eta soziala bereizi nahi izatea gure ekimenaren oinarrian egindako huts larria litzateke.

(Txaloak)

Beraz, gai ekonomikoak eta horien ondorio sozialak aztertuko dituzten erakundeak behar ditugu, Europako erregimen soziala eta ekonomia berritua batera egokituko dutenak. Lehenik eta behin, eskulanaren mobilizazioa antolatu behar da. Europak nahi-koa langile izango lituzke ondo banatuta baleude. Baina ez daude. Eta era guztietako oztopoak agertzen dira esparru honetako edozein transferentzian. Txosten ekonomikoaren eranskinetan ageri den Jerram jaunaren testu bikaina irakurtzeko gomendatzen dizuet. Hor ikusiko duzue kezka hori hasieratik ageri dela gure ahaleginean.

Bere ebazpenari eta doktrinari jarraipena emango dion organo batek biziraun behar du bihar Biltzar honetatik. Batzorde Betearazle bat sortu behar dugu Biltzarreko lanekin jarraitzeko, hemen erabaki duguna bidean gera ez dadin. Beharrezkoa izango da, noski, batzorde horrek batzorde espezializatuetatik eratorritako informazio eta erabaki-elementu guztiak izatea. Eta beharrezkoak izango dira energiari buruzko batzorde bat, metalurgia batzorde bat, Europako industria handi guztien batzorde bat, merkantzien eta kapitalen komunikazioaz, garraioaz eta transferentziaz arduratuko diren batzordeak eta baita diru-batzorde bereziak ere. Obra handi bat erakundetzen ari gara.

Jaun-andreok, ebazpen honen alde bozka dezazuen eskatzen dizuet, proposatzen dizkizuegun ebazpenak bihar egingo duzuen lanaren lehen zirriborroa besterik ez direla jakinik.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Orain nola aurrera egin nahi duen galdetu nahi nioke Batzarrari.

Batzordea azpibatordetan banatzea proposatu da. L'Huillier jaunak eta Lord Laytonek egin dute proposamena, nik uste.

Bestalde, eta honek ez du hainbesteko garrantzirik, galdetzen didate ea ez ote den komenigarria saioa 5 minutuz bertan behera uztea.

(«Ez! Ez!» Entzuten da aretoan)

Batzarra zoriondu nahi dut, kafe bat hartu baino nahiago duelako lanean jarraitu.

Zein dira azpibatzordeak antolatzeko dituzuen proposamenak?

Gaston Tessier jn.:

Belgikako Sindikatu Kristauen Konfederazioko presidente den Cool jaunarekin batera zuzenketa bat aurkeztu dut azpibatordetan banatzeak printzipio-arazo bat planteatzea dezakeela iruditzen zaigula eta. Zuzenketa hori garatzeko baimena eskatzen dizuet.

Wilhelm Keilhau jn.:

Uste dut oso zaila izango dela une honetan azpibatzerdeen gaia eztabaidatzea, ez dugulako azpibatzerdeen osakerari buruzko proposamen zehatzik. Eztabaida dezagun proposamen bat dugunean.

Lord Layton:

Nik zera pentsatu dut, gehienez hiru azpibatzerdeen banatzea. Lehenengo batzordea gai finantzarioez arduratuko litzateke nagusiki, bigarrena merkataritzaren, aduana batasunaren eta abarren auziaz, eta hirugarrena ekoizpenaren arazoaz eta horrekin lotutako beste gai batzuez.

Argi eta garbi bereizi daitezke eztabaidatu beharreko gai finantzarioak eta, eztabaidari begira, nahiko argi bereizi daiteke aduanen arloa. Gero, produkzioari buruzko beste gai orokorra geratzen da, eta iruditzen zait argiago atera daitekeela gaur goizeko eztabaida honen amaieran.

Vergnolle jn.:

Gizarte gaiez arduratuko den laugarren azpibatzerde bat sortzeko eskatzen dut.

(Txaloak)

Gaston Tessier jn.:

Hori da nire zuzenketaren asmoa.

William Rappard jn.:

Ez dut zalantzan jartzen Batzorde honetako lanen antolatzaileek alde onak eta txarrak arretaz aztertu dituztenik. Baina pixka bat harritzen nau sarrerako bi txosten dituen eta gehienez 48 ordu baino iraungo ez duten saioak izanik, gure batzarra azpibatzerdeen zatitzea planteatzeak.

Gure lanetik ezin daiteke testu zehatzak sortzerik espero. Horrek hilabeteak beharko lituzke. Hemendik bultzada bat, asmo orokor bat ateratzea besterik ez dugu nahi. Eta zenbat eta analisi gutxiago egin, orduan eta sintesi gehiago egongo da.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

Asko eskertzen diet hizlarietara Europako arazo ekonomikoaren alderdi ezberdinen arteko mendekotasuna azpimarratu izana. Argi dago, lanen hasieratik interdependentzia hori baztertzeko badugu, gure ekimenaren arrakasta arriskuan jartzen dugula.

Batzordeetako lanei ekin aurretik, bereziki finantza-gaiez arduratzen diren txostengileei finantzen eta gainerako arazoaren arteko loturak erakusteko agindu beharko litzaieke, gutxienez, eta baita Europako merkataritzak finantzekiko, eros-ahalmenarekiko eta gizarte-baldintzekiko duen mendekotasuna azaltzeko ere.

Azkenik, arazo horiek gizarte-gaiekin nola bateratuko diren jakin behar dugu.

Beraz, lotura horiei buruzko ikuspuntu zehatzak dituzten hizlarietara hitza har dezatela proposatzen dut.

J. Timbergen Irak. dk.:

Ez dakit ez ote litzatekeen errazagoa ebazpenen testua eztabaidatzen hastea edo, gutxienez, gaur arratsaldean hastea, batzordeetan zatitu gabe.

Perein jn.:

Nik ere berehalako kontuak daudela uste dut. Lehena Europako langileen egoera hobetzea da; hobekuntza hori inor kaltetua suertatuko den mesfidantzarik gabe lortu behar litzateke. Horregatik diot etorkizunerako har ditzakegun ebazpen guztietan gain, berehalako arazoak daudela.

Eta baliagarria deritzot ekimen zehatzetara nola pasa gaitezkeen aztertzeke batzorde bat sortzea, bizi-maila, hau da, Europako produktibitate orokorra hobetzeko bereziki; izan ere hori azkar egin behar dugu, bestela beranduegi izango baita. Abiaduraren mendean gaude eta gertaerak gu baino azkarrago jazoko dira.

Presidente jn.:

Denbora aurrezteko, batzarraren gogoia interpretatzen saiatuko naiz. Eztabaida orokorrean jarraitzen dugu.

(Baiezko keinuak)

Zuzentasunaren mesedetan, esan behar dut inork ez duela proposatu batzarra hemendik aurrera azpibatzerdeetan banatzea.

Leenhardt jn.:

Presidente jauna, jaunok, dugun denbora laburra kontuan izanik, badirudi proposatu zaizuen erabaki ekonomikoa doitu baino ezin dugula egin. Eta doikuntza horretarako ordezkaritzek aurkeztutako zuzenketak azter ditzakegu. Ebazpen honen eztabaida orokorra amaitzen dugunean baino ezingo dugu erabaki, denborarik gertatzen bada, azpibatzerde espezializatueta bildu ala ez, kezkatzen gaituzten alderdi finantzario, ekonomiko edo sozial jakin batzuetan sakontzeko.

Hori kontuan izanik, egingo ditudan oharak aurrean dugun ebazpenera mugatuko ditut.

Uste dut, 4. lerroan, garrantzitsua izango litzatekeela Serruys jaunak garatutako ideari heltzea. Ideia horren arabera, Europaren hondamen-egoera mesedegarria da, salbuespenezkoa izanik, lankidetzeta eta berreraikitze ahaleginerako. Zenbait herrialdek berreraikuntza lanak modu isolatuan egiten jarraitzen badute, ziurra da berreraikitze hori amaitzean, ezin izango dituztela sakrifizio berak egin kausa komunagatik. Eta honela idatz daiteke proposamena: «Gerrak eragindako hondamendia eta Ameriketako Estatu Batuek Europari berreraikitze eskaintzen dioten laguntza esku zabala...».

16. lerroan, gure gogoetatik ondorioztatu beharko liratekeen ekintza-ildo komunak zein diren zehaztea nahi nuke. Egungo baliabideak Europako lanaren banaketa orekatua lortzeko eta eskulanaren erabateko erabilera sustatzeko ekintza-ildo komunen zerbitzura jarriko direla esan dezakegu. Kezka hori nonbait adierazi behar dela uste dut. Eta hau leku egokia iruditzen zait.

Halaber, 17. lerroan, esaldi hau aldatzea proposatzen dut: «Europak bat egin behar du garai bateko oparotasuna berreskuratzeko». Izan ere, beste helburu batzuk izan ditzakegu. Gainera, hori ez da ideia federalista bat. Zerbait berria eraikitzen ari gara. Bestalde, independentzia ekonomikoa ez da helburu europarra baino. Munduko bake ekonomikoari zer-nolako ekarpena egin behar diogun pentsatu behar dugu. Horregatik, esaldi horren ordez honako hau jartzea proposatzen dut: «Europak bat egin behar du bere hondamenetik irten eta munduko egonkortasun ekonomikoari bere ekarpen osoa egiteko».

24. lerroan, ebazpenak honako hau dio: «Uste du batasun horrek berekin dakarrela gaur egun Europako Metropoliak eta Agindupeko Lurraldeak, Estatu Elkartuak zein Itsasoz Haraindiko Lurraldeak lotzen dituzten lotura ekonomikoak mantentzea eta pixkanaka egokitzea». Batzarraren arreta erabilitako esamoldera erakarri nahi nuke, gogorregia baita. Ez da egia batasun horrek lotura horiei eustea dakarrenik. Gauza bat da loturak mantentzeaz arduratzea. Baina mantentze hori gabe batasunik egongo ez dela esatea adierazpen gogorregia da, nire ustez, eta hobe litzateke kentzea. Argi dago ez dugula lotura horiek hausteko asmorik, baina aurrera egin

nahi dugun federalistak izanik, lotura horien norabidea markatu nahi dugu hemen. Eta norabidea ez da mantentzea, lotura horiek pixkanaka egokitzea baizik.

36. lerroan, zuzenean gobernuetara bideratutako neurrien artean, batasunaren barruan trukeetarako oztopoak kentzeko eskatzen zaigu. Ados gaude helburu horrekin. Baina zailtasunak ekarriko ditu, Habanan bildutako gobernuen ordezkaritzek egiaztatu ahal izan zutenaz. Hobe da atal horretan hurrengo paragrafoan erabilitako formula bera erabiltzea, apalagoa, baina zehatzagoa dena. b) paragrafoak muga-zer-gak kentzeko aipatzen du ahal den neurrian, lehenik horiek murriztuz. Idazkera hori hobea iruditzen zait. Aurrekoa, hein handi batean, itxaropen hutsa izateko arriskua dago.

d) atalean ekipamendu-programa komuna aurreikusten da. Uste dut hori ez dela nahikoa, eta ezinbesteko lehengaien eta kredituen banaketarako plan bat aurreikusi behar dela.

61. lerroan, batasun ekonomikoa lortzeko beharrezkoak diren aduana-elkartzeak aipatu beharko genituzkeela uste dut, jakinik gai eztabaidagarria dela. Ez dut uste horrek batasun ekonomiko orokorra atzeratuko lukeenik. Aitzitik, eraikuntza aurrerakoiak erakutsiz, iritzi publikoa elikatzen hasi behar dugu. Eta ez dut uste dagoeneko aztertzen ari garen aduana-elkartzeen aurrerabidea zailtasun bat izan daitekeenik, ezta ekonomia-unitate orokor bat ezartzeko orduan atzerapenik eragin dezakeenik ere; aitzitik, lorpen praktiko bat dela uste dut.

70. lerroan «berehalako neurriak» aipatzen dira. «Berehalakoak» hitza baztertu egin behar dela iruditzen zait. Gehienez ere hasierako neurriak zehazten ari garela esan beharko genuke.

Halaber, uste dut moneta-batasuna lortzeko kezka azaldu ondoren, ezinbestekoa dela j) idatz-zatiaren ondoren paragrafo berri bat sartzea eta bertan batasun ekonomikoa ez dela posible izango adieraztea, baldin eta, zerga eta finantza-legeria bateratzearekin batera, ez badugu herrialde guztietako lan-baldintzak bateratzea bilatzen. Lan-baldintza horiek bidezkoak izateaz gain, alderagarriak izan behar dute; izan ere, lehiak aske eta modu iraunkorrean jardun ahal izateko, herrialde desberdinetako araubide bereziek eta lan-baldintzek berme nahikoak eta baliokideak eskaini behar dituzte.

Azkenik, 88. lerroan ez da nahikoa edozein ahalegin ekonomikoren azken helburua eta bakarra masen bizi-maila igotzea dela esatea. Izan ere, langileen bizi-maila igotzea oso ondo dago; baina goratze horrek langileei segurtasuna ziurtatzen badiegu eta nagusi den nazioarteko beldurretik askatzen baditugu soilik izango du baliorik. Uste dut bake ekonomikoarekiko kezka ere aipatu behar dugula, gure helburua ez baita soilik langileen bizi-maila igotzea; aitzitik, bake-baldintzak sortu nahi ditugu arlo ekonomikoan, baldintza horiek gabe langileek ezingo baitute bizitza-maila hori izan.

Serruys jaunak gaur bertan batasuna eginda dagoela aldarrikatu beharko genukeela dio. Baina, hari erantzunez eta nire ustez, horrek gure lanak arretaz jarraitzen dituen iritzi publikoan nolabaiteko etsipena eragiteko arriskua izango luke, hasitako lanaren moteltasuna dela eta. Aitzitik, batasun ekonomikoa pazientziaz egin beharreko eraikuntza dela zabaldu behar dugu.

Azkenik, nabarmendu nahi nuke, batasun ekonomikoak herrialde ezberdinei ekarriko dizkien sakrifizioen ordaina eman behar bada, ez dugula ezkutatu behar sakrifizio horiek existituko direnik, nahiz eta batasun horretatik aterako diren onurak sakrifizioak baino handiagoak izan. Horretan interpretazio ezberdinak egingo dira eta horixe izango da gure ahaleginen oztopo nagusia. Nire ustez, adierazi behar da, halaber, sakrifizio horiek guztiak gutxi direla gure Europari gerra berri batek ekar diezazkiokeen neke eta suntsipen itzelen aldean.

(Txaloak)

Dick Beech jn.:

Galdera bat eta iradokizun bat ditut. Nire galdera da: nola onartuko ditugu zuzenketak? Aurkeztu eta batzorde txiki bat arduratuko da horiek antolatzeaz eta berriro biltzarrera bidaltzeaz? Bestela ezinezkoa izango da zuzenketa asko badaude.

Bigarrenik, ebazpen-proposamena aztertzen hastea proposatzen dut, ikusteko zer neurritan gauden ados, horrek gauzak erraztuko lituzke eta. Adibidez, posible al litzateke hitzaurrea edo beste edozein puntu adostea? Bila dezagun lehenik adostasunaren tamaina, norabaitera irits gaitezen. Une honetan badirudi bueltaka ari garela.

Presidente jn.:

Gaizki ulertu ez badut, Batzarrak arazo orokorraz jardungo duten hizlarietara entzutea erabaki du gaur goizean; eta eztabaida orokorraren fasean gaude.

Hizlari kopuru jakin batek arazo orokorra landu ondoren, beste batzuek puntu espezifiko batzuk aztertuko dituzte, baina betiere ikuspegi orokor batetik. Eta horrekin gaur goizeko saioaren amaierara iritsiko gara.

Sir Arthur Salter Txit Ohoragarria:

Presidente jauna, ordezkariok:

Zure jarraibideen arabera, ez dut ahozko zuzenketarik proposatuko. Finantzen inguruko iruzkin orokor batzuk egin nahi ditut. Termino horretan dirua eta moneta sartzen ditut.

Ez dut uste gutako inork aurrean ditugun dokumentuak aztertu dituenik edo gaur goizeko diskurtsoak entzun dituenik hiru gogoeta egin gabe; lehenik eta behin, finantzei, ekonomiari eta politikari buruzko arazoen izaera hurbila eta osagarria. Bigarrenik, gerrak eragindako suntsipenari eta dena hankaz gora jarri izanaren ondorioei berehala heltzen ari bagara ere, ez gara soilik horiei heltzen ari, eta gure egitekoa ez da gerra aurreko egoerara itzultze hutsa. Gure nahia ez da European genuen ekonomia lehengoratzea, hobetzea baizik. Hirugarren gogoeta, nire ustez, honako hau da: gure helburua ezin dela jauzi bakarrean lortu, urratsez urrats baizik. Aldi berean, azkar joan behar dugu, eta abantaila handia izango da, urratsez urrats aurrera egin ahala, jomugaren ikuspegi bat izatea.

Orain, presidente jauna, hiru puntu horiei dagokienez, finantzen inguruko iruzkin batzuk egin nahi ditut. Lehenengoa honako hau da: nahiko argi dago finantzen helburua eta zeregina garapen ekonomikoaren zerbitzura egotea dela, eta soilik finantzekin edo diruarekin zerbait gaizki joan denean bihurtzen dela bi alderdietako edozein herrialde baten edo munduaren garapen ekonomikoaren ugazaba, eta finantza- eta diru-arazoak benetan erabakigarriak dira ekonomia arloko gaietan, hala nola muga-zergen izaeran, industriaren kokapenean eta abarretan.

Tira, jauna, finantzen eta diruaren arloan behar duguna sistema bat da, ahalik eta gehien bermatuko duena kapitalaren baliabideak garapen ekonomiko handiena eta erabilgarriena sor dezaketen lekura joaten direla, garapen ekonomikoa zapuztea, huts egitea edo konfiskatzeara eragotziko duten baldintzetan.

Bigarrenik, diruaren arloan, trukerako bitarteko egonkorra izango den dirua nahi dugu, ahalik eta maila handienera, eta ahalik eta azkarren.

Hala ere, arazo horiek aztertuta, ikusten dut, diruari dagokionez, lehenengo neurrien artean bihurtgarritasuna ahalik eta azkarren lortzea proposatzen dela, eta azken neurrien artean aurreikusten dela, azkenean, moneta bateratzeko aukera. Bien artean tarte handia dago, eta nahiko begien bistakoa da monetaren erabateko bateratzearen antzeko edozer soilik gerta litekela, baldin eta batasun politikoaren askoz antza handiagoa duen eremu bat sortzen bada, haren baitan bateratuko bailitzateke moneta. Tartean, jakina, moneta bihurtgarriaren truke-tasen egonkortasuna handitzeko aukera mugagabe bat dago. Uste dut kontuan hartu beharko genukeela nazioarteko erakunde batzuk badaudela —Nazioarteko Bankua eta Nazioarteko Diru Funtsa— eta pixkanaka erabil daitezkeela, urratsez urrats, neurri praktikoa handiena emateko, bihurtgarritasunari dagokionez ez ezik, moneta bihurtgarrien truke-tasa egonkortzeko ere. Bi erakunde horiek, ongi dago gogoratzea, ez daude NBERi arlo horretan aurrera egitea eragotzi dioten baldintza oztopatzaile eta eragozgarri berberen mende.

Orain, bigarren gaiari helduz, gerrak hankaz gora jarritakoari ez ezik, askoz ere modu iraunkorrean gaizki egon den zerbaiti ere aurre egin behar diogu. Argi dago,

alde batetik, Europaren eta, bestetik, mendealdeko hemisferioaren arteko ordainketen balantzan dagoen desoreka handiak, azken urteetako gertakariekin larriagotutako arren, halaber, islatu egiten duela ekonomiaren iraupen luzeko desberdintasun bat dagoela munduko zati baten —non Aduana Batasun bat ezarri den, baldintza horietan gara daitekeen ekoizpen ahalmen handienarekin— eta beste baten artean —non ekoizpen maila txikieneko merkatu handi bat dagoen, Europa edo Mendealdeko Europa bezalako eremu batean bakarrik posible dena, unitate txikietan eta merkatu txikietan zatituta baitago—.

Hortik ateratzen dudan ondorioa da, lehenik eta behin, ordainketa balantza oparrien edo maileguen bidez edo Marshall laguntzaren bidez salbatu duten eta salbatzen ari diren metodo horiek gaintitzen ditugunean, hurrengo lau urteen amaieran oraindik aurre egin beharko diogula, Europaren autosufizientzia handitzeko edozein aurrerapen eginda ere; zalantzarik gabe, Amerikak ondasunak esportatu ahaliko eta nahiko ditu, Europak horiek inportatu nahiko ditu, Europak une horretan mendealdeko hemisferioaren egungo esportazioen bidez erosteko duen gaitasuna nabarmen gaintutuz, eta horri aurre egin beharko diogu. Hori proposatutako beste neurriekin zenbat eta gehiago murriztu, orduan eta hobeto, baina, zalantzarik gabe, guk nahiko genukeena baino askoz gutxiago erosi beharko diegu Estatu Batuei, eta Estatu Batuek nahiko luketena baino askoz gutxiago, non eta arrakala hori Estatu Batuek ez duten gehiago estaltzen, inbertsio benetan produktiboetarako irtenbide handiak aurkituz, ez bakarrik Marshall laguntzaren zati baten bidez egin daitekeen berreraikitze motarekin, baizik eta izaera ia komertzialagoa duten inbertsio produktiboekin ere.

Une honetan aipatzen dut, Ebazpen honetan irteera bat dagoelako, norabide bakar bat, horrelako garapen handi bat gertatzeko bide ematen duena. Inbertsio produktiboa benetan produktiboa izan dadin, eta ez dadin berriro gertatu hondamendi hura, 1924tik 1929ra bitarteko inbertsioak bat-batean suntsitu eta depresio ekonomikoa mundu mailako hondamendi bihurtu zenekoa, askatasun ekonomikoaren gain, garatzea eta garapenaren fruituak alferrik ez galtzea ahalbidetuko duen sistema politiko bat behar da.

Munduko beste lekuetan begiraturaz gero, argi dago eremu handi batzuetan garapenerako aukera ekonomikoak egon daitezkeela, baina baldintza politikoen ondorioz ez dira bideragarriak edo seguruak. Baina uste dut areto honetan Europako hainbat herrialderekin elkartuta dauden eremu kolonial askotan badaudela, bai aukera ekonomikoak, bai baldintza politikoak, potentzia kolonial horien eta Estatu Batuen arteko oreka egokiarekin, inbertsio produktibo eta segururako bide bat irekitzea ahalbidetuko liguketenak. Hori horrela, uste dut aurre egin beharreko finantza arazo guztia hein handi batean arinduko lukeela, eta aldi honen amaieran ordainketa balantzan desoreka larria izaten jarraituko lukeena murrizten lagunduko lukeela.

Presidente jauna, beste kontu pare bat aipatu nahiko nituzke. Lehen aipatu dut aurrera begirako helburua nolabait argi izan behar dugula, eta gure garapen finantzario eta ekonomiko guztiak lotura estua izan behar duela garapen politikoarekin, harekin bat etorritz. Maila pertsonalean, uste dut argi dagoela Europaren batasun politiko askoz ere estuago eta hedakorrago baten alde lan egin behar dugula, ez gure subiranotasun guztiak bat-batean lagata, baizik eta organo finantzarioak eta ekonomikoak garatuz, eta organo horien berehalako zereginenez arduratzeko sortutako beste batzuk garatuz. Garatu ahala, pixkanaka eskuratuko lituzkete batasuna osatzen duten kideen subiranotasuna eta autoritatea, eskuordetze bidez, eman nahi zaien boterea jasoz eta bat-bateko hausturarik sortu gabe, nazioarteko agintaritzak eratzea ahalbidetuz.

Hori eginez gero, politika finantzario koordinatu bat eta garapen ekonomiko koordinatu bat gauzatu ahal izango lirateke, inolako iraultzarik egin gabe. Horri esker, kide diren herrialde guztientzat subiranotasun zabalago bat biltzen duen nazioarteko agintaritza bat eratuko litzateke, estatu federala ez bada, estatu federal baten abantaila dakarren zerbait, agintaritza nagusi bat egongo litzatekeelako, aurrerapen ekonomikorako garrantzitsuak diren arlo guztietan politiken koordinazio nahikoa bermatzeko gaitasunarekin, bakoitzak aurrera egin dezan ahalbidetzeko, bestearen interferentziak zapuztu ez dezan.

Perrin jn.:

Zuzenketa, ebazpen eta mozio-proposamen ugari jaso ditugu. Bistakoa denez, testu horiek guztiak sailkatzeko azpibatzerde bat osatzea proposatu behar dizuegu, gaur arratsaldean gaika banatutako testuen inguruan eztabaidatu ahal izateko.

Ba al dago prozedura horri buruzko iruzkinik?

Presidente jn.:

Orain zailtasun baten aurrean nago; izan ere, iritsi zaizkidan zenbait iradokizunek puntu jakin batzuen eztabaida jarraitzeko aukera emango lukete. Baina uste dut orain onena gaia orokorrean jorratzen duten eta nazio desberdinetatik datozen hizlari hitza hartzeko eskatzea dela.

Gaur arratsaldean beste prozedura-metodo bat proposatuko dizuegu: bi ideia nagusi hartu eta bata bestearen atzetik landuko ditugu, Mahaiari aurkeztu dizkiozuen testuetan oinarrituta.

Orain Belgikako hizlari bati, Norvegiako hizlari bati, Italiako hizlari bati eta Suiatzako hizlari bati deituko diet hurrenez hurren. Gero ikusiko dugu noraino iritsi garen. Hizlarioi ahalik eta laburren jarduteko eskatzen dizuet, arren.

Lohest jaunak du hitza.

A. Lohest jn.:

Eztabaida argitze aldera, jakinarazi nahi dizuet zenbait biltzarkidek printzipioen adierazpen bateratua egin nahi izan dutela eta Mahaiari mozio gisa aurkeztu diotela. Ozen irakurriko dizuet:

«Biltzarkide guztien nahia da Europako Federazioa eraikitzeko ahalik eta lan-kidetzarik zabalena lortzea, baina engainagarria eta arriskutsua izango litzateke akordio hori sentimenduekin nahastea. Gure itxaropenek arrakasta izan dezaten, funtsezkoa da gure posizioak eta konponbideak argi eta garbi ezartzea.

Baldintza horietan bakarrik gauzatuko da abstrakzio juridikoetatik eta idealismo lainotsuetatik haratago joango den Europako Federazioa, masen artean ezinbesteko audientzia aurkituko duen federazioa.

Ahalegin eskuzabalak egin diren arren, teknologiaren garapenari eta herritarren nahien bilakaerari egokitutako egitura ekonomiko eta sozialen falta izan da, orain arte, munduari bere batasuna aurkitzea eragotzi diona. Desoreka horrek mundua kontrako bi bloketan banatzeko joera ekarri du. Europak bere independentzia eskuratu behar du munduan. Independentzia morala eta soziala, izan ere, bi blokeen ikusmoldeek ez diete erantzuten ez Europaren beharrei, ez bere helburuei ere; hark sintesi bat lortu behar du helburu pertsonalisten eta behar ekonomiko berrien artean.

Horrek antolaketa ekonomiko global bat eskatzen du, Europa maila ekonomikoan, eta beraz, politikoan zatitzen duten oztopo guztiak poliki-poliki eza-batzeaz gain. Baina, autoritatearen arazoa planteatzen duten gisa horretako antolaketetan totalitarismo oro saihesteko, beharrezkoa da langileek ekonomiaren kudeaketarako sarbide korrelatiboa izatea, enpresetatik hasi eta koordinazio erakundeetaraino, inolako injerentzia politikorik gabe.

Bizitza sozial eta ekonomikoaren ikuskera hori Europak berezkoa duen ezau-garria da eta baita Europa indar eraikitzaile eta baketsu bihurtzeko baldintza ba-karra ere».

(Txaloak)

Adierazpen hau C.G.T Langileen Indarra taldeko Mathé jaunaren eta honako la-gunen izenean egin da:

- Riffiet.
- Mourguès.
- Chevaline.
- Gubbels.
- Tessier.
- Lohest.
- Buchman.
- Cool.
- Jef Last.

- Edwards.
- Beech.
- Chopard.
- Lafont.
- Lebourg.
- Domec.

Wilhelm Keilhau irak.:

Norvegiako ordezkariaren izenean, lau puntu azpimarratu nahi ditut, eta horietako batzuk beste hizlari batzuek jada aipatu dituzte.

Lehenik eta behin, gure herrialdean jendeak nolabaiteko kezka sentitu du Biltzar hau dela eta, zalantzak izan ditugulako Biltzar honen helburuen eta sortu nahi dituen erakundeen eta dagoeneko funtzionatzen ari diren nazioarteko beste erakunde batzuen arteko harremanari buruz. LANE daukagu, baita lehen aipatu diren Diru Funtsa eta Nazioarteko Bankua ere. Nire herrialdeak neurri handi batean parte hartu du elkarte horien lanean, eta asko sakrifikatu du haien alde. Lan horrekin jarraitu nahi dugu, eta oso argi utzi nahi dugu Biltzar honetako lanek ez dutela inolaz ere lehiatuko jada martxan dauden beste horiekin.

Bereziki, Bretton Woodseko Akordioa azpimarratu nahi dut hemen. Ni neu Norvegiako ordezkariaren presidentea izan nintzen Bretton Woodsen, eta benetan diotsuet biltzar hartan akordio praktikoa xehatu bat egiten saiatu ginela, zeina, bere xederako prestatuz gero, truke zailtasun gehienak konpontzeko gai izango baitzen. Aipatu nahiko nuke Bretton Woodseko Akordioan estatu kide guztiek onartu zutela «kide bakoitzak Funtsarekin lankidetzan aritzeko konpromisoa hartzea, truke egonkortasuna sustatzeko, beste kide batzuekin truke akordio ordenatuak mantentzeko eta truke aldaketa lehiakorak saihesteko».

Uste dut, nazioarteko mailako moneta lankidetzaz ari bagara, Nazioarteko Diru Funtsa eta Berreraikuntzarako eta garapenerako Nazioarteko Bankua erabat babes-teko moduan egin beharko genukeela, eta gobernuak bi erakunde horiek helburu hori erabat betetzeko egoeran egoteaz arduratuko direnaren itxaropena adieraziz.

Oro har, uste dut gure ebazpenak idazteko orduan argi utzi beharko genukeela egiten ari garena ez dela gainjartzeak sortzea, baizik eta nazioarteko erakundeak jada lantzen ari direnetik harago joatea.

Bigarrenik, nazioarteko merkataritza duen herrialde batekoa naiz; gure merkataritza eta bidalketak mundu osora iristen dira. Mundu osoa aintzat hartzen duten konponbideak interesatzen zaizkigu, eta uste dut guztiontzat dela hala, baina beldur pixka bat ematen digu Europa gure eta munduko gainerako herrialdeen arteko hesi bihurtu ahal izateak. Uste dut Estatu Batuen laguntza eskuzabalaz hitz egitea ez dela

nahikoa. Horrez gain, gure ebazpenean azpimarratu beharko genuke Europaren batasun berriak lankidetzaz estuan lan egin behar duela Ameriketako Estatu Batuekin, beharrezkoa delakoa, arrakasta izan nahi badugu behintzat.

Hirugarrena da Norvegiako ordezkariak uste duela aurrerapen ekonomikorako eragozpen nagusietako bat dela aldebiko akordioen sistema dagoela eta indarrean jarraitzen duela, hainbat alderdiren artean soilik konpon daitezkeelako benetan arazo ekonomikoak, eta zinez gustatuko litzaiguke hori ebazpenetan adieraztea.

Laugarrenik, gai horiek eztabaidatzen ditugunean, kontuan hartu behar dugu oso arazo larria dugula aurrean. Nazioarte osoak erabateko askatasuna nahi du, non enpresaburu bakoitza politikoki bere herrialdeko subjektu bat izango den, baina zentzu ekonomikoan munduko herritarra izango den. Kontua da ea ez ote ditugun gure helburuak lehenago lortuko enpresa pribatu mota horri ahalik eta askatasun handiena ematen badiogu. Horrez gain, herrialdeen arteko lotura komertzial guztiak erabili ahal izatearen abantaila izango dugu, eta kontuan hartu behar da lotura horietako batzuk aspaldikoak eta oso egonkorak direla. Arriskua zera da, erakunde berriak sortzen ditugunean gauzak atzeratu egiten direla, eta gogoan izan beharko genuke bizitza ekonomikoan eraginkorrak izateko azkar ekin behar dela.

Giovanni de Maria irak.:

Praktikoak izateko, beharrezkoa da bide zehatz bat ez ezik, bide garrantzitsuena ere jarraitzea. Beldur naiz ez ote garen ari gauza orokorrez asko hitz egiten, asko sakontzea merezi ez duten gaiez; izan ere, denok ados baikaude, hemen egote hutsak erakusten duenez. Ebazpen-proposamena bera ere printzipio orokorren eta oso gai partikularren nahasketa bat da, eta badirudi oinarri horrekin ezin dela gauza praktikorik lortu. Erretorika hori alde batera utzi eta gertaera praktikoa eta errealistetara igarotzeko, iradokizun batzuk ditut. Hona hemen iradokizunak:

Lehenik eta behin, Europa barneko merkataritzan salgai kategoria jakin batzuek dituzten oztopoak ezabatu behar ditugu: lehenik eta behin, Europatik kanpoko lehengaienak; bigarrenik, Europatik eta Europa kanpotik datozen elikagaiekin; hirugarrenik, ekoizpen industrialeko kategoria jakin batzuenak. Azkenik, zirkulazio askea ezarri beharko litzateke kategoria profesional jakin batzuetan, langile kualifikatuentzat, esaterako. Ondoren, Europa osoan Europarako Erreserba Banku Federalak eta Erreserba Federaleko Kontseilu bat sortu behar dugula azpimarratu behar dugu, urrean oinarritutako diru mota komun bat jaulkitzeko helburuarekin.

Hirugarrenik, Europarako nolabaiteko Estatuarteko Batzorde bat eraiki behar dugu, Estatu Batuetakoaren ildo beretik; nire ustez, oinarri horren gainean bakarrik konponduko da Europako herrialdeen arteko nazioarteko merkataritzaren arazoa.

Horrez gain, Ekonomia Batzorde Iraunkor bat eratzea iradokitzen dut. Batzorde hori Europako herrialde guztietako ordezkariak eta, zehazki, herrialde bakoitzeko hiru ordezkariak osatuko lukete. Batzorde iraunkor hori Biltzarra amaitu bezain laster hasi beharko litzateke lanean, adostutako leku batean, eta horretarako Geneva edo Paris proposatzen ditut. Batzorde horren jarduera eremua honako hau izan beharko litzateke:

Lege komun bat prestatzea —herrialdeen arteko lege batez ari naiz—, zeinak, batez ere, Erreserba Federalaren sistema bat sortzea izango bailuke xede. Bigarrenik, Estatuaren arteko Batzorde bat sortzeko, merkataritza batzorde bat, lehen aipatu ditudan kategorietan merkataritzari jarritako oztopoak erabat eta berehala kentzeaz arduratuko dena:

Hirugarrenik, Mendebaldeko Europarako barruti ekonomikoko proiektu bat idaztea, une honetan denbora mugak direla eta iradokitzerik ez dudan gaiei buruz. Pentsatzen dut ederki ulertzen duzuela zeri buruz ari naizen. Batzordeak, nire ustez, bi hilabeteren buruan aurkeztu beharko luke bere txostena, beste Biltzar bat egin baino lehen. Biltzar horren ondoren, eta bigarren Biltzarrari aurkeztutako eskema onartu denez, ordezkaritza arduradun bakoitzak bere Gobernuari berri eman beharko lioke, eta herrialde bakoitza besteeikiko lotuko duen beharrezko legeria berria sustatzea lortu beharko litzateke.

Puntu horiek nire ikuspegi pertsonal gisa aurkeztzen ditut, baina uste dut nire ordezkaritza beste kide batek beste puntu batzuk aurkeztuko dituela gaur arratsaldean.

D. Delivanis irak.:

Europar Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak biltzar honi aurkeztutako txosten ekonomiko eta sozialak adierazten duenez, eta arrazoiz gainera, laguntza amerikarrak ez luke ezertarako balioko Europako herriak isolatuta geratuz gero. Ukaezina da Europaren batasuna aurrerapen eztaba daezina izango litzatekeela ikuspegi ekonomikotik; izan ere, kide guztiei bermatuko lizkieke kontinentearen zati handi batera eta zenbait herrialderen itsasoz gaindiko inperioetara hedatutako lan-banaketaren abantailak.

Txostenak, hain zuzen, gaineratzen du batasun europarraren helburua autonomia baino, itsasoz gaindiko herrialdeekiko trukeak areagotzea izango dela, horrela ekoizpena ez ezik kontsumoa ere handituko baita.

Azkenik, txostenak Europaren batasuna gauzatzeko berehalako eta ondorengoko neurriak zehazten ditu, besteak beste, kideen artean salgaien, eskulanaren, turisten eta kapitalen zirkulaziorako oztopoak pixkanaka kentzea, garapen-programa komun bat ezartzea eta abar.

Eta aipatu neurriak aplikatu ahal izateko alde zuretik bete behar diren baldintzak nabarmendu nahi nituzke. Izan ere, ekonomialari liberekin agian mespretxatzen dituzten, baina estatuei atzerriarekin dituzten harreman ekonomikoak arautzeko aukera eman dieten neurriei uko egin diezaieten eskatzen zaie Europaren batasuneko etorkizuneko kideei, betiere, kontu-balantzak orekatzeko ezintasunaren ondorio negatiboak ahalik eta gehien mugatuz.

Baldintza horiek ekonomikoak dira baina baita politikoak ere. Baldintza politikoak batasuneko kideen artean erabateko konfiantza ezartzea eta hartutako konpromisoak benetan errespetatuko direla ziurtatzea dira batez ere. Politika Batzordearena da baldintza horiek aztertzeko ardura. Baldintza ekonomikoak ere badaude:

- a) hartutako konpromisoak betetzeko gaitasuna, batez ere;
- b) produkzioa ahalik eta gehien handitzea;
- c) eta nazioarteko erakundeek ere produkzioa areagotu eta bizkortzea, eta ez moteltzea.

Izan ere, ez da nahikoa Europako batasunaren esparruan betebeharrak bat nork bere gain hartzea; betebeharrak hori zintzo burutu behar da. Bestela, beste kide baten ahaleginak kaltetu daitezke.

Hartutako konpromisoak betetzat jotzeko, produkzioak asko egin behar du gora, hainbeste non hirugarren herrialde batekin hartutako konpromiso horiek betetzeak ez duen eragin negatiborik izango herrialde horretako biztanleen ekoizpen-ahalmenean eta kontsumo-aukeretan. Europako hainbat herrialderentzat, helburua ez da 1938ko mailara itzultzea soilik; maila hori nabarmen gaitzitu behar dute itsasoz gaitziko herrialdeen abantaila murrizteko. Britainia Handiak, Irlandak, Norvegiak eta Suediak zentzu horretan lotu dutena interesgarria da.

Beraz, produkzioaren etengabeko hazkundea ezinbesteko beharra da eta ahal den guztia egin behar da hori zapuztu dezaken guztia saihesteko. Hori guztia estatu bakoitzeko autoritate nazionalen esku dago, baina baita nazioarteko autoritateen esku ere. Asmoa ez da ahalegina eragotziko duen nazioarteko burokrazia berri bat sortzea; aitzitik, hori babestu eta anplifikatuko duen erakunde bat sortu nahi da.

Ahalegin horren helburu nagusia ezkutuko baliabideak garatzea da.

Europako herrialde libreen ezkutuko baliabideak garrantzi handikoak dira, baina ahalegin, ekimen eta metodo handiz baino ezin dira erabili. Hasteko, langabezia osoa edo partziala dago, ofiziala edo ezkutukoa. Bigarrenik, garapen teknikorako aukerak daude herrialdeen ageriko instalazioetan eta ustiatu gabeko sektore zein eskualdeetan. Horrez gain, hor dago Europako edo kolonietako zenbait produktu itsasoz haraindiko produktuekin ordeztzeko aukera ere; horiek nahiago ditugulako edota besterik gabe horietara ohituta gaudelako. Azkenik, Paneuroparen egungo esparruan, lana nazioartean banatzeak ekar ditzakeen abantailak daude. Hala ere, ez-

kutuko baliabide horiek ustiatzeko, kapitala, ezagutza teknikoak eta esperientzia behar dira.

Marshall Planaren esparruan 16 herrialde libreei emandako laguntza estatubatuarren helburua, hain zuzen ere, altzairuzko oihalak sortutako hutsunea betetzea izan da; Europaren berreraikuntza erraztu eta bertako produktibitatea handitu nahi izan da, egoki jotzen denean prozesu berriak aplikatuz eta nazioarteko lankidetzara baliatuz. Azken ideia hori aspalditik azpimarratu da Genevako Europako Batzordean. Askoz ere gehiago nabarmendu eta zabaldu da 1947-48an Europako 15 herrialdeetako ordezkari ofizialek Parisen egindako segidako bileren ondoriozko antolaketaren esparruan. Batetik, Kontseilua, eta bestetik, Batzorde Betearazlea daude. Parisen sinatutako hitzarmena estatu sinatzaileen bi herenek berretsi bezain laster jarriko da indarrean. Hortxe hasiko da zenbait asmo zintzoren aplikazio praktikoa, duela urte gutxi batzuk zenbait errealistak «ameskeriatzat» jo zutena. Europaren batasuna abian da!

Haren arrakasta lankidetzaren intentsitatearen eta adeitasunaren, trukeen zabalasunaren, ekoizpenaren bilakaeraren, barne egoera politikoaren eta, nazioarteko esparruan, nazioarteko burokraziaren murrizketaren araberakoa izango da.

Aurkezpen labur hau amaitzeko, Greziak testuinguru paneuroparrean duen papera azalduko dut. Grezia deklaratu gabeko gerra batean dago Albania, Bulgaria eta Jugoslaviarekin, azken horiek herrialdeko hainbat lekutan jarduten duten gaizkileak armatzen, babesten eta laguntzen ari baitira. Beraz, Grezia borrokan ari da, eta oraingoan ere ez da bere buruarentzat soilik ari. Hori kontuan izanik, Greziako ekonomiak gerra-ekonomiaren ezaugarri guztiak ditu: mobilizazioa, errefuxiatuak, kalteak, produkzioaren murrizketa, inflazioa, kontu-balantzaren eta aurrekontuaren defizita, prezioen igoera. Horixe da Estatu Batuek 1947ko apiriletik «Truman doktrinaren» esparruan Greziari emandako laguntza bereziaren arrazoia.

Gerran dagoen nazio batek ezin dio berreraikuntzari ekin, baina gerra hau amaitu bezain laster —eta laster izango dela sinesteko itxaropen guztiak ditugu— Greziak bere hondarrak altxatu ahal izango ditu, eta, gainera, egungo eta etorkizuneko baliabideen esparru mugatuan, Europa berreraikitzen lagundu ahal izango du.

Bertako ordezkartzako beste kide batzuek Greziak Europar Batasunaren esparruan dituen kezkei buruz hitz egiteko aukera izango dute gaur arratsaldean.

Presidente Jn.

Jaun-andreak, ordu bata baino gehiago da eta bilera atzeratu beharrean gaude. Proiektu desberdinei egindako 20-30 zuzenketa jaso ditugu. Argi dago testu horiek antolatu egin behar direla. Zeregin hori ebazpen-proiektuan oinarrituz lan egingo duen azpibatzerde baten esku uztea proposatzen dut. Azpibatzerde horrek testuak nolabait ordenatu eta gaur arratsalderako ekarriko dizkizue.

Zuzenketen egile guztiei azpibatzerde horrekin biltzeko deia egiteko asmoa nuen. Baina uste dut gehiegi direla lana modu eraginkorrean egiteko.

Egoera horretan, ados egongo al zinateke bi txostengileei eta ohorezko bi idazkariari lan horren ardura esleitzeko?

(Proposamena onartu da)

IV.2.

Ekonomia batzordea. 1948ko maiatzaren 8a, larunbata (15:00). Batzarraren jarraipena

Presidentea: Paul Van Zeeland jauna

Presidente jn.:

Saioa hasiko dugu. Jaun-andreok, iritsi zaizkigun zuzenketa guztiak pixka bat antolatzen saiatu gara, 35-40 inguru jaso ditugu eta. Egoera honetan, ezinbestekoa da prozedura zehaztea.

Gaur goizean erabaki dugu aurkeztu zaizuen ebazpen-proiektua hartuko dugula lanaren oinarritzat; atal garrantzitsuak banaka aztertuko ditugu eta bakoitzari dagozkion zuzenketa edo aldaketak eztabaidatuko ditugu.

Batzarrari iradokizun bat egingo diot, zuek hori onetsi edo alda dezazuen.

Proposamen batzuk orokorrak dira, mozio itxura dute eta ebazpenaren hitzau-rreari edo amaierako zatiari buruzkoak dira; azken horretan jasotzen da, nolabait, proposamen ekonomikoek barne hartzen duten alderdi soziala. Zuzenketa-kopuru jakin baten helburua ebazpena aldatzea baino, Biltzarrari zenbait nahi zuzentzea da, behin Biltzarra desegindakoan, bertako egitekoak nola jarraitu beharko lukeen proposatuz. Hori gure gaurko lanaren bigarren zatia izango da.

Eta jarraian zuzenketa eta gehikuntzei helduko diegu. Batzuk idazkera kontuak dira, baina beste batzuek sakoneko gaiak planteatzen dituzte.

Lehenengoei dagokienez, entzun ondoren eta eragozpen garrantzitsurik ezean, idazketa batzordera bidaltzea proposatzen dut, eta batzordea bilkura honen amaieran bilduko da.

Gainerakoei dagokienez, ikuspuntu trukea ahalik eta laburren egitea iradokitzen dizuet. Ondoren, proposamen desberdin horiek bakar batean elkartzen saiatuko gara, batzarrak aldeko edo kontrako iritzia eman dezan.

Azkenik, eta betiere denbora aurrezteko asmoz, aldiro galdetuko dizuet hizkuntza baterako edo besterako itzulpena nahi duzuen.

Idazkariak Lohest, Bassaut, Allais, Perrin, Sarfatti eta Leenhardt jaunen mozioak, ebazpenak edota zuzenketak irakurri ditu.

Daniel Serruys jn.:

Egindako sailkapenari buruzko hitz batzuk esan nahi nituzke. Hiru ideia mota desberdin ikusiko ditugu.

Lehenengoa Konstituzioaren ideari buruzkoa da. Allais jaunak aurkeztu duena da, labur esateko. Haren ustez, ez da ikuspegi ekonomikotik ezer egin behar; ikuspuntu horretatik egiten dena Europaren egitura politikoaren mende dago eta behin Batzar Konstituziogile bat eta Konstituzio bat edukita jardun behar da. Laburbilduz, politikak ekonomiaren gainetik duen lehentasuna aldarrikatzen da. Ez dakit gai hori hemen planteatu behar den, Politika Batzordearen eta Ekonomia Batzordearen arteko erabakia baita. Gai horri buruzko eztabaida baliagarria izango litzateke, noski, baina uste dut iritziz desberdintasun handietara eramango gintuzkeela. Agian, arazoa planteatu eta mahai gainean utz dezakegu, Politika Batzordeari aurkeztuko zaiola ulertuta.

Beste zuzenketa batzuk, Lohest, Bassaut eta Perrin jaunena, hain zuzen, konstituzio edo erregimen ekonomiko ororen alderdi sozialari buruzkoak dira. Perrin jaunak langileen bizi-maila igotzea aurreikusten du eta gure txostenean jasotako oinarriei erreparatzen badiezue, lehen planoan jarri dugun kezketako bat dela ikusiko duzue. Ez dut arazorik ikusten ebazpenean gaia aipatzeko, alderantziz.

Baina Perrin jaunaren zuzenketak ekoizpenaren igoera ere aipatzen du. Hori ez litzateke atal berean sartu behar, ekoizpenaren esparruari buruzko atalean baizik.

Beraz, Perrin jaunaren zuzenketa bitan banatu beharko litzatekeela deritzot.

Sarfatti jaunaren zuzenketa ere bat dator txostenak dioenarekin. Beraz, egin diezaiokegu lekua ebazpenaren behin-betiko bertsioan. Leenhardt jaunaren zuzenketak idazkera kontuak dira nagusiki. Horiek idazketa batzordera bidal ditzakegu, eta han Leenhardt jaunak bere ideiak eman diezazkiguke.

Horrenbestez, batzordeak Allais jaunaren proposamenari aplikatu beharreko prozedurari buruzko erabakia hartu behar du lehenik eta, bigarrenik, Lohest, Bassaut eta Perrin jaunek planteatutako gizarte-gaiak ebatzi.

Wilhelm Keilhau irak.:

Aurkezten zaizkigun proposamenetako batean, deitoragarriak iruditzen zaizkidan esaldi batzuk ikusi ditut eta behingoz horien aurkako protesta sutua aurkeztu nahi dut. Honako hitz hauei buruz ari naiz:

«Europak bere independentzia eskuratu behar du munduan. Independentzia morala eta soziala; izan ere, bi blokeen ikusmoldeek ez diete erantzuten ez Europaren beharrei, ez bere helburuei ere, eta hark sintesi bat lortu behar du».

Zer esan nahi du? Bi bloke handi daudela esan nahi du. Badakigu Ekialdeko bloke bat dagoela, baina posible da Ekialdeko diktadura eta askatasuna hainbeste maite duten Ameriketako Estatu Batuak ildo berean kokatzea! Hemen idatzita dago «ez diete erantzuten ez Europaren beharrei, ez bere helburuei ere». Ez al datoz bat gure ideia eta asmoekin Abraham Lincolnen hitzak, «Herritarrentzako gobernu bat nahi dugu, herritarrek eta herritarren bitartez egindakoa» esan zuenean, eta ez al datoz bat gure ideiak eta nahiak Marshall Planaren ideiekin? Deitoragarria iruditzen zait hemen horrelako zerbeit esan izana, eta uste dut mozio hau berehala baztertu beharko litzatekeela.

Bada beste kontu bat. Oso definituta dauden bi proposamen multzo ditugu hemen, bata lankidetzak ekonomikoari buruzkoa eta bestea subiranotasun politikoari uko egiteari buruzkoa. Uste dut une honetan oso arriskutsua dela subiranotasun politikoaren gaiari halako moldez heltzea, auzi ekonomikoa subiranotasun horri lotuz, subiranotasunaren auzia herrialdeetako konstituzio idatzietan oinarritzen baita, eta ez baita erraza konstituzio horiek presaka aldatzea. Lankidetzak ekonomikoa, bestalde, ahalik eta lasterren gauzatu behar da. Ezin dugu itxaron subiranotasun arazo horiek konstituzio desberdinen arabera bideratu arte.

Arren, onar dezagun hitzaurrerako oinarri gisa batzordeak egindako proposamena. Esaldi bat eranstea gustatuko litzaidake, honela gera dadin: «Europak bat egin behar du bere oparotasuna eta independentzia ekonomikoa berreskuratzeko, eta berreraikiatzeko lana Ameriketako Estatu Batuekin lankidetzak estuan egin behar da».

Maurice Allais jn.:

Presidente jauna, jaun-andreak. Ez nator bat inola ere Serruys jaunaren eta aurreko hizlariaren iritziarekin.

Ez dut uste politikak ekonomiaren gaineratik duen lehentasuna funtsean ekonomikoa ez denik. Harrituta nago aurkeztu zaigun txosten ekonomiko eta sozialean hain garrantzitsua den gai bat alde batera utzi izana ikusita, oinarritzakoa baita. Nire ustez ezinbestekoa da Ekonomia Batzordeak argi adieraztea Europan batasun politikorik izan gabe, batasun ekonomikoa lortzea posible den ala ez.

Kontaezinak dira batasun ekonomikoaren aurretik batasun politikoaren beharra agertzen duten adibide historikoak. Eta ez-ohikoa da txostenak Europako batasun ekonomikoaren oztopo bat bera ere ez aipatzea, hala nola herrialde ezberdinetako bizi-maila zein interes-tasa desberdinak. Oztopo horiek ia gaindiezinak dira estatuak subiranoak diren kasuan.

Berriki Frantzia eta Italiaren arteko aduana-batasunari buruzko hasierako txostena irakurri dut, batzar honetako kide gehienek ere irakurriko zenuten. Oso txosten esanguratsua da. Zenbait oztopo aipatzen ditu eta, aldiro, hitz hauekin amaitzen du: «Ezin dugu ezer egin».

Txostenaren idazketan eta aduana-batasunaren negoziazioetan parte hartu zuten hainbat ordezkarekin hitz egin dut. Denek azaldu dituzte zalantzak eta beldurrak batasun politikorik gabeko aduana-batasuna lortzeko aukerari buruz.

Hemen formalki adierazten dut denbora galtzea dela, ikuspuntu politikoa alde batera utzita, aduana-batasunarekin edo batasun ekonomikoarekin lotutako gaiak eztabaidatzea. Bi gerren arteko aldian, hogeit bat urtez, hainbat proiektu ekonomiko agertu dira, espezialista ospetsuek eginak. Ez dira inora heldu. Askapenaren ondorego azkenaldiko saiakeretan, Beneluxen, Nazioarteko Merkataritzako Gutunaren zein Frantzia eta Italiako Aduana Batasunaren kasuetan ere, nazioarteko merkataritzaren egungo baldintzak ia ez dira aldatu, eta, ikusten dugunez, ez da ezer aldatuko etorkizunean, estatuen egungo subiranotasuna aldatzen ez den bitartean.

Adibide gisa, Italiako estatuek aduana-batasun baterako planak egitea erabaki zuten 1790etik aurrera. Baina plan horiek ez ziren gauzatu Italiak batasun politikoa lortu zuen arte. Batasun politikoa dagoen estatuetan ere, hala nola Suitzan, mugak daude oraindik pertsonen zirkulaziorako eta ekintzaileek bizi diren kantoietatik kanpo enpresak sortzeko. Estatu Batuetan ere, gehiago edo gutxiago ezkututzen duen aduana-babesa ezartzeko joera du estatu bakoitzak. Gobernu federalak uneoro esku hartu behar du salgaien, kapitalen eta pertsonen zirkulazio askea mantentzeko.

Batasun politikoa lortu den herrialdeetan salgaien, kapitalen eta pertsonen zirkulazio askeak oztopoak baditu, nola lor daiteke askatasun hori batasun politikorik gabe? Horretan sinestea ameskeria da. Nazioarteko negoziazioetan parte hartu duen orok daki ezinezkoa dela. Eta beraz, aurrez batasun politikorik ez badago, nazioarteko hitzarmen eraginkorrik ezin dela abiarazi aldarrikatu behar dugu, nire ustez.

Batzar Konstituziogileari buruzko bigarren zuzenketa bat aurkeztu dut, baina ez da zuzenketa politikoa, arlo ekonomikoari dagokion zuzenketa baizik; izan ere, tamalgarria litzateke Europako Batzarra ikuspegi trukeetara mugatzea. Batasun ekonomikoa lortzeko nazioz gairikiko estatuaren esku utzi behar diren botereak zehaztuko dituen konstituzio-proiektu bat prestatu behar da.

Utziezadazue laburpena egiten. Nik ez diot aduana-batasuna lortzeko ahalegiak okerrak direnik. Haiek arrakasta izatea espero dut bihotzez. Eta goraiatu egiten ditut helburu horretan dihardutenak. Baina kapitalen, salgaien eta pertsonen zirkulazio askea benetan lor dezakegula sinestea utopikoa da, aurretik batasun politikorik ez badago. Urteak behar dira askatasun falta horrek dakartzan oztopoak gainditzeko. 10 eta 15 urte bitarteko epea beharko litzatekeela uste dut, baldin eta Eu-

ropan, helburu horretan lanean jarduteko asmo eta borondate osoa duten pertsonak badaude, noski. Europa mailako Gobernu batek baino ezin du ikuspegi horren jarraitutasuna eskaini.

Hori da nire mozioaren helburua. Nire ustez ez da politika kontua, errealismo ekonomikoa baizik; izan ere, ezin da ezer lortu, ezin da ezer konpondu, ez eragin-kortasunez jardun, Europak Gobernu bakarra bat ez duen artean.

(Txaloak)

William Rappard irak.:

Suitzan kapitalen zirkulaziorako askatasunik eta enpresen kokalekua hautatzeko askatasunik ez dagoela adierazi du Allais jaunak.

Eta atseginez zuzenduko dut akats hori, bere argudioa ahultzen du eta. 1848an estatu federala sortu zenean, berehala onetsi zen kokaleku askatasunaren printzipioa. Gerran, suitzarrei beste hiri batzuetan bizi edota beren kapitala beste hiri batzuetan erabiltzeko eskubidea ukatu izan bazaie, bizilekua topatzeko zailtasunengatik izan da, baina ez da xehetasun bat besterik. Printzipio horrek indarrean jarraitzen du.

Akats hori zuzenduta, askoz sendoagoa da Allais jaunaren argudioa.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

Hemen inork ez du batasun ekonomikoa dagozkion oztopoetatik bereizi nahi izan. Txostenak honako hau dio: «ezinezkoa da lankidetza ekonomikoari eta politika orokorrari dagozkion arazoak bereiztea». Ez dugu inongo momentuan bi ikuspuntuak bereiztea pentsatu. Baina lankidetzako edozein ahalegin abiarazi aurretik, Europan konstituzio bat ezarri eta Europako ekonomia batera kudeatzeko botereak finkatu behar badira, gure lana beharbada 15 urtez atzeratzen ari gara, Allais jaunak dioen bezala.

Edwards jn.:

Hitz batzuk esan nahi ditut Norvegiako gure adiskideak egindako hitzaldiaren harira. Ordezkarri sozialistentzat funtsezko garrantzia duten gaiak aipatu ditu, eta nekez onar ditzakegu Batzar honetan egin duen diskurtsoa eta aurkeztu duen zuzenketa ezbaian jarri gabe.

Bere argudioak laburki honako hauek izan dira: aukeratu behar badugu, Ekialdeko blokearen aurka erabaki behar dugula gure jardun ekonomikoan, eta Amerike-

tako Estatu Batuekin lerrokatu. Argi dago Batzar honetan ez dagoela komunistarik, ezta bidelagunik ere. Beraz, ordezkari talde bakar batek ere ez ditu nahi gure erabakiak lerrokatu nahi, ez Ameriketako Estatu Batuekin, ez Errusia sobietarrarekin. Segur aski, gutako inork ez du eztabaidatuko sei urte iraun dituen gerraren ondoren, europarrak ez diren bi naziok Europako politika eta ekonomia kontrolatzen dituztela. Eztabaidaezina da. Egin behar duguna, aldiz, Europako nazioak elkartzea da, eta Europako herritarrei hirugarren alternatiba bat ematea. Hori eginez, kontinente osoan eraikiko dugu oparotasuneko ekonomia bat, eta potentzia neutral bat sortuko dugu, zeinak hirugarren mundu gerra bat egotea saihestuko baitu.

Erabaki batzuk hartzera bultza gaitzaten uzten badugu, itxuraz kaltegabeak diren zuzenketen bidez, baina zuzenketa horiek munduko bloke nagusietako bati lotzen bagaituzte, beldur naiz Biltzar honen asmoa eta orain arte erakutsi den batasuna laster desagertuko direla. Horregatik, arren eskatzen dizuet ez dezazuela onar, ez txaloekin, ez botoekin Norvegiako gure adiskideak aurkeztutako zuzenketa.

Azter dezagun egoera ikuspegi errealista batetik. Errusia, gerra honetatik atera ondoren, munduan politikoki gailentzeko lan egiten ari da, eta Estatu Batuek, bere makinaren ekonomiagatik, bere ekoizpen masiboagatik, bere industria zientifikoaren ekoizpen izugarriagatik, mundu mailako arrakasta lortzeko lan egin behar dute. Europako merkatua bete behar dute, beharbada ez da orain izango, baizik eta gerrogo, bere industria zientifikoko produktu salgaitzekin («Ez» dioten oihuak entzuten dira aretoan). Errealitateak erakusten digu Estatu Batuek, erabateko kolapso ekonomikoari ihes egin nahi badiote, ez direla mugatu behar soberakinak munduan saltzera, baizik eta, kasu askotan, oparitu egin behar dituztela.

Nola eragiten die horrek Europako gure industriei? Nola eragiten dio horrek gure ekonomiari? Ez orain, baizik eta berehalako etorkizunean? Estatu Batuetako nekazari batek hogeit hamar pertsona elikatzeko adina elikagai ekoizten du orain baliabide mekanikoen bidez. Europako nekazari batek bost pertsona elikatzeko adina besterik ez du ekoizten. Azken zazpi urteotan, Estatu Batuetan makina-erremintaren ekoizpena ehuneko 650 hazi da...

Wilhelm Keilhau irak.:

Jainkoari esker!

Edwards jn.:

Bai, une honetan, baina ez dugu une honetan pentsatu behar. Etorkizunean ere pentsatu behar dugu. Milioi erdi meatzari estatubatuarrek Europako bi milioi meatzari baino ehuneko 50 ikatz gehiago ekoizten dute. Jainkoari eskerrak ematen dizkiot oparotasunagatik, baina Jainkoari oparotasunagatik eskerrak ematean, saia gai-

tezen gure ekonomia giza premien arabera ondasunen hornikuntzan oinarritzen, eta ez aspaldiko eskakizun ekonomikoen arabera ondasunen hornikuntzan. Jainkoari eskertzen diozuen oparotasun horrek langabezia masiboa eta hondamendiak ez ezik, hirugarren mundu gerra bat ere ekarriko ditu Europara. Beraz, eta hau da sozialistoi interes handia pizten digun zati garrantzitsua: lor dezagun batasun ahalik eta handiena hemen gauden ordezkarien artean, baita batasunik handiena ere Europako herritarren artean. Ez duzue batasun maximo hori lortuko, bi potentzia handiren artean munduan nor gailentzen den ikusteko gertatzen ari den borrokan politikoko eta ekonomikoki horietako baten alde jartzen bazarete. Bide horrek esklabutzara eta hondamendira eramango gaitu. Europak, berezko duen askatasunaren tradizioarekin; Europak, kultura, zientzia eta industria iraultza elikatu zituenak, mundu mailako lidergoa izaten jarrai dezake, baina Europako kontinente gisa soilik, eta ez potentzia handi batekin edo bestearekin ekonomikoki lotuz. Horregatik, Norvegiako gure adiskideari eskatzen diot ez gaitzala zatitu itxuraz kaltegabea den zuzenketa hau inposatuz; bazter dezan eskatzen diot, eta arreta hitzaurrean jar dezan, batzordearen adierazpen ekonomikoan.

Alemaniko Ordezkarik Bat:

Esan nahiko nuke Alemanian 1870. urtea baino lehen izan genuen esperientzia ziurrenik hau zela: arazo ekonomikoa ezin da konpondu batasun politikorik gabeko komite batean. Prusian esperientzia hori izan zuten 1870 baino lehen.

Edmond Giscard d'Estaing jn.:

Erabat babesten ditut Norvegiako ordezkariaren ondorioak; izan ere, txostena hartzen du eztabaidaren oinarritzat, eta ezinezkoa litzateke eztabaida baliagarria izatea, haien ikuspuntuak trukatzat hainbat pertsonaren artean idatzi eta gure iruzkinak biltzeko alde aurretik jakinarazi diguten testurik ez balego. Bistakoa da zaila dela zuzenketak idaztea, haien helburua aurkeztutako txostenaren testua erabat ordezte bada. Zailtasun hori frogatzeko, aurkeztu zaizkigun bi proposamen nagusiak aztertu nahi nituzke.

Jakinarazi berri diguten mozioarekin hasiko naiz. Argi dago, mozio honetan aurkeztzen diren puntu askok talka egingo luketela hemengo ordezkari ugariarekin; Norvegiako ordezkariak indar handiz nabarmendu ditu horietako batzuk. Zenbaitek xehe-tasun hutsak dirudite. 10. lerroan Europako Federazioaz hitz egiten da. Egokia al da, alde aurretik banandu egingo gaituztela jakinik, halako gaiak planteatzea? Biltzar honi Europako Biltzarra deitu diogu eta ez diogu eztabaidan honetan izena aldatuko.

Geroago, mundua bi blokek osatzen dutela adierazi zaigu, bloke bakarra eta nazio bakarra dauden arren. Jarraian Europak munduan bere independentzia esku-

ratu behar duela esan zaigu. Gezurra dirudi, europarrak izanik, basailu garela entzun behar izatea!

Nik programa horretatik haratago begiratzen dut, Europa ekonomikoki eta, bezaraz, politikoki banatzen duten oztopo guztiak pixkanaka ezabatzetik haratago. Baina horrek egituraren plangintza egitea eskatzen du. Labur esanda, arazo handi bat planteatzen ari gara, eta ez diot inori eraso nahi zalantzazko planteamendua duela esanez.

Ez naiz nire iritzia ematen bakarrik ari, arazo hau oso eztabaidagarria dela esaten baizik.

Bestalde, gaur goizean irakurri dugun azken-aurreko paragrafoak adierazten du komenigarria dela langileak pixkanaka zuzendaritza teknikora batzea, enpresetatik koordinaziora, eragin politikorik gabe. Baina gaur arratsaldean, «eragin politikorik gabe» hitzak desagertu egin dira aurkeztu zaigun testu mimeografiatutik. Allais jaunaren txostenak ekonomiak politikaren gainetik egon behar duela dio.

Horrelako eztabaidak, intelektualki oso interesgarriak zein liluragarriak izanik ere, ez dira praktikoak.

Nolanahi ere, nire aurreko hizlarietako batek esan duen bezala, hurbilketa ekonomikoa lortzeko herrialdeen arteko joera politikoak, eta gero egitura sozialak, bizi-mailak eta interes-tasak bateratu behar direla pentsatzen badugu, orduan, nire ustez, Europa batuaren akabera izango dugu, eta ez dugu gure mugen artean itxita geratzea beste aukerarik izango.

(Txaloak)

Jaunak, gutako bakoitzak bere gogoetak ditu, hori argi dago. Nireak ez dira txostenak jasotzen dituen berberak, hori ere agerikoa da; baina txostenak gutako bakoitzaren ideiak agertzea nahi badugu, 80 txosten egin beharko ditugu 80 bagara eta 200 txosten, 200 bagara. Hori ez da gure helburua.

Bertan ez ditugu gure ideiak azaldu behar, komunean dugun helburua adierazi baizik eta, zalantzarik gabe, bada helburu komun bat, nahiz eta hura aplikatzeko modu ezberdinak ikusi. Europa eraikitzea da helburu komun hori, ez gure gustuko Europa bat edo beste eraikitzea, gure gustuak askotariko eragina izan baitezake gure iritzietan.

Ezarri ditugun helburu zehatz eta bakan guztietarako bitarteko batean ados bagaude, eta bitarteko hori Europa bateratzea bada, esan dezagun hori.

Horretara mugatzen ez bagara, gure iritziek itsutu egingo gaituzte modu konzientean ala inkonzientean, eta iritziek baino ideologiek itsutzen gaituztela esango nuke, ideologia nazionalak, ahaltsuak direnek zein alderdietakoek, azken urte haue-

tan are boteretsuago bihurtu direnek; eta ez dugu halakorik nahi, ez gara horretara etorri.

Inguruko askok aipatu didatena kontuan hartuta, esan nezake, hitz egiten ez duten horien izenean ari naizela. Baina hitz egiten ez dutenek ere badute iritzia. Arraroa litzateke zuek arretaz landu eta helarazi diguzuen testua, ia denen onarpena duena, eztabaidaren oinarritzat ez hartzea eta zalantzarik gabe ondo egina eta ondo aztertua dagoen testu horren ordeztu, erdi inprobisatutako bat, ia ezagutzen ez dugun bat hartzea. Batzarra da, noski, ebazpeneko puntuak adostu behar dituenak, eta horiek errazago bateratuko ditugu kontu handiz prestatu dituzuen erabaki-proposamenetan oinarrituta; eta orain horiek onesten ditugun ala ez erabakitzea dagokigu guri, beste batzuekin ordezkatu beharrean.

Beste batzar batzuetako hitzaldiek eragindako pasioak argi utzi du horrela jarduteko beharra. Izan ere, guztiok dugun funtsezko helburu horretatik ateratzen garenean, kontrako iritzia daudela agertzen dute zurrumurru edo txalo jakin batzuek, eta triste da, hemen ez baikenuke pasioa besterik izan behar, begien bistan dugun etorkizunarekiko gogo bizia, Europa bere loturetatik askatzeko gogoia, mugak deuseztatzekoa, historikoki, gure herrialde batzuetako probintzien artean deuseztatu ditugun bezala. Eta ehunka urteko garapen horrek, zentzuz, gogoeta politiko sotilegietan sartu gabe, bide horretan jarraitzea garamatza Europaren baitan, gure egungo herrialdeek berriki, bakoitzak bere herrialdean egin bezala.

Laburbilduz, gauza sinpleak esateko eskatuko nizueke, oso indartsuak izan daitezkeenak, ahalik eta energia handienarekin adieraziak.

Txosten horietako batean, berriki honako hau irakurri dut: «Zer nahi dugun esan behar dugu, nola egin nahi dugun esan beharrean». Hori erabat egia da. Nola jardun erabakitzean, gobernuak ordezkatzeko ari gara. Eta horrelako gaietan, gaizki egingo dugu. Baina zer nahi dugun esaten badugu, energiaren edota indarrez, gure zerregina betetzen ariko gara; gobernuak esaten ez dutena esango dugu, eta agian haiek entzungo gaituzte. Gobernuak entzutea, gure kasuan, modu miresgarrian aplikatzen den esatera horren frogak izango da: «*Where there is a will, there is a way*» (Nahi izatea, ahal izatea).

Presidente jn.:

Hiru hizlarik izena eman dute prozedura kontuak argitzeko.

(Askotariko mugimenduak)

E. Beddington Behrens Maiorra:

Ordena kontu bat: posible al da hitzaurrea gehiago luzatu gabe bozkatzea?

Presidente jn.:

Ezin diet prozedura kontuak argitu nahi dituztenei hitza ukatu, bereziki kontu pertsonal bat eta testuaren zuzenketa tartean direnean.

Lohest jaunak du hitza.

A. Lohest jn.:

Aurreko hizlariak tribunan irakurri dudana mozioaren zati bat banatu zaizuen testutik kendu egin dela adierazi du. Akats bat dago. Bestela ezin zaigu aldaketarik egotzi. Mekanografia zerbitzuak gure barne-antolakuntzara bideratutako aurreproiektuak banatu ditu aretoan, eta aurreproiektu horiek baliatu dira, mozio orokor bat xehetasun batengatik kritikatzeko. Orain banatuko zaizue behin betiko testua.

Edmond Giscard d'Estaing jn.:

Eskuetan dugun testua eztabaidatzen ari gara, ezin dugu besterik aztertu.

A. Lohest jn.:

Testua berriro irakur dezaket.

Hainbat Ahots:

Ezagutzen dugu.

A. Lohest jn.:

Nolanahi ere, mozioaren behin betiko testua ozen irakurriko dut, orain dagoen bezala:

«Biltzarkide guztien nahia da Europako Federazioa eraikitzeko ahalik eta lankidetzarik zabalena lortzea, baina engainagarria eta arriskutsua izango litzateke akordio hori sentimenduekin nahastea. Funtsezkoa da gure ibilbidearen arrakastarako...».

Hainbat Ahots:

Jada irakurri dugu...

Presidente jn.:

Irakur dezakezu gaizki-ulertua eragin duen esaldia bakarrik?

A. Lohest jn.:

Aldaketa batzuk daude azken paragrafoan.

«Horrek antolaketa ekonomiko global bat eskatzen du, Europa maila ekonomikoan eta beraz, politikoan, zatitzen duten oztupo guztiak poliki-poliki eza-batzeaz gain. Baina, autoritatearen arazoa planteatzen duten gisa horretako antolaketetan totalitarismo oro saihesteko, beharrezkoa da langileek ekonomiaren kudeaketarako sarbide korrelatiboa izatea, enpresetatik hasi eta koordinazio erakundeetarako, inolako injerentzia politikorik gabe».

Presidente jn.:

Orain Beddington Behrens jaunari egin duen iradokizunari berriro ekiteko eskatzen diot, eta jarraian batzarrak erabakia hartuko du.

Wilhelm Keilhau irak.:

Ordena kontu bat: bi hizlarik oso gaizki ulertu dute esandakoa eta eraso egin di-date, bi minutu hartu nahiko nituzke erantzun ahal izateko. Presidenteak esan zuen araudiaren aurkakoa litzatekeela gai berari buruz bi bider hitz egitea, baina parlamentu aske guztietan dago araua, zeinaren arabera norbait erasotua bada eta gaizki ulertzen bazaio, erantzun labur bat eman dezake, eta nik erantzun labur hori eman ahal izatea eskatzen dut. Oso labur arituko naiz.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Hitzaurrea Batzordeak prestatu bezala bozkatzea proposatzen dut, zuzenketarik gabe.

Nor dago ados?

Presidente jn.:

Egin berri den proposamena eztabaidatu behar dugu.

Inork eskatu nahi du hitza puntu honetan?

(«Bozka dezagun!» entzuten da eserlekuetan)

Inork hitzik eskatzen ez badu, entzun berri duzuen proposamenari buruzko kontsulta egingo diot batzarrari.

Daniel Serruys jn.:

Hitza eskatzen dut.

Presidente jn.:

Serruys jaunak du hitza.

Daniel Serruys jn.:

Beddington Behrens jaunaren proposamena oso interesgarria da gure lanak azkartzeari begira. Nahiz eta niri apur bat inprobisatua iruditzen zaidan azkartasun hori. Nolanahi ere, aurkeztu zaizkigun proposamenetan badira hitzaurrearen hizkuntz ekonomia suntsitu gabe, hura hobetu dezaketen zenbait gehigarri.

Gaur arratsaldean bilduko den idazketa batzordeari batetik mozio kaltegarri guztiak atzera botatzeko aukera emango balitzaio, hala nola, eta sentitzen dut hau esan beharra, Allais jaunaren mozioa, eta horiekin batera baita hitzaurrearen irismenetik haratago doazen mozio batzuk ere; eta, bestetik Leenhardt jaunak edo Sarfatti jaunak, besteak beste, proposatutako hobekuntza batzuei berriro ekiteko eskatuko bagenio, horrela nahasmenduak baztertu eta proposamen erabilgarriak kontuan hartuz, idazketa batzordeak gure lagun Beddington Behrens jauna asebetetzeko moduan jardun lezake, eta ziur nago horrela ziurtatuko genukeela, batez ere, desiragarria den azkartasuna eta baliagarritasunez erabil ditzakegun iritzi batzuen errespetua.

Utziko didazue hitz batzuk gehitzen? Testua saioan zehar idatzi behar badugu elementu guztiak kontuan hartuz, lau hitz gehitu behar ditugunean, «lau hitz hauek eta besterik ez» esango badugu, orduan nire proposamena erretiratuko dut.

(Txaloak)

Gustavo Sarfatti Leg. irak.:

Prozedura zehazteko hitza eskatzen dut.

Presidente jn.:

Sarfatti jaunak du hitza.

Gustavo Sarfatti Leg. irak.:

Ondo ulertu badut, Ekonomia Batzordearen ebazpen-proiektuaren hitzaurrea bere horretan onetsi behar dugun edo oraintxe aurkeztu zaigun mozio hori ere onetsi behar dugun erabakitzeko eskatuko zaio batzarrari.

Batzarrak Lohest jaunaren mozioa onesten badu, batzordearen proposamena ere onartu edo baztertu egin behar dugu? Edo Lohest jaunaren mozioa onartzeak batzordearen proposamena berehala desagerraraziko du? Oso garrantzitsua da eta ho-

rregatik egiten dut galdera. Neure burua ongi azaldu badut, bilkuraren iraupena laburtzeko, hitzaurrea bakarrik onetsi behar genuke, Lohest jaunaren mozioa ezta-baidatu gabe.

Presidente jn.:

Lebourre jaunak du hitza.

Raymond Lebourre jn.:

Brugmans jaunaren hitzaldiak atzo sortu zidan zirrararen eraginpean nagoela, iruditzen zait argitasun-haizea dabilela areto honetan, militante sindikalista batzuek mozio bat aurkeztu dutenetik. Mundu guztiak halako ezinegon moduko bat sentitzen duela esatera ere ausartuko nintzateke. Argi dugu Europaren antolaketaz hitz egitera etorri garela Hagara; baina urte askotan gure sentimendu patriotiko nazionalak alde batera utzi ditugunok, gure nazionalismotik haratago joateko gai izan gara hainbat egoeratan, maila unibertsalean jartzeko. Europa eraiki behar dugu, horretan ados gaude. Baina norekin? Ezkutatu egin behar al dira, lotsagatik, Europako edo nazioarteko jokabide jakin batzuk? European pisu politikoa eta ekonomikoa izan duten gehiegikeria, diktadura eta totalitarismo guztiak ahaztu egin behar al dira?

Europa eraiki? Bai! Baina zerekin? Batzar dotore eta jator bat batuz eraiki nahi al dugu Europa? Hitzaldi akademikoak emanez eraiki nahi al dugu Europa? Guk Europa komunitate guztien iritziak eta interesak bilduko dituzten ordezkariak batuz eraiki behar dela uste dugu. Hunkituta gaude hitzaldi eta esku-hartze jakin batzuek agertu duten sentimentalismoarekin; baina, zoritxarrez, badakigu Europa oraindik ez dagoela prest goi-mailako zenbait kontzepzio filosofiko bere egiteko, eta antolaketa ekonomiko eta sozial oro, funtsean, bertako interesetan oinarritu behar dela onartu beharra dago. Sentitzen dut gauza hauek esan behar izatea. Izan ere, sindikaliston kasuan, ordezkatzan ditugun pertsona batzuen gaitzespena izan daiteke hau. Zenbait ezintasun onartzea ere izan daiteke, bai haientzat eta bai guretzat. Baina ordezkatzan ditugunen zalantzak baliatu behar ditugu honako hau esateko: «Lagun eta lankide horiek prest daude eta aurrera egiteko gai dira, baldin eta haiei esaldi erretriko batzuk bota baino gehiago egiten badugu? Ongi pentsatu eta antolatutako plan bat eskaini behar diegu, azken sintesian, interes ekonomiko profesionalen multzo handi eta bateratuta bat ager dadin».

Badugu esperientziarik Europako hainbat herrialdetan eskatu izan zaigun aldi baterako edo behin betiko lankidetzetan. Frantzian, esaterako, ados egon al gintezke tokiko edo nazioko interesak defendatzeko ekonomia kontseilu nazional bat eratzeke formula lauso honekin? Nik ezetz diot, eta engainua litzateke eraiki nahi dugun Europa gisa horretako Ekonomia Kontseilu Europar batean oinarritzea, boron-

date politiko jakin batzuen sintesia baino izango ez dena; gaindituta egon beharko luketen iraganeko tradizio jakin batzuk berreskuratzen dituen eta fidagaitzak zaizkigun zenbait ganbera korporatiboren gisako eraikuntza ekonomikoz osatua.

Horregatik, eztabaida zabala eskatu dugu gure mozioan; izan ere, gure ustez, elkartze askea eta batzuen zein besteen baldintzarik gabeko erabateko konpromisoa dira punturik garrantzitsuenak eta erabakigarrienak. Ziur nago, konpromiso horri esker, aduana-oztopo guztiak kentzera behartuta egongo den Europa bat antolatu ahal izango dugula, eta agian, Europa horrek, etorkizunean, herrien interpretazio zabalagoa egituratu ahal izango duela, interes-talde handietan eta enpresetan oinarrituta, eta horietatik abiatuta, Europa behin betiko eraikiko duen norgehiagokakorronte bat sortuko dela, gizarte-kategoria guztietako borondate oneko gizonen gainean.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Aurrean dugun zailtasuna izanik, utziko al diozue presidente den honi bere paperetik pixka bat ateratzen, pentsatzen duena esan eta iradokizun bat egiteko? Zintzoki esanda, ez nau batere harritzen eztabaida honen tankerak, ezta sortzen ari diren ikuspuntu kontrajarriek ere. Ongi dakigu Europan badirela, borondate on bera izanik, iritzi erabat desberdinak dituzten pertsonak. Eta ez dugu uste hemen, ordu gutxi batzuetan, desberdintasun horiek ezabatu eta ikuspuntu guztiak hurbilduko ditugunik. Europa sortzen denean ere, eta erakunde demokratikoak nahi ditugula jakinik, ikuspuntu ezberdinak izaten jarraituko dugu. Baina hemen zintzoki adierazten ditugun erabaki kontrajarriak egoteak ez dezala gure buruetan eragin. Argi esan diezazueket zailtasun eta oposizio horiek aurkitu ditugula aurkeztu dizuegun txostena eta ebazpen-proiektua egiteko lanean aritu garen hilabeteetan ere. Iritzi orokorren arteko akordioa lortzen saiatu gara, hitzaren zentzurik gorenean; eta zehazkiago, hemen Hagan, batasuna lortzeko oinarririk zabalena aurkitzen saiatu gara.

Eta iruditzen zait batzar hau kontrako taldeetan banatuko luketen mozioak bozketara hel daitezen saihestea dela nire eginbeharra. Aukerarik bada, egungo egoeran ados egon gaitezkeen puntuen edukia ahalik eta gehien zabaldu eta onetsi nahi dut eta hori ia aho batez lortzen badugu, munduari Hagako Biltzarretik espero duen zerbitzua eskainiko diogula uste dut.

Asmo hori gogoan, lehen proposatu dudana errepikatu eta iradokizun honi jarraitzeko eskatzen dizuet:

Hitzaurrea oinarritzat hartzea, bere mamian aldaketa sakona egin lezakeena eta elkarren arteko aurkakotasuna sortuko lukeena saihestea eta batzar honen gehiengo batuko luketen ahalik eta ideia gehien bilduz, hura aberastea.

Horretarako, zuzenketen, mozioen eta proposamenen egileak batzorde txiki batean bildu beharko lirateke, hitzaurrearen testua hobetzeko eta, ahal den neurrian, batzar hau ados egon daitekeen testu batekin itzultzeko. Hori nahiko azkar egin daiteke. Hala ere, zeregin horri denbora gehiago eskaintzea nahi baduzue, agian gai hori batzordearen esku utzi genezake, saioaren amaieran elkartu eta iluntzerako testu bat proposa dezan.

(Moztu egiten diote): Ordena kontu bat: bileran aurkeztu aurretik, zure asmoa al da bilerarako hitzaurre berrikusi bat aurkeztea?

Presidente jn.:

Hori da azaltzen saiatu naizena, idazketa batzordeak berrikusitako hitzaurrea (eta hor zuzenketen egileek parte har dezaten eskatuko genuke) aurkeztea batzarrak onar dezan. Batzar honetan adostasun zabalagoa lortzeko beste ahalegin bat egitea proposatzen dut.

Ongi baderitzozue, bigarren proposamen hau bozkatuko dugu:

Hitzaurrea, eztabaidarako oinarria denez, idazketa batzordeari bidaltzea, berrikusitako testu bat idatz dezan, eta berrikusitako testu hori ondoren Batzar honek bozka dezan.

Adierazi, mesedez, zer iritzi duzuen proposamen horri buruz.

Honako hau da beraz nire proposamena. Bi iradokizun jaso ditut: hitzaurrearen testua aurkeztu zaizuen bere horretan bozkatzera deitzea; edo testua idazketa batzorde baten esku uztea; bertan zuzenketen egileak bilduko lirateke eta hitzaurrearen egitura errespetatuz, denen artean testu bat adostuko lukete, gero hura batzarri aurkezteko eta batzarrak bozkatzeko

Hasteko, azken proposamen horri buruzko kontsulta egingo dizuet; hitzaurrea idazketa azpibatzerde bati (ukapenak) helaraztearen alde al zaudete, hura testua aldatzen eta adostasuna lortzeko aukera izango genukeen gutzia txertatzen saia dadin?

E. Beddingtow Behrens Maiorra:

Ordena kontu bat: proposamena nik aurkeztu nuen, ni eta proposamena babesten dutenak prest gaude zuk proposatutakoa onartzeko, baldin eta ez badago adostasuna edo desadostasuna agertzeko beste hitzaldirik eta, horren orde, bozkatu egiten bada.

Presidente jn.:

Orduan, nire proposamena bozkatuko dugu. Ez da hitzartze gehiago egongo gai honi buruz. Inork ezer esan nahi badu, azpibatzerdean izango du aukera.

Iruditzen zait badela gaizki ulertu dudan puntu txiki bat eta jende gehiena ados dagoela zuzenketa hori idazketa batzordera bidaltzearekin, Mahaiak osa dezan, egoki irizten dion moduan. Proposamenarekin ados zaudete?

Ongi da. Egin berri dudan proposamena bozkatzeko deia egiten dut.

(Bozketa eskua altxatuz egin da eta mozioa gehiengoaren babesarekin onetsi da)

Bozkatu den proposamena onetsi egin da.

Presidente jn.:

Orduan, hitzaurrea idazketa azpibatzerde batera bidaliko da eta Mahaiak deituko ditu bertan jarduteko interesdunak.

Ahots Bat:

Eta idazketa batzorde horretan adostasunik ez badago?

Presidente jn.:

Gaiari buruzko beste iruzkinik ez egiteko eskatzen dizuet, eztabaida itxita dago eta.

Gustavo Sarfatti Leg. irak.:

Nork izendatuko du batzordea?

Presidente jn.:

Zuen borondate on guztia eskatzen dizuet. Argi dago, 200 laguneko batzar bat ezin dela aho batez ados jarri xehetasunetan. Eta Mahaian konfiantza izateko eskatzen dizuet, munduko borondaterik onenarekin ari gara eta.

(Txalo zaparrada handiak)

Batzarrari berriro kontsulta egin nahi nioke.

(Bozketa eskua altxaz egin da)

Presidente jn.:

Gehiengo zabalak nabarmen onesten du proposamena.

(Onespen keinuak egin dituzte)

Ongi baderitzozue, hurrengo puntura pasako gara, ebazpenetara, hain zuzen.

Ebazpenak eztabaidatzen amaitzen dugunean, biltzarrak bere lana amaitutakoan egin behar duenari buruzko ideia orokor batzuk hartu behar ditugu kontuan.

Jaunok, jarraian eztabaidatuko ditugun bost ebazpenei eragiten dien zuzenketa bat daukat aurrean. Jaques Rueff jaunak aurkeztu du.

Zuzenketak, frantsesezko testuaren 36. eta 37. lerroen artean, honela idatzitako testu-zatia gehitzea proposatzen du:

«hurrengo lerroetan zerrendatutako ekonomia-batasuneko neurriak ezinezko egin ditzaketen gehiegizko prezioen desberdintasunak ezabatzeko diru-neurri egokiak baliatzea».

Koordinazio Batzordeak helarazi dizuen testua eztabaidarako oinarritzat hartuta, ongi baderitzozue, lehenengo bost ebazpenei helduko diegu. Ebazpen guztiei eragiten dien zuzenketa bat daukat, Jaques Rueff jaunak aurkeztu duena.

Rueff jaunaren zuzenketak honela dio: Frantseseko testuaren 36. lerroari egin-dako zuzenketa. Paragrafo bat eranstea, honela gera dadin:

«Metodo monetario apropos guztien bidez prezioen arteko gehiegizko desberdintasunak ezabatzea, hurrengo paragrafoetan zerrendatutako batasun ekonomikorako neurriak ezinezko egiten baitituzte».

Jaques Rueff jn.:

Sentitzen dut hain zirrargarriak ez diren gaiak proposatu beharra, baina hauek ez hain eztabaida grinatsua sortzea espero dut, era berean.

Ebazpena bere osotasunean landu behar dugu eta bertan gomendio tekniko multzo bat dugu, gero buruan dugun elkartzeko mota osatuko duten Estatu guztiei helaraziko dieguna.

Jaunok, uste dut ebazpen honetan, gure lankideetako batek arestian esan bezala, akademizismoa dela mehatxatzen gaituen arriskurik larriena. Ez nago akademizismoaren kontra bereziki, baldin eta akademietan praktikatzeko bada eta ez batzar politiko batean.

Batzar gisa gaude hemen eta zeregin positibo bat dugu: aplikatu daitezkeen gomendioak ematea. Eta zentzu horretan, ahalik eta zehatzen adieraziko dizuet nire irudipena: gaur egungo egoeran oso aukera gutxi dago, eta agian bat ere ez, gure ebazpenaren testua osatzen duten gomendioen kopuru jakin bat orain edo inoiz aplikatu ahal izateko, hau da, a), b), c), f) g) atalak aplikatzeko.

Ziur nago Europako egoerak gaur egungoa izaten jarraitzen duen bitartean, bi herrialde auzokidetan artikulua berak prezio ezberdina edota bikoitza duen bitartean, ezingo direla atal horiek aplikatu, egiten dugun araudia edozein delarik ere.

Opera komikoko soldaduen egoera berean egoteko arrisku larrian gaude, eten-gabe «Aurrera! Aurrera!», esan baina aurrera egiten ez dutelarik. Aurrean dugun proiektua 1935. urte inguruan jada formulatu zen, oker ez banago. Egitasmo har-tatik eratu ziren Europar batasunerako ikerketa-batzordeak. Zein izan da emaitza? Ezer ez. Ikuspegi teknikotik, ez gara gai izan emaitza politiko garrantzitsuak, buruan genituen asmo handiak sor zitzaketen neurriak geureganatzeko. Politika hori posi-ble izan dadin, ezinbestekoa da prezioen parekotasuna edo ia parekotasuna lortzea, herriek merkataritza-trukeetarako ezarri dituzten oztopoak saihesteko; kontuan iza-nik, oztopo horiek ez dituztela gustuz ezarri, murrizketa kuantitatibo hori ezabatuko balitz, herrialde bateko industria edo merkataritza guztia ondoko herrialdekoak or-dezka lezakeela dakitelako baizik.

Inork baino hobeto dakit neurri horiek lehenbailehen hartu behar direla. Baina haien gomendio sendoa egiteko —eta herrialde bateko ekonomia-arduradun gisa izango nukeen iritzia da hau— erabilgarriak izan behar dute.

Beraz, prezioen parekotasun horiek nola ezar daitezkeen argitzea da egin de-zakegun ekarpena. Gaur egun ez dago parekotasunik, ezarrita dugun prezioen eta kanbio-tasen sistemaren helburua ez baita parekotasun hori mantentzea eta hura desagerraraz dezaketen elementuen aurka egitea. Eta ez dago esan beharrik, bihar bat-batean truke-askatasuna ezarriko bagenu, desberdintasun hori bertan behera ge-ratuko litzatekeela. Orduan, nazioarteko merkataritzari jarritako oztopoak ere era-gozenik gabe murriztu ahalko lirateke.

Baina ez dut uste hemen inork merkataritza-askatasuna bat-batean agindu nahi duenik. Ezinbestekoa iruditzen zait nazioarteko harremanei berriro ekitea ahalbide-tuko duen moneta bateranzko bilakaera prestatzea.

Nola? Horretarako aldi baterako espediente bat aurkeztu nahi dizuet; denok es-kuratu nahi dugun konponbidera hurbiltzea ahalbidetuko digulakoan. Esan duda-nez, ez dut uste truke-murrizketak gaueetik goizera ezaba daitezkeenik, baina bada-kigu batu nahi ditugun herrialde batzuetan urrezko erreserba handiak daudela, gaur egun ezkutatuta daudenak eta ezertarako balio ez dutenak; eta gainera horien zenba-tekoa ezin dela erabili nazioarteko merkataritza likidatzeko.

Beraz, biharko Europa batua osatuko duten herrialdeetan ezin al da txanpon me-talikoak egiteko askatasuna berrezartzea aurreikusi, estatuei, ez orain, ez etorkizu-nean, kosturik eragingo ez dien baldintzetan? Zertan onartu ez dugun eta gaitzes-garriak ere izan daitezkeen hainbat arrazoiengatik urrea atxiki duten partikularrei hura jaulkitze-institutuetara eramateko eska geniezaieke. Horrela, metal bereko eta

diseinu bereko txanponak egingo lirateke herrialde batu guztietan, eta herrialde horien arteko zirkulazio askea bermatuko litzateke.

Txanponen erabateko bihurtgarritasuna idealtzat hartu da eta horretara jo behar dugu. Uste dut hortik hasi beharko genukeela. Neurri horrek ez luke eragozpenik izango, eta asko izan daitezke abantailak. Zeintzuk?

Batetik, bildutako Estatuei nazioarteko trukerako baliabide garrantzitsuak eskainiko genizkieke eta ez lukete dibisa-erreserbetara edo maileguetara jo beharrik izango atzerrian hornitzeko. Bestalde, egungo truke-kontrolak osorik mantenduko lirateke. Azkenik, gure helburua egikaritzen lagunduko duen irismen handiko euskarri material bat sortuko genuke.

Moneta horrek jabari bateratuaren barruko zirkulazio askea bermatuko luke, eta haren arabera finkatuko genuke moneta nazionalen kanbio-tasa. Horrek gobernu batzuk eskandaliza ditzake, baina berria al da?

Zabaldur Belgikako edozein egunkari, jaunok. Egunero egingo duzue topo hainbat txanponen truke-tasa librearekin. Tasa-tipo hori kotizatuko litzateke moneta bakar horrekin.

Ez diot hori panazea denik. Ez da moneta-oreka bilatzeko irtenbide bat baino. Irakurri zaizuen ebazpenean, argi utzi nahi izan dut, antolatu nahi dugun Europan zirkulazio askeko egoera bat sortzea espero baino lehen, funtsezkoa dela piramidea berriro oinarriaren gainean jartzea, prezioen parekotasuna berrezartzea eta nazioarteko merkataritza geldiarazten duten oztopoak ezabatzea edo murriztea.

Hasieran esan dudan bezala, egin dezakegun akatsik larriena aplikaezinak diren gomendioak egitea izango litzateke. Merkataritza-trukerako oztopoak eragozpenik gabe murriztu ezin diren bitartean, edozein gomendio alferrikakoa izango da ziurrenik.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Rueff jaunaren aurkezpena bost ebazpenen gainekoa denez —nahiz eta zuzenketa bakarra izanik gerora ere bertara itzultzeko aukera izan—, Rueff jaunak planteatu duen monetaren inguruko gai interesgarriari heltzeko proposamena egiten dut.

Hawtrey jaunaren zuzenketa bat daukat.

R.J. Hawtrey jn.:

Oso ados nago Rueff jaunak esan duenarekin, prezioen arteko desberdintasunek Europako batasunerako neurri ekonomikoei eragiten dieten oztopoari buruz. Ez

dut uste Rueff jaunak benetan espero zezakeenik batzar honek iritzia ematea iradoki duen konponbide zehatzari buruz. Proposatu nahi dudana zuzenketa ildo honetan doa: (c) itema, 3941. lerroa, klausula horren hasieran baldintza bat txertatzea proposatzen dut: «Gobernu bakoitzak aurrekontu-oreka ziurtatu duenean»... Uste dut oso garrantzitsua dela onartzea erreforma monetariorako hasierako neurriak gobernu bakoitzaren esku daudela, eta bakoitzak bere aldetik hartu behar dituela. Gobernu bakoitzak egin behar ditu etxeko lanak, aurrekontu sendo bat ezarri behar du eta, horrela, gorabehera monetarioek eragindako prezioen aldaketak saihestu. Behin baldintza hori beteta, askotariko konpentsazioez gain, moneten elkarrekiko bihurgarritasunerako bidea irekiko da, eta hori da (c) klausulan aldatzea proposatzen dudana.

Rueff jaunak nahi duen funtsezko konponbidea txanponen arteko bihurgarritasun askea da. Urre patroia baten bidez edo beste moduren batean egitea xehetasunak dira, edo, nolana ere, kontu tekniko bat da. Europaren batasunerako oztopoa da zaila dela bihurgarritasuna ezartzea aurretiazko urrats hori egin gabe, gobernu bakoitzaren eskumena baita. Kasu horretan, beharrezkoa nor bere aldetik ekitea, batasunerako edo baita lankidetzarako baldintza gisa ere. Konpentsazio multilateral bat ere ez da posible baldintza hauetan.

Nahiago nuke zuzenketa hori c) klausulari egin, gainerako klausulen idazkera aldatu beharrik gabe; izan ere, nahiko ados nago: prezioen desberdintasunek eta desberdintasun monetarioek nabarmen eragiten diete gainerako klausulei.

Argudiatu liteke «zuzendutako» (c) klausula lehenengoa izan beharko litzatekeela, gainerako klausulen aurretik jarrita. Nik neuk ez diot garrantzirik ematen horri. Ikusten dut arrazoi logikoak daudela hala izateko, baina ez dut proposatzen dudana zuzenketa sartzen. Klausula sinplifikatzeko asmoz, proposatzen dut konpentsazio multilateral ez aipatzea eta aldaketa erabateko bihurgarritasunera mugatzea. Honela geratuko litzateke proposamena:

«Gobernu bakoitzak aurrekontu-oreka ziurtatzen duenean, monetaren erabateko bihurgarritasunerako prest egongo gara».

Uste dut horrekin nahikoa dela.

Presidente jn.:

Lacour-Gayet jaunaren zuzenketa bat daukat. Zuzenketa horren arabera, 5) atalean, «txanponen erabateko bihurgarritasuna prestatuz» hitzak ezabatu eta honako testu-zatia gehitu nahi da: «c) txanponen berehalako bihurgarritasuna ahalbidetzea, gutxienez moneta-unitateen eskualdeko taldeka hasi, ahalik eta lasterren Europako txanponen erabateko bihurgarritasuna lortu eta hortik Europa batuko moneta bakarrera heltzeko».

Jacques Lacour-Gayet jn.:

Askoz laburragoa izango naiz; izan ere, oro har, ados nago nire aurretik izan diren bi hizlariekin.

Zorionak eta eskerrak eman nahi dizkiot Rueff jaunari bereziki, eztabaida honen hasieran monetaren funtsezko gaia planteatzeagatik. Nire ustez, gai horrek gihatzen ditu eztabaida guztiak. Baina esan behar diot proposatzen duen neurria, urrezko txanponak egitearena, ez dela nahikoa izango herrialdeen arteko prezioen parekotasunaren arazoa konpontzeko, nahiz eta hari esker gaur egun falta zaigun neurketa-tresna bat eduki. Baldintza horietan, beti egongo dira aldeak kostu-prezioetan, herrialde bakoitzaren egoera ekonomikoaren, fiskalaren edo sozialaren ondorioz. Ez gaitezen engaina, jaunok. Europaren batasuna eratzen badugu, eta horixe espero dut, herrialdeen estatus ekonomiko, fiskal eta soziala bateratzera joko dugu. Ez ditugu begiak itsutu behar. Bateratze hori lortzen den unetik aurrera kostuen prezioetan egongo diren desberdintasunak enpresen kokapenetik eta horien hornidura-gaitasunetik, salmenta-bitartekoetatik, zenbaitetan baldintza geografikoetatik, lurzoruaren izaeratik eta nekazaritza-ekoizpenerako klimatik eta, batez ere, horiek guztiak kudeatzeko desberdintasunetatik eratorritakoak izango dira. Onenak irabaziko du. Horrek oihaneke legera itzuliko garela eta indartsuak ahulak zapalduko dituela esan nahi ote du? Hau ez da hori eztabaidatzeko lekua. Denbora-mugarik ez banu, froga nezake enpresa eta prezio libreen mekanismoek beste inork baino hobeto ahalbidetzen dituztela erreforma sozial ausartenak. Baldintza batekin: estatuak beti errespetatu behar du prezio libreen mekanismo hori.

Nire zuzenketara itzuliko naiz. Uste dut oraintxe bertan posible izango litzatekeela, eskualde-akordioen eta tokiko moneten bidez, moneta nazional batzuen elkarren arteko bihurgarritasuna lortzea eta Rueff jaunak gomendatutako sistemak mantenduko lukeen truke-kontrola saihestea. Hori da egingo niokeen bigarren objektiboa.

Desengainu handia hartu dugu denok, egunotan Bruselan bildu diren bost herrialdeetako Finantza ministroek hartutako ebazpenaren berri izan dugunean. Ziur nago, posible izango litzatekeela hemendik aurrera bost herrialde horien arteko moneta-bihurgarritasuna lortzea. Uste dugu burutsua dela moneta batzuk beste batzuegandik gaixo kutsagarriak bailiran isolatzea; baina sar genitzake gaixo kutsakorren gela berean ere, elkarri kalterik egin gabe eta horrek onura baino ez lieke ekarriko dagozkien ekonomiei. Eta are argiago ikusiko dugu hori. Termometroa puskatuta ez ditugu sukarrak jotako gaixoak sendatzen. Gobernuek termometroak hautsi besterik ez dute egin hainbat urtez.

Aurrez ere adierazi dugu ez dugula Europa batura nola iritsi nahi dugun esan behar, zer nahi dugun baizik. Eta horri gehituko nioke, zer nahi ez dugun ere esan behar dugula. Ez ditugu nahi monetaren arazoa argi ikusten uzten ez diguten neur-

keta-tresna artifizial horiek. Moneta-kontuetako aditu batek zortzi txanpon desberdin ditugula azpimarratu du berriki nire herrialdean, jaunok. Ezin dugu horrela jarraitu. Nahikoa likidazio, erreserba, eta publiko zabalak ulertzen ez dituen eta azkenaldian enpresaburuek ere ulertzen ez dituzten konbinazio izan dugu. Moneta bat nahi dugu.

Uste dugu, beraz, eskualde-mailan sor daitezkeela Moneta Batasun Latinoaren antzeko moneta-elkarketak —bost herrialde handi horiei berrogeita hamar urtez oparotasuna eman diena—, gero, urratsez urrats, Europako moneten bihurtarritasuna lortu eta Rueff jaunak iradokitzen duen urrezko txanpon hori sortu.

Zalantzarik gabe badakizue Sobietar Batasuna platinoko txanpon bat prestatzen ari dela bere 200 milioi biztanle eta 100 milioi sateliteentzat. Ez diezaiegun aurrea hartzen utzi. Benetako neurketa-tresna izango den moneta batekin Europako ekonomia birsor dezakegu. Ez dezagun esan zeregin hori gure indarren gainetik dagoenik. Ez dago gure indarren gainetik.

Amaitzeko, eskaini zaidan denbora agortu ez dudanez eta Mahaiaren amorrua pizteko asmorik gabe, adibide historiko labur bat jarriko dizuet.

Duela ehun urte, Konfederazio Helveziarrak politika, aduana eta moneta batasuna egikaritu zituen gerra zibil baten ondoren. Hiru urtetan, barruko aduana guztiak abolitu zituen. 13 zeuden Gotardoko bidean, Bellinzona eta San Gortardo artean. Ezinezkoa zen Basileatik Genevara salgaiak bidaltzea; hobe zen atzerriko lurraldetik pasatzea. Monetari dagokionez, 319 txanpon desberdin zeuden: gaur egun Mendebaldeko Europan ditugunak baino 302 edo 303 gehiago. Hiru urtean, aduana-hesi bat ezarri zen 22 kantoiengatik inguruan, estatu subiranoak denak, eta 319 txanponen ordez moneta bakar bat ezarri zen: frankoa.

Jaunok, ezin al gara saiatu zalgurdien garaiko Suitzak, hegazkinen garaiko Europa baino handiagoak, egin zuena lortzen?

Horixe da, nolanahi ere, nire desiorik sutsuena.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Colin du Terrail jaunak zuzenketa bat aurkeztu du 5.c) paragrafoari honako esaldi hau eransteko:

«eta txanponen erabateko bihurtarritasunerako itzulera prestatzea, truke-tasak pixkanaka egonkortuz, eta horretarako aurrekontu nazionalen etengabeko oreka eta soldaten eta prezioen arrazoizko egonkortasuna bilatuz».

Colin du Terrail jn.:

Nire aurretik parte hartu duten nazioarteko adituen adostasuna txalogarria iruditzen zait. Ez dut aurkeztu dituzten argudioak garatuz aurrerapen hori arriskuan jarri nahi eta hitza lagatzen dut.

(Txaloak)

S.P. Chambers jn.:

Ene adiskide Rueff jaunak proposatutako zuzenketaren aurkako jarrera azaldu nahi dut. Ebazpenetik hainbat puntu zehatz kentzea eta horien ordeztu erre patroira itzultzea dakarren zerbaitekin ordezkatzeko iradokitzen du...

Jaques Rueff jn.:

Zuen baimenarekin, eten egingo dizuet gaizki-ulertu bat argitu eta berriro hitza hartu beharrik izan ez dezazuen.

Argi dago nire azalpenak gaizki eman ditudala edo nire hitzak gaizki itzuli dituztela. Nik ez dut ezabaketarik proposatu. A, b, c eta d paragrafoen aurretik, idatz-zati berri bat gehitzea baino ez dut proposatu, horrela, lehengo a) paragrafoa b) izatera pasako litzateke, eta besteak ere atzeratu egingo lirateke, hurrenez hurren.

S.P. Chambers jn.:

Mila esker. Horrek esan nahi du Rueff jaunaren zuzenketaren aurka ikusten dituzdan elementuak gutxiago direla, baina zoritxarrez ez dira guztiz desagertzen. Proposatzen duena, hain zuzen, erre patroira itzultzea da. Arrazoi praktikoengatik proposatzen du hori, beste diru sistema batzuek ekarri dituzten zailtasunengatik. Nire iritziz, bilera honetan iradokitzea Europako herrialde guztiak, Britainia Handia barne, orain erre patroira itzuli beharko liratekeela, ez da bideragarritasun handiagoa ekarriko lukeen mugimendu bat.

Merkataritzarekin eta trukearekin lotuta ditugun zailtasunak, jakina, kuoten murrizketak, moneten kontrolak eta abar dira; baina horiek murrizketen atzean datzan arazo sakonenen sintomak baino ez dira. Arazo sakonena, Rueff jaunak adierazi duen bezala, herrialdeek beren finantza sistemak txukuntzeko duten ezintasuna da. Integrazio ekonomiko handiagoa lortzeko proposamenak egiterakoan, funtsezkoa da ulertzea horrek lan handia ekarriko duela herrialdeen barruan. Ez dago formula errazik integrazio ekonomiko handiagoa lortzeko. Herrialdeen arteko behin betiko lankidetzak, adostasuna eta beren muga barruan Europa batu batekin koherentea den politika finantzarioa eta ekonomikoa gauzatzeko erabaki-

mena dakartza. Alferrik da sistema monetario baten edo beste baten aldeko prezioa egitea, baldin eta herrialdeetan ez badago benetako borondaterik aurrekontu orekaren antzeko zerbait lortzeko eta komunitateetako sektoreen aldarrikapen zail horiei aurre egiteko, prezioen igoera eta desoreka orokorra ekarriko baitituzte. Barne arazo zail horiei aurre egin behar zaie, eta ebazpena batzordeak idatzi duen bezala onartzerik badugu, uste dut horrek gure gobernuai gomendioak egitea eta laguntzea ekarriko duela, oreketatik gertuago jarriko gaituzten ekintza guztietan. Herrialde bakoitzak arlo ekonomikoan oreka lortuko balu, herrialdeen arteko merkataritza harremanak areagotzeko oztopo asko desagertuko litirateke. Orduan, gure plan monetarioak, edozein izanda ere, posible izango dira. Hori egiten ez badugu, beldur naiz proposamen gehiago egingo ditugula, baina guztiz bideraezinak izango direla, ez berez txarrak direlako, baizik eta geure etxeak txukuntzeko lan neketsuan huts egin dugulako.

Uste dut urre patroira itzultzeko iradokizuna beste iradokizun bat dela —ez dut uste Rueff jaunak zentzu horretan planteatu duenik—, hau da, agian gure herrialdeko zeregin zailenak batzuk saihestu ahal izango ditugula, agian gustukoak izango ez diren neurriak hartzea ahalbidetuko diguten formularen bat izanez gero. Iruditzen zait bilera honetan ebazpenak adostu behar ditugula eta, behin adostuta, gure gobernuai ebazpen horiek jarraitu beharko lituzketela proposatu behar diegula, nahiz eta horrek ekar dezakeen barne mailan eta xehetasunetan gustukoak ez diren politikak onartzea, funtsezkoak izango baitira Europaren batasunerako.

Horregatik guztiagatik, proposatzen dut Rueff jaunaren zuzenketa ez onartzea eta Hawtrey jaunaren zuzenketaren alde bozkatzeta.

Vergnolle jn.:

Gauza bakoitzak bere lekua hartzen du aurkeztu zaigun ebazpenean. Rueff jaunak eta Lacour-Gayet jaunak esan duten bezala, Europako monetaren auzia, hirugarren edo laugarren tokian dagoena, gai nagusia da Europa eraikitzeko eragiketa-
ren arrakastarako. Monetaren arazoa konpontzen ez badugu, ez dugu beste arazorik konponduko.

Barka eskatzen dut, Frantzia mailako sona ez ezik, nazioartekoa ere baduten gizon gailenen ondoren hitz egin beharragatik. Baina adierazi nahi nuke proposatu berri denak erakunde bat behar duela. Monetaren inguruko murrizketak indargabetu egin behar dira, zalantzarik gabe. Baina, zein organismo desagerraraziko ditu? Estatu bakoitzeko bankuek? Ez dut uste. Niri Europako banku bat etorri zait gogora. Serruys jaunak ohartarazi dit agian azkarregi joatea dela, eta oraingoz Europako diru-arazoak konpontzeko ahalmena izango lukeen Europako diru-funts batekin konformatu beharko genukeela.

Zein litzateke funts horren zeregina? Lehenik eta behin —eta honek ez du Van Zeeland jauna ustekabean harrapatuko—, kontu-unitate monetario bat ezarri beharko luke, eta herrialde parte-hartzaileen monetak harekin lotuko lirateke. Moneta horien balioa eztabaidatu ondoren finkatuko litzateke, noski.

Eta bat nator nire aurretik hitza hartu dutenek horren harira esandakoarekin: estatu kideek beren monetari duen balioaz bestelako balio bat ezarri nahi badiote, moneta horiek ez dute benetako egonkortasunik izango. Behin balio erreal horiek zehaztu ondoren, Europako funtsak lasaitasun osoz jardun ahal izango du. Eta orduan, gure ekonomia onbideratzeko beharrezkoak diren alde anitzeko konpentsazioei ekin ahal izango zaie.

Kontu-moneta bat ezartzea ez da, baina, lehen pausoa besterik. Bigarren pausoa Europako benetako moneta bat ezartzea da, Europar Batasuneko estatu kide guztien moneta izango dena.

Urrezko moneta bati buruz hitz egin da. Baina ez gaitezen ilusioz bete, eta Rueff jaunari ere ez dezala halakorik egin eskatzen diot; ez dadila fida urrea dutenek hura institutu igoletara eramango dutenaz, bertan txanpon berriak egiteko. Monetak balio konstantea izango duela ziurtatzean baino ez dute eramango.

Urrea besteak bezalako salgaia da. Haren balioa kostu-prezioaren arabera da; ustiatzen den lurraren balioaren eta erauzteagatik edo egiteagatik ordaindutako sol-daten arabera. Ez da altzairuzko lingoteak edo gari-sortak baino errazagoa garaiatzeko.

Halaber, uste dut egunen batean Europako urrezko txanponak egin beharko direla, trukeak errazteko. Noiz izango da hori? Europako moneta egonkortzen denean, gobernuen konfiantza ez ezik, partikularrena ere izango duenean. Egonkortu egingo da estatu kideek aurrekontu-defizitak estaltzeko beren monetak erabiltzeari uzten diotenean.

Nazioarteko diru-funts horrek, nazioarteko benetako bankuaren aurretik egongo denak, Ingalaterrako Bankuaren edo Erreserba Federalesko Bankuaren estatutua izan beharko du. Bestela esanda, estatuei beren moneta propioarekin espekulatzea, beren moneta zuzentzea eragotzi beharko da. Dirua ez da zuzendu behar. Merkataritzaren eta industriaren beharren arabera da. Ez da estatuen arteko baliabide bat. Ekonomia baliabide bat da, besterik ez.

Behin monetaren inguruko ikuskera onuragarriago hori egonkortuta, orain irudikatu ere ezin dugun oparotasun-aldia espero ahal izango dugu Europako ekonomia-erentzat. Orduan, sortzen diren arazo sozial guztiak konpondu ahal izango ditugu. Hemen denon adostasunekoak diren erabaki teknikoak identifikatu baino ezin dugu egin. Gure lankide batzuek enpresen estatutua finkatzeko mozio bat aurkeztu dute. Hori Europako herriarren borondateak zehaztuko du, bozka kontserbadore, sozialista

edo nahi bezalakoaren bidez. Baina Europako diru funts baten sorrera proposatzean, betetzeko agindu zaigun zereginaren mugen barruan jardungo dugu; zeregina guk geure buruari jarritakoa ala hainbat elkartek eskuordeturikoa izan.

Arrazoi horiek kontuan izanik, ebazpeneko c) atala modu honetan aldatzeko proposamena egin dut:

«c) Europako diru funts bat sortzea, honako hauetaz arduratuko dena:

1. Alde anitzeko konpentsazioak egiteko kontu-moneta bat ezartzea (atxikitzen diren herrialdetako txanponak hari lotuta egon beharko dute).
2. Europako moneta bakarraren sorrera prestatzea; merkataritza askerako eta erreforma ekonomiko orokorrerako funtsezko baldintza izango dena.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Herbehereetako ordezkarietzako hiru kidek zuzenketak aurkeztu dituzte eta hiruren ikuspuntua haietako bati adierazteko eskatu diotela jakinarazi didate; beste biek uko egin diote hitza hartzeko txandari.

Gainerako ordezkarietek ere beren ikuspuntuak hizlari kopuru mugatu baten bidez azaltzeko aukerarik badute, errazagoa izango zaigu gure helburua lortzea.

Verweij-Jonker andreak du hitza.

Hilda Verweij-Jonker and.:

Ingelesezko bertsioaren 54. lerroako zuzenketa bat proposatu dut. Honela dioenean:

«langileen mugikortasuna ahalik eta gehien sustatzea»,

nahiago nuke honako hau esatea:

«langileen mugikortasuna sustatzea, Europa osoan europarrek enplegu askea izateko dituzten legezko oztopoak eta oztopo faktiko guztiak pixkanaka kenduz».

Nire zuzenketaren xedea ez da jatorrizko proposamenaren idazkera kritikatzeko, baizik eta bi alderdi azpimarratzea: batetik, haren printzipioa eta, bestetik, haren aplikazioa gaur egun oztopatzen duten zailtasun handiak. Langileen mugikortasun librearen era askotako arazoei egin behar die aurre.

Lehenik eta behin, Europako ia herrialde guztien legeriatik eratorritako oztopoak daude, kanpotarren langabeziaren aurkako xedapenak baitituzte, normalean baimen

bereziren baten derrigortasuna eskatuz. Bigarrenik, izaera bereko neurri administrazioak daude. Ohikoa da kanpotarrak kontratatzeke aukerarik ez izatea, bertako langileen eskasia dagoen sektoreetan izan ezik, adibidez, kualifikaziorik gabeko eskulangileen kasuan. Meatzariak eta etxeko langileak ongi etorriak izaten dira, baina gainerako langile atzerritarrek sarrera debekatuta dute. Oztopo horietako batzuk sindikatu nazionalak jartzen dituzte, eta haien arrazoiak ere oso onak dira. Orain arte, nazio mailan bizi-maila jakin bat babesteko modu bakarra, noski, merkatuko prezioetatik behera lan egin zezaketen atzerriko langileen etorrera eragoztekoa izan da.

Enplegatzaileen aldetik ere badaude oztopoak; herrialde honetan, behintzat, nolabaiteko joera dago industria edo nekazaritza unitate bakoitzari lotutako eskulan egonkor bat sortzeko. Enplegatzaileek nahiago dituzte negozioan gazte sartzen diren gizonak, laneko dinastien eraketa sustatuz, non aitonak, aitak eta semeak leku berean lan egiten duten, nahiz eta ez derrigorrean lan berdinetan. Enplegatzaileak kontratatzen duen eskulanaren kualifikazioaz seguru egon nahi du. Titulu edo prestakuntza ikastaro batek zer balio duten jakin nahi du. Hori dela eta, beste oztopoe-tako bat hezkuntzarekin lotuta dago. Gure herrialdeetan prestakuntzak, profesionalak zein lanbide heziketak, dituen aldeengatik da hori.

Ederki ezagutzen dut arazo hori, duela hamar urtetik hona errefuxiatuei lana aurkitzen laguntzen aritu bainaiz, eta duela bi urtetik hona Alemania, Austria eta Italiako esparruetan desplazatuak esaten zaien eta langabezia jarraitzen duten errefuxiatu politiko horietaz arduratzen bainaiz. Itzuli berri naiz Suitzan egindako konferentzia batetik, non desplazatu intelektual batzuk hainbat erakundetako ordezkariekin bildu baitziren. Konferentzia horretan baieztatu zen errefuxiatu horiei, babesa jasotzean bere burua Mendebaldeko europar zibilizazioko kideztat jotzen dutenei, ez zitzaieela harrera egiten Mendebaldeko Europako inongo herrialdetan, non eta ez dauden prest eskulangile gisa joateko lanbide jakin batzuetan jarduteko, beren familiak atzean utzita.

Ez dut hitza eskatu Mendebaldeko Europako herrialdeetan errefuxiatuak onartzearen alde egin dezagun eskatzeko. Adibide batekin erakutsi nahi nuen zein urrun gauden benetako mugikortasunetik eta arazoaren benetako konponbidetik.

Europako herritartasunaren printzipioa onartzen badugu, europar orok edozein lekutan lana aurkitzea ahalbidetu behar dugu, eta bere kualifikazioak onartzen direla eta bere prestakuntza onartzen dela bermatu. Guztiz ohartun naiz estatuko lan arloko legeria guztia bat-batean indargabetzea eskatuz gero, herrialde batzuen bizi-maila arriskuan jarriko genukeela eta oposizio handia piztuko genukeela. Ez dago beharrik, ordea, hain erradikalak izateko. Hasteko, praktikoak izan gaitezke, eta garai batean, atzeraldi ekonomikoaren presiopean, egindako xedapen horiek guztiak indargabetu ditzakegu. Prestakuntzaren normalizazioaren alde lan egiteko aukerarik ote dugun ere azter dezakegu. Atzerriara ogibide bat ikastera joan nahi duten gazteen

trukea bultza dezakegu. Azken buruan, uler dezakegu bizi-mailak bateratzeko beharrezko osagarria dela enplegu librea, muga nazionalak gaindituko dituen.

Nire iritziz, Europako herritartasuna ezartzeko modu bakarra da Europan maila profesional bat ezartzea, eta erabat prestatutako eta kualifikatutako langile maila europar bat sortzea, zeinak, azken batean, Europako eskulana ordezkatzeko baitute eta Europako batasun gisa mantentzea ahalbidetuko baitute.

Presidente jn.:

Verweij-Jonker andreak landu duen puntua ebazpenaren beste zati bati buruzkoa da eta horri buruz baditugu beste zenbait zuzenketa eta proposamen ere, pixka bat geroago eztabaidatu beharko direnak.

Ingalaterrako ordezkariak proposatutako zuzenketaren zatia, aurrekontuei buruzkoa, idazketa batzordeari helaraziko zaio besteekin batera, hala erabakitzen baduzue.

Orain Harrod jaunari ematen diot hitza, berak ezabapen-zuzenketa bat proposatzen du.

Roy Forbes Harrod jn.:

Zuzenketa gisa proposatu nahi dut honako hitz hauek kentzea ingelesezko bertsioren 2. orrialdeko 33. lerrotik:

«eta hirugarrenei aplikatu beharreko muga-zerga komun bat ezartzea, zeinaren maila» eta horrela esaldiaren amaierara arte. Zuzenketa hori aurkezten dut iruditzen zaidalako okerreko proposamena dela une honetan geure burua formula konplikatuegi batekin lotzea. Muga-zerga horiek murriztu eta aduana batasuna lortzeko lan egitea interesatzen zaigu. Ez dugu geure burua konplikatuergia den zerbaitekin konprometitu nahi. Bide batez, idazkera ez da oso argia, zera esaten du eta:

«ez dituzte gaindituko parte hartzen duten estatuek ezarritako zergak», eta ez dakigu zein zergari buruz ari den. Muga-zergarik handienak hartuz gero, muga-zergen igoera orokortu bat ekarriko du, eta ez dugu halakorik nahi; eta muga-zergarik txikiak hartuz gero, oso zaila izango da herrialde kide batzuentzat. Idazkera zehatz horrek beste aukera batzuk baztertzeko dituela iradokitzen dut. Adibidez, duela gutxi aztertu den ideia bat merkataritza librean oinarritutako batasun bat da, non herrialde kide bakoitzak bere kanpo muga-zerga izango duen, beharrezkoa izanez gero —ez litzateke beharrezkoa izango kasu guztietan—, kanpo muga-zerga desberdinak dituzten estatuen arteko muga-zergak konpentsatzeko. Hala ere, aurrerago aztertu beharko dugun gai tekniko bat da. Orain kezkatzen nauena konplikazio gehigarri honetan ez sartzea da.

Proposamen hau zabalduz, uste dut garrantzitsua dela hasierako fasean eta hurrengo urteetan egingo dugun lanarekin Europako nazioak formula zurrunegietara ez lotzea, ez aduanen aldetik, ez diruaren aldetik. Ziur nago Europa batu batean benetan egingo den lan ekonomikoa ez dela joango muga-zergen akordio formalen edo sistema monetario formalen bidetik. Ziur nago, puntu horiek gorabehera, lorpen handiak egin daitezkeela etorkizun hurbilean. Izan ere, txostenarekin ados banago ere, esango nuke Europako nazioek bizpahiru urtean lor dezaketena ebazpen honetatik kanpo geratzen dela. Europako gobernuak krisitik krisira doaz orain; berariazko zailtasunen bat sortzen da eta gobernuak erabaki bat hartu behar du, eta baliatzea erabaki horrekin bizilagunari zailtasunak eragitea. Hori da Europa batu bati bere burua sentiarazteko modua. Kontseilu Ekonomiko oso indartsu bat aurreikusten dut, goi-mailako funtzionarioekin eta adituen idazkaritza oso indartsu batekin; eta Europako nazioek beren bizilagunei kalte egin diezaiekeen neurri zehatzen bat hartzeko beharra ikusten dutenean, kasu guztietan neurri hori Ekonomia Kontseilu indartsu horri igortzeko konpromisoa hartu beharko lukete, gaia aztertu eta berrikusi ahal izan dezan, eta ikus dezan ea ba ote dagoen har daitekeen bestelako neurririk zailtasun hori gainditzeko, auzokoei kalterik egin gabe. Orduan, Europako gobernuak sistema hori onartzera bultzatuko dituen herri-babesa jasotzen badute, Ekonomia Kontseiluak esaten duena kontuan hartuko dute eta horren arabera jokatuko dute. Jakina, babesten dituen borondaterik ez badute, ez dituzte aintzat hartuko Ekonomia Kontseiluaren ondorioak; baina ez dugu egoera hobetzen geure burua formula orokorrean lotuz.

Beraz, nola jokatu behar dugun dioen filosofia orokor horren pean, zuzenketa hau iradokitzen dut, formula sinplifikatzen duelako, eta ez duelako zailtasunik edo konpromiso deserosorik ekartzen guretzat, bideraezinak izan daitezkeen eta herrialde guztiei zailtasunak ekarriko dizkieten konpromisoak saihestuz.

Presidente jn.:

Frantziako ordezkariatzako lau hizlari nituen zerrendan. Lataste jauna, Armengaud jauna, Rocheteau jauna eta Fostelle jauna. Ados jarri dira, eta haietako batek hitz egingo du guztien izenean.

Armengaud jaunak du hitza.

Armengaud jn.:

Gure lankide batzuk monetaren auzia azpimarratu dute behin eta berriz. Baina, beste zenbaitzuek uste dugu gai ekonomikoak garrantzitsuagoak direla monetaren eta bizi-mailaren balioa baino; izan ere, azken horiek herrialde osoaren produktibitatearen arabera dira. Bestalde, Ingalaterrako ordezkari batek lehenago adierazi du Euro-

pako herrialde batzuen egoera zein den, ekoizpenari dagokionez, Europako herrialdeak Estatu Batuekin alderatuta. Ikatzari bakarrik erreparatuta, berehala ikusiko dugu Europako herrialde gehienetan prezioak izugarri altuak direla, ikatz amerikarraren prezioa askoz ere baxuagoa delako lanorduetan kalkulatuta. Frantzian, proportzioa 1-10ekoa da. Argi dago, hori zama handia dela ekonomiarentzat eta horretan jarri behar dugula gure ahalegina. Alderdi finantzarioak lehentasuna du alderdi ekonomikoaren eta teknikoaren aurrean. Europa osoan kostu-prezioek gainezka egin dute. Europako herrialde batzuek beren teknikak hobetu dituzte zenbait alorretan eta, ondorioz, arrazoizko kostu-prezioak dituzte. Beste herrialde batzuek ere halaxe egin dute, beste alor batzuetan. Baina, Europako herrialde bakar batek ere ezin du bere kabuz tekninarik egokiena eduki ekonomiaren arlo guztietan, eta beraz, hemen ere, lankidetzahalegina beharrezkoa dela uste dugu. Horregatik, gutako zenbaitzuk bi zuzenketa aurkeztu ditugu. Lehenengoa, berehala lanean jar daitezkeen ekintza batzordeak aurreikustea da. Hasteko, batzorde horien helburua, Marshall Plana hartu, Europako herrialdeei esleitutako kreditu guztiak aztertu eta nola banatu behar diren ikustea izango da. Izan ere, eskura ditugun dokumentuak aztertzen ditugunean ikusten dugu herrialde interesatu bakoitzak auzokoek zertan lagun diezaioketen kontuan hartu gabe ezagutarazi dituela bere beharrianak. Irudi matematiko batekin parekatuz, batuketa bat egin dugu, baina ez guztiaren batuketa eta programa indibidual ezberdin horiek konbinatu egin behar ziren, Marshall kredituak erabiliz herrialde horietako bakoitzari, espezializatuz, ekintza-bide onenak eta berreskurapen osoa nola eman geniezaiokeen ikusteko.

Bestalde, ekintza-batzorde horiek espezializazioa aurreikusi beharko lukete pixkanaka; ez herrialde beraren barruan, herrialde ezberdinetako industrien artean baizik. Besteak beste, ezagutzen ditugu Frantziako eta Belgikako lanbideen adibideak; herrialde horiek fabrikazio jakin batzuen elkarren arteko trukeak egin eta teknikak trukatu dituzte. Metodo horiek dira, hain zuzen, ekintza batzordeak ahalik eta lasterren sustatu beharko lituzkeenak.

Bestalde, Rocherau jaunak, bere txostenean, gure lankideen arreta erakarri du gai horren inguruan eta guztiz ados gaude esandakoarekin.

Batzorde horiek tekniken trukea eta parte-hartze finantzarioaren trukea ere sustatu beharko lukete, inbertsioak oso indartsuak eta oso garrantzitsuak badira. Egia da, Europako herrialde guztien ekonomia berreskuratzeke, gaur egun ezinezkoa dela herrialde bakoitzean beharrezko kapital-masa guztia aurkitzea, ekipamenduak erabateraldatzeko edo herrialdeetako baliabideak hobeto ustiatzeko. Gainera, kapital-ekarpenak ahalik eta azkarren egiten direla bermatu behar da.

Azkenik, eta kapital horien ekintzari lotuta, batzordeek ahalik eta azkarren egin beharko dute lurralde guztietan pixkanaka askatasunez trukatu ahal izango diren salgaien zerrenda, zerrenda hori lehen aipatutako egokitzapen tekniko eta ekonomikoaren arabera izango delarik.

Gure lankide batzuek, beste zuzenketa bat aurkeztu dute aldi berean. c) idatz-zatia, konpentsazio-eragiketak zein baldintzatan egin daitezkeen zehaztuko duen testu batekin ordezkatzeko proposamena da. Ez da beharrezkoa puntu honi buruzko azalpena ematea eta zuzenketa irakurri besterik ez dut egingo;

«Trukeak sustatzea, alde-anitzeko merkataritza erraztuz... monetetakoak».

Hirugarren puntua: d) paragrafoari dagokionez, batetik, ikatz-baliabideak eta, bestetik, energia elektrikoaren ekoizpena aipatu ditugu. Gure ustez, arazo energetikoa bakarra da, nahiz eta energia-iturriak ikatza, elektrizitatea eta petrolioa izan, eta beraz, ez genituzke hirurak bereizi behar. Herrialde bakoitzari dagokio zer baliabide dituen eta zer susta dezakeen ikustea. Beraz, b) paragrafoko 1. eta 2. idatz-zatiak bat egitea gustatuko litzaiguke, energia-arazoaren izaera bakarra argi eta garbi agertzeko.

Presidente jn.:

Keilhau irakasleak berriro eskatu du hitza.

Wilhelm Keilhau irak.:

Labur arituko naiz, hainbat gai baditut ere. Hasteko, esan behar dut interes handiz entzun ditudala auzi monetarioari buruz gure adiskide ekonomialari bikainak diren Hawtrey eta Rueffe jaunek esandakoak. Baina harridura handiz entzun diot Chambers jaunari. Chambers jaunak esan du urre patroira itzultzearen aurka dagoela. Chambers jauna, gure herrialdeak urre patroira itzuli dira.

Bretton Woodseko Batzarrak, IV. artikuluan, 1. atalean, honela dio:

«a) eta kideen monetei buruzko zenbaketa guztiak, Akordio honetako baldintzak aplikatze aldera, haien balio nominaletan oinarrituko dira».

2. atalak honela dio:

«Funtsak kideen urrezko transakzioetarako balio nominalaren gainetik eta azpitik dagoen marjina ezarriko du, eta ezein kidek ez du urrea erosiko balio nominala gehi ezarritako marjina baino prezio handiagoan, eta ez du urrea salduko balio nominala ken ezarritako marjina baino prezio txikiagoan».

Horixe da urre patroiairen definizio zehatz eta gaur egungoa. Ez da 1816ko lege britainiarren urre patroia, baina ofizialki onartutako nazioarteko urre patroiairen definizioa da, Bretton Woodseko Batzarreko nazio guztiek onartu zutena.

Oro har, uste dut ez genukeela urre patroiarri buruz gehiago eztabaidatu behar, jada erabakita baitago.

Hori alde batera utziz, aurreko hitzartzean esan dudana azaldu nahiko nuke. Mugimendu horren aurka esan izan da, nolabait ere, nazioarteko beste erakunde batzuen lanarekin lehiatzen dela uste dela. Uste dut ez dela hori gure asmoa. Gure asmoa harago joatea da, baina iruditzen zait hori esplizituki adieraz dezakegula ebazpenean hitz gutxi batzuk sartuz, eta horiek idazketa batzordeak sar ditzake. Hasteko, 14. klausulan honela dio: «Biltzarrak onartzen du Europako ekonomia berreraikitzeo saiakerak ezin dutela arrakastarik izan, baldin eta zurrunki zatitutako subiranotasun nazional batean oinarritzen badira».

Orain, Nazio Batuak ahalegin handiak egiten ari dira berreraikuntza ekonomikoaren alde subiranotasun nazionalan oinarrituz, baita Marshall plana ere, eta ez dut uste zuzena denik hainbesterainoko segurtasunez baieztatzea ahalegin horiek ezin dutela arrakastarik izan. Jainkoari eskatzen diogu arrakasta izatea, eta aukera asko daude hala izateko.

Beraz, hemen subiranotasun nazional zatitu horren aurka hitz egiten badugu, gogoratu behar dugu subiranotasun hori, idatzitako konstituzioek ez ezik, Nazio Batuen Gutunak ere babesten dutela. Denbora beharko da hori guztia aldatzeko, berreraikitzen hasteko beharra, aldiz, premia handikoa da.

Beraz, hemen «subiranotasun» hitza kentzen badugu, eta «politika» hitza jartzen badugu, erronka horiek guztiak ezabatuko ditugu. Horrek ez du esan nahi, inolaz ere, subiranotasun nazionala orain den bezala mantentzearen beldur izango garenik. Soilik esango du ez dela berehalako ekintzarako planei buruzkoa, ezta subiranotasun nazionalaren inolako aldaketari buruzkoa ere, gaur egun dagoen bezala, Konstituzioen eta Nazio Batuen Gutunaren babespean.

Beste kontu bat 23. zenbakiduna da: «Aintzat hartzen du gobernu batzuek lankidetzatza ekonomiko estuagoa lortzeko hartu dituzten lehen neurriak»

Nahiko ados nago, baina uste dut testua hobea litzatekeela honela: «Aintzat hartzen du Nazio Batuek, haien organo afiliatuek eta gobernu batzuek lankidetzatza ekonomiko...». Nazio Batuei merezi dutena aitortzea da, besterik ez.

Azkenik, 62. klausula: «Monetak bateratzea». Zera erantsi nahiko nuke: «Bretton Woodseko Akordioaren esparruan».

Presidente jn.:

Poulopoulos jaunak du hitza.

A. Poulopoulos jn.:

Zorioneko pribilegioa iruditzen zait Europako hainbeste naziotako ordezkarien Batzar zabal honetan, eta elkar ulertzeko giro honetan, nire herrialdea den Greziari buruzko zenbait iritzi azaltzeko aukera izatea, nire herriak interes eta itxaropen handiz ikusten baitu Europako herrien arteko Batasun handiagoaren aldeko mugimendua.

Grezia, Europako puntu erabakigarri batean dago kokatuta, ekialdeko eta mendebaldeko munduak elkartzen diren lekuan; duintasunez izan da, antzinatek eta mendeetan zehar, mendebaldeko zibilizazioaren gotorleku ausarta.

Duela gutxi gertatutako Mundu Gerran, Greziak zeregin garrantzitsua eta erabakigarria izan zuen, Nazio handien interesek talka egin zutenean, askatasunaren eta justiziaren aldeko idealak defendatuz.

Baina hori eginez, bere herri langileak izugarrizko triskantza jasan zuen ehunka urteko ahaleginez eraikitako ekonomiaren eta ekoizpen mekanismoaren sektore guztietan.

Gaur egun, historiak berriro agintzen du Grezia Mendebaldeko Europako funtsezko gotorlekua izatea. Haren aurka ezkutuan egindako gerra krudelak, iparraldeko bizilagunek sistematikoki antolatu eta eragindako matxinada baten itxurapean egindakoak, bere ekonomia —Europako beste nazio batzuen ez bezala— berreraikitze bidean sartzeko gai ez izatera eramaten du, etengabe handitzen ari den suntsipen egoeran murgildu baitu.

Ordu honetan, beraz, Europako Nazioen arteko batasun handiagoa lortzeko ahaleginaren ondorioz sortutako arazo ekonomikoei aurre egiten hasten ari garenean, Greziako bizitza ekonomikoa babesteko eta indartzeko babes berezi bat emateko oinarritzko beharra sortu da.

Nola da posible Europa batu batek aurrera egitea europar guztiei dagokien Greziaren arazo hori premiaz aztertu gabe?

Jada aipatu ditudan eta, tamalez, oraindik dirauten arrazoi horiengatik guztien-gatik, Greziak hondamendi neurtezin bat jasan du eta jasaten ari da; nazioaren ekonomia hain hankaz gora jarri da, non ezingo bailuke jasan bere herritarren bizitza soziala maila jasanezin batera eramango lukeen sakrifizio gehiago.

Horrenbestez, eta salbuespen gisa, neurri bereziak hartzeko aukera aztertu beharko litzateke, eta erabaki bat hartu, adibidez, nekazaritzako produktuen esportazioari laguntzeko, lehentasunezko muga zergekin lotuz, eta jarduera industrialak babesteko neurri jakin batzuk ezartzeko.

Bilatzen duguna ez da interes ekonomiko hutsak babestea. Greziako herritarren bizitza soziala eta jarduera eta aukera ekonomikoak babestea eskatzen dugu, antzi-

nako tradizioak oinordetzan utzitako bere talentu teknikoekin koherentea baita, eta gaur egun, izugarrizko oztopoen artean, gaitasun eta maiztasun berarekin garatzen saiatzen ari baita.

Ziur nago mugimendu honetan parte hartzen duten guztiek aitortuko dutela Greziak bere bizitza ekonomikoagatik kezka berezia izateko eskubidea aldarrikatu behar duela. Zubi mingarri eta arriskutsu hau zeharkatzen ari delako eta, zeharkatu ondoren, Europako komunitate batean elementu sortzaile bihur daitekeelako. Askok amesten dute eta ahalegintzen dira hala izan dadin.

Ekonomia Batzorde berezi bat ezarri beharko litzateke Greziakoa bezalako kasuak aztertzeko, mugimendu osoari izaera arrakastatsua eta ekitatiboa emanaz, eta berariazko akordioen bidez gaur egungo premiazko arazoen konponbide praktikoa batera bideratuz.

Presidente jn.:

Hartz jaunak du hitza.

G. Hartz jn.:

Utzidazue hitz batzuk esaten 2. orrialdeko bi punturi buruz, (b) eta (d) puntuei buruz, hain zuzen.

Aduanako zergak murrizteari buruzko (b) puntuari dagokionez, aipatu nahi nuke une honetan Norvegia, Suedia eta Danimarka negoziatzen ari direla, aduanako zergen eta politika ekonomikoaren arloko akordio bat lortzeko. Inork ez daki zer emaitza izango duen, baina ahal den onena izatea espero dut. Iruditzen zait praktikoa litzatekeela zuzenketa bat egitea akordio erregularrei dagokienez. Baliteke hori izatea arlo honetan aurrera egiteko modu onena.

Orrialde bereko (d) puntuari dagokionez, aipatu nahi nuke, dakizuen bezala, Danimarkak oso garatuta dituela nekazaritza produktuen ekoizpen eta esportazio mailak, baina, ondoren ere, industria handi bat ere arrakastaz garatu ahal izan dugu, eta gaur egun Danimarkako biztanleriaren heren bat industriarekin eta eskulangintzarekin lotuta dago. Nire herrialdeak lurpean lehengai gutxi batzuk baino ez ditueenez, gure industria garatu ahal izateko beharrezko lehengaiak erosi behar izan ditugu lehengaiak ekoizten dituzten herrialde kontinentaletako industrien prezio berean. Adibidez, Danimarkako industriak, gerra aurretik, Londrestik gertu zeuden industriek ordaintzen zuten FOB prezio bera ordaintzen zuen Eskoziako ikatzagatik. Gaur egun, askoz gehiago ordaintzen diegu Europan ikatza ekoizten duten herrialdeei, herrialde horietako industriek baino % 50 gehiago. Epe luzean, ezin ditugu zama horiek jasan, gure industria beste herrialde batzuetako industriarekin lehiatu

ahal izatea nahi badugu; eta, horregatik, (d) puntuari zuzenketa bat egitea proposatzen dut, prezioen politika ere eztabaidatuko dela aipa dadin.

Onena, noski, denak nirekin ados egotea litzateke, ikatza ekoizten eta esportatzen duten herrialdeetan ikatzak prezio berdinak izatea proposatzen dudanean.

Beste ikuspuntua da, epe luzera, lehen esan dudan bezala, ez dela ona lehengaiak ez dituzten herrialdeetako industriarentzat.

Presidente jn.:

Lataste jaunak du hitza.

Lataste jn.:

Bi minutuko arreta eskatzen dizuet esateko dudana entzuteko. Monetari buruz mintzatuko naiz, horretaz asko hitz egin dugulako, baina arazo ekonomiko gehieneri buruz jardungo dudala ere esan nezake.

Monetari dagokionez, diruaren eta ekoizpenaren eta beste esparru askoren artean dagoen lotura adierazi nahi nuke.

Ekoizpen modernoa etengabe gorantz doa aspaldian. Igoera hori energia-iturrien eta motorren etengabeko hazkundearen ondorio da. Mende hasieran hasi zen barnerrekuntzako motorren garapenarekin, eta are erritmo azkarragoan garatzen jarraitu du azken 25 urteotan, motor elektrikoen hedapenari esker.

Ekoizpena handitu ahala, zirkulazioan dagoen diru kopuruak ere gora egiten du. Ikus dezagun adibide bat: jo dezagun sistema ekonomiko isolatu txiki bat dugula, komunikaziorik gabeko uharte batean egongo litzatekeena bezalakoa, eta demagun uharte horren ekoizpena hilean 1.000 milioikoa dela. Uharteak behar duen kopurua 4 hilabeteko ekoizpenaren ingurukoa da, hau da, 4.000 milioi ingurukoa. Ekoizpena bikoiztu egiten bada —eta hori da mundu osoan gertatzen ari dena—, zer egin behar dugu? Prezioak erdira jaitsi behar ditugu erosteko ahalmena izaten jarraitzeko? Hori ia ezinezkoa da, baina ez dut hemen zergatia azaldu nahi denbora gehiegi beharko nuke eta. Diru kopurua bikoiztu behar genuke? Horrek ezinezko egiten du moneta-eredu zurruna erabiltzea. Premia natural horrek zenbaitetan debaluazioak ezarri ditu gobernuen borondatearen aurka, edota, txanponentzako metalezko patroiaren stocka handitu, nahiz eta horretarako beste arrazoirik ez izan.

Monetaren arazoa, gainerako arazo ekonomiko guztiak bezala, mundu modernoaren legearen eraginpean dago. Giza ekoizpena etengabe handitzen ari da. Eta horren ondorioz, neurri guztiek, erakunde guztiek, lege guztiek, soldatei buruzkoek batez ere, ekoizpenarekin batera egin behar dute aurrera.

Eta beraz, ezinbesteko aurrerabidearen arauak aztertzeko artikulua bat gehitzeko eskatzen dut, eta hemengo biltzarkide jaunoi, giza ekoizpenaren etengabeko hazkundera eta haren ondorioak, hots, mundu modernoaren legea azter dezatela eskatzen dizuet.

Georges Bacopoulos jn.: (Hawtrey jaunaren zuzenketari buruz)

Azalpen bat eskatu nahiko nuke: Ordezko testu horrek esan nahi al du aurrekontu oreka bermatu ezin duten herrialde horiek Batasun Ekonomikoko kide izan daitezkeela, berdintasunean oinarrituta, eta batasunak dakarrenaz goza dezaketela? Ordezko testu honen ordezkariaren jatorrizko testua onartzea proposatzen dut.

Presidente jn.:

Agortu dugu hizlarien zerrenda. Baina oraindik badira gure lankideek adierazi nahi dituzten puntu garrantzitsuei buruzko zenbait zuzenketa, nekazaritzaren eta migrazioaren arazoari buruzkoak, bereziki.

Eztabaida atzeratzeko eskatu didate. Norbaitek iruzkinik egin nahi du?

Daniel Serruys jn.:

Batzarrean izan dugun eztabaidak erakutsi dit asko dagoela egiteko, kontraesankorrak izan gabe, hurbildu behar diren joerak bateratzeko. Izan ditugun hitzaldi zenbaitetan sutsu batzuk bere horretan gorde behar genituzke, nahiz eta ezin diren aipatzen dituzten terminoak mantendu, beste batzuentzat onartezinak bailirateke. Beraz, iritziak aztertzeaz gain, arbitrajea eta doikuntza ere egin behar ditugu. Ez dut uste hori eztabaida eta bozketak bidez egin dezakegunik, ez bailitzateke behar bezain argia izango. Hala ere, garrantzitsua da eztabaidak aurrera jarraitzea eta iritzi guztiak eman ahal izatea. Baditugu beste proposamen interesgarri batzuk; gai batzuk oraindik lantzeko daude eta ez dira gutxi.

Beraz, gure lana osotasunean eta modu erabilgarrian gauzatzeko, oraindik eztabaidatu ez diren gaiak heltzeko eta idazketa batzordeari ikuspegi logikotik edo praktikotik kontraesankorrak ez diren proposamen guztiak jasotzeko erantzukizun handia emateko proposatzen dizuet.

Ondoren, berriro bilduko ginateke sortutako iritziak hobeto islatuko dituen testu bat eztabaidatzeko.

Adiskidetasunez egiten dut proposamen hori, eta ia esango nuke, hori ere gure txostengilearen betebeharra dela.

Gaineratuko nuke bidezkoa litzatekeela idazketa batzordeak proposamen bereziki delikatuak edo zailak egin dituzten hizlarietako batzuei entzutea.

Presidente jn.:

Serruys jaunari bere proposamena eskertzen diot. Eta bi txostengileei ere esker-
rrak eman nahi dizkiet beren ezinbesteko lanagatik. Egin berri diren iradokizunak
jarraitzeko eskatzen dizuet.

(Txaloak)

Beraz, gaur gaueko 22:00etan biltzea proposatzen dizuet. Idazketa batzordea
bere baitan bilduko da bihar gauean aurkeztuko digun testu bat amaitzeko.

(Proposamena onartu da)

(Saioa amaitutzat eman da 19:20ean)

IV.3.

Europako biltzarra, HAga ekonomia batzordea.

1948ko maiatzaren 8a, larunbata (21:30).

Ekonomia Batzordearen batzarraren jarraipena

Presidentea: Paul Van Zeeland jauna

Presidente jn.:

Orain, e) eta g) puntuei eginiko zuzenketei ekingo diegu. Zuzenketa eta proposamen ugari jaso ditut. Hizlariet banan-banan emango diet hitza, ordenan.

A.P. Moller jn.:

53. zenbakiari buruz hitz egin nahi dut. Testuak, aurkeztu den moduan, honela dio:

«langileen mugikortasuna ahalik eta gehien sustatzea».

Azkeneko hitzekin ez nago ados, «ahalik eta gehien» dioten zati horrekin. Eskulanaren mugikortasunaren auzi hori, lehenik eta behin, askoz larriagoa da herrialde txikientzat handientzat baino, eta pentsa daiteke egoera jakin batzuetan oso arrisku larria izan daitekeela herrialde txikientzat. Horregatik, gure iritziz, gehiegizkoa da ahalik eta gehien sustatzea.

Gainera, gai batek bereziki eragiten dio nire herrialdeari, Danimarkari, alegia. Gertaera deitoragarria da azken gerraren ondoren, britainiarren babespean, Ekialdeko Prusia berri bat antolatu izana Hegoaldeko Schleswig probintzia zaharrean, Prusiak eta Austriak 1864an Danimarkari kendu zioten hartan. Probintzia hori Jutlandia penintsulan dago, eta herrialde zerrenda oso estua da. Ekialdeko prusiarrak trumilka joan ziren lurralde horretara, eta gaur egun jatorrizko populazioa baino gehiago dira.

Ekialdeko prusiarrak —ni neu pare bat urtez bizi izan naiz Ekialdeko Prusian, eta ezagutzen ditut— nahiko gustukoak nituen, ni neu oldarkorra bainintzen, eta

Ekialdeko prusiar hauek oso oldarkorrak dira, baina oso egoskorrak dira. Prusianismoaren mugako postua izan dira hainbat mendetan, bi aldeetako lituaniar eta poloniarren aurka, eta errusiarren aurka. Oso oldarkorrak dira.

Danimarkako Hegoaldeko Schleswig probintzia zaharra, britainiarren babespean, Ekialdeko Prusia berri bihurtu dute. Testu horrekin, nire ustez, posible litza-teke elementu alemaniarra egun batean etortzea eta zera esatea: «Danienrek ez digute sartzen uzten, eta guk sartu egin nahi dugu», eta, izan ere, sartu egin nahi dute, hori da haien nahi bakarra.

Beraz, «ahalik eta gehien» hitzak kentzea proposatzen dut, testuak «langileen mugikortasuna sustatzea» besterik esan ez dezan. Ondorio praktikoetarako, hori da behar den guztia, Danimarkari etorkizunean arriskurik eragin ez diezaion.

Arren eskatzen dizuet, adiskide britainiarrei bereziki, haietako batengana jo bainuen eta berak zuzenketa bat proposatuko zuela hitzeman baitzidan. Arrazoren batengatik, ez da atera, baina gure adiskide britainiarrei eskaera hori egin nahi diet. Egoera hori britainiarren babespean sortu delako. Arrisku izugarria da Danimarkarentzat, baita egungo egoeran ere, eta inork ezin du aurreikusi testu hau nola erabil daitekeen. Nire lagun norvegiarrarekin gaiari buruz hitz egin dut, eta hemen baleude ere kontra bozkatuko lukete. Eskatu dit esateko hemen baleude aurka bozkatuko luketela, zuzenketaren azken hitzak ezabatzeko.

Presidente jn.:

Stitz jaunaren eta Sir Eric Morgan jeneralaren zuzenketa bat dauzkat orain.

Sir Frederick E. Morgan Jenerala:

Batzordeari eskatzen diot ebazpen-proposamenaren 3. orrialdeko goiko aldeko (f) paragrafoari egindako zuzenketa bat kontuan har dezan. Proposatzen dugun zuzenketa paperean banatu zaizue. Testuari honako hau eranstea proposatzen du:

«(...) eta, hori egitean, berehalako urratsak eman ditzala, Europako komunitateetan Europar kanpamenduetan edo sakabanatuta dauden milioi eta erdi desplazatuak hartzeko».

«Europako erkidegoak» esamoldeak Europar dauden komunitateekin lotuta dauden komunitateei ere egiten die erreferentzia, itsasoz haraindiko komunitateei, alegia.

Saihestezina iruditzen zaigu Europako industria berrantolatu eta birbideratu nahi badugu, lehenago edo geroago industria horiek elikatzen dituen eskulanaren

banaketaren gaia mahai gainean jartzea. Xehetasun praktikoetara igarotzean, neurri hori administratzeko konfigurazio berri eta zabal bat ikusten dugu, eta, gainera, harago ikustera hel gaitezke, herritarren mugimenduarekin lotutako arazo zabalagoak ikusiz.

Hala ere, azken urteotan herri mugimendu handiak ikusi ditugu, bai ekialderantz, bai armada antolatu eta diziplinatu handien mugimenduarekin lotuta. Azken hori bizi izan dugunok, armada diziplinatu handien mugimenduetan parte hartu dugunok, badakigu hori, bere horretan, oso zeregin konplexua dela. Jakintzat ematen dugu gure aldetik planteatzen dugun edozein proiektutan boluntarismo maila handia egon behar dela. Hau da, ezin dugu une batez ere aintzat hartu, ziur aski, inolako hertsapenik baliatu ahal izatea. Masa diziplinatuekin zeregin hori jada zaila bada, are zailagoa da boluntarismoan oinarritu behar bagara, eta hori da gure kasua. Perspektiba nahikoa penagarria da, baina hori ez da amore emateko arrazoiak. Arazo handi bat dugu, eta aurre egin behar diogu, behar duen bezala helduz. Beraz, horrela ikusita... Aurreikusten duguna bezalako mugimendu bat jada gertatzen ari dela esango nuke. Izan ere, borondatezko migratzaile ugari atzeman dira ihes egiten ari zirela. Mendebaldeko Europan dagoeneko badago errefuxiatu masa hori, desplazatu asko, beren bizilekuetatik borondatez ihes egin dutenak, une honetan hemen aipatu beharrik ez dagoen arrazoiengatik; baina, arrazoi batengatik edo besteagatik dela ere, ihes egitean atzeman dituzte. Mugimendu hori amaitzeke dago. Dagoeneko deserrotuta daude. Orain, norbaiten egitekoa da haientzat jomuga bat aurkitzea.

Nahi nuke ulertzea zeregin hori, gure arretaren zain dagoena —norbaiten arretaren zain—, etorkizunean izango denarekin alderatuta, nahiko txikia eta erraza dela. Konparatiboki erraza den zeregin horretan porrot egiten badugu, nola egingo diogu aurre oraindik iristear dagoen arazo askoz handiagoari? Argudia daiteke aipatu dudana arazo hori ez dela, funtsean, guztiz ekonomikoa. Ados nago, ez da guztiz ekonomikoa. Baina argudiatuko dut, aintzat har dezazuen, arazoak ezin direla sailkatu, soilik ekonomiko gisa, soilik finantzario gisa, soilik militar gisa, edo beste edozein gauza mugatu gisa, giza izaera bezain korapilatua den zerbaitez ari garenean; eta arazo hau, hemen aztertzen ari garen arazoetako asko bezala, funtsean eta oinarrian giza arazo bat da.

Argudia daiteke, berriz ere, arazo horri aurre egiteko neurriak hartu ditugula. Errefuxiatuen Nazioarteko Erakundeari eman diogu arazoa. Baina, jaun-andreok, azken egunotan Genevako erakunde horretako idazkari nagusiak guri eta munduari esandakoa gogora ekarri nahiko nuke: porrota, porrota eta porrota.

Nire ustez, honako honetara mugatzen da: ezin dugu azpikontratatu era honetako giza erantzukizun bat, dirutan ordainduz. Ezin dugu espero, eta uste dut onartu behar dugula, eman dugun laguntza hain modifikatuarekin benetan gu guztioi dagokigun zama kentzea.

Errefuxiatuen eta desplazatuen arazo honek, zeinak gauza bera baitira, alderdi asko ditu. Berriro diot: gizakioi dagokigun arazo handi bat da nagusiki. Errefuxiatu eta desplazatu horiek, nor eta zer dira? Hilkortasun kategoria bereizia al dira benetan? Bereizitako arauekin tratatu beharko al genituzke? Eskarmentu pertsonal zabala dut pertsona horiekin, eta gizonak eta emakumeak direla esan behar dizuet, zuek eta ni bezalakoak, gizonak, emakumeak eta haurrak, eta haiei ere guri dagozkigun arauak dagozkie, jauna. Funtsean, giza arazo bat da.

Eskalaren beste muturrean, zuen baimenarekin, gauza bat esango dizuet, gaiari buruz dudak ezagutza agian espezializatutik. Errefuxiatuen arazo hau konpontzen ez dugun bitartean, geure posizioa ahultzeko bide bat izango da, eta gure etsaiek hori ahalik eta gehien aprobetxatzeko joera dute.

Bai hemen, bai Europa Mendebaldean, miseria, desesperantza eta etsipen nahasketa handi hori dugu, harigarria bada ere, gogo gutxirekin babesten dugun administrazio horren begiradapean. Horrek guztiak gu oso gogoko ez gaituztenei eskaintzen dien argazkian, gure harresiak barrutik ahultzeko bide zoragarri gisa agertzen da.

Labur esanda: proposatzen dizuedana zera da, jaun-andreok, Europako errefuxiatuen arazoari irtenbide bat emateko hainbat arrazoi ditugunez, arazoari tinko heletzea eta modu errealistan konpontzea. Biltzar honetan bilduta gaudenontzat, esan dudak bezala, autodefentsarako premiazko neurri bat ez ezik, Europan langileak birbanatzearen arazoaren erdibideko irtenbide bat da dagoeneko. Esan daiteke, halaber, une honetan sekulako porrot gisa ikus daitekeenetik suspertzeko erabil dezakegun bitarteko bat ere badela.

Horretaz guztiaz gain, gure helburu humanitario handien egiazkotasuna munduari berehala erakutsiko liokeen bitarteko bat dela esango nuke. Dena den, bali-teke hori gure agendaren esparruarekin bat ez etortzea, baina puntu horrekin amaitu nahiko nuke, ondo baderitzozu, jauna. Langileen migrazioaz hitz egiten dugunean, uste dut gehienok geure herrikoen migrazioan pentsatzen dugula. Biltzar honetan bildu garenok Mendebaldeko Europako nazioetako gobernuen ordezkariak gara.

Gutako bakoitza, zalantzarik gabe, norbere herritarren interesak zaintzeko prest dago. Gaur, ahal dudak neurrian, ahots antolaturik ez duen gizadiaren multzo zabal horren izenean hitz egiten dizuet, errefuxiatuen izenean, Europako desplazatuen izenean. Eta haiek beren sentimenduak adierazteko erakunde bat osatzerik ez duten bitartean —haiek ere gizakiak baitira azken batean— zuei haien izenean hitz egiteko askatasuna hartzen dut.

Amaitzeko, gainerako guztia alde batera utzita, adierazi nahi dut hemen biltzarako Biltzar honek bere buruarekin, gizateriarekin duen betebeharrarekin huts egingo lukeela, baldin eta Mendebaldeko Europako errefuxiatuen artean gaur egun

dagoen miseria masa horretaz gutxienez jabetuko ez balitz, haiei itxaropen mezu bat bidaliko ez balie, etorkizunerako ikuspegi bat emanez, eta erabakiko ez balu arazo horri modu errealistan heldu behar zaiola, konponbide bat eman arte.

Presidente jn.:

Hitzaldiak ez itzultzea proposatzen dut, itzulpena beren-beregi eskatzen ez bada behintzat.

(Proposamena onartu da)

Gaston Tessier jn.:

Nire lankide Cool jaunak eta nik gizartearen inguruko kezketan, eta beraz, giza-tasunean oinarritutako zuzenketa bat aurkeztu dugu eta ez dugu kezkok batzarkide guztien buruan eta bihotzean errotuta dauden zalantzarik.

Ebazpen-proposamenari «c) (bis)» puntu bat eranstea proposatzen dugu, honela idatzita:

«c) (bis) - Lan-eskubideak Nazio Batuen Erakundeak eta Lanaren Nazioarteko Erakundeak onartutako edo onartzeke dituzten xedapenekin bat etorriz aitortu eta ematea, bereziki honako hauei dagokienez: esku-lanaren migrazioa; erosahaltenaren baliokidetasuna eta gizarte-segurantzako erakundeak».

Ez dut gizartearen inguruko kezka horiek ebazpen-proiektutik kanpo egon direnik iradoki nahi. Eta doitutako hitzaurrean behar bezain esplizituki aipatuko direla espero dugu. Ondorioetan agertzen dira, puntu honetan. Baina hemen keinu txiki bat baino ez zaie egiten, borondate oneko adierazpen hutsa bailitzan.

Gure zuzenketaren helburua, ordea, esparru horretan jarraibide zehatzak ematea da, eta horregatik aipatzen dira esplizituki lanaren nazioarteko erakundeak, beren eraginkortasuna erakutsi dutenak. NBEk giza eskubideei buruzko testu bat prestatu du, lanerako eskubidea eta elkartzeko askatasuna barne hartzen dituena.

Bestetik, Lanaren Nazioarteko Konferentziako partaide batzuekin ere bildu naiz hemen. LANEko zuzendari ohia den Harold Butler jauna agurtzeko atsegina ere izan dut.

Uste dut gure lanean oso baliagarria izango dela maila unibertsalean zein eskualde mailan lan handia egin duten nazioarteko erakunde horiek aipatzea.

Erosahalmena baliokidetzeaz ari garenean, argi dago bizitzeko gutxienekoaz ari garela, ordainsari egokia izateaz, lan zintzo eta arduratsu baten truke.

Serruys jaunak interpretazio horrekin ados dagoela esan dit. Uste dut, horrela idatzita, guztion onarpena jaso beharko lukeela testuak eta, bere zehaztasunagatik, langile masei, eta kasu askotan oraindik tamalez, proletarioei, munduan eta agian bereziki Europan, funtsezko garrantzia duen elementu bat ordezkatzan dutela erakutsiko diela.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

«Erosahaltenaren baliokidetasuna» kontzeptuarekin ustiapen-baldintza berdinetan errendimendu bera lortzeko baliokidetasuna ulertzen duzue? Beste era batera esanda, herrialde horietako errendimendua eta biziaren kostua hartu dituzue kontuan?

Gaston Tessier jn.:

Onartzen dut interpretazio hori.

Grant and.:

Hain berandu izanda, oso labur arituko naiz. Zuzenketa hau proposatu nahi dut: ingelesezko proposamenaren 56. lerroan eta frantsesaren 66. lerroan honako hitz hauek txertatzea: «Emigrazio batzorde bat sortu beharko litzateke Europako emigrazioa antolatzeko».

Hau, beharbada, Morgan jeneralaren hitzaldi oso zintzo eta informazioz bete horretan aurkeztu zaizkizuen iradokizunak pixka bat harago eramatea besterik ez da. Uste dut Emigrazio Batzorde bat sortzeak urrats bat egitea ekarriko lukeela, eta arazo horietaz arduratzen diren erakundeak zabaldu eta hedatu egingo lituzkeela, dakizuen bezala, askotarikoak baitira. Zalantzarik gabe, areto honetan errefuxiatuen arazo honetan eskarmentu handia dugunok badakigu hain dela funtsezkoa eta hain handia, ezen mailarik gorenean tratatu behar baita, horrela bakarrik lor baitaiteke aurre egiteko behar den ekintza-azkartasuna. Esan gabe doa errefuxiatuen arazo handi hau kontuan hartzen dugunean argi dagoela gure itsasoz haraindiko Europako lurraldeekiko kontsulta eta akordio estuenekin soilik antola dezakegula haien egoera hobetuko duen zerbait. Erresuma Batuari dagokionez, horrek bereziki dagokie gure agindupeko lurralde autonomo handiei eta, orokorrean, gure Commonwealth osoari.

Batzorde honen oinarri gisa, iruditzen zait oso garrantzitsua dela gizon eta emakume langile kualifikatu eta ez-kualifikatuen arazo handia hurbiletik aztertzea. Errefuxiatuen Nazioarteko Erakundearen arabera, hiru milioi pertsona baino gehiago

ari dira lan bila, eta, hala ere, badirudi Europak kopuru horren herena baino ezin duela hartu. Denok dakigu Europak langile kualifikatuen behar handia duela, eta kasu askotan langile ez-kualifikatu gehiegi dagoela. Esate baterako, Italian milioi bat eta laurden pertsona daude lan bila eta emigratzeko prest, baina gehienak ez daude kualifikatuta. Alemanian 500.000 emakume baino gehiago ari dira lan bila, baina gehienak ez daude kualifikatuta. Gaur gaueko entzuleok, gehienbat gizonak izanik, pentsa dezakezue emakumearen lekua etxean dagoela, baina bi gerra handiren ondoren ondorioztatu dugu familiaren euskarria desagertu egin dela, eta emakumeak familia mantendu behar duela. Ez al genizkieke emakumei ere aukera guztiak eman behar karrera baterako presta daitezen, bere familia ohorez mantentzeko? Ez dezagun ahaztu, familia horretan, senarraren egitekoa izango zatekeela, bertan balego. Lanbide orientazioaren gaia, oinarri nazionalista estu batetik ez ezik, nazioarteko mailan ere aztertu beharko litzatekeela iradoki nahi nuke, horrela soilik lortuko dugulako benetako zentzua ematea gaur gauean proposatu dizuedan Emigrazio Batzorde handiari.

Benetan uste dut gure errefuxiatuen arazo honek agian lehen aukeretako bat emango digula, Europako Biltzar gisa, gure batasuna erakusteko zerbait benetako eraikitzailea eginez. Batzuek diote «arazo txikia» dela, baina nik ez nuke esango txikia denik berrehun milioi pertsona etxerik eta lanik gabe daudela kontuan izanda. Esango nuke langabeziaren degradazioak eta etxegabeen segurtasunik ezak behar material soilek baino garrantzi handiagoa eta ondorio askoz ere handiagoak dituztela; izan ere, segurtasunik ezak eta frustrazioak eragiten duten ondorez psikologikoak sortzen baitituzte Europa batu edo sortzaile bat eraikitzea ezinezko egiten duten elementuak.

Zenbat eta gehiago egon Batzorde honetan eserita —eta saioa luzea izaten ari da—, orduan eta gehiago pentsatu dut ezinezkoa dela guretzat edozein gogoeta ekonomiko eztabaidatzea, aldi berean gure giza bizitzaren alderdi politiko eta kulturalak kontuan hartu gabe. Ezbairik gabe, errefuxiatuen arazo hau European ditugun arazo askoren jatorrian dago. Goi-finantzez eta behar materialez hitz egiten dugunean eta horien inguruan gogoetatzen dugunean, ez al genuke gogoratu behar hemen egiten dugun bileraren funtsezko garrantzia gizabanako orok lan egiteko eskubidea —eta bizitzeko eskubidea bera!— izatea bermatzea dela?

Winston Churchill jaunak, atzoko hitzaldi zoragarrian, aro modernoaren mada-rikazioaz hitz egin zigun: beldurraz. Beldurra beti dago etxerik ez dutenen eta lanaren duintasunik ez dutenen ondoan.

Beraz, errefuxiatuen erakunde bati buruz hitz egiten dugunean, Biltzar honen funtsezko helburuak betetzen saiatzen ari gara, hau da, gizartearen oinarritzko batasuna den familiako bizitza birsortzeaz. Biltzar honek bere batasunaren ikusmoldea familia unitatean oinarritu ahal izan arte, norabiderik eta helbururik gabeko biztan-

leria nagi bati aurre egin beharko dio, zeina nahigabearen aurrean zaurgarri izango baita, bai eta iraganean hainbesteko izugarrikeria eta suntsipena eragin duten totalitarismoaren sinesmenen aurrean ere. Komunistak ez direnek norabide hori hartuko dute mendebaldeko demokraziek lan egiteko itxaropenik ematen ez badiete. Hori dela eta, proposatzen dut Emigrazio Batzorde bat sortzea, gizabanako horiei etxea eta lana ahalik eta azkarren emateko moduari irtenbide bat eman ahal izatea maila gorenean kokatzeko, hori eginez, Europara ekialdetik datozkigun gaitzei aurre egin ahal izango baitiegu. Gizabanakoari bere buruarekiko errespetuaren zentzua itzuliz gero, bere buruarekiko, familiarekiko, komunitatearekiko eta arrazarekiko erantzukizunaren zentzua ere barneratuko ditu.

Seriotasun osoz eskatzen dizuet kontuan har dezazuela eta, espero dut, honela dioen zuzenketa onartuko duzuela: «Emigrazio Batzorde bat sortuko da lehenbait lehen, Europako emigrazioa aztertzeko».

(Txaloak)

Quinto Quintieri dk.:

Nire herrialdean, «enplegu osoa», hau da, eskulana ahalik eta hobekien erabiltzea arazo nagusienetako bat izan da urte askotan.

Azken 50 edo 60 urteetako Italiako herriaren jarrera aztertzen badugu, batetik lehengaien, baliabide naturalen eta kapitalaren falta, eta bestetik biztanleriaren etengabeko hazkundera izan dira eta gizartearen bizimodua aztoratu duten kezka eta sarritan ezinegona.

Langileen joan-etorri askearen auzia 53. eta 54. lerroetan lantzen da testu ingelesean. Desadostasun bat dago nahiago dudan testu ingelesaren eta lausoegia iruditzen zaidan testu frantsesaren artean. Testu ingelesarekin geratzea gomendatzen dut. Izan ere, ez dago gehiegizkoa den ahaleginik edozein herrialdetan, eskulan ez aktiboari ahalik eta okupazio-aukera handienak bermatzerakoan.

Europako berezitasun nazionalisten aurka defendatu behar den giza eskubide naturalik badago, hura lanerako eskubidea dela uste dut; eta babestu beharreko askatasunik badago, askatasunez zirkulatzeko eta lan egiteko eskubidea da hori. Eta iruditzen zait, zentzu horretan eta arrazoi moralengatik, pertsonek lehentasuna izan behar dutela salgaien aurrean.

Baina bada Biltzarraren arreta erakarri nahi nukeen beste puntu bat ere. Duela hiru mende laurden, nire herrialdeak orain Europari eskaintzen zaion batasun esperimentua burutu zuen esparru nazionalean. Gure penintsulako estatuen batasuna arautu zuten baldintza politikoak eta gaur egungo Europakoak desberdinak dira, bistan denez, eta hartan baldintza ekonomikoak ere ez ziren egungoen parekoak.

Hala ere, ezin izan zen ekonomikoki ahulenak ziren eskualdeentzat ondorio larriarik gabeko batasun nazionala lortu. Gaur egun oraindik, ondorio mingarriak ditugu Italiako probintzia batzuetan; horiek ezin baitira lehiatu industria edo nekazaritza mailan ondoen kokatuta daudenekin.

Bateratzeak ez zuen eskulanaren auzia ere konpondu, eta urteetan zehar eskuragarri izan dugun emigrazio transozeanikoarekin soilik apaldu ahal izan da arazoa.

Mendebaldeko Europako estatuak erakunde bakar batean batzeak sakrifizio astunak, oso astunak, ekarriko ditu ekonomikoki egoera txarrean dauden nazioentzat; nahiz eta hein handi batean, gehiengoarentzat behintzat, konpentsatu egingo diren, batasunak eragin ditzakeen abantaila itzelen bidez. Baina horrek ez du esan nahi *statu quo*a mantenduko duenik, aldatu egin behar baita *statu quo* hori.

Gainditu beharreko erresistentzia asko egongo dira; neurri handiak har ditzaketen eta estatuari eragutietako zailtasunak eta oztupoak ekarriko dizkieten krisi egoerak egongo dira, herrialdeen jardura ekonomikoan ondorio kaltegarriak izan ditzaketenak.

Horregatik, uste dut beharrezkoa dela bateratze-fase guztietan, herrialde bakoitzarentzako abantailen eta eragozpenen batura kontuan hartzea, horrela biktima berriarik ez sortzeko, eskala itzeleko langabezia handiko eta bizi-maila baxuko lekuak saihesteko, non eskualde batzuk, existentzia-modu primitibo eta miserabletan eroriko lirakeen, eta beste batzuk, aldiz, indar ekonomikoen joko askea aldeko izanik, aurreratu eta bizkortu egingo lirakeen.

Erabilgarria da lortu nahi dugun helburura hurbiltzeko gainditu beharko ditugun zailtasunak eta oztupoak nabarmentzea. Horrek eragozpenei eta beldurrei aurrea hartzen eta, azken batean, herrialde horietako iritzi publikoa konbentzitzen lagunduko digu; eta eremu horretan bakarrik jardun dezakegu modu erreal, eraginkor eta eraikitzailean. Horrela aurrera ausardiaz egiteko norabidean jarriko ditugu kontinentea etorkizuneko aukerak: europar bateratu baterantz.

(Txaloak)

Jean Ducros jn.:

Ebazpenaren 64. eta 65. lerroei buruzko zuzenketa bat aurkeztu dut. Proposamenaren hasierako testuan gizarte gaiei buruz jasotako xedapenak zatikatuta egoteak kezkatu ninduelako aurkeztu nuen. Ordutik, gertaera eta aldaketa asko izan dira eta, horiei esker, azken testuan gai sozialak ekonomikoen oso mende ez geratzea espero dut. Eta eztaba ildara urrundu gabe, nahi nuke alor politikoak ekonomikoa gehiegi ez gaingaitzea ere.

Nire zuzenketa helburua, beraz, testua argitzea eta zehaztea da. Izan ere, ez dut oso ondo ulertzen «askatasuna aurreratzearen» esanahia. Nahiago dut: «aldeko

aukera oro baliatuz, eskulanaren zirkulazioan ahalik eta askatasun handiena progresiboki ziurtatzea, hari ezinbesteko segurtasuna bermatuz».

Nire ustez zuzenketa horrek bi kezka nagusiak batzen ditu: eskulanaren zirkulazio-askeak herrialdeko antolaketa orokorrari kalte egin eta desorekak eragingo di-tuen beldurra, hainbatek dutena, eta langile horiei ezinbesteko segurtasuna emateko guk dugun kezka. Horrela zirkulazioa murriztu egiten da segurtasun hori bermatuta ez dagoen kasuetan.

(Txaloak)

W.T. Scott-Elliott jn.:

Nekazaritza ekoizpena handitzen laguntzeko asmoz, zuzenketa hau aurkeztu nahi dut, labur-labur:5 (d) paragrafoan, 49. lerroaren ondoren, honako hau erans-tea: « 4. Nekazaritza ekoizpen osorako oinarritzko baldintzak» eta, jarraian, beste azpiatal bat (c) eranstea, honela dioena: «Nekazaritzako baliabideak erabat gara-tzeko programa komun bat egitea, nekazaritzarako makinak eta ongariak bana-keta eraginkorra barne hartuz, bai eta nekazaritzako produktuen zirkulazio orde-naturako programa bat ere, elkarri eta norberari lagunduz Europako herrialdeetan eta itsasoz haraindiko lurralde elkartuetan nutrizio maila ahalik eta handiena lor-tzeko».

Aitortu beharra daukat ebazpen-proposamena aztertu nuenean harritu egin nin-tzela eta desengainua hartu nuela, nekazaritzari buruzko aipamenik egiten ez zelako, eta oso gai garrantzitsua baita. Ez dut uste inongo ordezkariak zalantzan jartzen due-nik gaur egun elikagai eskasia larria dugula. Gainera, munduko populazioak gora egin du hainbat urtetan zehar eta, halabeharrez, munduko lurzoruen emankorta-sunak behera egin du, neurri handi batean, lurzoruen higaduraren ondorioz. Lite-keena da elikagai eskasia honek luze irautea. Badakit iritzi desberdinak daudela ho-rri buruz, baina ni neu ausartzen naiz esatera arazo horri aurre egin beharko diogula urte batzuetan.

Gaur egun, elikagai ugari inportatzeko behar handia dugu, batez ere Estatu Ba-tuetatik, Kanadatik eta dolarrak darabiltzaten herrialdeetatik datozenak. Hori da, hain zuzen ere, konpontzen saiatzen ari garen arazoa; izan ere, horrek berriro baika-ramatza elikagaiz hornitzen gaituzten eta dolarrak darabiltzaten herrialdeen auzira, eta guretzat arazo larria izango da dolarrak aurkitzea elikagai horiek ordaintzeko. Dena ondo joango da Marshall planeko laguntzek jarraitzen badute, baina nik pro-posatzen dudana geure buruari laguntzea da. Elikagai, haragi, koipe, ogitarako ale eta, jakina, animaliak elikatzeke aleen gabezia dago, eta gure bizi-maila hobetu nahi badugu, eta hori da mundu guztiak nahi duena, elikagai gehiago behar ditugu: ha-ragi gehiago, esne gehiago, arrautza gehiago, hirugiharra, barazkiak eta lurrak ema-

ten dizkigun beste produktu batzuk. Ahalegin bateratu bat egin behar dugulakoan nago. Nazio guztiek ekin behar diote. Hori egin ahal izateko, nekazaritzarako makina gehiago behar ditugu, traktoreak batik bat, eta, are gehiago —eta agian garrantzitsuago—, ongarri gehiago behar ditugu. Ongarrien ekoizpen sorta zabala dugu Europan. Nitrogeno sintetikoa eta fosfatoak sor ditzakegu, hainbat formatan, eta karea ere sor dezakegu. Izan ere, lurzoruaren osagai nagusi guztiak ditugu, eta guri dagokigu gero eta kantitate handiagoetan ekoiztea. Halaber, garrantzitsua da, noski, behin elikagaiak ekoizita, behar bezala banatzea. Gauza horiek egiten baditugu, uste dut ordezkatzan dugun jendearen onena mereziko dugula, eta Parlamentu britainiarreko kide gisa hitz egiten dut.

Nire ustez, gai honek ez du eztabaidarik pizten, nekazaritzako ekoizpenak gora egitea guztioi interesatzen zaigulako. Horregatik proposatzen dut zuzenketa.

Petersen jn.:

Alemaniko ordezkariak begi onez ikusten du eta babestu egiten du Ekonomia eta Gizarte Batzordearen txostenaren zirriborroan adierazitako helburua. Helburua da Europako herritarren baliabide ekonomiko guztiak Europako zeregin eta ahalegin komunaren eskura jartzea. Ondorioz, uste dugu guri herrialdeko baliabide naturalak eskura jartzea dagokigula, helburu hori lortzeko.

Lord Laytonek arrazoi osoz esan du Alemania egoera zailean dagoela, ekialdeko eta mendebaldeko eremuetan banatuta dagoelako. Gure ustez, une honetan dugun zeregin nagusia Mendebaldeko Alemania Mendebaldeko Europan sartzea da.

Puntu bati buruz zerbait esan behar dudala uste dut. Ruhrreko baliabideei buruz da. Zalantzarik gabe, gai politikoa eta ekonomikoa da eta, hortaz, egokia izan da Politika eta Ekonomia Batzordearen gai zerrendan sartzea. Iruditzen zait gai horri buruzko ebazpenak koordinatu egin beharko lirakeela. Gure ustez, herrialde batean eremu industrial bakarra kontrolatzeak ezin du berez ekarri Europarako nahi dugun ekonomiaren susperraldia. Funtsezkoa da, ekonomiaren eremuan bereziki, Europako herritarren arteko konfiantzazko oinarri bat ezartzeko ekin dugun bidean aurrera egiten jarraitzea.

Horregatik, uste dugu ez direla alde bakarreko neurriak hartu behar. Horren orde, iritzien arteko ulermena eta adostasuna lortu beharko lirakeke, lankidetza eta integrazio sendo eta sakon batean oinarrituz, Europako baliabide naturalak eta industrialak gure etorkizuneko zereginaren zerbitzura jarri ahal izan ditzagun.

Esan dudanarekin bat etorritz, Politika Batzordeko Alemaniako atalaren adostasunarekin, honako zuzenketa hauek proposatzen ditut 50. eta 52. lerroetarako: «Alemaniarekin lotutako arazo ekonomiko eta politikoak konpontzeko adostutako urratsak ematea, Europa federatu batean integratuz».

Ebazpeneko gainerako puntuekiko agertu dugun erabateko adostasunak erakusten du babesten dugun sistema ez dela ekonomia nazionalena, baizik eta elkarren mendekoak diren eta integratuta dauden ekonomiena.

Lord Layton:

Ez diegu zuzenketei banaka erantzun, haiei buruz esan beharrekoa berehala entzuteko gogotsu geundelako. Hala ere, proposatu berri den zuzenketari dagokionez, esan nahiko nuke txostenaren izaera nabarmen aldatzen duela eta, zalantzarik gabe, Alemaniari dagokionez proposatzen dena kontuan hartuko badugu ere, E atala ez dugula inondik inora zuzenketa honekin ordezkatu. Neurri handi batean, jatorrizko adierazpenean azaldu nuen puntua betetzen du, hau da, Europarako plan bat dagoela Europa suspertzearen muinean, eta mendealdeko batasun baten esparruan lortu behar dela. Beraz, uste dut zuzenketa hori ikuspuntu horretatik aintzat hartu beharko dugula eta, hizlariak proposatu bezala, zerbait gehitu badaiteke ere, ez litzuke testuan dauden hitzak ordezkatu behar.

Perrin jn.:

Zuzenketa bat aurkeztu dut ebazpenean hurrengo paragrafoa gehitzeko:

«Biltzarrak ekoizpena handitzeko hartu behar diren neurriak elkarrekin aztertzeko gonbita egiten die herrialde ezberdinetako erakunde profesionali, ekonomikoei eta sozialei, betiere kasu bakoitza aztertuz eta egitasmo zehatz batekin».

Labur-labur azalduko dut zuzenketa hau.

Zergatik hitz egin monetaz, prezioez edo aurrekontu-orekaz, langileen bizi-maila igo nahi badugu? Horretarako ekoizpena handitu behar dugu lehenik. Bizi-maila bi elementuren araberakoa da: ekoizpena eta banaketa. Eta orain arte ez diogu ekoizpenaren gaiari heldu. Oinarrizko gaien ekoizpena ahalik eta azkarren handitzen ez duen Europako erakunde batek ez du, nire ustez, lortu nahi duen emaitza lortuko.

Eta hainbat ekoizleren izenean hitz egiten dut. Ekoizpenaren arazoa ez da alde batera utzi behar. Europako nazioak benetako balioa hartzea nahi badugu, denok argi izan behar dugu batasun horrek ekoizpena hobetuko duela.

Nola azter dezakegu arazoa? Ibilian frogatzen da mugimendua. Aduana-ozto-poak kentzeak, Europa osorako ekoizpena handitzea ekarriko duela frogatu behar dugu.

Nork egin dezake azterketa hori? Nik neuk ez dut sinesten Europa mailako planifikazio oro egingo duen aditu-talde baten eraginkortasunean. Nire ustez, azterketa hori erakunde profesionalak egin behar dute. Eta horien ondorioak bateratzeko ar-

bitrajea beharko da, dudarik gabe. Nolanahi ere, adibide zehatzak erabil nitzake herrialde bakoitzak bere erakunde profesionalen bidez ekoizpena handitzen saiatuta helburua lortuko lukeela frogatzeko. Baina, berriro diot: alferrik da bizi-maila hobetzen saiatzea, lehenik ekoizpena handitu gabe.

(Txaloak)

Henri Lepeu jn.:

Zuzenketa bat proposatu dut j) atala honela berridazteko:

«Ekonomia onbideratzeak sistema ekonomiko bat abian jartzea esan nahi du; non sistemaren emaitzak ezingo diren inbertsio militarren mesedetan itzuli, aurrekontu-erreserbak aitzakiatzat hartuta. Hori horrela izanik, kredituaren onbideratzea kategoria sozial ezberdinen erantzukizuneko parte-hartzearen ondorioa izango da, eta bereziki, langileen parte-hartzearena, haiek demokratikoki izendatutako ordezkarien bidez».

Testu hori nahikoa argia dela uste dut eta ez dut beharrezkotzat jotzen gehiago garatzea.

Rene l'Huillier jn.:

Orain eztabaidagai ditugunak ez dira hartu beharreko berehalako neurriak, aurreragoko neurriak baizik.

«Kapitalen zirkulazio askea» hitzetatik haratago joan izan ez banintz, testua onargarria irudituko litzaidake. Baina egunotan nahikoa aduana-muga gurutzatu dugu eta badakigu zer den behar dugun diru-kopuruarekin askatasunez zirkulatu ahal izatea.

Hemen zirkulazio-askatasun hori eskatzeko arrazoia, ordea, inbertsioak ahalik eta modu eraginkorrenean erabili ahal izatea da. «Eraginkorra» zer den jakin nahi nuke. Zergatik eraginkorra? Norentzat? Kapitalaren jabeek inbertsioak non egin libreaki erabaki badezakete, argi dago mozkin handiena duten sektoreetara joango direla, eta langileen interesak ahaztuta gera daitezkeela.

Bestalde, ezin dugu liberalismo ekonomikoa bermatzeko ahalegin hori onartu. Izan ere, gerraren eta suntsipenaren ondorioz Europa orain ahulduta dagoen arren, oraindik gogoan dugu munduak ustezko gainprodukzioaren krisia pairatzen zuen garaia, egiaz, azpikontsumoaren krisia zena.

Horregatik uste dugu langileen ordezkaritza zabala duen nazioarteko erakunde batek zehaztu behar dituela inbertsioak: erakunde horrek zehaztuko du zein sekto-

retan egin inbertsio horiek, eta ez interes partikular baterako, interes orokorrerako baizik.

Arrazoi horiengatik h) paragrafoa honela idazteko zuzenketa bat aurkeztu dut:

«Europako Federazioaren mailako erakunde bat sortuko da, finantza-inbertsioak Europako biztanleriaren gehiengoaren interesak kontuan hartuta zehaztuko dituen. Sindikatueta antolatutako langileen ordezkarietako organo horretan jarduteko deia egingo zaie, gainerako kideen eskubide berekin».

Organo horrek langileen erakundeek izendatutako ordezkariak izatea nahi dugu. Langile masen intereserako lan egin nahi badugu, haien ordezkariak, kontsultan ez ezik, eztabaidan ere parte hartzeko ahalmena izan behar dute Europaren antolaketa ezarriko duten organoetan.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

Zuzenketa honek bi alderdi ditu. Lehena langileek finantzen kontrolean duten parte-hartzeari buruzkoa da. Federalistek hala eskatuta, formula bat bilatzen jardun dugu eta bidezkoa iruditu zaigu bertako erakundeei Europako ekonomiaren ku-deaketan parte hartzeko aukera ematea. L'Huillier jaunak atseginez hartuko du zati hori.

Kredituaren kontrola argitzea falta da. Hitz gutxitan, L'Huillier jaunak enpresa jakin batzuetan behar diren inbertsioak kredituaren nazioarteko kontrol baten bidez erabakitzea proposatu du eta, horren ondorioz, Europako industriaren eta nekazaritzaren garapena haren esku legoke.

Hemen Biltzarrak bere gain hartuko lukeen erantzukizunaz ohartarazi behar zaituztet. Herrialde askotan ez dago kredituaren kontrolik. Baina kontrola dutenetan, ez dago halako luzapenik, eta zuzenketa hori onartzeak kapitalen zirkulazio askea ia indargabetuta utziko luke. Europako ekonomiaren norabidea oinarritzeko printzipio horren menpe egongo litzateke. Zuzenketaren egilea ez da horretaz jabetu edo, beharbada, oso ondo jabetu da. Dena den, ziur nago Batzordeak jakingo duela dagozkion erantzukizunak bere gain hartzen.

(Txaloak)

Henri Lepeu jn.:

Ez naiz teorialaria, baina gustatuko litzaidake argumentu zein baino zein interesgarriagoz asebate gaituzten goi mailako autoritateen ahotsei nirea gehitzea. Ni ekin-

tza-gizona naiz. Eta uste dut biltzar honetan dugun parte hartzeak propaganda gisa balio behar duela gure herrialdeetan. Asmo horrekin, Europako sindikatu profesionalak eratzeke Guérin jaunaren antzeko zuzenketa bat aurkeztu dut. Horrek gutako bakoitzari aukera emango liguke 800 pertsonak hurbilketa hori posible eta ezinbestekotzat jo dutela gure buruzagiei adierazteko; jakinik gehienek, esan beharra dago, Europako erakundearen aukerak zalantzan jartzen dituztela.

Beraz, Guérin jaunaren zuzenketa onartzeko eskatzen dizuet, eta ez dut nirea irakurriko.

Gainera, uste dut guztion buruan dagoela —eta guztion buruan dagoena ere esan egin behar da— Europa batua lortzeko egindako ahalegin miresgarri honi jarraipena eman behar zaiola kontseilu iraunkor bat eratuz.

Horregatik, ebazpenaren testuari paragrafo hau gehitzeko proposatzen dut:

«Biltzarrak bere lanekin jarraitzea erabaki du, berak izendatutako kontseilu iraunkor baten bidez. Biltzarkideek Europako Kontseilu Pribatu honen ekimenak eta ekintzak indar guztiz babesteko konpromisoa hartu dute».

(Txaloak)

Presidente jn.:

Frantziako Vergnolle jaunak jarraian irakurriko dudan zuzenketa aurkeztu du:

Hagan bildutako Europako Biltzarrak, bere gain hartu dituen erantzukizunen jabe eta Europako herri guztiekiko betebeharrei adi, bere ekintzaren jarraipena ziurtatzea erabaki du, erakunde hauek sortuz:

1. ... kidez osatutako Kontseilu Nagusia.
2. ... kidez osatutako Batzorde Beteazlea.
3. Politika, Ekonomia eta Kultura Batzordeen jarraipena. Batzorde horiek azpi-batzorde espezializatutan banatu ahal izango dira, Biltzarraren lanetik ebatzitako ebazpenak amaitzeko.

Vergnolle jn.:

Gure zalantza da saioaren ondoren gure lanak amaitutzat eman behar ditugun, ala, Europa eraikitzeke bidean, aurrerantzean ere lanean jardun beharko ote dugun. Oraindik lana dugula uste dugunok argi dugu hemen defendatutako ideiak zein Kultura Batzordean eta Politika Batzordean defendatutakoak gorpuzteko aukera eskainiko diguten organoak sortu behar ditugula. Hiru egun hauetan printzipio batzuk ezarri ditugu, baina berotan jardun dugu eta beharbada, hausnarketa helduago

baten ondoren, hemen eztabaidatu eta bozkatu den guztia zehazteko aukera emango diguten ebazpenei bizia eman ahalko diegu.

Horregatik, nire lagun batzuen nahiei erantzunez, egokia iruditu zait Biltzar honen bizia luzatzeko aukerarik ikusten ote duzuen galdetzea. Izan ere, lehenengoz bildu da, eta, batzuen eta besteen artean iritzi desberdinak egon arren, itxaropen handiak sortzen ari da.

Argi dago erakunde iraunkorrak sortu beharko lirатеkeela. Zein izango lirатеke organo horiek? Zerrenda bat irakurri berri zaigu. Nire lagunek eta nik uste dugu kontseilu orokor bat egon beharko liratekeela, zuek zehaztu beharreko kide-kopuru batez osatua, baina, nolanahi ere, doktrinak definitzeaz arduratuko lirатеkeen nazio bakoitzeko lauzpabost ordezkari bildu beharko lituzkeena.

Gero, kide askoz gutxiagoz osatutako batzorde betearazle bat sor genezake, hogeiki kide ingurukoa, eta gobernu-organoa izango liratekeela esatera ausartuko nintzateke. Jarraian, nire ustez, gure eztabaidetatik sortzen dena behin betiko edo ia behin betiko amaitzeko eta arazo bakoitzari irtenbide egokiak bilatzeko, biltzar politiko, ekonomiko eta kultural honetan sortu dituzuen batzordeak azpibatzerdeen banatu eta irautea erabaki genezake. Eta azken horiek arduratuko lirатеke batzorde horietako bakoitzean planteatutako arazo bakoitzaren alderdiak aztertzeaz.

Batzordeei eurei dagokie, eta ez Biltzarrari, sor ditzaketen azpibatzerdeen kopurua zehaztea.

Proposamen horiek onargarriak iruditzen bazaizkizue, uste dut Ekonomia Batzordearen iritzia adierazi eta bihar Biltzarrari proposamen horiek berresteko eskatu ahal izango diogula, baldin eta zuek zeuek horiek berresteko asmoa baduzue.

Nire lagunak eta ni lan prekarioa egitearen beldur gara, baldin eta Biltzarrak asarteartean, zenbait erabaki hartu eta indarrean jarri ondoren, banantzea erabakitzen badu.

Europa eraikitzea ez da erraza; lan zaila da, arnasa eta irismen luzekoa, eta Gobernuetan eragin nahi badugu, hori baita gure egitekoa, planteatzen den arazo bakoitzerako konponbideak proposatu behar dizkiegu. Ez du merezi orain xehetasunetan sartzea, baina Batzorde honengan jartzen dut nire gogoia, Van Zeeland jaunak gaur goizetik autoritate eta dedikazio osoz gidatu duena eta guztiok gorazarre egin dioguna.

(Txaloak)

Ekonomia batzorde honek printzipio orokorrak ezarriko ditu eta Europako ekonomia politika handia zein izango den ere zehaztu beharko du beharbada, hori baita Gobernuari proposatu nahi geniekeena. Gaur arratsaldean militante sindikalistek aurkeztutako proposamen bat eztabaidatu dugu eta proposamena irakurri egin zai-

zue; gainera, Europako ekonomiaren antolaketari buruz hausnartzen ari gara, eta dagoeneko zenbait bileratan esan dudanez, eta onartu denez, ez dut uste ez Europa kontserbadorea ez Europa sozialista egingo dugunik; ekonomia kapitalismoaren eta sozialismoaren sintesia izango den Europa bat baizik. Bestela esanda, oraindik baliokoa dena gordeko dugu kapitalismotik eta ahal duguna jasoko sozialismotik.

Bien batura sortuko dugu, bi ekonomia mota horien sintesia. Europak ekonomia planifikatua izango du. Jakina, ezin ditugu ekimen pribatuaren esku utzi ikatzaren ekoizpena, garraioak, komunikazioak eta energia-hornidura; horiek guztiak gai ekonomiko europarrak dira, eta ezin dira norbanakoaren ekimenaren menpe utzi. Horren adibide handia eta zoragarria da denok ezagutzen duzuen Tenesse Valley Authority operazioa, kolektiboa zein indibiduala kontuan hartzen dituen, Roosevelt presidenteak abiarazi duena. Pentsatzen dut —eta hau nire iritzia da, ez dakit ados egongo zareten—, gustatu ala ez, ezingo ditugula gisa horretako ekonomia ekimenak saihestu, maila gorenekoak direnak eta ez xehetasunezkoak.

Gure azpibatzerdeek arlo horietan guztietan izango dugun politika zehaztu beharko dute: garraioak, energia, ikatza, metalurgia. Lan egin beharko dute; Biltzarren hiru egunetan ez baitugu konponbide eraginkorrik izango. Irtenbideak aztertu eta ondu egin behar ditugu eta gobernuek jarraitzea nahi badugu, irtenbide zehatzak aurkeztu behar dizkiegu, Europa osatuko duten talde, alderdi eta herri guztiek onar ditzaten.

Horregatik eskatzen dizuet, nik neuk adierazteko tentazioa daukadan Biltzarren iraunkortasuna aldarrikatzeko. Kontua ez da etorri diren 800 ordezkari edo gehiago horiek hemen betirako geratzea, hori pentsaezina litzateke; aitzitik kontseilu orokor bat, batzorde betearazle bat eta batzorde horietako kideak izendatzea da gakoa, gero azken horiek azpibatzerdeetan banatuko dira eta hemen planteatutako arazoak lantzeaz arduratuko dira.

Ez dakit proposamen honek guztion onespina duen: baina gutako batzuek jada onesten dugu. Haren beharra ulertzea nahi nuke. Horregatik eskatzen dizuet nire proposamena berresteko.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Zuzenketei buruz inork hitza eskatzen ez badu, gaurko lana amaitu dugula uste dut. Lehen erabakitakoaren arabera, talde txostengileari zuen aurrean proposatutako eta defendatutako zuzenketa guztiak berriro aztertzeke eskatuko diogu: hark ebazpen-proposamenaren testuan txerta daiteken guztia gehituko du eta kontraesana agertzen duten puntuetan, abstenitu egingo da, gero batzarrak bere kabuz erabaki ahal dezan. Horrela, bihar arratsalderako, hiru saio hauetan azaldu edo defendatu

dituzuen ahalik eta zuzenketa eta ideia gehien jasoko dituen ebazpen-testu berri bat osatu eta hemen aurkezten saiatuko gara.

Gure txostengileek gogo onez hartu dute lan astun hori. Saio arteko tartee-tan hasi dira jada lanean; bihar bilduko dira ohorezko idazkariarekin eta uste dut gauean, 21:15ean, testu bat aurkeztu ahal izango dizuegula. Jarraian testu horren gainean bozketa batzuk egingo ditugu, hala nahi baduzue.

Hamaikak eta laurden dira, egun luze eta gogorra izan duzue eta, hala ere, begira batzordeko zenbat kide dauden oraindik aretoan eserita ordu hauetan. Oso zantzu ona da bai Batzordearentzat, bai Biltzarrarentzat.

Biltzarkide Bat:

Eta presidentearentzat.

Presidente jn.:

Beste inork hitza hartu nahi du? Saioa amaitu da.

(Saioa 23:20ean amaitu da)

IV.4.

Ekonomia batzordea.

1948ko maiatzaren 9a, igandea (22:00).

Ekonomia Batzordearen saioaren jarraipena

Presidentea: Paul Van Zeeland jauna

Presidente jn.:

Jaunok, iruzkin pertsonal batzuk egiteko baimena eskatzen dizuet.

Nire eginbeharra da, lehenik eta behin, txostengileei eta idazkari nagusiei gorazarrre egitea. Atzo goizetik lanean ikusi ditut. Ezinezkoa da haiek agertu dutena baino ahalegin eta dedikazio handiagoz jardutea.

(Txaloak)

Ziur nago barkaberrak izateko eskatuko dizuetela, itzulpeni eta testuen aurkezpeneri dagokionez, batez ere. Zehaztasun akatsak badaude, gure lanean aurrera egin ahala elkarrekin zuzenduko ditugu, borondaterik onenarekin.

Halaber, zuzenketa egileei ez harritzeko eskatzen diet aztertuko dugun testu berrikusian beren proposamenak termino berberetan aurkitzen ez badituzte. Txostengileak batzar honetan planteatutako ideia guztiak txertatzen saiatu dira; kontraesankorrak direnak edota Europa batuaren eraketan abian jarri nahi dugun planetik kanpo geratzen direnak izan ezik. Eta zuzenketa batzuk baztertu badira ere, lortu dugu horietako gehienek izaera behintzat, modu batera edo bestera, ebazpen testuan sartzea. Ordu asko eskaini dizkiogu hitzaurreari. Ideia erabat desberdinak dituzten pertsonak akordio batera iristeko egiten duten ahalegina islatzen du emaitzak. Hitzarmen moduko bat da. Inork ez dio ezeri uko egiten. Ahalik eta adostasun zabalenaren lortzen saiatu gara. Han, gure nahi guztiak baino gehiago, denok babes dezakegun adostasun gorenaren bilatzeko eskatzen dizuet.

Hitzaurrea orain aztertzea proposatzen dut. Txostengileei emango diet hitza eta azaldu berri dudana iritzia osatzeko eskatuko diet. Ez da itzulpenik egongo, berraz eskatzen ez bada. Erabakitakoaren arabera, oinarritzko testu hau ebazpen testua izango da, idazketa batzordeak berrikusi ondoren.

Eztabaida orokorra itxita dagoela gogorarazten dizuet. Eskatzen dutenei hitza emango diet, gertaeren edota bozkaren azalpena emateko, baina eztabaida orokorra berriro ez irekitzeko eskatzen dizuet denoi.

Azkenik, prozedura horrekin ados bazaudete, bozketa artikuluz artikulua egiteko proposatzen dizuet, eta doikuntza horiek egin ondoren, osotasunean bozkatuko dugu testua.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

Hasi baino lehen, eskerrak eman nahi dizkizuet egungo testuari ekarpenak egin dizkizuen guztioi. Testu hau ideia askorekin aberastu da. Eztabaida zenbaitetan sutu bati esker, hobeto ezagutu ditugu batzar honen asmoak eta azaldu diren joera zein kezka ezberdinak; ikuspegiak askotarikoak izan dira, baina aztertu ondoren, bateraezinak ez direla ikusi dugu. Deigarri egin zaizkizuen puntuei buruzko adostasuna lortzen saiatu gara.

Monetaren auzia izan da puntu horietan lehena. Aurkezten dizuegun testuak sistema koherente bat artikulatzen du, atzo egin ziren aurkezpen bikainetan oinarrituta.

Bigarren puntua gutako askoren kezka nagusia izan den laneko segurtasunari eta lansariari buruzkoa da. Argi dago Europa oso oinarri hauskorren gainean eraikiko litzatekeela, bere eraketak ez balitu erosahalmena handitzea eta langile klase guztien ongizate handiagoa ekarriko.

Horiez gain, aurreko testuetan agertzen ez ziren gai batzuk argitzen saiatu gara.

Azkenik, eztabaidarako bidea emango luketen konplexutasun bereziko gaiak ditugu, esleitu zaigun lanerako denborarekin bateraezinak direnak. Horri dagokionez, adierazi nahi dut zaila dela larunbatetik astelehenera Europako egoera ekonomiko guztiaz eztabaidatzea. Gai horiek, biltzar honetatik sortuko diren eta bertako lanarekin jarraituko duten erakundeetara bideratu ditugu arretaz aztertzeke.

Hori da, gutxi gorabehera, aurrean duzuen txostenaren edukia. Iruditzen zait zuek zeuek hobetu duzuela aurrean duzuen testua. Eta horregatik, hasi naizen bezalaxe amaitu nahi nuke, nire esker ona adieraziz.

(Txaloak)

Lord Layton:

Lehenik eta behin, esan nahi dut, gaur Txosten honi denbora gehixeago eskaini dioten pertsonen omenaldia egitean, atzo, azken hizlariari ahaztu egin zitzaioela per-

tsona garrantzitsuena aipatzea: gure presidentea, Txosten honi eskaini dizkiogun ordu luze hauetan, pazientzia amaigabea eta tolerantzia harrigarria erakutsi baititu gurekin guztiekin, eta, Txostena baduzue, edo, gutxienez, Txostenaren zati bat, zuen eskuetan, hein handi batean berari zor diogu.

Azkeneko kontu bat, Serruys jauna, oker ez banago, batez ere testua ingelesez jarraituko duzuenok oraindik ez duzue dokumentu osoa jaso. Dokumentuak lau zati ditu orain: hitzaurrea, Ebazpenean jasotako printzipioen adierazpena, proposamen zehatz batzuk, aurreko proposamenen zegoen eta jada ezagutzen duzuen zerrenda eta, azkenik, Serruys jaunak aipatu duen zerrenda. Testua ingelesez eta orriz orri jasotzen duzuenok espero duzuen puntua ikusten ez baduzue, baliteke 4. zatian aurkitzea, osorik duzuenean. Gainera, ingelesezko testua jaso ez duzuenek, erraza litzateke hori egitea eta bertan jasota dauden ezaugarriak adieraztea. Beraz, une honetan ez dut ezer gehiago esateko, hitzaurreari buruz izan ezik.

(Ingelesezko bertsioaren kopiak banatzen ari dira)

Gehienok dakizuenek, txostena amaituta dago. Hobe dut une honetan gaitetik bada ere ez errepasatzea; dena den, hitzaurreari buruzko hitz batzuk esan nahi ditut.

Ikusiko duzuenek, hitzaurrea luzatu egin da bidalitako dokumentua neurri handi batean sinatu zuten hainbat kide sozialistak bidalitako ebazpenean oinarritutako bertsio bat edo Ebazpenaren zati bat erantsiz. Oker ez banago, Belgikako hizlariarena zen.

Pertsonalki, nahiago nuke hitzaurreari ezer gehitu izan ez balitzaio, besteak beste, uste dudalako oso garrantzitsua dela hitzaurrea argia eta arina izatea, eta iritzi publikoan eragin argia izatea. Gainera, jatorrizko bertsioan, gizarte ekonomikoaren egiturari buruzko argibide batzuk iradokitzen zituen nolabait, eta horrek gurutzatu behar ez dugun muga bat gainditzen zuela iruditzen zitzaidan, hau da, batasuneko kideen barne egiturari buruzko zerbait esaten zuela. Iruditzen zitzaidan, eta hala argudiatu dut, nire adiskideak adierazitako ildoari jarraitu beharko geniokeela. Bob Edwardsek, atzo egin zuen hitzaldi kementsuan, esan zuen Batzar honetan arreta osoa guztiz ados gauden horretan jarri beharko genukeela. Hori da hartu behar dugun konpromiso bakarra, eta ez gara saiatu behar gure adierazpenetan iritzi partikularrak sartzen, oso errotuta egon arren, ez baitira inolaz ere garrantzitsuak helburu nagusi-rako.

Indar handiz esan da hitzaurrearen 13. lerrotik aurrerakoak guztiz funtsezkoak direla hainbat ordezkariarentzat, eta lerro horien eduki filosofikoa oinarritzkoa dela Europa berriarentzat. Jatorrizko zuzenketa gogoratzen duzuenok jakingo duzue adierazpen hau nabarmen aldatu dela, beren filosofia ekonomikoa adierazten

ez duten herrialdeetan gerta daitekeen edozein gaizki-ulertu saihesteko, harreman sakon honetan sartzea espero dugun herrialde batzuekin gertatzen den bezala. Beraz, konpromiso bat islatzen du eta, niri dagokidanez, iruditzen zait islatzen duela muga non dagoen, baina, era berean, gure adiskideek behin eta berriz adierazitako gutxienezkoa jasotzen duela dirudi, eta konpromiso bat denez, Batzorde honen esku uzten dut.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Asko estimatzen ditugu Lord Laytonek emandako iritziak, denbora asko eman baitzuen konpromiso batera iristeko ahaleginetan.

(Etena, aurreko hitzaldia itzultzeko)

Sentitzen dut, presidente jauna, baina Lord Laytonek eta Batzordeak konpromiso espiritu handia erakutsi badute ere, hemen gauden askok uste dugu aldaketa txiki bat egin beharko litzatekeela hitzaurrean, eta ziur gaude beste aldeak ez duela eragozpenik jarriko.

22. lerroa, «Totalitarismorako joera oro saihesteko eta gizabanakoaren independentzia ekonomikoa babesteko» dioena, kentzea proposatzen dut, eta gainerakoa uztea, gure iritzia adierazten baitu, Europako ekonomiarako edozein erakunde berri-tan sindikatuak parte hartzeko beharrari buruz. Baina iruditzen zaigu sindikalistak ez diren beste elkarte batzuek, eta hemen gauden guztiok, haiek adina interes dugula totalitarismoa desagerrarazten saiatzeko. Hori ezabatzen badugu, jende askok gus-tuko ez duen hori kenduko genuke; izan ere, askok, Lord Laytonek bezala, zuzenke-taren azken zatia osorik ezabatu beharko genukeela uste baitute. Hori dela eta, «To-talitarismorako joera oro saihesteko eta gizabanakoaren independentzia ekonomikoa babesteko» hitzak ezabatzea proposatzen dut. «Langileek...» dioen zati horretatik ha-siko litzateke.

G. Hartz jn.:

Nahiko ados nago Beddington Behrens jaunak 22tik 28rako lerroei buruz esan-dakoarekin. Iruditzen zait ekoizpenean parte hartzen duten herritar guztien or-dezkari guztiek interes bera izan behar dutela hemen jorratzen ari garen gaietan. Beddington Behrens jaunak zuzenketa bat proposatu du, hitzaurrearen 22tik 24ra bitarteko lehen hiru lerroak ezabatzeko, «Totalitarismorako joera oro saihesteko eta gizabanakoaren independentzia ekonomikoa babesteko» diotenak, hain zuzen. Tes-tua honela geratuko litzateke: «Langileek edo haien ordezkariak duten erakundeek harreman estua izan beharko dute Europa batuaren ekonomia antolatu eta gara-tzeko ardura duten agentziekin».

Proposatu nahiko nuke hobe litzatekeela ez esatea «langileek», baizik eta sektore bakoitzean parte hartzen duten pertsona guztien ordezkariak, edo horien ordezkariak. Hori esatea nahiago nuke, pertsona horiek guztiak lan honetan sartu ahal izateko.

Bob Edwards jn.:

Batzordeari eskatu nahiko nioke zati hori ezabatzearen aurka bozkatzeko. Jarraian azalduko ditudan arrazoiengatik eskatzen dizuet. Sindikatu britainiar bateko idazkari nagusia naiz. Tamalez, ni naiz britainiar ordezkartzarekin hona etorri den sindikatu britainiar bateko idazkari nagusi bakarra. Horrela izateko arrazoiak daude. Egoera hori aldatu nahi dugu. Europa batzeko mugimendu handi honekin bat egin nahi dugu, erakunde guztiok. Sindikalistek, Britainia Handikoek eta Europakoek. Tamalez, arrazoi izanda edo arrazoirik gabe, herrialde askotako langileek uste dute Biltzar honek helburu erreakzionarioak dituela. Ez gatoz bat uste horrekin, eta gure asmoa eta egitekoa da— are gehiago, esango nuke gure pribilegioa dela—, gure herrialdeetara itzultzen garenean, Europako herrialde guztietako langile antolatuak Biltzar honen inguruan batzea. Horretarako, zehazki erakutsi behar dizuegu Biltzar honek, bere deliberazioetan, Europako sindikalista antolatuen eskubideak kontuan hartu dituela. Ingeleseko bertsioko klausula 22. lerrotik 28ra irakurtzen baduzue, ikusiko duzue ez dagoela asmo gaiztorik hitz horietan. Sentitzen dut hitz egin berri duen nire lagun onak egiten duen irakurketa asmotik harago doan zerbait izatea.

Bi totalitarismo mota daude. Batetik, Ekialdeko totalitarismoa dago, giza eskubideak desagerrarazten dituen totalitarismo kolektiboa; bestetik, eskuinaren totalitarismoa dago, kapitalismo monopolistan eta izuan oinarritzen dena. Bi totalitarismoek, existitzeko, masa bat behar dute oinarrian. Alemanian, oinarrian masa hori zuten langabezia tasa izugarri handia zelako. Errusian masa hori lortu zuten langileek iraultza aurrerakoitzat jotzen zutenaren tradizioa zutelako. Beraz, funtsezkoa da mundu osoan masek joera totalitarioei ematen dieten eta eman diezaieketen babesarekin apurtzea. Hori lortzeko modu bakarra da langile antolatuei, sindikalistei, erakustea Biltzar honek zuzeneko eta zeharkako ordezkaritza aurreikusten duela bere lan eta antolaketa osoan, eta testu honek alderdi honetan bakarrik jorratzen duela totalitarismoaren gaia, eta ez beste inon; eta garrantzitsua dela mugimendu sindikalarentzat eta sozialistentzat zuekin lankidetzara osoan aritzea, horrelako adierazpen bat izatea, halako moldez non funtsezko mugimendu honetara bilduko ditugun langile masak, eta Europako hiri eta herritako lantegietako, sektoreetako langileei dagokien arazo bihurtuko den, mugimendu honen inguruan langile klasearen iritziz publiko, tekniko eta profesionalaren olatu handi bat biltzeko, Biltzar honen erabakiak errotu daitezen. Horregatik eskatzen diot nire lagun onari zati hori ezabatzearen aldeko presiorik ez egiteko.

Vergnolle jn.:

Ez dizuet ezer berririk esango, proposatzen dizuegun testua adosteko zailtasun handiak izan ditugula adierazita. Baina bertan jardun duten guztiak omendu nahi ditut: lehenik eta behin, sindikalistak, akordioa lortzeko ahalegin handia egin dutelako eta funtsezkotzat jotzen zituzten haien testuko elementuak baztertzea onartu dutelako; eta jarraian, Lord Layton, zalantza askoren ondoren —eta denok ulertzen dugu—, hitzaurreko azken esaldia onartu duelako.

Honako esaldi hau kentzeko eskaera entzun dut lehen: «joera totalitario oro saihesteko eta norbanakoaren independentzia ekonomikoa bermatzeko». Nik bere horretan utzi behar dela uste dut eta Edwards jaunak lehenago azaldu dituen arrazoiak kontuan, mundu guztia ados egongo da mantentzearekin.

Beste objektzio batzuk ere egin dira, langileen eta haien iruzkinetatik haratago, eta, bart gauean, Bachelier jaunak bere iruzkina egin didanean, honako hau erantzun diot: «Zuei buruz hitz egiten ez bada, bertan zaudetelako da». Baina beharbada denak aipatu behar dira eta azken idazketa honek mundu guztia asebeteko duela espero dugu. Hori kontuan izanik, «joera totalitario oro saihesteko eta norbanakoaren independentzia ekonomikoa bermatzeko» hitzak proposatzen ditugu eta hausnarketa bat egiteko eskubidea baliatuko dut; esan duzue, esaldi hori hemen txertatzea, proposatu dutenentzako kontzesio bat izango litzatekeela. Inola ere ez! Hemen proposatutako testua jada ez da inorena; guztiona da, Batzordeak berak bozkatuko baitu. Eta hemen gauden guztion gogoia islatuko duela espero dut, testua orain aho batez adostu baita;

«Langileak eta haien ordezkaritza-erakundeak estuki lotuta egotea, eta baita ekoizpenean zein Europa batuko ekonomia ezarri eta garatzeaz arduratzen diren erakundeetan interesa duten gainerako talde guztiak ere».

(Txaloak. «Oso ongi! Oso ongi! Bozka dezagun!» entzuten da aretoan)

Bata mantentzearekin eta bestea gehitzearekin ados bazaudete, biak batera bozka daitezkeela uste dut.

(Txaloak. «Bozka dezagun!» entzuten da aretoan)

Presidente jn.:

Beddington Behrens jaunak du hitza, antolaketari buruzko kontu bat aipatzeko.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Atsegin handiz onartzen dut zuzenketa hau, eta Bob Edwards jaunari esan nahiko nioke benetan espero dugula berak eta bere sindikatuek gure jarduera guztietan parte hartzea.

Presidente jn.:

Hona hemen non gauden; Beddington Behrens jauna eta testua babestu dutenak ados daudela dirudienez, eutsi egingo diegu bertsiio ingelesaren 22. lerrotik 24. lerroa arteko, eta frantsesaren 25. lerrotik eta 27. lerroa arteko testuei; eta «ekoizpenean interesa duten gainerako talde guztiez gain» hitzak gehituko ditugu.

Hori oinarri hartuta, batzarrak eztabaida hau amaitzeko eskaera egiten duela-koan nago.

(Txaloak. Proposamenaren aldeko hitzak. Bozkatzeko eskaerak)

Lasserre jn.:

Presidente jauna, hitz batzuk gehitu nahi ditut.

(«Ez! Ez!» entzuten da aretoan)

Ezetz diozue, baina ez didazue entzun.

«Langileak» hitzaren ondoren «ekoizpenean interesa duten gainerako sektore guztiak» sartzea besterik ez dut eskatzen.

Hainbat ahots:

Ez! Ez! Jada eginda dago!

Lasserre jn.:

Zatia gehitzeko eskatu behar dut berriro, ez baitugu ezer aipatu nekazaritzari dagokionez, eta ekoizpen gaietan, nekazaritza-klaseak dagokion aipamena izan behar du.

Presidente jn.:

Hizlariari azalpen bat emango diot: testu berrian nekazaritza-ekoizpenari buruzko puntu bat dago, eta uste dut Batzarraren nahia azaltzen dudala, batetik langileak eta bestetik ekoizpena aipatuta, nekazaritza barnean hartzen dugula diodan.

(Txaloak)

Hala bada, eztabaida moztu eta bozketari ekiteko ados zaudeten galdetzen dizuet batzarkideei.

(«Bai! Bai!» entzuten da aretoan)

Beraz, errepikatu berri ditugun hitz gutxi horiek gehituta, hitzaurrea bere osotasunean bozkatzera deitzen dut.

(Askotariko mugimenduak)

Egin berri den eta babestu den proposamena 22-24 lerroak mantentzea eta «ekoizpenean interesa duten gainerako talde guztiez gain» gehitzea da. Proposamen hori batzarreko bi aldeetako ordezkariak egin dutela esango nuke.

Beraz, zati hori gehituta duen testua bozkatzera deitzea da orain nire bete-beharra.

(Bozketa egin da)

Presidente jn.:

Proposamena gehiengo zabal batek onetsi du. Ezin izan ditugu aldeko bozka eman duten guztiak zenbatu, baina kontrako 14 zenbatu ditugu. Beraz, testua gehien-gehienek onetsi dute.

(Onespen keinuak)

Presidente jn.:

Aurkako botoa eman dutenek, izen bidezko bozkarekin adierazi behar lukete.

Hori Biltzarrak onetsitako prozeduraren aurka doa. Bozketak gehiengoz eta eskua jasota egitea erabaki zen.

Jaques Laccur-Gayet jn.:

Interpretazio kontu txiki bat: aski argi dago nekazaritza ekoizpenaren barruan dagoela. Eta Mahaiari truke-jarduerak ere, hala nola merkataritza, banka eta garraioa ekoizpen-jarduera direla adierazteko eskatzen diot.

Presidente jn.:

Inork hitza eskatu nahi du puntu honetan? Jaunak, nahiko egoera zailean nago, Mahaiari iritzia emateko eskatzen baitzaio. Ez dakit Batzarrak bide horretan sakondu nahi duen. Agian gehiegi aurreratu naiz lehen, nekazaritza argi eta garbi ekoizpenaren parte dela eta gure lanean kontuan hartu dela esanda; zuen baimenarekin Mahaiko lankideei galdetuko diet beste adierazpenik egin aurretik.

Lord Layton:

Pentsatu nuen, idazkera proposatu zenean «beste talde interesdun batzuk» esan beharko lukeela, baina hobeto pentsatuta, parte ez hartzea erabaki nuen, petrolioarekin lotutako jarduera ekonomikoak, bankuak, merkataritza, nekazaritza eta abar barne hartzeko «ekoizpenean interesa zuten beste talde batzuk» hitzak erabili behar zirela iruditu zitzaidalako.

Presidente jn.:

Ongi iruditzen bazaizue, ebazpena puntuz puntu aztertzeraz pasako gara. Nahiago duzue lehenik osorik irakurtzea?

(«Ez! Ez!» entzuten da aretoan)

Lehenengo puntua irakurriko dut;

«Biltzarrak;

1. Aitortzen du Europako ekonomia subiranotasun nazional zatikatueta oinarrituta berreraikitze edozein ahalegin porrotera kondenatuta dagoela».

Testu hori bozkatzeraz deitzen dut.

(Testua aho batez onetsi da)

Presidente jn.:

«2. Aldarrikatzen du Europan batasun ekonomikoa ezartzea beharrezkoa eta premiazkoa dela».

(Puntua onetsi egin da)

«3. Kontuan hartzen du batasun horrek berekin dakarrela gaur egun Europako Metropoliak eta Agindupeko Lurraldeak, Estatu Elkartuak zein Itsasoz Haraindiko Lurraldeak lotzen dituzten loturak mantentzea eta pixkanaka egokitzea».

Daniel Serruys jn.:

Omisio bat adierazi nahi nuke; «loturak» jarri beharrean, «gaur egungo lotura ekonomikoak» jarri behar da.

Presidente jn.:

Espero dut mundu guztiak hitz bat falta dela eta «loturak» hitzaren ondoren «ekonomikoak» hitza irakurri behar dela ulertu izana.

Testu hori bozkatzeko deia egiten dut.

(Testua onetsi egin da)

Presidente jn.:

«4. Aintzat hartzen ditu gobernu batzuek lankidetzako ekonomiko estuago baten edo eskualdeetako elkarleen alde egindako hasierako ahaleginak».

Leenhardt jn.:

Hitza eskatzen dut.

Presidente jn.:

Leenhardt jaunak du hitza.

Leenhardt jn.:

Beldur naiz «Aintzat hartzen ditu» hitzekin hasten den formula erabilia ez ote ditugun joan den hilean hitzarmen bat elkarrekin onartu zuten Europako Hamasei Gobernuen Konferentziak egindako ahalegina eta lortutako emaitzak serioski gutxiesten; eta aitzitik, uste dut hobe litzatekeela, hitzarmen horren sinadura ideia federalistaren arrakasta eta egindako ahaleginen lehen emaitza gisa hartzea. Poztu egin beharko ginateke eta atal honetan argi utzi beharko genuke ahalegin horiek gutxiestetik urrun, Hamaseien Konferentziak erakunde europar bat, lankidetzako ekonomiko bat, eratu izana ideia federalistaren lehen egikaritze gisa hartzen dugula.

Hori esanda —batetik gainerako guztia bideratuko duelako, eta bestetik orain hitz egitea errazagoa delako—, gehitu nahi nuke atzoko eztabaidatik hona Europako Ekonomia Konbentzioaren testua berriro irakurtzeko aukera izan dudala eta aitortu behar dut gure Biltzarrari arrisku handia ikusten diodala etorkizunean 51. lerroan hasten diren xedapenetako zenbait txertatzeko, xedapen horietako gehienak Europako Ekonomia Konbentzioan berariaz sartuta daudenean. Eta beldur naiz gure lana epaituko dutenak ez ote diren benetan harrituko, gu federalista gisa, Europako Ekonomia Konbentzioan denek irakur ditzaketen emaitza zehatzez jabetu ez izanaz. Ez nuke nahi Biltzarra barregarri geratzerik.

Ez dut konbentzio horren 3., 4. eta 5. artikuluen xehetasunetan sartu nahi, baina uste dut hobe litzatekeela, 49. lerroan, «etorkizunean adostuko dugula» esan beharrean, xedapen horiek «adostu ditugula» esatea, eta Europa batu eta egonkor baten etorrera bizkortu dezaketen neurrien artean, Biltzarrak bereziki aintzat hartzen dituela adieraztea. Orduan, proposatutako neurri berak har genitzake. Baina adierazi nahi nuke ez garela ideia federalistarekiko leial izango, urrunago joaten ez bagara.

Ramadier presidentearen hasierako hitzaldian, bazen gutako askoren arreta erakarri duen eta hitzaldiko zatirik garrantzitsuentzat jo dugun pasarte bat. Ramadier presidentek pasarte horretan adierazi zuenez, joan den hilean bildu ziren 16 gobernuetako ordezkariak, nolabait Europaren batasun ekonomikoaren sortzailetzat agurtu zituen horiek, ahobatezkotasunaren araua malgutu eta betoaren araua deuseztatu ahal izan zuten, erabakiak elkarrekin adostasunez hartu beharko zirela ikusirik. Ramadier presidentek indar handiz azpimarratu zuen —eta tamalgarria litzateke guk ideia hori ez geureganatzea—, subiranotasun nazionalaren erabateko babesa islatzen duen ahobatezkotasunaren arauaren aurrean, Brugmans jaunak esan bezala, gobernuak astindu nahi dituzten eragile garenok, ahobatezkotasunaren legea, gehiengoaren legearekin ordezkatzeko dugula betebeharrak, horrek baino ez baitu ahalbidetuko botere federalaren erabilera.

Bestela atzerapausoa emango dugu, eta oso larria da Europa osoko mugimendu federalisten ordezkariak biltzen dituen Biltzar honek, joan den hilean bildu ziren estatuzgizonen lorpenetan atzera egitea.

Atzerapausoa argia da bi puntutan: aduana-batasunaren auzian batetik, eta launtza amerikarra ahalik eta gehien baliatzea ahalbidetuko duten programa orokorretan, bestetik. Aduana-batasunaren gaiari dagokionez, Konbentzioaren 5. artikulua Europako lankidetzak helburuak lortzeko baliabidetzat hartzen du batasun hori, eta tamalgarria egiten zait aduana-batasuna elkarrengana hurbiltzearen kontrako ideiatzat duten ordezkariak egon daitezkeela ikustea. Badirudi gu europarroi ideia federalistarekiko desleialak izatea lepora diezaguketela, mundu-mailako gobernua berehala ez eskatzeagatik; nahiz eta guk argi eta garbi pentsatu Europako etapa beharrezkoa dela, gure idealarekiko leialak izateari utzi gabe.

Aduana-batasunaren nozio hori sartzea berariaz eskatzen zuen zuzenketa bat aurkeztu nuen, baina ez zen onartu. Aukera aztertu da. Eta gorde egin da nahita, horregatik azpimarratu nahi dut atzerapausoa dela joan den hilean gobernuak egindako hitzarmenari dagokionez.

Bada atzerapausoa eman dugun bigarren puntu bat ere, askoz larriagoa iruditzen zaidana. Zuzenketa baten bidez, lehengaiak, energia eta kreditua antolatzeke plan bat gomendatzeko eskatu nuen; izan ere, ezinezkoa iruditzen zait plan hori gabe, eta gainera ekoizpen-programarik gabe, Europaren ekoizpen-ahalmena erabat erabil dezakegula pentsatzea.

Dena den —eta hau bi minututan landuko dut hitza berriro hartu beharrik ez izateko—, berriro ere Ekonomia Konbentzioak dioenaren harira, 75. lerroan, «Ekoizpena» izenburupean, nekazaritzako baliabideak garatzeko itundutako programa bati buruz hitz egiten da, gero industriaren sustapena aipatzen da, eta «sustatu» hitzaren ahultasuna azpimarratu nahi dut, «industriaren eremuan jardueren espezializazioa eta ekoizpenerako baliabide teknikoek ezinbesteko berrikuntza sustatzea» aipatzen denean.

Konbentzioaren 3. artikuluan, gobernuen ordezkariak alderdi kontratugileek ekoizpen-programa orokorrak ezarriko zituztela adierazi zuten, beharrezko maiztasun eta neurrian.

Eta zergatik ekoizpen-programa orokorrak? Batzuek honako hau esango dute: «Baina zuek kezka ideologikoak dakartzazue hona», eta nik hor azpimarratzen dut hori gure eskubidea dela eta, ebazpen-proposameneko neurri asko ere ideologiaren barruan sartzen direla, baina ez naiz maila horretan eztabaidatzen ari. Eraginkortasunarekiko kezka mugiarazi behar gaitu denok eta hori eztabaidea da.

Nola ulertu une baterako emango zaigun laguntza amerikar hori baliatu ahal izatea, plan ausart bat aurrera eramaten saiatu eta ekoizpen-plan orokorrak egitea gomendatu gabe? Izan ere, ekoizpen plan horiekin laguntza amerikarraren aukera alferrik galdu beharrean, laguntza hori ahalik eta gehien erabil daiteke Europako ekonomientzat ahalik eta etekin handiena lortzeko.

Azkenik, ondorio gisa esango dut, gure ebazpena hemen ordezkaturako elkarte federalista gehienek iaz Montreuxen definitu zituzten federalismoaren printzipioekiko atzerapausoa dela, programen auziari dagokionez. Atzerapausoa da, egiturak berritzeari buruzko ideia hori hitzaurretik kanpo utzi dugulako, eta hori oso larria dela azpimarratu nahi dut; izan ere, Europako egiturak berritzeko ideia hori berariaz agertzen da banatu zaigun eta gure lanen oinarri izan den txosten ekonomikoan. Beraz, gure ebazpenak atzerapausoa ematen du banatu zaigun txostena kontuan hartzen badugu, eta batez ere, laburbilduko ditudan printzipio federalistak kontuan hartzen baditugu. Montreuxen bildutako elkarte federalista guztien politika ekonomikoko mozioaren paragrafo batek, nik babesten dudanak, eta Europa federatu bat sortzeko federalismoak bat egitea ezinbesteko sintesi-ahalegintzat azpimarratzen duenak, honako hau zioen:

«Antolaketa ekonomiko hori norbanakoen eta enpresen jardura autonomo eta askean oinarritzen da, merkatu-ekonomiaren esparruan dago eta errentaren banaketa ekitatiboa bermatzen duen egiturazko plangintzari zein komunitateari emandako egungo edo iraganeko zerbitzu bati ez dagokion errenta oro ezabatzeari lotuta dago. Antolaketa ekonomiko horrek merkatu-ekonomiaren eta komunitatera hedatutako ekintza baten oinarritzko abantailak batzen ditu, aldi berean eraginkorragoa eta bidezkoagoa den ekonomia bat lortzera bideratutako plan baten arabera».

Beraz, dilema horren aurrean eta adierazi ditudan puntu mugatu horietan aldatarik txertatzen ez badugu, atsekabe handiz diot, ebazpena gaur egun dagoen moduan bozkatzearen eta federalismoaren printzipioekiko leialtasunaren artean aukeratzera behartuta bagaude, gutako batzuok printzipio federalistekiko fideltasun horren alde egitea erabakiko dugula.

Daniel Serruys jn.:

Jaunok, txostengile duzuen hau erabat zur eta lur geratu da azken sorpresa honekin. Izan ere, jaso genuen Leenhardt jaunak gure lehen proiektuaren gainean zehaztasun handiz egindako lan bat, ia artikulua guztiak ukitzen zituena; eta orain gure bigarren proiektuari irakurketa zertxobait diskurtsiboagoa egin diola ikusten dut.

Puntu askotan atzera egiten ari garela esan digu eta gehien kezkatzen nauena hartuko dut, aduana batasunari buruzkoa. Aduana batasunari buruzko testu-zatiak irakurtzen badituzue, ikusiko duzue ez dugula batasun hori baztertzen; aitzitik, jarraian agertzen den gisa ulertzen dugula:

«Gure helburuek aduana batasun osoa eta munduko merkataritzaren garapena barne hartzen dituzte.

Testu horrek aduana batasun osoa eta hirugarren estatuekiko askatasun osoa ziurtatzen ditu aldi berean. Uste dut testu honek ihes egin diola Leenhardt jaunari.

Leenhardt jaunak European enplegu osoa sustatzeko politika ekonomikoak koordinatzeari uko egiten diogula esan digu, baina alderantziz, guk onartzen dugu koordinazioa eta aski da j) atala adibidetzat hartzea; hor zehatz agertzen baita termino bera.

Gure dokumentuan ezer berririk ez dagoela eta gobernu-akordioek dena argitu dutela ere esan du. Uste dut Leenhardt jauna horretan ere oker dagoela.

Eta esan behar diot 42. lerroan Bruselako akordioak aipatzen direla dioenean, testua ez dela akordio horiez ari, ez da Hamaseien akordioaz ari, aitzitik, gobernu batzuek erdietsi dituzten akordio mugatuagoak txalotzeaz baizik.

«Aintzat hartzen ditu gobernu batzuek lankidetzak ekonomiko estuago baten edo eskualdeetako elkartearen alde egindako hasierako ahaleginak».

Beraz, berak aholkatu bezala, tokiko aduana loturak txalotu egiten ditugu eta, era berean, aduana batasun osoan sinesten dugu.

Beraz, ikus dezakezuenez oinarritzko gaizki-ulertu bat dago. Har ditzagun testuaren funtsezko zatietako batzuk, adibidez; gustatuko litzaidake Leenhardt jaunak

Bruselako akordioan non aurkitzen dituen ikustea, horretaz ari bada behintzat. Finantza ministroak monetari buruzko adostasunetara heltzeko bildu ziren Bruselan; baina ez zuten monetari buruzko klausula bakar bat ere idatzi, ekoizpenaren sistematizazioari buruzko lau puntu besterik ez dira agertzen.

Dena den, guk oso artikulua zehatzak eskaintzen dizkiogu monetari, labur esateko, berehalako bihurgarritasun-sistema artikulatzen dutenak, zenbait hizlarik hemen iradokitako terminoen baitan antolatuta. Irakurri egingo dizkizuet:

«1. Aurrekontuen oreka berrezartzea, hori baita herrialde bakoitzeko moneta-
ren egonkortasunerako funtsezko baldintza, eta bide egoki guztiak erabiliz, horien
artean moneta-politikak, trukeak eragozten dituzten prezio eta soldata desberdin-
tasunak murriztea».

«2. Alde anitzeko konpentsazioak ezartzea, edo parekotasunak egokituta,
salgaien zirkulazioa oztopatuko duten truke-kontrolak gabeko eremuak sor-
tzea.

Horra gaurdaino inon artikulatu ez den sistema bat. Eta horrez gain, hauxe gehi-
tzen dugu:

«3. Horrela, txanponen bihurgarritasun askea eta Europako herrialdeen ar-
teko merkataritza askea modu progresiboan berrezartzea».

Eta badira ideia berriak eta erabaki ausartak ere.

Ekoizpenari buruzko gaiak hartzen baditugu, esaterako, ez al dugu bada pro-
grama bat ezarri? Hemen dugu;

«..2. Jarduera ekonomiko ororen funtsezko industrietarako ekipamendu-pro-
grama komun bat ezartzea eta aplikatzea, bereziki.

«1. Mendebaldeko Europako ikatz baliabideak ustiatzeko eta energia elektri-
koa areagotzeko».

Kontua ez da soilik programa bat egitea, hura garatu behar da, eta 4. kapitu-
luan ikusiko duzue neurri zehatzak hartzeko eskatzen dugula, gobernuak plan es-
tatistikoari heldu dioten bezala. Izan ere, Hamaseien txostenean Europaren gai-
tasun ekonomikoa % 80 handitu daitekeela ikusteak ez digu aurrerapen zehatzik
ematen.

Alferrik saiaturiko naiz Hamaseien txostenean lanari buruzko klausulak aurkitzen.
Baina txosten honetan, batzarrean aurkeztutako helburu guztiekin bat etortzeko
moduan egituratzen dira.

Ez dut uste zentzurik duenik irakurtzeak:

«1. Europako langileen bizi-maila ahalik eta mailarik altuenera igotzea, ekoizpena handitu dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialdeetako ekonomia eta gizarte erakunde profesionalak ekoizpena are gehiago handitzeko bitartekoak aztertzea gonbidatzea».

Horrekin ez gara programak eskatzen soilik ari, programa horiek garatzeko laguntza profesional eta sozial guztia elkartzen baizik.

«2. Eskulanaren zirkulazio-askatasuna ahalik eta gehien handitzea...».

Ez dut horren arrastorik ikusten gobernuen akordioetan.

«3. «Azkenean» ekonomia-politikak koordinatzea...».

Hori ez da inola ere ezer egin gabe, begira geratzea.

Beraz, uste dut Leenhardt jaunak besteren eraginpean zuela begirada gure testua irakurtzean. Laburbilduz, testu honek ez ditu joera federalistak, sozialistak ez kapitalistak jasotzen; zerbait lortzeko erabakia hartu duten gizonen asmoak baizik, eta hori lortzeko funtsa, esan duen moduan, Montreuxeko txostenean badago, ni prest nago txosten horren onurez baliatzeko. Baina horrela ez genuke honen oinarrian dagoena jakingo; inongo mugimendura afiliatu gabe, gomendatu eta gauzatu nahi ditugun asmoen batura.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Ordena kontu bat: hitzaldiak, hemendik aurrera, gehienez bost minutukoak izatea iradoki nahi dut.

(Adostasuna agertu dute)

Presidente jn.:

Hori al da batzarraren nahia?

(«Bai! Bai!» entzuten da)

Inork hitza eskatzen du puntu honetan?

Bozkatzeko deia egingo dut.

Vergnolle jn.:

Eta «Aintzat hartu» jarri beharrean «Pozarren hartu» jarriko bagenu?

Presidente jn.:

«Atseginez hartu»?

Vergnolle jn.:

«Pozarren hartu».

Lord Layton:

«Oharrak» hitza nahita jarri da, gutako batzuk, ni neu barne, ez gaudelako batere gogobeteta hamaseien jarrerarekiko egungo posizioarekin, neurri batean, jada aipatu diren arrazoiengatik. Ahobatezkotasuna behar du, eta oraindik ez dakigu hamaseiek espero duguna egingo ote duten. Txosten honetan eta ordezkatzan dugun mugimenduan erakutsi nahi duguna da indar eragile handia dagoela hamaseiek eta bos-tek azkar aurrera egiten duela bermatzeko. Ez da ustekabeen jarritako zerbait, nahita jarritakoa baizik.

(4. paragrafoa gehiengo zabal batek onesten du)

Presidente jn.:

5. paragrafora iritsi gara.

«Premiatu egiten ditu batasun ekonomikorako bideari ekiteko interesa duten gobernu guztiak horretarako borondatea lehenbailehen iragartzera, eta berandutu gabe, beharrezko neurriak prestatzera».

Daniel Serruys jn.:

«Neurriak prestatu» esamoldearen ordez «neurriak abiarazi» jartzea proposatzen dut.

Era berean, ingeleseko testuan «plangintza egin» hitzen ordez «abian jarri» edo «gauzatu» hitzak erabiltzea proposatzen dut.

(5. paragrafoa proposatu diren aldaketekin bozkatu eta onetsi da)

Presidente jn.:

Trukeei buruzko paragrafoetara iritsi gara (49. lerroa eta hurrengoak). Irakurri egingo ditut:

«Horien artean, honako hauei buruzko xedapenak txertatzea adostuko da:

«a. TRUKEAK

- «1. Batasunaren barruan salgai-trukeen murrizketa kuantitatiboa dakarten salerosketa oztopoak modu progresiboan eta ahal bezain lasterren ezabatzea;
- «2. Estatu partaideen arteko aduana-zergak murriztea eta, ahal den guztietan, behin betiko kentzea».

(Paragrafo horiek bozkatu eta onetsi egin dira).

Presidente jn.:

Monetari buruzko paragrafoetara pasako gara orain. (56. lerroa eta hurrengoak)
1. paragrafoak honako hau dio:

- «1. Aurrekontuen oreka berrezartzea, hori baita herrialde bakoitzean monetaren egonkortasuna lortzeko funtsezko baldintza; eta trukeak eragozten dituzten prezio eta soldata desberdintasunak bide egoki guztiak erabiliz murriztea, besteak beste moneta politiken bidez».

D. Delivannis irak.:

Zuen baimenarekin, monetari buruzko testu hau ez dela egokia azpimarratu behar dut. Esaldi luzeegia dauka. Eta ezberdintasunak daude ingelesezko eta frantsesezko testuen artean.

Gainera, paragrafo hau ulergaitza iruditzen zait. «Moneta-politikez» ari da. Termino hori ez da oso zehatza. Testuak, Bretton Woodseko eta Parisko akordioak baliogabetu nahi ditugun irudipena eman dezake, nahiz eta Europako herrialde libre gehienak bertara atxiki diren.

Azkenik, ohartarazi nahi nizuke testu honetan ez direla aipatzen monetari eza-rritako karga berriak. Txanponen bihurtarritasunaz hitz egiten da, dagoeneko zaharkituta dagoena...

E. Beddington Behrens Maiorra:

Ordena kontu bat: zuzenketa zehatzei buruz soilik hitz egiteko eskatu digute, eta gure proposamenen gaiei buruzko hitzaldi orokorrik ez egiteko.

Presidente jn.:

Gogorarazi nahi nuke testuaren gaineko kritika egitea edo puntu zehatzei buruzko proposamenak egitera mugatuko ginela adostu genuela, eztabaida orokorrera itzuli gabe.

D. Delivanis irak.:

Ez naiz eztabaida orokorra berriz irekitzen ari. Zuzenketa bat egitea edo, hobeto esanda, monetari buruzko paragrafo osoa berriro lantzea besterik ez dut eskatzen.

Bi iruzkin baino ez nituen egin nahi, eta azpimarratu nahi dut ez dudala eztabaida orokorrean parte hartu.

Daniel Serruys jn.:

Uste dut gaizki ulertu txiki bat dagoela testu honen interpretazioan.

Moneta-politikak lantzen ez direla esatea ironiko samarra iruditzen zait, aspalditik txanpon politikoak besterik ez ditugunean: estatuek hartzen dituzten neurri politikoaren arabera txanponak.

(«Oso ondo! Oso ondo!» entzuten da hainbat eserlekutan)

Gobernu batek, egun batean, funtzionarioentzako soldatak igotzeko 120.000 milioiko iguera bozkatzeak berehalako eragina du bere monetan.

Bestalde, moneta-politika gisa ezagutzen direnak, sarritan, diruarekin zerikusi gutxi duten aukerako neurri multzoa baino ez dira; monetan zer eragin izango duten jakin gabe hartzen diren neurri sozial edo ekonomikoak.

Beraz, politika ekonomikoaz barik, politika ekonomikorik ezaz hitz egin genezake.

Egokiagoa iruditu zitzaigun politika ekonomikoaz hitz egitea.

Paragrafo honen esanahiari dagokionez, oso sinplea da. Esaten ari gara bi baldintza bete behar direla erosketak egiten eta ordaintzen hasi aurretik: lehenik eta behin, gure etxea antolatu behar dugu, hau da, gure aurrekontuak orekatu behar ditugu, barne-prezioen egonkortasuna bermatzeko. Bigarrenik, prezioetan herrialde batek bestera dagoen desberdintasuna ezabatu, edo, behintzat, murriztu egin nahi da, Rueff jaunak hain bikain adierazi duen bezala. «Bitarteko egokiak» prezioak doitzerekin daude lotuta. Esate baterako, lira tasa 160tik 220ra igotzea nahikoa izan zen Frantziak Italiarekin akordioak berehala egiteko eta trukeen bolumena laukoizteko.

Horixe da paragrafo horren zentzua.

Bigarren eragozpenari erantzungo diot. Eskuetan duzuen testuak hutsune bat dauka. Testu bat idatzi genuen, eta bertan aurreikusten zen Europako erakundearen xedapenetako batek ere ezin izango zituela urratu NBEren edo NBErekin afiliatutako erakundearen agindupean hartutako konpromisoak, Europako eskualde-erregimenaren eta munduko ekonomiari buruzko akordioaren artean alderik egon ez zedin. Xedapen honek Bretton Woodseko akordioak estaltzen ditu bereziki. Uste dut honen hitza hartu berri duen hizlaria aseko duela.

J. Tinbergen irak.:

Uste dut zuzenagoa litzatekeela «aurrekontu oreka» hitzen ordeztu «oreka monetarioa» erabiltzea. Baliteke egoera batzuetan oreka monetarioa eta aurrekontu oreka gauza bera ez izatea. Izan ere, uste dut moneta mantentzeko benetako baldintza oreka monetarioa dela, eta ez aurrekontu oreka.

R.J. Hawtrey jn.:

Uste dut kontuan izan behar dugula, une honetan, beste ezerekin gainera dagoela aurrekontuak orekatzea. Aurrekontua defizitean jartzea zilegi edo desiragarri egiten duten beste baldintza batzuk egon daitezke, baina ez une honetan. Gogorarazten dizuet gure ebazpenen zati honetan zehaztutako neurriak berehala hartu beharrekoak direla.

Ez dio erreferentziarik egiten urrunagoko etorkizun bati.

Presidente jn.:

Monetari buruzko lehen paragrafoa bozkatzeko deia egiten dut (55-63 lerroak).

(Paragrafoa bozkatu eta onetsi egin da)

(Jarraian 2-5 paragrafoak, 54. lerroetik 74. lerroainoko testua, bozkatzeko deia egin da, eta onartu egin dira)

Presidente jn.:

c) atalera joko dugu orain, ekoizpenari buruzkora. Irakurri egingo dut:

«Batetik, nekazaritza baliabideak eta horretarako behar den ekipamendua garatzeko programa itundua sustatzea, Europari ahalik eta elikagai mailarik altuena ziurtatzeko; eta, bestetik, industriaren arloan, jardueren espezializazioa eta ekoizpenerako baliabide teknikoekin ezinbesteko berrikuntza sustatzea».

Victor Collins Parlamentuko Kide jn.:

Presidente jauna, lehen paragrafo honetan ekoizpenaren atalean esaten denari buruz hitz egin nahi dut, uste baitut idazketa batzordeak bi gauza oso garrantzitsu nahastu dituela, eta, beraz, paragrafoak, idatzita dagoen bezala, ez duela zentzu handirik.

Nire ustez, nekazaritzak eta elikagaien ekoizpenak berebiziko garrantzia dute, Europa batu baten gai nagusiak soilik gainditzeko du haren garrantzia. Beraz, paragrafo honek esan nahi duguna zehatz-mehatz transmititzen duela ziurtatu beharko genuke.

Lehenik eta behin, nekazaritzako baliabideak garatzeko programa komun bat sustatzea proposatzen du, eta Europari ahalik eta nutrizio-maila handiena ematea. Ondoren, industria espezialistak bultzatzeaz hitz egiten du eta, nire ustez, ekoizpenari buruzko lehen paragrafoa «ahalik eta nutrizio-maila handiena ematea» hitzekin amaitu beharko litzateke, eta bigarren azpiatalean jorratu beharko lirateke industria-ren espezializazioa bultzatzearekin lotutakoak. Hori onartuko balitz, Europako herrialde guztietan elikagaien ekoizpena handitzeko eta —gure elikagaiek ahalik eta nutrizio maila handiena izateko— nekazaritza jarduera beharrezko ekipamenduarekin hornitzeko dugun proposamena aurkeztu nahiko nuke, baina ez dugu inolako akordiorik nekazaritzako produktuak ekoitzi ondoren modu ordenatuan banatzeko, eta omisio handi bat dela iruditzen zait. Zentzugabea iruditzen zait aditzera ematea elikagaiak ekoitziko ditugula eta ahal dugun guztia egingo dugula nekazaritzako ekipamendua eta metodoak hobetzeko, elikagai ekoizpena behar dugun bezainbeste handitu ahal izateko, eta, bestetik, behar bezala banatzeko neurri egokirik ez hartzea.

Pentsatzen dut Europako herrialdeetan nekazaritzako ekoizpen modu desberdina-
nak sustatuko direla, lurzoruaren baldintzen arabera eta beste arrazoi batzuen ara-
bera. Baliteke ere Europako zati batzuk bereziki aleak ekoizten dituzten eremu gisa
garatzea eta beste batzuetan beste elikagai mota batzuk ekoiztea. Nire iritziz, fun-
tsezkoa da, hasieratik nora goazen ikustea eta elikagaien banaketa egoki bat antola-
tzea, gehiegizko ekoizpenik egon ez dadin eremuka gaizki antolatzeagatik.

Beraz, honako hau eskatzen dut: lehenengo atalean, «nekazaritzako baliabideak
garatzeko programa komun bat sustatzea» hitzen ondoren, «nekazaritzako produk-
tuen zirkulazio ordenaturako» hitzak sartzea eta, ondoren, «eta beharrezko ekipa-
menduz hornitzea» hitzak eranstea.

Pentsa daiteke planteatu dudan puntua dagoeneko onartuta dagoela eztabaida-
tzen ari garen gaien atal honetan edo beste batzuetan, baina, nire ustez, ez da ho-
rrela, eta espero dut batzordeak nire bi iradokizunak onartzea.

Lord Layton:

Paragrafoa nekazaritzaren eta industriaren artean banatzeko ahalegina egiten ari
dira, eta nik dakidanez, ez dago inolako eragozpenik. Izan ere, baliteke argitzeko ba-
liagarri izatea. Dena den, zuzenketa proposatu duenari eskatuko nioke presiorik ez
egiteko. Gogoan izan behar dugu programa honen hasieran «Neurri horiek barne
hartu beharko lituzkete» esaten dela. Esango nuke ezinezkoa dela dokumentu la-
bur batean sor daitezkeen eta, une batean edo bestean, batasun ekonomikoaren mu-
gen baitan sar daitezkeen puntu guztiak jasotzea. Biziki kezkatzen nau hau luzeegia
izateak eta, Frantzia eta Britainia Handian lau orrialdeko egunkariak izanda, ezi-
nezkoa izango da txosten honi buruzko arrazoizko laburpen bat egitea. Zenbat eta
luzeagoa, orduan eta zailagoa da. Gainera, «nekazaritzako produktuen zirkulazio or-

denatu» hori zer agintaritzak eta nork planifikatuko duenaren galdera sortzen du. Ordenatu eta eslei daiteke, baina nekazaritzan egin behar den guztia benetan adierazten duen lerro erdiko esaldi bat lortzea ezinezkoa dirudi, eta espero dut horretarako presiorik ez egotea.

Daniel Serruys jn.:

Jakinarazi berri didaten nahi bati erantzunez, «espezializazio» hitzaren ondoren «teknikoa edo eskualdekoa» hitzak gehitzeko eskatzen dut.

Alioni jn.:

Lehenengo paragrafoaren ondoren, hau da, 84. lerroaren ondoren, honako esaldi hau gehitzea proposatzen dut: «eta patenteen truke erabilgarria adostea, gehiago, hobeto eta giza ahalegin gutxiagorekin ekoizteko».

Patenteen esparruko akordioak oso baliagarriak izan daitezke, herrialde jakin batzuetan ez baitago berme nahikorik arlo horretan.

Rene Fould jn.:

Nik, ordea, «jardueren espezializazioa eta berrikuntza» hitzak bere horretan utziko nituzke, «ezinbesteko» kalifikazioa kenduz, edota haren ordez «behar izanez gero» gehituz.

Izan ere, zenbait adarretan baliabide teknikoak hobetu behar badira ere, beste batzuetan nahikoak dira gaur egun.

Lord Layton:

Hitz horiek oso orokorrak dira eta Europako lantegiak, oro har, oso atzeratuta daudela adierazteko erabili ohi dira. Parte handi bat zaharkituta dago eta gauza asko suntsituta daude. Ez dut uste zehazteko beharra dagoenik. Zalantzarik gabe, zentzuzkoa da orokortzea eta adieraztea Europako lantegiak berritu, handitu eta eguneratu egin behar direla, ahalik eta modernoan izan daitezen. Proposatutako zuzenketa erantsiz gero, beharrezkoak ez diren hitzak gehituko ditugula iruditzen zait.

Daniel Serruys jn.:

Lord Laytonek onartzen du «teknikoa edo eskualdekoa» hitzak gehitzea, baina ez «behar izanez gero» espresioa gaineratzea.

Oso ongi daki industria batzuk berritzea ez dela beharrezkoa, baina uste du Europak, oro har, zaharkitutako zein suntsitutako ekipamenduak dituela, besteak beste Amerikako kontinentearen atzetik doala eta berritzeko ahalegina egin behar dela.

Beraz, Fould jaunari bere zuzenketa atzera botatzeko eskatzen diot.

Jaques Laccur-Gayet jn.:

«Ezinbesteko» hitza frantsesezko testuan bakarrik agertzen dela adierazi nahi nuke. Ezin al genuke Fould jauna ase ingelesezko testuan agertzen ez den hitz hori ezabatuz?

William Rappard irak.:

Uste dut ez gure mugimenduaren gaineko interesa dutenen artean puripurian dabilen galdera bati erantzuten ari. Zein da gure txostengileek gomendatzen duten nekazaritza politika? Europa osorako legeak egiten ari gara. Barruko aduanahesiak kentzearen alde agertu gara. Baina hori Mendebaldeko Europako nekazaritzaren hondamendia litzateke. Bestalde, Mendebaldeko Europako nekazaritza babbesteak bertako biztanleen elikadura osasungarria kolokan jarriko luke, produktuak garestiagoak izango liratekeelako.

Ez diot galdera horri erantzun behar diogunik, baina uste dut horri buruz hitz egiteak on egingo liokeela testuari. Izan ere, gure herrialdeetara itzultzen garenean, Europarako merkataritza librea edo, aitzitik, babestua aurreikusi dugun galdetuko digute; nekazaritzako prezioak jaitsi eta, beraz, herritarren elikadura hobetu nahi dugun, edo, herriak gosetuko ditugun jakin nahiko dute.

Daniel Serruys jn.:

Rappard jaunak arrazoizko kezak azaldu ditu. Baina nekazaritza gaien izaera hain konplexua izanik, horrelako txosten batek aipatu baino ezin ditu egin.

Badakit mugimendu bat antolatzen dabiltzala Suitzan, besteak beste. Mirespenez eta tarteka zalantzati jarraitu dut Laur doktoreak nekazaritza artifizial samar bat sortzeko egindako kanpaina. Nekazaritza modu babestuan garatuko litzateke.

Guk, ordea, protekzionismo horretatik haratago, nekazaritza-ekoizpenen banaketa hobean oinarritutako garapena eskatzen dugu; larreen lekuan garia landatzea proposatuko ez duen programa bat nahi dugu, belarra urria den eta ardientzako baino ez dagoen zelaian, behi-ustiategiak jarriko ez dituen. Laboreak banatzeko metodoak eskatzen ditugu.

Nekazaritzako ekipamenduetan, ongarrietan, nekazaritzako lanabesetan eta abarretan ere ahalegina egiteko eskatzen dugu.

Bide hori hartuz gero, prezioen murrizketa handia lor daiteke. Gaur egun, lande-txeen autarkiak Europa heriotzera darama. Nekazariak beren lurren errege izan nahi dute; beren ogia, haragia eta animalientzako bazka nahi dute. Hots beren landa us-tiatu nahi dute, preziorik altuenean sarri, beharrezko guztia ekoiztu eta auzoko mer-katuan ezer ez erosteko.

Beharrezko tresnak emanez eta motorizazioa sustatuz, nekazaritza ekoizpen in-tentsiboago baterantz bideratzen den egunean, nekazariak gehiago eta prezio hobean ekoizten duen egunean, orduan, oso aldaketa handia izango dugu.

Rappard jaunak etorkizuneko egoera egungo akatsetan oinarrituta irudikatzeko joera duela esango nuke. Baina, gure ustez, ez dago inolako kontraesanik; ekoizpena ekipa-mendu egoki baten bidez handitzeak aduana-oztopo batzuk murriztea ekarriko du.

Testu honetan nekazaritzaren arazoa bere konplexutasun osoan aztertu nahiko ba-genu, gau osoa bertan eman beharko genuke eta orrialdeak eskaini beharko genizkioke. Baina hemen premiazkoenak eta berehalakoak diren alderdiak hartu ditugu; plan amerikarrak ekipamendurako aurreikusitako laguntzetara egokitzen diren alderdiez gain.

Rappard jaunari aitortu behar diot formula hori osatugabea dela, horretan ados gaude. Baina, xedapen konplexuegiak jasoko lituzkeen nekazaritza-programa bat txertatzeko beharrean ez geratzeko eskatzen diot. Ekoizpena handitzea ahalbidetuko diguten ekipoez baino ez gara ari. Baina ez diezaiogun Marshall Planari edo plana-ren barruko baliabideen banaketari trabarik jarri.

R. Desmedt jn.:

Ezer gehitzeko proposatu gabe, eskualde batzuetan nekazari kopuru oso handia dagoela eta behar adina lurrik ez dutela adierazi nahi nuke. Beste eskualde batzue-tan, aldiz, etxaldeak zabalegiak dira eta ustiapena ez da eraginkorra. Eskualde ba-tzuetan, arazoa ez da nekazaritzako ekoizpena, eskulan eskaintza handiegia baizik. Nekazari gazteek ez dute lanik, eta beste leku batzuetan, aldiz, eskulana da urria.

Lanari eskainitako atalean, eskulana lekualdatzearen alde egiten dugu. Eta arazoa nekazaritzaren ikuspegitik ere aztertu behar dela uste dut. Gai hori aztertzea propo-satzen dut.

(«Oso ongi! Oso ongi!» entzuten da aretoan)

Presidente jn.:

Egin diren iruzkin eta proposamen guztien onurarako, atal hau bitan banatzea eta bereizita bozkatzea proposatzen dut.

(Baiezko keinuak)

Paragrafoaren lehen zatia bozkatzeko deia egiten dut, «ahalik eta gehien» hitzetaraino, hor ez baitago zuzenketarik.

(Lehenengo paragrafoaren lehen zatia bozkatu eta onetsi egin da)

Presidente jn.:

Bigarren zatia bozkatzeko dugu orain, «eta, bestalde» hitzetatik hasi eta amaieraraino, «tekniko edo eskualdeko» hitzak gehituta eta «ezinbesteko» hitza kenduta.

Ahots Bat:

Eta desagertu den «modernizazio» hitza gehituta.

Presidente jn.:

Idea hori «berrikuntza» hitzak adierazten duela uste dut.

Ahots Bat:

Ez dut berriro eskatuko.

(Lehenengo paragrafoaren bigarren zatia bozkatu eta onetsi egin da)

Presidente jn.:

Bigarren paragrafoa pasatuko gara, irakurri egingo dut:

«2. Jarduera ekonomiko ororen funtsezko industrietarako ekipamendu-programa komun bat ezartzea eta aplikatzea, bereziki:

«1. Mendebaldeko Europako ikatz baliabideak ustiatzeko eta banatzeko eta energia elektrikoa areagotzeko;»

«2. Bere komunikabideen koordinazio eta eraginkortasun arrazionalerako.

M.G. Hartz jn.:

Atzo aipatu nuen ikatza ekoizten ez duten herrialdeetako bezeroek ikatzarengatik ikatza ekoizten duten herrialdeetakoek baino % 50 gehiago ordaintzen dutela. Hori dela eta, zuzenketa bat proposatzen dut paragrafo honetarako. Proposatu nahi dut (i) puntuko 85 eta 86 lerroak honela geratzea:

«Mendebaldeko Europako ikatz baliabideak ekoiztea eta banatzea, dagokien herrialde guztien bidezko onurarako, bai eta bere energia elektrikoa hedatzea ere».

Ulertu dudanez, etorkizunerako asmoa da herrialde guztiek ikatza prezio berean erosteko aukera berdinak izatea, ikatz ekoizleak izan ala ez.

Daniel Serruys jn.:

Paragrafo honetako lehen esaldiak, «funtsezko industrietarako ekipamendu-programa komun bat ezartzea eta aplikatzea» aipatzen duenak, asebetetzen du jada Danimarkako ordezkaria. Neurriak elkarrekin hartuko direnez, interes guztiak defenda daitezke.

Hala ere, Danimarkako ordezkariak zuzenketa bat proposatu nahi badu, esaldi horren amaieran «Europako Estatu guztietarako bidezko banaketarekin» gehitzeko proposamena egingo nioke.

Vergnolle jn.:

Interpretazio desberdinak eragin ditzakeen puntu bat aipatu nahi nuke. Bigarren paragrafoa Mendebaldeko Europako ikatz-baliabideei buruzkoa da. Eta bosgarren paragrafoa Ruhrreko baliabideei buruzkoa da. Mendebaldeko Europako ikatz-baliabideen banaketak Ruhrreko ikatza ere barne hartu behar al du?

Hala bada, agian bosgarren paragrafoa kendu beharko genuke eta Europan ekoiztako ikatz guztia modu ekitatiboan banatuko dela esan.

Daniel Serruys jn.:

Arin erantzutearren, esan nahi nuke Ruhrreko baliabideez hitz egiten dugunean ez dugula ikatza bakarrik gogoan.

Vergnolle jn.:

Baina ikatza bere baliabideetako bat da.

Daniel Serruys jn.:

Ez, bigarren atalak energiaren bi alderdiak jorratzen ditu: ikatza eta elektrizitatea, baita komunikabideak ere, horiek gabe banaketa ez bailitzateke erreala izango. Horrek guztiak adostutako neurrien xede behar luke.

Bestalde, hirugarren atalak Ruhrreko baliabideak jorratzen ditu eta ikatza ekoizteaz gain, metalurgia-industria handia ere badu. Ez ditugu Ruhrreko baliabideak mugatu nahi, baina baliabide horiek iraganean izan duten erabilera eta estatu guztiek baliabide horiek baliatzeko duten eskubidea kontuan izanik, horien erabilerari buruzko akordioak egin behar dira.

Vergnolle jn.:

Baina baliabide horiek ikatza barne hartzen dute ala ez?

Daniel Serruys jn.:

Baliabide guztiak, ikatza barne. Ez dago loturarik bigarren eta hirugarren paragrafoen artean.

Vergnolle jn.:

Orduan bigarren atalak zehaztu beharko luke Europako ikatz-baliabideak banatuko direla, Ruhrrekoak izan ezik.

Lord Layton:

Ingeleseztako bertsioarekin zabiltzatenak harrituta egongo zarete eztabaida honekin. Barkamena eskatu behar dugu txosten hau egitean gertatutako hutsegite eta omisio batzuk direla eta. Idazkaritzari 9ak inguruan eman zitzaion eta gauza batzuk galdu egin dira. Horri dagokionez, komunikazioak koordinatu eta arrazionalizatu ondoren, hirugarren atal oso bat geratu da kanpoan:

«(iii) Ruhrreko baliabideak garatzeko eta erabiltzeko nazioarteko erregimen bat ezartzeko adostutako neurriak hartzea».

Jaso zenuten jatorrizko proposamenaren paragrafoa zertxobait aldatu dugu.

Daniel Serruys jn.:

eraz, atal honi egiten zaion zuzenketa bakarra «ustiatu eta banatzeko» hitzaren aurretik «modu ekitatiboan» hitzak gehitzea da.

Presidente jn.:

Bigarren paragrafoa bozkatzera deitzen dut.

(2. paragrafoa proposatu diren aldaketekin bozkatu eta onetsi da)

G. Hartz jn.:

Ezin naiz ados egon proposamenak soilik «Mendebaldeko Europako ikatz baliabideak ekoiztea eta bidezko moduan banatzea» esaten badu. «Bidezko moduan

banatzea» dioen zatiak kopuruari buruz hitz egiten du, ez prezioaz; hori dela eta, «Mendebaldeko Europako» hitzen ondoren «dagokien herrialde guztien bidezko onurarako» hitzak egotea nahi dut, eta uste dut hori oso garrantzitsua dela herrialde horientzat guztientzat.

Lord Layton:

Espero dut gauza gehiago gehitzen ez jarraitzea, ezta Ikatzaren Europako Batzordeari bere lana nola egin erakusten saiatzea ere, jarraibide osoak emanez, sekulako lana izango litzatekeelako. Espero dut horretan ez tematzea.

Presidente jn.:

Gure lanen fase honetan, gehiengo zabala biltzen duten proposamenak baino ezin ditut bozkatzera deitu. Ady jaunak (?) proposatutako azken hitzak eransteko adostasunik ez dagoenez, «modu ekitatiboan» hitzak gehituta bozkatuko dugu testua.

Gaston Tessier jn.:

Zalantza txiki bat dago zenbaiten buruan: «Mendebaldeko Europa» utzi edo «Europa» jarriko dugu besterik gabe?

Presidente jn.:

Komenigarritzat jo da «Mendebaldeko» hitza mantentzea, ikatzaren ekoizpena Mendebaldeko Europan kontzentratzen baita, egungo egoeran.

Daniel Serruys jn.:

Mendebaldeko Europa ez da Batasunaren muga bat. Mendebaldeko Europako zonaldearen egoera da garrantzitsuena. Adibidez, esan genezake:

«Mendebaldeko Europako zonaldean ikatz-baliabideak ustiatzeko eta banatzeko».

Mendebaldeko Europan dauden baliabideak dira. Gainerakoak ez dira eskuragarriak.

Vergnolle jn.:

Zergatik ez dugu «Europa Batua» jartzen, gure lanaren oinarria izanik?

Daniel Serruys jn.:

Onartzen dut «Europa Batua».

Presidente jn.:

Beraz, «Mendebaldeko Europa» hitzen ordeztu «Europa Batua» jarriko dugu.

(Onespen keinuak egiten dituzte)

Denok ulertu duzue bozkatzera deituko dugun testua?

(«Bai! Bai!» entzuten da)

Bigarren paragrafoa da, aurrerantzean hirugarrena izango dena. Eta bozkatu egingo dugu.

(Hirugarren paragrafo adostu-berria aho batez onetsi da)

Presidente jn.:

Testu frantseseko hirugarren paragrafoa laugarrena izango da aurrerantzean. Oraindik ez da inprimatu ingelesezko testuan.

Ahots Bat:

Hobe litzateke paragrafo hori hemendik ezabatu eta txosten politikoan txertatzea.

Presidente jn.:

Honako hau dio:

«4. (lehen 3.a) Ruhrreko baliabideak garatzeko eta erabiltzeko adostutako neurriak hartzea eta nazioarteko estatutu bat ezartzea».

Jef Last jn.:

Paragrafo honetan ebazpen politikoan baino askoz gehiago aurkitzen dugu. Hementxe dugu Alemaniako auziaren gakoa eta auzi horri ematen diogun erantzunaren arabera izango da Europa batuaren ideiak Alemaniako herriaren bihotzean eta herrialde horretako langileen eta gazteen bihotzean aurkituko duen erantzuna. Herri horren muturreko pobrezia hainbatetan harritu nau. Ez da Alemaniako ekonomia suspertuko, Ruhr ez bada Alemaniako lurraldetzat hartzen. Ez da Alemanian askatasunik izango Ruhrreko baliabideak ez badituzte alemaniarrek bideratzen.

Bertako gazteen artean bizi izan naiz eta izututa geratu naiz haien apatia egoera eta nazionalsozialismoan berriz erortzeko mehatxua ikusita. Badakit haien bihotztaupadei eusten dien itxaropen izpi bakarra Europa berri baten ideia dela, baina haien ahotsetan mesfidantza sentitu izan dut, gazte horiek honako hau galdetu didatenean: «Ez zineten ba faltsutzaile bihurtuko, ezta? Europa esanda, ez duzue gero Amerika esan nahiko? Zuen asmoa ez da bada, guri bertako baliabideak erauzi eta gizarte kapitalista edo estatubatuar bati ematea izango?».

Essenen igaro dut maiatza lehenengoz Ruhrreko langileen artean eta haien batzar handira joan nintzen. Ehunka kartel ikusi nituen Ruhr osoa alemaniarra izan zedin eskatzen. Batek ere ez zuen kontrakorik esaten. Ehunka meatzari alemaniarrekin hitz egin dut. Ez dute grina handiagoa sortzen dien gairik. Eta ez daude Ruhrren baliabideak nazioartekotzearen aurka, baina baldintza bakar baten truke: nazioartekotze hori bera Europako baliabide guztietara zabaltzea. Puntu horretan, langile gisa, erabat ados nago Alemaniako langileekin. Ez gara aparteko konponbideak bilatzeko elkartu hemen, Europarako konponbideak bilatzeko baizik. Sarreko, Luxemburgoko, Herbehereetako eta gure kolonietako baliabideak Ruhrrekoak bezain garrantzitsuak dira Europako ekonomiarentzat.

Horregatik eskatzen dugu hemen «Ruhrreko» hitzaren ordez «Europako» jartzea, edo paragrafo osoa baztertzeara, paragrafo hau horrela onartzea Alemaniako gazte eta langile klase osoa gure aurka jartzeko bidea izango litzateke eta.

(Txaloak)

Daniel Serruys jn.:

Jaunok, begien aurrean duzuen paragrafoaren esanahia erabat desitxuratu dela iruditzen zait. Gure asmoa ez da Ruhr Alemaniaren gainerako lurraldetik bereiziko lukeen ustiapen-metodoen kontrola ezartzea, eta, gure asmoa hori ez zela argi uzteko, gure hasierako proiektuan zetorren «kontrol» hitza beste formula batekin ordezkatu dugu: «Ruhrreko baliabideen garapena eta erabilera». Horrela, argi utzi nahi dugu ez dugula Alemaniako barruti honen jarduera konprimatu nahi, aitzitik, sustatu egin nahi dugu. Hori esanda, zuen arreta erakarri nahi nuke zuzenketa hone-tan, arindu egiten baititu egozten zizkigun asmoei buruz aurreko hizlariak adierazitako beldurrak.

Kontua ez da, inola ere, Alemaniako ekonomiari Ruhr eskualdea kendu eta gu hartaz jabetzea; baliabideak ahalik eta gehien ustiatzea da asmoa, Alemaniako eta Ruhrreko baliabideak barne hartuta, ekoizpena areagotu eta guztion onura bilatzeko. Horixe da paragrafo honen zentzua.

Baina zergatik ematen diogu tratu berezia Ruhr eskualdeari? Batetik Europaren mendebaldeko ingurua —Sarre, Belgikako meategiak eta Herbehereetako meategi

batzuk barne hartzen dituen—, Europa konpontzeko funtsezko elementutzat jo delako, eta, bestetik, Ruhrrek ikatz-baliabideak izatetik haratago, iraganean erabilerara okerra eman zaien eraldaketa metalurgiko eta mekanikorako bitartekoak ere badituelako. Horri dagokionez, adierazi nahi nuke, baterako kudeaketak erabilera eta garapen baketsura jotzen duela, eta hori Alemania demokratikoarentzat berarentzat bezain baliotsua dela Europako gainerako herrialdeentzat eta zentzu horretan idatzi dugu paragrafo hau.

Ruhr Europako bonba atomiko moduko bat izan da guretzat, zoritxarrez! Naturaren abantailak jaso dituen eta Alemaniaren adimenak indartu duen eskualde hau Alemaniaren politika erasokorraren tresna izateaz gain, finantzen ikuspegitik, esan daiteke —eta honetan arreta jartzea nahi nuke— erasoak finantzatzeko bidea izan dela Alemaniarentzat.

Ruhr eskualdeko zerga-ahalmena Alemaniako gainerakoekin alderatuz gero, nabari da Ruhrren ordaindutako zergen soberakinak elikatu duela Alemaniaren aurrekontu militarra. Hori da arriskua. Arrisku hori geldiarazi nahi dugu, besterik ez, eta Europarentzat ahalik eta baketsuena eta era berean emankorrena izango den erabilerara baieztatu nahi dugu nahiz eta eskualde hori, zoritxarrez, desordena politikoko elementua izan zen Europarentzat iraganean.

Eta esango diguzue gai hori politikoa dela. Baina ez, izan ere, arazo ekonomikoa behar bezala konpontzen badugu, Europako herrialde guztiak, edozein direlarik ere, lehengoratzten laguntzeko sentimendua txertatzen badugu eskualde boteretsu eta aberats horretan, Estatu batentzat edo bestearentzat onura berezirik gabe; Alemania ahalik eta azkarren arintzeko zeregin horretan, Europako bakeari ahalik eta berme handiena ematen ari gatzazkio.

Horixe da sentitzen duguna. Puntu hori argitu nahi nuen, ordezkari alemaniarrek ez dezaten artikulua honen inspirazioa gaizki ulertu, ez haren ikuspuntu geografikotik, ez politikotik, ez eta ekonomikotik ere.

Gure lankideei azalpen hori zor nien, eta, aldi berean, zalantzarik gabe diot gure ustetan ere, ezinezkoa izango dela Europa berrezartzea alemaniarren bihotzean itxaropena piztea lortzen ez badugu. Konponbidea lortzeko badira garatu nahi ditugun aukerak, eta, Alemaniari emango diogun laguntzaren bidez, herrialde horren eta Europa osoaren garapen baketsua bermatu nahi dugu. Uste dut denok bat eginda egongo garela asmo horretan.

Petersen jn.:

Atzo artikulua hori baztertzeko eskatu nuen, Europako lankidetzaren mesedetan. Uste dut horri buruz esan beharreko guztia aurreko bi artikuluetan esaten dela, ikatzaren erabilera hobeaz, elektrizitateaz eta komunikazio beharrez hitz egiten du-

ten horietan. Gaur berriro eskatzen dizuet Ruhrri buruzko artikulua berezia ez sartzeko. Ziur nago artikulua hori sartzeak ez liokela mesederik egingo Europako lankidetzari.

A. Coppe jn.:

Klausula hori Ekonomia Batzordeari baino Politika Batzordeari dagokiola pentsatzen jarraitzen dut, eta damu zait puntu hori hemen alborapen bidez sartzen saiatzea. Gaiaren mamari dagokionez, batzarrari kontrako botoa emateko eskatzen diot, proposamena Europako Federazio baten espirituaren kontrakoa baita erabat.

(Txaloak)

Jaques Rueff jn.:

Aurreko hizlari ohoragarriaren iritzi berekoa naiz eta artikulua hori zuzenean ezabatzeko eskatzen dut. Politika Batzordeko auzia da, ez Ekonomia Batzordekoa.

Ahots Bat:

Ez gara bake-ituna eztabaidatzera etorri, Europa batzearen egungo baldintzak eztabaidatzera baizik. Baina egoerak Ekonomia Batzordea Ruhrreko ikatzaz ardurtzera bultzatu du, eta, beraz, artikulua dagoen bezala bozkatzeko eskatzen dut.

Lataste jn.:

Jaun-andreok, Serruys jaunaren iruzkinak oso baliotsuak dira, baina Batzordeari ohartarazi nahi nioke, aurreko hizlari batek esan duenez, gure Batzordea Europarako estatutu ekonomiko bat antolatzearen arduraduna dela. Estatutu honek zuzenbide gaiak planteatuko ditu. Gure ustetan ezin dugu arratsalde honetan hizpide dugun klausularen gisakorik bertan sartu; izan ere, gure kide alemaniarrek eskubide osoa dute Ruhrreko meatze-arroaren auzia aldarrikatzeko, eta, klausula hori onartu nahi badugu, estatutu politikoan sartu beharko da, eta esango nuke klausula osagarri gisa sartu beharko litzatekeela, ez baita aldi baterako neurria.

Lord Layton:

Lehenik eta behin, esan nahi dut atzo gai hau aipatu nuenean, agian ez niola zor zaiona aitortu Petersen jaunari. Aurkeztu zuen zuzenketa Alemaniari buruzko zuzenketa orokor bat zen; nik banekien, eta bertan zeundetenok ere uste dut bazenkitela Politika Batzordea gai hori eztabaidatzen ari zela, eta ez zela proposa hemen jorratzea.

Klausula hori sartzeari dagokionez, Serruys jaunak adierazi du ez dela kontrol edo erregimen politiko bati buruzkoa, baizik eta Ruhrreko baliabideei buruzkoa. Pertsonalki, beti esan izan dut argi eta garbi, eta behin eta berriz esan dut Europa berrian Renania osoa estrategia orokorraren baitan sartu behar dela. Izan ere, iraganean hala izan da, baina onartu behar dugu Ruhrreko defentsa arazoak direla medio, zalantzarik gabe kontrolpean egongo dela hainbat urtez, gerra potentzialaren ikuspegitik.

Adierazpena epe labur baterako berehalako premiei buruzkoa da eta, nire ustez, Ruhrreko baliabideak nazioartekotzea berehalako lehen urrats gisa ulertuko nuke, Europa osorako diseinatzen ari garen programan txertatuko litzatekeena, industria astun guztiez arduratuko baikara. Pertsonalki, ezin dut pentsatu mendebaldeko batasuna arrakastaz garatuko denik nolabaiteko ordena egon arte, bai Mendebaldeko Europako bost industria astunetan, bai Ruhrrean. Premiazkoa iruditzen zitzaidan Ruhrreko erregimena lehenbailehen nazioarteko esparrura eramatea, eta ez uztea, nagusiki eta batez ere, agintari okupatzaileen eskutan. Horregatik agertu naiz, pertsonalki, txostenean klausula hori mantentzearen alde.

Daniel Serruys jn.:

Gure asmoa argi gera dadin, honako hitz hauek gehitu nahi nituzke paragrafoaren amaieran.

Testuak dio: «Ruhrreko baliabideak garatzeko eta erabiltzeko adostutako neurriak hartzea eta nazioarteko estatutu bat ezartzea». Eta nik «Alemaniaren eta Europa batuko gainerako herrialdeen interes komunaren alde» gehitu nahi nuke.

Presidente jn.:

Argi dago batzarrean bi joera daudela. Serruys jaunak proposamen bat egin berri du, ikuspuntuak bateratzeko asmoz. Argi eta garbi ulertu al duzue neurria Alemaniaren eta Europa batuko gainerako herrialdeen intereserako proposatzen dela?

Uste dut paragrafoa bozkatzera jo dezakegula, testuaren egileen asmoak argitzen dituen esaldi hori gehituta.

Christian Monnier jn.:

Orain arte eztabaida argia izan dugu. Hainbat joera sortu dira. Eta gure batzordearen intereserako, beharrezkoa da hartuko dugun erabakia aztertzea. Bozkatuko dugun atalak Ruhrreko baliabideen garapenari buruzko erabaki bat hartzera behartzen gaitu une honetan. Serruys jaunak proposatutako hitzak gehituta ere, Ruhrreko arazoaren irtenbide politiko bat aurreratzen ari gara. Baina, ez dut uste jarrera bat hartu ahal izango dugunik orain, Ruhrreko egoera politikoa ebatzi aurretik.

Beraz, atal hau testutik atera eta Politika Batzordearen esku uzteko eskatzen dut.

(Txaloak)

Lataste jn.:

Ohartarazi nahi nuke antzeko proposamen bat egin zitzaiola Politika Batzordeari, Alemaniarako organo bereziak sortzeari buruz, eta proposamen hori atzera bota zuela. Ez genuke kontraesanetan jarri behar erabaki honekin.

Hainbat Ahots:

Ez zen onartu.

Presidente jn.:

Belgikarrek eta hainbat Danimarkarrek proposatuta, Politika Batzordeak harremanetarako batzorde bat sortzea erabaki du, Alemania Europan integratzeak ekarriko lituzkeen arazo guztiak aztertzeko.

Bob Edwards jn.:

Kontuan hartuta Politika Batzordeak dagoeneko erabaki bat hartu duela Ruhrreko ikatzari buruzko klausulari dagokionez, ez al litzateke gomendagarria Politika Batzordearen testua ikustea, bi proposamen kontraesankor izan ez ditzagun?

Daniel Serruys jn.:

Ezarri ezinezko datetara eramango ez gaituen neurri bat hartzeko asmoa nuen; izan ere, Politika Batzordeak erabakirik hartu ez badu, oso zaila izango da zer pentsatzen duen jakitea, isiltasuna baita guri transmititzen diguna. Orduan, zer egin dezakegu? Bereziki kezkatzen gaituzten arazoak biltzeko 4. atal bat sortzea pentsatu dugu, arazo horiek orain erabaki bat hartzeko nahikoa heldutasun ez dutela uste badugu. Gure ondorengo organoari gai hori arazo ekonomiko gisa azter dezala eska diezaiogegu, Politika Batzordearen jarraipena izango den organoarekin harremanetan, horrela ondo hausnartutako konponbide batera iritsi ahal izateko.

Presidente jn.:

Serruys jaunak egin berri duen proposamena beste batzuetan egin diren iradokizunen ildotik doa. Eta gaia hemen uzteko proposatzen dut eta paragrafoa Biltzarrari gerora puntu batzuk aztertzen jarraitzeko gonbita egiten diogun ebazpenaren atal horretan txertatuko genuke.

Lord Layton:

Ulertzen da txosteneko 4. ataleko adierazpenak, dagoen bezala, Belgikako ordezkariak iradokitako hitzak dituela:

«Mendebaldeko Alemaniako ekonomia Europakoarekin integratzeko metodo bat aztertzea».

Presidente jn.:

Iradokizun hori onartzea proposatzen dut orain. Atsedean tartean doituko dugu testua. Behin betiko testua irakurriko dugu gure aurkezpenaren zati honetara iristen garenean.

(Proposamena bozkatu eta onetsi egin da)

Presidente jn.:

Orain «Lana» atalari helduko diogu.

Gaston Tessier jn.:

Testu honetan lanari buruzko hiru paragrafo garrantzitsu sartu dira. Nire ustez hori ez da hasiera baino. Lehenik, eta zuzenketarik proposatu gabe, Lanaren Nazioarteko Erakundearen iraganeko, oraingo eta etorkizuneko jardueri buruz egin dudana aipamena aktan jasotzea nahiko nuke.

Jarraian lankide batzuekin adostutako aldaketa batzuk iradokitzen ditut lehen paragrafoan.

Hasteko 102. lerroko, «langileak» epitetoa kentzeko proposatzen dut, eta honela uzteko «kategoria guztietako Europako biztanleen bizi-maila, bereziki nekazariena, lanbide intelektualetako langileena...».

103. lerroan, «ekoizpena handitu dezaketen neurri guztiak aplikatuz bereziki» gehitzeko proposatzen dut, izan ere Frantzia behintzat, prezioak jaisteko ekintza-
ren bat egin daitekeela sinesten jarraitzen dugu.

Eta lehen paragrafo hori bere horretan uztea nahi dugu. Ekoizpena «sistematikoki» handitzearen ideia nahikoa errepikakorra iruditzen zaigu lehenengo paragrafoan, eta giza ahalegina gehiegi areagotu beharraren premia ematen du.

Raoul Dautry jn.:

Aurreko hizlaria baino apur bat zorrotzagoa naiz artikulu honekin. Langile masen aurrean itxura txarra emango dugu, baldin eta, Ekonomia eta Gizarte Batzor-

dearen ebazpen proiektu batean, langileen bizi-maila ahalik eta gehien hobetzeko, «ekoizpena handitu dezaketen neurri guztiak aplikatzera» eta «herrialdeetako ekonomia eta gizarte erakunde profesionalak ekoizpena are gehiago handitzeko bitartekoak aztertzeraz gonbidatzera» mugatzen bagara.

Txosten honetan ez da neurri sozialik aipatzen, eta harrigarria da bizi-mailaren zati garrantzitsu bat, hau da, etxebizitza eta hirigintza, jorratzen duten artikuluak alde batera utzi izana. Ez dago haien arrastorik.

Daniel Serruys jn.:

Eskerrak eman nahi dizkiot Tessier jaunari bere ikuspuntuei erantzuteko egin dugun ahalegina onartzeagatik. Eta gaineratu nahi diot, 4. ataleko, 7. paragrafoak berak planteatutako puntuetako bat jorratzen duela, baina idazketa batzordean ez dugula lortu irtenbide egokirik aurkitzea. Laneko ordainsariak parekatzearen auziaz ari naiz. 7. puntuak gaia aipatzen du, baina batzorde berezi batera bidaliko da ziurrenik. Ondorioz, hemen txertatu ditugun hiru puntuez gain, laugarren puntu bat ere planteatzen dugu, errendimendu berean, giza lanaren ordainketa berdintzeko aukera aztertzea, alegia.

Oso kontuzko gaia iruditzen zaigu, konplexutasun handikoa, eta batzorde berezi batera bidaltzeko gorde dugu, lan-baldintzak aztertzeko sortuko den batzorde batera, ziurrenik.

Bada, antza, Tessier jauna erabat harritu duen eta Dautry jaunari gustatu ez zaion gai bat, herrialde ezberdinetako erakunde profesional, ekonomiko eta sozialak ekoizpena are gehiago handitzeko bitartekoak aztertzeraz gonbidatzeaz buruzkoa.

Ez zait gehiegi gustatzen «ekoizpena are gehiago handitzea» esamoldea. Idazlumenetik ihes egin die azkar lan egin behar izan duten idazleei. Baina azpian Perrin jauna bereziki kezkatzen zuen gai bat dago. Honako hau aipatu du:

«Ekoizpenaren igoeraren ondorioz sortuko den bizi-maila igotzeko era guztietako neurriak har ditzatela eskatzen diezue gobernuei, horrek prezioen jaitsiera ekarri beharko lukeela pentsatuz. Baina badira beste baliabide tekniko batzuk; ekipamendu hobeari errendimendu handiagoa ateratzea espero daiteke, adibidez. Denok dakigu gure tailerretatik jasotzen ditugun aholkuak bereziki baliotsuak direla, eta ekoizpena handitzeko bitartekoak biderkatzeko langileen eta zuzendarien arteko nolabaiteko lankidetzaz antolatzeak ez du inolara ere giza ahalegina handitzea esan nahi, ahalegin horri gehitutako zerbait izaten da gehienetan».

Esaldi hori langile klasearentzako pizgarri izan beharrean, susmo txarraren eragile bada, ez dut inolako arazorik ikusten hura ezabatzeko. Horrela, Tessier jaunaren proposamenak onar ditzakegu. Honekin, proposatu dudaz testuaren jatorria erakustea zen nire asmoa.

Gaston Tessier jn.:

Txostengile jaunari iradokizun bat egin nahi nioke. Honako hau idatz genezake: «ekoizpena arrazionalizatzeko eta gizarteko baldintzak hobetzeko bideak aztertu».

Alric jn.:

Idazkerari buruzko iruzkin bat egin nahi nuke. Ados nago Serruys jaunarekin, baina artikulua azken idazketa apur bat arindu daitekeela iruditzen zait. Horrela amai genezake:

«... ekoizpena handitu dezakeen neurri ororen aplikazioa aztertzea eta herrialde ezberdinetako erakunde profesional, ekonomiko eta sozialak hori egiteko bideak aztertzea gonbidatzea».

Bada oinarrizko beste ideia bat ere, Serruys jaunak egindako ohartarazpenarekin bat datorrena, ekoizpena handitzeak ez duela zertan gizonen esfortzua areagotu behar aipatu duenean. Eta lastima da Biltzar honetan asmakuntzaren gaia landu ez izana. Ez dut uste prozesuen xehetasunetan sartu behar denik, baina poztuko nintzateke nonbait Serruys jaunak zeharka aipatu duen asmakuntza-fenomenoaren garrantzia denok ikusi dugula adieraziko balitz. Ea badagoen aukerarik, gobernu eta erakundeei baliabideak eta abar aztertzeko eskatzen diegunean, bereziki, asmakuntzaren estatutuaren berrikuntza aztertzea gonbidatzeko, Europa batu baten esparruan.

Rene l'Huillier jn.:

Esan behar dut hainbat paragraforen idazkerak, lehenengo paragrafoarenak bereziki, ez gaituela asebetetzen, izan ere langileen bizi-maila igotzeaz hitz egiten du, igotze hori erabat ekoizpena handitzearen mende utziz.

Horrela berehala aitortzen ariko ginateke ezinezkoa dela, egungo ekoizpen-baldintzetan, langileen bizi-maila inola ere igotzea, lan-bolumena handituta ez bada. Baina ez gara iritzi horretakoak. Gure ustetan, hainbat gizarte-geruza, bereziki banaketa-zirkuituetan eta zenbait industria-ataletan parte hartzen dutenak, ez daude soldatapeko langileen egoera berean, eta errenta nazionalaren banaketa bidezkoagoa egingo balitz, langileen bizi-maila igotzea posible izango litzateke.

Ez gara ilargiaren argitan bizi; ongi dakigu langileek bizi-maila duina lortzeko ekoizpena handitzea ezinbestekoa izango dela, baina testuari banaketa-zirkuituaren etekinak mugatzeko beharra azpimarratzen duen esaldi bat gehitzea gustatuko litzai guke lehenik, hau da, banaketari gordetako zatia murriztu nahi dugu, banaketa hori arrazionaltasun handiagoz antolatzeko; eta bigarrenik, errenta nazionalaren banaketa bidezkoagoa eskatzen duen esaldi bat gehitzea nahi dugu. Ez dugu hori testua ones-

teko berezko baldintzatatzat jotzen, baina ezin dugu onartu errenta nazionalaren banaketa gaur egun modu ekitatiboan egiten denik.

Weber and.:

Nire aurreko hizlariak zehazki azaldu du nik proposatutako zuzenketa, ekoizpena handitzeari eta banaketa bidezkoagoa eta «hobea» ziurtatzeari buruzkoa. Nik, batez ere, egun finkoetan, ordu jakin batzuetan eta leku jakin batzuetan hornidura bilatzera behartuta egoteak herritarrei eragiten dizkien zailtasunak ditut gogoan, eta horrek eragiten duen denbora galtzea eta neke nabarmena.

Bestalde, buruaskiak diren eskualde askotan, uztetako soberakinak beste modu batera erre edo suntsitzeaz dihardute orain, antza, soberakin hori baldintza onetan merkaturatzen ez dela eta. Horregatik zuzenketa onartu egin behar dela uste dut.

Leenhardt jn.:

Gure lankide L'Huillier jaunaren zuzenketa babestu nahi nuke, azpimarratuz Batzordearen testuak langileen zailtasunetara jotzen duela eta Politika Batzordearen testuarekiko atzerapauso bat markatzen duela eta bertako 6. orrialdeko hitz gutxi batzuk irakurtzeko baimena eskatzen dut:

«Langileek izan behar dute Europako erakundearen lehen onuradunak; Europa batu batek baino ezin dezake bizi-maila oro har igo, horretarako enplegu eta ordainketa aukerak zabalduz».

Daniel Serruys jn.:

Hori ez da Politika Batzordearen testua, Ekonomia Batzordeak aurkeztutako txostenekoa baizik.

Moreau-Neret jn.:

Nahi bera dugu: bertako biztanleen bizi-maila hobetzea, alegia. Hori lortzeko baliabideetako bat erakunde profesionalen, ekonomikoen eta sozialen ikasketak bateratzea dela iruditzen zaigu. Eta lanaren eta gai jakin batzuen buru direnen etengabeko lankidetzaren bidez lor dezakegu emaitza benetan eraginkorra. Helburu berberak ditugula ikusirik, elkarrekin jardun behar dugula esan behar dugu argi eta elkarrekin lan egiten duten profesionalen, langileen, enpresaburuen zein teknikarien erakundeei ekoizpena handitzeko eta herritarren zailtasunak murrizteko deia egin behar diegu.

Horregatik, ados gaude Tessier jaunak proposatutako bi zuzenketekin.

Daniel Serruys jn.:

Leenhardt jaunak guk idatzi dugun Ekonomia Batzordearen txosteneko testua aipatu du lehen, eta bere osotasunean mantentzen dugun doktrina batekin atzera egiten ari ginela iradoki du, bestek lortutako aurrerapenekin kontraesanean jarri nahian. Ez dut ulertzen.

Esan berri den horri dagokionez, bada ongi aztertu behar dugun gauza bat: banaketaren kontua, alegia. Puntu hau bi modutan aurkeztu da. Eta ideia ongi itzuli behar da. Ni neu «ekoizpena handitu dezaketen neurri guztiak aplikatuz eta banaketa arrazionalizatuz» idaztearen aldekoa naiz.

Bestalde, Perrin eta Moreau-Neret jaunek informazio-iturri baliagarri gisa identifikatu dituzten erakunde profesionalei, ekonomikoei eta sozialei dagokienez, honako hau adierazienez: «eta herrialde ezberdinetako erakunde sozial eta profesionalak gonbidatzen ditugu, elkarrekin egindako azterlan baten bidez, arazo horiek konpontzeko ekarpen baliotsua egin dezaten».

Langileen egoera hobetzeko errenta nazionala erabiltzeko ideari dagokionez, oso eztabaida interesgarria sortzen ari gara hemen. «Europa sortzerakoan ageri den kezka nagusia langile guztien zortea arindu eta hobetzea da» idatzi genuen ekonomia txostenean eta ez dugu ideia horri uko egiteko asmorik.

Baina langileen bizi-maila hobetzeko errenta nazionalera jotzen badugu, hau da, lanaren produktua birbanatzera jotzen badugu, aurre egin beharreko gairik zailena planteatuko dugu. Utz iezadazue berehala zenbaki batzuk ematen.

1913an, Frantziako errenta nazionala 38.000 milioi errekoa zen. 1930eko hamarkadan, 4/5eko devaluazioa izan arren, 49.000 milioi urrera igo zen. Zergatik? Askoz gehiago ekoiztu zelako: ekoizpena % 40 handitu zen eta Estatuaren gastuak hain baxuak ziren, non Ogasun ministro harropuz batek, Chéron jaunak, soberako baliabideak zeudela jakinarazteko akatsa egin zuen eta hortik aurrera mundu guztiak eskatu zituen baliabideok.

1930etik aurrera, nahikoa izan zen langileei, zerbitzu publikoei eta abarrei ordainketak egiteko errenta nazionaletik hartzea, 1936an Estatuaren aurrekontua okertu, eta errenta nazionala 49.000 milioitik urretik 21.000 milioi urrera jaisteko, erdia baino gutxiagora, alegia. Beraz, oso zuhurrak izan behar dugu auzi horretan. Nahiago nuke gai hori hemen ez planteatzea edo, planteatu behar bada, beharrezko azterketa-elementu guztiekin planteatzea. Hori kontuan izanik, azken puntu hori ere, 4. paragrafoan osatzeko eskatzen dizuegun batzorde berezira bidaltzea proposatzen dut.

Horrela denok asebeteko gaituen irtenbidea lortuko dugu banaketari dagokionez. Erakunde profesionalei dagokienez, eskain dezaketenera mugatu beharko lukete. Errenta nazionalaren auzia, ordea, horrek dakartzan finantza-arazoekin lotzeko eskatzen dut.

A. Coppe jn.:

Banaketaren kontzeptua txertatu behar dela uste dut oraindik ere... - «hobe» hitza erabili nahi ez bada, «bidezko» esan genezake.

Langileen bizi-maila bi elementuren arabera da: lehenik eta behin, soldata, eta, bigarrenik, errenta nazionalaren banaketa orokorra.

Traketsa litzateke azken puntu hori baztertzea. Argi dago herrialde batzuetan errenta nazionala askoz hobeto banatzen dela beste batzuetan baino. Ildo horretan, zenbait neurri hartu behar dira, eta tamalgarria litzateke hasieratik langileen bizi-maila hobetzeko ekoizpena handitu baino ez dugula egingo adieraztea; beraz, denok ados jar gaitezten, «errenta nazionalaren banaketa ekitatiboa» idaztea proposatzen dut.

Rene l'Huillier jn.:

Sortu den nahasmen bat agertu nahi nuke; errenta nazionalen esku hartzen duten elementu batzuei buruz hitz egin dugu. Eta errenta hori ebaluatzen dugun unean bertan, bere aberastasun erlatiboaz jabetzen gara. Baina errenta hori handia zein murriztagoa izan, badago hura modu bidezkoagoan banatzeko modurik.

Hori da arazoa. Banaketa bidezkoagoa eskatzearen arrazoa da —eta gustatuko litzazuke hori testuan adieraztea eta horren inguruan bozkatzeko eskatzea—, gure eztabaidetan interesa duten, eta gerraren ondorioak eta hark eragindako suntsipena beste ezein gizarte-kategoriak baino gehiago pairatzen duten langileek eskubidea dutela, hainbat gizon Europa berreraikitze biltzen diren unean, haiek zaintzeko eskatzeko eta horretarako, ekonomia eta gizarte gaietako txostenean justizia gehiago lortzeko erabaki sendoa hartu dugu.

Hau ez da eztabaida teknikoetarako lekua. «Banaketa bidezkoago batek» beste modu batera egiten den banaketa bat esan nahi du, momentuz, banatzen ari garen horren tamaina ebaluatu behar izan gabe.

Lord Layton:

Espero dut, lagunok, gai honekin presio handiegirik ez egitea. Ez gara filosofia orokor bat edo ekonomiari buruzko adierazpen orokor bat egiten ari. Denok nahi dugu soldatak igotzea, jakina. Hau ez da ekonomiari buruzko tesi bat, baizik eta Europa batu batean berehala egin nahi dugunari buruzko proposamen praktikoa. Alderdi guztietako jendea dugu hemen, eta ados dauden gauzetan jarri nahi dugu arreta. Ezingo dugu Europa batu, baldin eta hemen, Hagan, bat egitea lortzen ez badugu. Nire ustez, txosten honek gaitik pixka bat ateratzeko joera izan du, berehala egingarriak ez diren gaiak ekarri baitira idazpuru honetara. Halaber, gobernuak ez dute gaitasunik gai horien inguruan elkarrekin zerbait egiteko etorkizun hurbilean.

Ekoizpena berreskuratzeko zenbait alderdi planifikatzeko bat egin dezaketela uste dugu, baina ez dakit bat egingo ote duten soldaten gaian esku hartzeko eta soldatak, oro har, errenta nazionalaren arabera igotzeko. Oraingoz ez dugu aurreikusten.

Jakina, guztiok sakon sentitzen dugu gaia eta asko pentsatzen dugu horretan, baina manifestu hau argitaratzen badugu, gobernuek hemen eta orain egitea nahi dugunari buruz eta gobernuen jarduna zer ildotan bideratu nahi dugun adieraziz, eta horren arabera jokatzeko ez badugu, Europa ziurgabetasunez beteta egongo da hemen gauden guztiok dugun eta nahi dugun gogo bizia izateko. Beraz, Jainkoaren, bildu dezagun gogoia honetan. Gogoratu atzo Edwards jaunak esan zuena: jar dezagun arreta ados gauden gauzetan eta utz ditzagun lotuta. Egia da, azken hizlariak esan bezala, soldaten eta mozkinen arteko banaketa hobetzeko aukeraren bat egon daitekeela, baina zuen inguruari begiratzen diozuen zuetako zenbatek jar dezakezue zalantzan, Europa gaur ikusita, jasaten ari garena? Gaur egun nazioartean hain egoera ahulean egoteko arrazoia ekoizpen maila txikiak dira. Pastel nîmiño bat banatzeko moduz hitz egiteak ez du zerikusirik Europako Biltzar honen helburu nagusiarekin, eta espero dut hori gogoan izatea. Espero dut, halaber, soldaten eta mozkinen banaketaz hitz egiten hasteko proposamenarekin ez tematzea.

Presidente jn.:

Nekeza da ordu berantiar hauetan testu bat idaztea. Gainera, batzarra erabat zatitzen duten zuzenketak alde batera uztea erabaki dugu. Orain, aurkeztu diren ideien artean, batzarraren gehiengoarentzat onargarriak direnak identifikatzen saiatu nahi nuke. Badira ia denon adostasuna dutela diruditen puntu batzuk.

Lehenik eta behin, badirudi denok bat gatzela ekoizpena handitzeko neurriak hartzea masen bizi-maila igotzeko metodoetako bat besterik ez dela diogunean.

Rene l'Huillier jn.:

Orduan, esan dezagun horrela.

Presidente jn.:

Denok ados egongo garen ideien bila nabil orain.

Domec jn.:

Lord Layton kexatu egin da testua astunegia dela eta. Beharrezkoak ez diren errepikapenak kenduta, atsegin emango diogu. Paragrafo honetan bada bat: «ekoizpena handitzea» errepikatu egiten da bi lerroko aldean.

Vergnolle jn.:

Hori kentzeko proposatu da.

Domec jn.:

Besterik gabe esan genezake: «bitarteko egoki guztien bidez ekoizpena handitzea eta kontsumoa areagotzea».

Presidente jn.:

Hona hemen Tessier jaunak proposatzen duen testua, zuei aurkeztutakoa ordezkaturiko lukeena. Testu honek gehiengoaren adostasuna izan lezake. L'Huillier jaunak ere onartuko luke?

Rene l'Huillier jn.:

Bai! Adostasuna duen testu bat da.

Presidente jn.:

Utz iezadazue testua irakurtzen: «Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzeraz gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta errenta nazionalaren bidezko banaketa prestatuz».

Badirudi Tessier jaunaren testuak laburtzen saiatu naizen ideiak biltzen dituela, eta frantsesez irakurriko dut. (Presidenteak testua frantsesez irakurtzen du). Orain, ingelesera itzuliko dut: Honela geraturiko litzateke:

«Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzeraz gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta errenta nazionalaren bidezko banaketa prestatuz».

Lord Layton:

Zer esan nahi du «bidezko banaketa prestatzeak»?

Vergnolle jn.:

Nik sinpleagoa den honako idazketa hau proposatuko nuke, «mailarik gorenera igotzea» hitzen ondoren: «besteak beste, ekoizpena handitu eta banaketa arrazionali-

zatu dezaketen neurri guztiak aplikatuz». Gero, esaldiak aurrera jarraituko luke: «eta herrialde ezberdinetako...».

Horrela, bi lerro geroago «ekoizpen» hitza errepikatzea saihestuko litzateke.

Gaston Tessier jn.:

Ez dut sekula buruzaletasun handiegirik izan egile gisa, baina behingoagatik, nire idazketa ona dela uste dut.

Jacques Lacour-Gayet jn.:

Nik honako hau proposatzen dut: «Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, langileen ekoizpena eta erosahalmena areagotu dezaketen neurri guztiak aplikatuz».

Uste dut formulazio honek gure kezka guztiak bildu eta laburra izatearen dohaina duela. Oro har, gure testuak luzeegiak dira. Testu errazak eta argiak behar ditugu.

Lord Layton:

Ingeleseko testuak gobernuek hartu beharreko «aipatutako neurriak» aipatzen ditu. «Aipatutako» hori funtsezkoa da paragrafo honetan. Hiru neurri multzo daude: merkataritzakoak, monetarekin lotutakoak eta ekoizpenean zuenean esku hartzearekin lotutakoak.

Gaston Tessier jn.:

Uste dut gaizki ulertu bat egon dela, agian itzulpenerako zailtasun baten ondorioz.

Paragrafo honetan, gobernuen esku-hartzeaz ari gara, noski. Baina gobernuek elkarrekin profesionali, ekonomikoei eta sozialei esku hartzeko gonbidapena egiteaz ere bai. Hori ez da kontraesankorra.

Presidente jn.:

Horiek horrela, honako idazketa hau proposatzen dut:

«Europako langileen bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, hemen aipatutako neurriak aplikatuz...».

Horrek Lord Laytonen kezkei erantzungo lioke. Eta gero:

«eta herrialde desberdinetako erakunde ekonomiko eta sozial profesionalak masen bizi-maila etengabe hobe dezaketen arrazoi guztiak elkarrekin aztertzea gonbidatzea...»

(Askotariko mugimenduak)

Rene l'Huillier jn.:

Presidente jauna, ulertzen ditut botoen gehiengo zabala lortzeko egin dituzun adiskidetze-ahaleginak. Baina puntu honetan aurkitzen dugun erresistentziak harritu egiten nau. Langileen alde egitea erabakitzen badugu, onartu behar dugu zenbait lekutan errenta nazionala bidegabeki banatzen dela. Eta hori ebazpenean jasotzea nahi dugu.

S.P. Chambers jn.:

Azaldu berri dena, iruditzen zait, lehenago ere azaldu dela. Lord Laytonek azaldu duen bezala, ikuspuntuarekiko begikotasun handia dagoen arren, berak eta gutako askok sentitzen dugu hau ez dela sentimendu horiek adierazteko leku egokia. Uste dut zuk iradoki duzun konpromisoa, presidente jauna, onargarria dela bi ikuspegi-tarako, eta orain bilerari aurkeztea proposatzen dut, gehiago eztabaidatu gabe.

Domec jn.:

Serruys jaunak testuak ez duela asetzen eta aldatzeko prest dagoela esan du. Bere iritzia ematea nahi nuke.

Daniel Serruys jn.:

Bi puntutan ados gaude.

Batetik, ados gaude ekoizpena handitzeko erosteko ahalmena handitzeko behar-rekin, horrek ondasunen ugartasuna dakarrela jakinik.

Bestetik, ados gaude ekoizpena arrazionalizatzeko behar-rekin ere, banaketan gertatzen diren nahasmenek prezio altuak mantentzen dituztelako.

Azken puntu batean dauzkagu zalantzak, oztopo gehiegi planteatuko lituzkeela eta; ez dugu uste ideia faltsuetan oinarritzen denik, baina ideia horiek goiztiarrak izan daitezke. Errenta nazionalaren banaketaz ari naiz. Lehenik eta behin, ez da errenta nazionala kontuan hartu behar den bakarra. Haratago joan beharko genuke, eskuratutako aberastasunaren zergak aztertuz, adibidez. Baina ez dut uste, une honetan, arazo horri irtenbiderik aurki diezaiokegunik.

Aitzitik, egin dezakeguna L'Huillier jaunak planteatutako auzia 4. zatira atzeratzea da, adibidez, baina ez gai orokor gisa. Langileen erosahalmena hobetzeko sindikatu profesionalai, ekonomikoei eta sozialei eskatzen diegun azterketak alderdi finantzario bat du. Biltzarrak funtsezko gai horretan ahaleginak egiteko eska diezaioke aurrerantzean bere egitekoarekin jarraitzeko izendatuko duen batzordeari, gai hori alde batera gera ez dadin. Baina, berriro diot, ez dudala uste hemen heldu ahal izango diogunik.

Horixe da proposatzen dizuedan adiskidetze-irtenbidea.

Gaston Tessier jn.:

Horixe proposatzen dugu gure testuan.

S.P. Chambers jn.:

Zuzenketa bozkatzea proposatzen dut.

Presidente jn.:

Ahalegin handiak egin ditugu atzoko eta gaurko egunetan, hala, ahalegin bat gehiago eskatzen dizuet, ahobatezkotasuna lortu ahal izan dezagun. Azken ahalegina izango da.

(Frantsesez jarraitzen du)

Ahalegin handia egin dugu, azken 24 orduetan bereziki, alderdi sozialaren inguruko kezkak dituzten ordezkariak asetzeko. Azken ahalegina egin nahi nuke amore eman eta testua bozkatu aurretik.

Serruys jaunak aukera bat proposatu berri du. Vergnolle jaunak eta beste hizlari batzuek uko egiten diote ustez errenta nazionala banatzeko ideia zehazki adierazteari, erabat baztertu gabe, noski. Serruys jauna eta beste hizlari batzuk prest daude banaketa arrazionalizatzeko ideia aurrera emateko. Beharbada formula egoki bat aurkitu genezake.

Honako hau iradokitzen dut:

«Herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak azterketa bateratu bat egitera gonbidatzea —guztion intereserako azterketa bateratua eskatzean, gure esparruaren muga barruan mantentzen garela adierazi nahi dut— masen bizi-maila etengabe igotzen lagun dezaketen metodo guztiak, eta, bereziki, banaketaren arrazionalizazioari dagozkionak aztertzeko».

(Protestak hainbat eserlekutan)

Germain Rincet jn.:

Zaila iruditzen zait egindako proposamenak onartzea. Testuak dioen moduan, Europako langileen bizi-maila ahalik eta mailarik altuenera igotzearekin ados bageude, normala da hori lortzeko ekoizpena handitzeaz gain, produktuak eta diru-sarrerak modu bidezkoagoan banatzea. Guk ezin dugu onartu azken zati hori kentzea.

Lord Layton:

Itzulpenarekin lotutako arazo bat aipatu nahi dut, besterik ez. Ingelesezko testuak ez du esaten «mailarik altuenera igotzea». «Ahalik eta gehien» baizik. Hau da, ahalik eta gehien, orain ahal den heinean, proposatzen ditugun ekoizpen ahaleginei esker.

Bigarren esaldiak, beraz, honela jarraitzen du: «Kontsulta bat egitea iradokitzen dugu, ekoizpena nola handitu daitekeen ikusteko». Bi esaldi horiek ez dute gauza bera esaten inondik ere. Lehenengo esaldia zuzenean lotuta dago guk proposatutako gobernuen proposamenarekin. Bigarrenean, aldiz, gobernuak deia egingo liekete are gehiago igotzeko modua aurkitzen saiatuko diren pertsonen, eta uste dut frantsesezko testuak ez duela hori oso argi uzten.

A. Coppe jn.:

Testua esaldiz esaldi azter genezake. Uste dut denok ados gaudela esaldiaren lehen zatiaarekin: «Europako herritarren bizi-maila...» dioenetik hasi eta «ekoizpena handi dezaketen neurriak guztiak hartuz» horretaraino.

Orain errenta nazionalaren banaketa justua nahi dugula esatearen kontra dagoen ordezkariarik ba ote den galdetzen dut.

Ez naiz banaketa bidezkoagoa eskatzen tematuko, ez baitut uste hemen Europako herrialde guztien egoera aztertu behar dugunik. Baina beharbada ados egon gaitzke «bidezko banaketaren» ideia adieraztearekin.

Daniel Serruys jn.:

Egin berri ditugun hainbat proposamenek adiskidetzeko borondatea erakusten dute, baina onartzea zaila iruditzen zaidan ikuspuntuari eusten diote. Errenta nazionalaren banaketa dugu eztabaidagai. Baina hori ebaluatzea oso zaila da. Frantzian, Bonnet planerako errenta nazional hori nola ebaluatu den ikusi besterik ez dago. Aurten 3 bilioi espero genituen. Baina oso urrun gaude kopuru horretatik. Frantzian bada Estatistika Institutu bat, denbora luzez mundu mailako autoritate den

Bernouville jaunaren zuzendaritzapean egon zena. Baina, erakunde horrek atzerapen jakin batekin baino ezin du eman errenta nazionalari buruzko informazioa. Eta ezin dugu haren banaketa zifra hipotetikoetan oinarritu.

Bestalde, bada errenta nazionala baino zehatzagoa den diru-sarrerarik: ekoizpenaren errenta. Neurri batean «ekoizpenaren ondasunen eta errenten banaketa bidezkoagoa» onar genezake.

Formula horrek ekoizpenaren bolumena ez ezik, haren emaitzak ere kontuan hartzen ditu. Etekinak askoz handiagoak badira, langileek horietan parte hartu behar dute.

«Ekoizpenaren ondasunen eta etekinen banaketa bidezkoagoa» adierazpena onartuko bazenute, ados egongo nintzateke zuekin.

Jean Ducros jn.:

Itzuli al gaitzke Tessier jaunaren testura, eta txostengile jaunaren iradokizuna aintzat hartuz, ordezkatu al ditzakegu «errenta nazionalaren banaketa» hitzak «ekoizpenaren produktuen eta etekinen banaketa» adierazpenarekin?

(Baiezko keinuak)

Presidente jn.:

Tessier jaunaren testua berriro irakurriko dut, proposatutako aldaketak gehituta;

«Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzeraz gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta ekoizpenaren produktuen eta etekinen banaketa bidezkoagoa prestatuz».

Daniel Serruys jn.:

Zehatzagoa iruditzen zait «ekoizpena handitzeko eta banaketa arrazionalizatzeko» adierazpena eta aldaketa hori proposatzen dut.

A. Coppe jn.:

Jarri al dezakegu «bidezko banaketa» jarri, «banaketa bidezkoagoa» jarri beharrean? Ez dakigu nolakoa den banaketa une honetan.

Domec jn.:

Tessier jaunaren proposamena bozkatzeko eskatzen dut.

Presidente jn.:

Benetako zailtasun baten aurrean gaude. Ez zait egingarria iruditzen 100 edo 200 lagun artean testu bat idaztea. Egoera ikusirik, saioa minutu batzuetan etetea proposatzen dut. Horrela Mahaia eta zuzenketen egileetako batzuk berehala bildu eta testu berri bat idatzi dezaten.

(Adostasuna agertu dute)

(Saioa 02:40ean eten eta 02:55ean berriro hasi da)

Presidente jn.:

Hona hemen proposatzen dizuegun testu berria:

«Europako langileen bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena handitzeko eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzea gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta jarduera ekonomikoaren etekinen bidezko banaketa ahalbidetuz».

Testu hori bozkatzea deitzen dut.

Testu hau bozkatuko dugu:

«Europako langileen bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena handitzeko eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzea gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta jarduera ekonomikoaren etekinen bidezko banaketa ahalbidetuz».

(Paragrafoa onetsi dute)

Presidente jn.:

Bigarren paragrafoa iritsi gara (110. lerrotik 117. lerrora).

Hasi baino lehen, 2. eta 3. paragrafoak batera aztertzeko proposatzen dut, ingelesezko testuan alderantzizko ordenan daudelako. Ozenki irakurriko ditut;

«2. Esku-lanaren zirkulazio-askatasuna ahal bezainbeste handitzea, langile migratzaileei immigrazio herrialdean indarrean dauden soldata-mailak, gizarte-segurantza eta enplegu-baldintzak bermatuz».

«3. European enplegu osoa sustatzeko politika ekonomikoak koordinatzea».

Colin du Terrail jn.:

Paragrafo hori herrialde batean modu iraunkorrean bizitzen jartzen diren edo bertara lanera familiarekin batera joaten diren langile migratzaileei zuzenduta dago. Baina iruditzen zait testu horrek hutsune bat duela atzerrian denboraldi labur batez bakarrik geratzen diren langile etorkinen kasuan, kontuan izanik, diru-sarrerak aberriatzea dela haien kezka nagusia.

Horregatik, 2. paragrafoaren amaieran honako hitz hauek gehitzea proposatzen dut: «eta aurrezkiak aberriatzeko aukera bermatuz».

Quinto Quintieri dk.:

«Handitzea» hitzaren ordeaz «bermatzea» jartzea proposatzen dut, horrek esku-bide gehiago ematen baititu.

Bestalde, uste dut «soldata-mailen» atzetik «lanbidearen egonkortasuna» gehitu beharko genukeela. Migratzaileek erraz gal dezakete lana eta erraz bidaltzen dira jatorrizko herrialdeetara. Hori arriskutsua da. Italiarrok sentsibiltate berezia dugu gai horiekiko; oso larriak dira guretzat.

Daniel Serruys jn.:

Saiatu gara hemen ahalik eta kontzesio gehien egiten, Tessier jaunak hala proposatuta.

Negoiazio zaila izan da.

Langileen migrazioari dagokionez, oso egoera eta politika desberdinak daude. Herrialde batzuk oso protekzionistak dira beren eskulanarekin, beste batzuk, berriaz, beldur dira langile atzeritarren migrazioak beren herrialdeko soldata-mailak jaitsaraziko ote dituen. Labur esanda, bidezkoak izateko, zirkulazio-askatasuna, herrialdeko soldata-maila, gizarte-segurantza eta herrialdean indarrean dauden enplegu-baldintzak bermatu behar zaizkie langile migratzaileei. Baldintza horiei langabezia kasuan lana mantentzeko bermea gehitu nahi badiugu, gauza asko zailtzen da. Herrialdeko langileak lan faltan daudenean, bi urterako datorren langile bati lana izango duela bermatzea urrun samar joatea da.

Colin jaunak gai korapilatsua planteatu du: langileen aurrezkiak aberriatzea. Truke-kontrolak aplikatzen badira eta gizatiarragoak badira, printzipioz ados

egongo nintzateke. Immigrazioak estatutu nazionala izan behar luke. Baina esan al dezakegu gauza bera eman behar zaiela igaro baino egiten ez diren langileei? Herrialdea azkar uzteko arriskua luzaroegi geratzekoa bezain handia da gutxienez. Une honetan, eskulana inportatu egiten dugu, eta ezegonkortasun handia dugu. Ez nuke nahi momentuko zuzenketa honek dagoeneko kontu handiz idatzitako testua are gehiago korapilatzea. Horrekin pentsamendu liberala agertzen saiatu naiz.

G. Hartz jn.:

3. puntuari buruz zerbait esan nahi dut, labur. Danimarkako nire lankide Muller jaunak, tamalez gaur gaixorik dagoenak, proposamen bat egin zuen atzo atal berari buruz. Puntu horren lehen idazkerak honela zioen:

«Langileen mugikortasuna ahalik eta gehien sustatzea». Muller jaunaren iritziz, paragrafo hori oso arriskutsua zen herrialde txikientzat eta, bereziki, Danimarkarentzat, Hego Schleswigen eta Holsteinen ditugun Ekialdeko Alemaniako errefuxiatu ugariengatik. Hori dela eta, testuaren idazkera aldatzeko zuzenketa bat aurkeztu zuen, «ahalik eta gehien» hitzak ezabatzeko.

Orain proposamen bera egiten dut hemen, 3. atalaren idazkera honako hau izan dadin: «Langileen mugikortasuna sustatzea, aldi berean langile migratzaileei immigrazio herrialdean indarrean dauden soldata-mailak, gizarte-segurantza eta enplegu-baldintzak bermatuz».

Presidente jn.:

Onartu duzuen prozedura-araudiaren arabera, Batzordearen testua hartu behar dugu oinarritzat, proposatutako zuzenketak akordio orokorrako bat lortzeko modukoak izan ezean. Kasu honetan, zuzenketek eragozpenak eragiten dituzte. Beraz, Batzordearen testua bozkatzeko proposatu behar dizuet.

(Onespen keinuak egin dituzte)

Weber and.:

Argi dago langile migratzaileek beren familiak ekar ditzaketela. Hori egonkortasunerako baldintza bat da batetik; eta bestetik, gai soziala ere bada. Kontuan izan behar da, langile atzerritar batek emigratzen duenean, bere emaztea, bere seme-alabak, eta sarritan bere gurasoak ere harekin lekualdatuko direla. Haientzat etxebizitza baldintza arruntak ezartzea lortzen badugu, bertan ahalik eta ondoen egonkortzea lortuko dugu.

Daniel Serruys jn.:

Onartuko al zenukete «familiekin batera lekualdatzen diren langileen zirkulazioaskatasuna» esatea?

E. Beddington Behrens Maiorra:

Txosten luzea prestatu dut gai horri buruz. Azkenean, migrazio-batzorde bat osatzeko eskatu dugu hori guztia antolatzeko. Bertara bidaliko dira eskulanaren zirkulazioari buruzko gai guztiak. Testuari jaramon egiteko eskatzen dizuet, hura prestatu dutenak oso ulerkor agertu baitira gai horiekin guztiekin.

Gaston Tessier jn.:

Testua bozkatzearen alde nago, baina gerora sortuko den erakundeak sasoikako langileen eta mugako langileen aurrezkien arazoa aztertu beharko duela aktan jasotzea nahi dut. Ez da beharrezkoa ebazpenean agertzea, baina Belgikaren eta Frantziaren artean egunerokoan zailtasun larriak sortzen dituen arazo bat da.

A. Coppe jn.:

Testua onargarria dela deritzot baina zalantzak ditut esaldi batekin.

Langile migratzaileei gizarte-segurantzaren bermatuko zaiela adierazten du, baina bada langile guztiek ez duten beste segurtasun bat, askatasunarena, polizia-neurriak edota bestelakoak tarteko. Haiei ere segurtasun hori bermatzeko esaldi bat eransteko eskatzen dugu.

Ducroz jn.:

Ezin al dugu:

«immigrazio-herrialdean indarrean dauden enplegu eta bizi baldintzak» jarri?

A. Çoppe jn.:

Hori lan-hitzarmenetan finkatutako betebeharra ere bada.

Lord Layton:

Adierazpen hau nire egunkarian idazten badut, uste dut inork ez duela ulertuko. Herrialdean bizitzaren baldintza osoei buruz ari al da?

A. Coppe jn.:

Lord Laytonek ez du beharbada ondo ulertu egin berri den iruzkina.

Objekzioa nik segurtasun poliziala deritzodanari buruzkoa da. Ez dira enplegu-baldintzak, bizi-baldintzak baizik. Familiarekin migratzea ere bizi-baldintzei lotuta dago.

Lord Layton:

Esan nahi dudana da, «soldata eta bizi mailak» hitzekin, Ingalaterran, inork ez lukeela ulertuko horrek politikarekin edo antzeko ezerrekin zerikusirik duenik.

Daniel Serruys jn.:

Onartzen dut Ingalaterran gai hori ez dela planteatzen.

Helburua atzerritar guztiei, izan langileak, turistak, etab. ematen zaien tratuan salbuespen bat ezartzea, eta, azken batean, langile atzerritarren kasuan segurtasun nazionalako neurri guztiak etengo direla esatea bada, ez dut uste inork testua onartuko duenik.

Beraz, atzerriko langileek gainerako atzerritarrei eskaintzen zaien enplegu eta bizileku-segurtasun berak izan ditzaten eskatzen dut.

Lord Layton:

Ez dut eragozpenik. Ez du axola.

S.P. Chambers jn.:

«eta bizitzeko baldintzak eta enplegu baldintzak». Horrek zentzua du.

Presidente jn.:

«Bizi eta enplegu baldintzak».

Testua proposatutako aldaketa horrekin bozkatuko da, baina lehenik, proposatutako gainerako zuzenketak mantentzen diren galdetzen dut.

Gerald jn.:

Tessier jaunaren nahia kontuan hartzeko eskatzen dut, oso kontu garrantzitsua dela uste baitut.

Presidente jn.:

Egindako oharra aktan jasoko dira, eta migrazio-gaiei buruzko azterketa zehatzagoa eskatu dugunez, azterketa hori aurrerago egin ahal izango da.

Daniel Serruys jn.:

Gérald jaunak Frantziako Ekonomia Batzordearentzat egin duen lan bikaina azpimarratuko nuke. Lan horretan gai horiek guztiak zehatz-mehatz aztertu ditu.

Gaston Tessier jn.:

Orduan, «bizi-baldintzak» gehituko dugu eta «langileak eta haien familiak» ere aipatuko ditugu bizi-baldintza orokorretan.

Presidente jn.:

«Eta haien familiak» eranstearen alde al zaudete?

(«Bai! Bai!» entzuten da aretoan)

Hona hemen, beraz testua:

«2. Esku-lanaren zirkulazio-askatasuna ahal bezainbeste handitzea, langile migrazioailei eta haien familiei immigrazio-herrialdean indarrean dauden soldatamailak, gizarte-segurantzak eta enplegu zein bizi-baldintzak bermatuz».

Irakurri berri dudan testu frantsesa bozkatuko dugu. Gero ikusiko dugu nola egokitu testu frantsesa eta ingelesa. Hemen ez dago idazketarako aukerarik.

G. Hartz jn.:

Danimarkako komitea guztiz aurka dago. Ezinezkoa da haientzat proposamen hori onartzea.

Presidente jn.:

Nik bozkatzera deitu baino ezin dut egin, erabakia batzarrak hartuko du.

Beraz, Batzordearen txostenaren bigarren paragrafoa bozkatzeko deia egiten dut, adierazi ditudan bi aldaketekin.

(Testua bozkatu eta aho batez onetsi da, kontrako 5 boto izan ezik)

Presidente jn.:

«3. Europar enplegu osoa sustatzeko politika ekonomikoak koordinatzea».

(Aho batez onetsi da)

Hurrengo kapitulura pasako gara. Hirurak eta hogeia dira, eta oso labur jarduteko eskatzen diet hizlariari.

«Hurrengo helburuak» izeneko kapituluari buruzko eztabaida irekitzen dut.

Gaston Tessier jn.:

Gure lankide batzuek aretoa utzi dute. Ez dut haien izenean hitz egiteko asmorik, baina badakit batzuek, «kapitalen zirkulazio askea» hitzak ezabatzeko eskatu nahi zutela eta aldaketa horri garrantzi handia ematen ziotela. Pentsatzen dut, bilerara honetan edo biharko osoko bilkuran behintzat, azalpen oso argiak eta oso sinengarriak eman beharko direla «kapitalen zirkulazio askeaz» ulertzen denari buruz. Adierazpen horrekin atzerriko kapitalak industria nazionalan oso pisu handia izatea ahalbidetuko ote duen beldur dira gure lankideak.

Daniel Serruys jn.:

Kapitalen zirkulazio askea merkataritza askera eta nazioarteko lankidetzara arautura itzultzeko azken helburutzat jo da. Horri buruzko bi eragozpen aipatu dira, bata Tessier jaunaren ahotan aurkitu berri dudana da eta azalpen guztxikoa da.

Gaston Tessier jn.:

Ez dut neure gain hartzen.

Daniel Serruys jn.:

... atzerritarrek arazo nazionalen kontrola hartuko duten beldurrari buruzkoa da, eta bestea kapitalen ihesaren beldurrean oinarritzen da.

Azken batean, kapitalen zirkulazio askea baldintza jakin batzuetan muga daiteke, baina ez trukeak kontrolatzeko; industria nazionala babesteko edo atzerrian dauden kapitalak hobeto erabiltzeko baizik.

Bada L'Huillier jaunak azaleratu duen beste kontu bat ere kapitalaren bidez inbertsioak kontrolatzeari buruzkoa... Egin litezkeen inbertsioak, industria batean edo beste batean inbertitu behar den ikustea, herrialde batean edo bestean, une jakin batean eta abar. Hori oso modu erraza da ekimen pribatuak arriskuak eta abantailak bere gain hartzea eragozteko.

Inbertsioaren bidezko kontrolak zentzugabekeria teknikoak ekar ditzake, eta adibide bat jarriko dizuet.

Bada orain oso ondo ezagutzen dugun prozesu bat, azkenean herrialde guztiek asmatu eta erabiltzen dutena: petrolioaren cracking katalitikoa. Frantziar batek aurkitu zuen. Ahal genuen guztia egin genuen kapitala oktanaje handiko gasolinan inbertitzea eragozteko eta horretarako kreditu guztiak baztertu genituen. Ez zen Estatua bera izan; Ogasun Ministerioak bankuei emandako agindua baizik. Horren ondorioz, prozesua Estatu Batuetara eraman zen eta bi urteren buruan, 27 lantegi

zabaldtu ziren herrialde horretan. Gerraren hasieran prozesua berreskuratu nahi izan genuen eta 14 milioi dolar ordaindu behar izan genituen, 15 urtetan, kalitate handiko 200.000 tona gasolinaren truke.

Inbertsioa Frantzian egitea baimendu izan bagenu, ez zen 14 milioi dolar kostatuko, aitzitik, Amerikako kenkari osoaren eskubideak guregana itzuliko ziren.

Adibide horrek erakusten du ezinezkoa dela Estatuko kontrol batek gai horiek guztiak ezagutzea eta tekniken eta abarren garapenaz arduratzea.

Horregatik, ez gaude ados industria Estatuaren kontrolpean jartzearekin. L'Hui-llier jaunak hemen aurkeztutako ikuskeraren aurka gaude, eta ez dut uste areto honetan jende askok babestuko duenik.

Proposamena proba genezake, printzipioz kapital-askatasuna nahi dugu, baina arriskuak sortzen direnean estatuak beren neurri murriztaileak justifikatzeko aukera izango dute, arriskuen hurbiltasunagatik.

A. Coppe jn.:

Hori ebazpenaren testuari gehitu beharko zaio.

Serryus jn.:

Orduan xehetasunetan sartuko gara. Kapitalen mugimenduari buruzko zirriborro bat egin behar dugu nahitaez, nahiz eta zatikatua eta osatugabea izango den.

Batzarrari testua mantentzeko eskatzen diogu, eman berri dugun azalpenak Tessier jaunaren lagunak asebeteko dituen ustetan.

S.P. Chambers jn.:

Azaldu nahi dut paragrafo honek, kalte egin beharrean, gauzak hobetzeko asmoa duela. Europa batuta ez dagoenean, trukeak murrizteko oztopoak daudenean, etab., ezin da eremu batean aurrezten dena beste eremu batean inbertitu beste eremu horretako baliabideak erabat garatzeko. Ez da kapitala jasotzen duen eremuaren kalterako, baizik eta haren onurarako kanpoko kapitala jasotzeko askatasun hori izatea. Horregatik uste dugu ez dela koherentea Europa batu bat izatearen ideiarekin aurrezkiak zirkulazioari oztopoak jartzea, horrek hobekien erabil daitezkeen lekura bideratzea eragozten baitu. Europa batuan, eremu batean aurreztutakoa erabilgarrien izan daitekeen beste eremu batean inbertitu ahal izan beharko litzateke. Aurreztea, zalantzarik gabe, ez da kaltegarria eta iruditzen zait paragrafo hau onartu egin beharko genukeela.

Gaston Tessier jn.:

Prozedura argitzeko hitza eskatzen dut.

Presidente jauna, hemendik aurrera testuak azkar bozkarazteko iradokitzen dut, orriz orri.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Orduan, 121. lerrotik 135.era doazen lau puntuak batera lantzeko proposatzen dizuet. «Hurrengo helburuak» izenburua duen kapitulu osoa, alegia.

(Onespen keinuak)

A. Coppe jn.:

Kapitalen zirkulazio askea aho batez bozkatu zen beste xedapen baten funtsezko ondorioa iruditzen zait; langileen zirkulazio askearen ondorioa, alegia. Langileen zirkulazioa sustatu eta kapitalena eragotziko bagenu Europari zer gertatuko litzaiokeen galdetzen diot neure buruari.

Rene l'Huillier jn.:

Ez nuke hitz batzuk esan gabe gai honi buruzko bozketara jo nahi, izan ere atzoko nire hitzartzean proiektu osoa zalantzan jarri nuela ulertarazi nahi izan du txostengile jaunak.

Izatez, lehen testua kapitalen zirkulazio askeaz mintzo zen eta inbertsioen erabilera ahalik eta eraginkorrena agintzen zuen. Eta ahalegin handia egin duzue adostasuna lortzeko, kapitalen zirkulazio libreaz soilik hitz egin duzue eta.

Gizonak zirkulazioan badaude, zaila da kapitalen mugimendua eragoztekoa. Hori kontuan izanik, aurrerago gure proposamenak berrikusi beharko ditugu eta agian berriro idatzi, zuenak ere gehituta, hau da, inbertsioen kontrola ere gehituta, ez baituzue berriro aipatu. Eta egoera horretan oro har, onar ditzakegu lehen paragrafo honetan egiten dituzuen proposamen guztiak, denak lotuta baitaude.

Lehentxeago egin duzun iruzkinean adierazi duzu atzo egin nuen proposamenari eutsiz gero, ziur aski inork ez didala jarraituko, baina hori jada ez da egokia, zuen testua aldatu egin baituzue. Hala ere, batzarraren aurrean berriro diot nire proposamenerako gehiengoa lortzea benetan zaila izango dela uste dudala.

Daniel Serruys jn.:

Inbertsioen gaia alde batera utzi izanaren arrazoia, inbertsioak bi modutara egiteko dagoen aukera da: herrialdearen aurrezkiekin edo jesapenen bidez. Jesapenen aukerak atzerrian mailegatutako kapitalen eskuragarritasunaren gaia planteatzen du eta horrek herrialdearentzat kostuak sortzen dituela ikusita, ez zaigu egokia iruditu horretan tematzea.

Norbere kapitala inbertitu daiteke, baina zailagoa da atzerriko jesapenetan kontrolik gabeko inbertsioak egitea; aukera bikoitz hori kontuan, ez dugu hemen finantzaketarako kode oso bat ezarri nahi izan, eta, beraz, alde batera utzi dugu gaia.

Roy Forbes Harrod jn.:

Hitz batzuen interpretazioa jakin nahiko nuke. Nire interpretazioa zuzena bada, eta plataformarekin kontraesanetan ez badago, ontzat ematen dut. Oso gai garrantzitsua da. Niretzat aldea dakar batzar honen lana Britainia Handiko lagun komunistei azaltzeko moduari dagokionez, eta ziur nago puntu horrek alde handia eragingo duela Britainia Handian proposamen horiei guztiei buruz sortzen den irizkiaren inguruan.

Aduanen Batasunaren baitako azken lerroaz ari naiz. Hori, berez, bat dator Europar Batasunak munduko gainerako herrialdeen aurrean muga-zerga bateratu bat izateko aukeraren ideiarekin, baina ez dator bat batasuneko estatu kideek nolabaiteko autonomia izatearen ideiarekin. Badirudi mahaiak atzo proposatu nuen mozioa onartu duela, baina pentsatzen dut mahaiak ez duela onartu zuzenketa leku batean bere mamia beste leku batean jartzeko.

Presidente jn.:

Egin duzun interpretazioa zuzena da. Entzun berri dugun interpretazioak txostenaren zati hau idatzi dutenen pentsamendua islatzen duelakoan nago.

Leenhardt jn.:

Puntu honetan hobe da jatorrizko testura itzultzea eta arrazoia oso sinplea da: Habanako Gutunak Europako herrialde guztiak lotuko ditu munduko gainerako herrialdeekin dituzten harremanetan. Gutun horren arabera, behin aduana-tarifa komun bat lortzean, arantzel hori Habanan hartutako konpromisoekin uztartzeko, beharrezkoa izango da haren batez besteko tasak gaur egun herrialde guztietan aplikatzen diren tasen batez bestekoa ez gainditzea. Proposatzen zaigun testua ez zait bateragarria iruditzen Europako herrialde guztiek munduko gainerako herrialdeekin hartutako konpromisoekin.

Daniel Serruys JN.:

Hona hemen jarraian datorren xedapena:

«Europa antolatzeko sustatutako neurrietako bat ere ezingo da NBERen edo erakunde afiliatuen babespean munduko ekonomia antolatzeko hartu diren edota hartzeaz dauden akordioen aurkakoa izan».

Presidente jn.:

Serruys jaunak irakurri berri duen paragrafo horrek 5. orrialdearen amaieran egon beharko luke, akats baten ondorioz beste leku batean jarri den arren.

Azaldu behar dut ingelesezko testuaren 4. orrialdearen amaieran paragrafo bat egon behar zela. Serruys jaunak oraintxe irakurri dizue frantsesez eta ingelesez ere irakurriko dizuete.

Lord Layton:

Modu positiboan jartzea gustatuko litzaidake, eta ez negatiboan. Serruys jaunak modu negatiboan egin zuen proposamena, eta nik nahiago nuke modu positiboan esatea proposatzen diren neurri guztiak —antolakuntzakoak eta abar— lortutako akordioen arabera bete beharko liratekeela, edo NBERen edo munduko ekonomiarekin lotutako erakunde afiliatuen babespean lortuko diren akordioen arabera.

Daniel Serruys jn.:

Frantsesera itzulita, honako hau esan nahi du:

«Sustatutako neurrietako batek ere ezin dio aurka egin.... halaber, sustatutako neurri guztiek bete egin behar dute...».

Presidente jn.:

Aurreko lau paragrafoei, paragrafo hori gehitzeko proposamena egiten dut.

Leenhardt jn.:

Bada garrantzia handia duen puntu bat eta haren inguruko zuzenketa bat proposatu nahi dut. Ezin da ukatu gizarte ekintza bateratzeko beharra dagoela. Izan ere, benetan enplegu baldintza desberdinak badaude, ez dakit nola ezabatuko ditugun merkataritza askatasunerako salbuespenak, gizarte ekintzarik gabe.

Daniel Serruys jn.:

Ados nago Leenhardt jaunarekin, eta gai hori 4. puntura eramateko eskatzen dut, aztertua izan dadin. Ekoizpenaren kostuak oso desberdinak badira, ezingo ditugu salgaiak askatasun osoz merkaturatu. Kostuak hain dira ezberdinak eta zerga-sistemak hain dira konplexuak, non zaila den lerro gutxitan formula bat aurkitzea.

Gaston Tessier jn.:

Lanaren Nazioarteko Erakundeari dagokion eranskinean aipa dezakegu.

Leenhardt jn.:

Ez da moneta eta zerga bateratzea baino zailagoa. Bata hara bidaltzen badugu, besteak ere bidal ditzakegu.

Aduana batasunari buruz eztabaidak dituzten herrialdeek, gizarte, fiskalitate eta moneta zailtasunekin ere topo egingo dute.

Daniel Serruys jn.:

Europako ekonomiari buruzko kode oso bat lantzeko eskatu digute, larunbat goizetik igande goizera bitartean. Leenhardt jauna ohartuko zenez, zeregina arintzen saiatu gara.

Leenhardt jn.:

Berdintzearen erabat kontra gaude.

Zergak parekatzea da kontua; haiek berrantolatzea dagokigu orain. Ezin dugu pentsatu zerga-sistema bera, gizarte-sistema bera egongo denik, baina harmonizatu egin behar dira Europaren batasuna eragotzi ez dezaten.

Daniel Serruys jn.:

Legedien harmonizazioa.

Presidente jn.:

Ados egongo zinatekete «zerga eta gizarte legedien harmonizazioa» gehitzearekin?

Roy Forbes Harrod jn.:

Horrelako zerbait proposatzen baduzu, txikitu egingo du. Guztiz ezinezkoa da.

Presidente jn.:

«Gizarte legedien harmonizazioa...

. . . » onesten da?

Eta orain zer egingo dugu arlo fiskalean?

Daniel Serruys jn.:

Produkzio-kostuak aztertzea proposatzen da, fiskalitatearen ondorio diren neurrian.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Zein da fiskalitatearen atalerako proposatutako testua?

Daniel Serruys jn.:

«Gizarte-sistemak eta ekoizpenaren kostuak».

Zuzenketaren testua honako hau da:

«Gizarte-sistemak harmonizatzea eta ekoizpenaren gaineko zerga-kargak harmonizatzea».

Utopia hori egia bihurtu da Italiaren eta Frantziaren artean.

Idea horiek utopikotzat ez hartzeko adeitasuna izan dezazuen eskatzen dizuet.

Bestalde, arazo horrek dituen zailtasunak ikusirik agian adostu genezake —eta horretarako Leenhardt jaunarengana jotzen dut— gizarte-sistemen harmonizazioa testuan sartzea eta industria eta merkataritza zergen harmonizazioa aurreragoko azterketa batera atzeratzea.

Hainbat Ahots:

Ongi da.

Presidente jn.:

Eskerrak ematen dizkiot Serruys jaunari eztabaida honetan erakutsi duen borondate onagatik.

Roy Forbes Harrod jn.:

Zerbait onargarria lortzeko grina hain da handia, ezen ezin baitugu jende arruntari hau irreal dela pentsaraztearen akatsa egin. Horrek urduritzen nau. Barkamena eskatzen dut utopiko hitza testuinguru honetan erabiltzeagatik. Nahi dugun bezain utopikoak izan gaitezke.

Proposamena onartzen dut.

Presidente jn.:

Denok eskertzen dugu Serruys jaunaren borondate ona eta puntu honetan Leenhardt jaunaren iradokizunari buruzko puntua jorratuko dugu, hau da, gizarte-legediaren harmonizazioa. Eta ekoizpenaren eta merkataritzaren gaineko zergen harmonizazioa 4. zatira atzeratu eta aurrerago aztertuko dugu.

Orain, aurrean dituzuen sei proposamenak bozkatzeko prest zaudeten galdetu nahi dizuet.

(Proposamen horiek onetsi egin dira)

Leenhardt jn.:

Hitz bat gehitu nahi nuke...

Ahots Ugari:

Ez, jada onetsita dago.

Leenhardt jn.:

Kapitalen zirkulazio askea nahiko kezagarria iruditzen zaidala onartu behar dut.

Presidente jn.:

Puntu hori lehentxeago landu da. Bozketa egitea erabaki dugu. Bozketari berriro ekiteko eskatzen dizuet, lehen prozedurari buruzko bozka ematen ari ginela uste nuen eta.

(Proposamenak aho batez onetsi dira).

Presidente jn.:

Ingelesezkotestuen 5. orrialdera igaroko gara orain (6. orrialdea frantsesezkotestuan). 136. lerrotik 155. lerrora bitarteko edukia batera aztertzeko eskatzen dizuet.

Weber and.:

Aldaketa bat eskatu nahi dut. 140. lerroan honako hau irakurtzen dut: «langile guztiei bizi-baldintza hobeak bermatzea». Baina langileak ez diren herritarrak ere badaude. Familiak, haurrak eta zaharrak datozkit gogora. Testu hori modu zabalagoan interpretatu beharko litzateke.

Vergnolle jn.:

Jarri «herritar guztiei».

Presidente jn.:

«Langile» hitza kentzea proposatzen dugu. Ba al dago eragozpenik?

Erabakia hartuta dago.

Weber and.:

«Laguntza eta babes» eta «gizarteko gaitzen aurkako borrokari ekitea» adierazpenak gehitzeko ere eskatzen dut.

Biltzarkide bat:

139. lerroan «masen bizi-mailaren» ordez «herritarren bizi-maila» jartzea proposatzen dut.

Ahots bat:

Benetan beharrezkoa da?

Coppe jn.:

Eska al dezaket «nazionalismoen lehia zital» hitzek gure iraganari egiten dioten gaitzespena ezabatzeko?

Leenhardt jn.:

Ni kontrako zentzuan mintzatuko nintzateke. Ez ditugu inoiz behar bezala salatu oraindik ere egiten ditugun akats horiek.

A. Coppe jn.:

Ni Belgikako historiaz ari naiz eta zu Frantziako historiaz ari zara, beharbada.

Leenhardt jn.:

Batzordearen arreta erabilitako terminoetara erakarri nahi nuke, hitz horiek kutsu politikoa ematen baitiote ebazpen honi.

«Familia» terminoak merezi du onespena zalantzarik gabe, baina familian oinarritutako gizartea definitzen duten mozioek klerikalismoaren edota joera klerikalen nabardura izan ohi dute nire herrialdean.

«Askatasuna» hitzaren ondoren datorren «adiskidetasun» hitza ere azpimarratu nahi nuke. «Adiskidetasun» hitz hori klase-borrokaren ukotzat eta klaseen arteko lankidetzaren sistema baterako atxikimendutzat joko dute erakunde sindikalek. Termino horiekin eremu politiko batean sartzen gara; horregatik, eta interpretazio politiko oro saihesteko, «familia» eta «adiskidetasun» hitzak bereizi beharko genituzke, mamia bera eztabaidatu gabe.

Alioni jn.:

Laugarren paragrafoko 141. lerroan, «material zein kultural» hitzen ondoren, «espiritual» hitza gehitzea gustatuko litzaidake, materiala dena baino zerbait gehiago ikusteko eta espirituari bere lekua emateko unea delako.

Gaston Tessier jn.:

Asko sentitzen dut Leenhardt jaunarekin bat ez etortzea, besteak beste erresistentziako oroitzapenak partekatzen ditut harekin eta.

Nik beharrezko eta zuzenbide naturaleko erakundetzat dut familia eta ez dut ulertzen nola sar daitekeen klerikalismoaren epitetoan. Tamala da Leenhardt jaunaren iruzkina. Frantziako mugimendu kopuru handi baten babesletzat dut neure burua eta, nik dakidala behintzat, familiak ez dira mugimendu klerikalak. Egon daitezke horien artean mugimendu katolikoak edo protestanteak, baina familia-mugimendu asko eta asko erabat neutralak dira; aurrerapen sozial oso argia markatzen ari gara familiaren nozioa nazioarteko testu batean sartzean, eta horrek bere balioa izatea espero dugu. «Adiskidetasuna» ez zait oso hitz egokia iruditzen. «Askatasuna, berdintasuna, anaitasuna» hitzak txertatzea zoritxarreko nazionalismoa izan liteke; ez luke nazioarteko itxurarik izango, baina «askatasuna eta konfiantza» edo «kidetasuna» esan genezake.

Daniel Serruys jn.:

Familia aipatu ondoren, behartsuei, ahulei eta ezinduei buruzko erreferentzia bat sartzeko eskatu zaigu. Honako hau txerta genezake:

«Gizarte harmoniatsua, familiekiko, pertsona zaurgarriekiko, ezinduekiko zein behartsuekiko elkartasun aktiboa eta gizabanakoen eta komunitateen elkartze askea oinarri dituen».

Badakit horrekin hautsi egiten dugula erdigune naturaltzat dugun familiaren eta borondatezko elkarketaren artean ezarritako oreka. Baina testu horrekin gizarte-elkartasunaren inguruko kontzeptuak txertatuko ditugu, eta era berean, orain arteko ideia-ziklotik erabat ateratzea lortuko dugu.

Laburbilduz, familian oinarritutako gizarte bat sortu nahi dugu: naturak sortu dituen loturetan eta beste lotura batzuetan oinarritutako gizarte bat.

Leenhardt jn.:

Hain zuzen ere, ez da natura kontua bakarrik, hori da egungo legea, hemen adierazten den zentzuan.

Egoera ekonomikoak ez du beti familia izateko aukerarik ematen. Horregatik da esanguratsua.

Olivier Moreau-Neret jn.:

Onartzen duzue: «Familiaren eskubideak errespetatzea...».

Leenhardt jn.:

Eskubide horiek ez daude zalantzan.

Olivier Moreau-Neret jn.:

Hona gure pentsamenduaren oinarrian dagoena: ezagutu ditugu «Lana, familia, aberria» bezalako esloganak. Eta ez dugu nahi gure testuak horrelakorik gogoraztea, ezta urrunetik ere.

Leenhardt jn.:

Egokia iruditzen zaigu, era batera edo bestera, ekonomia gizakiaren zerbitzura dagoela adieraztea eta ez gizakia ekonomiaren zerbitzura. Ekonomiak bitartekoa izan behar du, ez helburua.

Emmanuel Temple jn.:

Niri bikaina iruditzen zait proposatutako formula. Familiaren kontzeptua oso argi dago, eta ez nuke familiaren aurka erabiliko liratekeen formula bat ere onartuko.

Daniel Serruys jn.:

Ongi ulertu badut, Leenhardt jaunaren ustez, familia propaganda sentimentala egiteko eslogan gisa erabili izan da zorionez indargabetuta dagoen erregimen baten pean. Baina, hala ere, ez dut uste familiaren ideia baztertu behar dugunik. Guztiak aseko gaituen formula bat aurkitu behar da.

Leenhardt jn.:

«Familiaren eskubideak errespetatu», orduan.

Presidente jn.:

Testuaren eztabaida ordu hauetan urrunegi ez eramateko eskatzen dizuet. Onena bilatzea onaren etsaia izan liteke une honetan.

Jaso ditut itxuraz denon adostasuna duten zuzenketa batzuk. Utz iezadazue gogorazten.

Frantseseko testutik «langileak» hitzak kentzea proposatu da.

Honako idazketa hau ere proposatu da:

«... familiaren eskubideak errespetatuz eta gizabanakoen eta komunitateen elkartze askea bermatuz».

Aurrerago, «adiskidetasun» hitza «kidetasun» hitzarekin ordezkatzeko proposatu da.

Quinto Quintieri jn.:

Mantentzen al dira «nazioen lehia zitalak» hitzak?

Presidente jn.:

Ez da akordiorik lortu horiek kentzeko.

Weber and.:

Haurren babesaren ideia ere sar genezake hemen.

Vergnolle jn.:

Pertsona zaurgarrien eta behartsuen babesa.

Daniel Serruys jn.:

Onartzen dut gizabanakoena eta komunitateena, baita pertsona zaurgarrien eta behartsuen babesaren ere.

Presidente jn.:

Aldaketa horiekin idatzitako testua bozkatzeko deia egiten dut.

(3. paragrafoa bozkatu eta onetsi egin da)

Presidente jn.:

«Aztertu beharreko gaiak» atalera igaroko gara orain. (156-185 lerroak)

Kapitulu hau bere osotasunean aztertzea proposatzen dut, Serruys jaunak hemen gehitzeko onartu duen xedapena barne.

«Elementuez gain...

(Testuaren irakurketa)

...nazioarteko merkataritzara».

Alric jn.:

Lehenago ere adierazi dudanez, aurrerabidea eta berritasuna helburu dituen Bil-tzar honek ez du inolako neurririk aurreikusi asmakuntzari dagokionez. Ez dugu ahaztu behar asmakuntza dela, giza nekea areagotu gabe, ekoizpena handitzeko bide bakarra. Europa batu baten esparruan asmakuntza bereziki ondo garatuko delakoa daukat. Hori guztia kontuan izanik, 4. edo 5. paragrafoaren ondoren, honako hau dioen paragrafo berri bat gehitzea proposatzen dut:

«Europa batu baten esparruan, asmakuntzaren estatutua aztertzea».

Nahita erabili dut «asmakuntza», murriztagoa den «patente» hitza beharrean. Adiera lausoagoa erabiltzearen aldekoa naiz, patenteei buruzko legedia baino esparru zabalago eta berriago baten beharra dago eta.

Daniel Serruys jn.:

Ikusi beharko da nola egokitu daitekeen nazio mailako babesaren Europako batasunera.

Alric jn.:

Berriro diot, nahiago dudala «asmakuntza» hitza «patente» hitza baino.

Daniel Serruys jn.:

Bai, ongi bereizi behar dira patenteak, markak eta agian, baita Nazioen Elkartek sakonean aztertu duen jabetza zientifikoa ere.

Ahots Bat:

Kasu horretan oso interesgarriak izango lirateke trukeak eta akordio bereziak.

Presidente jn.:

Serruys jaunak honako testu hau proposatzen du 6. paragrafoan:

«Ekoizpenaren eta merkataritzaren zerga-kargen gaineko harmonizazioa eta zergapetze bikoitza ezabatzea».

Daniel Serruys jn.:

Ruhr eskualdeari buruzko klausula bat ere txertatu behar dugu hemen.

Ruhrreko auzia Biltzarreko erakunde iraunkorrera bidali dugu. Eta lehenago erabili den formula aplikatuko gurela esan dugu, baina azterketa hori Alemania Europar integratzearen esparruan egin behar dela gehituta. Beraz, honako hau gehitu genezake hemen: «Ruhrreko baliabideen garapena eta erabilera aztertzea, Alemania Europar integratzearen esparruan».

A. Coppe jn.:

Hemen Politika Batzordeko testu bera txertatzea adostu genuen: «Alemania Europar batasunean integratzearekin lotutako arazo guztiak» lantzekotan geratu ginen, Ruhrri erreferentzia berezirik egin gabe.

Daniel Serruys jn.:

Ez, Politika Batzordearen testuak, La Châtrek antzina jakinarazitako oharren gisakoa denak, lau talderi bidaltzen die Ruhrreko arazoa, eta talde horiek akordio batera iristea aurreikusten du.

Baina hori, zuen baimenarekin, itxaropen hutsa iruditzen zait.

Gure ondorengo batzordeari eska diezaiokegu Ruhrreko auzi ekonomikoa Alemaniaren integrazioaren arazo politikoarekin batera aztertzeke. Baina Alemaniari buruzko arazo guztiak aztertu nahi baditugu, politika batzorde baten eskumenak transferitzen ari gatzaizkio ekonomia batzorde bati.

Guk ekonomia arazo zehatz bat dugu aztergai. Baina ez dugu Alemaniaren antolaketa zabalagotik eta Alemaniaren estatutu orokorretik urrunduri. Horrek gure erakundearen politika sailarekin harremanetan jartzera behartuko gaitu aurrerago, hau da, gure ondorengo ekonomia batzordeak politika departamentuarekin batera jardun beharko du. Baina aztertuko dena ez da Alemania osoaren egoera ekonomikoa izango, Ruhrreko baliabideen arazo berezia baizik.

Hemen arazo politikoari heltzea edo ekonomiari ez dagozkion gogoetak gainkargatzea metodo-akats bat egitea litzateke nire ustez, eta ia zuhurtziagabekeria dela esango nuke.

Hauxe da proposatzen dugun testua: «Biltzarrak Alemaniako arazoak aztertzen jarraitzeko eta emaitza zehatzak lortzeko egiten dituzten ahaleginak koordinatzeko gomendatzen die bertako erakunde antolatzaileei». Hori da La Châtreko oharra aipatuta egin nahi nuen ekarpena.

Lord Layton:

Ruhrreko baliabideen garapena eta erabilera, Alemaniako ekonomia Europakoa-rekin integratzeko arazoari dagokionez.

Vergnolle jn.:

Alemania Europan integratuta, arazoa konponduko dela iruditzen zaizue?

Daniel Serruys jn.:

Ez dut «arazoa» esan, Alemaniaren integrazio ekonomikoak Europan planteatzen dituen «arazoak» aipatu ditut, horien artean, industriaren zeregina, merkataritzaren zeregina, Alemaniako merkatua eta abar.

Britainia Handiko Delegazioko Kide Bat:

Luze eta zabal eztabaidatu genuen, eta ados egon ginen Ruhrari erreferentzia zehatz bat egitearekin, baina Alemaniako arazo osoarekin lotzearen alde agertu ginen.

Daniel Serruys jn.:

Testu horren eragozpenak azaldu nahi dizkizuet:

«Biltzarrak Alemaniako arazoak aztertzen jarraitzeko eta emaitza zehatzak lortzeko egiten dituzten ahaleginak koordinatzeko gomendatzen die bertako erakunde antolatzaileei».

Zeintzuk dira erakunde antolatzaileak? Lau daude Frantzian eta bat Ingalaterran. Batzuek nazio mailan dihardute, beste batzuek nazioartean: «*United Europe*» erakunde ingelesa da; «*L'Europe Unie*» erabat frantsesa da; «*Federalistak*» nazioarteko erakundea da; «*Europako Biltzarraren Nazioarteko Liga*» ere bai eta abar. Nola egin hain gai zabalak biltzen dituzten arazoen ikerketa sakon bat, hain erakunde desberdinekin? Gurea bezalako Ekonomia Batzorde espezializatu bat horrelako gai batez arduratzea bere zeregin eta eskumenetik haratago joatea litzateke.

Presidente jn.:

Argi dago gure batzordeari ez dagokiola beste batzorde baten testuari buruzko adierazpenak egitea, eta ikuspegi politikotik aurkezten diren gaiak Politika Batzordeari utzi behar dizkiogula. Hemen arazo ekonomikoak baino ezin ditugu aztertu. Eta horixe da Serruys jaunak proposatutako testuaren asmoa.

Serruys jaunari testua berriro irakurtzeko eskatuko diot.

Daniel Serruys jn.:

Hauxe da proposatutako testua:

(Testua irakurtzen du)

A. Coppe jn.:

Testu horren izaera ekonomiarekin lotuago dago beharbada. Baina, hala ere, arazoaren sustraia ekonomikoa baino, politikoa dela azpimarratu nahi dut berriro, eta zuzenketaren egileen asmoak berak ere gehiago du politikotik ekonomikotik baino. Beraz, oraindik pentsatzen dut Politika Batzordeak aztertu beharko lukeela arazo hori guztia, eta ez Ekonomia Batzordeak.

Lord Layton:

«Ruhrreko baliabideen garapena eta erabilera, Alemaniako ekonomiaren arazoa Europakoarekin integratzeari dagokionez».

S.P. Chambers jn.:

Ruhrreko kontrolaren gaia politikoa zela erabaki zen eta, hortaz, Batzorde honetan ez dugu kontuan hartu behar. Bestalde, onartu zen Ruhrreko arazo ekonomikoak hemen berariaz aztertu behar zirela.

Onargarria izan daitekeen testu alternatibo bat iradoki nahi dut, kontuan izanda Politika Batzordean berariazko ebazpen bat dagoela. Gaia aztertu beharreko pun-

tuetan bakarrik sartzen dugunez, ez dugu oso zehatzak izateko beharrik, eta honela idatz genezake:

«Ruhrreko arazoen alderdi ekonomikoak atertzea».

Besterik ez.

Daniel Serruys jn.:

Testu hori onartzen dut, lausoagoa baita.

Presidente jn.:

Serruys jaunak onetsi du Chambers jaunak proposatutako testua, frantsesez irakurriko dudana:

«Ruhrreko arazoen alderdi ekonomikoen azterketa».

(Testua bozkatzera deitu eta onetsi egin da)

Henoc jn.:

Lehenengo paragrafora itzuliko naiz, migrazioei eta populazio-mugimenduei buruzko batzorde bati buruzkora.

«Antolatu» hitzak txostengilearen buruan eragozpen zentzua hartzen duen jakin nahi nuke.

Daniel Serruys jn.:

Kontakizun hunkigarriak entzun ditugu lekualdatutako pertsonen egoerari buruz. Pertsonen desplazamendu horiek miseria eta egoera lazarrien erakusle eta ekonomien nahasmenerako kausa direla uste dugu. Jendea sufritzen ari da. Gainera, migrazio masiboak gogor astintzen ditu lekualdatutako populazioak hartzen dituzte herrialdeen ekonomiak eta merkatuak. Horixe da, adibidez, Mendebaldeko Alemaniaren kasua, non milioika pertsona iristen diren Ekialdeko Alemaniatik.

Baldintza horietan, onargarria al da milioika pertsona lanik aurkitzen ez duten herrialdeetan alferrik mantentzea? Edo, aitzitik, saiatu behar al dugu jarduera egoekiagoak dituzten eta jatorriarekin bat datozen tokiak eskaintzen?

Errefuxiatuen zoritxarra ez zen gerrarekin hasi. Europak 1923tik du arazo hori eta nazioarteko zuzenbideak ez du ebatzi; ez dira bermatu errumaniar batek Hun-

garian, hungariar batek Errumanian edota greziar batek Turkian dituen eskubideak; labur esanda, ez dira pertsonen eskubideak bermatu, antzinatean bezala. Hori lotsagarria izateaz gain, miseria eta nahasmen iturri ere izan da Europarentzat.

Egoera horri konponbide praktikoak aurkitu behar dizkiogu, antolaketa eraginkor bat aztertu behar dugu. Arazoa garrantzitsua iruditzen zaigu eta epe luzerako azterketa batetik haratago joatea aurreikusten dugu. «Antolatu» hitzak arazoa konponduta ikusteko dugun grina islatzen du.

E. Beddington Behrens Maiorra:

Paragrafo honi «itsasoz haraindiko herrialdeak» gehitzea proposatzen dut. Izan ere, txosten batean frogatu denez, Europako erkidegoek ezingo lukete milioi erdi migratzaile baino gehiago hartu.

Vergnolle jn.:

«Hartzea» hitzaren ondoren honako hitz hauek gehitzea proposatzen dut: «Eta birsailkatzea».

Domec jn.:

«Integrazio» hitza ez al da egokiagoa «hartze» kontzeptua baino? Birsailkapenaren ideia barne hartzen du hain zuzen ere.

Daniel Serruys jn.:

«Hartze» horretan «integrazioa» dago. Onartzen ditut «hartzea eta birsailkatzea» hitzak.

(Lehen paragrafoa proposatu diren aldaketekin bozkatu eta onetsi da)

Quinto Quintieri jn.:

Bigarren paragrafoa pasata, ez zait iruditzen gerrako beteranoen Europako batzorde bat sortzea hemen landu beharreko gaurkotasuneko gaia denik. Beraz, paragrafo hori kentzea proposatzen dut.

Colin du Terrail jn.:

Nik neuk ere proposamen hori egin nahi nuen. Gerrako beterano izan aurretik, ez zitzaidan iruditzen jarduera ekonomiko batean inplikaturik nengoenik, ez eta aurrez aurreko kideekin inolako kidetasun sozialik nuenik ere.

Boelhinger jn.:

Neuk proposatu nuen batzorde ekonomiko eta sozial batek azter zezala gerrako biktimen arazoa, ez soilik gerrako beteranoena baita erakunde humanitarioena ere, hala nola lehen sorospenekeo taldeak eta Gurutze Gorria. Erakunde horiek herrialde guztietan jardun dute. Antza denez interes handia dute Europa berreraikitzekeo lanean.

Weber and.:

Gerrako alargunak eta umezurtzak ere barne hartzen ditu, ala komeni da hori zehaztea?

Boelhinger jn.:

«Gerrako beteranoak» hitzen ordeztu «gerrako biktimak» jartzea proposatzen dut.

Daniel Serruys jn.:

«Gerrako biktimak» esamoldeak beteranoak ez ezik, kaltetu guztiak biltzen dituela, hau da, milioika pertsona barne hartzen dituela ohartarazi nahi nuke. Eta arazoa hain da handia, non konponezina bihurtzen den.

Presidente jn.:

Bigarren atala proposatutako zuzenketak gehituta bozkatzeko deia egiten dut.

(Bigarren paragrafoa atzera bota da)

Jacques Lacour-Gayet jn.:

Nire iruzkina 3. paragrafoari buruzkoa da.

Ez diot eragozpenik jarriko Europako diru funts bat sortzeari, funts hori Bretton Woodseko akordioaren aurka joango ez dela aitortu da eta. Baina badituzte funtsaren helburuari buruzko kezka batzuk.

Goizeko lehen eguzki izpiak beirateetan dirdira egiten hasiak ez balira, azalduko nizueke zergatik ez dudan kontuko txanponetan sinesten.

Edonola ere, proposamenean, orain arte bozkatu dugunarekiko kontraesana eta atzerapena ikusten ditut.

Azken batean, hiru neurri mota ditugu: berehalako neurriak, aurreragoko neurriak, eta gai jakin batzuk aztertzea.

Batetik, salgaien zirkulazio askearen, gune jakin batzuetako aduana-zerga ezabatzearen eta txanponen bihurtgarritasun askearen aldeko bozka eman berri duzue.

Bestetik, moneta batasunaren aldeko botoa eman duzue, hau da, ondo ulertu badut, Europa batu bateko moneta bakarra onetsi duzue.

Eta behin bi ondorio horietara iritsita, ez dut oso ondo ulertzen, kontu-moneta baterako erakundea aztertu nahi izatea.

Hori dela eta «kontu-moneta bat ezartzeari begira» hitzak kentzea proposatzen dut eta, nahi izanez gero, Europako diru-funtsa sortzeko printzipioa bere horretan uztea.

Vergnolle jn.:

Ez nuen hitza hartzeko asmorik, baina Lacour-Gayet jaunaren iruzkinak horretara behartzen naute.

Atzo, alde anitzeko konpentsazioak bermatzea helburu izango duen Europako diru funts bat sortzea proposatu nuen. Funts horrek kontu-moneta bat ezarriko luke, eta hori izango litzateke, egungo moneta ezberdinak egonkortu ondoren, egiazko moneta bat eta Europako moneta-unitate bat sortzeko behar den aurrekaria.

Idatzitako testu-zati horrek etorkizuneko batzordeak gai hori aztertzeko nahia adierazten duela iruditzen zait.

Beraz, testu hori mantentzeko eskatzen dut.

Roy Forbes Harrod jn.:

Mozio honen lehen hizlariak esandakoaren alde hitz egin nahi dut. Zutik jarri ondoren egin duen hitzaldia nik neuk azken ordu erdian egin nahi izan dudana da. Guztiz ados nago, hau ez baita leku aproposa. Zerbait aztertzeko batzorde bat egotea beharrezkoa bada, Batzordeak «Moneta» idazpuruaren baitan hiru idazpuru nola aplikatu aztertu beharko lukeela deritzot, eta iruditzen zait hori jada badugula. Epe luzeko arazoari heltzen diogunean, hirugarren faseari, ez gara Bretton Woodseko planarekin lehiatzen ari, jada xehetasun handiz argudiatu den bezala. Ez dut uste hori baino ezer hoberik lor dezakegunik, eta ez dut uste horrekin gatazkan sartuko den ezer proposatu nahi dugunik. Behin-behineko neurriak behar ditugu Europako moneta lehenbailehen norabide zuzenean jartzeko. Ohar zehatz hau proposatzen da, eta Batzorde batek aztertu behar badu, iradokitzen dut haren esparrua aurretik azaldutako hiru metodoak aplikatzeko bitartekoak aztertzea izan dadila.

Vergnolle jn.:

Damutu egingo litzaidake, presidente jauna, nire proposamena estatuei zuzendutako premiazko gomendioetan ez sartzea.

Jacques Lacour-Gayet jn.:

Vergnolle jaunaren eskaera ase nahi nuke. Batzordeak onartuko ote luke dagoe-neko bozkatu den testu batera itzuli eta «moneta batasuna» hitzen ondoren, Europako diru funts baten sorrera gehitzea?»

Vergnolle jn.:

Xedapen hori larrialdiko gomendioen artean txertatzen badugu, ni prest nengoke.

Robert de la Fortelle jn.:

Ez dut uste moneta bateratzea Bretton Woodseko akordioen aurkakoa denik. Nolanahi ere, nazioarteko araudiaren egungo zailtasunei aurre egiteko neurri aringarriak aurkitu behar dira. Neurri horien artean, kontu-moneta bat sor genezake, aldi baterako aringarri gisa.

Horrela, bada, «kontu-moneta bat ezartzeari begira, Europako diru-funtsa sortzea» proposatu ordez, «kontu-moneta bat moneta-aringarri gisa erabiltzeari buruzko azterketa» hitzak erabil ditzakegu.

Jacques Lacour-Gayet jn.:

Kontu-moneta bat sortzearen auzia teknikoegia eta konplexuegia iruditzen zait, hemen horri buruzko iritzia eman ahal izateko.

Vergnolle jn.:

Batzordera bidal dezakegu.

S.P. Chambers jn.:

Zuen baimenarekin, iradoki nahi dut orain Europarako moneta akordio iraunkorretarako proposamen posibleak eztabaidatzen ari garela. Soilik aztertzen ari garenez, idazkera bat proposatu nahiko nuke, Funtsa aztertzea barne hartuko lukeena, eta kide batek edo bik buruan dutena. 3. ataleko hitzen ordez, honako hitz

hauek proposatzen ditut: «akordio monetario iraunkorrak Europan». Azterketa, hortaz, Europako akordio monetario iraunkorren analisira mugatuko litzateke. Horrek hainbat proposamen mota hartuko lituzke barne, eta onargarria dela iruditzen zait.

Daniel Serruys jn.:

Pixka bat harritu egiten nau arazoa horrela planteatu izanak. Lacour-Gayet jaunak esan duen bezala, Europako txanponak bateratuta, ez dago kontu-moneta bat sortzeko beharrik. Nahikoa litzateke Europako monetaren eta munduko gainerako moneten arteko erlazioa zehaztea.

Vergnolle jn.:

Ez nuen ezer esan nire proposamena bozkatu eta baztertu zenean. Hemen txertatuko genuela uste nuen, gero batzorde batek azter zezan.

Daniel Serruys jn.:

Moneta batasuna ahalik eta lasterren lortzeko bitarteko praktikoek aztertzea gustatuko litzaidake. Bitarteko horietako bat diru-funts bat sortzea da. Baina ez nuke nahi, kontu-monetaren auzia guk aurrez ebaztea. Moneta-funtsa interes handikoa izango da bateratzearen aurretik. Besteak beste, Estatuen defiziten zati bat xurgatzeko balio lezake, haien txanponak behera egin ez dezaten.

Bateratzea lortzen denean, zein izango da gure intereseko diru-funtsa? Ez da europarra izango, Bretton Woodsekoa baizik. Beraz, gustatuko litzaidake hitz hauek ordeztzea: «Moneta-batasuna ahalik eta lasterren lortzeko datuak eta bitartekoak sortzea».

Vergnolle jn.:

Nire diskrezioak nire kaltetan jokatzeko du beharbada. Baina zintzotasunez esan behar dut, ez naizela ni izan kapitulu honen idazlea. Iruditu zait, nire atseginerako, nire «proposamena» azpibatzorde batera bidaltzea adostu dela. Agian oker egin dut, eta moneta bateratzeko proposamenaren aurretik txertatu behar nuen.

Leenhardt jn.:

Paragrafo hori baztertzeko eskatzen dut. Ordu honetan nekez eztabaida ditza-kegu xedapen horiek, eta are gehiago moneta-batasunari buruz hartutako erabakien aurka doazela dirudiela kontuan izanik.

Vergnolle jn.:

Bada, hurrengoan ez dizuet nahi duzuen egiten utziko.

(Barreak)

Daniel Serruys jn.:

Proiektu berri bat aurkeztu nahi duzu?

Vergnolle jn.:

Ez. Onartzen dut paragrafoa kentzea. Kasu honetan nire diskrezioaren biktima izan naiz.

(Barreak)

Roy Forbes Harrod jn.:

Azpimarratu nahiko nuke «bateratze» hitzak hainbat adiera dituela. Ez dut onartzen, eta uste dut Ingalaterran oso ekonomialari gutxi, edo Ingalaterrako iritzi publikoak, onartuko luketela bateratzeak Europako herrialde guztien arteko truke-tasa zurrana esan nahi duela. Gure iritzia da hobe dela trukeko malgutasuna izatea. Nik ulertzen dudana bezala, bateratzea Europarentzat zentralki gobernatutako monetarik onena izatea da. Ez dut onartzen horrek Bretton Woodsen onartutakoak bezalako trukeak ez egotea esan nahi duenik. Aztertu beharreko kontu bat da, baina ilusiorik gabe aztertea gustatuko litzaidake.

Presidente jn.:

Hirugarren paragrafoa kentzea da, beraz, proposamena eta Vergnolle jaunak onartu egin du. Proposamena bozkatzeko deia egiten dut.

(Hirugarren paragrafoa atzera bota da)

Leenhardt jn.:

Nire iruzkina laugarren paragrafoari buruzkoa da.

Ez nuke paragrafo hori idatzi duena zapuztu nahi; espero dut aretoan ez egotea. Baina kasu honetan ere, zati hori baztertzeko eskatzen dut, eta oso arrazoi sinple batengatik; izan ere, Marshall Planaren laguntza jasotzeko baldintzetako bat hura interes orokorraren onerako erabiltzea da, hain zuzen. Beraz, horrek ez du inolako arazorik sortzen eta ez da beharrezkoa gure azterketa-programan sartzea.

Guy Jerram jn.:

Marshall Planaren laguntzen erabilerak oraindik jorratu ez diren hainbat gai sozial planteatzen ditu. Beraz, atala etorkizuneko aztergaien artean mantentzeko eskatzen dugu.

Leenhardt jn.:

Baina ez dira neurri sozialak aipatzen, ekoizpena handitzea baizik.

Lord Layton:

Proposamenaren alde nago. Uste dut batasun ekonomikoaren helburu nagusiarekin zerikusirik ez duten proposamen asko aurkezten baditugu, bata bestearen atzetik, Txostenaren balioa gutxietsiko dugula. Zuzenketa gisa aurkeztu zelako sartu zen. Nahiko gauza ziurra da ez ditugula puntu horiek guztiak aztertuko. Ez daukagu ez eskudirua, ez pertsonala, eta luze joko du horiek lortu arte, ordurako Marshall plana ia amaituta egongo da. 4. zk. ezabatzeko proposamenaren alde nago.

Rene l'Huillier jn.:

Argi dago testua gaizki idatzita egon litekeela. Hala ere, testuaren atzean dagoen asmoa Marshall Planaren laguntzak Europaren, hots, Europako herrien interesen alde erabiltzea da. Dena den, egunkarietan irakurritakoaren arabera, konturatzen gara laguntza horrek, batzuetan, ikusi nahiko ez genituen inplikazioak dituela. Laguntza hori garrantzitsuegia da Europako ekonomia berreraikitzeak kontuan ez hartzeko eta bere alderdi sozial guztiak ez aztertzeko.

Beraz, testua berrikusi eta argiago idaztea onartzen dugu, baina bere izaerari eustea nahi dugu.

Leenhardt jn.:

Eutsi egiten diot testua bere horretan baztertzeko proposamenari. Baina L'Huillier eta Jerram lankideen asmoa zein den dakigun honetan, arazo ekonomiko hutsa izan beharrean, soziala ere badela ikusten dugu.

Bizpahiru hitz aldatzea nahikoa litzateke gure lankideen nahia adierazteko. Nahikoa litzateke, nire ustez, honako hau esatea: «Marshall Planaren laguntzak erabiliz ekoizpena handitzearen helburua herrialdeetako beharrak asetzea izango da eta ez ekoizle-talde partikularren interesei erantzutea».

Zentzu horretan, uste dut merezi duela lankide ditugun Jerram eta L'Huillier jaunen iradokizunak kontuan hartzea.

Rene l'Huillier jn.:

Saiatu gara testu egokia idazten.

Ez nuen alde batera utzi nahi plana ekoizpena bideratu eta garatzeko erabiltzearen ideia. Agian «herrialde interesdun guztien ekoizpena handitzeko» jar genezake.

Presidente jn.:

Atal honen asmoa ez da batzorde eskudunei aztertzeko puntu bat bidaltzea baino. Beraz, testuari eustea proposatzen dut eta adierazi berri den nahiari erantzunez, amaieran hau jar genezake:

«Europako herrialdeen interes orokorretara ahalik eta gehien egokitzeko».

Rene l'Huillier jn.:

Nik «eta ekoizpena bideratzeko» gehitu nahiko nuke.

Daniel Serruys jn.:

Une honetan, Marshall Planaren inguruan dagoen eztabaida nagusia irtenbide zehatzak emateko hura administrazio-programetatik urrundu beharraren ingurukoa da. Izan ere, praktikan, herrialde eskatzaileen beharrei buruzko informazio gehiago edo gutxiago duten erosketa-misioak ikusten ditugu, gero gobernuen ohiko programak finantzatzeko erabiltzen direnak. Horri Marshall Plana esaten zaio. Eta horixe da onartu behar ez duguna.

Ikusi dugu, adibidez, Marshall Planean erregistratu direla biharko erabilgarriak izan daitezkeen gauzak, baina, berez, Frantziako, Ingalaterrako edo Belgikako ordezkartzen bisiten edo kontaktuen emaitza besterik ez direnak. Hori da Marshall Planak gurean eman duena.

Eta honako hau gehitu nahi nuke:

«Marshall Plana gauzatzeko ekarpen ekonomikoa eta soziala».

Har dezagun, esaterako, elektrizitate-programa. Gaur egun, elektrizitatea nazionalizatu egin da herrialde batzuetan, Frantzia adibidez, eta beste batzuetan enpresa pribatuen esku geratu da. Beraz, hor nazioen arteko lehia sartzen da eta prezioak igotzeko praktikak. Elektrizitatearen ahalmena, aurrekoarekin parekatuta, % 180 handituko dela esaten da, baina hori ez dagokio enpresa bati, ez leku jakin bati eta ez da energia termikoaren eta hidraulikoaren arteko aukera bat ere. Hor zerbait egin behar da.

Presidente jn.:

Hona hemen Serruys jaunak proposaturiko testua;

«Marshall Plana gauzatzeko ekarpen ekonomikoa eta soziala».

Eta bozkatu egingo dugu.

(Testua onetsi egin da)

Presidente jn.:

Bosgarren puntura iritsi gara.

«Turista» hitza «bidaiari» hitzarekin ordezkatzeko eskatzen dut, lan edo familia kontuengatik bidaiatzen duten pertsonak turistak bezain interesgarriak direla iritzita.

Bigarrenik, «promozio» hitza Ohorezko Legioan gertatzen diren bezalako promozioetarako gordetzea nahi nuke.

«Bidaiarien joan-etorri askea Europan zehar» jarriko genuke.

Inork eskatzen du hitza zuzenketa horien inguruan?

Bozkatzeko deia egiten dut.

(Bosgarren puntua, onetsi egin da proposatutako aldaketekin)

(Seigarren puntua onetsi egin da)

Presidente jn.:

Zazpigarren puntura iritsi gara.

S.P. Chambers jn.:

«Lehia desleiala ezabatzea» iradokitzen dut.

(Adostasuna agertu dute)

Daniel Serruys jn.:

Sentitzen dut zurekin ados ez egotea, oinarritutako lehia...

Henoc jn.:

Araudiak ematen al du paragrafo berri bat gehitzeko aukerarik?

Presidente jn.:

Hori araudiaren aurka legoke, baina batzar honen esanetara nago.

Henoc jn.:

Txostengilearen arreta adi eta trebeari ihes egin dion gai garrantzitsu bat da.

Presidente jn.:

Araudia bete beharko genukeela uste dut. Zoritzarrez, oso berandu da, ez ditut batzarkideak nekatu nahi.

Henoc jn.:

Amore ematen dut.

Presidente jn.:

7. orrialde osoa bozkatzeko deia egiten dut, onartutako zuzenketekin.

(Testua aho batez onetsi da)

Presidente jn.:

Orain bestelako kontu bat aipatu nahi nuke. Hainbat zuzenketak iradoki dute Ekonomia Batzordeak Biltzarraren egitekoak etorkizunean jarraitzeko nahia Biltzarrari aurkeztea eta proposamen hori da orain aztertu behar duguna.

Frantseseko testuan, 8. orrialdean ageri da gaia.

Adler jn.:

«Europar Batasuna edo Federazioa» hitzen ordez «Europa batua» erabiltzea proposatzen dut, bestela, mugimendu mota bat aipatzen ari garenaren itxura eman dezakeelako. Hori adostu dute Politika Batzordean.

Presidente jn.:

Hizlariaren proposamena honako hau jartzea da: «Europaren Batasuna» edo «Federazioa».

Temple jn.:

Presidente jauna, oraintsu egin duzun proposamenean termino oker bat zegoela iruditu zait. Batzordea da bere nahiak Biltzarraren erabakiaren mende jartzen dituen. Gauza askok ihes egingo digute, eta askok ilargian gaudela aurpegiratuko digute. Baina, zentzuzkoa eta egingarria den zerbait nahi badugu, ongi heldu behar diogu.

Akordio ekonomikoen eremuan emango ditugu lehen urrats sendoenak. Europan batasun ekonomikoa lortzen badugu, batasun politikoa lortzetik oso gertu egongo gara. Zein puntutan gaude? Ez nuke esango, ametsak baino ez ditugunik. Zuhaitza landatu dugu, haziko dela uste dugu, baina zuhaitz horri azkar hazten lagunduko dioten ongari guztiak eman behar dizkiogu. Ez genuke akordio ekonomikoen ezaugarri hori alde batera utzi behar. Mahai gainean jarri behar duguna ez da Biltzarrak saihestu duen arrisku larri baten gaineko biziraupena, gure batzordeen aurrerabidea baizik, eta haien ikerketaren laguntzarekin, eta ni neu parlamentaria izanik, ez naiz egokiena horretaz hitz egiteko, baina parlamentuaren laguntzarekin eta prentsaren jarduerarekin, apurka-apurka ezinbesteko akordio horiek lortu ahal izango dugu.

Erabat ziur nago ekonomia sailak dituela ekintzarako baliabiderik onenak. Ez dut kultura eta politika sailen borondate ona zalantzan jarri nahi, baina guk bitartekoak ditugu, eta hain zabalak eta distiratsuak ez diruditen arren, iritsi nahi dugun helmugara eramango gaituzte, zalantzarik gabe.

Hemen hasi dugun lanarekin jarraitzeko batzordeak antolatzeko eskatzen dizuet. Ez dezagun balio handiko testu hau ameskeria hutsean utzi.

Rene l'Huillier jn.:

Lehenengo paragrafoak Europa batzeko borrokan ari diren hainbat erakunderen ekintzen koordinazioa aipatzen du. Ezinbestekoa da ekintza horiek koordinatzea. Eta lan hori Biltzarrera etortzearekin hasi dutela esan dezakegu. Eta norbere herrialdean lanarekin jarraitzea interesatzen zaigu, baina Europaren batasunaren alde borrokatzen diren mugimendu desberdinen artean nabardurak eta joerak daude, noski, eta batzuetan pentsamendu edo interes dibergenteak adierazten dituzte; baina, hala ere, ezin diegu berezko fusio modukorik eskatu. Eta zuzenean aditzera ematen ez badu ere, testuak, nahiko nahasia denak, mugimendu desberdinen fusio mota batera iritsi beharko dela iradokitzen du.

Ez daukat ezer esatekorik testuaren gainerako zatiei buruz, baina lehenengo paragrafoko lehen bi lerroei soilik eusteko proposatzen dut. Erakundeek beren ekintza koordinatzen badute, metodorik eraginkorrenak erabiliko dituzte eta aipatzen den berezko izaera horrek ez du zertan fusioa ekarri behar zuzenean, baina badirudi testuak hori iradokitzen duela. Beraz, 189 eta 190 lerroak kendu genitzakeela uste dut.

Hainbat Ahots:

Ongi da.

Rene l'Huillier jn.:

Lehenengo paragrafoko testua erakundeen mugimenduen koordinazioari buruzkoa da.

Colin du Terrail jn.:

Ebazpenari amaiera ematen dion testu honi bere apaltasuna kritikatu nioke; izan ere, hura irakurrita badirudi oraindik ez dugula gauza handirik egin erakunde horiek koordinatzeko. Baina, Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko lotura-batzorde bati zor diogu biltzar hau eta Van Zeeland jauna eta Serruys jauna izan dira, hain zuzen, batzorde horren artisaunik onenak. Ez litzateke bidezkoa mugimendu horiek guztiak koordinatzeko azken urtean egindako ahaleginak ez aipatzea.

R.J. Hawtrey jn.:

Ordena kontu bat: gai hau Biltzarrak osoko bilkuran jorratu beharrekoa al da?

Presidente jn.:

Bai, hala da. Batzordeak biltzarrari adierazi nahi dio orain arte aztertu dugun auzi ekonomiko eta sozialarekin zerikusirik ez duten zenbait punturi erreparatu behar diela. Esan denarekin erabat ados nago. Lehenengo esaldia aldatu beharko genuke: «Batzordeak Biltzarrari bidaltzen dio honako (...)» .Osoko bilkuretan ezin da proposamenik aurkeztu, beraz, suposatzen dut gainerako batzordeek Biltzarrari puntu jakin batzuei erreparatzeko eskatzearen bidea erabiliko dutela.

Leenhardt jn.:

Argi dago mozio hori ez dela gure batzordearen eskumena, eta beste batzorde batzuek landuko zutela. Baina, badaezpada ere, galdetu egin nahi nuke. Politika Batzordeak ez al du erabaki ildo horri dagozkion asmoak aurkeztea? Gaueko hamarrak balira, ulertuko nuke gai horri buruz luze eztabaidatzea, baina arazoa beste nonbait eztabaidatu bada, hobe genuke horrela utzi eta guregan ez hartzea.

Daniel Serruys jn.:

Koordinazio Batzordeak lanekin jarraitzeko moduari buruzko iritzia adierazteko iradoki die Batzordeetako txostengileei. Litekeena da gure egitasmoa beste bi ata-

letatik datorren beste batekin alderatzea, parekatze horren bidez, formularik onena hautatu ahal izateko.

Jarraipen-metodoak apur bat desberdinak dira, Batzorde bakoitzaren helburuaren arabera. Kultura Batzordeko gaiek ez dituzte guk aztertu ditugun antolaketa-baldintza berberak eskatzen. Eta egia esan, gure ekarpenarekin zuekin erabat ados nagoela eta gai hori gure eskumenekoa ez dela jakinarazi nahi dizuet. Gainera, testua oso lausoa da.

Leenhardt jn.:

Horregatik ez du ekarpenik egiten.

Presidente jn.:

Oraintxe iradoki diren eta onartzeko proposatzen dizkizuedan zuzenketa gutxi horiek Biltzarrari helarazi beharrean, helaraz al diezazkiokegu Koordinazio Batzordeari hemendik ordu erdi edo ordubetera? Ziurrenik jaso ditu beste egitasmoak ere eta berak erabakiko du.

Gerald jn.:

Serruys jaunaren argudioa indartu nahi nuke. Biltzarraren aurretik batzorde honek erabili dituen materialak prestatzeko lan egin dutenek hilabete asko eman behar izan dituzte horretan lanean, eta erakunde tekniko eskudunek ere lan horretan jarraitu dute. Ezinezkoa da Batzorde guztietan aldi berean aurrera egitea. Printzipioz, gure testua onestearekin erabaki dugu... (elkarriketek eragindako zarata).

Presidente jn.:

Azken zuzenketa bat: 199. lerroan «goi-mailako» adjektiboa kentzea proposatzen dut.

Ez dugu pertsona horiek goi-mailakoak izaterik behar, nahiago dugu eskudunak izatea.

Henoc jn.:

c) ataleko 203. lerroari dagokionez, ez dut utopia edo ilusioa hitzak erabiliz inor eskandalizatu nahi, baina Lord Laytonek oraintsu zuzenketa bat atzera bota du gure jardueraren garapena bermatzeko beharrezko Mahai edota teknikaririk ez dugula esanez. Hala ere, egungo batzordeez gain, «Kontseilu orokorrak edo Batzorde bete-arazleak baliagarritzat jotzen dituzten batzorde berezi guztiak» aurreikustea asko iru-

ditzen zait, ez baitugu bihar edo etzi gaurkotasuneko gai gisa planteatuko zaizkigun gai guztietarako batzordeak sortzeko baliabide praktikorik.

Daniel Serruys jn.:

Horri erantzuteko esan dezakegu prestaketa-lanak pertsona eta ekarpen ekonomiko handia behar izan dituela; orain besteen esku uzten ari garen lanak urtebetean beharko duena baino gehiago.

Lau paragrafo labur utzi ditugu aurreragoko lanketarako. Eta, gero, egon daitezke eskumen arazoak eta horietan esan dezakegu: «Europako Biltzarrak esku hartu behar du, eta ezin dugu inprobisatu».

Bi kasu horiek aurreikusita, ez dugu luzapen handiegia egiten. Pertsonak eta diruzko baliabideak mugatuak badira, zeregina ere berez mugatuko da.

Presidente jn.:

Serruys jaunaren argudioei men egiten diet. Beraz, testu hau Koordinazio Batzordeari helaraztea proposatzen dizuet, hark egoki deritzon moduan erabil dezan.

(Onetsita)

Beddington Behrens jn.:

Eskerrak eman nahi dizkiot presidenteari izan duen pazientzia handiagatik.

Presidente bikaina izan da.

(Txaloak ozen eta luzaroan)

Presidente jn.:

Presidente onaren lehen betekizuna, presidentetza laburra izatea da.

(Barreak)

Azken hitz batzuk, jaunok: duela gutxi esan didatenez, Ramadier jauna prest legoke, Politika Batzordearekin goizeko hamarretan areto honetan biltzeko.

Hori baieztatzen bada —eta eskaini didaten informazioa jakinarazi baino ezin dut egin—, ordu batzuk izango dituzue atsedean hartzeko.

Beddington Behrens jn.:

Orduan bilera arratsaldean egingo genuke.

Presidente jn.:

Informazio hori baieztatzen bada, gure hurrengo bilera ordu bi eta erdietan izango litzateke. Nolanahi ere, nire erantzukizunpean, jakinarazten dizuet Batzorde honen txostena entzuteko osoko bilkura ez dela gaur goizeko 10:00etan izango. Eguerdian egiten bada, ahal dugun guztia egingo dugu behar besteko aurrerapenaz jakinarazteko. Baina ordu bi eta erdietan izango dela uste dut, kontrako agindurik ez badago behintzat.

Leenhardt jn.:

Osoko Bilkurak denbora muga bat du. Hizlarien kopurua oso mugatua izango da.

Egoera horretan, batzordeak, desegin aurretik, Osoko Bilkurako eztabaidan zein kidek parte hartuko duten erabaki beharko luke.

Presidente jn.:

Mahaiari galdetzeko baimena eskatzen dizuet. Badirudi Osoko Bilkuraren eskumena dela.

Esan didate gure Batzordekoak ez diren hainbat hizlarik Osoko Bilkuran esku hartuko dutela txosten ekonomikoari buruz. Aitortu behar dut ez zaidala hautaketa-printzipiorik bururatzen. Koordinazio Batzordearen erabakia kontsultatzeko baimena eskatzen dizuet eta berehala hartuko dut erabaki hori.

Leenhardt jn.:

Beste Batzordeek beren ebazpenak aho batez onartzeko zortea izan dute. Gaur gauean, ez dugu gure ebazpen-proiektu osoaren gaineko botorik eman. Azaldutako arrazoiak direla eta, ezin dugu testua osotasunean bozkatu. Egoera horretan eta arau demokratikoak kontuan izanik, gutxiengoari hitz egiten utziko diozuela espero dut.

Presidente jn.:

Gutxiengoari bere ikuspuntua babesteko ordezkari bat eskuordetzeko eskatzen diot. Ez dut ebazpena osotasunean bozkatzera deitzeko astirik izan, ordezkari gehienek aretoa utzi dutelako. Baina, uste dut, ebazpen-testuaren zati guztietan adostasun nahikoa lortu dugula. Gainera, Biltzarrak bozkatu edo baztertu behar du ebazpen-proposamena.

Egoera hori ikusirik, gutxiengo horrekin harremanetan jar zaitezke, zuen ikuspuntua osoko bilkuran babestuko duen ordezkari bat eskuordetzeko.

Leenhardt jn.:

Presidente jauna, iruditzen zait iritzi pertsonala duzula horri buruz. Koordinazioarako Batzordearen aurrean babestuko al duzu, gehiengoarekin ados ez daudenek, batzar demokratiko batean, beren iritzia eman ahal izatea?

Presidente jn.:

Babestuko dut ideia hori Koordinazio Batzordearen aurrean. Eskatzen dudana gauza bakarra, horretarako behar dudana denbora ematea da.

(Saioa 05:45ean amaitu da)

IV.5.
Osoko bilkura.
1948ko maiatzaren 10a, astelehena (arratsalde).
Ekonomia eta Gizarte Batzordearen
ebazpenaren azterketa
Presidentea: Rappard jauna

(Saioari 15:00etan eman zaio hasiera)

Presidente jn.:

Jaun-andreok, ez dakit zeri zor diodan bilkura honetako presidente izateko ohorea.

Bi arrazoiengatik ez diot uko egin ohore horri.

Lehenik eta behin, atsegin handia da Ekonomia Batzordearen eztabaidetan ozta-ozta parte hartu ondoren, bertan isilik egon direnen gehien-gehienek izenean hitz egin ahal izatea, gure presidenteari eta bi txostengileei bihotz-bihotzez eskerrak emateko. Badakizue zer dedikazio izan duten. Atzo goizean hasi ziren lanean, bederaztzietan eta goiz, arratsalde, ilunabar eta gau osoan lan egin dute, goizeko zazpiak arte.

Benetan uste dut gure biltzarrak erresistentziaren heroiak bailiran agurtu behar dituela.

(Barreak eta txaloak)

Merezi gabeko ohore hori onartzeko bigarren arrazoiak, Batzordearen eztabaidetan parte hartu ez duen, eta beraz hura aipatzea egokia iruditzen zaidan nire herrialdeaz hitz batzuk esatea da.

Ez izan beldurrik! Nire hitzaldia alegatu nazionalista baten kontrakoa izango da eta.

Batzordearen eztabaidetan ez dut Suitzaren federazio izaera aipatu; izan ere, gure lanak arrakasta izateko irrikaz nengoen, eta hitzaldiak eta zuzenketak ugaritzen ari

zirela ikusirik, presidentearekiko eta gure txostengileekiko errespetuz, babesik balio-tsuen a isiltasuna dela pentsatu dut nire baitan.

Baina asko harritu dira aurten ehun urte bete dituen federazio bateko ordezkarien isiltasuna ikusita. Eta esperientzia horretatik zerbait atera behar dela pentsatu dugu.

Nik neuk hainbesteko izua diot harrotasun nazionalari, non nire herrialdearen arrakastatik baino lezio gehiago ateratzen dudan haren akatsetatik. Bada inoiz konformatuko ez naizen puntu bat. Bere bertuteak goraipatu eta bere buruaz hitz egiten duen gizona gorrotagarria eta groteskoa iruditzen zaigu denoi. Emaztearen bertutea edo edertasuna zein seme-alaben talentuak goraipatzen dituztenak, nahiko atsegin-tzat, baina apur bat barregarritzat jotzen ditugu; baina norbere herrialdearen balio paregabea azpimarratzen duena, abertzale eskuzabaltzat dugu.

(Irribarreak)

Alabaina, berekoikeria kolektibo hori —nazionalismo gisako abertzaletasuna ez baita berekoikeria kolektiboa baino— moralki oso dotorea ez izateaz gain, nazioar-teko komunitatearen antolaketa harmoniatsuenaren oztopo nagusia ere bada.

(Txaloak)

Genevan zein beste leku batzuetan, 25 urtez, nazioarteko hamaika konferentzia-tan egon ondoren, esan diezazueket beti harritu izan nauela ordezkari askok lehenik beren herrialdeari omenaldia egiteko betebeharrak xume horrek —etxera itzulera ona ziurtatzeko asmoa zutenak, zalantzarik gabe—; izan ere, eztabaida horiek emankor-rak izateko, beharrezkoa izan ohi da, norbere interesa eta norberaren nazio-maita-suna adierazterakoan sakrifizio batzuk egitea.

Hona hemen, hitz gutxitan, Suitzak jasan duena.

Suitzaz hitz egingo dut, baina ez hango ereduaren miresteko, aitzitik, bertako espe-rientziak zuen gogoeta kritikoaren mende jartzeko baizik.

Suitza estatu subiranoen konfederazio gisa bizi izan da 500 urte baino gehiagorik. Dieta federala zen hango organo federal bakarra; bertan kantoi bakoitzak ordezkari bat izan ohi zuen, eta baliozko erabakiak hartzeko ahobatezkotasuna ezinbestekoa zen.

Erregimen horrek esperientzia nahiko asebetegarria izan zuen 500 urtez eta lu-rrak berak, topografiak, baliabide naturalen eskasiak, defentsa errazten zuen kan-poko itxurak eta bere lurreen izan ezik Europako gudu-zelai guztietan borrokatzen ziren soldadu suitzarrek bermatzen zuten herrialdearen segurtasuna. Azken ezauga-rrari hori partekatzen dute gaur egungo irlandarrekin, horiek Maiestatearen armadarik onena zirela esan didate neutraltasunarekin sutsuki maiteminduta egon arren; baina gauzak itxuraz baino ez dira kontraesankorrak.

Frantziako Iraultzaren ondoren, Direktorioko armadek Suitza herrialdea sortu zenetik lehen aldiz inbaditu zutenean, errepublika bakar eta zatiezina ezarri zuten han, erakunde frantsesen irudira. Estatu unitario dogmatiko eta larderiatsuenak ordezkatu zuen, hartan Konfederazio malgua zena.

Erregimen hori urtebeteren buruan erori zen eta hain oroitzapen higuingarriak utzi ditu geroztik herrialdean, non 500 urtez baino gehiagoz agintean egon zen anarkia bezainbeste gaitzesten dugun politika arloko unitarismoa.

1815ean, Berrezarpenaren ondoren, iraultzaren aurreko erakundeetara itzuli zen herrialdea. Kantonamenduek beren subiranotasuna berreskuratu zuten... eta Dieta Federalak bere ezintasuna. Emaizta negargarria izan zen esparru politikoan zein ekonomikoan. Ikuspegi ekonomikoari dagokionez, atzerriko diplomaziak gidadetzen zuen Suitza, eta ezin zuen bere burua defendatu, ez ezarri zitzaion presio ekonomikoari erantzun ere. Barruan, kantonamendu bakoitzak bere bidesari sistema zuen, bere moneta, eta Lacour-Gayet jaunak gogora ekarri nahi izan duenez, bere pisu eta neurri sistema ere bai. Kanpoan ezintasuna eta barruan anarkia ziren nagusi.

1830eko uztailera jardunaldien ondoren, Suitzako kantonamendu ia guztiek bilakaera demokratikoa izan zuten, sistema hori erreformatu nahi izan zen. Eta orduan hasi ziren gertaera interesgarrienak.

Dieta Federala subiranoa zenez eta haren babesik eta ahobatezkotasunik gabe erreforma proiekturik onartu ezin zenez, erreformistek batasun ekonomikotik hastea erabaki zuten. Barneko aduanak eta bidesariak kendu zituzten, moneta bateratu zuten, eta gero beren proiektua ongi prestatu eta Dietari aurkeztu zioten.

Dietak atzera bota zuen. Ezetza eman zuen, kantonamendu handiek, erreforma horren sustatzaile izanik haren onuradun nagusiak izateko asmoa zutenek, ezetz esan zutelako: «Nazio-aberri berri baten aldeko sakrifizio ekonomikoak eskatzen badizkiguzue, gure nagusitasun ekonomikoarekin bateragarria izango den eragin politikoa izan behar dugu». Politikak ekonomiaren gainean duen nagusitasunaz gain, bien arteko interdependentzia estua erakutsi du esperientzia horrek. Ezin da ulertu estatu subiranoek aberastasunen ekoizpenean eta zirkulazioan duten autonomia zapalduko duen nazioarteko erregimen bati men egitea, horrek, botere handiei beren nagusitasun ekonomikoaren araberako eragin-neurria ziurtatzeko gai izango den erreforma politikorik ez badakar.

15 urteko gatazka eta gerra zibil baten ondoren lortu du Suitzak egonkortasuna eta oparotasuna, bertako federazioa sortu duen ganbera biko sistemaren bitartez.

100 urte bete dira aurtan Suitza estatu federala bihurtu zenetik. Eta bada 1843ko gizonek egindako ahalegina ordain dezakeen saririk; izan ere, jada inork

ez ditu zalantzan jartzen, demokratikoa izanik ere, ahobatezkotasunik ez duen herrialde honen erregimen federalaren zilegitasuna eta iraupena.

Bi ikasgai ateratzen dira oso azkar zirriborratu dudan esperientzia horretatik.

Lehena, ekonomiaren eta politikaren arteko menpekotasuna. Alferrik da —eta hau ez da Suitzako esperientziaren ondorioa soilik, zentzuzko arauak ere hala diote— estatatu subiranoek beren baliabideak, beren fisiologia ekonomikoa komunean jartzea espero izatea, aldi berean, neurri bereko erakunde politiko egokiak eraiki gabe.

(Txaloak)

Esperientzia suitzar honetatik argi eta garbi ateratzen den bigarren ikasgaia, eta mendez mende nazio batasunaren historiak formatu dituen gure lagun frantsesak agian harrituko dituen da, federazio bat bideragarria izan dadin, elkarbizitzarako ezinbestekoak diren erakundeak soilik jarri behar direla komunean.

Instituzioak berdindu nahi badira, hasteko denbora luzea beharko da hori lortzeko. Eta aldi oso luze baten buruan, oso ezberdinak diren nazio-elkargoei erregimen uniformeaz ezartzen bazaie, zapalkuntza, nahigabea eta, ondorioz, ezegonkortasuna sortuko dira.

(Txaloak)

Ez dago batasuna nahi duten, baina morrontza gaitzesten duten nazioei burdinazko kortse bat inposatzea baino arriskutsuagorik.

(Txaloak)

Irakasgai horrekin amaituko dut eta barkamena eskatzen dizuet. Ulertuko duzue zein asmoz egin dudan azalpena. Hemengo eztabaiden arrakastari laguntzeko gutxi egin izanaren kontzientzia dugu Suitzan. Ekarri dudan ale txiki honek guztiok biltzen gaituen Europaren batasunaren eraikuntzari ekarpenik egiten badio, lagungarri izango da gure damua eta alhadura arintzeko.

(Txaloak)

Jaun-andreok, irrikaz egongo zarete amaitu berri den bart gaueko abenturako hiru heroietako bati entzuteko. Beraz, ohore eta atsegin handia da niretzat batzar honetako ongile den van Zeeland jaunari hitza ematea.

(Txaloak)

Paul van Zeeland jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, ez dakit gure presidenteak gaueko abentura deitzen dion honek emaitza onik izan duen, baina emaitza txar bat izan du, gutxienez.

Eta hasteko aitortu behar dizuet, neure burua nahi eta behar nukeen bezala prestatu gabe aurkezten naizela zuen aurrean.

Aitzakiarik onena daukat, noski; ez dut egin lana besterik, Hagara iritsi nintzenetik.

Horrenbestez, zuen aurrean apaltasunez mintzatzeko eta zuekin gogoeta eta ohar pertsonal batzuk partekatzeko baimena eskatzen dizuet.

Gogoeta horietan ordena pixka bat jartze aldera, lehenik eta behin, arazoa nola kokatu dugun azalduko dizuet; gero hura konpontzeko aurkeztu zaizkizuen ebazpenak nola hartu diren adieraziko dut; eta azkenik, hitz batzuk esango ditut egiten zaizkizuen iradokizunak jasotzeko hartu beharreko jarrerari buruz.

Hasteko arazora joko dut. Europako bazter guztietatik zatozte. Beste inork baino hobeto ezagutzen duzue kontinente osoa zein egoeratan dagoen gaur egun. Badakizue zenbateraino okertu diren gerra aurretik jada maila eskasean zeuden Europako herritarren bizi-baldintzak. Eta nire moduan, Europan ez ezik munduan zehar ere bidaiatzeko pribilegioa izan duzuenok, tristuraz ikusi duzue Europaren prestigioak zer nolako gainbehera jasan duen gainerako kontinente eta zibilizazioen aurrean.

Nola azal daiteke gainbehera hori?

Gerrak eragindako suntsipena etorriko zaizue ziurrenik denoi gogora eta egia da suntsipen hori ikaragarria izan dela. Izan ere, areto honetatik irteteen ikusten den irudi bera atzematen dugu Europako bazter guztietan: suntsitutako etxeak, bizi-modu materiala eta garapen intelektuala murriztu zaizkien herritarrak...

Baina ez da hori gainbehera azaltzen duen arrazoia. Lehen genuen egoera behar bezalakoa izan balitz, azkar jasoko genituzke hondakin hauek. Dakizuenetz, zibilizazio moderno honetan aldatzen ari da inbertitutako kapitalaren, eskuratutako ondasunen eta urteko ekoizpenaren arteko harremana. Eta gero eta errazagoa da hutsuneak betetzea laneko tresnak kontserbatu diren kasuetan. Beraz, gerraren suntsipena ez da arrazoi nagusia, nahiz eta hori ere oso garrantzitsua den eta pisu handia duen. Eta honaino iritsita, utz iezadazue hitzaldiaren haria eten eta esaten Europaren suntsipen materiala mundua nazien totalitarismotik libratzeko aliatuek elkarrekin ordaindu duten prezioaren parte dela eta beraz, eskubidea dugula aliatuek, gure adiskideek, eskaintzen diguten laguntza harrotasunez onartzeko; eta onartu egingo dugula, jakin badakigulako hori jasotzeko eta ahalik eta hobekien erabiltzeko eskubidea dugula.

(Txaloak)

Europaren egungo larritasunaren eta gainbeheraren azalpena suntsipen horretan ez badago, non egon liteke?

Estatu Batuek, Atlantikoaz bestaldeko gure lagun handiek, baino baliabide natural gutxiago dituelako ote da? Ez. Haiek pribilegiatuak dira zalantzarik gabe. Baina Europa bere osotasunean hartzen badugu, bateratu nahi dugun Europa eta helburu ekonomikoak, sozialak eta politikoak Europarekin lotu dituzten lurraldeak kontuan hartuta, baditugu beharrezko baliabide material guztiak lehengaiei dagokienez. Eta Europa aurreikusi dugun bezain azkar eraikitzen badugu, ez zaigu baliabide naturalik edo lehengairik faltako bertako ekoizpena eta biztanleen bizi-maila igotzeko.

Orduan, Europako populazioen gainbehera morala, intelektuala edo kulturala ote da arrazoia? Europako gizabanakoaren gainbehera ote da kausa?

Ez dut ez bata ez bestea sinesten. Europako nazioek adore handia erakutsi dute gerraren aurretik, gerra garaian, eta baita gerra ostean ere, eta zailtasunak kosta ahala kosta gaintitzeko borondatea agertu dute. Beren kabuz aurrera egiten saiatu dira. Bidean egingo zituzten akatsak, beharbada, eta saiatuko gara horiek laster zuzentzen. Nolanahi ere, hori lanerako eta berpizteko borondatearen erakusle da, eta ez adore falta. Gizon europarrari dagokionez, gainerako gizonen lan-baldintza beretan jartzten dugunean eta kontinentetik irteten denean; gure adituak beste unibertsitateetara doazenean eta bertan ekintzarako bide guztiak ematen zaizkienean, ez al dute lehengo duintasun bera mantentzen?

Beraz, ez dugu norabide horretan bilatu behar kausa.

Eta jarrai genezake argazkia modu horretan osatzen. Baina, laburtu eta ondorio nagusira iritsi nahi nuke.

Azalpen posible bakarra dago Europaren gainbeherarako, benetako zailtasunetarako, gaur egun eztabaidatzen ari garen miseriarako: gure sakabanaketa da, elkarrengandik isolatutako unitate nazionaletan dugun «zatikatzea». Hori da azalpen posible bakarra.

Eta ondorioa agerikoa da. Ondasunen ekoizpena handitu nahi badugu, eta ondasun horiek Europako herritarren eskura jarri, eskubidea duten bizi-maila eman eta etorkizun hobe baterako bideari ekiteko erabili nahi baditugu, benetako batasun ekonomiko bat sortu behar dugu European.

Eta Ekonomia eta Gizarte Batzordeak ondorio hori hartu du lanerako oinarri gisa.

Zer egin du ideia horrekin? Modurik zabalenean eta, nire ustez, ausartenean heldu dio.

Zer esan nahi du «zabalenean» horrek? Batzordea prestatzeko eztabaidetan eta bilerak bertako ikuspuntu-trukeetan, burura maiz etortzen zaigun zalantza batekin egin dugu topo: arlo ekonomikoak lehentasuna ote du arlo sozialaren aldean?

Eta arlo politikoak ekonomikoaren aldean? Arlo morala ote da guztien gainetik jarri beharrekoa?

Pozik erantzungo diet galdera horiei paradoxa baten bidez: izan ere, giza jardueraren funtsezko lau alderdietako bakoitzak merezi du hein batean lehentasun hori. Eta beraz lehentasun kontu horrek ez du zentzurik, politika, ekonomika, gizartea eta morala modu banaezinean lotuta daude eta. Laurak berdin landu behar ditugu, eta modu paraleloan egin behar dugu aurrera norabide guztietan, gure helburua lortu nahi badugu.

Filosofia eskolastikoarekiko interesa dutenei, gaur egun aurrean dugun egia sakon hori gogoraraziko nieke metodo-arrazoiengatik: izan ere, fenomenoen alderdi berezi guztiak landu behar dira, baina alderdi horiek, lehentxeago edo geroxeago, eta ahalik eta azkarren, ondorio orokor batean urtu behar direla jakinik.

Lehenik zailtasun ekonomikoei eta gero sozialei aurre egin behar dien Ekonomia eta Gizarte Batzordea Europar batasunaren esparruan ekoizpena handitzeko bitartekoak aztertzen hasi da.

Ondoren, ekoizpen ekonomikoa garatzeko beharrezko eta funtsezko alderdi soziala azpimarratu du.

Eta Batzordea laster konturatu da igaro dela erdizka jarduteko unea eta Europan batasun ekonomikoa lortu nahi badugu, modu erradikalagoan jokatu behar dela, betekizunak eskatu, helburuak ezarri, helburu horiek lor ditzakegula esan eta, ondoren, haietara ahalik eta azkarren iristeko bitartekoak bilatu.

Hori dela eta, Batzordeak egokitzen jo du ebazpen horiek hainbat zatitan aurkeztea. Lehenik, hitzaurre bat duzue eta bertan arazoa gure ustez zein modutan aztertu behar den azaltzen da. Eta ondorengo bost paragrafoetan gure asmoen funtsa azaltzen da, jakinik ezinezkoa dela asmo horietara iristea, banatutako eta zatikatutako subiranotasun nazionaletan oinarrituta. Batasun ekonomikoa beharrezkoa eta bidezkoa dela aldarrikatzen du Batzordeak.

Gobernu interesdun guztiak gonbidatzen ditu batasun ekonomikorako bideari ekiteko borondatea lehenbailehen iragartzera eta horretarako beharrezkoak diren neurriak atzerapenik gabe ezartzera.

Horixe da Ekonomia Batzordeak hartutako jarreraren funtsa.

Aurrerago, bere asmoa pixka bat zehaztuz, betiere argitasun osoz, eta hitza onartzen badidazue, modu erradikalean, bere helburuak moneta-batasuna, aurrekontu eta kreditu-politiken harmonizazioa eta aduana-batasun osoa direla azaltzen du.

Batzordeak badaki helburu hori ez dela espero bezain azkar lortuko. Gero hainbat xehetasun azaldu ditu, garrantzitsuak direnak eta dagokion garrantzia emateko eskatzen zaizuenak.

Horien artean merkataritza, moneta eta ekoizpena antolatzeko eta lan-baldintza berriak aurreikusteko neurri batzuk hartzea aurreikusi du, guztia sortu behar den ekonomia batasunaren esparruan.

Batzordeak jarrera bera hartu du auzi ekonomikoaren alderdi sozialari dagokionez. Paragrafo batean laburbildu du bere pentsamendua. Ekonomia arloan zer helburu duen argitu eta Europan batasuna lortuta masen eskura jarriko diren ondusunak areagotuko diren itxaropena duela azaldu ondoren, honako hau dio: horixe izango da europarrek egungo bizi-mailaren jaitsiera geldiarazteaz gain, guztion bizi-baldintza hobek —bai materialak, bai kulturalak— bermatuko dituzten gizarte-neurrien oinarri ekonomikoa, gure ahaleginaren azken helburua eta bakarra.

Hortxe ikusten da ekonomia eta gizarte arloen beharrezko batura aitortua eta baieztatua geratzen dela.

Ordezkariek askok txostengileek Batzordea prestatzeko lanetan adierazitako gizarte-kezkak azpimarratzea beharrezkoa dela azpimarratu dute.

Eskaera horri jarraiki, eta agertu diren ikuspegiak bateratzen saiatuz, Batzordea, egun zail horietan zehar, aurkeztu zitzaizkion lauzpabost ideia nagusiak asetzen saiatu da.

Lehenik, garrantzitsutzat jo da Europako antolaketa politikoaren eta sortu nahi dugun antolaketa ekonomikoaren arteko beharrezko lotura hasieratik azpimarratzea. Horregatik, hitzaurrean argi eta garbi baieztatzen da hori —eta prestaketa-txostenean ere ageri da esaldia— «Ezin izango da norabide horretan aurrera egin, baldin eta batasun politiko gero eta estuagoa ekarriko duten neurri paraleloekin batera ez badoa».

Hori lehen ideia bat da.

Bigarrenik, Europa batu honetan gizabanakoarekiko errespetua eta bizitza modernoaren behar ekonomikoen arteko batura ezartzeko beharra agertu da.

Idea hori bigarren orrialdearen goiko aldean adierazten da.

Azkenik, hirugarren ideia batek testu edo hitzaurre honetan langileak eta horien ordezkaritza duten erakundeak Europa batuko ekonomiaren ezarpenaz eta garapenaz arduratuko diren erakundeekin lotzea funtsezkoa dela adieraztea zuen helburu.

Eztabaidetan beste ideia batzuk ere sortu dira. Horrela, bosgarren orrialdean, garrantzi berezia eman diegun hiru paragrafo aurkituko dituzue, eta ia orduak eman ditugu horietako batzuen eztabaidan! Ikusiko duzuen paragrafo horiek ekoizpenaren igoeraren helburu bakarra argitzeko kezka islatzen dute: Europako herritarren bizi-maila igotzea, alegia, eta honako hau gehitu dugu horretarako: Europan enplegu osoa sustatzeko politika ekonomikoak koordinatzeak duen garrantzia adieraziz.

Horiek dira hemen azaldu diren ideietako batzuk. Beste asko ere badaude. Txos-tengileek puntu zehatz horietara erakarriko dute zuen arreta laster. Hemen erakutsi nahi izan dizuet, Batzordeak, bere lanen ondoren, ahalik eta bateratzerik handiena egin nahi izan duela aurkakoak diren, izan diren eta izango diren puntuen artean. Irekiera ekitaldiko hitzaldietan ere aipatu da hori elokuentzia handiz.

Europa hainbat joerak, asmok eta ikusmoldek osatzen dute. Europan batasuna lortzen dugunean ere topatuko dugu aniztasun hori. Ez dugu begi txarrez ikusten, alderantziz. Aniztasun horrek eragiten du Europako bizitza hain aberatsa izatea, eta, ziurrenik, aniztasun horri esker lortuko dugu gure askatasuna hura ahultzeko ahalegin guztietatik defendatzea.

Hori hala izanik, ez zarete ni baino gehiago harrituko Batzordean kontrako joerak aurkitu direla ikusita. Eta esan dezaket borondaterik onena jarri dugula ez akordio bat lortzen saiatzeko, ez baitzait hitz hori gustatzen, baina bai kontrako joera horien arteko «elkargunea» topatzeko, adostasuna ikusi dugun puntuetan.

Argi dago, puntu hori erakusten, definitzen edo markatzen saiatzean, agian ez dugula beti bete-betean asmatu, eta horrenbestez, Batzordearen lana nire ustez dagokion ikuspuntutik ikusteko eskatu behar dizuet.

Ez dizuet inola ere obra perfektua denik esango, nik ez dut halakorik uste eta beste inork ere ez. Ez ahaztu baldintza bereziki zailetan lan egin dugula eta lana sekulakoa izan dela!

Baina, laneko giroa batzuetan gogorra eta zaila izan den arren, sarritan pizgarria ere izan dela iruditzen zait!

Jaunok, uste sendoak dituztenek egiten eta sinesten duten guztira zabaltzen dute beren energia. Europa batu hau sortzea bidezkoa dela uste duten pertsonak daude hemen bilduta, beren uste sendoen indarra soinean dutelarik. Hagara etorri direnak horretan sinetsita daude eta, adierazpide hau erabiltzea onartzen badidazue, «indartsuak» dira!

Beraz, ez harritu beren iritziak defendatzeko darabilten uste osoz eta indar berberaz babesten badituzte, gaur beren herrialdeetan eta bihar Europa batuan gidatu beharko diren giza gaiak.

Gaueko saio horietan, une jakinetan, gizon horiek aurrez aurreko eztabaidan ikusi ditudanean, guretzat biziki pozgarria den indargune bat dugula pentsatu dut, berehalakotasuna gaingintzea lortzen badugu behintzat. Aretoa ilun zegoen, berandu zen, denok nekatuta geunden. Eta, hala ere, eztabaidak denon aldeko borondate on, pertseberantzia eta konbentzimendu berarekin jarraitzen zuen.

Eta neure baitan pentsatu dut, gizon hauek egunsentira arte lanean jarraitzeko prest egotea, lehen aipatu dudana «elkargune» horretara iristeko ahalegin nekaezina

egiteko prest egotea seinale ona dela eraiki nahi dugun obrarentzat, horrek erakusten baitu, haien ustez, Europa berriaren eraikuntzak ahalegin eta sakrifizio guztiak merezi dituela, eta, hala bada, lehenago edo geroago Europa Batuaren oinarrietan ados jarriko garela.

(Txaloak)

Denbora gutxi dugula eta, behartuta nago ohar hauek laburtzera. Azken hausnarketa bat plazaratuko dizuet.

Gazteei hitz egiten diedanean, askotan aitorten bat eta dei bat batera egiten diet, esanez, nire belaunaldiko gizonak bi aldiz borrokatu direla gerran; bi aldiz egon direla bizitza beren ideien alde emateko prest. Ederra da! Horrek norbanakoa gainditu eta norbera baino handiagoa den zerbaiten alde jartzen baitu. Baina esan beharra dago azken 25, 30 edo 40 urteetan gizonak oso gaizki bideratu dituztela beren auziak, halako hondamendira iristeko!

Europa bat egiteko beharraz garaiz ez ohartu izanak ahalbidetu du, agian, gerra horiek, hondamendi horiek, lur mesedegarria topatu eta gertatzea.

Eta gazte horiei beren erantzukizunaz jabetzeko eskatzen diet, eta helduek baino hobeto jardungo dutela espero dudala esan!

Baina, hala ere, ez dugu amore eman eta borondate oneko emakume eta gizon guztiekin beste saiakera bat egin behar dugu. Uste dut orain aukera paregabea dugula iragan ilun hori ezabatu eta aurrera egiteko.

Gizon egin nintzenetik entzun dut gizakiei ongizate handiagoa, segurtasun handiagoa, zoriontasun handiagoa bermatzeko nahia eta beharra! Zer lortu dugu 25 edo 30 urte hauetan? Gure helburutik hain urrun gaude, ezen onartu behar baitugu ez geundela bide onean; edo, gutxienez, gure ekintzetan funtsezko elementu bat falta zela. Orain badugu elementu hori, Europaren eraikuntza da, eta arrakasta badugu, pentsa zer izan litekeen etorkizuna. Pentsa nolakoa izango litzatekeen Europako bizitza, ekoizitako ondasunak biderkatuko balira, une honetan Estatu Batuetan ugaltzen diren bezala. Pentsa nolakoa litzatekeen Europako herritarren bizitza, ondasun ugariago horien banaketa bidezkoagoa bermatu ahal izango bagenu. Pentsa Europako bizitzak zer nolako eraldaketa morala jasango lukeen, segurtasuna behin betiko bermatu ahal izango bagenu etorkizunean.

Zenbat giza bizitza salbatuko genituzkeen! Zenbat malko lehortu! Zenbateko oina-zea saihestu! Horrek ez al du gure ahalegin osoa merezi? Biltzar honen argitan, bataila handien berotasunean egindako ahaleginaz gain, ez al du merezi izan, areto ilunetan, pausoz pauso, eszeptizismoaren aurrean, batzuetan porrot egin arren, saiakera egitea?

Gure bidea apaltasun osoz jarraitzea nahi nuke, baina ezin hautsizko erabakitasu-naz. Bide horrekiko konpromisoa hartu dugulako, eta bide horri eutsiko diogulako.

Eta Hagan gaudenez, utz iezadazue gogoratzen —agian egin den arren, baina une egokia denez— Gilen Isila handiaren esaera: «Ez dago itxaron beharrik ekiteko, ez arrakasta beharrik irauteko».

Ekin diogu eta ez diogu, ez ekiteari, ez irauteari utziko. Badakigu egun batean edo bestean, eta Jainkoa lagun badugu laster, arrakasta lortuko dugula.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Gure presidenteak miraria lortu du: guztien txalo zaparrada jaso du, bi hizkuntzetako batean soilik hitz egin arren.

Zer pentsatua eman dit. Eta beharbada ados egongo zarete interpretaziorik ez egotearekin. Horrek denbora asko aurreztuko digu eta.

(Proposamena onartu da)

Serruys jaunari ematen diot hitza.

D. Serruys jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok.

Gaur aurkeztu zaizuen testura iristeko Batzordeak erabilitako segidako metodoen berri ematea espero duzue, noski, txostengilearengandik. «Segidako metodoak» diot, baina «segidako ikusmoldeak» esan beharko nuke.

Izan ere, lana Londresen, Parisen, Bruselan, Hagan eta Suitzan bereizita egin den bitartean, tokiko ikuspuntuak edota historiak zein naturak eragindako tradizioak nagusitu dira sistemetan, guk defendatzen ditugun sistema eta praktiken gainetik.

Baina, batzar honetan, ordezkaritzek bere baitan eratutako Europa batekin egin dugu topo, eta han, hitzak zeharo desberdinak iruditu zaizkit.

Indibidualismoaz edo estatismoaz hitz egiteak, liberalismoaz edo interbentzionismoaz mintzatzeak edota subiranotasun autonomoa edo subiranotasuna itzultzea aipatzeak esanahi erabat desberdina du ikuspegi nazional batetik hitz egiten edo une komun batean elkartuta gaudela irudikatzen badugu.

Bestetik, metodoa aldatu dugu puntu batean; izan ere, nahimenaren eta sentimenduaren arteko batasuna lortzea helburu izanik, akordio posibleak aurreikusi beharko ditugula uste dugu, doktrinei eta praktikei dagokienez.

Badira lortzeko zailak izan diren akordioak. Eta batzuk etorkizuneko Europako elementu nagusien posizio desberdinek eragindakoak dira. Ez dut ezkututuko, eta

hala egin arren, joan den astean Komunen Ganberan izandako eztabaidek ohartaraziko lizuekete, Commonwealthen erdigune den Ingalaterrak Europarekiko duen jarrera ezin dela izan itsasoz haraindiko hedapenik ez duten herrialdeena bezalakoa.

Beraz, Europako herriek dituzten hedapen horiek integratzeko modu bat aurkitzen saiatu behar izan dugu besteak beste, hornikuntzak, tekniken hedapena eta sinesmenak aztertuz! Hori izan da lortzen saiatu garen lehen akordioa.

Saiatu gara beste akordio bat lortzen ere, berehalako gauzatze-politika baten eta gauzatze-politika progresibo baten artean aukeratu beharrik ez izateko. Batzuek eskuzabaltasuna gehiegikeriarekin ez nahasten saiatu behar dela esan digute, beste batzuek aurreikuspenekin ez fidatzeko erantzun digute. Poeta frantsesik zirraragarrirenetako batek, gure politikaririk iragankorrenetakoa ere izan zenak, honela zioen: «Denborak ez du barkatzen bera gabe egiten dena».

Etengabe esan zaigu akordioak, egokitzapenak eta praktiken eta ikusmoldeen doikuntzak esperimentazio mailakatu eta geldoen bidez lortuko direla, eta aukeratu egin beharko dugula. Aipatu dizkigute ezezagunerako jautzia, batetik; eta tradizioen segurtasuna, bestetik.

Bada, jaunok, iruditu zaigu ez dagoela salbaziorik betebeharretik haratago. Pentsatu dugu, azken finean, errazagoa eta zintzoagoa dela ekintza, ekimen edota politika guztien gainean eragina izan dezakeen uste sendo baten baieztapena alborapen gisa ez erabiltzea, eta sakrifizioak txiki bihurtzen direla asmo handien zerbitzura daudenean.

Goethek, Spinoza interpretatuz, zera esan zuen: «Bizitzaren hasieran, hautu zein uko handiak egiten direnean, bizitzako zailtasun guztiak noble bihurtzen dira, eta eguneroko zailtasuna izan litekeen guztia argitu egiten da izatearen handitasunak ebatzita».

Bada, horixe bera gertatuko da Europaren batasunarekin. Geure burua moralatasunaren eta betebeharraren planoan kokatuko ez bagenu, geure interesak bultzatuta bakarrik jardungo genuke.

Tratuan, interes kontrajarrietan zein konpromiso prekario eta bidegabeetan oinarritutako Europa eraiki nahi badugu, hondartzako harri koskorak aurrean pilatu eta zeharkatu ezin zuten horma bat eraiki zuten gerrako tankeak bezalakoa izango ginateke. Benelux errealtate bihurtu aurretik borondatezko sorkuntza izan ez balitz, ez zen inoiz errealtate bihurtuko.

Eta honako hau gehitu behar dut: bihar Frantziaren eta Italiaren arteko aliantza ekonomikoa egikaritzen bada, aliantza hori aldarrikatu dugulako izango da, baita bertako bitartekoak identifikatu aurretik ere.

Nahikoa litzateke gaur Europaren batasuna egina dagoela esatea, berehala denok jakinaren gainean egoteko eta nork bere erantzukizunak hartu eta hautua egiteko.

Egia da une honetan aukerak askoz handiagoak direla urtebete edo bi urte barru izango direnak baino. Batetik, suntsipenak eta eskasiak; eta bestetik, lanaren motel-tzeak denetariko eskaerak eragin eta esportaziorako bideak ireki ditu, eta horrek berehala konpentsa ditzake, muga jakin batzuk kendu ondoren presaka egindako inportazioek ekar ditzaketen eragozpenak. Konpentsazioak kontuan hartzeak dira eta gogoan dut Parisen, industrialari protekzionistekin, atzerriko eskulanari atea gehiegi irekitzeko beldur zirenekin, eta era berean, beren negozioei zegozkien izapide guztiak zirela eta nora jo ez zekiten merkatariekin batera elkartu nintzen gaua, abuztuaren 4a edo zela uste dut. Bileraren ondoren, ados jarri eta honako hau adierazi zuten: «Ez dago ezbairako astirik, berehalako erabakia hartu behar da».

Horra hartu dugun bigarren erabakia.

Hirugarrena dosifikazio kontzeptua alde batera uztea izan da. Alde batera utzi ditugu gure ustez gailendu egingo diren alderdi sozial eta moralak. Esan dugu: «Faktore horiek arrakastaren faktoreak dira», eta honako hau gaineratu dugu: «Asmo horiek elkarrekin lan egin beharko duten gizonen nahiak dira, eta, ondorioz, beren posizio partikularra justifika dezakete eta justifikatu beharko dute, baldintza bakar batekin: Europa eraikitzean, abantaila alderdikoi bat ez hartzea».

Ai! Badakit egin behar direla hasierako zuzenketa batzuk. Egungo joeretan ga-beziak egon dira batetik; eta erresuminak bestetik. Hitzaurrea irakurtzean ikusiko duzue saiatu garela kezka horiek islatzen eta koordinatzen, bakar bat ere sakrifikatu gabe. Eraikuntza horiek zailak dira eta batzuetan baita prekarioak ere. Sentitzen dut batzarrak akordio batzuen prekarietatea eta urratu ezin den ahulezia ulertu ez izana.

Bestalde, behin jarrera hartuta, alde sozialari heldzea izan da gure lehen zeregina. Ez dugu uste arlo soziala eta ekonomikoa nahasten direnik; arlo sozialak askogatik gainditzen du arlo ekonomikoa. Baina ekonomia berrikuntza sozialaren funtsezko elementuetako bat da.

Ez gara asaldatzaileak izan gure zereginean. Zentzu horretan, orain arte Habanan, Marshall Planean eta Hamaseien Akordioan oinarritu den lanari bestelako inpirazioa eman diogu, eta helburu desberdinak finkatu ditugula esan behar dut.

Van Zeeland presidenteak lehenago esan digu gizarte berri batean eta Europa batu batean lan egiteko lehen bermeak zeintzuk izan beharko liratekeen «zirriboratu» dugula. Eta horrela idatzi ditugu:

«Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, besteak beste, ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz, eta herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena handitzeko eta banaketa arrazionalizatzeko bitartekoak aztertzea gonbidatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta jarduera ekonomikoaren etekinen bidezko banaketa ahalbidetuz».

Zer esan nahi du honek? Bada, esan nahi du, gure ustez, langileari soldata altuagoen eta prezio baxuagoen onura baino emango ez dion erreforma bat egin beharrean, jarduera ekonomikoaren emaitza jasotzea bermatu behar zaiola, jarduera ekonomiko horren funtsezko zati denean.

Horretarako, zalantza egin dugu aurrekontu nazional baten kenkariak eskaintzearen (eta oso zaila izango da hori kalkulatzeko) eta industria eta nekazaritza jardueraren ondoriozko mozkinetan parte hartzearen artean. Formula zabaldu dugu, eta langileen ordezkari guztien adostasuna lortu dugu bertan, zorionez.

Eta gauza bera egin dugu langile atzerritarrei dagokienez ere. Ahal izan dugun neurrian, eskulanaren, langileen eta haien familien zirkulazio askatasuna handitzen saiatu gara. Langile etorkinei immigrazio-herrialdeko soldata-mailak, gizarte-segurantza eta enplegu zein bizi-baldintzak ematen saiatu gara, hau da, erabateko tratua nazionala.

Azkenik, eskulanaren erabateko enplegua sustatzeko politika ekonomikoak koordinatu beharko liratekeela adierazi dugu. Aurrerago, «gizarte-erakundeak eta legeria bateratu» beharko liratekeela adierazi dugu.

Gainerako gaietan ere, eta aurreratzen ari naiz beharbada, irmotasun berberaz jardun dugula esan nezake. Aduana batasun osoa proposatzea erabaki dugu, besteak beste, Batasuneko herrialdeen artean merkantzien zirkulaziorako oztopo guztiak kentzea ekarriko duena, eta hirugarren herrialdeei dauden merkataritza-fluxuak ez oztopatzeko eta munduko merkataritzaren garapena ez eragozteko behar adinako muga-zergak aplikatuko dizkiena.

Hori guztia aurreratzea irudituko zaizue beharbada, baina, argi dago etorkizunaren alde egungo bizitzako zenbait elementu sakrifikatu behar ditugula bai arlo ekonomikoan bai sozialean, horiei oso atxikita egon arren, eta hori bera dagokio subiranotasunaren arazoari ere.

Eta ordezkartza batzuek berariazko kezka agertu dute subiranotasunaren arazoari dagokionez. Ezinezkoa da Europa erakunderik gabe ulertzea. Alferrik litzateke eztabaida saihesten saiatzea...

(Esaldi bat ez da entzun ekaitzaren ondorioz)

Gure azken kezka, beraz, gure lana gobernuek egin beharreko lanera egokitzea da... «Egokitu» diot, lan hori «osatze»ko. Gobernuen lana, zeregin administratiboetan oinarritzen da ezinbestean.

(Presidenteak saioa minutu batzuetan etetea proposatu du, ekaitza igaro arte)

D. Serruys jn.:

Horregatik esan dizuet gure kezka nagusia gure lana Habanako Konferentzian eta Hamaseien Konferentzian, eta bi konferentzia horietako kide diren batzorde

guztietan, europar politika bat marrazten saiatu diren gobernuen ekintzara egokitzea izan dela. Asko estimatzen dugu haiek egindako lana, Estatuak Europa eraikitzeke duten erabakitasuna erakusten duelako. Hala ere, lan hori osatu egin behar da, ez bakarrik iritzi publikoarekin, baita informazio pribatuarekin ere.

Hamaseien Konferentziako txostenei erreparatzen badiegu, informazio hori eskatu egiten dela ikusiko dugu. Gobernuak estatistika ofizialetatik eta kontzeptu administratiboetatik abiatzen dira eta oso urrun egoten dira sektore pribatuak edo jarduera nazionalak eman ditzaketen baliabide zehatzetatik, haien moduak ez baitituzte eskura. Horregatik, gobernuak laguntzeko, zerrendatzen saiatu garen proiektu zehatzak aztertu behar ditugu, jakinik ez ditugula arazoen kategoria guztiak kontuan hartu.

Saiatu gara Europa batua gauzatzeko arazoei konponbidea ematen. Horretarako moneta, merkataritza, lan, komunikazio... arloetan jardun dugu, eta gure txostenean aurkituko dituzue datu horiek guztiak.

Nire ustez, Europa antolatzen ari diren gobernuak babesteaz gain, gure zeregina Europa NBEtik bereiztea eta eskualdeko ekonomia munduko ekonomiaren aurka jartzea eragotzi nahi duten erakundeei laguntzea da.

Premiazkoagoa da, eta agian errazagoa, eskualdeko ekonomia antolatzea, baina lan hori alferrekoa izango da ekonomia hori munduko bakea eta segurtasun ekonomikoa bermatuko dituen ekimen multzo horretan sartzen ez badugu.

Presidente jn.:

Bob Edwards jaunak du hitza.

Bob Edwards Parlamentuko Kide jn.:

Presidente jauna, ez dut diputatu laborista gisa hitz egingo, Europako Herritar Sozialisten Batasunaren Nazioarteko Batzordeko presidente gisa baizik. Ekonomia Batzordearen lanetan Europa osoko lagunekin lankidetzan aritu ahal izan den sozialista gisa hitz egiten dut. Arrisku handiz betetako garaiak bizitzen ari gara. Dagoeneko aldaketa ekonomiko eta sozial handi asko gertatu dira, eta, zalantzarik gabe, askoz handiagoak diren beste batzuk ere bidean dira. Nire ustez, gure helburua da aldaketa sozial eta ekonomiko handi horiek, funtsezkoak direnek, honako xede hauek betetzen dituztela bermatzea: Europako biztanleen mahaietara elikagai gehiago ekartzea, herri-tarrei askatasun handiagoa ematea, eta kontinente handi hau oparotasunean oinarrituz eraikitzea, eta ez eskasian oinarrituz, iraganean egin zen bezala.

Ez nuke tribuna hau neurri gabe erabili nahi Europa batuari buruz dugun kontzeptu sozialistaren hitzaldi luze bat eginez. Dena den, iruditzen zait Ekonomia Ba-

tzordeko adiskideekin izandako eztabaidetan gai izan garela tesi bat aurkitzeko, non guztiok bat egin dezakegun Europako herritarrei eta Europako herrialdeei eragiten dieten berehalako arazoei aurre egiteko.

(Txaloak)

Nire ustez, eta nirekin elkartuta dauden burkideen ustez, munduko merkataritza sistema osoaren erorketa ikusten ari gara. Ezin gara hedatu; ezin diogu jendeari oparotasunik ekarri egungo merkataritza sistemaren esparru mugatzailearen barruan. Gure ustez, beharrezkoa da, Europako herritarren arazoei heltzean, arazo horiei errealismoz begiratzea; herritarrei batasun bat eraikitzeke erabakita dauden gizon eta emakume gisa begiratzea, herritarrei hasiera berri bat emateko. Iragana ahazteko eta iragan horren hondarren gainean etorkizun bat eraikitzeke, gure arazoei dagokien ikuspegitik begiratu behar diegu. Batzordean Europako merkataritzaren etorkizuna eztabaidatu dugu, eta badakigu Estatu Batuetan, bere ekonomiaren batasuna dela eta, zientzia ahalik eta gehien erabiltzeko eta masako ekoizpen zientifiko mota berri bat ezartzeko gai izan direla. Eta hori eredu bat da guretzat, baina arriskuak ere ekar ditzake. Adibidez, milioi erdi meatzari estatubatuarrek Europako bi milioi meatzarik baino ehuneko 50 ikatz gehiago ekoizten dute. Zer dela eta? Hori posible izan bada, ez da Ameriketako Estatu Batuetan ikatz gehiago dagoelako, European ikatz asko dagoelako eta herrialde asko ikatzean oinarrituz eraikita daudelako. Hori posible bada, makinerian zientzia aplikatu dutelako eta ekoizpen metodo berriak erabiltzen dituztelako da. Horrez gain, posible bada, European ikatza ekoizten duten herrialdeetan lortu ezin izan dugun batasun ekonomikoa dutelako ere bada.

Antzeko zerbait gertatzen da nekazaritzarekin. Nekazari estatubatuar bat berrogeita hamar pertsona elikatzeko adina elikagai ekoizteko gai da gaur egun. Europako nekazari batek bost pertsona elikatzeko adina besterik ez du ekoizten. Hemen definitu egin ditugu zein diren European arazoak, bai eta mugak hausteko beharra ere, gure baliabide naturalak muturreraino erabiltzeko beharrarekin eta baliabide horiei Europako kontinente honetan sortutako zientzia guztiak aplikatzeko beharrarekin batera.

Azken zazpi urteetan, Estatu Batuetako altzairu ekoizpenak % 600etik gorako hazkundea izan du, zientziari eta serieko ekoizpen metodoei esker. Irakaspen horiek Europa osoan zehar daude idatzita. Europa gai izan behar da murrizketarik gabeko batasun ekonomiko bat eraikitzeke, mugaturik ez dagoen ekonomia bat eraikitzeke, gizakion beharretan oinarritutako ekonomia bat eraikitzeke, eta ez eskaera ekonomiko hutsetan oinarritutakoa; hori lortu ezean, hondamendia iritsiko da, eta beste aro ilun baten lekuko izango gara, alaitasunik eta itxaropenik gabe biziko gara, eta totalitarismoa izango da emaitza, dela eskuinekoa, dela ezkerrekoa. Horregatik, garrantzitsua da Europako sozialistek European bateratze ekonomikoan ados dauden indarrekin bat egitea. Hau ez da alderdikeria arruntetan ibiltzeko garaia; ez da hau-

taketa alderdikoi arruntetan ibiltzeko garaia: Europako herritar arruntak aintzat hartzeko unea da, Europako herritar arruntak elikatzeko eta elikagaiz, arropaz eta aterpez hornitzeko garaia. Behar horiek osatzen dituzte gure garaiko erronkak. Horiek dira gai nagusiak Europako herrialde guztietan, eta horiek dira beren herrialdeen etorkizunarekin eta herrikideen arazoekin kezkatuta dabiltzan gizon-emakume argiek heldu beharreko arazoak.

Beraz, Biltzar honen aurrean batasuna mantentzea ezinezkoa dela uste duten sozialistei esango nieke beren lehentasuna gosez hiltzen ari den jendea izan beharko litzatekeela, ogirik ez duen jendea, negu gorria oinetakorik gabe igarotzen duten haurrak. Premia horiek gure ahaleginekin asetzeko moduko batasun bat eraiki badezakegu, orduan, zeregin garrantzitsu hori jada bete da, eta gure buru-bihotzetan dugun lehenengo zeregina izan beharko litzateke.

Britainia Handiko, Frantziako, Belgikako, Suitzako eta Europako herrialde guztietako arazoak oso antzekoak dira. Britainia Handiak arazo bereziak ditu, gure ekonomia munduko merkataritzan oinarrituz eraikitzen dugulako, baina munduko merkataritzan oinarritutako gure ekonomia oso hondatuta dago une honetan. Britainia Handia, bere aberastasun handia eta munduan duen prestigio ekonomiko handia gorabehera, gaur egun 50 milioi liberako zorra hartzen ari da hilean, eta Britainia Handia da gaur egun munduko nazio hartzekodun handiena. Inolako herrialdek inoiz zor izan duena baino diru gehiago zor dugu, horregatik, sozialista zentzudunek, Marshall laguntzari buruzko zalantzak badituzte ere, ez dira Estatu Batuen laguntzari uko egiteko bezain ergelak, Estatu Batuek kapitalismoaren gotorleku izaten jarraitzen baitute. Nire lagun oso on batek, James Maxton zenak, Erresuma Batuko Komunaren Ganberako kide zenak, istorio bat kontatzen zuen, eta oso egokia iruditzen zait estatubatuarren laguntzari buruzko eztabaidetarako. Bi merkataritza buruzkoa zen. Bakoitza kale beraren alde batean bizi zen. Batek Isaac zuen izena eta besteak Cohen. Isaacek 100 libera utzi zizkion maileguan Coheni, eta honek urte amaieran itzuliko zizkiola agindu zion. Urte hori igaro zenean, Cohenek ikusi zuen ez zituela 100 libera eta ezin zizkiola Isaaci itzuli. Hori zela eta, gauetan ezin zuen lorik egin, eta Rachel emazteak, lo hartu ezinik ohean bueltaka ikusi zenean, zerk kezkatzen zuen galdetu zion. Cohenek esan zion 100 libera zor zizkiola Isaaci eta ezin zizkiola itzuli adostutako epean. Rachel emakume argia zen, ohetik jaiki, leihoa ireki eta oihu egin zuen kaleko beste aldetik entzuteko moduan. Isaac, haren oihuak entzunda, ohetik jaiki eta zer gertatzen zitzaion galdetu zion. Rachelek esan zion: «Isaac, nire senar Cohenek 100 libera zor dizkizu eta urte amaiera itzuliko zizkizula agindu zizun, ezta?». Isaacek baietz erantzun zuen, eta Rachelek orduan zera esan zion: «Bada, ezingo dizu itzuli». Hori esan ondoren, leihoa itxi eta ohera itzuli zen, baina lo hartu baino lehen senarrari begiratu eta esan zion: «Cohen, egizu lo, eta gera dadila Isaac esna 100 libera horiekin kezkatuta!».

(Barreak)

Beldur naiz Europako nazio pobretuek filosofia bera hartu beharko dutela Estatu Batuen laguntzari dagokionez.

Nire lankideen izenean, baieztapen horrekin ados nago. Iruditzen zaigu baieztapen horrek adostasun maila handiena lortu duela. Ez da tesi sozialista bat, hau ez baita biltzar sozialista bat; ezta federalisten, liberalen edo kontserbadoreen biltzar bat ere. Ez gara Biltzar honetan bildu gure alderdien programak aurkezteko. Biltzar honetan Europako gizon eta emakume zintzo eta zuzenak bildu dira, Europako berehalako arazoei heltzeko. Batasuna sortzeko, mugak eraisteko eta kontinente honetako gizon eta emakume zuzenen itxaropen sutsuak adierazteko bide bat aurkitzen saiatzen ari dira. Hori da gure xedea. Helburua ez da alderdi jakin batentzako plataforma bat eratzea. Hori alderdi politiko bakoitzak bere herrialdean duen erantzukizuna da.

Asko poztu ninduen Batzordean ikatzaren gaiari buruz izan genuen eztabaidak. Danimarkako ordezkariak arrazoi osoz planteatu zuen ikatzaren gaia, eta adierazi zuen ekoizleak ez ziren herrialdeek herrialde ekoizleek baino % 50 gehiago ordaintzen zutela ikatzagatik. Amaitzeko, ekitaterako dei bat egin zuen. Iruditzen zait oso zentzuzkoa dela horrelako eskaera bat egitea hau bezalako Biltzar batean, eta poztu egin ninduen ikusteak, ikatza ekoizten duen herrialde bakoitzeko arazoak gorabehera, ez zela eskariaren aurkako aurkakotasun zuzenik egon, erraztasunak eman zirela ikatzaren eta kapitalaren banaketa ekitatiborako eta prezioei dagokienez.

Europar, herrialde askok ikatza behar dute beroa eta energia sortzeko, baita milaka azpiproduktu ekoizteko ere, zeinak, gero eta gehiago, beren esportazio eta produktu nagusi bihurtzen ari baitira. Ez du zentzurik Europar batasun ekonomikoaz hitz egiteak, Europak beste ezeren gaineratik behar duen oinarritzko lehengaiaren prezioaren, hau da, ikatzaren eta, baita ere, altzairuaren prezioetan hain desadostasun handia dagoen bitartean.

Era berean, izugarri poztu nau Alemaniako auziari buruz nolabaiteko elkar ulertze maila lortu ahal izan dugula ikusteak. Oso garai ilunak bizitu ditugu, gerra eta haren ondorioak pairatuz. Denok izan gara sistema sozial suntsitzaile baten biktimak, eta hau ez da erruak banatzen hasteko unea. Gorroto gehiegi dago munduan. Anaitasun eta adiskidetasun handiagoak egon beharko lirateke, eta ezin dugu Europa batu bat eraiki Alemania barne hartu gabe. Hala uste dudalako, eta nire adiskideek hala uste dutelako, asko pozten gara jakinda Ekonomia Batzordean aintzat hartu zela Alemaniako auzia, gorrotorik gabe eta mendekurako nahirik gabe.

Bi gauza egin behar ditugu. Europar zibilizazio berri bat eraiki behar dugu. Gure kontzeptu ekonomikoak ezin dira oinarritu duela 200 urte gertatutako industria iraultzan, aitzitik bertan dugun iraultza tekniko eta atomiko berrian oinarritu beharko lirateke. Testuliburu eta dogma zaharrak ahazteko gai bagara, eta zientzia Europako baliabideei aplikatzeak eragin dezakeen oparotasunean pentsa-

tzen badugu, gizon-emakumeei garai bateko utopistek amestu zutena baino etorkizun hobe eskaini ahal izango diegu. Guk nahi dugun zibilizazioan gizonak gizon izan ahalko dira, eta ez dira izango, ez makina industrial handi baten esklabo, ez makina militar handi baten robot. European nahi dugun zibilizazioan emakumeak emakume izan ahalko dira, eta ez etxeko esklaboak, bizitza osoan jazarriak izanik astean libera gutxi batzuekin etxe bat mantentzeko. Burua gora dutela ibiltzen utzi behar diegu, gu guztiok nahi dugun zibilizazio handi berri honetan parte hartzen.

Europa berri bat nahi dugu. Adin ertaina bizitzako aldi aktibo eta energiaz beteazate nahi dugu, non gizonak eta emakumeak lan eraikitzailea egiten duten gizateriaren onerako, eta ez gutxi batzuren aberastasunerako eta irabazietarako. Nahi dugun zibilizazio berrian haurtzaroa bizitzaren benetako udaberria izango da, unibertsitateak Europako herri xehearen seme-alabei parez pare irekiko zaizkie eta aberatsen monopolio izateari utziko diote. European nahi dugun zibilizazio berrian haurtzaroa bizitzaren arrats zoriontsua izan ahalko da, eta ez bizitzan helduleku fisiko bat mantentzeko borroka bat. Bizitza gauza handia eta noblea izan daiteke, eta zientzia oparotasuna sortzeko muturreraino erabiltzen badugu, jendeari etorkizunarekiko itxaropena eman ahalko diogu, eta European bizitza zoriontsu, oparo eta kezkarik gabea ezartzeko gai izango gara.

Dokumentu honen alde nago.

(Txaloak)

(Une honetan, lehendakariak iragarri du Winston Churchill txit ohoragarria iritsi dela) Honela esan zuen:

Presidente jn.:

Esan dezakedan ezerk ezin du behar adina goraipatu zer nolako estimu handia eta esker ona ditudan Winston Churchill jaunarekiko. Esan nahiko nuke, hemen gauden guztion izenean, zeinen pozik sentitzen garen European askatasunaren salbatzaile izan ondoren, Churchill jauna European batasunaren sortzailea delako.

(Txaloak luzaroan)

Eta honako hau gehitu du (frantsesez):

Nire ezkerreko adiskideak hel egin dien indar garrantzitsuei dei eginda ere, ez dut uste denbora eskakizunei aurre egin ahal izango diegunik.

Hamabost hizlari entzun behar ditugu 45 minutu baino gutxiagoan. Tinbergen jaunari deitzearekin batera, tribuna honetan mintzatuko zareten guztioi jakinarazi nahi dizuet oso estimatuko ditugula zuen hitzaldien laburtasuna eta elokuentzia.

J. Tinbergen Irak. dk.:

Baliteke ni Biltzar honetako eztabaidetan ekarpenik egin ez duten horien ordezkari gisa ikustea, baina egindako lanari buruz, besteek bezalaxe, badugu iritzia bat. Miresgarria iruditzen zait egindako lana.

Jakina, bereziki azpimarratzekoak dira ebazpen honetan jorratu diren eta Europako herrien arteko lankidetzat estuagoarekin lotura zuzena duten arazoak, hala nola kanpo merkataritza, diru politika eta kapital mugimenduak.

Egungo baldintzetan, konpondu behar diren arazo oso handiak daude politika ekonomikoan, batetik, produkzioarekin lotutakoak eta, bestetik, gizartearekin lotutakoak. Horietako batzuk, neurri handi batean, herritarrek eta gobernuek beraiek konpondu beharreko nazioarteko arazoak dira. Hori gertatzen da, neurri handi batean, gizarte politikako arazoekin, eta ziurrenik horregatik ez dira azpimarratu zuetako batzuek nahi bezainbeste. Hala ere, ezin ditugu alde batera utzi. Uste dut pozik egoteko arrazoi bat dela ikuspuntu soziala hainbeste puntutan kontuan hartu izana.

Europako nazioen arteko harreman askeago baten alde egitean, ezin gara ezin besteko gai baten inguruan gaizki-ulertuak izatera arriskatu. Hau da, horrek ez du esan nahi erabateko enpresa askean sinesten dugunik. Maila pertsonalean, honela adieraziko nuke:

Lehiaren indar osasuntsu eta suspergarriek funtzionatuko badute —bide batez, esan dezadan, Errusiako ekonomiaren buruzagiek ere ederki ulertu zituztela lehia sozialista deritzona sortu zutenean—, beharrezkoa da bi zuzenketa handi egitea enpresa askearen sisteman. Zehazki, diru sarreren eta eskariaren depresio orokorren sorrerari aurre egiteko neurriak behar dira, eta zuzenketa egin behar dira diru sarreren banaketan, zerga progresiboen eta gizarte aseguruaren bidez.

Hala ere, kasu horietan ere, industriako adar batzuetan, hala nola garraioan eta nekazaritzan, ekoizpen antolatu bat da kolapsoa saihesteko modu bakarra. Pozgarria iruditzen zait, baita Herbehereetako ordezkari zarentzat ere, ikuspuntu horiek ebazpenean argi eta garbi adierazi izana. Bereziki aipatu nahiko nuke azpimarratu egiten dela beharrezkoa dela enplegu maila handi bat lortzeko politika bat izatea, aurrekontu politiken eta inbertsio planen koordinazioaz gain.

Denbora gutxi dugu eta ezin naiz xehetasunetan sartu, baina, laburbilduz, Biltzar honi biziki gomendatu nahi diot gure aurrean dugun ebazpena onar dezan, etorkizuneko ekintzarako oinarri bikaina baita, nire ustez.

Andre Noel jn. (Frantzia):

Jaun-andreok, gerrari bat duzue aurrean; ia hiru egun eta hiru gauz borrokatu ondoren, oso nekatuta, gatazkaren balantzea egitera etorri zaizuen.

Lanen hasieran nire lagunak eta ni izututa geratu ginen, aurkeztu zitzaigun hitzaurreak oihartzun kapitalista eta liberala besterik ez zuela ikusita.

(Txaloak)

Hainbat herrialdetako talde kristauen arteko lotura eta harremanetarako organo diren Nazioarteko Talde Berrien eta gure lagun sozialisten ekimenez mozio bat idatziz genuen, pertsona aurrerakoi askoren babesa eta indar politiko eta sozialisten, joera sozialkristauen zein sozialisten adostasun sendoa eta gogotsua jaso zituen.

Balantzea egin ondoren, lehen emaitzat hartu dugu ahobatezkotasun, gogo eta indar hori.

Baina mozio hori birrindu, oratu eta disolbatu egin da. Hala ere, orain badu erresonantzia sozial bat eta hori bigarren emaitza bat da.

Gure mozioan, egitura sozial eta ekonomikoak gizonen asmoetara egokitu behar zirela adierazi genuen, esparru guztietan.

Argiak eta zintzoak izan behar dugu. Europak krisi estrukturala bizi du: morala zein ekonomikoa. Alferrikakoa litzateke ebakuntza behar duen paziente batentzat aspirina kaxa baino ez liratekeen aduana-loturak eta moneta-akordioak eratzea.

Lortu nahi duguna —eta hitzaurreak gogorarazten diguna— helburu zaharren eta behar ekonomiko berrien sintesia da. Europa salbatzeko, langileen nahiak hartu behar ditugu kontuan, ekonomia arloan eskulana kudeatzeari dagozkionak batez ere.

Gertaerak aztertu behar ditugu, ez gaude hemen teoriaz hitz egiteko eta. Europan oso egoera berezia ikusten dugu, gizarteko indar handiak batu dira, bi handienak: sozialismoa eta sozialkristautasuna. Eraiki daiteke Europa horiek gabe eta horien aurka, baina orduan Europa ez da bideragarria izango.

Baina ez larritu. Biltzarreko gure kideek batzorde guztietan erakutsi duten irmotasunak Europa eraikiko dugula eta bideragarria izango dela ziurtatzen digu.

(Txaloak)

S.P. Chambers jn.:

Churchill jaunak esan zuen Europa batu bat tiraniarekiko beldurretik askatu den Europa batu izan daitekeela, eta nik erantsiko nuke Europa batu bat beste beldur batzuetatik ere libre izan daitekeela, adibidez, beharrak, langabeziak eta miseriak eragindako beldurretik libre.

Aurrean duzuen ebazpena ez da dokumentu akademiko bat. Ekitea eskatzen duten neurri praktikoez betetako dokumentu bat da. Neurri horiek ez daude inolako teoria ekonomiko sofistikaturen mende. Ongi oinarritutako printzipio ekonomiko

baten aplikazio praktikoa adierazten dute, zeinak Ekonomia Batzordeak eta, nire ustez, hemen dauden guztiek onartzen baitute. Printzipio hori da herritar soilen interesak interes sektorialen beldurren gainetik jarri behar direla. Hori da iraganean egin genuen hanka sartzea. Iraganean, beldurrak merkataritza mugatzea eragin zuen eta, mugatze horren ondorioz, merkataritzak zitalki egin zuen behera, trukerako zailtasunak eta langabezia areagotuz.

Ebazpenak merkataritza askatzea, eta salgaien eta pertsonen zirkulaziorako oztopoak kentzea proposatzen du. Oztopo horiek, bere aldetik, interes sektorialen beldur ekonomikoek eraikitakoak dira.

Muga horiek ez ziren asmo txarrez ezarri, ezta gutxiago ere. Autobabesaren espiritu okerrarekin ezarri ziren, baina ezin dira ezabatu ebazpen bat onartze hutsarekin. Ez da nahikoa. Era berean, ez da nahikoa formula landuak egitearekin eta formula horiek gure zailtasunak bere kasa konpondu ahal izango dituztela ziurtatzearekin. Gure arazoen jatorria Europako herrialdeen desoreka finantzarioan datza, eta desoreka hori ezin da gainditu ebazpen bat oneste hutsarekin. Iraganean gure inflazio eta deflazio arazoak konpontzeko bakarka egin ditugun saiakeren ondorioa da. Herrialdeen baitan ekintza sendoak —eta kasu batzuetan desatseginak— eginez soilik lortuko dugu orain ditugun arazoetatik ateratzea eta finantzak herrialdeen mende jartzea, herrialdeek finantzen morroi izateari uzteko. Finantzak morroi bihurtzen baditugu, herrialdeen mende jarritz, orduan, ebazpenean proposatzen diren neurriekin Europako herrialdeak gai izango dira gaitzei aurre egiteko, ez bakarrik gaur egun arazoak sortzen dizkigun inflazioari, baizik eta baita geroago iritsiko diren deflazioaren gaitzei ere.

Inflazio eta deflazio arazo horiei heltzeko, Europak, eragiketa konbinatu bat egin behar du. Ezin dira bi arazoak bereizita jorratu. Ebazpenon helburua European ger-raurreko baldintzak berrezartzetik harago doa. Europako baliabideak ez dira inoiz ahal bezainbeste ustiatu eta uste dugu, proposamen horiek egikaritzuz gero, munduko historian lehen aldiz baliatuko lirakekeela Europako baliabide guztiak ahalik eta gehien. Merkatu bezala, Europa Ameriketako Estatu Batuak baino askoz handiagoa da. European langile gehiago daude eta bertako baliabide potentzialak handiak dira, eta iraganean ez dira inoiz erabat aprobetxatu.

Batzuk beldur izan dira, Britainia Handia Europara gehiago hurbiltzeak Commonwealtheko beste herrialde batzuegandik gehiago urruntzea ekarriko lukelakoan, baina uste dut ez garela horren beldur izan behar. Britainia Handiak Commonwealtheko gainerako kideen beharra du, haiengandik asko jasotzen baitu, eta uste dugu herrialde horiek ere Britainia Handiaren beharra dutela. Arlo ekonomikoan, Britainia Handia Europa batu baten eta Nazioen Mankomunitate Britainiarren arteko lokarri bihurtuko da, Commonwealtheko gainerako kideengana zein Europako gainerako kideengana gehiago hurbilduz.

Espero dut Biltzarrak ebazpena aho batez onestea.

J. Rueff jn. (Frantzia):

Ziur nago aurkeztu zaigun ebazpena aho batez onetsiko dugula.

Neuk ere aldeko bozka emango dut, baina nire gogoeta azaltzea gustatuko litzaidake.

Ebazpen honek hitzaurrea eta hainbat gomendio ditu. Baina gomendio segida bat ez da etxe bat eraikitzeke harri-pila bat baino. Ibilbidea bera bezain funtsezkoa da programa bat izatea puntu jakin batera iritsi nahi bada. Hitz batean, gure ebazpenean funtsezkotzat jotzen dudana printzipio baten baieztapena falta dela iruditzen zait, hau da, ez dagoela Commonwealth egingaririk moneta-komunitaterik gabe. Gomendioak egin ditzakegu. Baina ez dira paper erreka baino izango, gaur egun Europar batasunarekin bat egin dezaketen herrialdeek dituzten diru-desberdintasunak badaude interesa duten herrialdeen artean ere.

Adibide bat jartzearen, demagun hiru planetek —Artizarrak, Neptunok eta Ilargiak— «Venelune» izeneko sistema berri bat osatu nahi dutela bihar.

(Barreak)

Hiru planeta horien gainazalean politika nazionalak, agian gerrak eta ziur asko mota guztietako aldarrikapenak egotea litekeena denez, nork bere legeen arabera bideratzen du moneta-politika. Bihar gure erabakiaren berri ematen badiegu, eta gogo oneko badaude, saiatuko dira hainbat murrizketa ezabatzen eta aduana-hesiak kentzen; deituko dituzte biltzarrak konbentzio-proiektuak onartzeko, baina ziur nago Veneluneko parlamentuetako batek ere ez duela inoiz konbentzio horietako bat bera ere berretsiko; izan ere pentsaezina da hiru planeta horietako moneta ezberdintasunak eta prezio-maila ezberdinak kontuan izanik, goizetik gauera merkataritzari oztopoak kendu ahal izatea.

Zerbait positiboa egiteko, hasieratik heldu behar zaio egitasmoari eta bertako moneta arloari, eta iruditzen zait batzar honetan gehiago handi batek partekatzen duela ikuspuntu hori. Onartzen dut ez dugula hemen programa bat osatu behar eta ezinezkoa zaigula xehetasun teknikoak ezartzea. Baina gure proiektu osoa baldintzatuko duen funtsezko printzipio baten aurrean gaudenez, tamalgarria litzateke ikuspuntu horrekin bat datozenek ideia hori adierazteko aukerarik izan gabe aurrean dugun ebazpena bozkatu izana.

Arriskurik larriena inoiz aplikatuko ez diren gomendioak egitea da. Hori ikusi dugu bi gerrateetan, eta horixe izan da Nazioen Elkartea tresna eta ikurtzat zuen unitate nazionalen elkartze-proiektuari kalterik handiena eragin diona.

Arriskurik larriena opera komiko bateko soldaduarena egitea da, etengabe: «Goazen aurrera!» errepikatu eta inoiz aurrera egiten ez duela.

Monetaren arazoari argi eta garbi heltzen ez zaion bitartean, ez moneta bakarren berreraikitzeak, ez prezioen parekotasunari erantzunez trukutzen diren monetak

egitasmoak ez dute etorkizunik izango; nazioarteko unitateak eratzeak edo berreraikitzeak ez du konponbiderik izango, eta irtenbide bat topatzeko egiten diren ahalegin guztiak hutsalak izango dira.

(Txaloak)

Grant. and.:

Batzar honen aurrean oso garrantzitsua den zerbait azaldu nahi dut, Ebazpenaren Lana izeneko (d) atalarekin lotuta dagoena. Desplazatuena eta errefuxiatuen arazo hain handiari buruz hitz egin nahiko nuke. Ikusiko zenuten Ebazpenean azken kategorian berariaz aipatzen dela, baina gai honen inguruan ezagutza handia duten askoren izenean hitz egiten ari naizenez, iradokiko nuke lehentasun handieneko gai gisa aztertu beharreko gaia dela.

Arazo hau ez da inolaz ere gutxitzen ari. Geroz eta handiagoa da. Nik neuk ikusi ditut Alemaniako esparruetako batzuk: han hilabeteak, urteak, daramatzaten pertsonak daude, estatugabeak, etsipenaren degradazioan murgilduta daudenak. Esango nuke Europako herrialde batek joera totalitarioen aurrean amore eman ahala, errefuxiatu horiek Mendebaldeko Europara iristen direla. Horregatik iruditu zait Batzar honetan norbaitek hitz egin behar zuela hemen ordezkariarik ez dutenen izenean.

Hemen zaudeten ordezkariak galdetu nahi dizuet ez al zaizuen iruditzen gure nazioek kontzientzia azterketa bat egin beharko luketela, Errefuxiatuen Nazioarteko Erakundeak benetan beren babes osoa ote duen jakiteko. Guk, haien funtsetara ekarpenak egiten ditugunean, benetan sinesten al dugu erakunde honetan, ala gaiaz ahazteko modu bat besterik ez al da? Sentitzen al dugu, nazio gisa, premiazko gaia dela eta bat egin beharko genukeela erakunde horren eraginkortasuna lortzeko? Edo ezinegonaren espiritua nolabait zurituz baretzera mugatzen ari gara? Benetan iruditzen zait, Ebazpen honetan eskulanaren mugikortasunari buruz hitz egiten dugunean, bizimodua ateratzeko irrikan dauden gizon eta emakumeak eskura ditugula, eskubide horren bila dabilzanak. Hiru milioitik gora pertsona daude emigratzeko eta lan egiteko prest. Esan dezakezue pertsona horietako batzuk ez direla lan egiteko gai diren gizonak, emakumeak edo haurrak baino ez direla, edo zaharrak direla, edo salatariak. Baina nor gara gu, gizateria hutseginkor gisa, pertsona horiek baztertzeko gizarteari ekarpen baliotsurik egiten ez diotelako? Nortzuk dira pertsona horiek? Zuk eta nik bezalaxe pentsatzen duten pertsonak dira. Van Zeeland jaunak lehen esan bezala, adierazpen askatasunerako eskubidea izateko den-denari uko egin dioten pertsonak dira. Pertsona horiek Europako askatasunaren aztarnak dira eta, zalantzarik gabe, justizia pixka bat izango bagenu, gutxienez bizitzeko eta lan egiteko eskubidea izan beharko luketen pertsonak dira.

Oso labur arituko naiz, eta batzar honi gauza bakarra esango diot: uste dut arazo txiki honek aukera ematen digula, zalantzarik gabe, Biltzar gisa, zerbait benetan

eraikitzailea egiteko. Politikaz harago doa, sinesbideez eta nazionalitateez harago, eta uste dut Biltzar honetan, benetan eraikitzailea eta humanoa den zerbait egiteko gogo biziak bultzatuta, aurrera egin beharko genukeela.

Amaitzeko, esan nahi dut, nire ustez, arazo horrek, arrazoi humanitarioak alde batera utzita, oso ondorio larriak dituela Europaren susperraldian; izan ere, gizarteak baztertutako eta itxaropenik gabeko pertsonak erresuminduta geratzen dira askotan, eta oso erraza izaten da edozein eraginek pertsona horiek harrapatzea. Segurtasuna eskaintzen dien edonor, herrialde totalitario horietakoren batekoa izan ala ez, pozarren onartzen dute. Izan ere, nolatan erori dira Europako herrialde demokratikoak, bata bestearen atzetik, totalitarismoan? Funtsean, pertsonak prest egon direlako gustuko ez zituen gauza asko jasateko, segurtasunaren eta bere kabuz erabaki behar ez izatearen truke.

Bernard Shaw-k esan zuen: Askatasunak erantzukizuna esan nahi du; horregatik, gizon gehienak haren beldur dira.

Horregatik, presidente jauna, Biltzar honetan gaudenok demokrazian, gizakion nortasunean eta horrek esan nahi duen guztian sinesten badugu, iruditzen zait zerbait eraikitzailea egin behar dugula, eta idealak ez ezik, ondo eta zorionez egindako lan on baten indar kontzientea ere batu behar dugula.

Raoul Dautry jn.:

Oso laburra izango naiz. Pixka bat berotan idatzi eta orain txostenetik desagertu den programa erori izanak sortzen didan atsekabea adierazi nahi nuke, amodio propio pixka batekin batera. Txostenak irabazi egingo luke jarraian botako dudan esaldi honekin, ongi agertzen baitu Batzordeak zein espiriturekin jardun duen hilabeteetan eta txostengileek nola prestatu duten ebazpena:

«Oinarri ekonomiko horren gainean jarri ahalko eta jarri beharko dituzte europarrek masen egungo bizi-mailaren jaitsiera geldiarazi eta langile guztiei bizibaldintza material zein kultural hobeak bermatuko dizkieten neurri sozialak, eta hori da ahalegin ekonomiko ororen azken helburua eta bakarra».

(Txaloak luzaroan)

Paragrafo hori mantentzeak eragotzi egingo luke gainera gure adiskide federalista gazteek, benetako federalisten dinamismo eta eskuzabaltasunez beterik daudenek, ondorio batzuen aurrean nolabaiteko etsipena adieraztea.

Baina lasaitu egin nahi ditut. Hilabeteetan parte hartu dute gure lanetan, ikusi dituzte gure gogoia eta asmoa. Erabaki eta txosten laburren beharrak esaldi hori ezabatzea ekarri du, baina izpiritua ez da aldatu eta Hagako biltzarkide guztien bihotzean dago.

Inork ez luke ulertuko aurrerapen teknikoak aurrerapen teknikoa bakarrik ekar-tzea, ekoizpena hobetzeko hura handitu besterik ez egitea; denok ulertzen dugu au-rrerapenak ekoizpenaren xahubidea murriztu eta giza aurrerabidea ziurtatu behar duela.

Horrez gain, gure lagun federalistei, haiekin lanean jardun duten guztien izenean esan nahi nieke, ez daitezela damutu tribuna honetako hitzaldietan espero baino or-dezkaritza txikiagoa izan dutela pentsatuz.

Badakit ez daudela oso pozik espero zuten Batzar Konstituziogilea deitzeko era-baki-neurri azkarrik hartu ez dela eta.

Eta usteko dute hemengo areopago «kapitalista eta liberalak» ez diela behar bes-teko garrantzirik eman kezkatzen dituzten gaiei.

Behinola beren eztabaidan, adeitasun osoz epailetzat hartu nindutenei esan die-zaieket borondate berak mugiarazten gaituela denok, elkartuko garela beste biltzar batzuetan berriro, behin zelaia luberritu ondoren, eta orduan ikusiko dutela hemen landatu ditugun haziak ordurako ernatuko direla eta haietatik eurek nahi duten uzta aterako dela.

(Txaloak)

Jean Mathe jn. (Frantzia):

Sozialista gisa hartzen dut hitza, Biltzar honetan, tamalez ordezkaritza txikia duen kategoria. Ekonomia Batzordeko kide ziren eta hitzaurrea bozkatu ondoren erretiratu behar izan zuten sozialista frantsesetako bat naiz.

Biltzarrari testua aldatzeko eskatzea erabaki dute.

(Txaloak)

Gure adiskide britainiarrek beren autoritatearen babesa eman digute eta eskerrak ematen dizkiegu. Horregatik, Biltzar osoari laguntzeko eskatu nahi diogu.

Ekonomia Batzordetik bereiztera behartu gintuzten baldintzak ulertzeko, Fran-tziako sozialistek Biltzar honetan zein presentzia duten erakutsi nahi nizueke. Izan ere, oso gutxi etorri dira. Ordezkarri esanguratsuenak ez daude hemen, nahiz eta Bil-tzarraren nahiak bertaratu diren sindikalistak bertan geratzea eta etorri ez direnak erakartzea izan behar lukeen.

(Txaloak)

Asko ez izateak eta Biltzar honetako antolatzaileek langile erakundeekiko dituz-ten mesfidantza zein kezkenatik, norbere izenean etortzera behartu izanak —ho-rra gure erakundeekiko erantzukizun handia hartzen dugularik— badu arrazoi bat,

Europaren eraikuntzan parte hartzeko dugun nahia; izan ere, ez dugu uste Europa herririk gabe, hau da, sindikalarik gabe, eraikiko denik.

(Txaloak)

Itxaropen batekin etorri gara: azken ebazpenek etorri ez direnei oker daudela erakustea eta gure erakundeei Europaren eraikuntzan arriskurik gabe parte har dezaketela ulertaraztea, espiritu europarra aspalditik sortuta eta bizirik baitago erakunde sindikalistetan.

Zein baldintzatan egin dugu lan? Idazketan parte hartu ez genuen mozio ofizial bat izan dugu aurrean, ezagutzen ez genuena eta ahalik eta gutxien aldatu beharreko dokumentu gisa aurkeztu zitzaiguna.

Mozio-proiektuan ez genuen aurkitu langile erakundeak eta masak Europa berreraikitzeke ahaleginera batuko lituzkeen argudiorik. Saiatu ginen gure ideiak gehitzen eta eztabaida eta debate guztietan parte hartu genuen, hitzaurrea modu egokia goan bideratzeko.

Hitzaurreari garrantzi berezia eman genion, bera baita Europa eraikitzeke ahaleginen norabidea adierazten duena. Langileek enpresa zein koordinazio-organo guztien kudeaketan izan beharreko parte-hartzea zuzenketa baten bidez txertatzen zuen testu bat aurkeztu eta harekin bat egin genuen. Gomendio horiek gobernuei aurkeztea Biltzarrarentzat oso zaila zela ikusarazi zitzaigun, eta gure interesetan, zuhurrena gure proposamenen zorroztasuna arintzea litzatekeela jakinarazi zitzaigun.

Arrakasta lortu nahian, ikuspegi transakzionalera jo genuen. Enpresen kudeaketaren noziotik ekonomiaren kudeaketaren noziora igaro ginen. Beste urrats bat ere eman genuen, «kudeaketa» terminoa alde batera uztea erabaki genuen, hainbat ordezkari gaizki ikusi zutelako, eta horren ordeztu, elkartzeko landu genuen, besterik gabe. Horrela langileek Europa berriko ekonomiaren sorreran eta garapenean parte hartzeko aukera zabalduz.

Atzoko goizaren amaieran, akordio bat lortu zen termino horietan. Arratsaldean Batzordearen aurrean aurkeztu ginenean, atsekabetuta ikusi genuen, inprimatutako testua ez zetorrela bat adostutakoarekin.

Eztabaida dezakegu terminoen inguruan, eta baliteke guri haiek interpretatzeko sotiltasuna falta izatea, baina harritu egin gintuen adostutakoa gero testuan agertu ez izanak.

Idatzita zegoenak gure eskaria agertzen zuela egia bada, zergatik aldatu zuten gure esaldiaren idazketa? Adostutako testua eraldatzea nahikoa ez eta, haren aurkako eraso bikoitza etorri zen gerora. Hizlari askok proposaturikoa gehiegizkoa zela adierazi zuten.

Bigarren iruzkin batek dagoeneko leundutako testu bat are gehiago arintzera jo zuen, ekonomia berriaren kudeaketaren parte hartzeari dagokionean «Produktzio-endarretan parte hartzen duten indar guztiak» gehituz.

Eta hor gure onarpena lortzen saiatzen zirela iruditu zitzaigun, jatorrizko testuan abstentzioa eman eta babestuko genituzkeen erabaki batzuk bertan behera utziko genituelakoan. Horrek gure artean sortu zuen ezinegona izan zen batzordea uztera bultzatu gintuena, eta azaldu zitzaizkigun argudioak gogorarazi nahi genizkioke Biltzarrari.

Esan ziguten: «Baina zergatik planteatu arazo horiek? Zergatik hitz egin ekonomiaren eta enpresen kudeaketaz? Kontserbadoreek ez dute horretaz hitz egiten».

Aitortzen dut, kontserbadoreak bagina, guk ere ez genukeela horretaz hitz egingo.

(Txaloak)

Ongi ulertzen dugu egoera mantentzearen aldekoak direla, eta oso pozik egongo liratekeela Europa berriak hori baieztatuko balie. Horrek bere lasaitasuna eta beren pribilegioak berretsiko lituzke aldi berean.

Ez gara kontserbadoreak, aurrerakoiak gara, iraultzaileak gara eta esatera ere ausartuko nintzateke, Paul Reynaud jaunak berak, gaur goizean, ezaugarri hori aurrez bereganatu izan ez balu.

(Txaloak eta barreak)

Ez dugu aurkeztu zaigun argudioa onartzen, eta gure gogoia metafora batez azaltzen ausartuko naiz: guk europarrak babestuko dituen etxearen eraikuntzan parte hartu nahi dugu, igeltseroak, teilatugileak, arkitektoak izan nahi dugu, eta bertako zuzendaritzan ere jardun nahi dugu, baina materialak biltzeko lana soilik eskaintzen zaigu, etxe berriaren eraikuntzan parte hartzeko bezain aditutzat joko ez bagintuzte bezala.

(Txaloak)

Bada, ez dituzue langileak eta sindikalistak zeuenganatuko, langile-masek ez dute zuen ahaleginarekin bat egingo, Europa beren eskuz egiteko itxaropenik ematen ez badiezue; eraikuntza horretan parte hartzeak emango baitie askatasuna, bakea eta beren nahiak ongi betetzeko eskain diezaiekezuen ziurtasuna.

Hori dela eta, inori denbora gehiago kendu gabe, hitzaurrea berriro aztertzeko eta Batzordean aurrez adostutako formula berriro txertatzeko eskaera egin nahi nioke Batzordeko presidenteari edo Biltzarreko presidenteari.

Amaitzeko ez dizuet aholkurik ez oharpenik emango, besterik gabe, dei bat egin nahi nioke Biltzarrari: langile masak zeuenganatu nahi badituzue, mugimendu sin-

dikalak zuen ahaleginetan parte hartzea nahi baduzue, herritarrek Europaren berre-raikuntzarekiko interesa izatea nahi baduzue, lagundu gutxienez zuengan konfiantza jarri duten sindikalistei.

(Txaloak ozen eta luzaroan.

Batzarraren zati batek hizlariaren izena aldarrikatzen du)

Presidente jn.:

Txostengile dugun Serruys jaunak du hitza.

Serruys jn.: (Ekonomia Batzordeko txostengilea)

Uste dut eztabaida berotu egin dela gertakari txiki batengatik.

(Oihuak)

Lortzeko zaila izan zen akordio bat agertzen du testuak eta honako hau zioen:

«Edozein joera totalitario saihesteko eta pertsonen independentzia ekonomikoa bermatzeko, beharrezkoa da langileak eta haien ordezkaritza-erakundeak Europa batuaren ekonomia ezartzeaz eta garatzeaz arduratzen diren erakundeekin estuki lotuta egotea».

Gutziz ados geunden testuaren oinarriarekin. Haren bidez argi utzi nahi zen, aurrerantzean, langileek Europako ekonomiaren zuzendaritza-organoen sorrera eta garapen fase guztietan parte hartuko zutela. Adostasuna lortu zen, idazkera zailtasun batzuk egon ziren eta baita talka batzuk ere doktrina-ikuskeretan, baina ados geunden. Bere bozken jaun eta jabe den batzarrari erabakia aurkeztu zitzaionean, zuzenketa txiki bat proposatu zen.

«Langileek, haien ordezkaritza-erakundeek, bai eta ekoizpenean interesa duten gainerako talde guztiek ere» parte hartzea; hau da, langileei aitortzen zitzaiena gainerako talde guztiei ere aitortu nahi zitzaien.

Gutako batzuek zuzenketa hori babestu dute. Ni ez naiz horietako bat. Beste batzuek, aldiz, hori baliagarritzat jo dute Europa batu batean langileek ekonomian dute partaidetzari buruzko estatutu berezi bat ez sortzeko.

Batzarkideak harritu egin ziren hitz horiekin, baina esan behar dut proposatu zituztenek ez zutela indarrak mugitzeko asmorik. Horregatik eskatzen diet hitz horiek kentzea onartzeko eta jatorrizko akordioaren testura itzultzeko. Uste dut, errazago onartuko dutela Europaren sorreran eta garapenean parte dute hartzeko eskubidea beste ekintza batzuen bidez zehaztea, hitzaurre honetan erabaki beharrean. Guk inolako baldintzarik gabe babestu dugu gure hasierako ideia. Europa

berregingo duten organismoen sorreran eta garapenean, langileek nahikoa leku izan behar dutela adierazi dugu. Eta hori da oraindik gure nahia; ez da aldatu. Hainbatek langileekin batera ekoizpeneko beste alderdi batzuk gehitu nahi izateak ez du maltzurkeriarik; beraz, ziur nago hori proposatu zutenak ados egongo direla kentezarekin, eta presidenteari ezabapen hori bozkatzera dei dezala eskatzeko diot.

Presidente jn.:

Jaunok, hizlari zerrenda luzea dugu oraindik, beraz, hitza emango diedanei deklarazio soil bat besterik ez egiteko eskatzen diet, ordutegian dugun atzerapen handia dela eta.

Mathe jn. (Frantzia):

Prozedura argitzeko hitza eskatzen dut.

Presidente jn.:

Mathé jaunak du hitza.

Mathe jn. (Frantzia):

Ez da hitz batzuk ezabatzea izan gertaera eragin duena. Atzo goizeko akordioaren ondoren aldatu den paragrafoarekin du zerikusia.

Beraz, ez dugu Vergnolle jaunak aurkeztutako bi edo hiru hitzak kentzeko eskatzen; atzo goizaren amaieran lortutako akordiora zuzenean itzultzeko baizik.

Presidente jn.:

Zer ordu den kontuan izanik, irtenbide bakarra ikusten dut: gure txostengileari Mathé jaunarekin harremanetan jartzeko eskatzea konponbidea topatzeko; izan ere, ezinezkoa da hirurehun pertsonaren aurrean testu bat idaztea, eta ez minutu gutxi batzuetan, segundo gutxi batzuetan baizik.

Quintieri jaunak du hitza.

Quinto Quintieri Dk. (Italia):

Jaun-andreok, Italiako ordezkaritzak lankidetzarako jarrerarik zintzoena eskaini du Ekonomia Batzordeko lanetan.

Europako interes orokorren barruan, Italiako herriaren bizimodurako funtsezkoak diren gaiei buruzko ekarpen ofizialak egin ditu. Biltzarrari aurkeztutako txostenak erakusten duenez, Europako bi milioi eta erdi langabetuen lau bostenak, hots, bi milioi langabe bere mugen barruan izateko pribilegio lazgarria du gure herrialdeak.

Beraz, Italiarentzat garrantzi handikoa da kontinenteko salgaien eta kapitalen zirkulazio-askatasunak lan-indarren erabateko zirkulazio-askatasunarekin bat egiten duela eta guztien artean erabili eta banatuko direla ziurtatzea.

Italiako ordezkariaren zati handi batek interes handikotzat jo duen bigarren arazoa, kontinentearen zailtasunak konpontzeko erabili beharko diren sistema ekonomikoak presaka eta behar baino lehenago zehaztea da; izan ere, horrek Europaren bateratzea zailduko luke.

Guztiok uste dugu interes eta sentimendu nazionalak europaren batasun ideia-aren mende jarri behar direla, eta gure herrialdeetako baliabide guztiak bateratzea benetako aurrerapena dela.

Baliabide horiek hobeto erabiltzeko hartu behar diren bitarteko eta metodoen arazoa, ordea, etorkizuneko organo federalek ebatzi beharrekoa da, horiek adieraziko baitute hobekien gaur egungo eta biharko herri elkartuen nahia.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Vergnolle jaunak du hitza.

Vergrolle jn. (Frantzia):

Eskerrik asko, presidente jauna, hitza emateko adeitasunagatik.

Ekonomia Batzordeak bilera askoren ondoren idatzitako testuaren alde zergatik bozkatuko dudan azaldu nahi nuke apaltasunez; izan ere, testu horrek, hein batean, ordezkari guztiak asebate ditzake.

Herrialde guztietatik ez ezik, eskualde politiko guztietatik ere etorri gara, ideologia ugari eta pentsatzeko modu desberdinak ordezkatzeko ditugu, eta, jakina, gure ideiak, sentimenduak, etorkizuneko perspektibak, asmoak eta nahiak aurrez aurre jarri behar izan ditugu. Uste nuen, Batzordearen eztabaiden ondoren, denok prest geundela aurkeztu zaizkigun testuaren aldeko botoa emateko, nor bere zalantzekin, jakina: denok esan dezakegu ez gaudela guztiz pozik erabakitakoarekin eta gehiago gustatuko litzaigukeela, baina herrialde batzuetan nahikoa da mozioa aurkeztea, eztabaidarik gabe eta txaloka onartzeko. Horiek herrialde totalitarioak dira; gu, ordea, demokrazia batean gaude...

(Txalo zaparrada handiak)

... testu batekin etorri eta «testu hau edo ezer ez» diotenek, demokraziaren oinarrizko legea ahaztu dute; izan ere, eta van Zeeland presidenteak arestian esan duen bezala, behin betiko testu bat ez da bata bestearen segidako erregimenetara egindako egokitzapena baino.

Horregatik, oso pozik nago testu honetan Europako langile-klaseek Europa batiaren ekonomiaz arduratuko diren erakundeak sortu eta garatzearekin bat egitearen ideia sartu delako. Ez dakit gure kamarada sozialistak lortu duten garaipenaz ohartzten diren: garaipen handia da eta asko pozten naiz herrialde guztietako langileen-gatik. Luzaroan eskatu duen bezala, langile klasea orain arte bera gabe egiten zen lanari lotuta egongo da hemendik aurrera, administrazio-kontseilu handi horretan sartuko da, non batzuetan haren aurka egin den; eta aurrerantzean, bere presentziari esker, langile-klasearen interes orokorren zerbitzura ez ezik, Europako nazio elkartuen zerbitzura ere lan egin ahal izango du.

Testu honen alde bozkatuko dut. Nik ere, sozialista naizen aldetik, nahiago nuke langile klaseari eta langileei gehiago agindu izan balitzaie; haien nahiak gehiago betetzea nahi nuke. Eztabaidan orduak eta orduak eman ondoren, agian ez gara heldu nahi genukeen horretara, baina antolaketa sozial eta ekonomiko berri baten oinarriak finkatu ditugu behintzat.

Pozten naiz. Enkargurik gabe eskuordetu gaituzten erakunde pribatuek eman-dako edota guk geuk geure buruari jarritako zeregina baino ez dugunok, egonezinik, geure buruari ea ondorio praktiko eta positibo batera iritsiko ginatekeen galdetzen genion, ea Europarentzat estatutu bat aurkituko ote genuen. Jakin badakigu batetik, Europako ekonomia ezin dela izan orain arte izan den ekonomia kapitalista, baina bestetik, oraindik ezin da izan nahi dugun ekonomia sozialista ere; beraz, bi formulen sintesia aurkitzeko gai izan behar dugu, kapitalismoan oraindik balagarria dena eta sozialismoan posible dena bateratu behar ditugu. Oraingoan sintesi bat lortu dugu eta ni naiz horregatik pozten den lehena.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Leenhardt jaunak du hitza.

Leenhardt jn.:

Jaun-andreok, ebazpen ekonomikoaren testua babesteko gure ezintasuna azaldu nahi nizukeke labur-labur, ez baikaude ados hiru puntutan. Eta gaur arratsaldean izan diren negoziazioen ondoren, Mahaiak Batzordearen saioetan atzera bota zaizkigun proposamen batzuk onartuko dituen itxaropenez egingo dut azalpena. Hauek dira hiru puntuak:

Joan den hilean gertaera garrantzitsu bat gertatu zen: Hamaseien Konferentzia. Ramadier presidente jaunak, inaugurazio-hitzaldian, konferentzia horrek etorkizunari begira duen garrantziaz hitz egin zuen, eta atzerriko sei ministroak goraipatu zituen batasun ekonomikoaren benetako isla gisa. Batzordearen bileran, ezinezkoa izan zaigu garrantzitsutzat jotzen dugun gertakari hori pozik hartzen genuela zioen zuzenketa bat onartzea, eta eskuetan duzuen ebazpen-testuak kontuan hartu baino ez du egiten. Aldea ikus dezakezue.

Harrigarria litzateke Biltzar honek Hamasei ministro horien ekintza onartzeko Europako hamasei herrialdetan dagoen gehiengo bera ez biltzea: «areto aurkiezin» moduko bat litzateke orduan gure Biltzarra. Uste dut puntu honetan Biltzarrak ez diola Ekonomia Batzordeari jarraituko, eta joan den hilean Parisen sinatu zen Europako Hitzarmen Ekonomikoa onartuko duela.

Bigarren puntua hurrengoa da. Zaila da gobernuak hartu beharreko berehalako hainbat neurri aurkeztea, gobernuak Hamaseien Konferentzian dagoeneko neurri horiek hartu dituztenean. Hori argitu egin behar da. Ez gara ohartu hemen egin diren berehalako proposamen gehienak Europako Ekonomia Konbentzioan jada adierazita zeudenik. Hori dela eta, garrantzitsua da ebazpenaren forma aldatzea eta Biltzarrak xedapen horiek babesten dituela eta Europako batasun ekonomikoaren etorrera bizkortzeko bide eraginkorrena direla uste duela esatea. Baina ez dagokio Biltzarrari gobernuei horiek onartzeko eskatzea, dagoeneko onartuta dauden xedapenei baitagozkie. Gaineratu behar dut, tamalgarria dela gobernuak batasun ekonomikora bidean jarri nahi dituen Biltzar honen azken ebazpenean, ahobatez kotasunaren araua kentzeko eskatzea lortu ez izana. Hori subiranotasun nazional guztiak mantentzearen parekoa dela sentitzen dugu eta gure nahia gehiengoaren arauak arrakasta izatea da, horrek baino ezingo baitu botere federala egikaritzea ahalbidetu.

Azken puntu horrek azaltzen du, halaber, zergatik ez zen Europako Konbentzio Ekonomikoa behar bezala aintzat hartu. Badirudi Konbentzio hori Ekonomia Batzordearen gehiengoa baino urrunago joan zela plangintzaren kapituluetan eta Europako baliabideak osotasunean erabiltzeko ekoizpen-programa orokorrak ezartzeko beharra aipatzen zuela; eta hori guztia ez interes partikularreko taldeen mesedetan, herritarren premiak asetzeko baizik. Gure Batzordeak ezin izan dugu, Europako Konbentzio Ekonomikoan jasotako xedapena izanik ere, Europaren ekoizpen-ahalmena erabat erabiltzeko ekoizpen-programa orokorrak ezartzea aurreikusten zuen zuzenketa bat onartu. Eta gehitu behar dugu, ez zaigula ideologia kontua iruditzen; produkzio plan horiek herrien beharren arabera egin behar dira, ez badugu —nahiz eta Mahaiak onartuko duela espero dudan— zuzenketa hori onartzen, atzera egingo genuke Hamasei Gobernuak Parisen hartu zituzten erabakietan, eta ulertzen duzue hori zein harrigarria izango litzatekeen.

Gainera, baliabideak osotasunean erabiltzea amerikarren laguntza ahalik eta gehien baliatzeko nahiak eragin du, laguntza aldi baterakoa baita. Ez dut, beraz, gehiago tematu beharrik, eta Biltzarrak hiru puntu horiei buruzko desadostasuna konpontzea onetsiko duela espero dut. Hala egiten ez badu, beldur naiz Europako Biltzar bat baino liberalismo doktrinarioaren kongresua izan dugula esango ote den kanpoan. Hori oso larria litzateke.

(Txaloak)

Oraindik garaiz gabilta hori saihesteko, zirriboratu berri dudan azken zuzenketa hau onartzen bada.

Ez dugu batzuk Europa eraikitza baino liberalismo bila etorri direla esateko aukera zabalik utzi behar. Hori litzateke arriskurik handiena denok bete nahi dugun zereginarentzat.

(Txaloak)

Kontua ez da europarra izateko ultra liberala izan behar ote den zalantza egitea. Ez ditugu aukera horiek onartu behar. Espero dut, beraz, testuari adierazi ditudan zuzenketak egingo zaizkiola; izan ere, hala ez balitz, argi dago herriek hobe luketela beren gobernuetan konfiantza izan eta ez hemen bildutako mugimendu federalistetako buruzagiengan; eta gobernuak geldiarazi baino, aurrera bidean jarri nahi ditugulako eskatzen diogu batzarrari hemen ohore handiz aurkeztu ditugun hiru puntuak onar ditzan.

Presidente jn.:

Drapier jaunak du hitza

Drapier jn. (Belgika):

Presidente jauna, jaun-andreok, gaur eta une honetan bereziki, Belgikako sozialista gisa hartzen dut hitza, hots, bere historian zehar sindikalismoaren garapenarekin estuki lotuta egon den, eta gaur egun ere, mugimendu sindikal independentearekin harreman estuak dituen mugimendu bateko kide gisa, eta adierazi nahi dut harreman horiek izugarri emankorrak izan direla bi aldeentzat. Nire ahalegin honetan, adiskide ditudan Frantziako sozialistek hartu duten erabakian eta jarreran atzera egin dezaten saiatuko naiz. Hona hemen zergatik. Hona etorrita, Frantziako langileek Hagan zabaldu diren deliberazioetan parte hartzea nahi izan duzue. Eta ongi egin duzuela uste dut. Eta benetan diot hori, ni neu ere hemen bainago eta ongi egin dudala iruditzen baitzait.

Ongi egin duzue etorrita, langile klasea Europako eraikuntzari estuki lotuta egon dadin. Politika Batzordean honako hau esan nuen: «Europa eraiki ahal izateko ezinbestekoa da babesa izatea, herritarren berotasunez betetako mugimendua izatea...

(Txaloak)

... gure mugimenduak langile guztien sen soziala garatzeko itxaropena zabaltzea eta distira egitea. Eta gure bileraren ondorioz langile-klaseak eta langileek Europan beren «posizioa» hobetzeko eta beren ekintza guztiak askatasunez garatzeko esparru bat ireki ezin badute, orduan, jakina, arrazoi izango luketela «Ez dugu bidea zuekin egingo» esateko.

Baina osoko bilkuran Europa batuari demokrazia soziala arian-arian egiteko helburua esleitzen dion testu bat onartu berri duzuenek, eta gizona segurtasunik ezaren eta zapalkuntza ekonomikoaren aurka babestu nahi denez, demokrazia politikoak botere-arbitrariotasunaren aurka babesten duen gisa, jakin ezazue elkarrekin egin nahi dugun Europa ez dela beldurtzen zaituzten Europa estu, kontserbatzaile eta hautsez bete; justizia sozialean eta giza askatasunean oinarritutako etorkizuna lortzeko, langileek jardunean eta borrokan jarraitu ahalko duten Europa bat baizik.

(Txaloak)

Horregatik diotsuet, kamarada maiteok, eta demokrata eta sozialista naizen uste oso eta sakonetik esaten dizuet, eskaintzen zaizuen testuarekin bat egiteko. Zer dio testuak? Langileak eta haien ordezkariak-erakundeak Europa batuaren ekonomia ezarri eta garatzeko ardura duten askotariko erakundeekin estuki lotuta egongo direla. Hori bozkatura, bihar zuen herrialdera itzultzen zaretenean Frantziako langileei esan ahalko diezue langile klasea eta langileak Europako erakunde komunean parte har dezaten lortu duzuela. Garaipen bat eramango duzue eta harro egoteko arrazoi osoa izango duzue.

Testu honen sinaduran bat egiteko eskatzen dizuet. Onetsi ezazue, horrela ekin-tzarako eta borrokarako eremu bat sortuko duzue Europako langile-klasearentzat, eta bertan zeuekin batera borrokatuko naiz munduko langileentzako etorkizun hobe baten alde.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Agur esan aurretik, barkamena eskatu nahi diet, ez bakarrik ahalik eta zehatz eta laburren mintza daitezen estutu ditudanei, baita izena eman duten arren, hitza eman ezin izan diedanei ere.

Esan beharrik ez dago, hitza ez ematearen arrazoia ez dela izan etsaitasun pertsonala, ez eta nazio txikien aurkako etsaitasuna ere.

Lord Layton:

Laytonek betetzen duen minutu bakoitzarekin Churchillek minutu bat gutxiago izango du, beraz, oso labur arituko naiz. Dena den, esan nahi dut entzun duzuen

guztia gorabehera —eta oso ondo azalduko dizue zergatik ez garen goizeko seiak arte oheratu—, aurrean duzuen dokumentu hau lorpen handia dela.

Bi xede genituen Hagara etorri ginenean. Bata bandera altxatzea zen, Europan batasuna lortzeko mugimenduaren atzean dagoen iritzi handia erakustea. Bestea zen eztabaidaren bidez ikustea zein zen adostasun eremua eta, dokumentu honek erakusten duenez, oso zabala da.

Ezinezkoa zen, hogeita lau ordutan, garapen ekonomikoaren eta bizitzaren filosofia bat ezartzea, baina aterki bat sortu dugu Hitzaurrean eta Ondorioetan, eta, arretaz irakurtzen badituzue, uste dut ikusiko duzuela ez dagoela, funtsean, alde handirik Mendebaldeko Batasunaren helburuarekin alderatuz gero; are gehiago, pertsonen ikuspuntutik, esango nuke testu osoa pertsonen bizitza emateko diseinaturik dagoela, bizitza oparagoa izan ahal izateko.

Dena den, zerbait esan nahi dut, oso labur bada ere, Txostenari buruz, orokorrean. Esan bezala, ez da filosofia bat, baina berebiziko garrantzia du programa praktikoa bat edukitzeak —eta honekin amaitu nahi dut— filosofiaz eztabaidatu nahiko bagenu, eztabaida amaigabea litzatekeelako; esku artean dugun arazoa premiazkoa da, ordea. Azkar aritu behar gara.

Horrez gain, guztiz ados nago azken hizlariak Hamaseien Kontseiluari buruz esan duenarekin. Ez diegu ezkontza eskerik egin, hasiera bat besterik ez dela deritzogulako eta iruditzen zaigulako urrunago joateko iritzia mobilizatu behar dugula, azkar, eta uste dugulako herritar guztiek —industrialariak, langileak eta klase guztietako jendeak— parte hartu behar dutela Europaren integrazioan. Ez da soilik Gobernuei dagokien zerbait.

Baina, jakina, gutako bakoitzak oso begi onez hartzen ditu bidean egindakoak, eta bereziki puntu honetan esan nahi nuke Benelux benetan zoriontzat dugula, bidea erakutsi digulako. Gure lanaren zati handi batean inspirazio iturri eta gidari izan da. Batzordeari esan nion bezala, asko hitz egin da sakrifizioez. Eta ez zait hitz proposa iruditzen. Ez dizuegulako sakrifizioerik eskatzen. Bizitza handiago batean sartzeko eskatzen dizuegu, Europako herritar guztiei aukera gehiago, oparotasun handiagoa eta ongizate handiagoa emango dien bidean aurrera egiteko.

Benetan espero dut neurri komun handi gisa ikusiko duzuela, adostasun maila oso handia lortu duen neurri gisa, Biltzar honetan parte hartu duten guztiek bat egiteko modukoa den neurri gisa.

Presidente jn.:

Ebazpena bozkatu aurretik, Churchill jaunari etor dadin eskatzen diot, hitz bazuk esan ditzan.

Churchill jn.:

Uste dut geure burua zoriontzeko moduan gaudela, geure aparteko abentura honek izan duen arrakasta ikusita. Esperimentu bat izan da, ezinbestez umotasunik gabeko baldintzatan egindakoa, baldintza gogorretan ere kasu batzuetan. Esperimentu bat, nolana ere, non denok laguntza behar dugun eta, ikusten dudanez, parte hartzaileetako bakar batek ere parte hartu izanaren damu izpirik izan ez duen. Inglaterra nire arerio politikoak diren adiskide sozialistek esan didate —arerioak izan arren, lagunak baikara, benetan, sarritan elkarrekin defendatu baititugu gure nazioaren bizitzarako eta munduaren askatasunerako beharrezkoak diren funtsezko hainbat gai— Biltzarra mendea izan beharko nukeela.

(Barreak)

Beraz, zuzena iruditu zitzaidan distantzia pixka bat hartzea, eta urruntzea eztabaida bizienak eta indartsuenak izango zirela iruditu zitzaidan horietatik, ez soilik aztertzen ari garen berehalako gaiari buruzko eztabaidetatik —Europaren batasunari buruzkoetatik, alegia—, baizik eta, batez ere, gizartearen etorkizunari buruzko horietatik.

Oso egokia da desberdintasunak ere adieraztea. Atseginenez entzuten ditut adierazi diren ikuspuntu guztiak, baita kontrako iritziak ere. Europa batuko herrialde bakoitzean gure arteko desberdintasun horiei aurre egin beharko diegu, gaingitu arte. Klaseen arteko desberdintasunei, pobrezia eta abarri dagokienez, utz diezaiegun herritarrei horietaz askatasunez arduratzen, Europa batuan ordezkaturako herrialde bakoitzean.

(Txaloak)

Baina ez gara bilera honetara etorri bereizten gaituen horrekin geratzera, are guxtiago amaierara heltzear gauden honetan; elkartzen gaituen horrekin geratu behar gara. Eta zer elkartzen gaituen ulertzen dugunean, ikusi beharko dugu desberdintasunak zer neurritan gaingitzen dituen. Askatasunez eta hauteskunde-printzipio bidezkoekin lan egiten duten gobernu nazionalak gai dira desberdintasun horietarako irtenbideak aurkitzeko, eta horiek guztiak ongi etorriak dira gure erakundean. Iru-ditzen zait Biltzar honek arrakasta handia izan duela. Zalantzarik gabe, guretzat oso garrantzitsua da hala izatea.

Gizarte humano baten oinarritzko alderdiei buruko adostasunak eta bakoitzaren oinarrien askatasunak eragingo dute gure topaketa hau arrakastatsua izatea. Desadostasunak, aldiz, porrota ekarriko luke. Etsai asko ditugu mundu osoan zehar. Hemen zaudeten guztioi zuzentzen natzaizue; hemen ordezkaturakoez gain, bada beste indar asko hemendik kanpo, hemen biltzeko eta gure artean desadostasunez eztabaidatzeko dugun eskubidea ere sunsituko luketenak. Zuhur jokatu behar dugu. Geuk bat egitea ahalbidetzen duten indar guztiak bildu behar ditugu, gure

bihotzetan dauden kausa horiek guztiak bildu eta, elkarrekin, Biltzar hau sabotatu nahi duten guztiei aurre egin behar diegu, hainbat eta hainbat herrialdetan baitaude. Egin diezaiegun aurre, beraz, asmo oneko pertsona gehienen borondatea hura apurtzeko eta suntsitzeko ahalegin guztien gainetik nagusituko dela erakutsiz eta, aldi berean, gobernu konstituzionalaren instalazio eta prozedura guztiei esker doitu beharreko desberdintasunak egokitzeko gai izango dela erakutsiz.

Benetan gustatu zait gaur arratsaldeko eztabaida bizia entzutea: sozialisten eta kontserbadoreen artean ezkertiar eta liberalista batzuk daude, hala nola Lord Layton. Inspirazio liberala Europa osora iritsi da. Ez dio alderdi liberalari lagundu, baina bere inspirazioak aurrera egin du: «John Brownen gorpua hilobian da», baina haren arimak bizirik dirau. Hemen, eskubide osoz Europako Biltzar deitu dugun honetan, ikusmolde liberalak, kontrako iritziekiko tolerantzia zintzoak eta legea mantentzeak aurkako iritziek kontraesanean edo elkarren alde lan egitea ahalbidetzen du, eta hori izan da XIX. mendeko Liberalismotik Europara iritsi zaigun opari nagusia.

Askoz garai ilun eta arriskutsuago batean bizi gara, dena den. Zuen eztabaida ia isilarazi zuen dunbota entzun genuen. Gaur hemen bildu gaituen helburuetako bat da gerraren eta terrorismoaren dunbotsak saihestea, eta hemen bildutako pertsona zintzoak gizaki guztion zailtasunei irtenbide bat bilatzeko egiten ari diren eztabaida askea ez isilaraztea.

(Txaloak)

Baina, gauza bat esango dizuet: une honetan elkarrekin tira egin behar dugu, elkarrekin tira. Zer zarete? Zer gara? Hemendik ateratzen garenean gure artean zintzotasunez adierazitako ezberdintasunak besterik ez badaramatzagu, batasun ezaren irudia aurkeztuko diogu munduari. Horrek nori egiten dio mesede? Gure etsaiei. Nori egiten diogu kalte? Geure buruari eta masari, masa proletario zabalari. Beren familiak bakean eta justizia duen mundu batean haztea nahi duten herritar apalei. Herritar horiek pentsalari, gobernari eta gidari politikoei horren alde lan egiteko eskatu digute.

Munduan ez omen dago behar adina elikagai. Ez duzue sinesten? Janaria egin daiteke. Zientzia modernoarekin eta ongi antolatuta, janaria egin daiteke. Ama lurra eskuzabala da bere seme-alabekin, eta elikagaiak emango dizkie gure seme-alaba guztiei, baldin eta lurra justiziaz eta bakean lantzen badute. Bilera honetako jarduneko presidente gisa hitz egiten dut, besterik ez, eta zalantzarik gabe esaten dizuet Europako historian gogoangarria izan daitekeela zuek guztiok elkartu eta hurrengo ordu edo ordu eta erdian bat egitea lortzen baduzue. Desberdintasunak gobernu demokratikoen askatasun printzipioetan oinarrituz ebatziko bagenitu, berdintasunez, auzi horiek herrialde guztietan konpondu ahalko genituzke. Batuta egon behar dugu. Esku artean dugun aukera horretan huts ez egiteko eskatzen dizuet. Bat egi-

tean huts egitea kolpe handia litzateke Europa berpizteko egin den lehen ahalegin ausart honentzat, zeinak Europak berriz dagokion leku loriatsua berreskuratzea nahi baitu eta, munduaren erdigunean ez bada, haren gailurrean kokatu nahi baitu.

Sei edo zazpi orrialdeko ebazpen ekonomiko hau dugu, eta van Zeeland jaunak eta haren adiskideek 6ak arte eman digute adostasun batera heltzeko. Dokumentu bikaina da. Agian denok ez gaude ados den-denarekin, baina gai zail eta korapilatsuenak jorratzen dituen dokumentu bikaina da, hori ukaezina da. Espero dut ebazpen hau onartuko dugula eta desadostasun txikiren bat duten guztiek aurrerago planteatuko dituztela. Baina... jarraituko dugu? Hori da erantzun beharreko hurrengo galdera. Europan gero eta ahots handiagoa izaten jarraituko al dugu, gidaritza, jakinduria eta borondate ona eskainiz —Jainkoa lekuko—, horren guztiaren behar hain handia dugun honetan? Benetan eskertzen dizuet nire hitzak entzun izana eta hitz egiteko aukera eman izana. Eskertzekoa da, polemikak sortu ordez, errealtateei buruz hitz egiteko aukera ematea, errealtateei heldu behar baitiegu azken batean.

Attlee jaunak zera esan zuen «Europaren aukerak federatzea edo hiltzea dira». Ideal hori oraindik urrun geratzen zaigu; aitzik, hemen, organo honetan, Europako Biltzar honetan, bat egitea edo zurrun geratzea, beste aukerarik ez dugu. Nola aterako gara areto honetatik? Ados ez dauden zorigaiztoko gizaki talde dohakabe bat bezala? Ezta gutxiago ere. Elkarrekin aterako gara, elkarrekin tira eginez alderdien, klaseen, eta ezberdintasun edo antagonismo nazionalen oso gainetik. Elkarrekin aterako gara, gizateria osoari eskua anaitasunez luzatzen dion Europa batu baten kausa handiaren alde bat eginez, Ameriketako Estatu Batuei eskuaz agur eginez, hango milioika biztanle 40ko edo 40 milioiko erakunde hautetsi batean gugatik kezkatuta baitaude eta benetan nahi baitute hemen egiten ari garen lan guztia paper erreza izan ez dadin.

Horrekin amaitutzat emango dut nire hitzaldia, baina gauza oso serio baterako prestatu behar zaretela jakinarazi nahi dizuet: frantsesez hitz egitera noa.

(Barreak)

Maiz hitz egin izan dut frantsesez, baina betidanik trantze latza izan da nire lagun eta gerrako lagun frantsesentzat. Horietako batzuk hemen ikusi ditut, eta aurre egin behar izan dieten izugarrikerietako beste bat dela esango nuke, baina haien antsietatea pixka bat baretu nahiko nuke, goizean emazteari nire hitzak itzultzeko eskatu baitiot.

(Txaloak)

(Frantsesez jarraitzen du)

Agur esateko unea iritsi da. Eskerrak eman nahi dizkizuegu denoi, hemen Herbehereetan jaso dugun harrera adeitsu eta eskuzabalagatik. Hemen egin dugun aha-

leginak, herritar guztiei segurtasun eta zorion handiagoa emango dion Europa bati lagunduko diola espero dugu bihotzez.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Ebazpena bozkatzera deitu behar dut. Txostengile jaunari disidenteeekin akordio-rik lortu den galdetu nahi nioke.

Serryus jn.:

Dirudienez, ez da nik aipatu dudan aldea ordezkari batzuen atxikimendua eragozten duena. Behin behineko testua zenera itzuli eta hura hobetu nahi dute. Gure lagun belgikarrarengana jotzen dut. Hark bere aholkua eta ezagutza eskaini die ña-bardura txiki bati itxaropen handiegia eman dioten horiei. Eta Churchill jaunak zioen bezala, hitzeko ezberdintasun txiki horiek ez lukete hemengo konpromiso eta irizpide handiekiko atxikimendua eten behar.

Akordiorik lortu ez denez, hitzaurreko testua idatzita dagoen bezala bozka dadila eskatzen dut.

Hala ere, prest gaude irakurriko dizkizuedan Leenhardt jaunaren bi zuzenketak onartzeko.

Lehenak honako hau dio:

«Txalotu egiten ditu gobernu batzuek lankidetzak ekonomiko estuago baten alde zein eskualdeen lankidetzaren alde dagoeneko egindako lehen saiakerak eta espero du Hamaseien Konferentziaren azterketak Europarren batasunaren arrakastarako beharrezko konponbideak bideratzea».

Bigarren zuzenketa honela idatzita dago:

«Europako baliabide eta ekipamendu guztiak herritarren premien arabera erabiliko direla bermatuko duen ekoizpen-programa bat elkarrekin ezartzea».

Presidente jn.:

Uste dut adiskidetze ahalegin handia egin dela bi aldeen artean. Batzordeak onartutako txostenaren eta zuzenketen aurrean gaude. Zigila dezagun gure batasuna aho batez botoa emanez.

Batzordeak doitutako txostena bozkatzera deitzen dut...

(Kexak hainbat eserlekutan)

Mathe jn.:

Serruys jaunak berak adierazi du ez duela eragozpenik jarriko nik eskatutako testua aitzinsolasean txertatzeko.

Serruys jn.:

(bere jarrera aldatu du).

Zure testua proposa dezakezula esan dut nik, ez dudala eragozpenik jarriko, baina gero batzarrak erabakiko duela.

Presidente jn.:

Sinetsi irakasle zahar honi: ez zarete ohartzen zenbaterainoko desoreka dagoen oinarritzko printzipioen ahobatezkotasunaren eta lerro batzuen interpretazioan gertaturiko desadostasunen artean. Nabardurak besterik ez dira.

Mathe jn.:

Nabardurak besterik ez balira, atsegin emango zenigukete. Auzia hori baino serioagoa da. Eskatzen duguna ez da bakarrik Europaren eraikuntzan parte hartzea, behin Europa eraikita, bertako ekonomiaren kudeaketan parte hartzea baizik.

Presidente jn.:

Batzarrak erabaki al dezake gizatalde batek etorkizuneko Europaren kudeaketan parte hartuko duen ala ez gaur gauean?

Denok gara Europako hiritarrak, denok dugu gure ahotsa. Horrelako puntu batean emango litzatekeen boto batek etorkizunean inor lotuko lukeela uste duzu?

Gauzak horrela, ez zaitezte tematu. Atera zaitezte gurekin garaile hemendik.

(Txaloak)

Mathe jn.:

Batzordeak proposatutako testuaren zati bat ordezkatzeko eskatzen diogu batzarrari. Eta testu horren aldeko bozka emateko eta batzordeak aurkeztutako ebazpena atzera botatzeko eskatzen diegu langileek Europaren eraikuntzan parte hartzea nahi duten guztiei.

(Txaloak zenbait eserlekutan)

Presidente jn.:

Parlamentu-biltzarretan esperientziarik duen orok ulertzen du ezin dela eztabaida baten amaieran, zortziehun lagunen aurrean testu bateratu bat idatzi. Zure testua irakur dezakezu. Gero hura bozkatzera deituko dut.

Mathe jn.:

Frantsesezko bertsioa erreferentziatzat hartuz, 29. lerrotik aurrerako Batzordearen testua esaldi honekin ordezkatzeko proposatzen dugu «langileek eta beren ordezkaritza-erakundeek lotura estua izan dezatela, Europa batuaren ekonomia sortu eta garatzeko bidean».

Iruzkina xume hori gehitzen dut, jakin dezazuen, Europaren eraikuntzara atxikita gaudela; hain atxikita gaude, non hemen ez dauden guztiak gurekin batera bildu nahiko genituzkeen.

(Txaloak zenbait eserlekutan)

Presidente jn.:

Ez diozue Ramadier jaunari hitza ukatuko.

Ramadier jn.:

Galdegina nahi nuke zein funtsezko arrazoi dagoen gure kideek proposatzen dituzten zuzenketaren aurka egiteko! Europaren eraikuntzarako jarrera argi eta garbia finkatzen du: Europaren kudeaketarako nahi bat, eskaera bat. Ez dut uste inork, hemen, printzipio horren aurka egin duenik. Gaur arratsaldean izan ditudan elkarrizketen arabera, ahobatezkotasun sendoa dagoela esango nuke. Formak eztabaida genitzake, hori beste kontu bat da, baina ados gaude printzipio hori onartzearekin. Zergatik ez gara ados egongo adierazpen horrekin?

(Txaloak)

Presidente jn.:

Alde bakarra dago: kasu batean langileez ari gara, eta, bestean, talde interesdun guztiez.

Lord Layton (Britainia Handia):

Testu hau ordu luzez eztabaidatu ondoren adostu zen eta, oker ez banago, Batzordeak adostasun orokorra lortu ostean sartu zituen hitz horiek. Ez dut eragozpenik horiek kentzeko langiletzat hartzen gaituela ulertzen bada.

Presidente jn.:

Uste dut adostasuna lortu dela. Ez dut uste inork elkarlan orokor horretatik talde bateko kide ez diren langileak baztertzeko asmorik duenik. Langile guztiak sartzen dira han, lurra lantzen dutenak, lantegietakoak eta baita tailerretan zein unibertsitatean jarduten dutenak ere.

Orain, jaun-andreok, adiskidetzeko azken ahalegin honen ondoren, testua aho batez onetsitzat eman dezakegula uste dut, disidente-taldeak proposaturiko aldaketa txertatuta...

(Protestak)

... disidente zirenak... barkatu. Kontuan izan, kasu honetan, batzarraren gaineko osoa izan dela disidente, adostasuna adierazi dugun arte.

Inork hitz egin nahi du?

...

Inork hitzik eskatu ez duenez, bozketara joko dugu.

(Bozketa egin da)

Kontrako botorik?

Ez dago bat ere. Europa aho batez mintzo da.

(Txaloak)

Jarraian administrazio-jakinarazpen batzuk egingo dira.

(Hainbat jakinarazpen egin dira)

Presidente jn.:

Jaunak, saioa amaitu da. Laster hasiko da azken saioa.

(Bilera 16:05ean amaitu da)

V.
Kultura Batzordearen Bileren Aktak

V.1.
*Batzordeen bilera. 1948ko maiatzaren 8a,
larunbata (10:15)*

Presidentea: De Madariaga jauna

Presidente jn.:

Jaun-andreok, saioa zabalik dago. Uste dut denok sentitzen dugula gure adiskide Silone jaunaren absentsia, gaur berak jardun behar baitzuen nire lekuan, hain zuzen ere.

Eta beste arrazoi bat gehitu behar diot nire atsekabeari; izan ere, ez dut uste gisa honetako bilkura bat zuzentzeko duin naizenik. Talmak errege-auditorium batean jarduten bazuen, Europar kulturaren benetako errege-erreginen batzar bateko buru naiz ni.

Gutako bakar batek ere ez du zalantzan jartzen gure lanaren garrantzia eta izaera. Hemen egon nahi dugulako gaude hemen. Inork ez gaitu etortzera behartu. Biltzar honetara bertaratutako guztiek, haien parte-hartzearekin, munduan «Europa» izeneko erakunde *sui generis* bat dagoela baieztatzen dute. Ez naiz horretan gehiegi luzatuko, ez dugu denbora askorik eta. Baina gai horretan ezagutza handia duten pertsonak ekarri nahi ditut gogora. Eta oso arrazoi argia daukat horretarako; izan ere, hemen egoteak, Europan sinesten dugula agertzen du, nire ustez.

Eta saihestu egin behar genituzke Europa zer den, zergatik existitzen den eta beste kontinenteetatik zertan bereizten den argitzeko eztabaida luzeegiak. Denok dakigu hori. Ez dagokit, noski, niri eztabaida mugatzea. Ez naiz Batzordeko nagusia, haren zerbitzaria baizik. Europaren existentziaz konbentzitura gaudelako etorri garela hona baieztatu baino ezin dut egin, lehen egin dudana bezala. Horrenbestez laburtu ditzakegu gai horri buruzko ikuspuntu trukeak.

Eta ados bazaudete, esku-hartzeak 5 minutura mugatzea proposatzen dut... 60 segundo gora-behera, jakina, horiek ez dituzte eta Europako batasunaren zimenduak eraitsiko! Beraz, ados bazaudete, asko eskertuko nizueke hitzaldiak aipatutako iraupen horretara mugatzeko proposamena onartzea, presidenteak

esku-hartu beharrik izan ez dezan; izan ere, bestela ez litzateke bidezkoa izango esleitutako denbora gainditu ez dutenentzat. Gainera, hizketan ari denarentzat desatsegina da inork etetea, beti dago eta esatekorik. Gai horietan, naturaltasuna beharrezkoa da.

Halaber, ideia bat argi adierazi denean, horretara ez itzultzeko eskatzen dizuet. Hemen zaudeten guztiok dagoeneko erakutsi duzue zuen balioa, ez dugu elkar kontentzitu beharrik! Nozitzen dugun gaitz nagusia denborarik eza denez, saia gaitezen gauzak azkar eta ongi egiten!

Gure eztabaiden ordenari dagokionez, bi dokumentu dituzue aurrean: lehena, kultur arloko txosten bat, eta bigarrena, ebazpen-proiektu bat (1). Horiek dira eztabaidatu behar ditugun dokumentuak.

Kultura Batzordearen Ebazpen-Proiektua

Kontuan izanik Europar batasunak utopia izateari utzi diola eta behar bihurtu dela, baina denboran irauteko bizirik dagoen unitate batean oinarritu behar duela;

Kontuan izanik gure nazio, doktrina eta erlijio aniztasuna biltzen dituen batasun sakon horrek, balio espiritualen eta kulturalen ondare komuna, eta oinarritzko giza eskubideekiko atxikimendua dituela oinarri, pentsamendu eta adierazpen askatasuna bereziki;

Kontuan izanik elkarrekin batzeko ahalegina kontzientzia europarra iratzarriz bermatu eta indartu behar dela, eta kontzientzia hori informatu, suspertu eta adierazpide bidez hornitu behar dela;

Kontuan izanik gaur egun ez dagoela zeregin hori gauzatzeko gai den Europako erakunderik,

Europako Biltzarrak Kulturaren Zentro bat sortzea proposatzen du: Kulturaren Europako Zentroa.

Gobernu-kontrollekiko erabateko independentziaz eratuko den erakunde honen eginkizun nagusia europar kontzientziari ahotsa ematea eta munduko herri guztietan mendebaldeko kulturak duen eraginari eustea izango da, herri horiek baitira, gu bezala, kultura horren oinordeko eta jarraitzaileak.

Kulturaren Europako Zentroaren berehalako zereginak honako hauek izango dira (zerrenda hau ez da mugatzailea):

1. Europako erkidegoaren sentimendua informazio eta ekimenen bidez sustatzea, prentsa, liburu, zinema eta irrati esparruetan, baina baita maila guztietako irakaskuntza-institutuetan ere;

2. Mendebaldeko kulturaren ordezkarietopaleku bat eskaintzea, kontinenteko bizitzari eragiten dioten gai handiei buruzko ikuspuntu europar zehatz bat adieraz dezaten, iritzi publikoari eta gobernuei dei eginez;
3. Hitzzen balio zuzena bermatzeko edo berrezartzeko zaintza-jarduera kritikoa egitea, hori gabe itunik egin ez dadin.
4. Herrialde batetik bestera ideien eta argitalpenen zirkulazio askea sustatzea;
5. XX. mendeko gizon europarraren izaerari buruzko ikerketen koordinazioa bideratzea, bereziki hezkuntza, psikologia eta zuzenbide arloetan;
6. Europako unibertsitateen federazioa sustatzeko eta estatuekiko eta presio politikoekiko independentzia bermatzeko egiten diren ahalegin guztiak babestea, eta Europa mailan irakasle-erakundeen arteko lankidetzaren estua sustatzea.

Eztabaida orokor batekin hastea proposatzen dut, eta, berriro ere labur jarduteko eskatzen dizuet, funtsezko gaien eztabaidari azkar ekin ahal izateko. Argitasunaren mesedetan, hizlarietoparte hartu nahi duten puntuen arabera antola daitezela eskatzen diet. Horrela, azken finean garrantzitsuena den ebazpenetara azkar iritsiko garela espero dut.

Jarraian ebazpen hori eztabaidatuko da eta, beharrezkoa bada, aldatu egingo da. Dakizuenetaz, zuzenketek idazketa batzordearen iragazkia pasa behar dute, argi eta garbi txertatuta gertatu daitezkeen. Horrela bakarrik aurkeztu ahal izango diogu behin betiko testu zehatza Osoko Bilkurari.

Beharrezkotzat jotzen al duzue esku-hartze guztiak itzultzea? Aski al da, tarteka egin dugun moduan, ingelesezko hitzaldiak frantsesera itzultzea, frantsesez eginiko hitzaldiak ingelesera itzuli beharrik gabe? Arazo hori ingelesez mintzo diren kideen interesetarako da bereziki eta haiei zuzentzen natzaie.

Nire lehen zeregina amaitu dela uste dut. Jarraian lanean hastera gonbidatzen zaituztet.

Ados nago hizlari bakoitzak ahalik eta argien eta ozenen hitz egitearekin, baina ez dut uste ahotsaren bolumenak itzulpena eskain dezakeenik! Eszeptiko samarra naiz horretan. Saia gaitzek.

Saunier andreari ematen diot hitza, prozedura gai bat argitzeko.

Saunier and.:

Presidente jauna, jaun-andreok, barkamena eskatzen dizuet lanak hasi aurretik galdera bat egitegatik. Baina hau funtsean batzar demokratikoa denez, uste dut ideia ona litzatekeela banatu zaigun araudia gure onespeneraren mende jartzea eta onesten dugu ala ez esatea.

Niri dagokidanez, zuzenketa txiki bat proposatu nahi dut 7. paragrafoan, Frantziako ordezkariartzaren izenean. Honela dio: «Presidenteak, hala badagokio, eztabaidarik gabe deitu ahalko du zuzenketa bozkatzera». Nik halakorik ez gertatzea eskatuko nuke eta beti egotea zuzenketaren alde eta haren kontra hitz egingo duten hizlari bana gutxienez. Ez nuke nahi eztabaidarik gabe aurrera egitea.

Presidente jn.:

Argi dago batzar demokratiko bat garela; eta argi dago, halaber, araudi demokratiko bat denen artean onartu behar dela, baina ez dakit horretarako ez ote genukeen Osoko Bilkura bat egin behar, Batzorde honetan ezinezkoa baitzaigu Batzorde guztiei aplikatu beharreko araudia aldatzea.

Bestalde, iruditzen zait... eta agian baikorregia naiz, baina... ez dugula araez gehiegi kezkatu beharko. Araudiak ados ez daudenentzat dira baliagarriak. Baina guk oso ongi ulertzen dugu elkar, konbentzituta nago. Beraz, uste dut ez dugula sarritan araudira jo beharko.

Gogoan izan, mesedez, geure burua ordezkatzan dugula hemen denok; «gure oinetakoak daramatzana» ordezkatzan dugu, eta ez beste inor! Horrenbestez, askatasun eta botere askoz handiagoa dugu, aldi berean. Amaitzeko, esan, dut gure boetok ez dutela hil ala biziko pisurik. Baliteke gutako hiru ebazpen baten alde egotea eta besteek uko egitea. Eta ez dugu parlamentuetako batzarrekin itsutu behar. Ez gara biltzar parlamentarioa; Europaren batasunerako bidea egin nahi duten lagunen batzar bat gara. Gure arteko batasuna lortzen hasiko gara, gutxiago edo gehiago aho batez hartutako erabakiekin, non inor ez den erabat asebeteko, baina inor ez den erabat kexu izango. Ez dut uste zehaztasun handietara iristeko astirik dugunik.

Hitzaurre honen ondoren, eta barka luzatu banaiz, eskubide parlamentarioa urratuz, Saunier andreari ziurtatu nahi diot ez dudala hura kezkatu bide duen araudiko esaldia aplikatuko. Zuzenketa bat aurkeztan denean, jarrera desberdinak nabarmentzen saiatuko naiz erabaki bat hartu aurretik.

(Txaloak)

Orain ekin diezaiogun eztabaidaren muinari.

Ikus dezakezuenez, gure txostena tipografikoki banatuta dago eta atal bakoitza txosteneko ideien banaketari dagokio. Gehiegi eskatzea al litzateke aurkeztu zaidan hizlarien zerrenda, bere kabuz naturaltasunez antolatzea, hizlari bakoitzak parte hartu nahi duen atalaren arabera?

Hitzaurrean, gizon europarrari buruzko ikuskera agertzen zaigu lehenik. Ez da nire asmoa hitzaurrea osotasunean landu nahi dutenei esku hartzea eragozte, baina,

arestian esan dudanez, hizlariak txostenean azaldutako ideien arabera sailkatzeko aukerarik badago, denbora asko irabaziko genuke.

Prozedura horrekin ados bazaudete, lehenik hitzaurreari heltzeko eskatzen diuzet. Inork hartu nahi du hitza atal honetan?

Hunkin jn. (Truroko apezpikua):

Bat nator, oro har, txostenarekin, baina beldur naiz ez doala behar bezain urrun, ezta behar bezain sakon ere. 1. orrialdearekin hasiko naiz, honela dioen zatiaarekin: «Bere balio eta erakargarritasun guztia itzultzea, besteak beste, Askatasuna, Gizona eta Gizonaren Eskubideak hitzei» dio, baina ez dira gizonen betebeharrak aipatzen. Gizonaren eskubideez gain, «betebeharrak» hitza ere erantsi nahiko nuke. Ingalaterran asko entzun da gizonaren eskubideez, baina ez aski haren betebeharez. «Konfzientzia» hitza 13. orrialdean agertzen da, baina ideia bigarren mailan geratzen da txostenean. Badirudi gure europar herentziako elementu baliotsuak bazter batean uzteko arriskuan gaudela.

Zibilizazio europarra erlijio kristauaren pean eraiki da, eta honek moralitasunerako Jainkoaren zigorrari sinesten du. Horrez gain, gizon naturala berez behar bezain ona ez dela dio eta, horregatik, Jainkoarengana jo behar duela laguntza espiritual bila. Kristauen manifestu bat dago: Jaungoikoaren aginduetan datza —hamar aginduek diotena eta aitagurea—. Europako kulturari buruzko gure pentsamenduetan kontrastean dagoen beste kultura bat dugu gogoan, komunismo marxistak ordezkatzeko duena: gaur egun munduan duen aurkari indartsua, bere barne-zirkuluarentzat behintzat erlijio bat dena. Materialismo dialektikoak erlijio baten pareko eragina du bere jarraitzaileengan; fanatiko bihurtzen ditu. Bere misiolariak Txinako lautadan lortutako emaitzak bistakoak dira, lanpetuta dabilteza Europako bizimodua ahal duten leku guztietan ahultzen.

Horrelako aurkarien aurrean, gure proiektuak ahul samarra dirudi. Askatasuna —bai, zalantzarik gabe!—, baina askatasunaren ideia ez da nahikoa bere horretan. Humanismo kristau zabal bat behar dugu. Ez nago batere ados 7. orrialdean esaldi honetan agertzen den «baina» hitzarekin: «Ideia hori kristautasunean sortu zen, *baina* humanismoak onartu eta berretsi egin zuen...»

Paragrafo horretan iradokitzen da kristautasunak lan ona egin duela, baina humanismoa izeneko zerbaitek ordezkaturiko duela; harritzen nau txostenean, ingelesez, H larria ez erabiltzeak.

Ez litzateke kontrasterik edo kontrakotasunik egon behar kristautasunaren eta humanismoaren artean. Europak behar duena benetako humanismo kristaua da. Hori, nire ustez, pentsatu eta landu behar dugun zerbaite da. Elizako agintariak lan-kidetzan jardun behar dute prest egon behar dira, bai ikasteko, bai irakasteko: *Eccle-*

sia discens eta *ecclesia docens*! Nik defendatzen dudana, beraz —eta iruditzen zait Bil-tzar honetako ordezkari gehienek ere hori nahi dutela—, humanismo kristau zabal bat da, eta espero dut ikuskera horrek bideratzea ezartzen ditugun batzordeen pen-tsamoldea.

Amaitzeko, bi puntu aipatu nahi ditut. Badakit batzuek, gure lagunak diren ba-tzuek, gaur egun kristautasuna hein batean baztertu egin dutela. Haien laguntza eta lankidetzat izan nahi ditugu, eta guztiz onartzen dugu, erlijio askatasunaren prin-tzipioaren arabera, gai honetan beren kontzientzia propioari jarraitzeko erabateko askatasuna dutela. Noizean behin, Europaren Batasunaren aldeko Mugimenduari harrigarria iruditzen bazaio otoitz egitea edo bestelako jardun erlijiosoak egitea, as-katasun osoa dute irteteko edo beste inoren esku uzteko, nahi izanez gero. Baina uste dut Europako kulturaren garapen sendorako bilatu behar ditugun pertsona gehienek, nik neuk bezala, pentsatuko dutela ezinbestekoa eta funtsezkoa dela oina-rra kristau zabal bat izatea, eta, ziur nago, gure lagun eta aliatuen gutxiengo ateo eta agnostikoa ez dela horren aurka agertuko, alderdi horretan gehiengoaren arabera jo-katzeari dagokionez.

Beste zerbait aipatu nahiko nuke amaitu aurretik. Badakit humanismo kristau zabal baten ildoari jarraituz gero, beharrezkoa izango dela kristauen komunitateek euren buruak gehiago irekitzea eta gehiago ikastea, eta, bereziki, lankidetzat prakti-korako moduak eta bitartekoak aurkitzea. Uste dut, hori eginez gero, hobeto uler-tuko dutela elkar, eta elkarrengan konfiantza handiagoa izango dutela, eta uste dut Jainkoak orain arte uste izan duguna baino asmo handiagoak dituela gu guz-tiontzat.

Presidente jn.:

Txostengile jaunak du hitza.

De Rougemont jn.:

Eztabaida argitzeko bi ohar labur egin nahi nituzke.

1. 7. paragrafoan ageri den «xede» hitza itzulpen-akats bat da, txosten honen itzulpenean egin diren beste hainbaten antzera. Frantsesezko txostenaren ideien artean, ez zegoen kontraesanik kristau jatorriko nozio horren eta hu-manismoak bereganatu izanaren artean; aitzitik bateragarriak dira. «Xedea» Paris eta Londres artean sartu da!
2. Hunkin jaunari erantzun nahi nioke betebeharraren kontzeptua ez dela bi-garren mailakoa, gizonaren definizioan bertan agertzen baita, 6. orrialdean aurki daitekeen bezala. «Gizonak bere bokazioarekiko eta hiriarekiko ardura dauka, autonomia eta solidarioa da, askea eta konprometitua, aldi berean...».

Txostenaren 4. orrialdean ere ageri da betebeharraren nozio hori bera, Europako egoera menderatzen duten talde antagoniko handien zerrenda batean. Testu frantse-seko 4. eta testu ingeleseko 5. orrialdeen amaieran, «indibidualismoa eta kolektibismoaren» ondoren, «eskubideak eta betebeharrak» aurkitzen dira, eta ondoren «askatasuna eta justizia».

Russel jn.:

Kontu orokor batzuk aipatu nahi ditut; espero dut orokorregiak ez izatea. Txosten honetan azkenaldian beste leku batzuetan ikusi dudak zerbait ikusi dut, egia historikoaren aurka doana; Mendebaldeko Europako gizonak munduko gainerako herrialdeetakoak bezalakoak ez direnaren ideia baten eraikuntzaz ari naiz.

Txostenetik ondoriozta daitekeenez, Europako Mendebaldeko herritarrak ohiz kanpokoak izan dira tolerantziarekiko eta askatasunarekiko zaletasunari dagokionez; errealitateak, aldiz, erakutsi digu xvii. mendearen amaierara arte munduko beste edozein tokitako herritarrak baino intoleranteagoak eta jazarleagoak izan direla. Kostata ikasi dugu toleranteak izaten. Munduko beste leku batzuei erreparatuz gero —Txina, India, mahomatarrak— tolerantziarako prestasun askoz handiagoa dute.

Nabarmendu gaituena greziarregandik eta, ondoren, berpizkunde zientifikotik jaso dugun ezagutzaren eta egia zientifikoaren bilaketa izan da. Hori izan da gure ezaugarri bereizgarria, ez ideia moral handi horiek, beste eskualde batzuetan ere nagusi diren horiek.

Dena den, Mendebaldean batasun bat ikustatzeko ahaleginari ekitekoak bagara, munduko beste leku batzuekiko dugun nagusitasuna azpimarratu gabe egin beharko genuke —hori eginez gero, Mendebaldeko Europako nazionalismo berri bat sortuko genukeelako—; Mendebaldeko Europako leku desberdinen arteko desberdintasunak minimizatuz egin beharko genuke, alde horiek ez baitira oso garrantzitsuak, ezta sakonak ere.

Amaitzeko, esan nahiko nuke Kulturaren Zentroa sortzearen ideiarekin bat natorrela. Noski zailtasun ekonomikoak daudela, baina gaingitu ditzakegu. Eta oso garrantzitsua da Mendebaldeko Europako herrialdeetako gizonek elkarren artean harreman estuak sortzea, besteen ikuspuntuak ezagutzeko eta lankidetzaren oinarri izango den batasun bat garatzeko.

Presidente jn.:

Eztabaidan parte hartuko dutenen izenak iragartzeko eskatu didate. Naziotasuna jakinarazteko ere eskatu didate, eta egingo dut, baina obedientziagatik egingo dut, nik nahiago nukeen «europarra» esan eta. «Ingelesa», «greziarra», «turkiarra» esatea nahi baduzue... halaxe egingo dut!

G. Bardet jn.:

Ingeles europarra!

Presidente jn.:

Jarraian Cheshire D.C. kapitainari entzungo diogu, Europako Ingalaterra probintziakoa!

(Txaloak)

Cheshire Kapitaina:

Uste dut argi eta garbi hitz egiteko unea dela. Gizona Jaungoikoa maitatzeko sortua izan zen. Hori da bere egiteko bakarra, bizitza guztien oinarritzko legea, unibertsoa batuta mantentzen duena. Hori egin ezean, ezingo da bakea eraiki, ezta iraungo duen ezer sortu ere. Inperioak eraiki eta gerrak irabaz daitezke, baina ezabatzen den gaitz bakoitzeko beste bat haziko da. Graziarik gabe, ez dago ezer egiterik.

Oraintxe azalduko dut esan nahi dudana. Jainkoa maitatzeko, hura izan behar da lehentasuna: gogartean, hitzetan eta egintzetan. Edo bera da lehentasuna, edo ez zaio lekurik ematen: ez dago konpromisorik. Haren Erreinua lehentasuna da, gauza material guztien aurretik doana. Konprometitzen saiatuz gero, nork bere buruari esaten badio bide horretatik jarraituko duela, ezer baino hobea delako, edo uste badu lehentasuna bake fisikoa —janaria eta segurtasuna— dela, fedeari uko egingo dio eta, hortaz, bere buruari ere uko egingo dio.

Humanismoa eta kristautasuna ez dira gauza bera. Hesiaren alde batean edo bestean gaude, ez dago eremu neutralik. Alde ez dagoena, kontra dago. Txosteneko definizioaren arabera, mugimendu hau antikristaua da eta, hala ere, kristauen babesa du. Onartezina da. Hemen egoteko izan dezakegun justifikazio bakarra zera da, lehentasunak zeintzuk diren azpimarratzea, eta lortzen ez badugu, uste dut ziurrenik hau ez dela gure lekua izango.

Saunier and.:

Jaun-andreok, ohar orokor bat egin nahi nuke eta horregatik eskatu dut hitza hitzaurreari buruzko eztabaidan. Bi iradokizun espezifiko ere badituz egiteko, eta, tribuna honetara itzuli nahi ez dudanez, dena batera egingo dut, axola ez bazaizue.

Nire ohar orokorra honako hau da: uste dut ideia ona litzatekeela, gure lanak hasi aurretik, Kultura Batzorde honetan zer aztertu nahi dugun argi eta garbi definitzea.

Izan ere, gure aurrean dugun txosteneko hainbat atal, eta ez garrantzi txikikoak, berdin izan daitezke Politika Batzordearen zein Kultura Batzordearen eskumene-koak. 8., 9. eta 10. atalak, zentzu hertsian, konstituzio baten hitzaurre bikaina irudi-tzen zaizkit, Kultura Batzorde baten txostenarenak baino gehiago.

Horregatik, bi iradokizun egin nahi nituzke, eta batzar honek beste asko egi-tea espero dut. «Kultur arloko txosten» bat egin nahi badugu, kultur gaiez ar-duratu beharko genuke, eta gustatuko litzaidake txostenean jorratzen ez diren zenbait gai garrantzitsu agertzea. Bi bakarrik aipatuko ditut laburtasunaren me-sedetan.

Lehenik eta behin, gazteen arazoa, edo hobeto esanda, gure European hain estu-tuta dauden gazteen arazoak daude. Iruditzen zait gure Batzordeari dagokiola horiei erantzutea, Politika Batzordeari edo Ekonomia Batzordeari baino gehiago. Txosten honetan ez dago arazo horien aipamenik, nahiz eta zenbait paragrafo beharko lirate-keen horretarako.

Bestalde, erabat desberdina den gai bat ere aipatu nahi nuke, truke artistikoen arazoa, alegia; gai ekonomikoekin estuki lotuta dagoena. Artistentzat zailtasun han-diak sortzen ari dira. Uda honetan Eskozian izan naiz. Eta Frantziako Institutuan elkartrukeen arloan sortu diren zailtasun gaindiezinak aipatu zizkidaten, Eskoziara koadro eta artelan frantsesak helarazteko oztupoak eta alderantziz Eskoziakoak Fran-tziara bidaltzekoak, esaterako.

(Txaloak)

Uste dut hori ere aztertu beharko genukeela, eta Batzordea ados badago, onura-garria litzatekeela gai horiei buruzko paragrafo batzuk gehitzea.

Azkenik, nire azken iradokizun honetan, adierazi nahi dut guri dagokigula eu-ropar batasunaren eta ideal komun baten sentimendua zabaltzea eta txostenak oso pozik azpimarratzen du hori. Bada, ideia eta sentimendu horiek zabaltzeko ezinbes-tekoa zaigu Europa osoko indar moral eta espiritualen laguntza, eta indar horien ar-tean, uste dut, Biltzar honetan apur bat ahaztuak izan diren emakumeei eta hezitzai-leei dei egin behar diegula besteak beste.

Gai horri paragrafo batzuk eskaintzea gustatuko litzaidake. Gaur egun, emaku-meak gizadiaren % 50 baino gehiago dira; haiek dira belaunaldi gazteak trebatzen dituztenak. Ez duzue hiritartasun europarririk sortuko lehenik emakumeak konben-tzitzen ez badituzue, eurak baitira haurrak aberri komun batean, hau da Europare-kiko maitasun horretan heziko dituztenak.

(Txaloak)

Horrenbestez, guri dagozkigun gaiak zehaztasun handiz definitzeko eta, bere-ziki, txostenean gazteriaren, arte-trukeen eta emakumeen ardurapeko gazteen hez-

kuntza moral eta espiritualaren arazoei buruzko paragrafo batzuk gehitzeko eskatzen dizuet.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Bret jaunak du hitza.

Bret jn. (Frantzia):

Presidente jauna, jaunok, garrantzitsua deritzot informatzaile profesional batek, bere izenean jardunez, aurkeztu zaigun Kultur Arloko Txosten bikainari buruz duen ikuspegia gehitzea.

Gizon europarraren kontzeptuak zer esan nahi duen adierazi nahi nuke, betiere herritarrei eskaintzeko informazioaren ikuspegitik: «Giza ondarea osatzen duten elementuak kontraesankorrak izan arren, haien artean egin daitezkeen konbinazio amaigabe eta askotarikoetan, europar bakoitzak bere iritzia eta bizimodua gero eta gehiago indibidualizatzeko aukera du. Konbinazio horietatik dator bere espiritu kritikoa ere. Eta azkenik, etengabeko hautaketa horretan, bere erantzukizunaz jabetzean, europarrak askatasuna lortzen du».

Gure nahia asko murriztea litzateke gure zeregina eremu ekonomiko soilera, hau da, ondasun materialen ekoizpen eta banaketa modu jakin batera mugatzea. Eta zentzu horretan ahobatezkotasuna lortzea konbentzio hutsa izateaz gain, aldi baterako erabakia baino ez litzateke izango.

Aitzitik, funtsean eta modu iraunkorrean komunean duguna, gizakiok gizarte-bizitzan dugun funtzioari buruzko ikusmoldea da, edo, zehatzago esanda, herritar bakoitzak bere etorkizuna taxutzeko bete behar duen zereginari buruz dugun ikusmoldea.

Baina arrazoi indibidualaren lehentasun horrek, betetzen bada, erantzukizun handia eta berria dakar komunitatearentzat. Izan ere, ez gara jada aitortuta dagoen adierazpen-askatasunaz ari. Kontzeptualizazio horretan, komunitate batek norbana-koari haren estimazioa egiteko elementu gordin eta zehatzak emateko betebeharra izango du, horrela, baliozko abiapuntuetatik aurrera norbere ezagutza-lanak eta haren ondorioek ere baliozko izaera hori bera izan dezaten.

Demokrazia eraginkorra izan dadin, ahalik eta buru gehien jarri behar da haren garapenean lanean, eta buru kopuru horrek trebetasun handia behar du gainera.

Horrenbestez, xx. mendeko herritarrei aurrerantzean egitateak ezagutzeko esku-bidea aitortu behar zaiela iruditzen zait, horri «Egitateetarako Eskubidea» dei die-

zaiokegu; eta bestetik, gure komunitateen betebeharrei eguneroko gertakariei buruzko txostena igortzea gehitu behar genieke, giza izaerak ahalbidetzen duen adina informazio zehatz eskainiz.

Interes publikoko zerbitzu horrek, bere jakinarazpenetan iruzkin oro baztertu eta gertakaria bakarrik eskainiko lukeenak, ez luke interes politiko, ekonomiko zein pribatuen edota agintearen mende egon behar. Eta, mundu osoan jardun nahi duen Europako informazio-erakunde ororen gisa, merkatuko diru-sarrerek funtzionamendu-gastuak estaltzen ez badituzte, haren finantzaketak ez luke gobernuaren dirulaguntzetan oinarritu behar, Parlamentuak behingoan ezarritako informazioaren gaineko zerga batetik baizik, betiere gobernuaren diskrezionalitate-ra lotu gabe.

Izan ere, gure prentsako zutabeetan, gertakari horiek iruzkin eta iritzietatik argi eta garbi bereiziko balira, baita tipografikoki ere, gure hiritarrek azkenean ezberdindu ahal izango lukete zer den egitatea eta zer nahia. Berehala ohartuko lirateke metodo hori errealitatearekiko errespetuan oinarritzen dela, erantzukizun pertsonala areagotzen duela eta iradokizunaren orde ezagutza erabiltzen duela bai jakinarazpen komunean eta hauteskunde-txarteletan.

Horrela, oraindik asko aipatu ez den adimenaren erabateko erabileran aurrera egitea lortuko genuke. Uste dut, arlo honetan, beste guztietan bezala, Mendebaldeak erakutsi behar duela bidea.

Horregatik, zuzenketa bat aurkeztu du testu frantsesaren 40. lerroan (ingelesezko testuaren 35.ean), honela dioena:

« . . . berretsi dezan:

- a) demokrazia bateko kide orok «egungo egitate gordinak, interpretaziorik eta iruzkinik gabe» ezagutzeko duen eskubidea;
- b) «gobernuek komunitate bakoitzari eskubide hori gauzatzeko eman beharreko baimena, haien esku-hartzerik eta inolako presiorik gabe».

Proiektuaren testu hori 5. atala izango litzateke aurrerantzean.

Presidente jn.:

Jaunok, gure eztabaidak ia hiru ordu laurden iraun du dagoeneko. Bertan parte hartu dutenei eskerrak eman behar dizkiet «5 minutuko araua» errespetatzeagatik. Baina txosteneko bost atal eta azken ondorioak geratzen zaizkigu oraindik aztertzeko. Atal bakoitzari hiru ordu laurden eskaintzen badiogu, ezingo dugu lan ona egin. Beraz, denbora amaitzen ari zaigula kontuan izateko eta ahalik eta laburrenak izateko eskatzen diet hizlari guztiei.

Jarraian von Schenck doktoreari emango diot hitza, berak alemanez egingo digu. Frantseserako itzulpena bermatuko dugu, baina ez dut uste ingelesera ere itzul dezakegunik, denbora gehiegi beharko genuke eta. Beraz, interpreteei frantsesetzko itzulpenaren ondoren ingelesezko laburpen txiki bat egin dezaten eskatzen diet.

Von Schenck dk.:

Ez dut uste txostenaren azpiatalei hertsiki lotuko natzaienik. Argi dago Kulturaren Europaren Zentroan jartzen dela arreta, eta garrantzitsua da argi izatea zer egingo den zentro horretan, kulturarekin, pertsonekin lotuta egon dadin eta, modu orokor batean, zientziarekin. Kontua da argi dugula inflexio-puntu batean gaudela, eta jendea berriro gure ikusmen eremura itzul dadin lortu behar dugula. Hau da, Europak bere burua eta bere muina galdu ditu eta guk, ondorioz, ez dugu «Europako legatu» horri eusteko inolako helduleku idealistarik eta, bat egiten badugu, legatu hori galdu dugula dakigulako da.

Horretaz jabetzen ez bagara, nazionalismo berri bat sortuko litzateke, europar erara, eta bere burua kristautzat joko balu ere, beste gurutzada bati bide eman diezaioke.

Geure burua gizaki gisa ikusi behar dugu. Dagoeneko esan dute: Europa tolerantzian oinarritzen da. Baina hori bi bider ikasi behar izan du kanpotik: behin turkiarren eskutik eta beste behin txinatarren eskutik. Ez dugu, bada, harropuzkeriatan ibiltzeko inolako arrazoirik: gizatasunetik geratzen zaizkigun elementu apurrak bildu behar ditugu apaltasunez, askatasunez eta umiltasun osoz.

Nola lortu kulturaren zentro horren arreta ez egotea pertsonen buruz pentsatu behar dugun hori zehaztean, baizik eta guk geuk zehaztean zer egin behar den pertsonak ikusteko dugun modua lantzeko? Zentro horren oinarriak estatuek eta agintariek jartzen badituzte, ez dugu pertsonengan pentsatuko.

Pertsonengan pentsatzeak pertsonak babestuko dituzten erakundeak sortzen ikasteko balio beharko liguke. «Politeia europarrak» ezagutza jasoko luke hortik. Hori baita Europako federalismoaren muina: berezko eskubideak dituzten erakundeak, pertsonen berriro gizaki gisa bizitzeko aukera emango dieten erakunde autonomoak, munduko beste inon ez bezala, European traizionatuak izan ondoren, errealtatera itzuli ahal izan daitezten.

Ez dagokigu guri Jainkoaren izenean hitz egitea, Jainkoak bere kabuz hitz egiten eta jokatzeko baitu.

Presidente jn.:

Atal honetan izena emandako azken hizlariari emango diot orain hitza eta esan behar dut nahasmen pixka bat dagoela txosteneko zati batzuetan. Gero hurrengo atalari helduko diogu.

Hemendik aurrera, parte hartzen duten hizlarietara, eta bereziki Saunier andreari, testuan txertatu nahi dituzten zuzenketak zehaztasunez prestatzeko eskatuko diet.

Morgan jaunak du hitza.

Charles Morgan jn.:

Judizioz kanpo aritzeko arrisku handia dugula iruditzen zait. Bihar edo etzi txosten bat eta ebazpen bat aurkeztuko ditugu, mundura aterako dira, eta horiengatik epaituko gaituzte. Lauso ari garela baderitzote, edo benetan ditugunak baino aginpide eta botere handiagoak erakusten ari garela, mugimendu honi sona kentzea lortuko dugu.

Aritu gaitezen labur, soil eta modu praktikoan. Gure proposamen nagusia Kulturaren Europako Zentro bat da. Nire ustez, ez genuke zentro hori berehala sortzeko agindua eman behar. Dauden akordioetan oinarritu beharko ginatke, dagoeneko gobernuen nolabaiteko babesaren bidez, Bruselako Itunaren 3. klausulan. Abia gaitezen iradokizun horietatik eta izenda dezagun lauzpabost adituk osatutako batzorde bat. Batzorde horren zeregina eztabaidatzea izango litzateke, eta gobernuetara adieraztea nola gauza dezaketen Bruselako Itunaren Klausula Kultural horren bidez hitzemandakoa, baita sinatzaileak ez diren beste agintaritzetara nola hedatu ere.

Gure xedea gobernuetara eragina izatea da bada, hori da modurik onena, hemen jada konprometituta baitaude. Ez dut zuzenketa formalik aurkeztuko. Espero dut hori geroago egitea. Ideia azaldu nahi nuen, besterik ez.

Presidente jn.:

Gilson irakasleak azaldu berri den ideiarekin ados dagoela adierazteko eskatu dit.

Hori horrela izanik, hitzaurreari buruzko eztabaida hau ixteaz gain, gizon europarrari buruzko ikuskeraz nahikoa hitz egin dugula kontuan hartzea nahi nuke. Izan ere, «hitzaurrea» izenburupean, ez dugu ia beste ezer landu.

Horrenbestez, hurrengo puntuari buruz eztabaidatzera gonbidatzen zaituztet: «Nazioen eta ideologiaren aniztasuna eta banaketa». Nahi duenak har dezake hitza. Jakina, egin berri dudan proposamenarekin ados ez bazaude, atzera botako dut.

Inork parte hartu nahi du txostenaren hirugarren zati honetan?

Ahotsak:

Ez. Ez.

Presidente jn.:

Kasu horretan, «Askatasuna eta giza eskubideak» izeneko atalera igaroko gara.

Inork hitza hartu nahi du?

Hurrengo puntuari ekingo diogu: «Auzitegi Gorena». Gogoan izan, mesedez, Saunier andreak esan diguna: haren ustez, Auzitegi Gorenaren aurretik datorren zatia txosten politikoan aztertu beharko litzateke.

Saunier and.:

Auzitegi Gorenaren zatia ere bai.

Presidente jn.:

Sir D. Maxwell Fyfe entzun behar dugu Auzitegi Gorenaren gaiari buruz. (Britainia Handia)

Sir David Maxwell Fyfe:

Gaur goizean esandakoa gorabehera, uste dut benetako arriskua dagoela txostenaren zati hau esku orotako makila izateko. Gutako batzuei irudituko zaigu politikoegia dela Kultura Batzordean egoteko. Baina susmoa dut lotura handiegia ikusiko zaiola gizakion adimen indibidualarekin eta haren funtzionamenduarekin eta, ondorioz, ez duela arreta handiegirik jasoko Politika Batzordearen aldetik, jada baditue-lako eztabaidatzeko gai zabal eta garrantzitsuak. Beraz, gai honi buruz hitz batzuk esateko luxua ematea eskatzen dizuet, oso gai kutuna baitut. Batzordeak minutu bat ematen badit, zergatikoa azalduko dizuet.

Denbora luzez, Nurenbergeko prozesua bideratzen laguntzeaz arduratu nintzen eta, zeregin horretan, auzitegiari azaldu egin behar nizkion zergatik ziren kriminalak ideologia nazia eta haren adierazpenak, bai eta zigorra merezi zutela zeritzen aku-sazioko herrialdeen arrazoiak ere. Eta inor ez da gai lan horretan parte hartu eta bere gain hartzen duen erantzukizun indibiduala ez sentitzeko, eta ulertzeko alternatiba Europako herri guztien gogamenean ez ezik, presente dagoela eta publikoki adierazten dela, eta erakunderen batek babestuz gero, haren ekintza iraunkorra ziurtatuko dela.

Hemen zaudetenok ez duzue azalpenik behar ulertzeko giza eskubideen aurreko arriskua ia inoiz ez dela bat-batean sortzen den zerbait. Pixkanaka iristen da: jendea

ez da ohartzen eskubideak desagertu direnaz eta, pixkanaka, gogamenaren begietan mintz bat eratzen da eta arteriak gogortu egiten dira. Funtsezkoa da Biltzar honek jasota uztea eskubide horiek azkar, osorik eta esplizituki adierazten direla bermatzen laguntzeko duen erabakitasuna. Jarrera da, nik ikusten dudana bezala, proposatutako adierazpena ez dela aurkeztuko Nazio Batuen Batzarrean 1949 baino lehen eta, beraz, denbora asko dugula ildo horretan lan egiteko.

Nire ustez, lehenik eta behin, gure ikuspuntuak argitaratu beharko genituzke eskubide horiek zertan dautzan azaltzeko eta, bigarrenik, gure iradokizunak aurkeztu beharko genituzke giza eskubideen gutxieneko maila komunera ez iristeko kehareen xede diren nazioen kasuak entzun eta kontuan har ditzakeen Auzitegi bat izateko.

Mendebaldeko Europako nazioak Auzitegi horri atxikiko balitzaizkio eta, zoritarrez, haren aurrean auziren bat aurkeztuko balitz, Auzitegiaren erabakiek oihartzun handia izango lukete iritzi publikoan, eta guretzat hain maitatuak diren eskubide horiei eusten lagunduko lukete.

Hori dela eta, honako zuzenketa hau prestatu dut ebazpenaren amaieran txertatzeko:

«Halaber, Biltzarrak proposatzen du, aipatu 3. artikulua bere osotasunean aplikatzeko, Estatuaz gairidiko jurisdikzioa Auzitegi Goren bat sortzea, herritarrek, taldeek eta gutxiengoei horretara jo ahal izan dezaten eta, oro har, bermatzeko Europa osoan aplikatu egiten dela Europako herrialde guztien artean handikiro adostutako Giza Eskubideen Gutuna».

Beste zerbait aipatu nahiko nuke. Morgan jaunak kultur gaiez arduratuko litzatekeen batzorde iraunkor bat sortzeko iradokizuna egin zuen, eta adeitasunez eskatu zidan akordioa idazten laguntzeko. Posible al dut Batzordeari iradokitzen dugun akordioa aurkeztea eta, ondoren, mahaiari zuzenketa ematea?

Ebazpenaren 15. lerroaren ondoren honako hau eranstea iradokitzen dut:

«Eta helburu hori lortzeko lehen urratsa Bruselako Itunaren 3. artikuluan dagoela irizten da. Izan ere, Itun horren bidez alderdi sinatzaile gorenak adosten dute ahalegin guztiak egingo dituztela beren herritarrek zibilizazio komunaren oinarria osatzen duten printzipioak hobeto ulertzera bideratzeko, eta hitzarmenen bidez edo beste bitarteko batzuen bidez haien arteko truke kulturalak sustatzeko».

Eta azken hitz horiek «beste bitarteko batzuen bidez» gogora ekarrita, ebazpena aldatzea iradokitzen dut, 16. lerroan sortzea aipatzen denetik ebazpenaren amaieraraino dagoena ezabatu eta honako hau sartuz:

«Biltzarrak bost kideko Batzorde bat sortzea proposatzen du, aipatu 3. artikulua egikaritzeko eta haren funtzionamendua Europako herrialde guztietara hedatzeko modurik onenak aztertu ditzan eta horien berri eman dezan».

Presidente jauna, amaitzeko, zerbait esan nahiko nuke gaur goizean aipatu diren eskubide eta betebeharrei buruz. Beste edozeinek bezain sendo sinesten dut betebeharren garrantzian, baina uste dut aipatu ditudan eskubideak ezartzea Europako herriar bakoitzari dagokion betebeharrak dela.

Eta gure lana ildo praktikoa horien arabera ezartzen badugu, gaur goizean adierazi diren sentimendu goren guztiak jasoko ditugu eta modurik praktikoenan adieraziko ditugu.

Presidente jn.:

Bi puntu aipatu nahi nituzke, eztabaida zertxobait argitzeko.

Lehen da gaur arratsaldean Marc jaunaren aurkezpena izango dugula; bera izan da Eskubideen babesa eta Auzitegi Gorenaren ezarpena landu dituen txostengilea. Beraz, Auzitegi Gorenaren gaiari buruz esateko iruzkinik edo proposatzeko zuzenketarik duen orok, bertan azaldu ahal izango du bere ikuspuntua.

Auzitegi Gorenari buruz hemen eztabaidatuko duguna aztergai dugun txostenaren paragrafo bateko izenburua izango da. Eta jarraian helduko diogu Kulturaren Europako Zentroa izendatutako atalari. Baina kontuan izan txosten honen testuaz bakarrik ari garela. Txosteneko testuari erreparatu beharrean hartu beharreko neurrien lanketara jotzen denean, ebazpen-dokumentua izango dugu aztergai. Orduan jaso eta eztabaidatuko ditugu proposa daitezkeen zuzenketak.

Une hori iritsi bitartean, txostenerako erabili den metodo bera jarraitzeko asmoa dut ebazpenerako. Lerroz lerro eta paragrafoz paragrafo eztabaidatuko dugu, zer egingen den jakin behar dugulako.

Oraingoz, Kultura Batzordearen ikuspegitik soilik eztabaidatuko dugu Kulturaren Zentroa. Behin txosteneko testua adostu ondoren, gaia berriro aztertuko da ebazpena iristen garenean. Horrela, denok jakingo ditugu gaiaren xehetasunak.

Beraz, «Kulturaren Europako Zentroa» atala berriro irakurri ondoren, testuari buruzko iritzia emateko eta zuzenketarik egin nahi diozuen adierazteko eskatzen dizuet edo, aitzitik, eztabaida atzeratu nahiago duzuen jakinarazteko, pixka bat aurrerago eztabaidatuko dugun ebazpeneko Kulturaren Zentroaren gaiarekin bateratzeko.

Ados al zaude prozedura horrekin?

Kenneth Lindsay jn.:

Prozedurari buruzko galdera bat egin dezaket? Garrantzitsua iruditzen zait ebazpen bat ahal bezain laster adostu ahal izatea. Jakin nahiko nuke ea denbora egongo den, arratsaldean ebazpenaren testua eztabaidatu ondoren, iluntzean zuzenketak aurkezteko eta bihar goizean behin betiko zirriborroa aurkezteko? Testu osoa ahal bezain laster eztabaidatzea gustatuko litzaidakelako galdetzen dut.

Triboulet jn.:

Nik ere, gure kideak egindakoaren antzerako iruzkin bat egin nahi dut prozedurari buruz.

Kultura Batzordeko ebazpen-proposamen argi batek txosten baten laburpena izan behar duela iruditzen zait. Arlo politikoa eta, batez ere, ekonomikoa, ebazpen-proposamen batek gure pentsamenduaren funtsa adieraz dezake eta gure ebazpen-proposamenak ere balioa izango du, baldin eta denok ados gauden eta behar bezala garatutako txosten batean oinarritzen bada. Horregatik ez dut uste orain dugun eztabaida alferrikakoa denik.

Hala ere, txostenari buruzko eztabaida horretarako, metodo apur bat desberdina erabiltzea proposatzen dut. Aurkeztu ditugu gure iruzkinak eta, gutako batzuk, zuzenketak ere bai. Zuzenketa horiek ez dira bozkatu. Uste dut hobe litzatekeela txosten honi zuzenketak edo, hobeto esanda, gehikuntzak proposatzea eta bertaratutako kideei gehikuntza horiei buruz berehala galdetzea, testuan txertatu behar ote diren jakiteko.

Horrela iluntzean, lanak amaitzen ditugunean, aldaketak jasotzen dituen testua mimeografotik pasata jaso genezake eta bihar ebazpen-proposamen horren eztabaida emankorra izan dezakegu, denok ezagutzen dugun txosten baten laburpena izango baita, eta horri buruz hausnartzeko astia izango baitugu.

Presidente jn.:

Lindsay jaunari esan nahi diot gaur goizean eztabaidatzea aurreikusi dugula.

Eta Triboulet jaunari esan behar diot biharrik ez dagoela. Bihar eztabaida genezakeela esan duzu... Baina, ez. Bihar ez gara izango. Osoko bilkura besterik ez da egongo. Gaur, gauerdian, berriro diot, izateari utziko diogu. Eta gure lana amaitu behar dugu.

Horrenbestez, ebazpenaren muina, hau da, Auzitegia eta Kulturaren Zentroa eztabaidatzeko interes berezia baduzue, prozedurarik onena azken horietatik hastea dela uste dut; izan ere, Auzitegia Giza Eskubideen auziarekin lotuta dago, eta ezta-

baida hori ebazpenari buruz izango dugun eztabaida orokorraren «aurrerapen» gisa har genezake, nahiz eta horrek, ebazpenaren gaia jorratu ondoren, «izenburura», hots, ebazpenaren hasierara, berriro jotzea ekarri.

Ikuspuntu horretatik, prest nengoke gure eztabaidari zuzen-zuzenean ekiteko, Kulturaren Europako Zentroari buruzko txostenaren testua oso lotuta baitago gaia jorratzen duen ebazpenarekin. Bat aldatzen bada, bestea aldatu behar da.

Beraz, ebazpena eztabaidatzen hastea proposatzen dut.

Levi jn.:

Nire ustez, txostena eztabaidatzen hasi beharko genuke eta ondoren ebazpena; orduan aztertuko genituzke eta, ordezkariak aurkezten dituzten zuzenketak.

Presidente jn.:

Kulturaren Zentroari buruzko eztabaidari hasiera ematea proposatzen dut, hari buruzko txosteneko eta ebazpeneko testuak aldi berean eztabaidatuz.

Hizlariak askatasunez proposatu ahal izango dituzte nahi dituzten zuzenketak, bai Kulturaren Zentroari buruzko txostenaren zatiari, bai ebazpen-proiektuari.

Bi hizlarik eman dute dagoeneko izena. Williams jaunak du hitza

Williams jn.:

Europako buru argienetako askoren artean, premiazkoa dut langile klaseen aldeko alegatu bat egitea, ebazpenaren interpretazio honetan galduko direlakoan bainago. Gogoan izan behar ditugu Derrigorrezko Hezkuntzaren Legeagatik eskolara joan ziren milioika pertsona horiek, hau da, eskola hitza gorrotatzen duten eta ikas-tearen gozamina inoiz sentitu ez duten horiek. European nahi dugun gizarte mota inoiz ikusiko badugu, asteen bitan zinemara joaten diren milioika pertsona horiekin zerbait egin beharko dugu, zer ikusiko duten jakin gabe joaten baitira eta zer ikusi duten jakin gabe itzultzen baitira etxera. Zer egin eta nola?

Garrantzitsua da ahal dugun guztia egitea gizon eta emakume langileek bere nor-tasuna gara dezaten, eta herritar gisa duten garrantziaz ohar daitezen. Langileen Hez-kuntza Elkartearen tradizio bikainak ditugu, ehunka mila langile hezi dituztenak. Beste eremu batean, hezkuntza informalean, Gizarte Zerbitzuaren Kontseilu Nazionala dago. Kontseilu horrek 1929an zentro komunitarioak deiturikoak sortu zituen, non komuni-tatea bil zitekeen; ez ikasketa formaletarako, baizik eta bildu eta antzezten, abesten eta jazza jotzen ikasteko, ekonomiari buruzko oinarritzko alderdiak ikasteko edo egungo arazoekin lotutakoak ikasteko: jendearengan ikasteko nahia pizten hasi zen.

Inoiz nahi dugun kultura mota lortuko badugu, gizon eta emakume arruntengan pentsatu beharko dugu. Gizon eta emakume horiek ez dute aukera handirik izan, baina nolabait demokrazia praktikatu dute beren zentroak kudeatzeko orduan. Herriar guztiei maila kultural gorena garatzeko aukera emango dien kontinente bat nahi dugu, non herritarrek lan sortzaileaz gozatuko duten: hori da eraiki nahi dugun bizitza motan egongo litzatekeen prestakuntza.

Beraz, idazketa batzordeari proposatu nahi diot unibertsitateak eta irakasleak ez ezik, hezkuntza masei eramaten dieten eta eskarmentu handia duten erakundeak ere aipatzea, hala nola Langileen Hezkuntza Elkartea.

Smith jn.:

Ia bi urte daramatzat Alemanian funtzionario zibil gisa lanean, Ruhrrean hain zuzen, eta Alemaniako ordezkariaren zati bat batzar honetara ekartzeko pribilegioa izan dut. Espero dut, beraz, gure deliberazioaren alderdi horri buruz bizpahiru kontu esan ahal izatea. Nik dakidala, alemaniar bakar batek ere ez du parte hartu txosten honen idazketan.

Winston Churchill jaunak oso hizkera eskuzabala erabili du, etorkizuneko ikuspegi zabal bat eskaini digu eta, haren ildoari jarraituz eta Alemaniako ordezkariari dagokionez, uste dut garrantzitsua izango litzatekeela Biltzar honetan jasota uztea txosten honetan esaten dugunak alemaniarrentzat eta beste europar guztientzat balio duela.

Ez dago menpeko herritarra izatea baino gauza zailagorik, eta uste dut gure bide-tik pixka bat desbideratu eta hitzez hitz baieztar dezakegula.

Kulturaren Europako Zentroaren proposamenari dagokionez, azpimarratu nahiko nuke —horrelako zentro batek izan dezakeen garrantzia gutxitu gabe— Biltzar honek aukera handiak dituela, ordezkari bidez, Europaren ideia eremu nazionalen garatzeko, bai eta erakunde nazionalen eta erakunde boluntarioen bidez ere. Txundituta geratu nintzen Basileako Unibertsitatea Europako adarra gehitzea aztertzen ari dela jakin nuenean. Europako herrialdeetako goi-mailako irakaskuntza erakunde baten kultura europararentzat egindako aurrerapen oso garrantzitsua dela iruditzen zait eta ordezkari antzeko ekimenak eraman ditzakete aurrera beren herrialdeetara itzultzen direnean.

Orain unibertsitateak lehen lubakitzat hartzen ditugu, baina bigarren lubakia langileen erakundeak izan beharko lirateke: Langileen Hezkuntza Elkartea, etab. Zuen baimenarekin, hemen esan nahiko nuke benetan sentitzen dudala, nire alderdia den Alderdi Laboristaren ekintzaren ondorioz, hemen langileen ordezkari askoz zabalagoa ez izatea.

Aipatu nahi dudana kontua da orain ez garela ari betikotasunerako edo mende baterako eraikitzen: epe laburreko ikuspegia behar dugu. Bost urte besterik ez di-

tugu —zenbaki bat ematearren— Europako gogamenaren oinarriak ezartzeko; epe laburrean pentsatu behar dugu, beraz.

Douglas Woddruff jn.:

Iritziz aldatzea eragin duten bi arrazoiak azaldu nahi ditut. Hasieran Kulturen Europako Zentroaren alde nengoen. Baina orain uste dut aurrerapen handiagoak lortuko ditugula herrialde bakoitzean jardungo duten batzordeak eratuta eta batzorde horien arteko koordinazioa bermatuta. Ez dakigu zer nolako egoera izango dugun datozen bizpahiru urteetan, gobernuek zer egingo duten, zer lorpen politiko eta ekonomiko izango diren.

Aukera aprobetxatuz gero, dena aldatuko da hemen eztabaidatzen ari garen zentroaren zereginei dagokienez. Gobernuek, alderdi politikoek eta iritzi publikoak babesa ematen badiete, dena politikoki eta ekonomikoki aldatzen bada, korronte berri handi batek zeharkatuko ditu herrialde guztiak, eta laster sortuko da espiritu berri bat unibertsitateetan eta hezkuntza sistema nazionaletan. Orain kezkatzen gaituena, ordea, gure herrialdeen barruan dugun berehalako egitekoa da, propaganda egitearena, alegia; zeregin horretarako askoz eraginkorragoak dira batzordeak.

Bigarren arrazoa oso argi azaleratu da Russell jaunak esan duenean Europaren Txosten Kultural hau subjektiboa dela. Beste modu batera idatzita egon zitekeela. Egungo European argi eta garbi bereizten dira Europa katoliko bat, protestante bat, liberal bat eta sozialista bat, hau da, lau Europa. Eta dirudienez, inolako zentrorik ez da libratuko lauren arteko gatazken zentro bihurtzetik.

Askoz praktikoagoa da aniztasuna aitortzen duten eta lau Europetan lan egiteko gai izango diren batzordeak egotea, ezein zentrok egin ez dezakeen moduan lan egitea lortuko bailukete.

Presidente jn.:

Glaser irakasleak du hitza.

Glaser jn.:

Presidente jauna, Europako Zentroaren zereginen artean etorkizuneko nazioarteko unibertsitate baten bihotza izango den Ikasketa Zentro baten sorrera sustatzea gehitu nahi nuke, ebazpen-proiektuetan proposatzen den bezala.

Zentro horren helburua herriak elkarrengana hurbiltzea izango litzateke, nazioarteko izaera sortuz eta norbere kultura eta pentsamoldea elkarri ezagutaraziz.

Utz iezadazue ideia hori justifikatzeko beste hitz batzuk gehitzen.

1947ko maiatzean, Bruselan egin zen Biltzarrean, Unibertsitateen Nazioarteko Elkar-teak Nazioarteko Unibertsitate bat sortzeko Nazioarteko Ikasketa Batzorde bat eratu zuen, herrialde ezberdinetako ordezkariak osatua, eta hura zuzentzeko ardura eman zidan.

Batzorde hori sinetsita dago unibertsitate horren sorrera ikuspegi zientifikotik zein ideologikotik, hau da, ikuspegi humanitariotik, justifika daitekeela.

Ikuspegi zientifikotik izango luke sortzeko arrazoirik; izan ere, unibertsitate nazional gero eta gehiago lanbide-eskola bihurtzen ari dira; eta, unibertsitateko ikasketak arruntak amaitu dituztenak ahalik eta mailarik goreneko Goi Eskola baten beharra nabaritzen hasi dira.

Ikuspegi ideologikotik ere behar dugu Goi-mailako Irakaskuntzako erakunde bat, formazioaren bidez, herriak kulturaren eremuan elkarrengana modu eraginkorrean hurbiltzen laguntzeko.

Eta oraindik lanen prestaketa-fasean dagoen batzordeak, hasieran behintzat, lehentasuna ikasketa humanitarioei eman behar zaiela ondorioztatu du. Hainbat arrazoi daude horretarako. Hasteko, garraio eta komunikazio bide modernoek esker, egungo mundua gero eta txikiagoa da eta bertako interes handienak gero eta lotuago daude. Eskasia eta elkarren beharra dela eta, herrialdeek gero eta menpekotasun handiagoa dute elkarrekiko.

Bestalde, gaur egungo mundua aurrez aurre dauden bi blokeetan banatzea gero eta arriskutsuagoa da, ez bakarrik bertako herrialdeen interesentzat, baita gure zibilizazio osoarentzat ere; egunez egun hobetzen diren arma modernoek indar suntsitzaileen ondorioz, gaur egun bakea zaintzea da arazo nagusia, eta horrek, du lehentasuna gaur egun bizimoduko gainerako arazo guztien artean.

Beraz, ezinbestekoa da herrien artean hizkuntza komun bat bilatu eta eratzea, oinarri intelektual komun bat, ongi eta gaizki dagoena ebaluatzeko irizpide komun bat, gizakiekiko eta gauzekiko jarrera komun bat. Ulermen hori da lankidetzaren politiko eta ekonomiko ororen lehen baldintza eta funtsezkoena.

Helburu hori lortzeko, hurbilketa intelektual eta moral hori lortzeko, hezkuntza mota berezi bat behar dugula uste dugu, nazioarteko hezkuntza, hau da, «nazioarteko espiritua» irakasteko gai den hezkuntza.

Baldin eta egia bada, Platonek dioten bezala, «gizartean dena: ordena, bakea eta harmonia, azken batean, gizakien pentsamoldearen mende dagoela, hau da, gizartearen osatzen duten ikusmoldeen mende dagoela» —eta guk horretan sinesten dugu— beraz, gizakiarenganako hurbilketa egoki batekin hasi behar dugu gizartearen berregituratzen, bere adimena, ikusmoldea eta jokaera egoki heziz.

Bestalde, helburu hori gauzatu ahal izateko, Batzordeak jakin badaki, modurik xumeenean hasi behar duela, eta, ez duela Nazioarteko Unibertsitatea bere horretan

sortu behar; Gizarte Ikasketetarako Institutua izango den erdigune bat baizik, geroago garatu eta, espero dezagun, benetako Nazioarteko Unibertsitatea bihur dadin.

Proposatutako asmo hori lortzeko, hau da, gogamenaren prestakuntza jakin hori erdiesteko, Batzordearen iritziz, arazo sozial eta ekonomikoak ikuspegi orokor bate-tik planteatzen jakin behar da, ikuspegi unibertsal batetik, eta ez nazionaletik. Beste era batera esanda, arazo horiek interes komunak ikuspegitik landu behar dira, nazioarteko elkartasuna lematzat hartuz.

Irakaskuntza modu horretan, gero eta errealagoa den mundu bakar baten ideia azpimarratu beharko da, non estatuaren independentzia elkarren arteko menpekotasu-narekin ordezkatu beharko den, eta estatuaren subiranotasuna zuzenbidearen subiranotasunarekin; eta non, azken batean, norbanako bakoitzaren betebeharrak nagusiak, munduko hiritar ona eta leiala izateak, alegia, bere bidea egin behar duen giza kontzientzia.

Ondoren, gizakiek eta herriek elkar ulertzen, elkarren arteko ezagutza sustatu behar da, komunean dutena eta bereizten dituen zer den jakin dezaten.

Uste dut merezi duela ideia horiek gogoratzea eta bereziki batzar honetan kontuan hartzea, gure Biltzarren funtsezko helburuari eragiten baitiote; elkartzeko ideari, alegia.

Horregatik, hasieran nioen bezala, Kulturaren Zentro baterako ebazpen-proiektuari, bere zereginen artean honako hau gehitzea proposatzen dut: «etorkizuneko Nazioarteko Unibertsitate baten bihotza izango den Ikasketa Zentro baten sorrera sustatzea».

Presidente jn.:

Jaun-andreok, berandu da eta 14:30era arteko etena egitea proposatzen dut.

(Saioa 13:00etan eten da)

* * *

(Saioa 14:45ean hasi da berriro)

Presidente jn.:

Jaunak, eztabaidari ekin aurretik, gaur arratsaldeko eztabaida bideratzeko prozedurazko proposamen bat egin nahi nuke, nire izenean.

Dakizuenek, banatu zaizkizuen dokumentuetan bi saio aipatzen dira, bata goizekoa, bestea arratsaldekoa eta behar izanez gero, hirugarren bat ere bai, iluntzean, afalostean. Bart gaueko esperientzia ikusita, beldur naiz gaueko saio baten emaitza

ez ote den ilusio hutsa izango! Beraz, 17:00ak arte oso serio lan egitea proposatzen dut eta ziur naiz, ordu horretarako denok adostasunera helduko garela. Orduan tea hartzera joan gaitezke, Batzordeko «zerbitzariak» lortutako akordioaren emaitzak idazteko biltzen diren bitartean.

18:00ak aldera, berriz ekin ahal izango diogu bilerari, aurkeztuko zaizkizuen testuak onesteko. Orduan ikusiko dugu ea eztabaidatzeko beste gairik dagoen. Ziur nago denbora gutxi beharko dugula, eta gauean berriro itzuli beharrik gabe banandu ahal izango garela.

Ondo iruditzen zaizue proposamen hori?

(Proposamenak onespenez orokorra jaso du)

Hala bada, jaunak, erabakita dago.

Zuen baimenarekin, gaur goizeko eztabaidari buruzko nire ikuspuntua azalduko dizuet. Uste dut nahasmen bikoitz baten eraginpean aritu garela lanean.

Lehenik eta behin, nahastu egin ditugu Europaren etorkizuna munduko erakunde gisa, eta Biltzar honen etorkizuna, hau da, Biltzar honek izateari uzten diotenean, atzean utzi beharreko erakundeak.

Europa hitzarekin irudikatzen dugun entitate espiritual, moral eta kultural bat aurreikusten badugu, argi dago, erakunde nazionalak nazio mailan duten duintasun bereko organismo eta erakundeak sortu beharko ditugula Europa horrentzat, Europako esparruan. Baldintza horietan, ezin naiz ados egon adiskide dudana Woodrough jaunaren joerarekin; izan ere, uste dut ezer ez dela nahikoa handia, nahikoa indartsua, ez nahikoa maiestatetsua, gaur goizean hain modu miresgarrian azaldu zaigun gizon europarraren ideia gorpuzteko, sinbolizatzeko eta garatzeko.

Bestalde, zentzugabea litzateke Biltzar honek, pribatua denak eta finantza-baliabide nabarmenik ez duenak, halako erakundeak sor ditzakeela irudikatzea.

Eta hortik dator gure eztabaidetan ikusi dudana bigarren nahasmena, pentsamendu eta printzipio adierazpenen arteko nahasketa, alde batetik, Europan eta Europako erakundearen premian sinesten dugula dioena, eta, bestetik, ekintza gisa bospasei pertsonako batzorde bat mantentzea erabakitzen duena, datozen 12 hilabeteetan zer egin daitekeen ikusteko!

Beraz, alde batetik Europa eta behar dituen erakundeak errespetatzen ditugu eta etorkizunerako *desiderata* gisa azaltzen ditugu, xehetasunetan gehiegi tematu gabe, ez baitakigu nola gauzatuko den, eta, bestetik, Osoko Bilkurari onetsi eta betearazteko erabaki bat proposatuko diogu, hau da, kide gutxi batzuek osatutako Batzorde askoz ere apalago bat sortzeko proposatuko diogu, gai zehatzak aztertzeaz arduradina.

Uste dut horrela gure bi nahiak argi eta garbi banatzen baditugu, eztabaida sinplifikatu egin daitekeela eta, are desiragarriagoa dena, erabakiak aho batekoak izan daitezkeela eta azkarrago har daitezkeela.

Gogo horrekin eztabaida hasiera gonbidatzen zaituztet. Lindsay jaunak du hitza.

Kenneth Lindsay jn.:

Uste dut gaur arratsaldean oso praktikoak izan behar dugula, eta ados nago presidenteak esandako guztiarekin, batez ere haren azken adierazpen orokorrarekin. Ezin dut konpromisorik hartu nire adiskide britainiarren izenean —batzuek geroago hitza hartu nahiko dute—, baina nire iritziz bi kontu ditugu une honetan mahai gainean.

Lehenik eta behin, erakunde iraunkor bat eratzeko aukera aztertu beharko genuke, astearte goizean Hagatik joaten garenean lanarekin jarrai dezan. Ezin gara Hagatik joan lanarekin jarraituko duen erakunde bat eduki gabe. Era berean, batzorde horretan dugun zeregin berezia bakoitzak bere herrialdean Europa Batuaren aldeko Mugimendu bat eraikitzen laguntzea dela uste dut. Woodruff jaunak aipatu du eta nik azpimarratu egin nahi nuen.

Oraingoz, «kultural» hitza «politikoa» eta «ekonomikoa» hitzei erantsi zaie estatuburu guztien hitzaldi amaieran jarritako kortesiazko eranskin gisa. Churchill jaunak ere gauza bera egin zuen atzo. Nik diot: bedeinkatua... badakidalako asko hausnartu duela Europa Batuaren aldeko Mugimenduaren alderdi zehatz horri buruz. Baina nekagarria da kultura adierazpen zehatzik gabe agertzea, beti amaierako eranskin gisa. Txosten honen baitan horri buruzko iradokizun bat sartu beharko genuke, baina «Kulturaren Europako Zentroa» hitz zehatzak erabiltzea edo ez idazketa batzordearen esku utziko nuke.

Bada beste zerbait: Nik neuk interes handia dut jakiteko UNESCOk zer egingen duen eta zer ez. Alferrikakoa litzateke haiek egingen ari diren lana egingen saiatzea. Baina, bestalde, beharrezkoa da zehazki europarra den zerbait egotea.

Beraz, ziur nago ez dela nahikoa batzorde iraunkor bat izango dugula esanda, edo gure herrialdeetan ahal dugun guztia egingo dugula esanda. Kulturaren eremuan erakunde bat egon behar da, Politika Kontseiluaren eta Ekonomia Kontseiluaren parean. Gure egitekoari huts egingo genioke organo zehatz bat proposatuko ez bagenu, eta gustatuko litzaidake organo horren zereginak eztabaidaren erdigunean egotea.

Amaitzeko, adierazi nahi dut oso begi onez ikusten dudala Saunier andreak aipatu duena: ebazpenean gazteriari buruzko zerbait sartu beharko genukeela. Ez ditugu Europako gazteak erakarriko, baldin eta ikasleen talde handi horri buruzko aipamenik ez badago —horietako asko erresistentziako kide ohiak dira—, haiek baitira Europa berria osatzen duten pertsonak, dela unibertsitateetan, dela eskoletan.

Eta honekin amaituko dut. Kaleko gizonari buruz hitz egin duten horiek azaldu duten ikuspegia errespetatzen dut. Helduen Hezkuntza sustatzeko Mugimendua lantzeko beharrari buruzko aipamenen bat egon behar da, baita langile arrunten laneko erakundeei buruzkoa ere.

Eta uste dut, zentroaren egitekoak zeintzuk izatea nahi dugun eztabaidaren erdigunean jartzen badugu —eta, nire ustez, batzorde iraunkor bat baino gehiago izan behar da—, hurrengo bi orduak oso emankorrak izango dira.

Collins jn.:

Ez nuke ordezkaritza britainiarreko presidenteak esan berri duenaren kontra joan nahi. Hainbat alderditan ados nago berarekin, baina, funtsean, berriro planteatu nahi dut ea zuhurra den Europaren Batasunerako Mugimenduen lanaren alderdi kultural horretarako batzorde iraunkor bat baino zerbait gehiago sortzen hastea.

Errealismo politikoak Politika Batzordeak erakunderen bat berehala sortzea eskatzen du; eta hori egingarria da. Era berean, behar ekonomiko bat da Ekonomia Batzordeak berehalako neurriak har ditzakeen organo iraunkorren bat eratzea. Baina, kulturaren gaira gatozenean... gauzak aldatu egiten dira. Kultura ez da premiazko inolako gairi dagokion zerbait; gizonari dagokio, bere osotasunean: ez bakarrik bere gorputzari, baita bere gogamenari eta arimari ere. Uste dut goizegi dela batzorde iraunkor bat baino zerbait gehiago sortzeko.

Erakunde zentral baten gai honetan kezka handia eragiten digun zerbait dago, eta da txostenean ez dagoela arrazoirik edo arrazoi gutxi dagoela kristauen babesaren jasoetarako. Eta sinetsita nago berea duen herentzia kristaua kontuan hartzen ez duen mendebaldeko zibilizazio batek porrot egingo duela. Europako kulturaren atzean benetako federik egon ezean, arriskua dago Europako munduari oposizio negatibo bat aurkezteko eta horrek, zalantzarik gabe, gazteak komunismora deituko lituzke. Komunistek duten fede sutsu horren aurrean Europako kultura sendotuko duen fede bat izatea lortzen ez badugu, orduan, onerako izan ordez, txarrerako izango da. Beraz, erakunde zentral bat sortzea saihestu beharko genuke, eta gogobeteta geratu batzorde iraunkor batekin, zeinak Europako nazioetan dagoeneko egiten ari diren jarduerak kultural guztiak sustatuko bailituzke.

Amaitzeko, iradokizun bat egin nahi dut, eta espero dut gure ebazpenaren zuzenketa gisa eztabaidatzea. Iradokizuna 6. lerrorako da, iruditzen baitzait, gutxienez, «kristau» hitza sartu beharko genukeela, testua honela utziz:

«(...) balio kristau, espiritual eta kulturalen ondare komun (...)». Nire ikuspuntutik oso iradokizun apala da eta uste dut kristauak pozik egongo liratekeela, nahiz eta oso urrun dagoen benetan jarri beharko genukeen horretatik.

Presidente jn.:

Baina «kristau» hitza «espiritual» hitzaren aurretik jarritz gero, esan nahi du Europan ez dagoela kristaua ez den espiriturik.

Collins jn.:

Uste dut hori Idazketa Batzordearen esku utz dezakegula.

Sir Adrian Boulton:

Nire zalantzak ditut eta ez nioke bilera hain itzaltsu honi denbora galarazi nahi, baina nahiko bakarrik ikusten dut neure burua. Gauden artisten artean, uste dut musikari bakarra naizela. Beraz, esandakoaren aldeko hitz gutxi batzuk esan nahi nituzke.

Collins jaunak «kristau» hitza sartzeari buruz iradoki duena azpimarratu nahi dut. Esan ohi dute nire lengoaia —musika— hizkuntza unibertsal bat dela; nik erantsiko nuke Jainkoaren lengoaia ere badela. Eta eskerrak eman nahi dizkiot Taldeko Kapitaina den Cheshire jaunari, aurrera egiteko oinarria gogorazteagatik, aurrera egingo badugu, noski.

Kulturaren Zentro baten edo batzorde iraunkor baten ideien artean bereizketa zorrotza egiten ari garela iruditzen zait. Esango nuke batzorde iraunkor txiki bat izan behar dugula, Europak orain duen egoera arin behatu ahal izango duena, eta Kulturaren Zentro bat sortzearen ideia ahalik eta lasterren bultzatuko duena.

Gizon langileaz eta gazteriaz esan denaren alde agertu nahi dut. Bi elementu itzaltsu horien zerbitzaria naiz; izan ere, nire lanaren hartzaile zuzenak diren pertsonen oso zati garrantzitsu bat dira.

Aipatu ez den gauzetako bat mugitzeko askatasun beharra da. Europan zehar apur bat bidaiatzeko pribilegioa izan dut eta izugarri ikasi dut. Ziur nago artisten arteko harreman pertsonalak bi norabideetan laguntzen duela.

Bukatzeko, adierazi nahi dut espero dugula gure gaurko deliberazioak amaitzean bi plan horiek izatea: batetik, Kulturaren Zentroarena eta, bestetik, batzorde iraunkorarena; bata itxaropen zehatz gisa eta bestea gaur lortu dugun eta Europari aurkezten ari garen zerbait bezala. Eta, zuen baimenarekin, berriro esan nahi dut ahalik eta oinarri kristau zabalena edukitzea espero dudala.

Delargy jn.:

Esan nahi dudana zera da, guztiz ados nagoela Kulturaren Europako Zentro bat sortzearekin. Kenneth Lindsay jaunak zirriborratutako organo nagusia hemen du-

gun borondatearen adierazpen zehatz bakarra da, eta ez nator bat nire herrikide ospetsuekin, Morgan jaunarekin eta Sir David Maxwell Pyfe-rekin: Oker daudelakoan nago. Ezin dugu zeregin hori gure ahalegin isolatuen edo gure herrialdeen esku utzi, balitekeelako ahalegin horiek gure arteko ezberdintasunak areagotu besterik ez egitea. Eta are gehiago: hemen ez dugu gure herria ordezkatzeko, ezta gure gobernuare; baliteke haiek gure erabaki errukiorrei jaramon handirik ez egitea. Behintzat gu hasi beharko ginatke lan hori egiten.

Ebazpenari paragrafo bat eranstea proposatu nahi dut, 32. lerroaren ondoren, 2. orrialdean, horrelako zerbait esango lukeena:

«Historia behar bezala irakatsi behar dela azpimarratzea, eta, bereziki, Europaren batasunaren alde dagoeneko egin diren ahaleginen berri ematea».

Gure arazoen zati handi bat, gure inperialismoarena, gure chauvinismoarena, eskolan ikasitako historiari edo geroago irakurtzen ditugun historiaren interpretazioei zor zaizkie. Badirudi herrialde bakoitzak historia interpretatzeko modu propio bat duela. Hilaire Belloc-ek sarritan azpimarratu izan du inork ez duela Ingalaterraren benetako historia idatzi. Gauza bera esan dezakegu beste herrialdeei buruz. Historiaren idazketa propaganda nazionala egiteko ariketa bihurtu da.

Ikusten dut Europako Zentroak «hitzen erabilera zuzena zaintzea» proposatzen duela. Horren alde nago, baina egitateak behar bezala aurkeztu direla zaintzea ere garrantzitsua da. Bereziki, baliagarria izango litzateke Europa bateratzeko xedea zuten historiako mugimendu guztiak aipatzea. Gehiago hitz egin beharko genuke gure lan-kidetza unez gure gerrez eta gure desberdintasunez baino, horietan asko tematzen gara baitirudi. Churchill jaunak atzo Henrike IV.aren diseinu handiaz hitz egin zuen.

«Hitz egin da Henrike IV.az. Igandero oilo gisatua jan nahi izaten zuen erregetzat dut nik monarka hura. Ez nuen haren bestelako ekintzarik ezagutzen».

Baina Henrike IV.a ez zen izan ideia hori jorratu zuen lehena. Zer gertatzen da Erdi Aroko ahalegin horiekin, kristautasunaren lorpen handiekin?

Horiek dira haurrei irakatsi beharko genizkiekeen gauzak eta gure buruari buruz irakurri beharko genituzkeen gauzak. Horregatik guztiagatik, espero dut zuzenketa txiki hau onartu eta ebazpen-proposamenean sartuko dela.

Gilson jn.:

Presidente jauna, jaunok, ez ditut errepikatuko nire aurreko hizlariak jada aipatu dituzten eta nire adostasuna duten puntuak. Horrek denbora gehiegi hartuko ligu. Garrantzitsua iruditzen zaidan auzi bat baino ez dut azpimarratuko.

Esan zaigu, eta zuzen esan ere, ez dugula zereginik «fede eragilerik» gabe. Baina txostenean idatzi diren eta hemen ere esan diren hitzei erreparatzen badiegu, fede horren elementu garrantzitsuak dagoeneko baditugula ikusiko dugu.

Hasteko, Europak kultura-batasuna duela sinesten dugu; era berean, ekonomikoki, politikoki eta sozialki batuagoa izango den Europa bat eratzeke, intelektualki ere ahalik eta batura estuena lortzea ezinbestekoa izango dela sinesten dugu, eta nik, UNESCOren hitzak berreskuratuz, hezkuntza, zientzia eta kultura ere ez ditugula ahaztu behar gaineratuko nuke!

Horrez gain, guztiok uste dugu progresiboki egingo den Europaren batasun edo bateratze kultural hori ez dela Europa Batua eratzeke baldintza soila izango; aitzitik, Europa horren ondorioa ere izango da, Europaren batasun politikoa baieztatzen den heinean, batasun kulturala estuagoa izango baita.

Azken batean, elkarrekin bete beharreko bi zeregin ditugula sinesten dugulakoan nago: Europak kulturaren esparruan berezkoa duen batasun estuaz jabetzea, eta batasun horren sentimendua eta batasuna bera ere indartzea, erakunde berri egokien bidez.

Puntu horietan benetan ados bagaude, uste dut jada badugula fede komun bat eta fede hori formulatzea zinez garrantzitsua dela.

Bestalde, lehen gogorarazi zaigu —eta hemen nire zalantzak ditut—, gure zereginetako bat hitzak zentzu egokian erabiltzea dela. Hori horrela izanik, eredu izan behar dugula uste dut, eta «kultura europarra», «gizon europarra», «Mendebaldeko kultura» zein «Mendebaldeko gizona» gisako esamoldeekiko mesfidantza agertu.

Zuetako batzuek, jaun-andreok, kristautasuna kultura honen zati oso garrantzitsua dela gogorarazi diguzue. Bada zilegi bekit niri gogoraraztea kristautasunak, ez jatorriz, ez sinesmen egitate gisa ere, ez duela jatorri europarririk!

Ez da europarra jatorrian, ez eta hedaduran ere. Ezein kristauk ez luke kristautasuna Europako gai gisa onartuko. Ona bada, mundu guztiarentzat da ona; eta gizon guztientzat ona ez bada, ez da inola ere ona!

Erljioaren auzia kultur arlora badaramagu, nola definituko dugu gizon europarra, Mendebaldeko gizon hori? Azter dezagun ikuspegi geografikotik. Horrela, Bolivar, Jefferson, eta Washington datozkit gogora; F.D. Roosevelt ere bai gugandik hurbilago; apur bat iparralderago, Wilfrid Laurier eta bizirik dagoen gizon bat aipatzearren, Mackenzie King jauna. Gizon horiek kulturalki europarrak ez badira, nor da europarra?

Eta hala eta guztiz ere, eremu geografikora mugatu nahi badugu, bi europar emango dizkizuet adibide gisa: Jatorriz alemaniarra eta frantziarra diren Karl Marx, eta Gobineau batetik; eta jatorri austriarra zuen Adolf Hitler delako bat, eta Mussolini italiarra bestetik... Non daude europarrak? Non daude Mendebaldekoak?

Lehenik gogoratu behar genuke Mendebaldeko kultur tradizioz badago, haren unibertsaltasun-gogoan datzala bere sekretua: kontua ez da munduari europarra dena eskubide osoz unibertsala dela sinetsaraztea, alderantziz, unibertsala den oro eskubide osoz europarra dela baieztatzea baizik.

Horregatik uste dut orokortasun horiek arazorik gabe utzi beharko genituzkeela alde batera, ezingo baitugu eztabaida hori polemiketan sartu gabe abiarazi, eta era berean, eztabaida horrek ez baikaitu inora eramango.

Horren orde, arduraz egin behar duguna konferentzia honen emaitza erakunde batean nola ezarri erabakitzea da. Eta hemen esan behar dut erabat ados nagoela gaur goizean Charles Morgan jaunak aurkeztutako zuzenketarekin.

Zuzenketari hainbat objektzio egin zaizkio eta, hizlariei ondo ulertu badiet, objektzio nagusia aurkeztutakoa behar bezain zehatza ez izatea da, haren parean, Kulturaren Europako Zentro baterako proiektua zehatza denean.

Nik kontrako iritzia aurkezten dizuet, onets dezazuen. Europaren barruan, ez dago gure eztabaidei eman diezaiekegun aplikazio praktikoak aztertzen jarraitzeko batzar europar bat baino zehatzagorik. Aipatu zaigun Kulturaren Europako Zentro hori bezain zehatza izango da gutxienez.

Ez dut esan nahi gure eztabaidak jarraitzeko eta zabaltzeko batzorde bat sortuta, hemen aurkeztu diren edo aurrerago aurkeztuko diren proiektu guztiak kontuan hartu behar ez dituenik.

Baina, une honetatik abiatuta, Kulturaren Europako Zentro hori sortzea erabakitzen badugu, bertako programa aurrera eramateko konpromisoa hartuko dugu, eta nik ez nuke esango bertako programa, esan zaigun moduan apala denik, beldurgarria baizik.

Europako Kultura Zentroak 6 paragrafotan Europarentzat egin nahi duen gauza bera egin nahi dute UNESCOko ez dakit zenbat batzordek mundu osoan, eta batzorde horiek ikerketa-baliabide handiak dituzte; borondaterik onena eta esan ezinezko dedikazioa jartzen dutela agintzen dizuet, guk inondik ere ez ditugun baliabideak dituzte.

Iruditzen zait ekintza zehatzak kontuan hartuko dituen batzorde bat eratzea eta UNESCOk, beharbada asmo handinahi samarrekin, mundu osoan egin nahi duena gu Europa barruan gauzatzen saiatzea gureganako karitatea egitea dela, nolabait. Erabaki eta egin dezagun lehenik geuk mundu osorako eskatzen duguna, eta, egin dezagun lan helburu orokor horretan sartzeko asmo sendoz. Uste dut oso obra ona egingo genukeela, eta, horregatik, bat egiten dut —eta nire izenean bakarrik hitz egiten dut— Charles Morgan jaunak aurkeztutako zuzenketarekin.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Jaunak, 9 hizlari ditut nire zerrendan. Eta berriro ere, zuen esku-hartzeak 5 minutura mugatzeko eskatu behar dizuet.

Bestetik, barka diezadala Gilson jaunak, baina uste dut haren hitzaldia ez dela oso koherentea izan bileraren hasieran eman dudan azalpenarekin.

Ez dizuegu Kultura Zentro bat sortzeko proposatu, dioguna da egunen batean Europa batuta egongo bada, erakundeak sortu beharko direla, eta horien artean Kultura Zentro bat beharko dugula. Hemen gure lagun britainiarrek aipatu berri duten batzorde txikia baino ezin dugu sortu.

Nik neuk Frantziako Institutuaren antzeko zerbait behar dugula uste dut, adibidez. Letren Europako Akademia bat, Zientzien Europako Akademia bat, Arteen Europako Akademia bat eta Medikuntzako Europako Akademia bat nahi nituzke. Baina erokeria litzateke esatea: Jaunak, erabaki dezagun Europako Institutua sortzea.

Alderantziz, nik zera esango nuke: Europa bat eta kultura europar bat nahi badi-tuzue, Europako Institutua sortu beharko da; baina horrekin ez dizuet hura sortzea proposatzen!

Hemen egin dezakegun gauza bakarra biltzar hau desegitean, bertako gaiez arduratuko den batzorde bat sortzea da. Ez dut uste, gainera, arazorik izango dugunik. Denok ados gaude erakunde handi horiek sortzeko gure ezintasunean. Sor dezakegun bakarra, erakunde horiek sortzeko aukera aztertuko duen batzorde bat da.

Bourgin jaunak du hitza.

Bourgin jn.:

Presidente jauna, jaunok, interes handiz entzun dut presidenteak arratsalde hasieran esan duena eta oraintxe esan duena. Batetik, Europa batu baten bertuteez arduratzeko betebeharra eta eskubidea dugula esan du, baina gehitu du ez dugula, gaur egun, bide horretan ezer zehatzik gauzatzeko aukerarik, ez baitugu ez eraketa-rako eta finantzaziorako baliabiderik.

Hala ere, gainerako hizlariari arretarik eta interesik handienaz entzun ondoren, eta prozedura kontuak alde batera utziz, zehaztasunetara joz eta metafisikatik lurrera itzultzen saiatuz, nire lankide frantziar batzuen izenean, ohore handiz aurkezten di-zuet hurrengo zuzenketa, nire ustetan, gaur egungo errealitatearen zati bat kontuan hartzen duena.

Honako hauek dira zuzenketa horren elementuak:

«Kontuan hartuta Europako Federazio-erakunde batek hezkuntzaren, kultura intelektualaren, arteen eta zientzien arloetan dagokion antolamendua eskatzen duela eta horretarako nazioarteko erakunde askotan indarrean dagoena Europa mailan egin behar dela, hala nola: Gizarte Zientzien Nazioarteko Batzordea, Irakasleen Nazioarteko Batasuna, Akademien Nazioarteko Batasuna eta, oro har, Unesco (Gilson jaunak aipatu berri duena); Biltzarrak nazioarteko erakunde bakoitzaren erdigunean (emandako adibideari jarraiki), azpibatzerde europar bat sortzera gonbidatzen ditu Europako ordezkariak desberdinetako ordezkariak, bertako txosten orokorreko ondorioak aztertu eta behar bezala burutzeko».

Hau da eztabaidatu eta onesteko aurkezten dizuedan zuzenketa.

Asselbergs dk.:

Presidente jauna, erlijio-kide eta miresle izanik, egonezin apur bat sortzen dit Gilson irakaslearekin erabat ados ez egoteak.

Eztabaidan jarri den lehen puntuaren, hots, kristautasunaren edo humanismo kristauaren inguruko hitz batzuk esan nahi nituzke, ez bainago guztiz ados gai honetan esan duenarekin.

B. Russell jaunak eta Hunkin jaunak, Truroko apezpikuak, beste ikuspuntu errespetagarri bat defendatu dute. Entzun dugu militar ingeles handi batek «humanismoa ez dela kristau inspiraziokoa» esan zuela ere. Ez gaitezen eztabaida horietan galdu! «Humanismo» hitzari dagokionez, hori nahi baduzue, izango duzue! Ez dugu ahaztu behar, 1808an asmatu zela.

«Humanismo» hitzak ez du ezer esan nahi kristauontzat, baina «gizatasun» hitza existitzen da, hitz kristaua da, Done Pauloren Epistolari agertzen baita honako hau dioenean: «Guk, gizon izanik, gure gizatasunean, ukitu ditugu, nolabait esatearren, gure Jaun eta Salbatzailearen gizatasuna eta jainkotasuna».

Azken batean, «*humanitas*» terminoa —eta ez «humanismoa»—, zuena bezain gurea da, eta horregatik proposatzen dizut, presidente jauna, «espiritual» hitza zuen ebazpenean ageri den moduan erabili eta bere horretan uzteko, gizatasuna errespetagarria delako, bai zuentzat eta bai guretzat ere.

Errespetatzen dut zure ikuspuntua, Russell jauna, baina nirea ere errespetatzeko eskatzen dizut, eta ondo ezagutzen zaitut horrela dela jakiteko.

Utz dezagun beraz «espiritual» hitza, kristautasunaren jatorria ez baita europarra eta Europak bai baititu kristautasunari lotuta ez dauden gauzak ere.

Eta honako hau ere erantsiko nuke: Gilson jaunak esan berri du Kulturaren Europako Zentroak Charles Morgan jaunak proposatutako izaera berezia izan behar duela eta zuk, presidente jauna, zehaztu duzu Kulturaren Zentro horri ezin dela batzar honetan sortu, une honetan.

Utz iezadazue nire desadostasuna adierazten. Argi dago, praktikan ezinezkoa dela hemen Kulturaren Europako Zentro bat sortzea, baina uste dut hemen bertan sortu behar dugula horren hazia. Kulturaren Zentro horrek ez luke Charles Morgan jaunak aipatu duenaren norabidea hartu behar, von Schenck doktoreak adierazitakoa baizik, edozein botere eta nazionalitatekiko independentea den zentroa izan behar duelako.

(Txaloak)

Gizon egin nahi duten gizakiek —dela gizatasun abstraktuarekiko maitasunagatik, dela gizatasun zehatzarekiko maitasunagatik—, esklabo bihurtu beharrean, aske bihurtzeko zentroa izan behar luke. Eztabaida genezake «askatasun» hitzaz, baina europar askatasuna inolako menpekotasunik ezagutzen ez duen askatasuna da... espirituairen askatasuna da... Espiritu Santuaren askatasuna, hala nahi baduzue, baina batez ere espirituaarena!

(Txaloak)

Keller irak.:

Kulturaren Europako Zentro bat izango badugu, jakina, hainbat oztopo aurkituko ditugu bidean. Lehenik eta behin gure egungo egoera kulturalaren pluralismoaren oztopoa, ez baikara mundu monista batean bizi. Baliteke ere unibertsitateetatik aurre egitea, batzuetan gure institutu nazionaletan ikusi izan dugun bezala. Unibertsitateek honako hau esan dezakete: gu gara kulturaren zentroa, eta gu arduratu gaitezke egin beharreko koordinazioaz. Baliteke ere UNESCOk ere aurre egitea.

Izan gaitezen apalak eta ez dezagun Kulturaren Zentro bati buruz azkarregi hitz egin; aldiz, azpimarra dezagun gehiago ikerketaren izaera, askoz apalagoa baitirudi eta, aldi berean, hainbat ildo irekiko bailituzke. Horrela, gaur egungo egoera psikologiko eta espiritualean dagoen aniztasuna onartuko genuke. Ideia ona litzateke esatea ez dugula erakunde kultural bat sortu nahi, baizik eta kulturaren iturriei buruzko ikerketa zentro bat. Horrela, agian, ez laguntzearekin mehatxatzen gaituzten kristauak ase genitzake, baita ikuspegi kristauan sartu ezin diren humanistak ere. Leiho bat irekiko luke egungo egoeraren ezaugarri diren bi pentsamendu ildo horientzat, eta bi aldeei aukera emango lieke laguntzeko, inork ez liokelako egia bilatzeari uko egingo. Baina biak onartu behar ditugu gure bizitzako aukera gisa, eta ez ginатеke horietako bat baztertzen saiatu behar batasun batera iristeko, aldiz, onartu egin beharko genuke eztabaida aro bat dugula aurretik.

Beraz, gure txostenean pluralismo hori aintzat hartzen duen adierazpen bat ikusi nahiko nuke, baina baita gure itxaropenaren adierazpen bat ere, batak bestearekin pazientzia handia izan behar dugula dioen adierazpen bat, baina aldi berean baieztatzen duena azkenean ikusiko dugula zerk laguntzen digun gizakion gizarte gisa elkarrekin bizitzen, gure arteko desberdintasunak gorabehera.

Pavel Tigrid jn.:

Badirudi ni naizela altzairuzko oihalaren beste aldetik datorren lehen hizlaria. Errefuxiatuak Europa batu baten oso aldekoak gara, Europa baita daukagun herrialde bakarra, haren alde borrokatzeko moduko jotzen dugun bakarra. Orain, Politika eta Ekonomia Batzordeei dagokie Europa honen mugak non dauden ikustea, baina guk Europa osoa nahi dugu, eta azpimarratu nahi dugu Mendebaldeko eta Ekialdeko Europaren arteko banaketa hori iruzurraren bidez lortu zela.

Egia esan behar badut, harrituta nago ordezkari batzuen ikuspuntuarekin, zalantzan jartzen ari baitira ea Kulturaren Europako Batzordea osatzea adostu beharko litzatekeen. Jakina, ezin gara gauzez hitz egitera mugatu: zerbait egin behar dugu! Ez ditugu errealitate politikoak deiturikoak kontuan hartu behar; begien bistako arrazoiengatik ez dago gure egitekoetan beste bi batzordeetan gauditu behar dituzten zailtasun horiei heltzea. Europaren alde gaude, gure ondare kulturalaren alde, eta gure lana ondare hori zabaltzea da. Zergatik utzi propaganda eta hitzak faxismoari eta komunismoari? Indar iraultzaile bat gara; badugu zerbait esateko, esan dezagun, beraz. Ziur nago munduko inguru hauetan Europa batzeko nahia dagoela: jendeak ez du chauvinismorik edo nazionalismorik nahi, jendeak bat eginik egon nahi du. Duela urtebete Europar Batasunerako Mugimendua sortu genuen Txekoslovakian, zeina gaur egun klandestinitatean baitago. Zer esango diet?

Kenneth Lindsay jaunarekin ados nago institutu hori sortzeko beharrarekin, edo sortzeko proposamena egitearekin. Egitekoa begi bistakoa da: altzairuzko oihalaren beste aldera iritsi eta gure ahotsa entzunaraztea.

Dena den, badago beste egiteko bat, eta ebazpenerako zuzenketa bat proposatu nahi dut. Sarritan esan izan da Europako burmuinik onenak Estatu Batuetan daudela, baina ziurta dezaket europarrik onenetako asko Alemanian daudela. Bi hilabete eman ditut han, eta ehunka ezagutu ditut: estoniarrek, austriarrak, poloniarrek, hungariarrak, txekiarrek, kroaziarrek... abokatuak, margolariak, idazleak, nekazariak... balio bikaineko jendea, 30.000 pertsona baino gehiago libururik eta ezer gabe usteltzen. Zer egingo dugu horiekin? «Haien artean Europaren batasunaren ideia bultzatu?» Mentalki eta fisikoki usteltzen ari dira, eta ez litzaieke pobrezia hainbeste axolako, halako gose espiritual handia izango ez balute.

Hona hemen zeregin zehatz bat gure institutueta jendearentzat, hara joan eta zerbait egitea; eta, ildo horretatik, honako zuzenketa hau proposatzen dizuet 32. le-
roaren ondoren txertatzeko:

«Europako hainbat herrialdeetako errefuxiatu politikoei ahal bezainbeste la-
guntzea, Europaren Batasunaren inguruan duten kontzientzia sustatzeko».

Presidente jn.:

Jaunak, eztabaida eten egingo dut minutu batzuetan, egoera azaltzeko. Aztertu beharreko beste gai bat geratzen zaigu, giza eskubideei Auzitegi Gorenari buruzkoa, hain zuzen. Hainbat hizlarik eman dute izena gai hori lantzeko, eta txostengile du-
gun Marc jaunak ere hitza hartu behar du, baina lehenik, gaur arratsaldean Politika Batzordearen saioan auzi hori eztabaidatuko den berri ofiziala jaso dudala jakinarazi nahi dizuet.

Nire ustez, Kultura Batzordeko kideak dira gai horretan interes berezia dutenak. Beraz, gure «lotura-ordezkaria» Politika Batzordera bidali dut, gaia zertan den adie-
raz diezagun.

Eta ea eztabaida hasi beharko genukeen ala, aitzitik, gaia gure Batzordeari ez da-
gokion galdetzeko eskatu diot.

Hori da arazoaren egoera. Orain jarraibideen zain nago. Eta jaso bezain laster, ja-
kinaraziko dizkizuet. Gertatzen ari denaren berri eman behar dizuedala sentitu dut, ez baitut erantzukizun osoa nire gain hartu nahi.

Orain, 10 hizlari iri entzun behar diegu, eta 16:30ak dira dagoeneko.

Van Overbeke jn.:

Egon daitezke beste hizlari batzuk ere, presidente jauna, beraz, hizlarien zerrenda
ixtea gomendatzen dizut.

Presidente jn.:

Prozedurari buruzko proposamen bat dut. Eta bozkatu egingo dugu. Zerrendako
10 hizlari iri entzungo diegu noski...

Van Overbeke jn.:

Ez dago esan beharrik.

Presidente jn.:

Ados al zaudete, jaunak, Kulturaren Zentroari buruzko hizlarien zerrenda horrela ixtearekin?

(Proposamenak onarpen orokorra jaso du)

Jaunak, zerrenda itxita dago. Hammerich jaunak du hitza.

Hammerich irak.:

Guztiz ados nago: europar kulturaren interesak ordezkatzeko dituen erakunde iraunkor bat behar dugu. Horri dagokionez, zalantza bakarra dut, ea gobernuaren eta herriaren arteko kontrastea eraiki behar ote den, estatu demokratikoetan gobernuak herria ordezkatzeko duela suposatzen baita. Azpimarratu nahi nuke beharrezkoa dela organo iraunkor horren lana eta UNESCOren lanarekin koordinatzea, eta iradokiko nuke, organo iraunkor bat izango badugu, UNESCOren egoitzan egon dadila.

Beste bi kontu aipatu nahiko nituzke. Ebazpen-proposamenaren ingelesezko bertsioiko 19-22. lerroetan dioenez, «organoren zeregin nagusia Europaren kontzientzia adieraztea litzateke» —momentuz ados nago—»baita mendealdeko kulturaren eragin orokortuari eustea ere, gu bezala, haren oinarriko diren munduko herri guztien artean». Uste dut horri eustea ez dela soilik Europari dagokion zeregina, Estatu Batuen ere badela deritzot.

Bigarrenik, akademikoek ez izaten saiatu beharko ginateke, eta hezkuntza akademikorik ez duen gehiengoaren interes kulturala kontuan hartu, prestakuntzarik ez duten arren, kulturarekin lotutako nahiak dituztelako, herri institutuetan edo langile ikastetxeetan gogobetetzen dituztenak, hain zuzen. Hori bereziki interesatzen zaie Eskandinaviako herrialdeei, bertan prestakuntza akademikorik gabeko pertsonentzat egiten den lan kultural ez-komunistak paper garrantzitsua betetzen baitu herrialdeko bizitza kulturalan.

Waddams jn.:

Azaldu nahi nuen lehen kontua Gilson irakasleak aipatu du dagoeneko: Europako Kulturaz hitz egiten dugunean, ideia bera kontraesankorra da terminoen dagoenez, eta iruditzen zait, erantzukizunak bultzatuta, gehiago pentsatu beharko genukeela kultura eta ez hainbeste Europa.

Bigarrenik, benetako arriskua dago jardura kulturalak ideia politikoak eta propaganda politikoa babesteko tresna bihurtzeko. Horrelakorik gertatzea Kultura Batzorde gisa ditugun erantzukizunei traizioa egitea litzatekeela deritzot. Deigarria iru-

ditu zait, gure ebazpenaren arabera, Kulturaren Zentroa ez izatea soilik kulturarako zentro bat, baizik eta batasun politikoaren aldeko propaganda egingo duela esatea.

Iruditzen zait akatsa litzatekeela une honetan Kulturaren Europako Zentro bat iradokitzea; gerorako utzi beharko genuke, politikarekin eta ekonomiarekin lotutako alderdietan aurrerapauso gehiago emanak ditugun une baterako. Baina uste dut munduari erakutsi behar diogula Europako tradizioan dauden elementuak —humanistak, kristauak eta beste batzuk— elkarrekin bizi daitezkeela, beste inon ikusterik ez den aberastasunean. Hori da Europari ez ezik munduari ere helarazi behar diogun mezu positiboa: modu orokorrean adostutako hainbat printzipioz osatutako esparru honetan aberastasuna eta bizi-aniztasuna egon daitezkeela, eta ezin dela halakorik sentitu printzipio horiek irmoki ezarrita ez dauden lekuetan. Ziur nago batzorde honetako kideek kulturaren arloan gauza praktiko asko egin ditzaketela, gauzak serio hartuz gero. Eragin pertsonalari esker eremu handiak ireki dira europarren artean elkar-ulertze maila handiagoa dagoela ikusteko, lehenik eta behin, kristauen artean, artisten artean, baita ikasleak beste herrialde batzuetara joateko eta atzerriko unibertsitateetan ikasteko akordioetan ere. Horrela, kultura benetakoa da, kultura ez baita herrialde nazional bati dagokion gauza independente bat; hain zuzen, aniztasun horren aberastasunean soilik aurki daiteke Europaren benetako mezua.

Morgaut jn. (Frantzia):

Presidente jauna, jaun-andreok, hemen bata bestearen atzetik, hainbeste hizlari itzaltsuri entzunda, pentsatu dut biltzar hau osatzen duten Batzordeen artean lehiarik balego, honek ez lukeela postu txarra lortuko, batzuek bestelakorik pentsatu arren!

Horrenbestez, gaindiezinak ez diren zailtasunek gure lana ez eragozte gaustatuko litzaidake.

Europako Zentroari dagokionez, batzar honek hori sortzea ezinezkoa dela esan digute. Ongi dakigu hori. Era berean, ezinezkoa da Biltzar honek Europa sortzea, Europa egitea, eta hala ere, hemen bildu gara uste dugulako une honetan Hagan dauden ordezkariak, Europako bazter desberdinetatik datozenek, iritzi publikoari eta herrialdeetako gobernuak zirrara eragiteko eta, ondorioz, emaitza egingarriak lortzeko aukera dagoela neurri handi batean.

Ni sinetsita nago, emaitza horien artean, Europako Zentroa egin beharreko lehenetako eta beharrezkoenetako bat izango dela.

Esan digute, halaber, zailtasun handiak aurkituko ditugula batetik UNESCO-rekin bereziki, eta bestetik unibertsitateekin. Ados nago, baina, era berean, uste dut zailtasun handiak aurkituko ditugula beste esparru batzuetan eta beste pertsona askorengandik ere; eta, hala ere, hemen egoteak horiek gainditzeko elkarrekin lan egin nahi dugula suposatzen du.

UNESCOren zeregina, hein batean, Kulturaren Europako Zentro honi emango litzaiokeenaren aurkakoa izan daitekeela azpimarratu da lehen. Nik neuk ez dut halakorik uste. Nire ustez, oso zeregin zabala dugu aurrean, herrialde ezberdinetako kulturak eta formak hartzen dituen; izan ere, ez dezagun ahaztu pertsonak beren bizitzako zeregin desberdinetarako prestatzean, ez dagoela kultura bakarrik, zeregin oso desberdinak biltzen ari gara, ardura berberaz, ahalegin berean. Horrela, Txinako haurren prestakuntzak, adibidez, ez du inolako zerikusirik ordezkatzan ditugun herrialde gehienetan Europako gazteak bizitzarako prestatzearekin.

Beraz, Europak baditu arazo espezifiko batzuk, eta kulturaren esparruan ere badaude politikaren eta ekonomiaren esparruetan dauden arazo espezifikoak, eta hori da, nire ustez, Kulturaren Zentroa sortzeko aurki dezakegun justifikaziorik onena.

Baina bada zuen arreta erakarri nahi nukeen puntu bat. Kulturaren Europako Zentro hori egingo balitz, eta hala espero dut, orain arte askotan baztertu den gai batez arduratzea nahi nuke, ez baita ahaztu behar European Europari dagozkion arazoak daudela, baina gaur egungo europarrek ere badituztela haiei eurei dagozkien arazoak ere.

Besteak beste, funtsezkoa da, zalantzarik gabe, pertsonak historiako inguru berri honetara nola egokitu behar duten aztertzea, baina horrez gain, norbanakoek, gobernuek eta mota guztietako indarrek egokitzapen horretarako zein ekintza egin dezaketen ere aztertu behar da. Eta egokitzapen horretarako baldintzak ere adostu gabe daudela uste dut. Psikologiaren eta pedagogiaren ikuspegitik, ezinbestekoa da indar oso sakabanatuetatik sortu diren eta, gaur egun, Europako arazo espezifikoetara egokituta ez dauden teknika batzuk garatzea eta koordinatzea.

Horregatik, Kulturaren Europako Zentro honetan egokitzapenari oso arreta berezia eskainiko zaiola espero dut, agian atal berezi bat eskaini diezaiokegu Giza Zientzien arazo horiek aztertzeari eta horiek Europa osoan koordinatzeari.

Utz iezadazue gaur goizean esandakoari hitz batzuk gehitzen, eta gure lagun baten zorigaiztoko ahots-galera baten ondorioz aurkeztu ezin duen zuzenketa bat proposatzen. Zuzenketa honen helburua Biltzar honek gazteen alde jarduteko borondatea duela ebazpenean islatzea da. Ez dugu ahaztu behar gure seme-alabak, gure oinordekoak, direla neurri handi batean, azken urteotan egin den eta hemen egiten ari garen guztiaren zama edo fruituak jasoko dituztenak.

Beraz, gazteen aldeko ekintzei eman nahi diegun garrantzia bereziki azpimarratu behar dela uste dut.

Haurren aldeko ekintzen garrantzia labur eta azkar esatearren. Zuzenketa txiki bat proposatzen dut. Nire ustez, 29. lerroan interesgarria izango litzateke, prentsa aipatzen denean, «bereziki haurren beharretara egokitutako prentsa» gehitzea. Edota Mahaiari egoki iruditzen zaion antzeko testuren bat. Lehen esan dudanaren ildotik,

uste dut funtsezkoa dela, batez ere haurrei zuzenduriko taxuzko prentsa osasuntsua ezartzea, haurrak ez baitira, noski, kultura gorenera iritsiko, baina, hala eta guztiz ere kultura praktikoa garatu egin behar delako.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Hurrengo hizlariari hitza eman aurretik, Auzitegiaren gaiari buruz daukadan informazioaren berri eman nahi dizuet. Arazoa beste Batzordera pasa da bere osotasunean. Hala ere, uste dut gure batzordeko zenbait kidek arazo honen oinarri orokorreari buruz duten interesa handiegia dela erabat isilik egoteko.

Konponbide gisa, gure eztabaida arazoaren oinarrizko printzipio orokorretara mugatzea proposatzen dut, eta ondorioak eta xehetasunak Politika Batzordearen esku uztea; izan ere, eman zaizkidan jarraibideen arabera, bera arduratu baita arazo guztiaz.

Denborari dagokionez, gure eztabaida amaitu ondoren bilduko den batzordeak testuak idazteko ordu eta erdiko atsedena egin beharrean, ordubetera muga deza-kegu tarte hori, eta horrela idazketa batzordeak bere idazketa-lana amaitzen duen bitartean, gu Auzitegi Gorenaren eta giza eskubideen arazoa aztertzen hasiko ginateke. Horrela, arestian esan dudan bezala, idazketa batzordeak denbora gehiagoz lan egin ahal izango du, guk adierazi berri dudan gaiari buruzko ikuspuntuak trukatzan ditugun bitartean.

Van Overbeke jn.:

Prozedura kontu bat argitu nahi nuke. Giza eskubideei eta Auzitegi Gorenari buruzko eztabaida nahitaez laburtuko dela esan berri digute. Hori horrela, adeitasunez mantendu duzue gai-zerrendan, horren inguruan esatekorik dutenek beren ikuspuntua adieraz dezaten.

Baina iruditzen zait eztabaida hori oso mugatua eta osatugabea izango dela eta, beraz, erabat alferrekoa. Horrenbestez, puntua kentzeko proposatzen dut, eta gure batzordeko mahaia Koordinazio Batzordeari bi Batzordeen arteko gainjartze hori deitoratzen duela, eta etorkizunean horrelakoak saihestea espero duela jakinaraztea eskatuko nuke.

De Rougemont jn.:

Ez dago etorkizunik; gaur arratsaldean bananduko gara.

Presidente jn.:

Bada, jaunok, gai honetan interes berezia duten Batzordeko kideen artean zati-keta bat dugu.

Konstituzio-zuzenbidearen ikuspegi zehatzetik, argi dago, giza eskubideei eta Auzitegiari buruzko eztabaida Politika Batzordeari dagokiola. Baina gai horren in-guruko ardura duten batzordekideen artean gure arretatik erabat ez kentzeko nahia dagoela iruditu zait. Adostasuna lortzeko proposamen bat egin dizuet. Baina gaian interes berezia dutenak ados ez badaude, atzera botako dut eta auzia Politika Batzor-deari pasako diot osorik....

(Protestak)

Hemen ezin dugu eztabaida osoa ezarri, ez baitut uste gai bera bi batzordek ezta-baidatu dezaketenik bateraezintasunik sortu gabe.

Marc jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, nondik norakoak ezagutzen ez dituzuenoi, zail-tasuna nondik datorren agertu nahi nizuke. Lehenik eta behin, diskrezioaren mese-detan, alde batera utziko dut izaera pertsonaleko desegokitasuntzat har daitekeena; izan ere, Kultura Batzordeak nigan jarri du nik bakarrik egin ez dudatan txosten baten ardura, nahiz eta, berez, Europako hainbat herrialdetako goi-mailako legelariekin lankidetzan egindako lana izan; eta orain bat-batean, guk hartu ez dugun erabaki baten ondorioz, bertatik puntu bat atera du.

Ez dut desegokitasun horretan tematu nahi, gai pertsonalak bigarren mailakoak direla uste baitut.

Baina esan zaigu gorenagoko mailako erabakia hartu dela. Agian ez naiz behar bezain hezibide onekoa izango, baina kasu honetan, goi-mailako agintari horiek zalantzan jartzeko askatasuna hartzen dut. Ni neu azpibatzerde juridikoko kidea eta txostengilea naiz eta bertan ez dugu orain jakinarazi zaigunaren inguruko erabakirik hartu. Gu guztion moduan, Kultura Batzordeko kidea ere banaiz eta sortu denetik bertan lanean nabil. Hala ere, ez dut jakin Kultura Batzordeak horri buruz ezer era-baki duenik.

Azkenik, eta barka tituluen erakustaldi honengatik, Biltzarra antolatzen duen Nazioarteko Koordinazio Batzordeko kidea ere banaiz, berak hartu du ekimena, eta ez dut gai hau hemen ez eztabaidatzeko Nazioarteko Batzordearen erabakirik ezagu-tzen. Horra gure gainetik dagoen aginpidea!

Bada lehenetsi den beste argudio bat ere. Hauxe esan zaigu: Baina Politika Ba-tzordeak eztabaidatu du Auzitegi Gorenari eta giza eskubideei buruz. Badakigu, ala-

fedel! Prestaketa lanetan guk geuk eskatu genion Politika Batzordeari bere ebazpean gai hori eransteko; geuk proposatu genituen testuak, gero horiek eztabaidatu eta erabakiak txerta zitezen.

Baina, lehen garaipen txiki hori lortzeak, joko utzi behar dugula esan nahi al du? Nik neuk, halakorik sinesten ez dudala aitortu behar dut.

Zera ere esan digute: «Interferentziak daude. Zuek Auzitegi Gorenaz eta eskubideez hitz egingo duzue, baina Politika Batzordeak ere bai! Baina interferentzia horiek kontaezinak dira. Ez dizkizuet denbora asko lapurtu nahi, beraz, haietan parte hartu izanagatik, ongi ezagutzen ditudan mozio politikoa eta ekonomikoa baino ez dizkizuet irakurriko. Ikusiko duzue mozio politikoak ongizate materiala, gizarte-segurantzak eta Europako baliabideen banaketa 10 aldiz aipatzen dituela gutxienez. Ebazpen politikoan horri buruz hitz egiteak salbuetsi behar al du Ekonomia Batzordea gai horietatik? Hori, benetan, ulertezina iruditzen zait.

Gainera, hemen Politika Batzordearen oso bestelako ikuspegi batetik ari gara. Politika Batzordeak egungo egoera hartu behar du kontuan; egungo baldintzetara egokitu behar du, berehala posible dena edo posible dirudiena eskatu behar du.

Gu, berriz, erabat bestelako ikuspegi batean kokatzen gara, giza kontzientziaren agindu kategorikoaren ikuspegian. Guk adierazi behar dugu, eta ez bestek, nora iritsi nahi dugun, zein den lortu beharreko helburua; eta Politika Batzordeari dagokio, egungo egoerara egokituz, ondorengo lotzea. Baina ez dagokio Politika Batzordeari norabidea adieraztea, are gutxiago giza eskubideen eta Auzitegi Gorenarenaren auzian, ezin baitira berez gai politikotzat hartu; gai juridikoak dira, terminoen zentzurik zabalenean, eta guri, Kultura Batzordearen azpibatzorde juridikoari dagokigu haien ardura.

Amaitzeko azken ohar bat: nik neuk, ez dut nire txostena edozein preziotan jarri nahi. Ez badute hemen entzun nahi, ez dut aipatuko, baina guztiz onartezina iruditzen zait atzoko bilera publikoaren hasierako hitzaldi guztietan eta batzordeen hitzaldi guztietan giza eskubideak etengabe aipatzea. Sir Maxwell Fyfe jaunak gaur goizean esan duen bezala, azkenean, geure buruari galdetzen diogu ez ote garen pilota batzorde batetik bestera pasatzen ariko, gai hori ahalik eta isilen mantentzeko ahaleginean.

Eta, hala ere, erabakigarria da; izan ere, noren izenean eta zertarako gaude hemen bilduta, giza eskubideak berresteko eta defendatzeko ez bada?

(Txaloak)

Presidente jn.:

Argi dago denok bat egiten dugula Marc jaunaren lehen galderarekin.

Baina ezin naiz berarekin ados egon gaiaz arduratzen diren batzordeen asmoei buruzko zalantzak azaldu dituenean. Batzordeen arteko lehia ez dator gaia ezkutatzeke nahi batetik, gaia lantzeko desira batetik baizik. Haren baimenarekin, esan behar dut ez direla nik zuzendutako batzorde batean giza eskubideak sabotatuko!

Utz dezagun ideia hori alde batera! Denbora gutxi dugu, beraz, saihesten dezagun giza eskubideen prozedurari buruzko eztabaida eta ekin diezaiogun giza eskubideei buruzko eztabaidari.

Arazora itzuliko naiz: gaia Batzorde Politikoari planteatu zaio. Teorikoki, esan didate: Kendu puntu hori zuen lanketatik! Baina ez dut kenduko, honako hau proposatu baizik: Kulturaren Zentroaz hitz egiteko izena eman duten hizlarien ondoren ekingo diogu gaiari. Zein da arazoa? Ez dut ikusten. Orain aztertzen ari garen gaia amaitzen dugunean, bilera amaitutzat emango dugu, lehen esan dudana bezala, eta idazketa-batzorde txiki bat bilduko da azaldu dituzuen ideia guztiak txertatuko dituen testu bat idazteko. Hiru ordu laurden edo ordubete beharko dugu lan horretarako eta, ondoren, giza eskubideen eta Auzitegiaren gaia eztabaidatzeko saioari ekingo diogu berriro. Benetan ez dut zailtasunik ikusten!

Jaunak, amaitu da prozeduraren eztabaida. Kulturaren Zentroari helduko diogu berriro, eta Von Schenck doktoreari emango diot hitza.

Von Schenck jn.:

Entzun berri dugun hori da Kulturaren Europako Zentro baten premiaren frogarik onena. Izan ere, horrek erakusten baitu adimen gailenek ez dutela ikusten gai juridikoa lehenik gai espiritual eta kulturala dela, eta soilik ondoren bihurtzen dela politikoa. Eta Batzorde honen erantzukizuna da erabakitzea ea aukera hori aprobe-txatuko dugun; ea gai sentitzen garen, europar espirituaren eramaile garen aldetik, era guztietako gobernuei eta agintariei esateko gure kulturaren eramaile intelektual gisa bildu nahi dugula European, eta gure garaiko arazoei askatasun osoz heldu nahi diegula. Onartuko al dugu aurrean dugun erantzukizun hau? Hor dago koska. Ez dugu zehaztuko zer den Europako kultura, baina jakin badakigu European militarismoa eta totalitarismoa gainditu behar ditugula. Eta totalitarismoak itxura posible guztiak ditu: totalitarismo demokratikoa, kapitalista, baita kristaua ere. Zentroaren oinarrietan «kristau» hitza sartzeko eskatu dute.

Horrek erlijio kristaua esplizituki ez duen norbait eztabaidatik kanpo geratzea badakar, baztertu egin beharko genuke. Ni neu kristaua naiz, baina askotan lotsatu egiten nau hala naizela esan behar izateak. Kristautasunak ez du behar bezain fin jokatu orain bere burua europar kulturaren salbatzaile bakartzat jotzeko, ez baitu halakorik lortu. Arrisku hilgarri baten aurrean gaude. Ez dugu ondare aberats bat babestu behar, aitzitik, Europa bera da hondamenditik salbatu behar duguna.

Kulturaren Europako Zentroak erakunde pribatu bat behar du izan, erakunde autonomo bat. Autonomia hori dagokio Europari. Autonomia galdu denetik, beti egon da zelatan absolutismoaren arriskua. Eta, horren aurrean, ez dago zentroa autonomo izatea bezalako babesik.

Aipatu da, halaber, herritar soilek horretatik onuraren bat jaso beharko luketela. Zerbait jaso beharko lukete, baina hitz egin dezagun zehaztasunez: helduen hezkuntzarako materiala behar dugu, eta hori ongi antolatu beharko dugu, unibertsitateetan benetan europarra den historia irakats dadin, kutsu nazionalik gabea, unibertsitateek irakaskuntza nazioz gaindiko egituren bidez eskaini ahal izatea bermatu ahal izateko.

R. Aron jn. (Frantzia):

Hitz batzuk baino ez nituzke esan nahi, hemen dauden batzuek eta nik neuk ere sentitu dugun harridura adierazteko. Izan ere harritu egin gaitu batzorde honetan Kulturaren Europako Zentro bat, hau da, hemendik kanpo benetan existituko den erakunde bat, edo komite bat, hots, biltzarretan edo haien ostean loratu arren, oso eraginkorrak izan ohi ez diren erakunde horietako bat sortu behar dugun eztabaida zabaldu izanak.

Gure ikuspuntuaren arabera, egitate batek menderatzen du kulturaren arazoa. Eta diktadura-sistema desberdinak, europar espiritua zapaldu nahi duten sistema totalitario guztiak kulturaren arloan jarduten saiatu izana da egitate hori. Eta ez dira batzordeak sortzera mugatu; erakundeak sortu dituzte... erakunde higuingarriak, erakunde deitoragarriak, baina, eta hala esan badaiteke, existitzearen meritua izan duten erakundeak, hala ere.

(Txaloak)

Bizitzan birritan ikusi dut erakunde horien gaiztakeria, eta baita indarra ere. Bata, gerra baino lehentxeago, Erroman, non, akats diplomatiko baten ondorioz, kultur etxe faxista bat bisitatzera gonbidatu ninduten. Benetan gauza beldurgarria zen: kulturaren karikatura bat, espirituari eginiko iseka, imajina daitekeen gauzarik beldurgarriena eta hipokritena. Bada, bisita hartan harrera egin zidatenei eta nirekin batera gonbidatu zituztenei, urte batzuk geroago, heresia horien aurka borrokatzeko batzorde bat proposatzera mugatuko ginatekeela esan izan balitzaie, aski harrituta geratuko lirateke denak!

Beste batean ere izan nuen kultura totalitariora noraino heltzen den baieztatzeko aukera. Kartzela batean izan zen. Han, presoak mundutik baztertuta zeudenez, kultura totalitario baten beharrak probatzeko akuri egokitzen hartzen ziren. Gure irakurketa zuzentzen zuten; presoentzako egunkari bat editatu zuten, eta, iseka-keinu nabarmen batean, presoek eurek editatzen zuten... asma dezakezue noren kontrolpean egiten zen. Trufa areagotzeko, egunkari honek «Erredentzioa» zuen izena.

Bada, «erredentzio» mota horren aurka borrokatzeko batzorde bat osatzea bai, baina benetako erakunde bat sortzea proposatzea ezinezkoa dela esan izan baligute, nahiko harrituta geratuko ginateke!

Gure Batzordeko lanetara gehiegi ez mugatzeko eta horren ordez, kanpoan bizi den dramaz hausnartzeko eskatzen dizuet, duela urte batzuk klimaxera iritsi zen drama gogoan izateko, berriro errepika daiteke eta! Ezagutu dugun, bizi izan dugun eta berriro jasan nahi ez dugun mehatxu horren aurrean, batzordeak proposatzera mugatzen bagara, benetako erakundeak sortu beharrean, eta erakundeak sortzeko esfortzuei, arriskuei, eta zailtasunei aurre egiten ez badiegu, diktaduraren arriskuen aurrean, haren biktima bihurtu aurretik, hasieran, nahi gabe bada ere, haren konplize izan garela esan beharko dugu.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Triboulet jaunak du hitza.

Triboulet jn. (Frantzia):

Presidente jauna, jaun-andreok. Goizean hartutako erabakiari jarraiki, batera aztertzen ari gara kultura-txostena eta ebazpen-proiektua. Eta esan behar dut ebazpen-proiektua irakurtzerakoan, lehen esaldiak berehala geldiarazi nauela. Hau irakurri dut:

«Kontuan hartuta, Europar Batasunak utopia izateari utzi eta premia bihurtu dela...».

Eta txostenean ere ideia bera topatu dut honako hau irakurtzean: «Europar batasuna beharrezkoa da gure herrialde bakoitzaren segurtasunerako, baina baita haien oparotasunerako ere».

Azken bi urteetan edo, gutxienez, urtebetean guztiok argi izan dugun premia horretaz hausnartzen aritu naiz. Europako batasunaren aldeko mugimenduak ugartzen ikusi ditugu. Ez naiz ari zuek ezagutzen duzuen gobernu-ekintzaz, aldi berean, Europako parlamentu guztietan sortu diren talde parlamentarioez eta iritzi zein propaganda mugimenduez baizik. Laburbilduz, Europak bat egiteko beharra agerikoa bihurtu da gaur egun, pellokeria bat; baina gogoan dut, aitzitik, XIX. mendearen amaieran, Europaren batasun horren beharra ez zitzaiola inori bururatzten. Duela gutxi, Europaren definizio bat aipatu nuen Sorbonan; hiztegi ospetsu bateko definizioa zen, Laroussen Frantseseko Hiztegia, XIX. mendearen amaierako edizioa. Han, Europa edukirik gabeko nozioa zen, izatez europar nazioak baino ez zeudela zioen.

Zergatik? Garai hartan, Europako nazioak boteretsuak zirelako, eta batasunerako beharra ez zelako denentzat berehala gauzatu beharrekoa, esamoldea zilegi bazait. Laburbilduz, badirudi 1948an, joko politikoak, potentzien jokoak bi bloke handiren arteko gudu-zelai moduko bat bihurtu duela Europa. Bloke horietako bat ez dago kontinente honetan, eta besteak, zati batean europar kontinentea hartu arren, Asia ere hartzen du dakizuenetz.

Eta, horren ondorioz, sortzen ari diren mugimendu europar horiek guztiak, gaur egun Biltzar honetan ikus dezakezuenetz, bizirik daudenak, irauteko sen moduko batetik sortuak dira.

Behar praktikoa batek iratzarri du Europa. Europako estatuen segurtasuna eta oparotasuna bermatzea da helburua, zuen txostenak dioen bezala. Bada argi eta garbi esan diezazueket zentzu horretan oso eszeptikoa naizela. Eta gaur goizeko Politika Batzordearen eztabaidan parte hartu duen politikaria izanik, gai erabat lausoa eztabaidatzen ari zela uste izanik, Batzorde hori berehala utzi eta kultura sailean nire lekua hartzera etorri naiz.

Izan ere, maila praktikoa: berehala egingo dugu Europa? Badirudi beharrak berehalakoak direla. Eta oraintxe jakin dudanez, Paul Reynaud jaunak, haren talentua ongi ezagutzen duzuenak, Europako Batzar bat eratzea proposatu du gaur arratsaldean. Esan behar dut proposamen horrek, haren egilea talentu handikoa izanik ere, hainbat mugimendu sortu dituela, eta zalantza eta damu batzuk agertu direla berehala, ordezkariak askoren baitan.

Izan ere, sortzen ari den Europa hori ez al dago nolabait kondenatuta, bloke jakin baten, eta ez bestearen, alde jartzera? Badakit areto honetan bertan, Ekonomia eta Gizarte Batzordean, hitzaurrea beste idazketa batzorde bati bideratu berri zaiola, Europa hau Ameriketako Estatu Batuen alde jarri nahi zela zirudielako, horrela bloke baten aldeko jarrera hartuz.

Eta gainera, jaiotzen ari den Europa honek inoiz alde baten edo bestearen alde jokatuko balu, ez pentsa gizadiaren bilakaerak nabarmen gaingitu dituen potentziei lotuta egongo litzatekeenik! Musikagile frantses baten musika-pieza ospetsu batek ilustratutako kondairan ageri den Sorgin Ikastuntzat har dezakegu gizona. Industriaren bilakaera gailentzen ari da eta eratzen ari den langile-masa erraldoiekiko proportzio geometrikoan hazten doa. Botere nahimena garatzen ari da eta herrien asmoak edozein direlarik ere, horrek guztiak gerra periodikoetara garamatza, gero eta zabalagoak eta beldurgarriagoak direnetara, suntsipenera eta hondamendira; laburbilduz, heriotzera.

Eta, hain ondorio etsigarrien aurrean, zera galdetuko didazue: zergatik etorri da biltzarkide hori Hagara?

Bada Politika, Ekonomia eta Gizarte Batzordeez gain, Kultura Batzordea ere badagoelako.

Tamalez, arazo praktiko batera heldu nahi nuke. Arreta handiz entzun diet nazio ezberdinetako hizlariak, eta bereziki gure lagun handi eta aliatu diren Britainia Handikoei. Eta pixka bat harritu nauten trebetasun diplomatikoak aurkitu ditut. Bada-kit nazio ingelesak diplomaziaren ordezkariak onenetakoak dituela, baina azken batean, ausardia eta ekimen guztiak posible diren sailik bada, Kultura Batzordeak izan behar luke sail hori!

Eta orain esan zaigu behin arazo ekonomiko eta politikoak konpondu ondoren esku hartu behar dugula kultur arloan. Kontrakoa hobe litzatekeela iruditzen zait. Denok dakigu zein zaila den estatuburuentzat arazo ekonomiko eta politikoak konpontzea. Uste dut kulturaren esparruan zerbait egiteko gaitasuna izan beharko genukeela.

Horrez gain esan zaigu Europar batasuna ez sortzeko ere, Europa kulturalki askotarikoa dela eta! Baina, hain zuzen, kontua ez da batasuna, elkartzea baizik.

Azkenik, Politika Batzordean giza eskubideak definitzeko eta Justizia Auzitegi bat sortzeko zailtasunak aurkitu baditugu ere, hemen, moralaren esparruan, giza eskubideen arloan, Europako gizon kultu guztiek bat egin dezakete gisa horretako erakunde bat sortzeko.

Horregatik, hitzaurreari zuzenketa bat egitea proposatzen dut, honela idatzita:

«Gizateriaren bilakaera kulturalak suntsipen eta heriotzera eramango bagintu ere, beharrezkoa izango litzateke Europar kontzientzia piztea; gizateria gai izango bailitzateke segurtasun eta oparotasun hondarren gainetik, Europako antzinako kulturaren harkaitzaren gainean berreraikitze».

Horrez gain, proposatu dut Biltzarra amaitzean, bertako lanarekin jarraituko lukeen batzorde iraunkor baten helburuak eta programa zabaltzeko zuzenketa bat ere, non, nik eta beste lankide frantses batzuek, etorkizunean ikusi nahi genukeen Kulturaren Europako Zentroaren helburuak eta programa zehazten diren.

Izan ere, batzorde iraunkor horretako edo Kulturaren Europako Zentro honetako kideak ahaleginduko lirateke gizateriaren bizitza bera mehatxatzen duen krisiaren arrazoiak zehazten. Gure ikuspuntuak zabaltzea gustatuko litzaidake, krisi honek ez baitio soilik Europako kontinenteari eragiten, mundu osoari baizik.

Laburbilduz, jaun-andreok, zera esan nahi nizuke: Europak, etorkizun hurbi-lean, termino praktikoetan, bete al dezake gaur egun munduaren salbatzaile-lana? Ez nago ziur. Baina nik honako hau erantsiko nuke: Europa al da gizateria erasotzen duen gaixotasun hilgarria diagnostikatzeko gaitasunik handiena duena? Nik baietz uste dut. Berak izan behar ote du munduaren eredu orain eta etorkizunean? Ziur nago hala izango dela. Jaun-andreok, erabat sinetsita nago, borondate oneko federalistak garen guziok etorkizuneko zeregin goren horretara deituak izan garela.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Trueta jaunak du hitza. Espainiako probintzia europarreko Kataluniako departamentutik dator eta Oxforden bizi da.

Trueta dk.:

Presidente jauna, behatzaile gisa hitz egin nahiko nuke. Espainiatik nator, baina ez dut espainiar gisa hitz egingo, kirurgialari gisa baizik. Denbora asko daramat gerrako zaurituak tratatzen, eta hainbat liburu argitaratu ditut gai horri buruz, eta askotan galdetu izan diot neure buruari: Zerk hiltzen ditu gizakiak? Jaurtigaiek? Lehergailuek? Ez, gizakion ergelkeriak.

Hona etortzean nuen asmoa honako hau zen: bakearen arloan ditugun gaixotasunak nola tratatu behar genituen ikustea, gure gaixotasun naturalak nola tratatu behar genituen ikustea, baina beldur naiz, orain arte bezala jarraituz gero, berandu iritsiko garela. Beldur naiz gauza bat ahaztu dugula: gizakiak hiltzen dituen gure izpiritua mugak dira. Zerbait egitera etorri gara hona, baina itzuli aurretik egiten dugun gauza bakarra lauzpabost laguneko batzorde bat sortzea bada, bizpahiru urteren buruan zer aukera dugun esan diezaguten, orduan —zientzialari gisa esan diezazuket—, kontzentrazio-esparruetan ikusiko dugu berriro elkar.

Presidente jn.:

King jaunak du hitza.

King jn.:

Gaur goizean hainbat hizlarik adierazi dute Europaren Batasuna jendeak norabide bakarrean begiratuta lor daitekeela. Kristau gisa, ados nago. Ados ez banengo, ez nintzateke kristaua izango, baina badakit munduan bizi naizela, Europan bizi naizela, eta leku horietan badirela iritzi horiekin bat ez datozen beste gizon batzuk —gizon onak, borondate oneko gizonak—. Orain sortzen den galdera honako hau da: Haiekin lan egin al dezaket? Haiekin bizi eta haiekin batera aritu al naiteke berreraikitze lanetan? Baietz esango nuke. Eta haiek nirekin? Baietz esango nuke. Hala ez bada, Europako Biltzarrak porrot egin du eta porrot egin behar du. Beraz, zein oinarriren bidez izan daiteke posible halako lankidetza bat egotea ikuspuntu kultural hain desberdinak dituzten pertsona taldeen artean? Von Schenck doktoreak esan bezala, uste dut giza izaeraren ezagutza sakon, funtsezko eta sakon batean oinarrituta baino ezingo da izan: gizakia zer den, zertarako balio duen, zer izan beharko litzatekeen eta zer izan daitekeen jakin behar dugu. Ez dakigu oraindik. Von Schenck doktoreak adierazi zuen bezala, erabateko ziurtasuna duen ezagutza zientifiko ugari

metatu dugu, baina gizona, gizarte-entitate indibidual gisa, oraindik ustiatu ez dugun arlo zabal bat da. Beraz, premiazkoa da Europako agentziaren bat abian jartzeara arazo horiek aztertzeke. Lan horri berehala ekiten ez badiogu, arrisku handian egongo gara.

Bada bilera honetan planteatu nahiko nukeen eta oraindik aipatu ez den beste gai bat. Europan, gizonaren izaerari eta arazoei buruzko antzeko lauzpabost ikerketa-zentro edo mugimendu daude. Akats bat litzateke sor dezakegun zentro batek jarduera horiek suntsitzea. Horrenbestez, Europako zentro bat sortu aurretik abian dauden jardueren zerrenda zehatza egin beharko genuke.

Amaitzeko, ebazpen-proposamenaren ingelesezko bertsioaren 39. lerroari buruz zerbait esan nahi dut. Honela dio:

«pedagogiaren, psikologiaren eta zuzenbidearen arloetan bereziki».

Psikologo gisa, ohartarazi nahi dizuet nire herrialdean psikologia hitzak ez duela filosofia barne hartzen, eta tamalgarria litzateke «filosofia» hitza ildo horretatik kanpo geratzea.

Binot jn. (Frantzia):

Presidente jauna, jaun-andreok. Hausnarketa eta gogoeta egun honen amaieran, goi-mailako hainbeste hizlariri entzun ondoren, zuen aurrean hitz egiteak nola baiteko lotsa eta apaltasuna eragiten didala aitortu behar dizuet; izan ere, larritasun moduko bat partekatu behar dut zuekin, nirea ez dena, zalantzarik gabe, baina guztio partekatu behar duguna.

Kulturaren Europako Zentro hori eraiki ala ez galdetzen ari gatzazkio geure buruari. Era berean, aurrez batzorde bat bilduko dugun ala ez galdetzen diogu geure buruari, eta zentzu horretan kulturaren arazo guztia planteatu eta une batez, kulturaren definizio baterako bidea hartzen dugu.

Hemen esku hartu duten aditu handiei zor zaien begirune osoz, bi arriskuren berri ematea gustatuko litzaidake:

Lehena, gure alderdien eta, gure presidente jaunak erabilitako adierazpena berreskuratuz, probintzia bakoitzaren zailtasunak, eskakizunak edo aginduak Europa mailan proiektatzea litzateke.

Eta hemen, gure kultura europarra kristautasunak gidatuko duen ala haren ikurretatik kanpo geratuko den galdetzen dugunean, berriro ere, errespetu amaigabeaz, esan behar dizuet zurrin baino askoz ere anbiziotsuago izan nahi dugula, eta kultura hasieratik ikur baten edo bestearen artean aukeratzeraren kondanatuta ez egotea nahi dugula!

«Demokrazia» hitzaren definizio bat eman beharko banu, agian esango nuke denbora luzez huts egiteko eskubidea dela, gero, azkenean aukeratzeko; eta bestetik, kultura definitu beharko banu, esango nuke denbora luzez esploratzeko eskubidea del; azken epaia eman aurretik infinituki aberasteko eskubidea, nahiz eta bizitzak azken epai hori ematen ez utzi.

Gogoeta gutxi horiek plazaratu ondoren —eta barkamena eskatzen dut berriro desegokiak izan badira—, esan nahi nuke nire herrialdean, gaur egungo terminologian, herri-masak deitzen diegun horiekin harreman sarria eta zuzena duen norbait naizen aldetik, gurea bezalako eztabaida batek, akademizismo zurrun batek gehiegi markatutako eztabaida honek, hozteko arriskua izango lukeela eta masa horietan jada sortzen ari den gogo benetan bero bat adoregabetzeko arriskua. Izan ere, hitz egiten diegun masa horiek ez lukete ulertuko europar ideia aurretiazko konplexu eta eskakizunez kargatzea; masa horiek, kontrakoa nahi dutenean, itxaroteko eta bizi-tzeko arrazoi berri bat eskuratzea alegia.

Kulturaren Europako Zentroari dagokionez, esaten zaigunean, mendeetan oinordetzan jaso duten herentzia tradizionalista horren zaindari diren gure herrialdeetako unibertsitateak ideia horren aurka altxatuko liratekeela, nik neuk esaten dizuet, unibertsitateek horri buruz zer pentsa dezaketen ez galdetzeko, eta zuzenean unibertsitarioengana jotzeko, kultura beren bizitzako oinarri duten eta kulturagatik bizi diren horiei galdetzeko.

Pertsona horiek, irakasle zein ikasle izan, Kulturaren Europako Zentroa sortzen lagunduko dizuete. Izan ere, itxaropena zabaldu eta norbere herriarena baino zabalagoa den proiektu bat abiarazteko arrazoi berri bat sentituko dute; gaur goizean guztiok astindu gaituzten eskakizun eta agindu horietatik haratago, askoz eskuzabalagoa eta unibertsalagoa den zerbait proiektatuko dute.

Mende hasierako europar batek, Jaurès jaunak, esaten zuen gizateria bere indarra eta kementa erakusteko gerrara bultzatzea hura kondenatzea dela. Bada, guk, pentsamendu eskuzabal eta betiere baliozko horren oinordeko garenok, azalera mugatua duela pentsatu arren, Europako komunitate honetako kide garenok, Brugmans irakasleak atzo aurkeztutako ideia geure egin nahi badugu, Mozart, Péguy eta Shakespeare batu, eta gure herrialde guztietako gizon-emakumeen itxaropenei huts egin nahi ez badiegu —herritar apalak izan edota kultura hori dagoeneko bereganatu eta aberatsenei transmititu nahi dietenak izan—; bada egin dezagun kulturaren zentro hori, egin dezagun azkar, babes dezagun erakunde guztietan, herrikide dudak Bourgin jaunaren iradokizunekin bat etorritik, ideia horiek maite eta zaintzen dituzten guztiak laguntzera etor daitezten. Dei iezaiezue Europako unibertsitario guztiak. Horien bitartez, irakasleen eta ikasleen bidez eraikiko duzue, hainbeste kezkatzen zaituzten Europa hori; hura gabe ez baitago guretzat bakerako itxaropenik.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Honekin amaitzen da hizlarien zerrenda. Orain txostengile nagusiari emango diot hitza eta, ondoren, zuen baimenarekin, eztabaida laburbilduko dut.

De Rougemont jn.:

Jaunok, hiru iruzkin labur baino ez ditut egingo Kulturaren Europako Zentroari buruz.

Europa espiritualki eta kulturalki mugatzea ezinezkoa dela esan da hemen zentroa egiteko proiektuaren aurka. Esan da, adibidez, Roosevelt jauna europarra zela, eta Hitler jauna ere bai.

Eta ebazpen batek egindako ohar horietatik zer ondorio praktiko jaso ditzakeen galdetzen dizuet. Ebazpen batean, Roosevelt jaunaren moduko europarrak Hitler motako europar guztien aurka batu nahi ditugula idaztea nahi duzue? Hori barre-garria litzateke! Erabat alferrikakoa litzatekeela deritzot. Denok dakigu zergatik gauden hemen.

Bigarrenik, arrazoiz defendatu dugu europar unibertsaltasuna, edo unibertsaltasuna bere horretan. Esan da ez dela Europako kulturaren arazoa, kultur arazoa baizik, bere horretan.

Erantzun gisa, adierazi nahi dizuet, aurrean duzuen ebazpenak Kulturaren Europako Zentro bat sortzeari buruz hitz egiten duela, eta inola ere ez Europako kulturaren zentroaz. Baina uste dut bereizketa hori ez dela akademikoa.

Horrez gain azpimarratu da gure lanen jarraipena gobernuen ekintzarekin eta bereziki UNESCOrekin lotu behar dela ere. Zeregin honetan, jaunak, alferrikakoak gara. Gobernuak ez dute gure zerbitzu errespetagarririk behar.

Zergatik gaude hemen? Spaak jaunak iritzi publikoari eskatzen ziona egiteko gaude hemen, gobernuak «astintzeko»; eta ez behar ez dituzten zerbitzuak eskaintzeko.

Are gehiago, gobernuak pertsonen autonomiaren gainean duten nagusitasun gero eta handiagoaren aurka borrokatzeko gaude hemen. Giza eskubideak defendatzeko gaude hemen, neurri handi batean, estatuek gero eta nagusitasun handiagoa baitute eta horrek kulturari ere eragiten baitio.

Azkenik, esan da kulturaren zentro bat sortzea gainerako Batzordeek hartuko dituzten erabakiei aurrea hartzea litzatekeela, eta errespetuz itxaron behar dugula ere.

Bada, jaunak, hemen aurrea hartzen ez badugu, erabat alferrikakoak gara. Lantzen ari garen printzipio handien ezarpenean, kulturak nolabaiteko lehentasunik es-

katzen ez badu, ez da ezer, ez da sabaiko apaingarri bat baino eta horrek giza eskubideen auzirako ere balio du.

Aldarrikapen hori egiten ez badugu, ekimena hartzen ez badugu, batzorde batzuk osatu eta zain geratzen bagara; kulturari traizio egiten ari gara, Biltzarraren ahalegin guztiei traizio egiten ari gara, herriek, gurek eta ekialdekoek bertan jarri duten itxaropenari traizio egiten ari gara, eta gazteriaren itxaropen guztiei ere traizio egiten ari gara!

Presidente jn.:

Ebazpen-proposamenari egindako hainbat zuzenketa aurkeztu dira. Gauzak errazte aldera, bi zuzenketa mota bereiz ditzakegu: batetik, aurkeztu zaizuen testua hobetzeko zuzenketak eta, bestetik, batzorde iraunkor bat edo Kulturaren Europako Zentro bat sortzeko buruzkoak. Esan bezala, bi zuzenketa mota horiek oinarri desberdina dute. Lehenengoari dagokionez, uste dut zuzenketa formal hutsak direnak eztabaidarik gabe bideratu beharko lirakekeela idazketa batzordera.

Bigarren zuzenketa motak, ordea, sakoneko aldaketak proposatzen ditu eta ezin ditut berridazketara bideratu Kultura Batzordeak, aurretik, erabaki bat hartu gabe.

Akordio batera iristea iradokitzen dut, honako ildo hauen inguruan: lehenik eta behin, ez dugu hemen eta orain, ez Batzorde honetan, ez Biltzarrean, Europako erakunderik sortu nahi; aitzitik, Europa batu bat izango badugu, premiazkoa da Kulturaren Europako Zentroa lehenbailehen sortzea.

Bigarrenik, orain batzorde iraunkor bat sortzeko asmoa dugula, arazo horiek aztertzeko lanarekin jarrai dezan, eta, bestalde, Europaren batasunaren idealaren aldeko propaganda egiteko asmoa dugula. Eta uste dut Kenneth Lindsay jaunak, Paul Bret jaunak eta Von Schenck doktoreak osatutako idazketa batzordeak lan hori egiteko konfiantza ematea merezi duela; eta txostengileak ere, noski.

Jaunok, 12 zuzenketa ditut aurrean. Zuen esanetara nago erabat: zuzenketa eta kontrako zuzenketa guztiak aztertzea nahi baduzue, lanak ordenan egin ditzakegu, baina ideiak desordenan izango ditugu, eta seguru asko zaharren egoitza batean amaituko dugu!

Bestalde, gogoratuko duzue jada esan duguna: ez gara gure gobernuen ordezkari ahalguztidunak. Geure buruaren ordezkari baino ez gara, eta kasu honetan, ondorioetara iristea egingarria da.

Beraz, gure idazketa batzordean konfiantza izateko proposatzen dizuet; ez dago hark ordubeteen edo ordu eta erdian, zuzenketa guztiak kontuan hartuta testu berri-kusi bat aurkezterik, ezin baita dena kontuan hartu. Are gehiago, elkarren artean bateraezinak diren zuzenketak izanik.

Zuzenketa horiek guztiak bereizi egin behar dira. Badira testuaren zuzenketak direnak, Batzordeari aurkeztutako testua hobetzen dutenak. Uste dut horiek guztiak gure idazketa batzordera pasatzeko moduan gaudela, eta arreta handiz berrikusitako testu bat aurkezteko itzaropena izan dezakegula.

Baina badira beste zuzenketa batzuk ere, sakoneko zuzenketak direnak. Argitu behar dugu, Kultura Zentroa eredu izango duten Europako erakunde handiak egongo diren, edo besterik gabe, gaiaren jarraipena egiteko batzorde bat izango dugun.

Zentzu horretan, gaur arratsaldean egin dizuedan proposamenaren araberrako erabakia berehala hartzea posible ote den galdetzen dizuet: guk ez dugu Europako erakunderik sortuko —ez daukagu ez boteririk, ez horretarako baliabiderik ere—, baina testuan adieraz dezakegu, hemendik aurrera, gure ustez, Europako batasun intelektualak eta bertako kultura-batasunak, bere adierazpena horrelako zentro batean aurkitu behar duela egun batean, eta sortuko dugun jarraipen batzordearen zeregina, hasiera batean, beste erakunde horiek aztertzea izango dela, ulertuz batzorde horren bigarren helburua europar batasunaren ideiarekin berehalako propaganda kementsua egitea izango dela, hori gabe ez baita Europarik egingo.

Proposamen hori formalki egin aurretik, idazketa batzordeko kide gisa txostengileaz gain, Kenneth Lindsay, P. Bret, Von Schenck doktorea, Maxwell Fyfe jauna... onartzeko eskatzen dizuet. Uste dut ondo orekatutako batzordea izango litzatekeela.

Binot jn.:

Nik Claire Saunier andrea ere sartzeko iradoki nahi dut, emakumeen ordezkari gisa, hala esatea onartzen badidazue.

Presidente jn.:

Bai, noski. Ordezkari bikaina izango da eta oso zuzenketa garrantzitsua aurkeztu digu.

Jarraian lan-batzorderako funtsezkoa den nire proposamena formalki onartzeko eskatu nahi nizuke.

Ba al dago eragozpenik?

(Proposamena onetsi egin da)

Gogorarazten dizuet, gure izenean etorri garelako jakinik, izenezko bozketa egiteak ez duela zentzu handirik.

Gilson jn.:

Esan berri duzuna onetsiko bagenu, onespén horrek Morgan jaunaren zuzenketa atzera bota dugula esan nahi duen jakin nahi nuke, artíkulu bat beste batekin ordezttea proposatu duenean.

Presidente jn.:

Nire proposamena onesten baduzue, beste bide bat hartu beharko dugu; izan ere, Morgan jaunaren zuzenketak erabat ezabatzen zuen kulturaren zentroa, eta hemen, berriz, aukera gisa ikusten da izendatuko dugun azterketa batzordeak aztertu behar duen kulturaren zentro hori.

Arazo hori konpontzeko modu erraz bat zuzenketa hori idatzi duena idazketa batzordeko kide izatea izango litzateke. Horrela, bere zuzenketarekin gertatzen dena gainbegiratu ahal izango nuke.

Kenneth Lindsay jn.:

Ezin al dugu irtenbide bat aurkitu honela idatzita?

«Europako Biltzarrak proposatzen du batzorde iraunkor bat lehenbailehen ezartzea, Europaren batasuna sustatzeko egoitza gisa jardungo duen Kulturaren Europako Zentro baten izaera eta eraketa aztertzeko».

Morgan jn.:

Guztiz ados nago idazkera horrekin.

Gilson jn.:

Charles Morgan jauna ados badago, ez daukat beste esatekorik.

Presidente jn.:

Beraz, Lindsay jaunaren mozioa onetsitzat jotzen dut. Oinarri horren gainean, guztia idazketa batzordera pasatzeko aukera ematen digu horrek.

Orain, ordutegiari dagokionez, Auzitegiari eta giza eskubideei buruzko eztabaida hastea espero nuen...

Kenneth Lindsay jn.:

Uste dut «ezartzea» dioen zatiaren ondoren «besteak beste» jarrita guztiok ados egongo garela.

Presidente jn.:

Uste dut Batzordea ados egongo dela «besteak beste» gehitzearekin... «aztertuko genuke, besteak beste»... eta bereziki...

Beraz, jaunak, bilera etetea proposatzen dut.

Berriz hasten garenean, Auzitegi Gorena eta giza eskubideen auzia aztertuko ditugu. Uste dut gai horren azterketa amaitzen dugunerako, idazketa batzordea tesuak aurkezteko prest egongo dela.

(Proposamenak onarpen orokorra jaso du)

Jaunak, saioa eten egingo da.

(Saioa 18:30ean eten da)

* * *

(Saioa 19:25ean hasi da berrir)

Presidente jn.:

Jaunok, utz iezadazue gaur arratsaldeko gai-zerrenda pixka bat aldatzen.

Hemen dugun lankide greziarretako batek giza eskubideen arazoarekin zerikusi zuzenik ez duen mozio bat aurkeztu nahi du, nahiz eta gaiarekin lotuta egon. Entzun egingo diogu eta mozio horren eztabaida giza eskubideei buruz izango dugun eztabaida amaitu arte atzeratuko dugu, horri buruz hausnartzeko denbora izan dezazuen.

Rosakis jaunak du hitza.

Rosakis jn. (Grezia):

Presidente jauna, jaun-andreok, Greziako parlamentuak Biltzarrean, eta zehazkiago Kultura Batzordean, duen ordezkaritzak bere erabateko atsegina eta asebetetzea adierazi nahi du Europako herri ezberdinen harreman espiritual eta moralei eragiten dieten gaiak seriotasunez aztertzen ari garelako bertan.

Erabat ados gaude aurkeztu zaigun Kultura Batzordearen txostenarekin, eta gure herrian ahal dugun guztia egingo dugu bere oinarri moral eta espiritualak ahalik eta zabalen heda daitezen, eta indartsuak eta iraunkorrak izan daitezen.

Hemengo eztabaidek azken gerrak hauspotutako gogo eta grinen baretzea erakusten dute, Europako herri guztientzat zorionez amaitu den gerra, gure zorigaiztoko herriarentzat izan ezik, sutan eta odoletan baitago.

Tamalez! Bai, Greziak ausardiaz borrokatzen dihardu bere independentzia, bere askatasuna, bere pentsamoldea eta bere tradizioen eta antzinako zibilizazioaren araberako jokamoldea defendatzeko. Borrokan jarraitzen du, eta hemengo inork ezin du susmatu azken bi urteetan bizi duen drama beldurgarria!

Biltzarra, eta zehazkiago, bertako Kultura Batzordea kristautasun-espirituz beteta dago eta indar gordinaren gainetik jartzen ditu legea eta bertutea. Eta arrazoi osoz gainera, gure zibilizazio moderno eta garaikidearen zatirik handiena erlijio kristauan oinarritzen baita. Gizarte kristauean, haurrak etengabe eta zorrotz zaintzen dira. Gaurko haurrek osatuko dute biharko gizartea eta gure batasun europarra.

Horregatik, ama zareten edo izango zareten guztioi, aita zareten edo izango zareten guztioi, eta azken batean, haurtzaroa maite eta babesten duzuen guztioi, haurtzaroa babesteko zuen ahotsa altxatzeko deia egiten dizuet.

Zoritxarrez milaka haur erauzi dituzte beren amen besoetatik, Greziako mugatik urrun erbesteratuak izateko! Egunero haur maitagarriak osatutako ilara tristeak ikusten ditugu heriotza seguru baterako bidean; beti ez da noski heriotza fisikoa, baina bai heriotza morala eta psikologikoa. Bizirik dirautenen arima samurrak Grezia aberriarekiko eta Europarekiko gorrotoz betetzen dira. Hemen maite dugun eta estimatzen dugun guztia gorrotatzen irakasten zaie.

Gure zibilizazio kristauak eta gure familia-tradizioek onartuko ote dute krimen izugarri horrek aurrera egitea? Ausardiarik gabe, sorgor eta axolagabe geratuko ote gara gaur egun Grezian haurren aurka egiten ari den guztiaren aurrean? Ez. Mila aldiz ez!

Europako Biltzar osoak, eta bereziki Kultura Batzordeak, genozidio gisa kondenatu behar du krimen hori.

Eta hori ere ez da nahikoa. Zuen giza kontzientziari eta arima kristauari dei egiten diegu, zuen herrialdeetan akabatzen ari diren haur greziarren oihu etsituen bozeramaile izateko zama zuengan har dezazuen eskatuz. Mugiarazi itzazue zuen herrialdeetako iritzi publikoa, zuen prentsa eta zuen gobernuak, krimen hau amai dadin, eta Grezia iparraldeko herrialdeetan bizirik dirauten haur greziar gaitxoak lehenbailehen aberrira daitezen, haien heriotza moralagatik damutu baino lehen.

Horixe da areto honetan, gizatasunaren, espiritu kristauaren eta Europa batuaren izenean, egin dezakezen lanik onenetakoa!

Presidente jauna, jaun-andreok, krimen horiek guztiak geldiarazteko dugun ezintasuna ikusita, Grezian gure seme-alabengatik sentitzen dugun larritasuna sentitzen ote duzuen galdetzen diot nire buruari. Hala bada, eman zuen babes batzaurrean aurkezteko ohorea dudan eta honela idatzi dudan mozio honi:

«Batzordeak, atzerriko herrialdeetara eramandako milaka haur greziarren bahiketa-krimen beldurgarriaren berri izan ondoren, gogor gaitzesten du genozidio-krimen hori, eta, etorkizunean Europako haurrak izugarrikeria horren errepikapenetik babesteko, haurrak zaintzeko Europako erakunde bat sortzeko zeregina izango du».

Presidente jn.:

Jaunak, entzun duzue mozio honi buruz hasieran egin dudana proposamena. Kopia batzuk banatuko zaizkizue, gogoeta egin ahal izan dezazuen.

Orain, giza eskubideei eta auzitegiari buruzko eztabaidara joko dugu; eta eztabaida horren eta ebazpenaren azken testuari buruzko eztabaidaren hasieraren artean, mozioari buruzko erabakia hartu behar duzuela gogoraraziko dizuet.

Eskubideak babesteari eta Auzitegi Gorena sortzeko buruzko txostenaren azterketari dagokionez, Alexandre Marc jaunak du hitza.

Marc jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, gaizki-ulertu bat argitzea helburu duen ohar pertsonal batekin hasi nahi nuke.

Arestian, gaizki ulertutako esaldi batek giza eskubideei buruz eztabaidatzearen aurka zegoela iradoki dudala pentsarazi dio denok hain estimu handitan dugun gure presidenteari. Salvador de Madariaga ezagutzen dugunontzat —eta asko gara azken urteetan haren liburuak irakurri ditugunak— ideia hori pentsaezina da.

(Txaloak)

Hori argituta, esan beharrik ez dago, zoritxarreko zirkunstantzia jakin batzuen-gatik —eta ez diot errua inori leporatzen—, ondorengo eztabaida eta bertan lan egin duten pertsonen izenean aurkeztu behar dizuedan txostena, murriztuta geratu dela.

Hasiera batean, egun oso bat eskaini nahi genion funtsezkoa iruditzen zaigun arazo honi. Orain, ordubete baino ez dugu! Denbora horretan, ezinezkoa egiten zait, zoritxarrez —eta gehigarriak kontuan hartu gabe—, ia 30 orrialde dituen txosten bat, hau da, eskubideen gutun-proiektu bat laburtzea.

Beraz, barka iezadazue, beharrak aginduta, baieztapen zorrotzak egitea. Baina baieztapen irmo horiek sutan dudana burmuinaren sakonetik ez datozela kontuan hartzeko eskatzen dizuet; aitzitik, zuzenbidean aditu direnen lanean oinarritzen dira, Nazio Batuetako Giza Eskubideen Batzordearen lanean; eta ohartuko zinetenez, ezinezkoa zait nire erreferentzia guztiak aipatzea.

Iraultzaileak irudituko zaizkizuen ideiak azaltzen baditut ere, ideia horiek alde aurreko azterketetan eta seriotasunez egin den ikerketa batean oinarritzen dira.

Hasteko ideia bat hartuko dut, hitzaurreko puntu bat, non modu zakarrean baieztatzen den Europak jasaten dituen mehatxuak... atzoko edota gaurko erregimen totalitarioak... ez direla kasualitatetik sortu, demokraziaren beraren barneko gabezia batetik baizik.

Hor funtsezko bi kontraesan daude, besteak beste. Lehen kontraesana gure begien aurrean ikusi ditugun demokrazietan, zuzenbidea eta gehiengoaren nagusitasuna bata bestearen aurka, edo bata bestearen gainean jartzea da.

Badirudi, bi nozio horiek nahastu egin direla. Eta izendatuko ez ditudan herrialde batzuetako baldintza jakin batzuetan, kontraesankorrak bihurtzeko arriskua dutela ikusi dugu.

Bigarren kontraesana demokraziak —edo demokraziak— gizabanakoaren eta herritarraren eskubideei buruz hitz egiteko duten ohituratik dator. Gizabanakoa izaki unibertsala da. Herritarra herrialde batekoa da. Beraz, adierazpen horrek, aurrekoaren moduan, barne kontraesan bat ezkutitzen du. Gizabanakoaren eskubideak eta herritarraren eskubideak ez datoz nahitaez bat.

Horregatik, gutako batzuk uste dugu demokraziak bere burua salbatzeko, estatu nagusi komun bat baino, defentsa juridiko, espiritual eta moral komun berri bat behar duela, demokraziaren beraren ikuskera berri bat.

Demokraziak berritu egin behar du, hil nahi ez badu. Bestela, gure armadak elkarrekin antolatzen baditugu ere, kondenatuta jarraituko dugu, izan ere historikoki badakigu erregimenek egokitzen direnean bakarrik irauten dutela.

Gutako batzuk uste dugu zuzenbidea jarri behar dela demokraziaren eraldaketa horren oinarrian; eta demokrazia gaztetu eta berritzeko zuzenbidearen garaipena, zuzenbidearen legea, ezinbestekoa dela. Horregatik uste dugu hori dela gainerakoak ordeztzen dituen arazoa, batzorde batetik bestera baztertu beharrean, erdigunean jarri beharrekoa, ia arazo bakarra dela esango nuke, giza eskubideek esparru guztiak hartzen dituztelako, politikoak, ekonomikoak, juridikoak zein espiritualak! (Hezkuntzan duen aplikazioa, adibidez).

Giza eskubideak dira gure ahaleginen ardatza. Ez da bigarren mailako zerbait, ez da burutazio berantiarra, egin nahi dugun guztiaren oinarria eta gakoa baizik. Ekonomia Batzordeak jarrera bat edo bestea baieztatzen badu, gure zuzenbidearen kontzeptzio jakin batean oinarrituko da, bertako legeak balia ditzake. Ez dago beste biderik. Zuzenbidearen eta arbitrariotasunaren artean aukeratu behar dugu.

Eskubideen adierazpenei dagokienez, ordea, asko ezagutzen ditugu. Gaur egun 52 inguru daude onartuta hainbat herrialdetan. Zoritxarrez, badakigu adierazpen

horiek sarritan hitzezkoak baino ez direla, eta haiek existitzeak ez diela gobernu bartzuei legearekin zerikusirik ez duten politikak aplikatzea eragozten!

Horrek esan nahi du, eskubideen adierazpen horiek —eta oso puntu garrantzitsua da hau— ez direla lotesleak. Lotesleak ez diren aitzakian, saihestu egin behar al ditugu adierazpen guztiak? Nik ezetz uste dut. Gure ideiak adierazteko hitza eman zaigu, eta, beraz, defendatu behar ditugun eskubideen ildo nagusiak zehaztu behar ditugu.

Eta egindako lanetik abiatu behar dugula uste dut. NBEko Giza Eskubideen Batzordearen proiektuetan eta lanetan oinarritu naiz, ustez banatu zaizuen testua idazteko: 33 paragrafotan banatutako adierazpen-proiektu bat da. Ez gai honetan lan egiteko prest egon direnek, ez nik, ez dugu NBEren adierazpena bere horretan hartu. Puntu batzuetan aldatu egin behar dela pentsatu dugu, baina ahalik eta gutxien aldatu dugu oinen azpian oinarri sendo bat izateko!

Hala ere, NBE baino urrunago joan garen puntu bat nabarmendu nahi nizuke. Ikus dezakezuenetz, giza eskubideen adierazpena barik, «Eskubideen adierazpena» titulua eman diogun testu honetan, komunitateen eskubideei buruzko aipamen bat txertatu dugu.

Zergatik eskubideen adierazpena eta ez giza eskubideen adierazpena? Izan ere, gutako batzuk uste dugu keinu, borondate eta ahots berarekin berretsi behar ditugula, gizabanakoaren eskubideak eta komunitateen eskubideak. Eta zuen arreta erakarri nahi dut puntu honetan; izan ere, laburtutako txosten batean, oharkabean pasatzeko arriskua egon liteke.

Adierazpen-proiektu honen benetako originaltasun bakarra, aipatu dudan moduan, komunitateen edo kolektibitateen eskubideak sartzean datza?

Zergatik «kolektibitateak»? Termino orokorra da. Ez dugu zehaztu nahi izan. Von Schenck jaunak gaur goizean adierazi duen bezala, Europaren oinarria, guretzat, autonomiaren printzipioa dela ulertzen dugu horrekin.

(Txaloak)

Zenbait terminoren pean oinarri horretatik urruntzea onartzen badugu, totalismoa Troiako zaldi baten gisa barneratuko da, eta dagoeneko sartu da gurean. Gure mugak defendatuko ditugu, baina gure mugen barruan, estatismo inbaditzaileak eta burokrazia zentralizatuak triskantzak egiten jarraituko dute, eta defendatu nahi dugun eraikuntzaren izateko bi arrazoiak funtsik gabe utziko ditu.

Hori esanda, ez dut nire adierazpen-proiektua irakurri eta azaltzeko astirik. Zuen esku utziko dut zeuen kabuz irakur dezazuen, gaia interesatzen bazaizue noski eta hala espero dut.

Baina, lehen esan dudan bezala, adierazpen bat ez da nahikoa. Denok dakizue-nez, adierazpen bat ez da juridikoki loteslea. Beraz, adierazpen hori Europar batasun edo federazio bateko estatu kide guztiek sinatutako hitzarmen baten bidez babestea proposatzen dugu, behin sinatu ondoren, juridikoki loteslea izan dadin.

Puntu honen beharra hain da argia, non ez naizen horretan tematuko. Baina, minutu batzuk eskaini nahi dizkiot beste puntu bat argitzeari. Batzuk uste dugu giza eskubideen bermerik onena ez dagoela lege idatzietan edo eskakizun apal bihurtzen diren aldarrikapenezko eskubideetan; gizartearen egituretan baizik. Horregatik planteatzen dugu gizon europarren eskubideen babesa, edota giza eskubideen babesa, orokorrean, Gilson irakasleak goizean esan digun bezala, gure pentsaera uni-bertsalista baita. Eta eskubideen babes hori gizarteko egitura moral, politiko, sozial eta ekonomikoen eraldaketan oinarritu behar da, hori baita arazoaren koska eta er-digunea. Gainerako guztiak eraikina osatu eta koroa dezake, baina eraikina bera egi-ten ez bada, teiltua erori egingo da azkenean....., irudi inkoherente hau erabil ba-nezake.

Arretaz aztertu dugu —eta gure txostenean aipatzen dut — gai horietako zenbat dauden bata besteari lotuta, San Frantziskoko zein Genevako eztabaidetan, ezinezkoa zen giza eskubideak egitura ekonomiko eta sozialetatik bereiztea, erakunde ofizial ho-rietan ere lotuta zeuden, nahiz eta horiek ez duten hemen etengabe agertu dugun au-sardiarik behar izan. Gai hori askotan planteatu izan da eztabaidetan. Eta sinets ie-zadazue, alderdi batek baino gehiagok ikusi du egitura berrien bidez, eskubideen eta segurtasun ekonomikoen eta sozialen maila bermatzeko beharra, giza eskubideak asmo ederrak ez ezik, erakundeetan islatutako diren errealitatea ere izan daitezten.

Horregatik, gizartearen egiturak eraldatzeko ideia horretan arreta jartzeko eska-tzen dizuet biziki, hori baita giza eskubideen bermerik onena, eta autonomiari dago-kionez, egitura horiek izan behar duten formularen adierazpenik onena.

Behin puntu horiek argitu ondoren, ikusten duzuen moduan, oso azkar helduko diot Auzitegi Gorenaren gaiari. Badakigu nazioz gaindiko komunitateak ez duela orain arte bere eskubideak baliatzeko organorik ez baliabide materialik izan. Legela-riek eta baita politikariek ere gogotsu hitz egin dute azken urte hauetan, nazioarteko komunitate bati buruz. Baina komunitate horrek ez du armarik. Komunitate pla-toniko bat dela esango nuke. Horregatik uste dugu Auzitegi Gorenaren gisako era-kunde bat funtsezkoa dela lehen aipatu dudan eraikuntza osatzeko.

Ohartarazi nahi nizuke, erakundeak aipatzen ditugun unetik aurrera, erakunde horiek zer esparrutan jardun behar duten jakin behar dugula.

Ez larritu, ez dut zuen aurrean Europako konstituzio proiekturik aurkezteko as-morik eta; baina esan behar dizuet, zintzotasun intelektualagatik besterik ez bada ere, zein den proposatzen dizuedan proiektuaren ikuspegia.

Bada, argi eta garbi esan diezazueket ikuspegi federalista bat duela. Gure ustetan, nazioarteko giza eskubideen defentsa ezinezkoa da, esparru federalista batean ez bada.

(Txaloak)

Ondorioz, esparru federalista horretan kokatu behar dira jarraian datozen ohar guztiak eta barkamena eskatzen dizuet batzuk sinpleak iruditzen bazaizkizue, baina ez dut xehetasunetan sartzeko astirik.

Itzal handiko legelariak, Kelsen irakasleak adibidez, bat aipatzearren, ikusi dute Auzitegi Gorenaren auzia Estatu zentralizatu batean, Estatu federal batean edo, nik nahiago dudan esamoldea erabiliz, Federazio batean eztabaidatzean ezin daitekeela inpugnatu. «Federazioa» diogunean, antagonismo nazionalen gainetik dagoen eta berdintasunean epaitzen duen organo baten existentzia aitortzen dugu; izan ere, organo hori existituko ez balitz, ezerk ez gintuzke babestuko zentralizazio izugarri baten aurka, zeinak, gaur egungo estatu-nazio bideraezinak ezabatu eta guztien gainetik legokeen Moloch estatu baten tirania inposatuko ligukeen.

Horregatik, ikuspegi federalista honetan, Auzitegi Gorena ez da desira hutsa, erabateko beharra baizik.

Zein da Auzitegi Gorenaren jurisdikzioa? Gure ustez, eskumen oso zabalak izan behar ditu, bi motako arazoei erantzun behar baitie:

Lehen. Esparru federal batean, Auzitegi Goren bat badago, horrek esan nahi du konstituzio federal bat, Europako konstituzio bat dagoela. Beraz, konstituzio horren printzipioak babesteaz arduratuko den organo bat beharko da, batetik, botere zentralak tokiko edo nazioako eskumenak inbaditzea, eta bestetik, botere nazionalek Federazioaren konstituzio-eskubideak inbaditzea eragozteko.

Ondorioz, Konstituzioaren berrikuspena da Auzitegi Gorenerako proposatzen dugun lehen eta garrantzi handiko eskumena.

Bigarren eskumenak zuzenean eragiten dio gure gaiari eta, asmatuko zenutenez, giza eskubideen babes bera da. Argi dago hori dela gure ahaleginen xedea, eta, beraz, ez naiz puntu honetan geldituko. Eskumen hori nahiko luze garatu da aurkeztu zaizue txostenean, eta esan gabe doa, erakunde berri horren ardatza dela.

Zerk arduratu behar gaitu, proposamen hau onartzen badugu? Begi-bistakoa da horrela sortutako nazioz gaindiko auzitegiaren independentzia bermatzea dela asmoa. Auzitegi horrek presio politikoak jasateko arriskua dago, eta mugimendu-askatasuna ken diezaiket. Kasu horretan, auzitegia edozein botereren esanetara egongo litzateke, barkatuko didazue horrela esatea.

Hori ez da nahi duguna. Botere-abusu guztien aurka babestu nahi dugu gizabakakoa, eta, beraz, erakunde horren independentzia bermatu behar dugu.

Nola bermatzen dugu independentzia hori? Ezin naiz xehetasun teknikoetan sartu, baina printzipio orokor bat adierazi behar dugulakoan nago, eta Auzitegi Gorenak gobernuekiko ahalik eta independenteena izan behar duela da printzipio hori.

Niri dagokidanez —eta hemen nire izenean bakarrik hitz egiten dut, Batzordeko kide batzuk ez baitaude erabat ados nire iritziarekin—, uste dut, gobernu-erakunde ez diren organoek izendatu behar dituztela bereziki epaileak eta auzitegiko kideak.

(Txaloak)

Zein organok? Beno, badakigu, Europak edozein forma hartzen duela ere, egongo direla ordezkaritza-organoak, politikoak, ekonomikoak... ez dezagun aurreiritziz jokatu! Gure ustez, formula bat ezar daiteke organo horiek epaileak aurkezpen-zerrendetatik abiatuta hautatzeko. Aurkezpen-zerrenda horiek eskumen eta erantzukizunetan oinarrituta egongo lirateke eta horrela, epaile horien independentzia ia bermatuta egongo litzateke. Ez naiz ari ohikoak diren klausula batzuei buruz!

Ez naiz sartuko auzitegi hori osatuko luketen sala desberdinei buruzko gai teknikoetan; aurkezpen labur batean ezin baita hori azaldu.

Baina, jarraian esan nahi dudana oso garrantzitsua da: nork izango luke bertan auzitan jarduteko eskubidea? Denok ezagutzen dugu ohiko jarduera: nazioarteko auzitegiek Estatuak baino ezin dituzte onartu auzilaritzat! Bada, benetan pentsatzen dudana esan badezaket, prozedura hori hartzen badugu, ez dugu ezer egingo, Estatuaren aurka defendatu beharko baitugu geure burua!

NBEko Giza Eskubideen Batzordeko Australiako ordezkariak, Danubioko nekezaria zirudienak —barkatu konparazioa—, halako batean zutitu eta zera esan zuen: «Estatuari eman nahi diogu jurisdikzioa». «Baina, uste dut,» gaineratu zuen bere estilo moderatuan, jatorriz britainiarra zelako, «gizateriaren historian, eskubideen urraketaz hitz egiten den bakoitzean, Gobernuak izan direla erantzuleak!».

Ohar horrek hotzikara txiki bat eragin zuen, noski. Inork ez zuen erantzun.

Ondorioz, errekurso-eskubidea estatuari erreserbatzea orain arte proposatu zai-zuen guztiaren deuseztapen argia litzateke.

Horregatik NBEko batzordeak azkenean hartu zuen formula berreskuratu nahi dut, non errekurso-eskubidea gizabanakoei, elkarteei eta gizabanakoen taldeei ematen zaien. Aztertu ditugu hiru kategorია horiek; oso kontu handiz aztertu ditugu eskubideen edozein urraketa zigortu ahal izateko, eta horixe da proposatzen dudana formula.

Baina horretan ere objektzio bat planteatu da. Esan izan da: «jurisdikzio gorena norbanakoei irekitzen badiezue, auzi-pilaketa ikaragarria gertatuko da, eta ezingo

zarete inoiz bertatik irten; ito egingo zarete! Edonor ager liteke Auzitegi Gorenaren aurrean, edozein arrazoi, edozein aitzakia edota edozein kexa hartuta».

Ez naiz hezibide oneko gizona! Nire lagun guztiek dakite hori! Baina, esan behar dizuet, argumentu hori hainbat legelari gorenak erabili badute ere, umekeria iruditzen zaidala! Nahikoa da zuzenbideari buruzko oinarritzko ezagutzak izatea zailtasun hori beste asko baino askoz errazago gaindi daitekeela jakiteko; nahikoa dela kudeaketa prozesaleko sistema bat, hau da, kontziliaziorako edo mugatzeko oinarritzko prozedura bat ezartzea, arazo izugarri hori egokitzen tekniko arazo erraz bihurtzeko.

Eta ez dago espedientea tratatzeko arriskurik, teknika juridikoa ondo ezarrita badago. Baina kontuz! Baldintza bat ezarri behar da: teknika hori, beharrezko oztopo hori, ezin da inoiz gure nahiaren beraren aurka bihurtu. Horregatik proposatzen dugu oztopo horiek auzi bat geldiarazteko gaitasunik ez izatea; izan ere, oztopoek ezin diote inori kexatzea eragotzi. Beraz, epe jakin batean, nazio bakoitzeko ohiko instantziek auzi-jartzailearen eskaerari erantzun ez badiote, azken horrek, Auzitegi Gorenera jotzeko aukera izan behar luke, azken errekurso gisa.

Jarraian, txosten honen aurka askotan aurkeztu zaigun funtsezko objektio bat azalduko dut. Sarritan esan izan zaigu: «Baina, azkenean Epaileen Gobernua ezartzen ari zarete».

Zer esan nahi du esamolde horrek? Dakizuenez, jatorri polemikoa du. Estatu Batuetako sistemari buruz esan izan da hori, bereziki. Sistema horrek batzuen gustura eta beste batzuen kaltetan funtzionatu du; beharbada ez ditu eman askok harengandik espero zituzten emaitza guztiak, baina eman ditu emaitza sendo batzuk, eta, nolana ere, Estatu Batuetako gehiengo handiaren babesa du.

Baina asmakizun amerikarra al da benetan? Nire txostenean kontrakoa frogatzen duten hainbat aipamen aurkituko dituzue. Ezin ditut denak ozen irakurri, eta bakarra aipatuko dut, André Blondel irakaslearena, honela dioena: «Zientzia juridikoa ia erabat engaiatuta dago kontrol judizialaren ideiarekin. Orain iritzi publikoa kontentzitu behar da».

(Txaloak)

Eta orduan, beharbada, zalantza zabalduko da kontrol jurisdikzionalik ez duten herrialdeak, konstituzioetan halakorik onartzen ez dutenak, printzipio horren aurka egongo ote diren.

Egia esan, nik ez dut uste. Herrialde horien artean, ez da oro har, Alemania nazionalsozialista aipatzen. Mundu guztiak daki Alemania nazionalsozialistaren oinarritzko printzipioa Carl Schmitt teoriko handiak azaldu zuela, honako hau esanda: «*Der Führer schützt das Recht*» (Führerrak legea babesten du).

Ez dugu adibide hori behin eta berriz aipatuko, agian ez da erabakigarria izango eta.

Eta esango dute adibide higuigarria jarri dudala. Bada, har dezagun Ingalaterraren adibidea, Parlamentua ahalguztiduna da, baina badakizue ia ahalmen guztiak di-tuela, gizon bat emakume bihurtzeko ahalmena izan ezik.

Presidente jn.:

... hortaz?

Marc jn.:

Hori ez ote da ikuspegi britainiarraren kontrakoa?

Nik ez dut halakorik uste. Zuzenbideko teorialari britainiar handi batek sarritan adierazi izan du eskubideen errespetua dagoela zuzenbide britainiarraren oinarrian. Teorialari horietako batek dioenez, errespetua oinarria da: ez da konstituzioak eka-rritako ondorioa, haren arrazoia baizik!

Eta puntu honetan —jakinik haxe dela eragozpenik handiena— Lord Jowitt Ingalaterrako kantziler jauna aipatu nahi nuke. Duela gutxi, Frantziari zuzendutako mezu batean, honako hau adierazi zuen:

«Gurean bazen botere exekutiboa botere judizialaren kontrolaren menpe ja-
rri ezin dela zioen printzipio bat... Iaz aldatu egin genuen hori: orain edonork jar
dezake auzibidea Koroaren aurka...».

«Are urrunago joan nahi dugu... Gobernuak gizabanakoaren eskubideak ba-
besteko asmoa du, baita botere exekutiboaren aurka ere. Eta merezi du asmo hori
nabarmentzea. Planismo garaian bizi gara... Baina erregulazioa behar badugu ere,
gaur egun aitortzen dugu gure botere judizialak, bere independentzian, botere
exekutiboa kontrolatzeko aukera izan behar duela».

Zuen arretra erakarri nahi dut pasarte horretan, oso garrantzitsua iruditzen bai-
tzait.

Erreferentzia horiek aipatuta erakutsi nahi izan dut, objektzioa egin zaion arren,
gizakiaren aristokraziarekin bat ez datorren zuzenbidearen nagusitasuna, ez dela Eu-
ropako iritzi publikoak arbuiatzen duen ideia bat.

Lehen ere esan dut, gure asmoa ez dela epaileen gobernu bat ezartzea —termi-
noaren zentzu gutxiesgarrian—, zuzenbidearen gobernu bat ezartzea baizik, eta desber-
dina da.

Eta horrekin nire ondoriora heltzen ari naiz. Askok esango dute: «Oso ideia po-
lita eta eskuzabala da, baina utopikoa. Errealitatera itzuli behar da. Ezin duzue

oraindik existitzen ez den Auzitegi Goren bat sortu, oraindik existitzen ez diren erakundeen babesik gabe. Ez dago hori eraikitzeke esparrurik».

Eta hemen gure eginbearra —eta zenbait hizlarik dagoeneko adierazi dute— pixka bat ez, asko aldentzen da Politika Batzordearen eginbearretik. Politika Batzordeak, unean uneko aukera hartu behar du kontuan. Baina guk hemen, zer lortu nahi dugun eta helburua zein den argi eta garbi esan behar dugu, besteek utopikotzat jotzeko beldurrik gabe.

Ez zait axola besteek ni utopikotzat hartzea, baldin eta gure lagun Daniel Ropsen hitzak geureganatzen baditugu: «Gaurko utopia biharko egia besterik ez da!»

(Txaloak)

Ongi dakit beti egongo direla eszeptikoak. Ez dut uste zalantzen edota desengainu-irribarreen aurrean gure asmoak ezabatzera behartuta gaudenik. Eta ez dugu beste behin ere Europari eta gizateriari huts egiteko eskubiderik! Ez dugu huts egiteko eskubiderik, etsipen hau azkena izan daiteke eta.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Jaunak, lan luze baten laburpen bikain honen estimua erakutsi duzue zuen txaloekin.

Gogorarazi behar dizuet Politika Batzordea ere aztertzen ari den gai hau, oro har aztertzea dagokiola gure batzarrari. Xehetasun teknikoetan sartzea ez zait egokia iruditzen «printzipioen batzorde» batentzat.

Behin hori esanda, zerrendan izena eman duten hiru hizlarietako emango diet hitza.

Collins jn.:

Ohartarazi nahi dut Marc jaunaren txostena ez dagoela ingelesera itzulita eta, beraz, guretzat zaila dela gaiari buruzko eztabaidan parte hartzea.

Presidente jn.:

Benetan sentitzen dut Marc jaunaren txosten bikainaren itzulpenik ez egotea, baina horixe da dugun egoera. Orain zuei dagokizue, batzorde subirano gisa, erabakitzea ea lehenik itzulpena nahi duzuen ala frantsesezko dokumentua besterik ez duen gai bat eztabaidatzen jarraitu nahi duzuen.

Uste dut planteatu berri dugun arazoa funtsezkoa dela. Beraz, prozedura egoki baten mesedetan, batzordeak erabaki behar du zer egin nahi duen txosten honekin.

Nire ustez, Batzordeak entzundakoa kontuan hartu eta erabakia Politika Batzordearen esku utzi baino ezin du egin.

Horren harira, jakinarazi behar dizuet zuetako batzuk, jaunok, zuzenketak aurkeztu dizkiozuela txostenari. Ikuspegi teorikotik zuzenketa horien eztabaida interesgarria dela deritzot, baina ez ikuspegi praktikotik, ezinezkoa iruditzen zaidalako frantsesez bakarrik banatzen den testu luze bat onartzea edo gaitzestea xede duten zuzenketak eztabaidatzea. Gainera, oso denbora gutxi dugu.

Gauden egoeran, txostena kontuan hartu baino ezin dugu egin.

Betiere, ulertuta, ingeles hiztunak diren gure lagunek ez dutela itzulpen beharrik...

Jarraian, Salleron jaunari, zerrendako lehen hizlariari, ematen diot hitza eta bost minutuko araua errespetatzeko eskatzen diot. Marc jaunarekin salbuespena egin dut, txosten luze bat aurkeztu behar zuelako.

Salleron jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, bost minutuko araua beteko dut eta iruzkin laburrak egingo ditut.

Bi gauza baino ez ditut zuei esateko, Marc jaunak jada aurkeztu ditu eta, egin nahi nituen komentario gehienak. Nik gogoeta gehigarri batzuk erantsiko ditut.

Europa oso antzinakoa da eta betidanik bere ezaugarri izan den aniztasunean beti aurkitu du batasunerako printzipiorik.

XVI. mendera arte, erlijio-fedearen batasuna izan zen oinarrizko printzipio hori, bertako hizkuntzen, ohituren eta legeen aniztasunaren artean. XVII. mendetik aurrera, erlijio-fedea katolizismoaren eta protestantismoaren artean zatitu zen eta ia bi mende iraun zuen kultura-batasuna hasi zen, kultura klasikoa oinarri zuena; eta jende jasoak erabiltzen zuen hizkuntza latindarra frantsesak ordezkatu zuen ia erabat.

XIX. mendean kultura klasikoak ez zion batasunari eutsi eta erlijio-fedea mila zaitan hautsi zen! Hizkuntzak ugaltu egin ziren eta nazionalitatearen printzipioak indartu egin zuen nazioen fenomenoak.

Beste printzipio batek ordezkatu zituen aurreko biak: printzipio ekonomikoak. Aurrerapen teknikoari, garraioen erraztasunari, txanpon ia bakarrari eta errearen askatasunari esker, harremanetarako aukerak eta truke emankorrak ugaritu egin ziren. Eta Europa bat genuen!

1914an gerra piztu zen, eta, haren ondoren, Europan bakea lortzeko Europa berri bat sortzea espero zitekeen. Baina dakigunez ez zuen urte batzuk besterik iraun;

autarkiak ugaritu egin ziren, totalitarismoak ustekabeen indartu, eta gerra hasi zen berriro.

Orain beste batasun printzipio bat topatu behar dugu egungo Europarentzat eta horregatik heldu diogu giza eskubideen eta Auzitegi Gorenaren gaiari. Eta gai horrekiko konpromisoa hartu dugu, oso ondo baitakigu batzorde guztiek, hemen eta nonahi, Europako moneta bat nahi dutela, Europako Estatua, munduko bakea... Baina horiek ez dira hitzak baino. Moneta batasun hori, Europa hori nola eraikiko dugun asmatu behar dugu! Nola lortu gaur egun ihes egiten digun batasun hori? Erlijio-fedea hautsita dago, txanponak sakabanatuta daude, hizkuntzak anitzak dira. Zein izango da Europako batasunaren printzipioa?

Gure ustez, justiziaren printzipioetan oinarrituta baino ezingo dugu Europaren batasuna berreraiki. Orain subiranotasun nazionalari egin behar diogu aurre. Hizlari askori entzun eta liburu askotan irakurri dugu subiranotasun nazionala mugatu egin behar dela, subiranotasun nazionalak deuseztatu egin behar direla.

Baina, jaun-andreok, subiranotasunaren nozioa ez da nozio kuantitatiboa. Subiranotasunari ezin zaio, hamarrena, laurdena edo erdia moztu! Subiranotasuna gutxitu ahal izateko, beste printzipio boteretsuago bat ezarri behar dugu eta printzipio horrek hartu behar du hura mendea.

Eta justiziaren printzipioa da, indarra alde batera utzita, subiranotasun nazionala bere mailan jar dezakeena. Historiak erakusten digu indarra erabili gabe zabaldu diren lurralde-unitate handi guztietan, justizia eta antolamendu judizialaren printzipioari esker lortu dela hedapen hori. Historiak eta geografiak erakusten digutenez, estatu handietan beharrezkoa da gaur egun, norbanakoen eta estatu federatuen zein gizabanakoen eta estatu gorenaren arteko gatazkak ebartziko dituen auzitegi-sistema bat izatea, eta arrazoi horrexegatik nahi dugu gizabanakoek eta gutxiengo kolektiboek sarbide zuzena izango duten Europako Auzitegi Goren bat; hori da hemen gakoak.

Gaur egun Nazioarteko Justizia Auzitegi iraunkor bat dugu, estatu subiranoak ditugu; baina badakigu ez dugula zereginik Nazioen Elkartearen eta NBEen porrot egin duten Europara edo Mundu bat sortzeko printzipioetara itzulita.

Europar urrats bat eman eta eredu bat agertu behar dugu munduko antolamenduaren esparruan. Politika Batzordearen txostenak beretzat gorde ditu Auzitegi Gorenaren gaiaren gaineko eskubideak eta utzi egin diogu. Ez dakit nola garatzen ari den gaia Politika Batzordean.

Baina guri dagokigunez, 20. artikuluari erreparatu eta honako hau irakurtzean: «Europako Kontseilu batek eraginkortasunez funtzionatuko luke, baldin eta gobernuak Kontseiluaren erabakiak onartzeko prest baleude»... Ondo dakigu klausula horixe bera dela nazioartean Kontseiluen porrota eragiten duena; nahikoa baita Estatua

Kontseiluaren erabakiak onartzeko prest ez egotea, erabaki horiek funtziona ez deza-
ten. Ikusten dugu Auzitegi Goren bat proposatzen dela ere, Nazioarteko Justiziako
Auzitegi Iraunkorra hain zuzen, hau da, bertako kide gida estatuak baino ez dituen.

Horregatik, jaunok, Estatuak giza eskubideen adierazpen bateratua egitea nahi
dugu, bai termino praktikoetan, bai printzipioetan; horrela herritarren eskubideak
ez ezik, giza eskubideak ere badaudela onar dezan mundu guztiak. Eta horrez gain,
uste dugu, eskubide horiek munduan egon litekeen berme bakarra izan behar du-
tela, Justizia Auzitegi baten bermea alegia, zeinera eskubide horien titularrek zuzene-
neko sarbidea izango duten.

Beraz, zuzenketa bat proposatzen dut. Ez da Marc jaunaren txostenari eginda-
koa, ez bainuen ezagutzen hona etorri aurretik; zuzenketa frantsesez eta ingelesez es-
kura duzen ebazpen-proiektuari egin nahi diodana da.

Honako hau da zehazki zuzenketa:

- 3. lerroan, «dagoeneko bizirik dagoen batasun batean», idatzi behar beha-
rrean, «justizian, bizirik dagoen unitate baten printzipioan» jartzea.
- 16. lerroan, honako hau gehitzea: «Kontuan hartuta, bestetik, Estatuakiko in-
dependentea den sistema judiziala dela askatasunaren oinarria eta bermea».
- 17. lerroan, «Sorkuntza» aipatzen denean honako hau gehitzea:
 - 1. Europako Auzitegi Gorena sortzea, zeinera gizabanakoek, askotariko tal-
deek eta gutxiengoek sarbide zuzena izango duten, haien oinarritzko esku-
bideak babesteko.
 - 2. Zentro bat... etab...».

(Txaloak)

King jn.:

Salleron jaunaren zuzenketaren frantsesezko bertsioa eta ingelesezkoa ez dira ber-
dinak. Ingelesezt... testua ez da zehatza.

Presidente jn.:

Van Overbeke jaunari hitza eman ondoren, lehen egindako galderari helduko
diot berriro.

Van Overbeke jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, lehenik eta behin iruzkin pertsonal bat egin nahi
nuke. Arratsaldean, arazo horren azterketa atzeratzeko proposamena egin dudanean,

nire helburua ez zen, pentsa zitekeen bezala, arazoa itotzea. Biltzar honetako kide gisa lehen aldiz etorri nintzenean, ez nuen Alexandre Marc txostengilearekin biltzeko aukerarik izan, eta esan behar diot, giza eskubideen azterketa nire jardueraren parte dela Nazioarteko Zuzenbideko irakasle gisa. Beraz, urte luzeetan arduratu naiz gai honetaz, bi gerren arteko garaian bereziki.

15 urtez egin dut lan Nazioen Elkarteko Nazioarteko Bulegoko Batzorde Iraunkorrean, Lord Dickinsonekin bereziki eta baita beste hainbat aditurekin ere.

Eta auzi honek berebiziko garrantzia du niretzat. Eta proposamen hori egin dut, hain zuzen ere, uste dudalako erabat ezinezkoa dela arazo honen eztabaidari bere baliok eskatzen duen irismen guztia ematea. Ezinezkoa da Marc txostengile jaunak zerrendatu dituen gai guztietan sartzea, azaletik bada ere. Argi dago, ezinezkoa dela, haren hitzetan, «iraultzaileak» diren ideien kontrapuntuak aztertzea ere!

Ez dizuet denbora gehiegi kendu nahi, baina utz iezadazue zuen arreta adeitsua honako gertakari honetara erakartzen; izan ere, nazioarteko erakundeak egin ditu aurrerapen batzuk ikuspegi akademiko edo teorikotik.

Giza eskubideen arazoa, batez ere, Lehen Mundu Gerraren ondoren sortu zen, nik «zolasun europarra» deitzen diodan mugimenduan. Izan ere, estatu batzuei beren gutxiengoak errespetatzera behartzeko zenbait itun ezarri zitzaizkien, giza eskubideak errespetatzeko modu bakarra zelakoan. Gutxiengoei buruzko itun horiek, bestalde, Europako estatuei soilik zegozkien.

Zer gertatu da Bigarren Mundu Gerraren ondoren? Giza eskubideen arazoa sintesi unibertetsala bihurtu da.

Esan duzun bezala, txostengile jauna, NBEren estatutu bat aztertzen ari gara. Eta ez dezagun ahaztu NBEko lan horrek hiru norabide hartu dituela. Lehen atal bat Giza Eskubideen Nazioarteko Adierazpena idazteaz arduratzen da, bigarrena konbentzio bat idazteaz eta hirugarrena aplikatzeko neurriez.

Uste dut NBEren lana bat datorrela zuen ideia askorekin.

Esan behar dut diskriminazioa ezabatu eta gutxiengoak babestea helburu duen azpibatzaordea prestatzen ari den proiektu berrian, komunitateei ez ezik, gizabanakoei ere ematen zaiela erakunde eskudunen aurrean legezko ekintzak hasteko eskubidea. Nazioarteko zuzenbidean, aurrerapauso nabarmena izan da; izan ere, barne-zuzenbideko subjektu izatetik, nazioarteko zuzenbideko subjektu izatera igaro da norbanakoa.

NBE gaur egun idazten ari den Giza Eskubideen Nazioarteko Adierazpena gizabanakoaren babesa eta berdintasun politikoa helburu zituen 1789ko Giza Eskubideen Adierazpenetik haratago doa. Gaur egun, berdintasun politikoa ez ezik, berdintasun soziala eta, batez ere, berdintasun ekonomikoa ere eman nahi zaizkio

norbanakoari, eta horixe da, hain zuzen ere, NBEk lortu nahi duen aurrerapen handia.

Beraz, uste dut ikuspegi akademikotik pozik gera gaitezkeela une honetan, eztabaida honetan erabakirik hartu gabe ere, dagoen eskubidea bakarra ez baita uko egiteko eskubidea.

Egoera paradoxikoan gaude gaur egun. Bruselako Itunean, adibidez, hitzaurreak giza eskubideen errespetua berresten du; Genevan egin berri den Informazio Askatasunerako Kongresuak ere hala baieztatzen du, eta baita duela gutxi bilkura izan duen Parlamentuen Batasunak ere. Egoera paradoxikoa da alajaina; izan ere, bazter guztietan altxatu dira gutxiengoak babesten laguntzeko olatuak, baina historian beharbada ez da egon giza eskubideen babesa gutxiago errespetatu den unerik.

Gauza bat da legea... eta beste bat da legearen aplikazioa. Iraganean, babes hori ez da agian behar bezala aplikatu, eta arrisku horri berari egin behar diogu orain aurre.

NBEko proiektuetan ere aurreikusten da Auzitegi Gorenaren moduko erakunde bat. Botere judiziala exekutiboaren gainetik jarri behar dela diozuenean, ez naiz auzartzen arazo horretan menturatzeko, zailtasun konstituzional oso handiak baitakartzela hiru botereak eta haien independentzia ezagutzen dituzten herrialdeentzat.

Azkenik, eskerrak eman nahi dizkizuet, jaunak, niri arretaz entzuteagatik.

Morgaut jn.:

Lankide batzuek hala eskatuta, esan behar dut gure asmoa ez dela Alexandre Marc jaunak iradokitako arazo baten xehetasunetan sartzea, ez eta NBE edo nazioarteko parlamentu-batzar batean egin ahal izan dena eta ez dena eztabaidatzea ere.

Hemen Kultura Batzordearen ebazpenari proposatutako zuzenketak eztabaidatu behar ditugun ala ez erabaki behar dugu, nire ustez.

Wetherhamm jn.:

Sentitzen dut, baina, oraingoan ere, ezingo dugu puntu honen eztabaidan parte hartu zuzenketen ingelesezko itzulpenik izan gabe.

Presidente jn.:

Esku artean duguna Gizonaren Eskubideei buruzko eta Auzitegi Goren bat sortzeko aukerari buruzko txosten mardul bat da, eta ez dago ingelesezko bertsiorik.

Gure batzordeak egin dezakeen gauza bakarra txostena birbidaltzea da. Pentsatzen dut horrekin ados gaudela denok.

Baina txosten honek hainbat gai jarri ditu mahai gainean, eta horrek ordezkariak ebazpen-proposamenerako zuzenketak bidaltzea eragin du. Ez zait bidezkoa iruditzen puntu honetan ebazpenari zuzenketak egiteko aukera ixtea, Idazketa Batzordeko kideak ez badaude ere.

Morgaut jn.:

Bi gauza desberdin daude: batetik txosten bat dugu, eta bestetik ebazpenaren zuzenketa-proposamen bat.

Wetherhamm jn.:

Ez dut astuna izan nahi, baina zuzenketak eztabaidatu nahi baditugu, hitzaldiaren eta zuzenketen itzulpena beharko dugu.

Eccles jn.:

Salleron jaunaren zuzenketa eta Sir David Maxwell Fyfe-k aurkeztutako zuzenketak ia berdina direla aipatu nahi nuen, ingelesezko azken testu hori dutenak, beraz, zuzenketa horretan oinarritu daitezke.

Biltzarkide Bat:

Lehenik eta behin, esan nahiko nuke benetan estimatzen dudala Marc jaunaren txostena, eta espero dudala laster itzuli eta paperean ekarriko dutela, nire adiskide ingeles guztiek irakurri ahal izan dezaten. Marc jaunak legelari gisa heldu dio gai honi. Politikaria naiz eta, horregatik, pena handia ematen dit Giza Eskubideen eta Auzitegi Gorenaren gaia Politika Batzordearen esku geratu izana. Gaur goizeko hitzaldi guztiek erakutsi dute ados gaudela eta gizarte zibilizatu bat ezin dela mantendu soilik akordio politiko eta ekonomikoen bidez. Gizonak ez dira inurriak bezalakoak: lankidetzaz ez da senez gertatzen, ideia transzendental batzuk behar dituzte, une oro horietara jo ahal izateko. Orain, beste bi batzordeak proposamen praktikoak egiten ari dira subiranotasuna biltzeko, baina ezin da subiranotasuna bildu, bi alderdiek kode kultural eta etiko komun bat ez badute. Indiaren esperientzia izan dugu: ideia komun horiek eduki ezean, bakeak oso zalantzazkoa izaten jarraituko du Indian, eta gauza bera gertatzen da Palestinarekin.

Txosteneko 7. paragrafoaren arabera, «alderdi politiko horietako batek ere ezin du Europa bere kabuz salbatu, ezta, ondorioz, haren etorkizun propio bat ziurtatu

ere. Nazioek ez dute bizirik irauteko aukerarik, baldin eta erabateko subiranotasunaren doktrina tiranikoari garaiz uko egiten ez badiote; era berean, alderdiek beren borrokarekin jarraitu ahalko dute, baldin eta beren irismena mugatzen badute, asmo totalitario guztiei uko egiten badiete eta beren taktikak Europa salbatzeko ekintza baten estrategia orokorraren mende jartzen badituzte».

Europako alderdiek, bada, zeren mende jarri behar dituzte bere taktikak? Hain zuzen ere, Gizonaren Eskubideen mende, boterearen bilaketan eta beren herrialdeak hobetzeko ahaleginetan muga bat emango dien ideia multzo komun baten mende.

Eta, hemen, NBEren dokumentua dugu, zeina jada aipatu baitugu eztabaidetan eta benetan oso dokumentu ona baita.

Ez nago ados Salleron jaunak dioenarekin, alegia, justizia berez nahikoa denarekin, 3. lerrorako «justiziarako, batasun biziaren printzipioa» iradokitzen duenean. Uste dut erlijio errebelatu baten oinarria izan behar duela. Beste batzuk ez daude nirekin ados honetan, baina uste dut, nolana ere, esan dezakegula —kristau praktikanteak izan ala ez— Europaren berariazko betebeharra dela Giza Eskubideen Gutun hau bere herriarrei erakustea eta gutun hori praktikan jartzen dutenen adibideak ematea.

Beste bi kontu aipatu nahiko nituzke. Ingalaterrako oso gazte gutxi du Europaren Batasunaren aldeko Mugimenduen berri. Kez beteta dagoen gela batean egotera ohitzeagatik aire freskoa zer den ahaztu izan balute bezala da, eta lan nekeza izango da guretzat aire freskoa zer den berriro ikastea, haren gose izatea, justizia kulturalaren gose izatea. Beraz, beharrezkoa izango da ahalik eta urrats gehien ematea Giza Eskubideen doktrina erakunde mota guztien bidez irakasteko.

Bigarren puntua honako hau da: ez naiz politikariekin fidatzen dokumentu horiek beteko dituztela esaten dutenean. Hitzez betetzen zaie ahoa eskubideak goraituz eta bedekintuz, baina, ondoren urratu egiten dituzte eta, zenbat eta gehiago urratu, orduan eta ozenago hitz egiten dute. Beraz, iruditzen zait gure egitekoa dela Auzitegi Goren bat bideratzea. Egia esan, guztion betebeharra da beste guztien giza eskubideak betetzen direla bermatzea, eta hori egitea posible izango da lerro hauek ezagutzera emateko ahalegina egiten badugu.

Amaitzeko, iradokizun bat egin nahi dut: batzorde honek adierazi egin beharko luke bere atsekabea, Politika Batzordera eraman delako, nire iritziz, leku aproposena gure batzordean zuen gai bat.

Presidente jn.:

Zuzenketei dagokienez, adierazi nahi nuke lehen Kenneth Lindsay jaunaren zuzenketa onetsi dugula, gure konferentziako lanekin jarraitzeko batzorde bat sortzea eskatzen duena, eta, besteak beste, bertan aztertu beharreko gaiak aipatzen dituen.

Iruditzen zait orain aurkeztu zaizkigun zuzenketak, Salleron eta Aron jaunarenak bereziki, neurri batean jasota daudela Lindsay jaunaren zuzenketan. Aski litzateke batzorde horrek «Europako Justizia Auzitegia sortzeko aukera» ere aztertuko lukeela gehitzea, ebazpen-proiektuan iradokitzen den bezala.

Bestetik, Europako Auzitegi Gorenaren eratzeko proposamena mahai gainean dugun mozioari erantzea esan dugun guztian atzerapausoa egitea litzateke, Biltzarrari berehala erakundeak sortzen hasteko boterea emango lioke eta. Uste dut itxaron egin beharko genukeela idazketa batzordeak zuzenketa horiei buruz zer dioten ikusi arte; bestela, hemen ezagutzen ez dugun sustrai baten gainean «txertaketa» bat egiteko arriskua izango genuke.

Salleron jn.:

Ez nuen Fyfe jaunaren mozioa ezagutzen, baina oraintxe eman didate haren berri. Esan beharra daukat, gure lagun ingelesei atsegin ematearren, guztiz ados nagoela idazketarekin. Testua txertatzeko lekurik egokiena topatzea baino ez da falta. Giza eskubideen eta Auzitegi Gorenaren gaiari buruzko idazketari dagokionez, erabat ados nago Maxwell Fyfe jaunarekin.

Eccles jn.:

Ez dago txostenaren ingelesezko bertsiorik. Hainbat kidek egin dizkiote zuzenketak aurkeztutako ebazpenari. Bestalde, ez zait bidezkoa iruditzen presidenteak ebazpenari zuzenketak egiteko aukera ixtea; izan ere, erabaki egin baitzen idazketa batzordeak bere lanak amaitu ondoren ere zuzenketak aurkezteko aukera egongo zela, baldin eta gaiari buruzkoak badira. Zaila da txostena epaitzea edo hari buruz eztabaidatzea ingelesez irakurri gabe.

Itzultzen dutenean, orduan, zerbait gehiago esan ahalko dut zuzenketei buruz.

Salleron jn.:

Giza eskubideei buruzko bozketa egiten badugu, Kulturaren Europako Zentroaren printzipioekin bat egingo dugu. Eta testua amaitzeko idazketa batzordearekiko konfiantza osoa dugu, printzipioak adostu baititugu.

Presidente jn.:

Proposamena oso interesgarria da: ados egon gaitzke, oro har, Eskubideen aitortzarekin. Orain Auzitegi Gorenari buruzko zuzenketa printzipioz onartzen duzuen ala ez bozkatzeko baduzue, orduan idazketa batzordeari ahalmena eman dakioke xehetasunez idazteko eta behin betiko testua biharko osoko bilkuran aurkezteko.

Spinelli jn.:

Gai hori bera Osoko Bilkuran aterako da ziurrenik; edonola ere eztabaidatu egingo da, beraz. Uste dut idazketa batzordearekin fida gaitezkeela, eta ekartzen duten ebazpen-proposamena beste edozein proposamen bezain onargarria izango dela-koan nago.

Presidente jn.:

Ados al gaude Salleron jaunaren zuzenketaren printzipioekin, Sir David Maxwell Fyfe-ren idazketan jasota dagoenaren arabera?

Ados al gaude idazketa batzordeari ahalmena ematearekin, bai zuzenketa hau, bai aurrekoak idatz ditzan eta azken ebazpen-proposamena osoko bilkurara ekar dezan?

Eskerrak ematen dizkiot Batzordeari aho batez onesteagatik. Amaitu dugu egin beharreko lana. Zuzenketak idazketa batzordeari emango dizkiogu, bihar goizeko osoko bilkuran ebazpen-proposamenaren azken bertsioa aurkez dezan.

Simon jn.:

Zuzenketak aurkeztu dituztenek testuaren idazketan parte hartzea proposatzen dut.

Presidente jn.:

Erabakia hartuta dago.

(Zalaparta. Elkarrizketa orokorrak aretoan)

(Saioa 21:20an amaitu da)

V.2.

Osoko bilkura - Kultura Batzordearen Ebazpenaren Azterketa. 1948ko maiatzaren 9a, igandea (09:00)

Presidentea: Pierre Brossolette jauna

Presidente jn.:

Saioa zabalik dago.

Etorri zareten biltzarkideei gogorarazi nahi dizuet Batzordeek berandu arte lan egin dutela bart, eta horrek azaltzen duela kide gutxi bertaratu izana.

Gaur goizean amaituko ditugu Kultura Batzordearen lanak.

Sandys jaunak du hitza, jakinarazpen bat egiteko.

Duncan Sandys Jn. Txit ohoragarria:

Ramadier jauna, Politika Batzordeko presidentea ezin izan da etorri gaur goizean eta eskatu dit, bere izenean, mozio bat aurkezteko gaurko Osoko Bilkuran. Nik neuk proposatu nuen mozioa Politika Batzordean, atzo, eta eztabaidarik eta kontrako iritzirik gabe onartu zen. Ebazpen horrek Biltzarraren sentimendu eta sentipen orokorrak islatzen zituela iritzi zen, eta Mendebaldeko Europaren batasuna ez ezik, Europa osoaren batasuna bermatzeko nahia azpimarratzen zuen, behatzaileen estatuta eta Biltzarreko ordezkariena bereiziz.

Ebazpena zuentzat ozen irakurtzea proposatzen dizuet, eta espero dut, Politika Batzordearen kasuan bezala, eztabaidarik gabe eta kontrako jarrerarik gabe onartuko duzuela. Ebazpenaren testuak honela dio:

«Europa mendebaldeko herriak ez ezik, Europa osokoak ere batzeko gure gogo zintzoaren adierazgarri, Politika Batzordeak adierazten du Biltzar honetara gonbidatutako herrialde guztietako europarrek etorkizuneko prozeduretan berdintasun osoko estatusa izateko nahia».

Politika Batzordearen izenean, formalki proposatu nahi nuke Biltzarrak ebazpen hori onartzea.

Presidente jn.:

Proposamena bozkatzeko deia egiten dut.

(Proposamena bozkatu eta onetsi egin da)

Presidente jn.:

Ondoren, Kultura Batzordearen ebazpen-proiektua irakurriko dut:

Kontuan izanik Europar Batasunak utopia izateari utzi diola eta behar bihurtu dela, baina denboran iraun ahal izateko bizirik dagoen unitate batean oinarritu behar duela;

Kontuan izanik gure nazio, doktrina eta erlijio aniztasuna biltzen dituen batasun sakon horrek, zibilizazio kristauaren ondarea, balio espiritual eta kultural komunak eta oinarritzko giza eskubideekiko atxikimendua dituela oinarri; pentsamendu eta adierazpen askatasuna bereziki;

Kontuan izanik elkarrekin batzeko ahalegina kontzientzia europarra iratzarritz bermatu eta indartu behar dela, eta kontzientzia hori informatu, suspertu eta adierazpide bidez hornitu behar dela;

Kontuan izanik helburu zehatz horretarako, munduko kultur erakundeek, UNESCOk kasurako, eremu zabalegia betetzen dutela eta institutu nazionalek, berriaz, eremu estuegia; eta beraz, ez dagoela arestian zehaztutako zereginak betetzeko gai den Europako erakunderik.

Europako Biltzarrak honako hau proposatzen du:

Bere eginkizunen artean *Kulturaren Europako Zentro* baten eraketa eta eskuduntzak aztertzeke betekizuna izango duen organo iraunkor bat sortzea.

Gobernuaren kontrolarekiko erabateko independentziaz ezarritako erakunde horren eginkizun orokorra Europako kontzientziari ahotsa ematea izango da.

Kulturaren Europako Zentroaren berehalako zereginak honako hauek izango dira:

1. Informazioaren eta ekimenen bidez, Europako komunitate-sentimendua sustatzea, prentsa, liburu, zinema eta irrati esparruetan, eta baita ikastetxeetan, unibertsitateetan eta herri-hezkuntzako zentroetan ere;
 2. Kulturaren ordezkariak topaleku bat eskaintzea, iritzi publikoari eta gobernuari dei eginez, kontinenteko bizitzari eragiten dioten gaiei buruzko ikuspuntu europar bat eraiki eta adierazteko aukera izan dezaten;
 3. Hitzen balio zuzena bermatzeko edo berrezartzeko zaintza-jarduerak kritikoa egitea, hori gabe ezin baita itunik egin.
- Eta aldarrikatzea:

- a) herritar orok albistearen egitate gordinak ezagutzeko eskubidea duela, interpretazioak eta iruzkinak alde batera utzita;
 - b) Gobernuari dagokiela komunitate bakoitzaren eskubide hori egikaritzea, edozein gisako presio bazterrerara utzita;
- 4. Ideien, argitalpenen eta artelanen zirkulazio askea sustatzea, herrialde batetik bestera;
 - 5. XX. mendeko gizon europarraren izaerari buruzko ikerketen koordinazioa bideratzea, batez ere hezkuntza, psikologia, filosofia, soziologia eta zuzenbide arloetan;
 - 6. Europako unibertsitateak federatzeko eta haien estatuekiko independentzia bermatzeko eta presio politikoak saihesteko ahalegin guztiak babestea; eta irakaskuntza-erakundeen arteko lankidetzaren estua sustatzea, batez ere historiako eskuliburuak berrikusteko, Eskandinaviako herrialdeetan egin den bezala.

Horrez gain, Europako Biltzarrak:

Europaren etorkizuna *gaztaroan* dagoela kontuan hartuta; eta gazte horien presakuntza fisikoa, intelektuala eta morala batez ere amen eta hezkuntzaren mende dagoela kontuan hartuta;

Honako hau nahi du:

- A) Emakumeak eta hezitzaileak kulturaren zentro guztietako eta batzar guztietako lan orotara deituak izatea, haietan modu zabalean parte har dezaten;
- B) Haurren eta Gazteen Europako Zentroa sortzea,
 - 1. Europa mailako ahalegin komunak koordinatzeko eta egungo arazoak konpontzeko neurriak aztertzeko (haurren elikadura; hezkuntza morala; gazte delitugileen heziketa eta gerrako biktimen, umezurtzen, haur abandonatuen eta haur aberrigabeen errehabilitazioa eta adopzioa)
 - 2. Aukera eta harrerarako gailuen bidez lanbide eta gizarte-baldintza guztietako gazte europarren arteko trukeak sustatzeko, (ikasketak, ikaskuntza eta informazio-bidaia).

Azkenik,

Kontuan izanik *giza eskubideen defentsa* dela Europa batu baterako gure ahaleginen ardatza;

Kontuan izanik eskubideen adierazpen bat ez dela nahikoa eta juridikoki loteslea den adierazpen bat behar dela, Europar Batasuneko estatu kideen artean egindako hitzarmen batean oinarrituta;

Kontuan izanik eskubideak bermatzeko Auzitegi Gorena izan litekeen kontrol jurisdikzionaleko organo baten moduko nazioz gaindikoa erakunde bat sortzea funtsezkoa dela,

Europako Biltzarrak uste du:

Europako Federazioak Estatuak gainetik dagoen eta eskubideen adierazpenaren aplikazioa bermatzera bideratuta dagoen organo bat, Auzitegi Goren bat, behar duela gizabanakoek eta komunitateek helegiteak jartzeko aukera izan dezaten.

Victor Collins Parlamentuko Kide jn.:

Prozedura kontu bat: nire eta beste batzuen izenean eskaera bat egin nahi dut, eta bada iritzia geroago eman ahal izatea, dokumentua gaur goizean ikusi ahal izan baitugu lehen aldiz. Espero dut uneren batean iritzia emateko aukera egongo dela, orain esku artean duguna atzeratu gabe.

Salvador de Madariaga jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, tarte honetan Collins jaunak azaldu dituen zailtasunei erantzuten saiatuko naiz, betiere nire gaitasunek eta jada erdi hilotz dagoen nire autoritateak hala ahalbidetzen badidate. Hasteko barkamena eskatu nahi dizuet batzordearen izenean, aurkezten dizuegun testuaren luzeragatik.

Eta hemen Racineren hitzak aipatuko ditut: «Ez dugu txosten laburragoa egiteko denborarik izan». Egun osoan egin dugu lan, etenik gabe. Oso zaila izan da jatorrizko testua doitzeko alde guztietatik iritsi zaizkigun ideia guztiak sintetizatzea, areago ia denak ahoz eginikoak izan direla kontuan izanik.

Ezin gara ideia-aberastasun horregatik kexa, baina zailtasun bat gehitu zaio gure lanari, ez kantitate aldetik, kalitate aldetik baizik.

Bi joera izan ditugu aurrean. Batetik, gure lagun britainiarrena, uhartetarrena; eta bestetik, kontinentearena. Bataren joera zuzena eta enpirikoa da; bestearena, al-diz, definizioarekiko eta zenbaitetan abstrakzioarekiko kezka zuzendua.

Ingelesek gurdia igo nahi izan dute, gurdia benetan nora doan oso ongi jakin ez arren. Kontinenteak nahiago izan du espaloian geratu, horrek ikusmira galtzea ekarri arren, petrolioa alferrik xahutzen zen bitartean.

Joera bikoitz hori Europako aberastasunetako bat izateaz gain, bere esentzia ere izan liteke. Baina berriro ere diot, ez gaudela kexatzeko moduan.

Bi joera horiez gain, agertu dira beste bi ere: kulturari eta kultur arloari oinarritzko izaera espirituala ikusteko joera batetik; eta kulturari eta kultur arloari izaera

politikoa edota azpipolitikoa eta azpiekonomikoa ikusteko joera bestetik, batzordeko hizlarietako batek esan zuen bezala, «kultural» hitza beste adjektibo batzuei eransten zaien adjektibo modukotzat jotzen duena, nolabaiteko «eta abar» gisako bat, baina zehatzagoa edo, hobeto esanda, lausotasun gutxiagokoa.

Kulturaren funtsezko eta espirituzko izaera horretan erabat sinesten dutan pertsona izanik, bereziki eragiten didan aurkakotasun horrek, asko zaildu ditu gure eztabaidak. Aurrerago azalduko ditudan arrazoiengatik, ziur nago hemen egiten ari garenaren alderdi kulturala izugarri garrantzitsua dela eta bera gabe alderdi ekonomikoa eta politikoa behera etorriko liratekeela.

Eta arrakasta izan dugu, hemen elkar ulertu nahi izan duten pertsona zintzoak bildu garelako.

Bi arrazoi izan dira, besteak beste, akordioa lortzera eraman gaituztenak. Lehenengo gaiaren beraren batasuna izan da, gure subjektibotasunak alde batera utzi eta helburu batean elkartu gaituena. Eta bigarren arrazoia, hemen, beren gobernuetik konpromisoa duten batzarkide ahalguztidunak baino, gehienez ere nor bere izenean etorritako pertsonak elkartu izana da, eta gehienez diot, batzuetan norbere buruarekiko desadostasuna ere agertu dutelako.

(Irribarreak)

Aurkeztu zitzaigun ebazpenak, kontuan hartzeko gogoeta batzuk eta helburu zehatzak plazaratzen zituen, Kulturaren Europako Zentro bat sortzea horien artean. Hor izan dugu joera uhartetarraren eta «kontinentalen» arteko borroka; nire uste apalean, errealitateak baino gehiago testuak ulertzeko moduak eragin duena; izan ere, berez ahobatezkotasuna zegoen oinarrian. Alde batetik, Europa bat egongo bada, Europa horrek bere espiritua adierazteko beharrezko erakundeak izan behar dituela azpimarratu da behin eta berriro, eta, beraz, erakunde handiak aipatu dira, Europako Kulturaren Zentroa haien sinbolotzat hartuta. Bestalde, britainiarrek adierazi dute, arriskutsua izan litekeela gurea bezalako biltzar batek lanarekin jarraituko duen batzorde batetik haratago doan erakunde baten sorrera irudikatzea. Britainiarren ideia zentzuzkoa da. Izan ere, ez daukagu ez aginpiderik, ez botererik, ez finantza-baliabiderik erakunde handi bat sortzeko eta are gutxiago Europaren ize-nean hitz egiteko.

Baina, ikusiko duzuen bezala, lortu dugu adostasun batera iristea, eta Osoko Bilkurari batzorde iraunkor bat sortzea proposatuko zaio, hark erakunde handi horiek sortzeko aukerak azter ditzan, eta gero haietan Europa batuaren espiritua isla dadin.

Lehen akordio horri beste bi ere gehitu zaizkio. Horien artean, haurrentzako eta gazteentzako zentro bat sortzea aurreikusi da. Izan ere, etorkizuna eraiki nahi ba-

dugu, berehala heldu behar diogu etorkizun horren hazia zaintzeari. Testuan zehaztuta daude zentro horren jarduerak eta funtzioak zein izango diren.

Bestetik, zuzenbidearen zaindari izango den Auzitegi Goren bat sortzea ere aurreikusi da; ez bakarrik nazioen artean, egungo Hagako Auzitegia bezala, Auzitegi Goren horren zeregina gizabanakoen eta nazioen artean ere giza eskubideak errespetatzen direla zaintzea izango baita.

Horra hor aurkezten dizuegun ebazpenaren laburpen bat. Eta orain gure lankide den, Collins jaunarengana jo nahi nuke.

Ez zait iruditzen era honetako batzar batean ondokoa mikroskopioaz begiratu behar dugunik, ezta erabateko ziurtasuna izan behar dugunik ere hemen idatzita da-goienarekin dugun bat etortze mailari dagokionez, ez baitakar inolako erakunderen konpromisorik. Ez dakar Biltzar honetako inongo kideren konpromisorik, eduki orokorrari eta dokumentuen espirituari dagokienez izan ezik. Ez gara lege kontuez ari. Iritzi adierazpen bat da, mugimendu batena, joera batena, indar batena, eta ez zait iruditzen zentzu handirik duenik gure lan metodoei justizia-jauregietako prozedura arautuak aplikatzeak.

Are gehiago, prozeduraren ikuspegitik, bart gauean, batzordeak hala bozkatuta, erabaki zen batzordearen zuzenketa guztiak idazketa batzordeari bidaliko zitzaizkiola, eta idazketa batzordeak ahalmena izango zuela testuari ahal zuen guztia gehitzeko, baldin eta batzordeak Auzitegi Gorenari eta Europako Kulturaren Zentroari buruz aurkeztutako zuzenketen printzipioetan onetsitakoa betetzen bazuen.

Beraz, bai batzarraren espiritu orokorraren ikuspegitik, bai gure batzordean onartutako prozeduraren ikuspegitik, ez zait iruditzen posible izango denik idazketa batzordeak guretzat prestatu duen ebazpena zalantzan jartzea, Batzordeak berak eman baitzion ahalmen osoa.

Galdera nagusira itzuliko naiz. Zertara etorri gara hona? Ni gizateriaren historia eta, bereziki, Europako historiak etapa bitxi bat bizi duelakoan nago, non gertakarietako elkartasuna eta sentimenduekiko elkartasuna bereizi egin diren. Une honetan herriek eta nazioek bat egiten dute gertaerekiko elkartasunean, haien elkartasuna hain erabatekoa da non hodi bereko ur tantak diruditen.

Baina sentimenduekiko elkartasuna ez dago berdin. Eta egoera, gasolina librearen garaietan bizi izan zitekeenaren antzekoa da non gidari bat autoan eserita dagoen, aurrean eta atzean auto ilara luze bat duela: gidariak aurrean edo atzean dituen gainerako gidari guztiekiko erabateko elkartasun materiala du, baina sentimenduei dagokienez, denak infernura bidaltzeko irrikaz dago!

Elkartasun objektiboak atzean utzi du elkartasun subjektiboa, arinegi aurreratu baita.

Utziko didazue adibide bat jartzen? Zigor promesek porrot egin dute. Bi arrazoiengatik egin dute huts: aurea hartua zioten gizon eta nazioen sentimenduzko elkartasunari, baina gizon eta nazioen egitatezko elkartasunaren atzean geratu ziren.

Gizonak eta nazioak oraindik ez zeuden prest herrialde lege-urratzaile baten zigor kolektiboaren kontzeptua bereganatzeko, baina herrialde urratzailearen zigorra gertaeren atzetik zihoan, herrialde urratzaile bat zigortzea Europa zigortzea baitzen.

Zer behar da elkartasun subjektiboak elkartasun objektiboaren mailara helatzeko? Kontinentearen batasunaren kontzientzia falta da. Europak behar duena ez dira eskuduntza politikoak eta ekonomikoak. Europaren gabezia herrialdeek duten lekua ez izatea da; ez dago Europarik herrialde bat dagoen lekuan, ez dago Europarik herritarren bihotzean. Europa ez da existituko bere herritarren bihotzean ez dagoen bitartean, eta hura gabe ez du zentzurik haren erakundeak sortzeak.

Baina, zer da Europa? Ez dut haren definizioan luzatu nahi. Hasteko adierazi nahi nizuke, Asiako lurmutur txiki bat dela Europa, eta haren ezaugarri nagusia da bertako mendikateek, zorionez, ekialdetik mendebaldera egiten dutela da, iparraldetik hegoaldera egin beharrean. Hala, mendiek eta barneko urek banatutako konpartimentuek osatzen dute Europa. Konpartimentu horiek oso aberatsak dira, baina elkarren arteko komunikazio zailak, bere biztanleen babesleku eta bizileku bihurtu du horietako bakoitza. Eta, hala eta guztiz ere, komunikazio zail horrek ez du eragotzi, konpartimentu horiek elkarrenganako eragin bizigarria izatea. Elkarrekiko aberastasun horrek, aniztasuna dakar derrigor, eta hala, italiar, greziar, suediar, edota holandar baten aurrean gaudenean, «produktu gordinaren» aurrean gaudela iruditzen zaigu, Chablis, Champagne, edo Bordeleko ardoekin gertatzen zaigan bezala. Eta, horrekin batera, familia sentsazioa ere izaten dugu, oso urrunetik datorkiguna.

Jaunak, laburtu egin behar dut. Eta nondik dator familia-sentimendu hori? Bi sustrai dituen tradizio komun batek eragiten du: batetik, sustrai sokratikoa, enpresa, ikerketa eta zalantza-espiritua biltzen dituena; eta bestetik kristautasunaren sustraia, gizabanakoarekiko errespetua bultzatzen duena eta gizonik apalenari ere guztien errespetua eskaintzen diona.

Horixe da europar espirituaren muina eta oinarria. Eta bai! Batzordean gogorazai zaigunez, Europak sarritan egin dio traizio espiritu horri, baina Europaren noratasuna ez dago bere buruari egindako traizioetan, traizio horien gainetik altxatzeko etengabeko borrokan eta oinarri duen espiritu sokratiko-kristaua gailentzeko saiakeran baizik: espiritu sokratikoa beti zalantzan, espiritu kristaua beti ziur; zalantzan dagoen adimena, zuzen jarduten duen bihotza.

Orduan, zein da hemen gure zeregina? Gure lana ez da testuei buruz eztabaida-zea. Testuetan oinarrituta eta testuen aitzakian —eta ez nuke inor iraindu nahi hori

esanda—, espiritu hori partekatzea da gure lana, Europaren alde elkarrekin lan egitea, eta europar gisa elkarrekin lan eginez, ia konturatu gabe Europa bera egitea.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Kenneth Lindsay jaunak du hitza.

Kenneth Lindsay Parlamentuko Kide jn.:

Ahalik eta laburren arituko naiz, beste herrialde batzuetako hizlari askok ebazpenari buruz esango dituzten hitzak entzun nahi ditut eta.

Gure zereginen amaierara iristen ari gara, baina gure aukeren abiapuntura ere iritsi gara. Esan nahi nuke lan handia egin dela jatorrizko txostena egiteko eta, horri dagokionez, bereziki aipatu nahi nituzke nire lagun de Rougemont jauna, Suitzako, Woodruff jauna, eta Frantzia, Belgika eta Holandako beste batzuk. Nire herrialdean, Gilbert Murray irakasleak oso gertutik jarraitu du gure lana, eta, besteak beste, T.S. Elliott-ek bere ekarpenak bidali ditu. Beraz, txosten hau, beste modura idatz bazitekeen ere, gure iritziz, ez dago hain gaizki. Orain hortik guztitik zerbait ateratzea dagokigu, Europako milioika pertsoneri, Biltzar handi hau haientzat esanguratsua dela deritzen horiei, fedea emango diena. Hori dela eta, gutako batzuek sentitu genuen ezin ginela Hagatik joan ideia zehatz batzuk eduki gabe. Egia da ez geundela prest bihar bertan finantzatzeko, baina organo iraunkor bat egotea nahi genuen, Kultura Batzordearen lanarekin jarrai dezan, eta auzi hain korapilatsu hauek iker eta azter ditzan.

Batzordean behin eta berriz aipatu dudan adibide bat jarriko dizuet, txostenean agertzen ez dena. Gaur-gaurkoz, ez dago Europako arazoez soilik arduratzen den lehen mailako aldizkaririk —hiru hilez behingoa edo hilez behingoa—. Oso beharrezkoa da. Biltzar honetan ikusi dugu hau arazoaren hasiera besterik ez dela eta, beraz, ezinbestekoa dela askoz argitalpen hobeak egotea, ez bakarrik jakintsuentzat, baizik eta, atzo hizlari askok adierazi zuten bezala, Finlandia, Danimarka, Norvegia eta Suediako langile helduen multzo handi horrentzat, han herri-ikastetxeak haien egonkortasunaren arrazoi direlako; baita nire herrialdean, Frantzia eta hemen ordezkaturik dauden gainerako herrialdeetan ere.

Iaz Estatu Batuetan egon nintzen, Stimpson jaunak elizetako, unibertsitateetako, sindikatueta liderrak eta, oro har, pentsamenduaren liderrak bildu zituen. Estatu Batuetako itzal handiko 150 pertsona inguru egon ziren Marshall Plana babesten. Hagako Biltzar honetan elizak, unibertsitateak, poetak, idazleak eta egileak bildu ditugu, nire iritziz, beharrezkoa delako Marshall Planaren aurreko «kontrako

alderdi kultural» bat egotea, horrela adierazten uzten badidazue. Agian Europa osoan zehar egon beharko litzateke bosgarren zutabe kultural bat, zentzu politikoan ulertu gabe, noski.

Nire iritziz, Europaren historiako unerik zirraragarriena bizitzen ari gara. Jakina, pentsamenduarekin lotutako gatazkak daude —zer litzateke Europa halako gatazkarik gabe—, baina, oker ez banago, Mendebaldeko Europako ia unibertsitate guztietan egon naiz azken bi urteotan eta Europaren suspertze kultural berri baten has-tapenak sumatu ditut. Jendeak uste duena baino truke askoz gehiago gertatzen ari dira. Biltzar ugari egiten ari dira Bruselan, Genevan, Vienan, Alpeetan eta Britainia Handian. Aurtan bost bat biltzar handi egiten ari dira, eta horietara Europako jendea etorri da, baina ez dago antolaketa-rik; ez dago jende masa handi horren izenean hitz egin dezakeen organorik. Aparteko elkarte politiko eta ekonomikoak bilatu behar ditugula deritzot. Federalistak eta ez-federalistak ados daude: inork ez daki zeintzuk izango diren organo zehatz horiek. Dena den, Europako iritzi publiko bat sortzeko moduak eta bitartekoak asmatu behar ditugu, hizkuntza, sinesmen eta tradizio politiko desberdinak dituzten herrien artean.

Presidente jauna, ikusiko zenuen testuan Bruselako Ituna aipatu dugula, eta 3. artikuluan ezartzen dela Frantzia, Belgika, Luxenburgo, Holanda eta nire herrialde uhartetarreko estatuburuek konpromisoa hartzen dutela elkarrekin ahalegin guztiak egiteko, herritarrek gure zibilizazio komunaren oinarrian dauden printzipioak hobeto uler ditzaten, eta haien arteko hitzarmenen edo beste bitarteko batzuen bidez kultura trukeak sustatzeko. Betebehar solemne bat da, baina maizegi, politikariei eta estatu-buruei entzuten diedanean, honela amaitzen dituzte beren hitzaldiak: «Beraz, gogoeta politikoak, ekonomikoak eta kulturalak bereizi behar ditugu». Hitz horiei esanahi zehatza —edo ahalik eta zehatzena— eman behar diegu. Ba al dakigu zein diren gure zibilizazio komunaren oinarria osatzen duten printzipioak? Ebazpenean sartzen saiatu gara, baina hizkuntza argi batean adierazi behar ditugu beste behin, frantses, flandriera, nederlandera eta aleman hitzuntzat, baita eskandinavieria eta italiara hitzuntzat ere, alderdi politikoen, sozialisten edo kontserbadoreen federazio bakar batek ere ez diolako erantzuten gaur egun Europako herrialdeek planteatzen duten erronka sakonari. Horregatik, gure azken dokumentuan unibertsitatei egindako deia ez ezik, beste batzuk ere sartu ditugu. Hizlari ugarik egindako iradokizunak sartzen saiatu gara. Batzordean egon zaretenok gogoratuko duzue pentsatzen genuela ez zitzaiola behar adina garrantzirik ematen kaleko gizon arruntari. Horregatik sartu ditugu haurrentzako, unibertsitateko ikasleentzako eta langileentzako hezkuntza erakundeak.

Bestalde, jende askok, gure lagun eta Frantziako Parlamentuko kide *Madame Saunierrek*, besteak beste, Europako gazteriari eta haurrei buruzko zerbait sartu nahi zuen. Presidente jauna, areto honetan beste inork baino hobeto dakizu arazo horrek zer esan nahi duen gaur egun guretzat. Ezin genituen gure ebazpenak amaitutzat eman, harik eta gerraren —edo, hobeto esanda, bi gerren— ondorioak jasaten di-

tuzten Europa osoko haurren arazo erraldoi hau aipatu arte. Hori dela eta, berariaz aipatu ditugu Europako haurrak.

Nire lagun batzuek testuliburuen berrikuspenari buruzko erreferentzia bat sartu nahi zuten. Ikusiko duzue hori dagoeneko sartu dela eta Eskandinaviako herrialde bikain horien eredia hartu dugula, beren testuliburuetan besteak iraintzen dituzten pasarteak ezabatu baitituzte dagoeneko. Hori, nire iritziz, oso lorpen handia da.

De Madariaga jaunak bere hitzaldian esan zuenez, ebazpen horiek «ez dakarte konpromisorik». Horren aurrean... galdetu al dezaket zerk dakarren konpromiso bat? Une honetan hogeita eta hogeita hamabost urte bitartean dituen Europako belaunaldia nekatu samar dago esanahirik ez duten hitzekin. Apur bat nekatuta dago, halaber, leialtasun hori oso urrun dagoen eta berrogeita hamar urte barru soilik lortuko den zerbaitekin lotzeaz. Nire ustez, nire herrialdean milaka pertsona daude —gazteak— sakrifizio handia egingo luketenak, oro har «Europaren batasuna» deitzen dugun horren alde. Uste dut hori hizkuntza zehatz batera ekartzeko gai bagara, bi gerra handien artean egin ez genuen bezala eraiki ahal izango dugula. Sir Alfred Zimmern nire aspaldiko lagunak zera esan zuen: «Nazioen Elkartea prestakuntza intelektualik gabe sortu zen». Gu, aldiz, Biltzar honetan, hasiak gara prestakuntza horren zati batekin, eta mugimendu batu bat eratuko dutenak ez dira izango Britainia Handiko eta beste herrialde batzuetako herritar gutxi batzuk, baizik eta herrialde bakoitzean antolatuta egongo diren mugimendu indartsuak. Horrek esan nahi du federalisten federekin bat egin behar dugula, eta ikusten dut federalistek, kritikatuak izan ala ez, fede oso sendoa dutela Biltzar honengan. Fede horri nire herrikide agurgarriak duela bi egun hemen aipatu zuen pertseberantzia eta Britainia Handia uhartetarraren zein Frantzia loriatsuren jarrera kritiko eta eraikitzailea gehitu behar dizkiogu, espiritu kritiko hori ez baitago soilik nire herrialdean. Eskerrak Frantzian ere hala den.

Ebazpen horiek, esan den bezala, sinbolo bat dira zentzu batean, eta ezin dute inor konprometitu bere horretan, baina haien atzean datzan espirituak areto honetako gizon eta emakume guztiak konprometituko ditu, nor bere herrialdera bete beharreko zeregin batekin itzultzen denean.

Presidente jn.:

Hammerich jaunak du hitza.

L.L. Hammerich jn.:

Presidente jauna, ezin dugu zure titulua ingelesez behar bezala adierazi.

Baina, zure baimenarekin, hizkuntza horretan egingo ditut hemen esateko ditudan hitzak.

Danimarkaren ikuspuntutik, historian zehar eta alderdi kulturalen hain lotura estua duten Europa iparraldeko herrialdeetako bat den aldetik, Kulturaren Europako Zentro bat sortzea oso zeregin garrantzitsutzat hartu beharko genuke eta, oro har, Europako nazioen eta estatuen lankidetzak estuagoan oinarrituz egin beharko litzateke. Uste dugu ez dela egongo itunak modu zintzo eta emankor batean betetzeko bermerik, baldin eta xedean bat ez bagatoz eta bete behar dugun idealaren hitzei esleitzen diegun balioan ados jartzen ez bagara. Hori dela eta, ez dugu uste Kultura Batzordearen lanak izaera praktikoa txikiagoa duenik, Politika Batzordearen edo bitartekoak sortu behar dituen Ekonomia Batzordearen lanekin alderatuz gero. Ziur gaude Kulturaren Europako Zentro bat sortzeak lanerako eremu garrantzitsu ugariako bide emango duela, eta atsegin handiz hartzen dugu ebazpenean ideia horiek adierazi izana.

Atseginaz ikusi dugu ebazpen honetan berariaz aipatzen dela historiako testuliburuak berrikusteko egin den lan arrakastatsua, haur eta gazteei historia eskolatan sartu dizkieten gehiegizko sentimendu nazionalak murrizteko helburua duena. Prest gaude hemen izandako esperientziak Europako beste herrialde batzuei jakinarazteko, eta eskertzen dugu Britainia Handiko bozeramaile bikainak gertakari horiek bilera honetan aipatu izana.

Iruditzen zait ebazpenean Kulturaren Europako Zentrorako jasotzen diren egitekoak ez direla UNESCOren lan eremuan sartzen; aitzitik, haren lanaren osagarri praktikoa izan daitekeela deritzot, Europako eskualde mailako lana hartzen baitu bere gain Zentroak. Eskualde mailan hainbat eremu jorratu daitezke, adibidez, liburuaren zirkulazio askea martxan jartzea, diruarekin lotutako oztoporik gabe, liburuak garestitzen dituzten moneta-arauak indargabetzea, bai eta hiztegi gehiago eta hobeak sortzea ere, Europako nazioek beren arteko literatura errazago ezagutu ahal izan dezaten. Akademikoen eta unibertsitateen artean ez ezik, lankidetzak egon beharko litzateke kulturaren herri erakundeen, herri ikastetxe eta institutuen, langileen irakurketa zirkuluen eta abarren artean, aipatu dudana lehenengo lankidetzak hori guztiz premiazkoa bada ere. Ekintza praktikoa horiek Europarengan eta gizonarengan dugun fedearen argitan ikusten ditugu. Gure jardueraren gidari gisa izaten saiatzen garen ideal kristauak indartsuak eta emankorrak izan beharko liratekeela deritzogu, eta bedekazioa izan beharko liratekeela, ogia ez ezik, giza arimen existentzia duina irrikatzen duten Europako milioika gizon, emakume eta haurrentzat.

Presidente jn.:

Silva jaunak du hitza.

Silva jn.:

Presidente jauna, jaun-andreak, interes handiz jarraitu ditugu Kultura Batzordearen jardunean izan diren eztabaida batzuetan grinatsuak, Salvador de Madariaga

jauna buru dela, beti irribarretsu, espiritu europarra handitasunez eta nobleziaz gorpuzten duelarik.

(Txaloak)

Batzorde honetako txostengile, idazle gailen eta nire adiskide Denis de Rougemontek, Kulturaren Europako Zentro bat sortzea proposatu digu eta nire kideek eta nik gure babesa eta laguntza emango diogu.

Organismo horrek guretzat ezinbestekoa den ezaugarria izango du; izan ere, lehendik dauden erakunde ofizialek ez duten eta izan ezin duten independentzia izango du, lehengo horiek guztiak txandako gobernuen mende baitaude zuzenean edo zeharka. Eta ez da kritika bat, egiaztapen bat baizik. Zer independentzia izan dezakete bada, estatuko ordezkari osatutako erakundeek, beren agintearen baitan, haien subiranotasunaren zatia —ekonomikoa, politikoa eta, zoritxarrez, baita kulturala ere— defendatzera behartuta badaude?

UNESCOK duen izaera unibertsalak —adibide bat aipatzearen—, ez dio erakundeari tribuna honetan aipatutako kontzientzia europarraren esnatzearekin behar adinako konpromisoa hartzen uzten. Eta horixe da gure zeregin nagusia, gure funtsezko zeregina.

UNESCOK existitzen ez den kultura unibertsala gorpuztu nahi du eta NBE unean bateraezinak diren indarren kontzentrazioak antolatzen saiatzen da, akordio bidez. Akordioa edozein politikaren funtsezko elementua izanik ere, kultur arloan ez du lausotasuna, nahasmena eta ezintasuna baino esan nahi.

Guretzat Europa hitza adierazpen geografiko hutsa baino ez bada, Biltzar honek ez du erabilgarritasunik; baina, aitzitik, Europaren batasunak bi gerretako izugarrikeriak bizi izan dituen belaunaldi baten itxaropen guztiak ordezkatzeko baditu, orduan Kulturaren Europako Zentro hori sortu behar dugu, sinesten ditugun nozio guztiek bertan bizia har dezaten eta haiekiko atxikipena inoiz baino sendoagoa izan dadin.

(Txaloak)

Horrelako zentro batek supernazionalismo europar bat sortu eta nazioen ahotsa itoko ote duen beldur dira batzuk. Baina inola ere ez, guztiz kontrakoa da! Nazionalismo indibidualak defendatuta ezabatu egiten da arima nazionalaren benetako ahotsa. Aniztasunarekiko batasunak dimentsio desberdinak adierazteko aukera emango du, eta orduan, Europako pentsamenduaren zentroak sortzen ikusiko ditugu, guxtiengoek agindutako posizioetatik urrun, horiek oso aktiboak izan arren. Saihestu beharreko oztupo bakarra instantzia totalitario bihurtzea da, hau da, erregimen autoritarioek hainbeste maite duten estatu-kulturaren nozio bihurtzea.

Horregatik, beharrezkoa eta zuhurra da organo hori gobernuetatik kanpo uztea, kulturak, presio guztietatik at, aurkezten zaizkion ideien eztabaida askea ahalbidetu dezan.

Ez da ezer handirik, ez merezi duenik egingo iritzi publiko informaturik gabe, eta Europako pentsamenduaren bizitasunaren bermerik onena kontrol ofizial oro bertan behera uztea da.

Gisa horretako erakunde batek emango du herriak hezteko eta giza eskubideen erabilera behar bezala ulertzeko aukera.

Eta kultur erakundeen aniztasuna oinarri hartuta, gizabanako bakoitzaren eskakizunak eta beharrak kontuan hartuko dituen pentsamendu europarra garatu ahal izango da, haien jatorria eta doktrina-aspirazioak zein helburu espiritualak edozein direlarik ere.

Azkenik, galdu duten itzaropena berreskuratzeko aukera emango die gazteei. Izan ere, gazteen eta haurren ekarpenarekin baino ezin da finkatu iraultza oro. Beharrezkoa da gazteria nazionalismotik desintoxikatzea, gazteak pentsamendu europarrera hurbiltzea eta iraganean parekorik ez duten arazo eta egoera batzuen aurrean modu berrian pentsatzeko adorea ematea.

Nola sor daiteke Europa, lur ahur bakoitza sakrifizio izanik, gure lur zaharrea hain bizirik dirauten indar moral eta espiritual guztiak bildu gabe? Hori da funtsezko arazoa. Europari bere arima itzuli eta garuna ematea da gure egitekoa, Kulturaren Europako Zentroak etorkizunean sinetsiko dugun guztia espiritualki ernaltzeko gai izango den erakunde federala izan behar du, haren bidez, mundu batu batean Europa oparo eta baketsua jaio dadin.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Batzarkide ingelesak ados al zaudete frantsesetik ingeleserako itzulpenak kentzearekin?

(Baiezkoa keinuak egin dituzte)

Egoera horretan, hitzaldiak berariaz eskatuta baino ez dira itzuliko.

Sir David Maxwell Fyfe, Parlamentuko Kide Txit Ohoragarria:

Oso garrantzitsua iruditzen zait gizabanakoz osatutako erakunde honek ekintza nazional batekiko duen jarrera argitzea. Funtsean, gobernuen ekintza inspiratu eta gidatu beharko lukeen organo bat gara, baina ekintzara igarotzen direnean, beharrezkoa da guk ekintzok aztertzea, eta ekintza horien alderdi onak jaso eta transmititzea. Beraz, uste dut gaur goizean gure aurrean dugun ebazpena kontuan hartu eta ebaluatzen saiatu beharko ginatekeela, gutxienez, Bruselako Itunaren 3. artikuluan jasotako erronkari ematen dion erantzunagatik; izan ere, han, nire lagun Lindsay

jaunak azpimarratu duen bezala, adierazpen bat dugu, zeinaren arabera, parte hartu duten alderdiek saiatu egingo baitira elkar ulertzea sustatzen eta kultura trukeak egiten, gure zibilizazio erkidea oinarri hartuta. Zer ekarpen egin dugu? Zer bestelako bitarteko iradoki dira?

Irizpide horren arabera aztertu ditut gure hiru iradokizunak. Hiruek ere begien bistako balioa dute. Lehenik eta behin, makineria prestatu dugu, kulturaren zentro baten ideia aztertu eta landuko duen organo iraunkor bat. Ulermena bermatzeko bitarteko erabilgarria, egokia eta sendoa da. Bigarrenik, arreta berezia eskaini diegu haurrei eta gazteei, eta, hirugarrenik, balio etikoen aplikazio praktikoa egiteko, giza eskubideak aintzat hartzeko eta betearazteko bitarteko baten oinarria joan gara. Dena den, bada oso argi ikusten dudan zerbait: Nazio Batuen Erakundean zailtasun hori aurkitzea —alegia, orain ez aurreikustea Giza Eskubideen Aldarrikapen bat 1949 baino lehen Batzarrera eramatea—, NBEren zailtasunen erakusgarri ez ezik, munduko giza adimena moteltasunez itzultzen ari denaren erakusgarri ere bada, eta berriro ere oinarritzko giza arazo horietara itzultzen ari garela ikus dezakegu, hala nola gizabanakoaren eskubideen garrantzira. Giza espirituaren santutasuna loratzea besterik ezin dugu espero eskubide horietan oinarrituz, eta horixe izan behar dugu gaur egun lanaren erdigunean.

Uste dut, gure ebazpenaren hirugarren zatiarekin, giza eskubideak gure mugimenduaren oinarria direla baieztatuz eta, bigarrenik, auzitegi baten bidez betearaztea iradokiz, aurrerapauso bat ematen dugula. Auzitegi bat funtsezkoa dela deritzot. Erabat sinesten dut ebidentzien analisisian eta horrek duen balioan; ebidentziaren baieztapen objektiboek duten balioan sinesten dut, baina uste dut, baita ere, eta nire esperientziak hori azpimarratzen du, gizateriak gaur egun bilatzen duen gauzetako bat gizakiaren eta Estatuaren artean justizia inpartziala egongo dela ziurtatzea dela. Lehen gizonen artekoa izan ohi zen. Orain justizia nahi du, bai, baina beraren eta Estatuaren artean, eta iradokitzen dugun auzitegiak horretarako baliabideak emango lituzke. Atzo esan nuen bezala, une honetan zigorrek dituzten zailtasunen jakitun naiz, baina uste dut herrialdeek auzitegiaren ideia atxikimenduz gauzatzea onartzen badute, zigorrak gero eta gogorragoak izango direla gure mugimenduak aurrera egin ahala. Ziur nago.

Jada esan dudan zerbait errepikatuko dut, zuen baimenarekin. Erantzukizun pertsonal handia sentitzen dut gai honetan. Nurenbergen aldarrikatu nuen bezala, erasotzen ari ginen horren guztiaren orde, moraltasun indibidual eta nazioarteko justizia maila handia behar ditugu. Ez da nahikoa aldarrikapen bat egitearekin. Aldarrikapen hori egin dutenen betebeharra da hitzetatik ekintzetara igarotzea, eta ziur nago gure ebazpena lehen urrats praktikoa dela hori egiten dela ziurtatzeko, eta gizakion arteko elkar-ulertzeak eta balio etikoek bizitzaren bidean berriro indartsu aurrera egingo dutela ziurtatzeko.

Morro di Ladrano jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, Italiako ordezkaritzak bi zuzenketa aurkeztu ditu.

Lehenengoa onartu egin zuen Batzordeak, guk hura garatzeko aukerarik izan gabe. Ez zen garatu beharrik izango, ziurrenik.

Bigarren zuzenketak ebazpen-testuaren zati bat kentzea proposatzen zuen. Bertan Kulturaren Europako Zentroak zaintza jarduera kritikoa egin beharko lukeela adierazten zen, hitzen balio zuzena bermatzeko edo berrezartzeko, hori gabe itunik egin ezin dela argudiatuz.

Zuzenketa hori eztabaidatzeko aukerarik izan ez denez, idazketa batzordeari oso zaila egin zaio hari buruzko erabaki bat hartzea. Bestalde, beharbada egia da gure proposamenak gurean Europako beste nazioetan baino eragin handiagoa duten joera eta pentsamenduak islatzen dituela. Gure ustez, kontua ez da hitzen balio zuzena berrezartzeko zaintza kritikoa egitea. Eremu horretan bidezkoa den pentsaera eta adi dagoen kontzientzia izatea da kontua. Gure ustez, pentsaera zuzena denean eta kontzientzia adi dagoenean, berez etortzen dira hitz egokiak.

Hori esanda, eta azpibatzaordean hitza hartzerik izan ez dugula kontuan izanik, Italiako ordezkaritzak Kulturaren Europako Zentro baten sorrera aztertzeke beharrarekin eta komenigarritasunarekin ados dagoela adierazi nahi du. Ados dago gisa horretako ekimen ororekin, gainditu beharreko zailtasunak alde batera utzi gabe. Badaki zailtasun horiek ez direla gauetik goizera konponduko.

Gure ordezkaritza oso pozik dago behin betiko idazketak Frantziak Haurren eta Gazteen Europako Zentroa sortzeko egindako proposamena kontuan hartzen duelako. Oso pozik dago, halaber, eskubideen adierazpenaren beharri eta, batez ere, nazioz gaindiko Auzitegi Gorena sortzeari buruzko azken oharrekin.

Laburbilduz, nazioen arteko kultur lankidetzaz erraztera eta, beraz, nazioarteko ulermen eta batasuna sortzera bideratutako ekimen orok Italiako ordezkaritzaren babes osoa du eta ziur gaude, Italiako herriaren babesa ere izango duela. Izan ere, gure herrialdeak ia 25 urtez jasan ditu herritarrak gizakiak goza dezakeen ondasun gorena den pentsamendu-komunitate horretatik aldentzen saiatu den faxismoaren atzaparrak.

(Txaloak)

Christine Teusch and.:

Jaun-andreok. Alemaniarrok, esker on handia sentitzen dugu hemen eman zaigun lehen aukera hain beharrezko honengatik, hau da, europar espiritua taxutzen la-

guntzeko eman zaigun aukeragatik. Badakigu Europako kultura giza duintasuna eta askatasuna aitortuz baino ezin dela eraiki. Alemaniarrok eta, batez ere, Alemaniako emakumeok, lehenik eta behin, aitortu behar dugu diktaduraren urteetan gizakia-
ren errespetua eta askatasuna, gizakiaren alderdi filosofikoa eta psikologikoa hain sakon zaurituak izan zirela, ezen Europaren zauri mingarria baita, eta konponbidea gizakiari balioa emanez soilik iritsiko baita. Eta zuekin batera ikusi nahi ditugun gizakiaren duintasuna, askatasunaren aitortza, ebazpenak proposatzen duen bezala, ez lirateke eremu naturalera eta politikora mugatu behar, eremu naturaz gaindikoan eta espiritualean ere ikusi nahiko genituzke, European. Bertan sortzen eta errotzen jarraitu behar du giza duintasunaren eta gizakiaren askatasunaren estimu handiak, duela hainbat urte European sortu baitzen, hain zuzen, kristautasuna. Horregatik, poz handiz hartzen ditugu beste bide horiek, kristautasunaren tesien oinarriaren gainean sortutako espiritu europarraren ikuskerak.

Horrela, alemaniar emakumeok gure gazteei gaur egun bizirik dirauen askatasun horren itxaropena itzultzen ari gataizkie, iraganeko zorigaiztoko urteetan itxaropen horrek handia edo are handiagoa handiagoa izaten jarraitu baitu.

Eta horrekin batera, Europako espiritua ere itzuli diegu gure herriko emakumeei, atzo presidenteak aipatu zuen bezala. Eskerrak eman nahi dizkizuegu etorkizunean herriek, ankerkeriaren eta sor daitezkeen gerren aurrean, Europako espirituaren babesa izango dutenaren konfiantzaz hitz egiteagatik. Adiskidetze honen eta espiritu europarraren kontzientzia honen baitan, kristauok zuekin elkarlanean aritzeko konpromisoa hartzen dugun, Europa berri bat sortzeko.

Etienne Gilson jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, Europako kultura intelektuala antolatzeko eta bateratzeko bildu gara.

Frantziako ordezkartzaren izenean atsegin handia da, niretzat bereziki, lan honetan zein gogotsu parte hartu dugun eta hartutako erabakien arrakastan zenbaterainoko konfiantza dugun esatea.

Sentimendu horiek oso ulergarriak dira Frantziarren bihotzean; ez lukete European dagoeneko existitzen ez den batasun kultural bat sortzeko ilusiorik izango. Izan ere, gure kultura nazionala, kultura europarra da definizioz. Eta alegiazko kasu batean, Europako kulturari kultura frantsesa dei litekeena kendu nahiko bagenio, ez dakit zer geratuko litzatekeen.

Duela mila urte baino gehiago, bertako enperadoretzat dugun baina alemaniarra ere bazen Karlomagno enperadoreak York hiriko ingeles aditu bat ekarri zuen Frantziara, hezkuntza publikoko lehen sistema antola zezan. Hura izan zen gure hezkuntza nazionaleko lehen ministroa. Monje beneditar italiar baten ikaslea izan zen,

Canterburyko San Agustin deitzen dioguna, zeinak bere kultura Erroma zaharrari zor zion, azken horrek berea Greziako kulturari zor ziolarik. Eragin intelektual eta espiritualez betetako korapilo horretan, ezinezkoa da herrialde bakoitzari zer dago-kion argitzea.

Utz iezadazue hitz gutxitan gogorarazten —gertaerak ahaztu egiten baitira—, XIII. mendean Frantziak nazioarteko unibertsitatea izan zuela Parisen. Zuen baime-narekin, bertako lehen irakasleak zeintzuk izan ziren gogorazi nahi nizueke. Datei erreparatuta, lehena ingelesa izan zen; bigarrena, Alberto Handia, alemaniarra; hiru-garrena, San Bonaventura, italiarra; laugarrena belgikarra. Gerora etorri ziren Dan Scotter, «Dan Scott», eskoziarrek dioten bezala, eta Gilen Ockhamgoa, ingelesa.

Eta frantziarrik ba ote zegoen galdetzen badidazue, bakar bat ere ez zegoela eran-tzungo dizuet sinpleki. Pariseko Unibertsitatea ez da inoiz XIII. mende hartan baino handiagoa izan, haren eragina ez da ordukoa baino unibertsalagoa izan; eta irakasle bakar bat ere ez zen frantsesa.

(Txaloak)

Gaur egun Europako edozein unibertsitatek gauza bera egiteko ausardiarik balu: bertako irakasleak ingelesak, italiarrak, espainiarrak edo alemaniarrek izatea axolako ez balitzaio, eta filosoforik handiena, handiena delako hautatuko balu, matematikari-rik handiena, handiena delako, eta horrela bata bestearen jarraian, ez litzateke egongo eratu den herrialdearekiko gehiago egingo lukeen unibertsitaterik eta ez litzateke aldi berean nazionala bezain nazioartekoa izango litzatekeen unibertsitaterik egongo.

(Txaloak)

Hemen ez dugu ideia berririk sortu behar. Garen bezala etorri gara hona; esku-bide osoko europarrak gara. Zuen moduan, Europa politikoki aldatu egingo dela uste dugu guk ere, eta aldatzen doan heinean, forma politiko berri horietara ego-kitu beharko du Europa barruko kultur arloko antolaketak ere. Horregatik, atsegi-nik handienarekin txalotu ditugu hemen hartu diren eta kolektiboki geureganatu ditugun erabakiak: Bruselako Ituneko erabakiak aplikatzeko bitartekorik onenak bilduko dituen erakunde iraunkor bat sortzea; Kulturaren Europako Zentro bat sor-tzea; emakumeei gure ahaleginetan parte hartzeko dei egitea eta Haur eta Gazteen-tzako Europako Zentro bat eratzeo aukerak sortzea, nahiz eta azken honetan nire ustez egokiagoa litzatekeen zentroa sortzeko aukerak bateratzea. Beharbada, kan-poan geratu da —eta ulergarria da, denok baitakigu zein baldintza zailetan egin den testua— herri-hezkuntzan eta langileentzako eta nekazarietako kultur hezkuntzan lan egiteko beharra. Hitz bakanen bat dago horri buruz. Baina, indarra jarri behar da horretan.

Azkenik, Giza Eskubideen Auzitegi Gorena aipatzen da, eta objekzio bakarra baino ezin zaio egin: gizonari bere eginbeharrak gogorazi behar zaizkiola. Gizakia-

ren betebeharrak funtsezkoak direla erabat sinetsita gaudenoi, alabaina, azken urteotako esperientziak erakutsi digu, gutxitan topatzen dela gizonaren eskubideak errespetaraziko dituenik.

Horregatik, ez dugu uste Giza Eskubideen Auzitegi Gorenak bermatuko eta, agian, aurrerago zigortuko dituen eskubideak gogor azpimarratzea, betebeharren nozio kristau eta humanoari traizio egitea denik.

Denok guztiz ados gaude batzorde honek ateratako ondorioekin. Baina zehaztasun batzuk egiteko baimena eskatzen dizuet, eta ez dira eragozpenak izango. Presidenteak testu hauek ez direla mikroskopiaarekin begiratzeko eginak gogorarazi digu; eta ados gaude; mikroskopiaaren laguntzarik gabe ere argi ikusten baitira.

Hala ere, oso modu zehatzean adostu behar dugu haien irismena.

Hasteko, ez dugu Kulturaren Europako Zentroari buruzko inolako eragozpenik: izugarri poztuko gaitu hura sortzeko aukera izateak. Ez dut uste batzordean uhartetarren eta kontinentalen arteko aurkakotasunik izan denik: uhartetarrei zentro horren aldeko hitz grinatsuak entzun dizkiegu, kontinentalek zenbait zalantza adierazi dituzten bitartean; baina, puntu honetan ez da aurkakotasunik egon, egia esateko. Gure arteko gazteenak, oraindik zentrorik sortzen saiatu ez direnak, agian ez dira jabetuko ekimen horrek izango dituen zailtasun handiez.

Gure artean adinekoenak adierazi dute, sorkuntza horren aukerak aztertzen diren bitartean, berehala aplika litezkeen neurriak ere kontuan hartzeko; zentroa martxan jartzeko unera atzeratuz gero, egikaritzen zailak izan daitezkeela eta. Adibide bakarra jarriko dizuet: demagun Europako unibertsitate guztiak ados jartzen direla, hiru urteko programa betetzen ari den ikasle batek sei hilabete edo urtebete berak aukeratutako Europako unibertsitate batean igaro ahal ditzan, atzerriko unibertsitate horretan egiten dituen ikasketek bere herrialdekoen balio bera izanda, eta atzerrian gainditutako azterketak bere herrialdekoekin parekatzeko aukerarekin...

(Txaloak)

Horra hor neurri posible bat; ez dizuet beste batzuk aipatuz denbora galarazi nahi. Neurri horrek ez du inolako erakunderik sortzea eskatzen, ez du inolako antolamendurik behar, ez zaio inori sosik kostatuko; aitzitik gure borondatearen, gure egoskorkeriaren eta herrialde ezberdinetan arrakasta eragiteko gure erabakia- ren mende dago, eta abian jarrita biharko herritar europar arruntaren pentsamoldea eraldatuko luke beharbada, elkar ondo ulertzeko beharrezkoak diren harreman iraunkor horiek ziurtatuko lituzkeelako.

Bigarren iruzkina: UNESCOren existentzia gogorarazi zaio Frantziako ordezkari- tza- ri. Esan zaigu ezin dugula gure ekintza europarra mundu mailan diharduen UNESCOren mende jarri. Guk ez dugu horrelako mendekotasunik irudikatu,

baina koordinazioa behar-beharrezkoa dela uste dugu. UNESCOk lan handia egin du. Ongi jardun du, eta une honetan emaitzak oso agerikoak ez direla iruditzen baizaigu ere, hemendik hiruzpalau urtera geure buruari eskaini beharko diogun bar-kaberasun bera zor diogu, orduan neurtuko baitugu egindako ibilbidea, eta agian gure borondate ona baino txikiagoa izango baita.

Dena den, kulturaren Europako zentro horri esleitutako helburu posibleak azter-tzen baditugu, ikusiko dugu helburu horietako gehienak UNESCOk mundu osoan antolatzen ari den ekimenaren baliokideak direla, eta beraz guk Europaren alde jar-dutea ez dela UNESCOrekin gatazkan sartzea, Europaren eta UNESCOren alde egitea baizik, UNESCOk berak mundu osoan zehar egin nahi duena egingo bai-tugu. Beraz, etorkizunean, UNESCOrekin anaiarteko lankidetzaz-espiritu batean el-karlanean jarduteko itxaropena dugula ulertzea nahi nuke.

Eta nire azken iruzkinera heldu naiz: asko hitz egin da gizon europarrak eta kultura europarrak. Zer zen eta zer ez zen galdetu diogu geure buruari. Denok uste dugu ez dela erraz definitzen, baina ziur gaude existitzen dela. Frantziako ordezkariak segur-tasunez bat egiten du —ez dut esango gehiengoarekin, baizik—, hemen dauden kon-tzientzia guzti-guztiekin eta ziur dago hemengo inork inola ere ez duela onartuko Eu-ropako kulturaren zein kultura europarraren antolaketa hau kulturaren nazionalismo berri bat sortzeko abagune bihurtzea. Europako kultura garbia eta apala izatea nahi dugu, Europaren mugen barruan antolatua eta Europak dituen bitartekoak eta balia-bideak darabiltzana. Ez dugu europarrak ez diren kulturen gainetik dagoen kultura europarrarekin geure burua lausengatu nahi; ez dugu europarra izate hutsagatik ona den kultura bat asmatu nahi; aitzitik, gure kultura ona delako nahi dugu europarra izatea. Ez dugu kultura europarraren unibertsaltasuna aditzera emateko inolako asmo-rik, baina unibertsala den oro Europako kulturaren zatitza hartuko dugu, unibertsala den guztia guretzat joko dugu eta gure berezitasun bakarra emateko eta hartzeko guz-tientzat irekita dagoen unibertsaltasun desira horretan datzala esango dugu.

John Masefield jn.:

Osoko bilkura hau amaitu baino lehen, zerbait esan nahiko nuke bihotz-biho-tzetik. Eskerrik beroenak ematen dizkiegu Peter Kerstens senatariari eta herritar ho-landarren komiteari, haien eskuzabaltasunari eta abegikortasunari esker egonaldi benetan atsegina egiteko aukera izan baitugu. Atsegin handia izan da bide ospetsu horietan barrena berrirori ibiltzea, izugarrikeriaren orbain asko desagertu direla ikus-tea eta bi egunetan gutako gehienok bederatzi urtetan ikusi ditugunak baino aurpegi zoriontsu gehiago ikustea.

Berriz sortutako Europako gure adiskideei eskerrak ematen dizkiegun honetan, espero dugu kontzeptu berri horrek aurrera egitea gizon guztien bihotzetan. Pen-tsamendu on eta eskuzabal oro betiereko bedekapen iturri batetik dator, eta gai-

tzak zapuzten baditu ere, bizirik dirau, eta porrot egiten duela dirudien arren, iraun egiten du, eta denborarekin gizonei, zenbait gizoni, guri ez bada, jaio ez diren gure seme eta anaiei, hainbeste bilatzen dugun, hainbeste irrikatzen dugun, grazia, ordena eta edertasuna emango dizkie, non gizon gazteak beren garaiera betera iritsi eta beti bakearen bideetan egon ahal izango diren.

Glaser irak.:

Presidente jauna, jaun-andreok, utz iezadazue hitz gutxitan egungo bizitza kulturalaren bi sintoma patologiko azpimarratzen.

Hasteko gure unibertsitate-bizitza datorkit gogora, eta baita bizitza horrek hainbat herrialdetan dakarren morrontzarekin ere. Ez naiz horretan sartuko: denok ongi baino hobeto ezagutzen baitugu arazoa. Denok dakigu duela ez asko, aste batzuk agian, hilabete batzuk ere ez, gure lankide askori beren katedrak kendu dizkietela, eta hainbat ikasleri ikasketekin jarraitzeko aukera ukatu zaiela.

Batzar honetan aipatu nahi dudan bigarren arazoa adiskide ditudan hainbat herrialdetako unibertsitateetako irakasleek eta ikasleek bizi dutena da; izan ere, atzerri-ratzera behartuta egon dira eta orain mundu osoan sakabanatuta daude.

Irakasleek jada ez dute ikerketa zientifikoak egiten jarraitzeko modurik, eta ikasleek eten egin behar dituzte ikasketak.

Batzar honetan ezin dugu kultur arloko arazo handi hori aipatu gabe utzi. Badakigu azken gerraren ondoren, hezkuntza eta kultur arazoak lantzeko hainbat erakunde sortu direla, UNESCO kasurako. Baina, hala eta guztiz ere, ez da ezer egin «lekualdatutako» irakasleen eta ikasleen egoera konpontzeko.

Biltzar honek mundu osoaren arreta gaur egungo egoeratik erator daitezkeen arriskueta erakar dezan proposatzen dut; unibertsitateek arnasa askatasunez hartu ezin duten herrialdeetako gobernuei dei eginez eta irakaskuntzaren askatasuna eta independentzia zaintzeko eskatuz. Jarraian, UNESCOren eta Errefuxiatuen Nazioarteko Erakundearen gisako erakunde espezializatuen arreta erakartzeko eskatzen diot batzorde honi, irakasle eta ikasle «lekualdatuen» arazoa azter dezaten.

Biltzarrak gisa horretako deialdia egiteak emaitzarik izango ez duela pentsa dezakegu, baina baliteke arrakasta gailentzea. Gure betebeharrak kulturala da, hala esan dezaket, arreta gizon horiengan jartzea eta haien alde ahal den guztia egitea.

(Txaloak)

Ernst von Schenck dk.:

Jaun-andreok. Ez dut Suitzako ordezkariaren izenean hitz egingo; izan ere, gai bakoitzari buruz nork bere jarrera modu indibidualean agertu ahal izatea erabaki

baitu; dena den, uste dut Suitzarren existentzia intelektualaren espirituarekin hitz egin dezakedala, zehazki, Kulturaren Europako Zentroa hizpide dugun honetan. Hain zuzen, iruditzen zait suitzarrok arlo horretan egin dezakegula gure ekarpen berezia Europaren onura komunerako. Gure Estatu eta nazio txikia azken hamarkadetako hondamendietatik libratu den Europako toki bakanetakoa da. Baina, azken hamarkadetako gertakarien ondorioz gure zibilizazioaren espirituak jasan dituen mehatxuen aurrean, begiak zabalik eta adi egon gara. Berriro ere dei egiten zaigu gure azken erreserbak eta Europako espirituaren tradizioetik gudan bizirik geratzen den guztia eman dezagun, Europa berriro bizi ahal izan dadin, izan ere, Europa berriro bizitzen hasi ahal izan dadin. Herrialde txikietan elkarren ondoan ikus ditzakegu

Erdialdeko eta Mendebaldeko Europako kulturak. Gurean, gure herrialdeetako funtsezko arazoak elkarrekin konpontzeko ohitura dugu, eta espero dugu ohitura horretatik zerbait ekarri ahal izatea aurrean ditugun arazo handi hauek konpontzeko, baina baita aniztasun handiko herrialde txiki baten eskarmentua ere, ikasi baitugu kultura ezberdinak federazioaren bidean bakarrik jar daitezkeela elkarren ondoan, eta ez goitik berdinduz. Uste dugu eskarmentu hori dela, hain zuzen ere, Europar Batasunari egin diezaiokegun ekarpena, eta badakigu soilik askatasunean eta ezein potentziaren agindupean egon gabe sortu eta iraun ahal izango duela Europako Estatuen ospeak. Atzo, ordezkariak Europako kultura benetan zer den definitzen saiatu ziren, baita definizio hori egitea posible ote den argitzen ere. Definizio horiek behin eta berriz aldarrikatu diren arren eta europarren bizitzan praktikan jarri diren arren, Europako kultura behin eta berriz mehatxatuta egon da eta traizioa ere egin izan zaio: horrexek apaltasun handiagoa ekarri beharko liguke gizateriaren ordezkari izateko ditugun asmoei dagokienez. Eta, azken batean, badakigu hori zertan geratzen den: mundu guztiak nahi duena ez da politika bat bakarrik. Badakigu dena ez dela federazio bat osatzeko batzen gaituen egoeraren premia politikoa- ren araberakoa bakarrik, aitzitik, badakigu gure herrien muinean gertatzen denaren araberakoa ere badela, gertaerek gure kontinentearen espiritua bizirik eta adi mantentzeari eragiten diotelako. Eta badakigu horrek hiritar kontinentalaren garrantzia biziberritzea esan nahi duela, eta, zeregin horretarako, nazioen ahaleginak koordinatuko dituen Kulturaren Europako Zentro bat beharrezkoa dela deritzogu.

Presidente jn.:

De Rougemont jaunak, Kultura Batzordeko txostengile orokorrak, du hitza.

Denis de Rougemont jn.:

Presidente jauna, jaun-andreok, Kultura Batzordeko txostengile orokor gisa dudan zeregina amaitzeko, iradokizun labur batzuk egin nahi nituzke, Biltzarrean kulturari eta haren arazo eta eginkizunei ematen zaien zeregin bereziari buruz.

Bertaratzeko zortea —edo batzuetan zorigaitza— izan dudan gainerako biltzarrekin alderatuta, bi berezitasun nabarmen izan ditu biltzar honen orain arteko jardunak.

Biltzar hau, batetik, ekimen pribatuetatik sortu da, gure gobernuekiko erabat independenteak diren ekimenetatik. Hori dela eta Europako herrien izenean hitz egiten du —oraindaino ez da inoiz horrelakorik izan gure historian—, haien izenean egiten duen proposamena, desioetatik haratago doa eta antzinako Erromaren oinordeko garen europarrontzat, esanahi ia handiosa hartzen duen zerbait proposatzen du: erakundeak.

Bestetik, Biltzar hau nazioarteko antzeko ekimen guztietatik bereizten duen bigarren ezaugarria, Politika Batzordearen eta Ekonomia Batzordearen maila bereko Kultura Batzordea antolatu izana da. Horrelakorik ere ez da inoiz ikusi.

Gaur goizeko gure osoko bilkurak frogatzen eta finkatzen duen gertaera sinple hori bereziki azpimarragarria iruditzen zait.

Horrek esan nahi du Biltzarraren sustatzaileek kultura apaingarri baino gehiagoz jotzeko beharra sentitu zutela, moztarro dotore edo ez hain dotorea baino gehiago den zerbait, esaldi hipokrita batzuk biltzen dituen aitzakiatik haratago doana, zinismoak, errealista itxurak eginez, gogamenari egiten dion seriotasun gutxiko tributu bat baino gehiago dena.

Biltzar hau abiarazi zuten guztiek batasunerako deia egin zutenean piztu zuten itxaropen handiaren zentzua eta esanahia argitzeko premia larria sentitu zuten. Zertarako elkartu? Zertan oinarrituta? Zein izango da gizon guztiek benetan bilatzen duten onura? Horri erantzutea, lehenik espirituari, kulturari, dagokiola pentsatu zuten. Eta galdera handi eta erabakigarri horiei erantzuten saiatzeko eskaini dute hilabete hauetan Europako bizitza kulturalera hainbat gizon gailenek beren lankidetzaz, denbora eta, egungo beren presentzia aktiboa, sarritan beren lanik preziatuenean kontura.

Eta beren buruari honako hau esan diote: denok gaude lanez gainezka. Denok ditugu gure zereginak. Baina luzaroan jarraitu ahal izango dugu gure lanetan, Europak bat egitea lortzen ez badu? Gai izango al gara ohikoa ez den batasun hori sortzeko? Ez al dugu Hagan aukera paregabea gure gogamenaren eskubideak baliarazteko eta, gizakiaren eta bere askatasunen aldeko pisuzko betebeharrak horiek apaltasun osoz, geure gain hartzeko?

Utziezadazue aditu intelektualak Batzorde honetan parte hartzera gonbidatzeko igorri genuen lehen zirkularrari eman zaizkion bi erantzun aipatzen: lehenengo T.S. Elliott gaur egungo poeta handienetako batena da. «Uste dut», idatzi zuen, «gaur egun, gutako bakoitzak ahal duena egin behar duela horrelako mugimendu bat bultzatzeko, ekimena etsia izanik ere». Eta aipatu nahi dudana bigarren erantzuna gure batzordeko presidenteari da. Honako hau idatzi zuen: «Atsegin handiz, eskainiko diot batzordeari, egiaz, faltan dudana denbora».

Gogoak ez al du bada, eragiketa magikoren baten bidez, falta den denbora, falta den zentzua, eta bera gabe munduan falta diren itzaropena eta ikusmena sortzeko mirarizko ahalmenik?

Jaun-andreok, badakit batzuen ustez, gizon arruntak Europa batu bat nahi izateko arrazoi serio bakarrak mundutarragoak direla, gaurkotasun politikoari, oportunitismoari zein gai ekonomikoei loturikoak, azken horiek sarritan oker gainera, gai material gisa soilik hartzen direlarik. Badakit batzuen ustez, gizakiari, haren kulturari eta bizitzaren zentzuari buruzko ikuspegi europarraren defentsa aurrerago landu daitekeen bigarren mailako zerbait dela. Batzuek errealista iduri diote ikuspuntu horri. Baina adi begiratzen badiogu, hori Europaren orain arteko izaera ukatzea dela ohartuko gara.

Ez dezagun ahaztu Europa, Paul Valéryk gogorarazitako Asiako lurmutur txikia, munduko energia, asmakizun eta botere iturririk handiena izan dela bi milurteko-tan, eta hori guztia bere dimentsio murrizteko errealtate mundutarra gogamenaren bidez, abstrakzio eta espekulazioak eginez eta ausardiazko sorkuntzei esker konpentsatzeko izan duen gaitasunari esker lortu duela.

Europa kultura bat da edo ez da gauza handia; betiere kultura hitzari bere zentzurik zabalena eta gizatiarrena ematen badiogu, jakina, Europako tradizioarik onenek mundu osoan ilustratzen dutena.

Guretzat europarrontzat, bizitzaren kontzientziazatik sortzen da beti benetako kultura. Ikasteak, kultura baliatzeak eta kultur sorkuntzetan parte hartzeak gizonaz eta bere askatasunaz dugun nozioa zabaltzea eta sakontzea dakar gutako baikoitzarentzat. Eta jarraian, gure bizi-ingurunea eta erakundeak garatzea eta eraldatzea ere badakar. Azkenik, eta dena laburbilduz, horrek guztiak, gauzak zer diren eta bizitzak zer esan nahi duen etengabe eta ia eskrupulurik gabe galdetzea dakar.

Eta gaurko Europan ohikoa da kultura helburu izatea, helburu bat lortzeko bi-tarteko bat baino gehiago. Dakizuenez, industriaren garapenaren edo helburu poli-tiko jakin batzuen zerbitzura jartzen da kultura beste leku batzuetan. Boterean da-goen alderdiko nagusiek zein plan ekonomikoaren arduradunek programa zehatza esleitu eta bere mendeko zeregina ezartzen diote. Europarrontzat aldiz, kulturak ezartzen du bizitza politikoaren zein ekonomiaren zentzu humanoa: horietan eragin eta emaitzak kritikatzeko eta ebaluatzeko aukera ematen du.

Gure batzordea bere lanaren bidez, bere izate hutsagatik eta biltzar honetan duen estatusagatik, hierarkia espiritual horren argigarri bizia izan badaiteke —paperean lortutako emaitzen balioa edonolakoa izanik ere— europar kontzientziaren esna-tzean mugarri izan dela esan genezake.

(Txaloak)

Presidente jn.:

Uste dut batzar osoaren izenean hitz egiten dudala Kultura Batzordeko Mahaia-
ren presidenteari eta kideei eskerrak ematean. Ausardiaz eta eraginkortasunez lan
egin dute gau eta egun.

Bilkura amaitu baino lehen, Truroko apezpiku Agurgarriari emango diot hitza.

Truroko Apezpikua:

Baimena eman didate guztion aurrean iragartzeko gaur, arratsaldeko 7etan,
Scheveningeneko Palace hotelean elizkizun labur bat izango dugula, ingelesez.

Presidente jn.:

Ba al dago irakurri eta komentatu den mozioari egin nahi zaion eragozpenik?

(Mozioa onetsi egin da)

(Saioa 12:50ean amaitu da)

VI. Europako Kongresuaren Ebazpenak¹

¹ Chiswick Pressek argitaratua, Brunswick Park Kalea, 11.zk.

VI.1.

Europako Kongresuaren antolatzaileak

Europako Kongresua, EUROPAREN BATASUNERAKO MUGIMENDUAK
KOORDINATZEKO NAZIOARTEKO BATZORDEAK antolatua,

Erakunde hauetako ordezkariak osatua:

Europa Baturako Frantziako Kontseilua , Europako Lankidetzarako Liga Ind-
pendentea, Nazioarteko Talde Berriak, Federalisten Europako Batasuna, Europako
Batasun Parlamentarioa, Europa Batua Mugimendua

Ohorezko presidentea: WINSTON CHURCHILL Jauna

Politika Batzordeko presidentea: PAUL RAMADIER Jauna

Ekonomia eta Gizarte Batzordeko presidentea: PAUL VAN ZEELAND Jauna

Kultura Batzordeko presidentea : SALVADOR DE MADARIAGA Irakaslea

Herbehereetako Batzorde Antolatzaileko presidentea: PIETER KERSTENS Senataria

Ohorezko idazkaria : J.H. RETINGER Doktorea

Europako Biltzarrak Europako ia herrialde guztietatik etorritako zazpiehun eta
berrogeita hamar ordezkari inguru bildu zituen Hagan. Ameriketako Estatu Batue-
tako eta Erresuma Batuko Commonwealtheko hainbat behatzailek eta munduko
berrehun eta berrogeita hamar kazetari onenetakoez bertako lanen jarraipena egin
zuten maiatzaren 7tik 10era bitartean.

Izen handiko estatu-politikariak, gobernuko presidente ohiak, Kanpo Arazoe-
tako ministro ohiak, jarduneko ministroak; joera demokratiko desberdinetako Ba-
tzar Parlamentario gehienetako diputatuak; konfesio desberdinetako lider erlijio-
soak; abokatu, industrialari, unibertsitario eta sindikalista ospetsuak; gizarte-
ko, eta emakumeen zein gazteen aldeko mugimenduetako buruzagiak; zientzialariak, artis-
tak eta idazleak, guztiak norbere izenean etortzera gonbidatuak izan ziren eta, zinez,
Europako bizitzaren eta iritzi-moduen alderdi desberdinak islatu zituzten.

Ridderzaal Herbehereetako Parlamentuko ganbera historikoan eman zitzaion
Biltzarrari hasiera, berorren errege-familiako gorentasun Herbehereetako Juliana

Printzesaren eta Bernhard Printzearen aurrean eta baita kidego diplomatikoaren aurrean ere: Churchill jaunak eta Europaren Batasunaren aldeko mugimendu nagusien presidentetek, antolaketa handi honen iturri tradizionalak eta zentzu berritzailea argitu zituzten.

Hiru batzorde ezberdinetan garatu ziren eztabaidak: Politika Batzordean, Ekonomia eta Gizarte Batzordean eta Kultura Batzordean, Ramadier jauna (Frantziako Ministroen Kontseiluko presidente ohia), van Zeeland jauna (Belgikako lehen ministro ohia) eta Salvador de Madariaga irakaslea buru zituztela.

Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordearen babespean egindako txostenak izan ziren batzorde bakoitzean eztabaidatutako ebazpenen oinarri: zuzenketa ugari aztertu ziren, eta gau eta egun luzatu ziren eztabaida biziak izan ziren maiatzaren 8tik 9ra.

Igande arratsaldean, maiatzak 9, berrogei mila pertsona bildu ziren Amsterdameko plaza nagusian, Herbehereetako zein Europako bizitza publikoko pertsona ospetsuak ziren hizlarietara entzuteko gogo biziz. Hiru osoko bilkuratan aztertu ziren batzordeetan egokitutako testuak eta hiru ebazpen horiek aho batez onartu izanak argi erakutsi zuen Biltzarreko kideek beren ezberdintasun politikoak gainditu eta Europaren alde elkarrekin lan egiteko hartutako erabakia.

Itxiera saioan, kanpaina komun baterako planak zirriboratu ziren, eta txalo artean, biltzarkideek erabakien laburpena egin zuten, borondate guztiei dei eginez eta Europarrei Mezua bidaliz.

VI.2.

Ebazpen politikoa

Gerrako sei urteek eta okupazioak eragindako hondamendia; mundu osoan atzera egiten ari den elikagaien ekoizpena; suntsitutako industria-ahalmen izugarria; metatutako zorrak; herritarren baliabideekin, proportzio orotatik kanpo mantendutako gastu militarrek; gainbeheran dagoen botere ekonomikoa; gerratik eratorritako gorrotoak; nazionalismoaren etengabeko okerkeriak; NBek ahaleginak egin arren, nazioen artean ordena eta legea nagusitzeko adinako nazioarteko autoritatetik eza; horiexek dira gaur egun hondamendiaren ertzean dagoen Europako herritarren ongizatearen eta segurtasunaren aurkako aurrekaririk gabeko mehatxuak.

Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeak helarazitako txosten politikoan azaldutako printzipioekin eta helburuekin bat etorri,

BILTZARRAK:

1. AITORTZEN DU Europako nazioentzat premiazko betebeharra dela batasun ekonomikoa eta politikoa sortzea, gizartearen segurtasuna eta aurrerabidea bermatzeko.
2. AINTZAT HARTU DITU eta atseginez, Europako zenbait gobernuk lankidetzat politiko eta ekonomikorako adostu berri dituzten lehen urratsak, baina egiaztatu du berriki sortu diren organismoak ez daudela prestatuta, gaur egun sortzen diren premiazko arazoak zein arazo larriak modu iraunkorrean konpontzeko.

Subiranotasun Eskubidea

3. ADIERAZTEN DU, iritsi dela Europako nazioek beren eskubide subiranotako batzuk transferitzeko ordua, aurrerantzean eskubide horiek komunean erabiltzeko eta beren baliabideak koordinatzeko eta garatzeko.
4. KONTUAN HARTZEN DU, Batasunak zein Federazioak, huraosatzen duten herrien segurtasuna bermatzeko helburua duenak, independentea izan beharko duela edozein potentziaren aurrean eta ez dela ezein nazioen aurkako mehatxua izango.

5. ESLEITZEN DIO une honetatik aurrera Europa Batuari, demokrazia soziala progresiboki eratzeke zeregina, demokrazia horrek gizakia esklabotza orotik eta segurtasun ekonomiko ezetik askatzea izango du helburu, demokrazia politikoak gizabanakoa botereen arbitrariotasunetik babestea helburu duen bezala.
6. BAIEZTATZEN DU Europako Batasunak edo Europako Federazioak eman dezakeela Alemaniako arazo ekonomikoen eta politikoen irtenbide bakarra.
7. ADIERAZTEN DU Batasunak edo Federazioak harremanak dituen itsasoz haraindiko lurraldeetan, herrien aurrerapen ekonomikoa, politikoa, soziala eta kulturala bermatzen lagundu behar duela, gaur egun herrialde horiek Europako nazioekin dituzten lotura bereziei kalterik egin gabe.

Europako Batzarra

8. ESKATZEN DU, ahalik eta lasterren, Europako Batzar bat dei dadila, kide diren nazioetako parlamentuek —beren baitan zein haietatik at— hautatua izango dena:
 - a) Europako iritzi publikoa sortzen eta adierazten lagunduko duena;
 - b) arlo ekonomikoan zein politikoan Europaren beharrezko batasuna arian-arian ezartzeko neurri egokiak gomendatuko dituen;
 - c) Batasun edo Federazio bat sortzeak dakartzan arazo juridiko eta konstituzionalak aztertuko dituen, bai eta horren ondorio ekonomiko eta sozialak ere;
 - d) arazo horiek ebazteko planak egingo dituen.

Giza Eskubideen Gutuna

9. USTE DU Batasun horrek erregimen demokratiko baten pean bizi diren eta Giza Eskubideen Gutuna errespetatzeko konpromisoa hartzen duten Europako nazio guztientzat irekita egon behar duela.
10. EZARRIKO DIO batzorde bati Giza Eskubideen Gutun proiektu bat idazteko eta erregimen politikoek demokrazia gisa izendatuak izateko bete behar dituzten irizpideak berehala definitzeko ardura.
11. ALDARRIKATZEN DU egitez edo zuzenbidez pentsamendu, bilera eta adierazpen-askatasuna bermatzen ez duten araubideek ezingo dutela inola ere demokrazia izaera hori aldarrikatu, ez eta oposizio politikoa askatasunez egitea ahalbidetzen ez dutenek ere;
12. ESKATUKO DIO batzorde horri hiru hilabeteko epean bere lanei buruzko informazioa emateko.

Auzitegi Gorena

13. ALDARRIKATZEN DU giza eskubideak eta askatasun-printzipioak defendatzeko asmoz, Batzarrak Gutuna betearazteko beharrezkoak diren zigorrak

aplikatzeko gai izango den Justizia Auzitegi baten sorrera proposatu beharko duela; eta herrialde elkartuetako herritar orok edozein unetan eta ahalik eta lasterren, errekurtsua jarri ahal izango duela Auzitegian, Gutunean ezartzen diren eskubideen urraketarik gertatzen bada.

Mundu mailako batasuna

14. ALDARRIKATZEN DU Europa Batuaren sorrera ezinbesteko elementua dela mundu mailako batasuna sortzeko.

VI.3.

Ebazpen ekonomikoa eta soziala

Europak krisi handia eta aukera bikaina ditu gaur egun aurrean. Gerrak erabat suntsitu du iraganean lortu nahi izan zuen sistema ekonomikoa. Ameriketako Estatu Batuek orain eskaintzen duten laguntza eskuzabala parekorik gabeko aukera da Europa berri eta hobea eraikitzeko, betiere europarrek, printzipio komunak eta metodo itunduen arabera, kontinentearen indar ekonomikoa garatzeko lan egitea onartzen badute. Suspertzeko itxaropen oro hutsala izango litzateke herrialde bakoitza bere ekonomia nazionala metodo zaharren arabera berreraikitzea mugatuko balitz. Bizitza moderno honetako baldintzetan, bere baliabide natural eta industrial guztiak kontinente osoan komunak diren ekinga-ildoen arabera ustiatzen badira soilik lortuko du Europak eskuratu nahi duen existentzia-maila. Ildo horretan, ezin izango da inolako aurrerapenik egin, baldin eta ustiapen hori batasun politiko gero eta estuagoa ekarriko duten neurri paraleloekin batera ez badoa. Europak bat egin behar du antzinako oparotasuna berreskuratu eta gaitzeko eta independentzia ekonomikoa bermatzeko. Helburu pertsonalisten eta behar ekonomiko berrien arteko sintesia lortu behar da. Baina mota horretako erakunde guztiek aginpidearen arazoa planteatzen dute. Joera totalitario oro saihesteko eta gizakiaren independentzia ekonomikoa bermatzeko, beharrezkoa da langileek eta haien ordezkariak duten erakundeek lotura estua izatea Europa batuaren ekonomia sortu eta garatzerakoan.

BILTZARRAK:

1. AITORTZEN DU Europako ekonomia subiranotasun nazional banandu eta zatikatueta oinarrituta berreraikitzeke edozein ahalegin porrotera kondentuta dagoela.
2. ALDARRIKATZEN DU Europan batasun ekonomikoa ezartzea beharrezkoa eta premiazkoa dela.
3. USTE DU batasun horrek berekin dakarrela gaur egun Europako metropoliak eta agindupeko lurraldeak, estatu elkartuak zein itsasoz haraindiko lurraldeak lotzen dituzten lotura ekonomikoak mantentzea eta pixkanaka egokitzea.
4. ATSEGINEZ HARTZEN DITU gobernu batzuek lankidetzak ekonomiko estuago baten edo eskualdeetako elkarten alde egindako hasierako ahaleginak eta espero du Hamaseien Konferentziako azterlanek Europan Batasunak arrakasta izan dezan behar dituen irtenbideei orientabidea eskainiko dietela.

Berehalako gomendioak

5. GONBITA EGITEN DIE gobernu interesdun guztiei batasun ekonomiko-rako bideari ekiteko borondatea lehenbailehen iragar dezaten eta horretarako beharrezkoak diren neurriak atzerapenik gabe ezar ditzaten. Horien artean, honako hauei buruzko xedapenak ezartzea adostuko da:

A. Trukeak

1. Batasunaren barruan salgai-trukeen murrizketa kuantitatiboa dakar-ten sal-erosketa oztopoak modu progresiboan eta ahal bezain lasterren ezabatzea.
2. Estatu partaideen arteko aduana-zergak murriztea eta, ahal den guz-tietan, behin betiko kentzea.

B. Moneta

1. Aurrekontuen oreka berrezartzea, hori baita herrialde bakoitzean monetaren egonkortasuna lortzeko funtsezko baldintza; eta tru-keak eragozten dituzten prezio eta soldata desberdintasunak bide egoki guztiak erabiliz murriztea, besteak beste moneta-politiken bidez.
2. Ahalik eta lasterren alde anitzeko konpentsazioak ezartzea edo pare-kotasunak egokituta, salgaien zirkulazioa oztopatuko duten truke-kontrolik gabeko eremuak sortzea bere hedadura osoan.
3. Horrela, txanponen bihurtgarritasun askea eta Europako herrialdeen arteko merkataritza askea modu progresiboan berrezartzea.

C. Ekoizpena

1. Nekazaritzako baliabideak eta horretarako behar diren ekipamenduak garatzeko programa itundua sustatzea, Europari ahalik eta elikagai-hornidura handiena bermatzeko.
2. Industria-arloan, jardueren espezializazio teknikoa zein eskualdekoa sustatzea eta ekoizpenerako baliabide teknikoak berritzea.
3. Jarduera ekonomiko ororen funtsezko industriak hornitzeko pro-grama komun bat ezarri eta gauzatzea, bereziki Europa Batuko ikatz-baliabideak ustiatzeko eta ekitatez banatzeko, bai eta gaitasun elektri-koa areagotzeko eta komunikazio-bideen koordinazioa eta arrazoizko errendimendua lortzeko ere.
4. Oro har, ekoizpenerako programa itundu bat ezartzea, Europako he-rrialdeetako baliabide eta ekipamendu guztiak herritarren beharretara egokitu eta abian jarriko dituen.

D. Lana

1. Europako herritarren bizi-maila ahalik eta mailarik gorenera igotzea, bereziki ekoizpena handi dezaketen neurri guztiak aplikatuz; herrialde ezberdinetako erakunde profesionalak, ekonomikoak eta sozialak ekoizpena handitzeko bitartekoak aztertzea gonbidatzea, eta banaketa arrazionalizatzea, horrela gizartearen egoera hobetuz eta jarduera ekonomikoaren etekinen bidezko banaketa ahalbidetuz.
2. Langileen eta haien familien zirkulazio-askatasuna ahal bezainbeste handitzea, migratzaileei immigrazio-herrialdean indarrean dauden soldata-mailak, gizarte-segurantza eta enplegu zein bizi-baldintzak bermatuz.
3. European enplegu osoa sustatzeko politika ekonomikoak koordinatzea.

Hurrengo helburuak

6. USTE DU zehaztu berri diren hasierako neurriez gain, gerora honako hau ziurtatu beharko duela Europako batasunak bere hedadura osoan gerora:
 - a) Kapitalen zirkulazio askea.
 - b) Moneta-batasuna.
 - c) Aurrekontu-politiken eta kreditu-politiken itunpeko saneamendua.
 - d) Aduana-batasun osoa, Batasuneko herrialdeen artean merkantzien zirkulaziorako oztopo guztiak kentzea ekarriko duena, eta hirugarren herrialdeei egungo merkataritza-fluxuak ez oztopatzeko eta munduko merkataritzaren garapena ez eragozteko behar adinako muga-zergak aplikatuko dizkiena.
 - e) Gizarte legedien harmonizazioa.
7. USTE DU Europa antolatzeke neurri guztiek bat egin beharko dutela mundu mailako ekonomiaren arloan NBEren zein erakunde afiliatuen babesean hartu diren edota hartzeaz dauden akordioekin.

Ondorioa

Oinarri ekonomiko horren gainean jarri ahalko —eta jarri beharko— dituzte europarrek masen egungo bizi-mailaren jaitsiera geldiarazi eta langile guztiei bizi-baldintza material zein kultural hobeak bermatuko dizkieten neurri sozialak; hori izanik ahalegin ekonomiko ororen azken helburua eta bakarra.

Horri guztiari esker hobetutako baldintzetan, eta nazionalismoaren lehia zitalak alde batera uzten direnean, Europak gizarte harmoniatsua izatea espero dezakegu; familiaren eskubideak errespetatuko dituen eta gizabanakoen eta komunitateen elkartze askea zein zaurgarrien eta behartsuen babesa bermatuko dituen.

Ingurune horretan askatasun eta elkartasun giroa sortuko da, non giza nortasuna erabat eta modu harmoniatsuan garatu ahal izango den. Horrela, indar eraikitzaile eta baketsu gisa munduan dagokion papera beteko du Europak eta bere bizitza soziala eta ekonomikoa ere horren araberakoak izango dira.

Aztertu beharreko gaiak

Ebazpena osatzen duten elementuez gain, Biltzarrak uste du baliagarria izan daitekeela erakunde espezializatuak aurkeztu diren zenbait proposamen eta horien irismena zein aplikazio-baldintzak aztertzea. Hona hemen labur-labur iradokizun horiek:

1. Migrazio Batzorde bat sortzea, European populazio mugimenduak antolatu eta lekualdatutako milioi eta erdi pertsona Europako erkidegoetan zein itsasoz haraindiko lurraldeetan hartu eta sailkatzeko neurriak hartzeaz arduratuko dena;
2. Marshall Plana gauzatzeko ekarpen ekonomikoa eta soziala.
3. Europa batuaren esparruan, asmakuntzaren estatutua aztertzea.
4. Bidaiarien zirkulazio librea European zehar.
5. Zergapetze bikoitza ezabatzea eta ekoizpenaren eta merkataritzaren zerga-kargen gaineko harmonizazioa lortzea.
6. Soldata-maila eta enplegu-baldintza baxuagoek eragindako desberdintasunetatik eratorritako lehia pixkanaka ezabatzeko metodoen ikerketa abiaraztea; izan ere, desberdintasun horiek muga-zerga handiak eta nazioarteko merkataritzarako beste oztopo batzuk eragin dituzte iraganean.
7. Ruhrreko arazoaren alderdi ekonomikoak aztertzea.

VI.4.

Ebazpen kulturala

BILTZARRAK:

Kontuan izanik Europaren batasunak utopia izateari utzi diola eta behar bihurtu dela, baina denboran iraun ahal izateko bizirik dagoen unitate batean oinarritu behar duela;

Kontuan izanik gure nazio, doktrina eta erlijio aniztasuna biltzen dituen batasun sakon horrek oinarri dituela zibilizazio kristauaren ondarea, balio espiritual eta kultural komunak eta oinarritzko giza eskubideekiko atxikimendua; pentsamendu eta adierazpen askatasuna bereziki;

Kontuan izanik elkarrekin batzeko ahalegina kontzientzia europarra iratzarrit bermatu eta indartu behar dela, eta kontzientzia hori informatu, suspertu eta adierazpide bidez hornitu behar dela;

Kontuan izanik, helburu zehatz horretarako, munduko kultur erakundeek, UNESCOk kasurako, eremu zabalegia betetzen dutela, eta institutu nazionalek, berriez, eremu estuegia, eta beraz, ez dagoela arestian zehaztutako zereginak betetzeko gai den Europako erakunderik.

Aintzat hartuta Bruselako Itunaren III. artikulua, gobernu interesdunei haien arteko hitzarmenen bidez zein beste era batera kultura-trukeak sustatzeko eskatzen diena;

Kulturaren Zentroa

1. PROPOSATZEN DU bere eginkizunen artean Kulturaren Europako Zentro baten eraketa eta eskuduntzak aztertzeko betekizuna izango duen organo iraunkor bat sortzea. Gobernu-kontrolen erabateko independentziaz eratutako organo horren eginkizun nagusia Europako kontzientziari ahotsa ematea izango da eta honako hauek izango dira bere berehalako zereginak:

- A. Informazioaren eta ekimenen bidez Europako komunitate-sentimendua sustatzea prentsa, liburu, zinema eta irrati esparruetan eta baita ikastetxeetan, unibertsitateetan eta herri-hezkuntzako zentroetan ere;

- B. Kulturaren ordezkarietopaleku bat eskaintzea, azken horiek iritzi publikoari eta gobernuetodei eginez, kontinenteko bizitzari eragiten dioten gaiei buruzko ikuspuntu europar bat eraiki eta adierazteko aukera izan dezaten;
- C. Hitzen balio zuzena bermatzeko edo berrezartzeko zaintza-jarduera kritikoa egitea, hori gabe ezin baita itunik egin.
- D. Aldarrikatzea
 - a) herritar orok albistearen egitate gordinak ezagutzeko eskubidea duela, interpretazioak eta iruzkinak alde batera utzita;
 - b) gobernuetdagokiela eskubide hori egikaritzen dela bermatzea, presio oro, edozein gisakoa dela ere, bazterrera utzita;
- E. Ideien, argitalpenen eta artelanen zirkulazio askea sustatzea, herrialde batetik bestera;
- F. XX. mendeko gizon europarraren izaerari buruzko ikerketen koordinazioa erraztea, batez ere hezkuntza, psikologia, filosofia, soziologia eta zuzenbide arloetan;
- G. Europako unibertsitateak federatzeko eta haien estatuekiko independentzia bermatzeko eta presio politikoak saihesteko ahalegin guztiak babestea; eta irakaskuntza-erakundeen arteko lankidetzatxua sustatzea, batez ere historiako eskuliburuak berrikusteko, Eskandinaviako herrialdeetan egin den bezala.

Hautzaroaren eta Gaztaroaren Institutua

2. USTE DU bertako gazteek erabakiko dutela Europaren etorkizuna; eta gazte horien prestakuntza fisikoa, intelektuala eta morala batez ere amen eta hezkuntzaren esku dagoela;

3. DESIO DU

- A) Emakumeak eta hezitzaileak kulturaren zentro guztietako eta batzar guztietako lan orotara deituak izatea, haietan modu zabalean parte har dezaten;
- B) Haurren eta Gazteen Europako Zentroa sortzea:
 - 1. Europa mailako ahalegin komunak koordinatzeko eta egungo arazoak konpontzeko neurriak aztertze (haurren elikadura; hezkuntza morala; gazte delitugileen heziketa eta gerrako biktimen, umezurtzen, haur abandonatuen eta haur aberri gabeen errehabilitazioa eta adopzioa).
 - 2. trukeko eta harrerako aukeren bidez lanbide eta gizarte-baldintza guztietako gazte europarren arteko trukeak sustatzeko (ikasketak, ikaskuntza eta informazio-bidaia).

Giza Eskubideak

4, USTE DU giza eskubideen defentsa dela Europa batu baterako gure ahaleginen ardatza; Giza Eskubideen Gutuna ez dela nahikoa, eta gutunari izaera juridiko

koki loteslea eman behar zaiola, Europar Batasuneko estatu kideen artean adostu-tako hitzarmen batean oinarrituta.

5. USTE DU eskubideak bermatzeko nazioz gaindiko erakunde bat sortu beharko litzatekeela, hala nola Auzitegi Gorena, kontrol judizialerako organoa izango dena, Estatuaren gainetik egongo dena, norbanakoek zein erkidegoek bertara jotzeko aukera izango dutena eta Gutunaren aplikazioa bermatzera bideratuko dena.

VI.5.

Europarrei zuzendutako mezua

Europa mehatxatuta dago, Europa zatituta dago, eta mehatxurik handiena bere zatiketetatik dator.

Pobreturik, bere ondasunen zirkulazioa eragotzi bai, baina babestu ezin duten hesiek trabaturik, gure Europa banandua amaierara doa. Gure herrialdeetako batek ere ezin du bere independentzia sendo defendatu. Gure herrialdeetako batek ere ezin ditu ekonomia modernoak planteatzen dituen arazoak bere kabuz konpondu. Libreki onartutako batasunik ezean, behartutako bateratzea ekarriko du bihar gure egungo anarkiak, izan kanpoko inperio baten esku-hartzearen ondorioz zein barneko alderdi baten usurpazioaren ondorioz.

Iritsi da arriskuaren mailako neurriak hartzeko garaia.

Bihar, elkarrekin, gure patu bera partekatzen duten itsasoz haraindiko herriein, gure garaiko entitate politiko eta ekonomiko handiena eraiki dezakegu. Munduaren historiak inoiz ezagutu duen gizon askeen elkarretaratzerik ahaltsuena osatuko dugu. Gerrari, beldurrari eta miseriari aurre egin dion areririk gailenena izango gara. Arrisku handi horren eta itxaropen handi horren artean, Europak argi du bere zeregina.

Herriak elkartu behar ditu eta haien izaera, haien aniztasuna batu, xx. mendeko errealtatearen eta bertako komunitateen hauspoa erabiliz, horrela munduan bere bidea, hau da, askatasun antolatuen bidea, ireki dezan. Asmakuntzarako gaitasuna berpiztu behar du eta, desleialtasun guztiak gorabehera, gizabanakoaren eskubideak eta betebeharrak defendatu eta ilustratu, Europa baita oraindik horien lekuko nagusia munduan.

Giza duintasuna da Europaren garaipenik handiena eta askatasunean datza bere benetako indarra. Hori da gure borrokaren erronka nagusia. Lortu ditugun askatasunak salbatzeko eta horien onurak gizabanako guztiengana zabaltzeko nahi dugu gure kontinentearen batasuna.

Europaren eta munduko bakearen patua batasun horren baitan daude.

Horrenbestez, herritar orok jakin beza guk, europarrok, kontinente honetako herri guztiei hitza emateko bildurik, irmoki adierazten dugula gure borondate ko-

muna, Biltzar honek hartutako erabakiak laburbiltzen dituzten hurrengo bost artikuluetan:

KONPROMISOA

1. Europa batu bat nahi dugu, haren hedadura osoan pertsonen, ideien eta salgaien zirkulazio askea ahalbidetuko duena.
2. Pentsamendu, bilera eta adierazpen askatasuna zein oposizio politikoa egiteko askatasuna bermatuko dituen Giza Eskubideen Gutuna nahi dugu.
3. Gutuna errespetatzen dela bermatzeko eta beharrezko zehapenak aplikatzeko gai izango den Justizia Auzitegi bat nahi dugu.
4. Gure nazio guztietako indar eragileak ordezkaturata egongo diren Europako Batzarra nahi dugu.
5. Eta fede onez hartzen dugu bakerako aukera gorena eta belaunaldi honen zein ondorengoen etorkizunaren bermea izango den salbazio publikoko obra honetan diharduten gizonak eta gobernuak gure etxeetan, jendaurrean, gure alderdietan, elizetan eta ingurune profesional eta sindikaletan, ahalegin osoz babesteko konpromisoa.

VII.

Europako Kongresuko parte-hartzaileen zerrenda

Ohorezko presidentea:

Winston S. Churchill

Politika Batzordeko presidentea:

Paul Ramadier

Ekonomia eta Gizarte Batzordeko presidentea:

Paul van Zeeland

Kultura Batzordeko presidentea:

Salvador de Madariaga

Herbehereetako Harrera Batzordeko presidentea:

Pieter A. Kerstens

Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeko presidentea:

Duncan Sandys

Europaren Batasunerako Mugimenduak Koordinatzeko Nazioarteko Batzordeko Ohorezko Idazkari Nagusia:

Joseph H. Retinger

Ordezkariek

AUSTRIA

Ludwig, Eduard, dk., Kontseilu Nazionaleko kidea, Historia irakaslea Vienako Unibertsitatean.

Pernter, dk., Kontseilu Nazionaleko kidea, Hezkuntza ministro ohia.

Kapsreiter, Kontseilu Nazionaleko kidea.

Maurer, Hans, Kontseilu Nazionaleko kidea (Nekazaritza).

Gschnitzer, Frans, dk., Innsbruckeko Unibertsitateko errektorea.

Rupp, Josef, Kontseilu Nazionaleko kidea (Nekazaritza).

Geislinger, Ferdinand, Kontseilu Nazionaleko kidea.

Eckert, Fritz, Ekonomia Kontseiluko idazkari nagusia.

Balder, Franz, industrialaria.

Kiesling, industrialaria.

Hack, Jozef, industrialaria.

Goldebrand, Otto, merkataria.

BELGIKA

Baugniet, jn., Bruselako Unibertsitate Libreko errektorea.

Blancquaert, jn., Ganteko Unibertsitateko irakaslea.

Boeynants, van den jn., Merkatari eta Artisauen Elkarteko presidentea.

Buchmann jn.

Bufkin des Essarts, jn., Journal de Charleroi egunkariko zuzendaria eta erredaktore burua.

Camu, L., industrialaria.

Ciselet, G., senataria.

Clemens, R. jn., Liejako Unibertsitateko irakaslea.

Colle, Alphonse, Belgikako Sindikatu Liberaleko zuzendaria.

Cool, Aug., Sindikatu Kristauko presidentea.

Coppe, A., diputatua.

Cornil, Belgikako Industrien Federazioko administrazio-idazkari nagusia eta ordezkaria.

Craenenbroeck van, J. B..

Cuypers, jn., sindikalista.

Delattre, Jacques, ingeniaria, Europako Lankidetzarako Liga Independenteko (LICE) batzordeko idazkaria.

Dellaere Rd., aita.

Deschepper, L., diputatua.

Desmedt, R., ministro ohia, senataria.

Drapier, J. M., lehen ministroaren kabinete-buru laguntzailea.

Dupriez, Léon, Louvaingo Unibertsitateko irakaslea.

Engels, Octave. Flandriako Elkarrekin Ekonomikoko presidenteordea.

Est, van der jn., Belgikako Industria Federazioko presidentea.

Finet, jn., Belgikako Lanaren Federazio Orokorreko idazkari nagusia.

Fredericq, Ganteko Unibertsitateko irakaslea.

Ghinst van der, P., Bruselako Unibertsitateko irakaslea.

Gilson, A., diputatua.

Gillon, R., senataria, Senatuko presidentea ohia.

Glanssdorf, jn., Bruselako Unibertsitateko irakaslea.

Glaser, Stefan irak. (Poloniarra), Unibertsitateen Nazioarteko Elkarrekin sortzailea, Liejako Unibertsitateko irakaslea.

Greeff, E. de, Louvaingo Unibertsitateko irakaslea.

Harmel, jn., Belgikako Patroi eta Ingeniari Katolikoen Elkarrekin presidenteordea.

Hamesse, jn.

Helsboecht, van, Ekonomia Gaietarako Ministerioko zuzendaria.

Herbert, Tony, industrialaria.

Heyman, H, estatu ministroa.

Hoorens, A., Europako Lankidetzarako Liga Independentearen (LICE) Ekialdeko Flandriarako Belgikako Batzordeko presidentea.

Hoste, Julius, ministro ohia.

Houtte, van J. jn., Liejako eta Ganteko Unibertsitateko irakaslea.

Janssen, A. E., ministro ohia.

Lamalle, Nazioarteko Talde Berrien presidenteordea, Lamalle Bas-Oha jauregia.

Lambert jn., Liejako Unibertsitateko irakaslea.

Lambillote, zuzendari nagusia.

Lambotte, H., diputatua.

Lantsheer de, Bruselako Merkataritza Ganberako presidentea.

Lefebvre, R., diputatua.

Lespes, J. jn., Bruselako Unibertsitateko irakaslea.
Linssen, Râm.
Lohest, A., Belgikako EVE Mugimenduko presidentea.
Loo, van, Finantzetako burgumaisuerdea.
Machtens, jn., Molenbeekeko burgumaisu senataria.
Masion, Finantza ministroaren aholkularia.
Meerts, Louis, mediku sindikalista.
Moreau de Melen, H., senataria.
Nyon, jn., Langile Eskola Sozialistetako zuzendaria.
Overbeeke van, J. jn., Ganteko Unibertsitateko irakaslea.
Potter, de, ingeniaria.
Rayemacker, jn., Merkataritza Ganberen Federazioko idazkari nagusia.
Rifflet, R.
Segers, Paul W., Anbereseko Portuko burgumaisuerdea.
Seyl, jn., Belga agentziako zuzendaria.
Vallee-Poussin de la, Etienne, senataria.
Van de Putte, Melle.
Verleye, aita agurgarria.
Welter, E. jn., Klase Ertainen Federazio Nazionalea.
Wesemael van, Union Ch. Textil sindikatuko presidentea.
Willems, Unibertsitate Fundazioko zuzendaria.
Zeeland, van Paul, Europako Lankidetzarako Liga Independenteko (LICE) presidentea.
Zeghers, Octave, Flandriako Ekonomia Elkarteko idazkaria.

DANIMARKA

Amby, Kristen ag. (Parlamentuko kidea).
Begtrup, Bodil, and., Danimarkako Emakumeen Kontseilu Nazionaleko presidentea, haut. polit.
Blicher, Kaj., Probintziako Merkatarien Elkarteko presidentea.
Bögholm, K., Europako Batasun Parlamentarioko presidenteorde ohia.
Damgaard-Nielsen, Gunnar, Ryslingeko Herri Eskolako zuzendaria.
Falk-Hansen, Aage, idazkaria, editorea.
Fasting, Hans, zuzendaria.
Frandsen, Johs., Higiene publikoko zuzendaria, Medikuntzan doktorea (Parlamentuko kidea).
Hammerich, L. L., irakaslea, Filosofian doktorea.

Harhoff, Chr., armadorea.

Hartz, G., Danimarkako Industrien Federazioko zuzendari ohia.

Hauch, H., ministro ohia, Danimarkako Nekazaritza Ganberako presidentea (Parlamentuko kidea).

Hjermind, Poul, abokatua.

Høgsbro Holm, Arne, Danimarkako Nekazaritza Ganberako idazkari nagusia.

Jacobsen, Frode, Ministro ohia (Parlamentuko kidea).

Jensen, Henry L. W., senataria, Handizkako merkataria (Parlamentuko kidea).

Jernert, C. V., zuzendaria, hautagai politikoa

Kampmann, Per, ingeniari zibila.

Kraft, Ole Bjørn, Defentsa ministro ohia (Parlamentuko kidea).

Kristensen, Axel, Hornidura ministro ohia (Parlamentuko kidea).

Kristensen, Knud, Lehen ministro ohia (Parlamentuko kidea).

Kristensen, Thorkil, Finantza ministro ohia (Parlamentuko kidea).

Lannung, Hermod., abokatua.

MunchPetersen, Erwin, irakaslea, Zuzenbidean doktorea.

Møller, A. P., armadorea.

Nielsen, Chr., ikastetxe publiko bateko zuzendaria.

Nørlund, Poul., Danimarkako Museo Nazionaleko zuzendaria, filosofian doktorea.

Raffenberg, M. Fürst, Merkatarien Elkarteko zuzendari nagusia.

Starcke, Viggo, mediku burua, medikuntzan doktorea (Parlamentuko kidea).

Svanholm, Th. Adler, zuzendaria.

Thaulow, A., Merkatarien Elkarteko presidentea.

Woel, Cai M., Danimarkako Egileen Elkarteko Presidentea.

IRLANDA

Butler, Eleanor, TCMRIAL., senataria.

Douglas, James G., senataria.

Harmon, Gordon, artxidiakonoa, Rathmore.

Tierney, Michel M. A., irakaslea, University College-ko presidentea.

Thompson, Frederick, Parlamentuko kidea.

FRANTZIA

Aguesse, Georges, Errepublikako kontseilaria.

Allais, Maurice, Meatze Eskola Nazionaleko Ekonomia Orokorreko irakaslea.

Alric, Errepublikako kontseilaria.

Andre, Jean Louis, Ekonomia Kontseiluko kidea, artisaua.

Arnaud, René, Nazioarteko Merkataritza Ganberaren Frantziako Batzorde Nazionala.

Aron, Raymond, Letretan doktorea, kazetaria, ekonomialaria.

Aron, Robert, idazle federalista.

Armengaud, Errepublikako kontseilaria, Ekonomia Gaietarako Batzordeko presidentea.

Aroud, Guy, Berreraikuntzarako Nazioarteko Arazoen Azterketarako Elkarteko presidenteordea.

Aubé, Pierre.

Augarde, Gai Musulmanen estatu-idazkariordea, diputatua.

Azemar de Fabrègues, «La France Catholique»-ko erredakzio burua.

Baranger, diputatua, Finantza Batzordeko presidentea.

Bareth, Jean, CGT Langileen Indarra, irakaslea.

Bardet, Gaston, Hirigintza teknikaria.

Barre, Henri, Errepublikako kontseilaria.

Bassot, Jacques, Senako Familia Elkarreetako presidentea, Federazioko presidentea.

Bastid, Paul, ministro ohia, Frantziako Institutuko kidea.

Beaupin, Monseigneur, Institutu Katolikoko errektorea.

Berveiller, Michel, Federalisten Europako Batasuneko Idazkariorde Nagusia.

Bartholin, Pierre, Zuzendaritzako Langileen Konfederazio Orokorreko diruzaina.

Bazin de Jouy, Senako Familia Elkarreetako idazkaria.

Betolaud, Robert, Pariseko diputatua.

Bichet, Robert, diputatua, Nazioarteko Talde Berrietako presidentea, ministro ohia.

Bienaimé, Robert, Ekonomia eta Aduana Ekintzako Komiteko presidentea, Frantziako Lurrintzako Sindikatuko ohorezko presidentea.

Binot, Jean, diputatua.

Bonnefous, Edouard, diputatua, Asanblea Nazionaleko Kanpo Arazoetarako Batzordeko presidentea.

Borel, Émile, Frantziako Institutuko kidea.

Bouchayer, Jacques, industrialaria.

Bouladoux, Maurice, Frantziako Langile Kristauen Konfederazioko (CFTC) idazkariordea.

Bourdan, Pierre, diputatua, ministro ohia.

Bourgin, Georges, irakaslea Sorbonan.

Boutelleau, Gérard, kazetaria.

Branger, Jacques, Estatuko Merkatuen Kutzako zuzendari nagusia.

Bret, Paul, France Presse agentziako zuzendaria.

Brossolette (Gilberte and.), Senako diputatua, Errepublikako Kontseiluko presidenteordea.

Brusset, Max, diputatua.
Buron, Robert, diputatua.
Busnel, dk., «France Hollande»-ko idazkari nagusia.
Cangardel, Henri, Konpainia Jeneral Transatlantikoko presidente ohia.
Capdeville, diputatua.
Capitant, René, diputatua, ministro ohia eta Zuzenbide Fakultateetako irakaslea.
Carcassone, Errepublikako kontseilaria.
Castel, du, Peñarroyako Meatzaritza eta Metalurgia Sozietateko presidentea.
Cayol, diputatua.
Gatoire, Jules, diputatua.
Chaban Delmas, diputatua, Bordeleko alkatea.
Champin, Pierre, industrialaria.
Charrière, Henry, Aurrezki Kutxen Konferentzia Orokorreko presidentea.
Chastenet, Jacques, Frantziako Institutuko kidea.
Chevalme, Léon, Metalen Federazioko idazkari nagusia.
Chevrot (monsinoire), St. François Xavier elizako apaiza, Frantziako Institutuko kidea.
Coudenhove-Kalergi, kondea.
Coudenhove-Kalergie, kondesa.
Courant, Pierre, diputatua, Hagako alkatea.
Courtin, René, Europa Baturako Frantziako Kontseiluko ordezkari nagusia, Parisko Zuzenbide Fakultateko irakaslea.
Daladier, Edouard, diputatua, Kontseiluko presidente ohia.
Dary, E, auzitegiko abokatua.
Dautry, Raoul, ministro ohia, Energia Atomikorako Ordezkaritzako burua.
Davezac, Henri, Eraikuntza Elektrikoko Sindikatu Nagusiko presidenteordea eta ordezkaria.
Delmont, Henri, Abokatu Gazteen Batasuneko presidentea.
Denis, Robert, Gizarte Arloko Zuzendaritzako Langileen eta Teknikarien Elkarteko idazkari nagusia.
Desson, Guy, diputatua.
Domec, CGT Langileen Indarra Federazioko idazkaria.
Doublet, Jacques, Kontseiluko Presidentetzarako Idazkaritza Kabineteko zuzendaria.
Ducros, Jean, Zuzendaritzako Langileen Konfederazio Orokorreko presidentea.
Durand-Réville, Errepublikako kontseilaria.
Etienne, René, Galtzerdigintzako Enpresa-elkarteen Federazioko ohorezko presidentea.
Etevenon, Ekonomia garaikideko zuzendaria.
Faure, Edgar, Jurako diputatua, Parisko Apelazio Auzitegiko abokatua.
Felgines, Marcel, militantea CGT Langileen Indarra.

Finet, Albert artzaina, Réforme aldizkariko zuzendaria
Fortelle, Robert de la, zuzendaria Crédit Lyonnaisen.
Fould, René, Ontzigituen Sindikatuko presidentea.
François-Poncet, André, Frantziako enbaxadorea.
Galutier, Paul, Frantziako Institutuko kidea (Zientzia Moralen eta Politikoen Akademia).
Gerard-Kumleben, F., sindikalista.
Gilbert, Paul, Ekonomia Hedatzeko Elkarre Nazionalen presidentea.
Gilson, Etienne, Frantses Akademiakoa, Errepublikako kontseilaria.
Giscard d'Estaing, Edmond, Nazioarteko Merkataritza Ganberako Indotxinako Batzordeko presidentea.
Gorse, Georges, diputatua, Estatuko idazkariorde ohia.
Goulven, Mazeas, nekazaria.
Gouzy, Jean, kazetaria.
Gozard, Gilles, l'Allier-eko diputatua.
Grange de la, Amaury baroia, Frantziako Aero Klubeko presidentea.
Guelf, Roger, CGT Langileen Indarra, Herri-lanen Federazioko idazkaria.
Jarraud de Verague.
Jerram, Guy, Gerrako Biktima eta Beterano diren Langileen eta Nekazarien Federazioa (FOPAC).
Harasse, François, Eraikuntza eta Herri-lanetako Ekoizpen-kooperatibetako Langileen Federazioa.
Hely d'Oissel, Pierre baroia, Saint Gobain konpainiako presidentea.
Hytte, C. M., La République Moderne-ko zuzendari nagusia.
Jean Imbert and., Emakumeen Federazio Nazionala.
Jousselin, Frantziar Batasunaren Batzarreko kidea.
Juliot de la Morandière, Pariseko Zuzenbide Fakultateko dekanoa, Frantziako Institutuko kidea.
Kellerson, Germaine, Bakearen aldeko Emakumeen Aliantza Federalistako presidentea.
Lacour-Gayet, Jacques, Frantziako Institutuko kidea. Merkataritzako Ikerketen Zentroko presidentea.
Lafond, Trenbideko Langileen Indarra Federazioko idazkari orokorra.
Lambert, Didier, kazetaria.
Lambert, Jacques.
Landowski, Paul, eskultorea, Arte Ederretako Akademiako kidea.
Laniel, diputatua, ministro ohia.
Lapeyre, Roger, CGT Langileen Indarra.
Lapie, P. O., diputatua, ministro ohia.

Lavergne, Bernard, ekonomialaria.
Le Bec, Jean, Le Comptoir Lyon-Allemand enpresako presidentea.
Léauté, André, Eskola Politeknikoko irakaslea.
Lebourre, Raymond, Ikuskizunen Federazioko idazkari ohia.
Le Brun Keris, Frantziar Batasunaren Batzarreko kidea.
Leenhardt, diputatua, Ekonomia Gaietako Batzordeko presidentea.
Le Henaff, doktorea.
Lefaucheux and., Frantziar Batasunaren Batzarreko kidea.
Lemaiguen, Robert, Frantziako Afrikako Batzordeko presidentea.
Lente, Jacques, industrialaria.
Lepeu, Henri, Eraikuntzako Federazioko ordezkaria.
Letourneau, Jean, diputatua, ministro ohia.
L'huillier, René, militantea CGT Langileen Indarra.
Lipkowski, Henriren and., Deportatueta Atxilotueta Federazioko presidente ohia.
Luc, and., Emakumeen Federazio Nazionaleko idazkari orokorra, gizarte langilea.
Lussan, auzitegiko abokatua.
Marc, Alexandre, Federalisten Europako Batasuneko Departamentu Instituzionaleko zuzendaria.
Maroger, Jean, industrialaria.
Marhot, Paul, aholkulari juridikoa, CGT Langileen Indarra.
Masquelier, Pierre.
Mathé, Jean, CGT Langileen Indarra.
Menthon de, François, diputatua, ministro ohia.
Michalon, Jacques.
Michelet, Edmond, Corrèze-ko diputatua, ministro ohia.
Minjoz, Jean, diputatua, ministro ohia.
Mitterrand, François, Gerrako Beteranoen ministroa.
Mondon, Raymond, diputatua, Mertz-eko alkatea.
Monnier, André, prefet ohia.
Monnier, Christian, Europa Baturako Frantziako Kontseiluko diruzaina.
Moreau-Neret, Olivier, Frantziako Institutuko kidea, Crédit Lyonnaiseko zuzendaria.
Morgaut, Marc Edmond, Amitiés Européennes elkarteko Zuzendaritza Batzordeko kidea.
Motte, Bertrand, industrialaria.
Mourges, Camille, CGT Langileen Indarra.
Mutter, André, diputatua.
Naudin, Paul, Frantzia-Latinoamerika Merkataritza Ganberako presidentea, Ekonomia eta Aduana Ekintzako Batzordeko (CAED) zuzendari nagusia.

- Nervo de, François, bankaria.
- Noel, André, Puy-de-Dôme diputatua.
- Noetzlin, Jacques, Energia Atomikorako Ordezkaritzan agregatua.
- Orrion, Henry, Nanteseko alkatea.
- d'Ormesson, André markesa, Frantziako enbaxadorea.
- Patri, Aimé, idazle sozialista.
- Perret, Auguste, Arkitektoen Ordenako Kontseilu Goreneko presidentea, Arte Ederren Akademiako kidea.
- Perrin, Zuzendari-exekutiboan Elkarteko presidentea.
- Peyroles, Germaine, Asanblea Nazionaleko presidenteordea, Senako eta Oiseko diputatua.
- Poimbeuf, diputatua.
- Polonowski, Michel, irakaslea, Medikuntza Akademiako kidea.
- Ramadier, Paul, Kontseiluko presidente ohia, Aveyroneko diputatua.
- Reynaud, Paul, Kontseiluko presidente ohia, Nordeko diputatua.
- Richet, Charles, irakaslea, Medikuntza Akademiako kidea.
- Rincent, Germain, Itsas Senako diputatua, Le Havreko Kolegio Modernoko irakaslea.
- Rochereau, Henri, Vendéeko Errepublikako kontseilaria.
- Roure, Rémy, Le Monde egunkariko editorea.
- Rouville, Guy de, industrialaria.
- Rueff, Jacques, Aliatu Arteko Konponketen Agentziako (IARA) presidentea, Frantziako Institutuko kidea.
- Said Mohammed Cheik, diputatua.
- de Sainte Lorette, Gizarte eta Ekonomia Zientzietako Ikastetxe Libreko zuzendaria.
- Salleron, L., soziologoa.
- Saunier, Claire and., Errepublikako kontseilaria, Hezkuntza Nazionalaren Batzordeko presidentea.
- Saurin, H., Zientzia Kolonialen Akademiako presidentea.
- Scelle, G., Zuzenbide Fakultateko irakaslea.
- Schumann, Maurice, Nordeko diputatua, Herri Mugimendu Errepublikarreko (MRP) presidentea.
- Segogne, Henry, Turismo komisario ohia.
- Seillière, Jean baroia, bankaria.
- Serruys, Daniël, Nazioen Elkarteko Ekonomia Batzordeko presidente ohia, Europako Lan-kidetzarako Liga Independenteko (LICE) Frantziako Saileko presidentea.
- Sicé, A., mediku orokorra, Frantziako Gurutze gorriko presidente ohia.
- Simon Philippe, Kontu-hartzaileen Elkarteko presidentea.
- Simon, P. A., Amitiés Européennes elkarteko presidenteordea.

De Suzannet, Jean, kondesa.

Teitgen, P. H., Indar Armatueta ministroa.

Temple, Emmanuel, Aveyroneko diputatua, Aljerko prefektu ohia.

Terrenoire, Louis, Orneko diputatua.

Tessier, Gaston, Langile Kristauen Konfederazioko idazkari nagusia.

Tezenas, Léon, Petrolio industrialaria.

Thomas, René, industrialaria.

Triboulet, Raymond, Calvadosko diputatua.

Trinquier, andño., Errepublikako kontseilaria.

Truchy, Henry, Frantziako Institutuko kidea.

Vergnolle, Parisko Kontseiluko presidente ohia, arkitektoa.

Vautrot, Henri.

Voisin, André, La Fédération mugimendu frantseseko idazkari nagusia.

Wack, «Occident» aldizkariko zuzendari nagusia.

d'Yvoire, publizista.

SARRE

Braun, Heinz dk., Justizia ministroa.

Hector, Edgar, estatu-idazkaria.

Hoffmann, Johannes, Ministroen Kontseiluko presidentea.

Kirn, Richard, Lan eta Aurreikuspen ministroa.

Muller, Erwin, abokatua.

ALEMANIA

Adenauer, Konrad dk., Batasun Kristau Demokratikoko presidentea.

Amelunxen, dk., Gizarte Ongizateko ministroa, Ipar Renania-Westfalia.

Arnold, dk., Ipar Renania-Westfaliako Lehen ministroa.

Betzold, Eskualdeko Auzitegiko burua, Munich.

Bergatzki, (Baden-Baden) eremu frantsesa.

Blumenfeld, Erik, industrialaria, Hanburgo.

Brandes, dk., eliza ebanjelikoko ordezkaria, Hanburgo.

Brentano, von, Frankfurt.

Cillien, Elizen Kontseilu Gorena, Hannover.

Dehler, dk., auzitegiko burua, Bamberg, Parlamentuko kidea (Liberal Demokrata).

Dietz, von, Jurisprudenzia irakaslea, Friburgo.

Franke, and., Düsseldorfeko Parlamentuko kidea (CDU-Alemaniko Batasun Demokrata Kristaua).

Fricke, artzaina eliza ebanjelikoan, Frankfurt.

Friese-Korn, and., Parlamentuko kidea (FDP-Alderdi Demokratiko Askea), Siegen.

Gallen, Graf von, Hannoverreko Parlamentuko kidea (DP-Alderdi Alemana)

Gertler, dk., Hannoverreko Parlamentuko kidea (Zentrum-Zentroko Alderdia).

Grewe, Zuzenbide Fakultateko irakaslea (Friburgo).

Harmssen, Gustav Wilhelm, senataria (Bremen).

Hasemann, dk., Saxonia Beherearen aldeko Europar Batasuneko Eskualdeko presidentea.

Hallstein, irakaslea, Frankfurteko Unibertsitateko errektorea.

Heile, dk., irakaslea, egunkari bateko editorea, Hanburgo.

Heinemann, dk., Justizia ministroa, Ipar Renania-Westfalia.

Hellwege, Heinrich, Deutsche Partei-Alderdi Alemaneko presidentea.

Hermes, Wilhelm, Europa Batasunaren Alemaniako Presidentea (MunichGladbach).

Hilkmann, Filosofia irakaslea, Mainzeko Unibertsitatea.

Hoffmann, Friburgoko alkatea.

Joestingmeyer, dk., legelaria, Munster.

Keil, Baden-Württembergeko Parlamentuko presidentea (SPD-Alemaniko Alderdi Sozial-demokrata).

Kroll, dk., Ipar Renania-Westfaliako Lehen ministroaren idazkaria.

Lacherbauer, dk., Estatu idazkariordea, Munich.

Leibbrand, Estatu idazkariordea, Baden Hegoa, Eremu frantsesa.

Mueller, Rudolf, legelaria, Frankfurt.

Oehlert, dk. and., legelaria.

Petersen, dk., Hanburgoko alkate ohia (CDU-Alemaniko Batasun Demokrata Kristaua).

Platow, kazetaria, (Hanburgo).

Pfad, dk., legelaria (Hannover), CDU-Alemaniko Batasun Demokrata Kristaua).

Pfeiffer, dk., Estatu ministroa, Munich.

Prittwitz und Gaffron von, enbaxadore ohia, (CDU-Alemaniko Batasun Demokrata Kristaua), Munich.

Reatz, dk., irakaslea, Prelatua, Mainzeko Unibertsitateko errektorea.

Reismann, dk., Düsseldorf (CDU-Alemaniko Batasun Demokrata Kristaua).

Schroeter, Schleswig-Holsteineko Parlamentuko kidea.

Schlapper, dk., auzitegiko burua, Baden-Baden.

Schwalbe, dk., Estatu idazkariordea.

Seebom, Hans Christoph, dk., Enplegu, Berreraikuntza eta Osasun Publikoko ministroa (Saxonia Beherea).

Spiecker, dk., portfoliorik gabeko ministroa, (Zentrum-Zentroko Alderdia) Ipar Renania-Westfalia.

Stocky, kontsul ohia, Kolonia.

Stempel, dk. Spirakoa.

Teusch, Christine, Hezkuntza ministroa, Ipar Renania-Westfalia.

Wiedemayer, (Ulm).

Wirths, Carl dk., (Wupperthal).

Zinnkann, Justizia ministroa, Hessen.

BRITAINIA HANDIA

Amery, Rt. Hon. L. Sir, ministro ohia (Kontserbadorea), Europa Batua Mugimenduaren presidenteordea.

Amery, Julian jn., idazlea eta Parlamentuko kide ohia.

Anderson, A. jn., Parlamentuko kidea (Laborista).

Anderson, Sir Alan, armadorea.

Anderson, Sir John txit ohoragarria, Parlamentuko kidea (Independentea), Londresko Portuko Agintaritzako presidentea, Ogasun ministro ohia.

Adler, Ota jn., Batasun Federalesko Zuzendaritzako kidea.

Ashby, Corbett and., presidentea, Britainia Handiko Commonwealtharen Liga.

Barrington, J. Harcourt jn., lege gaietan aditua.

Bartlett, Vernon jn., Parlamentuko kidea (Independentea), Nazioarteko gaietako esataria eta idazlea.

Beaver, Sir Hugh, Guinnessen garagardo lantegiaren zuzendari kudeatzailea, kontrolatzaile nagusi ohia, Herri Lan Ministerioa.

Beddington Behrens, E. Maiorra, ekonomialari eta Enpresa baten zuzendaria.

Beech, Dick jn., kazetaria, Ludgate Presseko Edizio zuzendaria.

Bennet, D. Aireko Mariskalordea, Nazio Batuen Elkarteko Presidentea, Esploratzaileen indarreko komandante ohia.

Berrill, Leslie W. jn., Rotary Internationaleko presidentea (Londres).

Beyfus, G. H. jn., abokatua; Errege Abokatua.

Blyde, M. K. andño., emagin ohia, King's College ospitalea.

Bonham-Carter, Violet and., alderdi Liberaleko presidente ohia eta zuzendaritzako kidea, Europa Batua aldeko Mugimenduaren presidenteordea.

Boult, Sir Adrian, Musikan doktorea, BBC Symphony Orkestrako zuzendaria.

Burt, Sir George, Eraikitzaileen Istripu Aseguruen presidentea, John Mowlem & Co. Ltd. enpresako zuzendari nagusia.

Butler, Sir Harold, Lanaren Nazioarteko Bulegoko zuzendari ohia.

- Calvocoressi, Peter **jn.**, Internazional Liberaleko ordezkarria.
- Cameron, M. A. **jn.**, Britainia Handiko Garraio Batzordeko idazkari laguntzailea.
- Catlin, George **irak.**, irakaslea, Nouvelles Equipes Internationales-eko zuzendaritzako kidea.
- Chambers S. P. **jn.**, Imperial Chemical Industries enpresako zuzendaria, Buru ohia Finantza Dibisioan eta Kontrol Batzordean, Alemanian.
- Cheshire, V.C Talde **Kapitaina**, bonbaketari pilotu ohia, Estatu Nagusiaren misioa, Washington, 1945.
- Churchill, Winston **txit ohoragarria**, Biltzarreko ohorezko presidentea.
- Cohen, Sir Robert Waley, Shell Transport & Trading Co. Enpresako zuzendari kudeatzailea.
- Collins, John **ag.**, Oriel Collegeko dekanoa, Oxford.
- Collins, Victor **jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista), Batasun Federalaren diruzain ohoragarria.
- Cooper, G. Hegaleko **burua**, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Cowan, M. G. **andño.**, Emakumeen Kontseilu Nazionaleko presidente ohia.
- Crocker, W. C **jn.**, lege gaietan aditua.
- Curtis, Lionel **jn.**, idazlea eta irakaslea.
- Dacey, Manning **jn.**, ekonomialaria.
- Debenham, Piers **jn.**, ekonomialaria.
- De La Bere, P. **jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Delargy, Hugh **jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista), kazetaria.
- Dott, Mary C. **and.**, Eskoziako Alderdi Nazionaleko idazkarria.
- Eccles, David **jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Eden, Anthony **txit ohoragarria**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), Kanpo Arazoetako ministro ohia.
- Edwards, Robert **jn.**, kimika sektoreko langileen sindikatuko idazkari nagusia.
- Elliot, Walter **txit ohoragarria**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), ministro ohia.
- Evans, Edward **jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Evans, B. Ifor **jn.**, Queen Mary College.
- Fleming, Peter **jn.**, idazlea eta esploratzailea.
- Fraser, Hugh **jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Gillett, **and.**, Batasun Federalesko zuzendaritzako kidea.
- Grove, Jack **jn.**, unibertsitateko ikaslea, Batasun Federalesko kidea.
- Hale, Leslie **jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Hamilton, R. **teniente koronela**, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Harrod, Roy Forbes **jn.**, ekonomialaria eta idazlea.
- Hawtrey, R. G. **jn.**, Nazioarteko ekonomia irakaslea, Nazioarteko gaietako Errege Institutua.
- Hay, John **jn.**, Gazte kontserbadoreen erakundeko presidentea.
- Harvey, Vere Aireko **komodoroa**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).

- Hewitson, M. jn., Parlamentuko kidea (Laborista).
- Hirst, David jn., unibertsitateko ikaslea.
- Hopkinson, Henry jn., ministro ohia zerbitzu diplomatikoan.
- Hore-Belisha, Leslie txit ohoragarria, ministro ohia.
- Hubback, Eva and., Morley College-ko zuzendaria, Londresko Eskualde Kontseiluko kidea.
- Hulbert, N. J. Hegal burua, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Hunkin, J. W. txit prestua, Truroko apezpikua (Ingalaterrako Eliza).
- Hutchison, J. R. H. koronela, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Hynd, Alderman H., Parlamentuko kidea (Laborista).
- Jones, P. Asterley maiorra, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Jones, Sir Roderick, Reuters albiste agentziako presidente ohia.
- Josephy, F. L. andño., Batasun Federalesko Europako Batzordeko presidentea, Federalisten Europako Batasuneko zuzendaritzako kidea.
- Judd, C. W. jn., Nazio Batuen Elkarteko idazkaria.
- Keeling, E. H. jn., Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Kendall, W. Dennis jn., Parlamentuko kidea (Independentea).
- Kerr, Hamilton jn., ministro ohia, Nazio Batuen Elkarteko zuzendaritzako kidea.
- Killby, Keith jn., Batasun Federalesko idazkaria.
- King, J. irak. ag., Psikologia irakaslea.
- King Hall, Stephen komandantea, Batasun Federalesko ordezkaria, esataria eta idazlea, Hansard sozietateko presidentea.
- Lang, Gordon ag., Parlamentuko kidea (Laborista), Europa Batua Mugimenduko ohorezko idazkari ondokoa, Batasun Federalesko zuzendaritza burua.
- Law, Richard txit ohoragarria, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), ministro ohia.
- Layton, Lord, «News Chronicle» egunkari liberaleko zuzendaria.
- Layton, and., Emakumeen Federazio Liberaleko presidentea.
- Lindsay, Kenneth jn., Parlamentuko kidea (Independentea).
- Lloyd George, Gwilym txit ohoragarria, Parlamentuko kidea (Liberala), ministro ohia.
- Loveday, Alexander jn., ekonomialaria, Nazioen Elkarteko Ekonomia eta Finantza saileko zuzendaria izandakoa.
- Maas, Flenry jn., unibertsitateko ikaslea.
- Mc Allister, Gilbert jn., Parlamentuko kidea (Laborista).
- Macadam, Ivison S. jn., Zuzendari nagusia, Nazioarteko gaietako Errege Institutua.
- Mackay, R. W. G. jn., Parlamentuko kidea (Laborista), Europako Batasun Parlamentarioko presidentea (Britainia Handiko adarra).
- Macmillan, Harold txit ohoragarria, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), Lehen ministro ohia.

- McNair, John *jn.*, Alderdi Laborista Independenteko idazkari nagusi eta politikoa.
- Macpherson, Niall Maiorra, Parlamentuko kidea (Liberal Nazionala).
- MacDonald, Sir Peter, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), Europako Batasun Parlamentarioko presidenteordea (Britainia Handiko taldea).
- Manningham-Buller, R. E. Maiorra, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), abokatua, ministro ohia.
- Masefield, John *jn.*, poeta saritua.
- Maxse, Marjorie andño., Nazio Batuen Elkarteko Kontseiluko kidea, Alderdi Kontserbadoreko presidenteordea.
- Maxwell Fyfe, Sir David *txit* ohoragarria, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), abokatua, fiskala Gerrako Krimenen Nurenbergeko Epaiketan, fiskal nagusi ohia.
- Millington, E. R. Hegaleko burua, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Moody, A. S. *jn.*, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Moran, Lord, Medikuen Errege Elkargoko presidentea.
- Morgan, Sir Frederick E. jenerala, komandante gorenaren langile buru ohia, Indar espedizionario aliatua.
- Morgan, Charles *jn.*, idazlea.
- Morris, R. Hopkin *jn.*, Parlamentuko kidea (Liberala), abokatua.
- Munnings, Sir Alfred, Royal Academy errege akademiako presidentea.
- Murray, Gilbert irakaslea, Oxfordeko Unibertsitateko irakasle ohia, kultura gaietako idazlea, Nazio Batuen Elkarteko presidentea.
- Murray, Janet andño., Batasun Federaleko Eskoziako ordezkaria.
- Myers, apezpiku *txit* prestua, Westminsterreko apezpiku katolikoa.
- Nicholson, G. *jn.*, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Nixon, Sir Frank, John Brownen ontziola enpresako zuzendaria.
- Nunburnholme, and., Emakumeen Kontseilu Nazionala.
- Paget, R. T. *jn.*, Parlamentuko kidea (Laborista), abokatua.
- Parker, J. *jn.*, Parlamentuko kidea (Laborista), ministro ohia, Londresko Alderdi Laboristako Zuzendaritzako kidea.
- Prior-Palmer, O. brigadierra, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Proctor, W. T. *jn.*, Parlamentuko kidea (Laborista), ordezkari sindikala.
- Rackham, Joyce andño., Gazte kontserbadoreen erakundeko ordezkaria.
- Ranger, J. *jn.*, Parlamentuko kidea (Laborista).
- ReaderHarris, D. andño., pedagogo, Youth Work-ekin lotura du.
- Richardson, J. M. *ag.*, Eliza Askeen Kontseilu Federaleko moderatzailea, 1947—48.
- Roberts, Emrys *jn.*, Parlamentuko kidea (Liberala).
- Roberts, P. G. *jn.*, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).

- Roberts, Wilfred jn.**, Parlamentuko kidea (Liberala).
- Russel, Earl (Bertrand)**, filosofoa, matematikaria, idazlea, Royal Society sozietateko kidea.
- Salter, Sir Arthur txit ohoragarria**, Parlamentuko kidea (Independentea), ministro ohia.
- Salter, Noel jn.**, unibertsitateko ikaslea.
- Sandys, Duncan txit ohoragarria**, Europaren Batasunerako Mugimenduen Nazioarteko Batzordeko zuzendaritza burua, ministro ohia.
- Savory, D. L. irakaslea**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea), Ipar Irlanda.
- Schwartz, C. L. jn.**, ekonomialaria eta finantza gaietako kazetaria.
- Scott-Elliot, W. T. jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista).
- Segal, S. dk.**, Parlamentuko kidea (Laborista), Medikuntzan doktorea.
- Sewell, Gordon jn.**, kazetaria eta idazlea.
- Shawcross, C. N. jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista), abokatua.
- Shears, David jn.**, unibertsitateko ikaslea.
- Shelford, T. M. jn.**, abokatua.
- Sibthorp, Mary M. andño.**, idazkari laguntzailea, New Commonwealth Society.
- Smith, Norman jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista), irakaslea eta kazetaria.
- Spearman, A. C. M. jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Stewart, J. Henderson jn.**, Parlamentuko kidea (Liberal Nazionala).
- Stewart, Sir Malcolm**, Associated Portland Cement Manufacturers eta London Brick enpresetako presidentea.
- Stokes, Richard jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista) Ransomes & Rapier enpresako presidentea.
- Teeling, W. jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Thomas, Ivor jn.**, Parlamentuko kidea (Laborista), ministro ohia.
- Thorneycroft, Peter jn.**, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Turner, James jn.**, National Farmer's Union laborarien sindikatuko presidentea.
- Waddams, H. N. ag.**, Ingalaterrako Elizaren Kanpo Harremanetarako Kontseiluko idazkari nagusia.
- Wadsworth, G. jn.**, Parlamentuko kidea (Liberala).
- Ward, G. R.** taldeko kapitain ohoragarria, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Wilcock, C. A. B.** taldeko kapitaina, Parlamentuko kidea.
- Williams, Gerald W.** teniente komandantea, Parlamentuko kidea (Kontserbadorea).
- Williams, Percy jn.**, Alderdi Laborista Independenteko idazkari nazionala.
- Williams, Rhys and.**, idazlea, Europaren Batasunari buruzko Ekonomia Batzordeko oho-rezko idazkaria.
- Woodruff, Douglas jn.**, «The Tablet» aldizkari katoliko erromatarraren editorea.

ISLANDIA

Finnur Jonsson, Gizarte gaietako ministro ohia.

ITALIA

Ago, Roberto irak., Milango Unibertsitateko irakaslea.

Apollonio, Mario irak., Milango Unibertsitateko irakaslea.

Astuto di Lucchesi, Don Riccardo, gobernadore kolonial ohia, Erromako Idazkaritzako ohorezko idazkaria.

Baldacci, Gaetano dk., kazetaria.

Barbieri, Pietro mons. irak., kazetaria, «Idea» aldizkariko editorea.

Benedetti, Arrigo dk., kazetaria, «Europeo» astekariko editorea.

Bolis, Luciano irak., unibertsitateko irakaslea.

Calvi, Antonio dk., politikaria.

Cammarata, Angelo irak., Triesteko Unibertsitateko errektorea.

Carandini, Nicolò konde dk., zuzenbidean doktorea, politikaria, ministro ohia, Italiaren enbaxadore ohia Britainia Handian, Europako Biltzarrerako Italiako Batzorde Nazionalako presidentea.

Cattani, Leone legelari dk., politikaria.

Cavallera, Vindice dk., Italiako Batzorde Nazionaleko idazkaria.

Codignola, Tristano dk., Parlamentuko kide ohia.

De Maria, Giovanni irak., Milango Bocconi Unibertsitateko errektorea.

Falco, Giorgio irak., Historia irakaslea Turingo Unibertsitatean.

Ferrerio, Piero ing., Edison and Inadel enpresako presidentea.

Ferruzzi, Raffaello dk., Unibertsitateen ikuskari nagusia Hezkuntza Ministerioan.

Festi, Amato dk., Merkataritza Konfederazio Nagusiko presidentea.

Fiore, Tommaso irak., Literatura irakaslea Bariko Unibertsitatean.

Ferrerò, and.

Garosci, Aldo dk., kazetaria, «L'Italia Socialista» egunkariko editorea, Parlamentuko kide ohia.

Geuna, Silvio dk. ohoragarria, Parlamentuko kide demokristaua.

Giaccherò, Enzo ing. ohoragarria, Parlamentuko kide demokristaua, Europako Batasun Parlamentarioko presidentea.

Grimaldi, Michele leg., legelaria.

Levi, Alessandro irak., Zuzenbide irakaslea Parmako Unibertsitatean.

Lodi, Giuseppe leg., legelaria, Federalisten Europako Batasunaren Batzorde juridikoko kidea.

Lovera di Castiglione, Carlo konde dk., filosofian doktorea, idazlea.

Maino, Carlo leg., Legelaria, industrialaria.

Marchesano, Enrico leg., IRI-Industria Berreraikitzeko Italiako Institutuko presidentea, ekonomialaria.

Martinato, Carlo ing., ekonomialaria, «Ital-Cable» enpresako zuzendari kudeatzailea.

Mestica, Guido irak. leg., legelaria, Funtzio Publikoa (Hezkuntza).

Merghen, Raffaello irak., Erdi Aroko historiako ohiko irakaslea Erromako Unibertsitatean.

Milo di Villagrazia, Antonio leg., «Mondo Europeo» aldizkariaren editorea.

Morra, Umberto jn.

Nepi, Asbite E. dk., Banca Nazionale del Lavoro-ko zuzendari nagusia.

Olivetti, Adriano dk., industrialaria.

Olivetti, Massimo dk., industrialaria, Federalisten Europako Batasunak Turinen egindako Nazioarteko Biltzarra antolatze-ko batzordeko presidentea.

Paggi, Mario leg., legelaria, «Stato Moderno» aldizkari-ko editorea.

Palumbo, Pier Fausto irak., Erdi Aroko historiako eta historia modernoko irakaslea Bari-ko Unibertsitatean. Lan Ikasketen Institutuko idazkari nagusia, «Europa Review» argital-
peneko editorea.

Peretti Griva, Riccardo dk., Turingo Apelazio Auzitegi-ko lehen presidentea.

Perrone Capano, Giuseppe leg. ohoragarria, Parlamentuko kide liberala, Hezkuntza-ko Es-
tatu idazkariordea.

Quasimodo, Salvatore jn., poeta.

Quintieri, Quinto dk., Industria Konfederazioko presidenteordea.

Reale.

Raffler, von Walburga dk.

Rossi, Ernesto irak., ARAR enpresako presidentea.

Rossi, Paolo leg. ohoragarria, legelaria, Sozialista Batuen Parlamentuko kidea.

Sarfatti, Gustavo irak. ohoragarria, Paduako Unibertsitateko irakaslea, Federalisten Euro-
pako Batasuneko Batzorde Juridikoko presidenteordea.

Scaretti, Enrico dk., bankaria.

Siglienti, Stefano leg., legelaria, ministro ohia.

Silone, Ihnazio ohoragarria, idazlea, Sozialista Batuen Parlamentuko kidea.

Spinelli-Hirschmann, Ursula and., argitaratzailea.

Spinelli, Altiero dk., argitaratzailea.

Storoni, Enzo leg., Estatu idazkariorde ohia.

Ungaretti, Giuseppe irak., poeta, unibertsitateko irakaslea Erromako Unibertsitatean.

Usellini, Guglielmo dk., Federalisten Europako Batasuneko zuzendaritzako kidea.

Visentini, Bruno dk., ekonomialaria, Estatu idazkariorde ohia.

LIECHTENSTEIN

Berorren Gorentasun Liechtensteingo Konstantino printzea, Liechtensteingo Gurutze Gorriko presidentea, Europar Batasuneko presidentea, Europako Batasun Federalaren aldeko Liechtensteingo Mugimendua.

Steffan, Brune-Alexandre, Zuzenbidean doktorea, zuzendari fiduziariora.

Berger, Hans irak..

LUXEMBURGO

Loesch, Fernand, abokatua, diputatuordea, Turismo bulegoko presidentea.

Hentgen, Aloyse, abokatua, Alderdi Kristau-sozialeko Parlamentuko taldeko presidentea, Nazioarteko Talde Berrietako presidenteordea.

Henner, Carl, Industria Federazioko idazkaria.

Braunshausen, irakaslea, ministro ohia, Luxemburgoko Batasun Federalistako presidentea.

Nennig, Emile, Luxenburgoko Batasun Federalistako presidenteordea.

Nennig, Mad.

Koch, Henri, Federalisten Europako Batasuneko idazkariorde nagusia.

Koch, Mad. Alison.

HERBEHEREAK

d'Ailly, A. J. dk., Amsterdamgo alkatea.

Asselbergs, W. irak. dk. (Anton van Duinkerken), Kultura Batzordea.

Bachg, F. J. H. jn., Parlamentuko kidea.

Booy, Thijs, Gazteen Holandako Sozietatea.

Brandt, C. D. irak. dk.

Brugmans, H. dk.

Bruyn, A. C. de, Langile Katoliken Sindikatuko presidentea.

Cleveringa, R. P. irak. dk., Leidengo Unibertsitatea.

Crul, Th. W. dk., Lehen ministroaren bulegoko politika saileko idazkaria.

Fokkema, J. ag., Parlamentuko kidea

Goes van Naters, Jonkheer v. d. dk., Parlamentuko kidea

Gou, L. de dk., Steenbergeneko alkatea, Gazte Katoliken Mugimenduko presidentea.

Grave meyer, K. H. E. ag. dk.

Hacke, A. H. W. dk., Interp. Sindikatuko idazkaria.

Hanekroot, L. S. J., Kazetari Katoliken Sindikatuko presidentea.

Hasselt, B. Th. W. van dk., Royal Dutch Shelleko zuzendaria.

- Heldring, E., dk. Ned. Handelsmaatschappij-eko zuzendaria.
- Heuven Goedhart, G. J. van dk., «Het Parool» egunkari sozialistako zuzendaria.
- Heyning, C. T. dk., Official Buildingseko zuzendari nagusia.
- Holst, G. irak. dk., Delft-eko Unibertsitateko presidentea.
- Hylkema; O. T. ag.
- Ingen Housz, H. A. dk., siderurgia enpresa baten zuzendaria, Velzen.
- Kaag, H. A., dk., Ekonomia irakaslea Tilburgeko Unibertsitatean.
- Kaars Sijpesteyn, J. C. dk., linolio lantegi bateko zuzendaria.
- Kersten. P. A., senataria, Ekonomia eta Garraio ministro ohia.
- Kessler, J. B. A. dk., Royal Dutch Shelleko presidentea.
- Knaapen, Ad. Gazte Katoliken Holandako Mugimendua.
- Koersen, Th. D. J. M., Parlamentuko kidea.
- Kuin, irak. dk., ekonomia aholkularia Unileverren.
- Kupers, E., Herbehereetako sindikatuetaiko presidentea.
- Last, Jef, idazlea.
- Leeuw, G. v. d. irak. dk., Groningeneko Unibertsitatea.
- Linthorst Hornan, J. dk., Herbehereetako esnekien enpresetako presidentea.
- Mathon, T. E. E. H., Estatu Nagusiko teniente koronela.
- Nispen tot Sevenaer-Ruys de Beerenbrouck, and., Emakume Katoliken Sozietateko presidentea.
- Nord, H. R. dk..
- Oosterhuis, H., Herbereheetako Sindikatuen Sozietateko presidenteordea.
- Otten, P. F. S. dk., Philips Works-eko presidentea, Eindhoven.
- Peters, J. M., Parlamentuko kidea.
- Plesman, A. dk., Holandako KLM Errege airelineetako presidentea.
- Pompe, W. P. J. irak. dk., Utrecht-eko Unibertsitatea.
- Post Uiterweer, J. E. A., itsasontzi kapitaina.
- Quay, J. E. de irak. dk., Ipar Brabanteko gobernadorea.
- Randwijk, H. M. van, «Vrij Nederland» aldizkariko zuzendaria.
- Regout, L. F. R. dk., Enpresaburu Katoliken Batasuneko presidentea.
- Romme, C. P. M. irak. dk., Parlamentuko kidea, KVP-Holandako Alderdi Katolikoko burua.
- Rijkens, Paul, Unileverreko presidentea.
- Sassen, E. M. M. P. dk.
- Schaik, S. T. G. J. M. van dk., Artificial Silk Factories Ltd. enpresako zuzendari nagusia (AKU).
- Schippers, A. C. and., Emakumeen Holandako Antolakundeko presidentea.
- Steenberghe-Engeringh, and., Emakume Katoliken Nazioarteko Sozietateko presidentea.

Tendeloo, andño., dk., Parlamentuko kidea.
Tjeenk Willink, andño. dk., Senataria.
Tinbergen, J. irak. dk., ekonomialaria.
Verkade, W. dk.
Verweij-Jonker, Hilda and., idazlea.
Walsem, H. F. van dk., Philips Workseko zuzendaria, Eindhoven.
Wttewaal van Stoetwegen, Lady dk., Parlamentuko kidea.
Wijffels, F. C. M. dk., senataria.

NORVEGIA

Berthelsen, Bernhard, Biltzar Handiko kidea, aduanetako superintendentea.
Bettum, Frithjof, Biltzar Handiko kidea, Auzitegi Goreneko abokatua.
Blom, Frederik, Denofako zuzendaria, Norvegiako industrien federazioko esportazio batzordeko presidentea.
Brunes, Johs., zuzendaria, Norvegiako industrien federazioko presidente ohia.
Hareide, Einar, Biltzar Handiko kidea, zuzendaria, arrantza, kontserbak.
Ihlen, Joakim, Strömmens Verksted enpresako zuzendaria.
Olsen, Oscar, Biltzar Handiko kidea, medikua.
Smitt-Ingebretsen, Hermann, Odelsting behe-ganberako presidentea, Morgenbladet egunkariko editore burua.
Treedal, Nils, Biltzar Handiko kidea.
Wright, Carl, P., Biltzar Handiko kidea, Norröna Fabrikkerreko zuzendaria.
Nilsens, Ingar.
Keilhau, Wilhelm.
Oeverland, Arnulf.

SUEDIA

Aqvist, Torsten jn., A. B. Carlsson & Aqvist-eko zuzendaria, Örebro.
Arrhen, Erik dk., Senatuko kide kontserbadorea.
Dickson, James jn., Bigarren ganberako kide kontserbadorea.
Ekman, Ragnar jn., editorea.
Enander, Mauritz, idazkari nagusia.
Fredborg, Arvid jn., idazlea.
Hammar, Gillis, institutu bateko errektorea eta Irakasleen Sindikatuko kidea.
Hellstedt, Svante jn., Enbaxadako kontseilari ohia.

Holm, Torsten, «Mellänfolking» deritzonoko kidea.
Johansson, Albin, Kooperativa Forbundet.
Lindstroom, Rickard jn., Senatuko kide laborista.
Ljungdahl, Vilmar jn., Senatuko laborarien kidea, ministro ohia.
Nordenson, Harald jn., Senatuko kide kontserbadorea.
Rydh, Hanna dk., Emakumeen Suediako Antolakundeko kidea.
Stahl, Manne jn., Bigarren ganberako kide liberala.
Thedin, Nils, idazlea.
Tingsten, irak., Svenska Dagbladet egunkariko editore burua.
Wicander, C. A. jn., A. B. Wicanders Korkfabrikerreko presidentea, Stockholm.
Wistrand, Karl jn., Senatuko kide kontserbadorea.

SUITZA

Baer, Edy, industrialaria.
Bauer, Hans, Letretan doktorea. Nationalzeitung egunkariko editorea Basilean, Europar Batasuneko presidente nagusia.
Bertholet, Edmond, Zuzenbidean doktorea, notarioa Bex-en (VS).
Boerlin, Ernest, Kontseilari nazionala, Nazio Batuetarako Suitzako Elkarteko presidentea, Diegten-Liestalen.
Boissier, Leopold, Zuzenbideko irakaslea, Genevako Unibertsitatean, Parlamentuarteko Batasuneko idazkari nagusia.
Bongras, Eugène, unibertsitateko irakaslea, Zuzenbidean doktorea, Friburgoko Unibertsitateko Gizarte eta Politika Zientzien Nazioarteko Institutuko zuzendaria.
Burckhardt, Lucius, Zuzenbidean doktoregaia Basilean.
Chopard, Théo, publizista, Prentsa Libreko Zerbitzuko zuzendaria, Suitzako Sindikatuen Batasuneko eta Europar Batasuneko Batzorde Zentraletako kidea.
Cottier, Fernand, Zuzenbidean doktorea, Genevako Administrazio Batzordeko presidenteordea, Kontseilari nazionala, Kontseilu Nazionaleko Atzerriko Arazoetako Batzordeko kidea, Europar Batasuneko Batzorde Zentraletako kidea.
Czuczka, Rodolphe, Zuzenbidean doktoregaia, Geneva.
Dupuis, Victor, Zuzenbidean doktorea, abokatua eta notarioa Martignyn, Federalisten Europako Batasuneko batzorde juridikoko idazkari nagusia.
Eigenmann, A., Teologian doktorea, apaiza Steinbrunnen, Europar Batasuneko Batzorde Zentraletako kidea.
Fischer, Frédéric, Züricheko Usogaz Gas Industrietako administraria.
Franck, Paul, Gizarte Zientzietan doktorea. Irakaslea eta Friburgoko Unibertsitateko Gizarte eta Politika Zientzien Nazioarteko Institutuko idazkari nagusia

- Genet, Henri**, ingeniaria, udalerriko zinegotzia, Federalisten Europako Batasuneko Batzorde Zentraletako presidente ohia (1947), Europar Batasuneko presidenteordea.
- Groschopf, Louis**, administratzaile-ordezkaria Lloyd S.A. nazioarteko garraioak.
- Henschen**, irakaslea, medikuntzan doktorea, Honoris Causa doktorea Sorbonan, Basileako Unibertsitateko errektore ohia.
- Jung, Raymond**, *candidatus rerum politicarum, et sc. comm.*
- Keller, Adolphe**, irakaslea, Teologian doktorea, Kontseilu Ekumenikoko kidea.
- Krattiger, Hans**, Merkataritza zuzendaria Basilean, Europar Batasuneko Batzorde Zentrale-tako kidea.
- Lachenal, Paul**, Zuzenbidean doktorea, abokatua, estatu kontseilari ohia, Suitzako Aboka-tuen Elkargoko presidentea.
- Neuman, Luis**, Merkataritza zuzendaria, Europar Batasuneko Batzorde Zentraletako kidea.
- Notthafft, André**, industrialaria, administratzailea.
- Pilet-Golaz, Marcel**, Zuzenbidean doktorea, Suitzako Konfederazioko presidente ohia.
- Porges, Etienne**, Politika Zientzietan doktorea, Hungariako Gurutze Gorriko ordezkaria ohia Nazioarteko Gurutze Gorrian.
- Rappard, William**, irakaslea, zuzenbidean doktorea, Honoris Causa doktorea Genevako Unibertsitatean, Nazioarteko Goi Ikasketen Unibertsitate Institutuko zuzendaria.
- De Rougemont, Denis**, letretako gizona.
- Von Schenk, Ernest**, Filologian doktorea, letretako gizona, Federalisten Europako Batasu-neko Mahai Exekutiboko kidea, hizkuntza germanikoetako Europako herrialdeen ar-teko harremanen arduraduna, Europar Batasuneko Batzorde Zentraletako kidea.
- Schiess, Henri**, Merkataritza zuzendaria, Federalisten Europako Batasuneko Batzorde Zen-traletako eta Europar Batasuneko kidea, E.B.ko kudeaketa batzordeko presidentea.
- Steffan-de Porat, Ernest**, publizista, Suitza-Romandiako idazkaria, Europar Batasuneko Ba-tzorde Zentraletako kidea, Zuzenbidean lizentziatua.
- Vassenhove, Léon van**, Letretan doktorea, Friburgoko Unibertsitateko Gizarte eta Politika Zientzien Nazioarteko Institutuko irakaslea, Europako Ekintza Federaleko zuzendaria, idazlea.
- Ritzel, Henri Georges**, Sarrerako Nazioen Elkarteko komisario ohia, Gobernuako kontseilari ohia, Europar Batasuneko Batzorde Zentraleko ordezkaria, idazlea.
- Dünner, Hélène and.**, Filosofian eta Zuzenbidean doktorea, Zürich.
- Fischer, Frédéric**, zuzendaria.
- Freymond, Jacques**, irakaslea, Lausanako Unibertsitatea.
- Haas, Jacques jn.**, apaiza, Lausana.
- Minheli, Odette and.**, Geneva.
- Renold**, Zuzenbidean doktorea, kontseilari nazionala, Kanpo Arazoetako Batzordeko presi-dente ohia.
- Sehnyder, dk.**, kontseilari nazional ohia, Züricheko estatu kontseilari ohia.

TURKIA

Yairaan, S. A., politika gaietako idazlea.

Addendum

GREZIA

Bacopoulos, Georges (Ekonomia Batzordea), Atenaseko diputatua, Aurrekontu txostengilea, alderdi populista.

Delivanis, D., Zuzenbidean doktorea eta Tesalonikako Unibertsitateko Zuzenbide Fakultateko irakaslea.

Eftatias, Lambros, (Ekonomia eta Kultura Batzordeak), Ftiotidako diputatua, ministro ohia, alderdi populista.

Eustathiades, C., Atenaseko Politika Zientzietako Eskolako irakaslea.

Gonis, Eleftherios.

Lambadarios, B jn., Nazioarteko eta Atzerriko Zuzenbideko Institutu Heleniarreko idazkari nagusia.

Maccas, Léon, (Politika eta Kultura Batzordeak), Atenaseko diputatua, ministro ohia, alderdi demokrata-sozialista.

Marinatos, Sp. N. irak., Atenaseko Unibertsitateko Filosofia Fakultatea.

Mitsialis, Haralampos, Korfuko diputatua, alderdi nazional-liberala.

Petrapolus, George irak, Atenaseko Unibertsitatea.

Phacas, Nicolaos.

Poulopoulos, A. jn., Atenaseko Merkataritza eta Industria Ganberako presidentea.

Pratsicas, Christos irak., Atenaseko Unibertsitateko Zuzenbide Fakultatea.

Rozakis Paudelis (Politika eta Kultura Batzordeak), Kioseko diputatua, alderdi liberala.

Tambacopoulos, Agis P. jn. txit ohoragarria. Zuzenbidean doktorea, Greziako Justizia ministro ohia.

Valindas, P., Tesalonikako Unibertsitateko Zuzenbide Fakultateko irakaslea.

Vassiliadis, Gerassionos (Politika Batzordea), Ftiotidako diputatua, ministro ohia, alderdi liberala.

Yatopoulos, Dimitri.

BEHATZAILEAK

BULGARIA

Matzankieff, D., Nekazaritza diputatu ohia.

Silianoff, E., Kanpo arazoetako arduradun ohia, demokrata.

Mileff, N., ministro ohia Bernan.

KANADA

Ford, R. A. D., London Free Press. Mendebaldeko Ontarioko Unibertsitateko errektorea.

Fowler, R. M., Ore eta Paper fabrikatzaileen Kanadako Elkartea.

TXEKOSLOVAKIA

Prochazka, Adolf dk., Txekoslovakiako Herriaren Alderdi Kristauaren zuzendaritzako kidea eta Osasun ministro ohia.

Duchacek, Ivo, Txekoslovakiako Herriaren Alderdi Kristauaren zuzendaritzako kidea, Parlamentuko kide ohia eta presidentea Parlamentuko Kanpo Arazoetako Batzordean.

Formanek, Zdenek dk., Txekiaren Frantziako enbaxadore ohia.

Tigrid, Pavel, Kanpo Arazoetako Batzordeko kidea, Txekoslovakiako Herriaren Alderdi Kristaua, editore buru ohia Alderdi Kristauaren egunkarietan.

Krajina, Vladimir, idazkari nagusi ohia, Txekoslovakiako Alderdi Sozialista, mugimendu klandestinoko burua azken gerran zehar.

Stransky, Jan dk., Parlamentuko kide ohia, Txekoslovakiako Alderdi Sozialistako ordezkari gisa.

Fird, Julius, Parlamentuko kide ohia, Txekoslovakiako Alderdi Sozialista, zuzendaritzako kidea eta idazkariorde nagusia.

Lettrich, Josef dk., Eslovakiako Alderdi Demokratikoko presidente ohia.

Schwarzenberg, F. dk., Kanpo Arazoetako arduradun ohia Txekoslovakiaren Vatikanoko le-gazioan.

Klimek, Adolf dk.

FINLANDIA

Procope, Hj. J., Kanpo Arazoetako ministro ohia.

HUNGARIA

Apor, Gabriel, Egoitza Santuaren aurreko ministro ohia, Kanpo Arazoetako Ministerioko idazkari nagusi ohia.

Apponyi, Georges, Hungariako Parlamentuko diputatu liberala.

Dessewffy, Jules, Nekazari Txikien alderdiko diputatu ohia, Nekazari Txikien egunkariko erredakzio burua.

Nemestothy, Denis, Pariseko legazioko kontseilari ohia, Kanpo Arazoetako Ministerioko kidea.

POLONIA

Bielecki, T., Alderdi Nazionaleko presidentea.

Goralczyk, F., Kontseilu betearazlea, Poloniako Alderdi Sozialista.

Pilsudski, R., politika gaietako idazlea.

Romer, T., Kanpo Arazoetako ministro ohia.

Zaremba, Z., Kontseilu betearazlea, Poloniako Alderdi Sozialista.

ERRUMANIA

Gafencu, Gregoire, Kanpo Arazoetako ministro ohia.

Carenfil, N. G., ministro ohia.

Farcasano, M., Viritome egunkariko zuzendaria.

Ghilezan, E., Estatuko idazkariorde ohia.

Zissu, L., diputatu sozialista ohia.

ESPAINIA

Madariaga, Salvador de, ministro ohia.

Prieto, Indalecio, ministro ohia.

Trueta, J. dk., kirurgialaria, Honoris Causa doktorea, Oxfordeko Unibertsitatea.

Xirau, Zuzenbide Konparatuko irakaslea, Lyongo Unibertsitatea.

AEB

Franklin, Georges jr., Kanpo Harremanetarako Kontseilua, New York.

Griesemmer, T. O., politika gaietako idazlea, Munduko Federazioaren aldeko Mugimendu Unibertsaleko idazkari nagusia.

Maguire, legelaria, Stawford Connecticut.

Col. R. Solborg, Fabrikatzaileen Elkarte Nazionala.

JUGOSLAVIA

Gavrilovic, Milan dk., ministro ohia, nekazarien alderdiko burua.

Krnjevic, J. dk., Kontseiluko presidenteorde ohia.

Topalovic, Z., alderdi sozialistako burua.

Aurkibide onomastikoa

- ADENAUER, Konrad xvi, xxiii, xxxix, lxxxiv, c-cxiv, cxvi-cxxx, 13.
- ADLER, Ota 369.
- AGUIRRE, José Antonio 8 (batzuetan AGIRRE).
- ALBERTO HANDIA, 521.
- ALIGHIERI, Dante 58.
- ALIONI 321, 352.
- ALLAIS, Maurice 256, 257-259, 259, 262, 266 (batzuetan ALLAÍS).
- ALRIC 346, 375.
- ANDERSON, A. 104.
- APPONYI, Georges 105-106.
- ARDANZA, José Antonio 7.
- ARMENGAUD 283-285.
- ARNOLD, Karl 206-207.
- ARON, Raymond. 484-485, 513.
- ARRIETA, Leyre xvi, xxiii (batzuetan Leire).
- ARZALLUZ, Xabier xv, xxii
- ASSELBERGS, Wilhelmus Johannes Maria Antonius (Anton van Duinkerken) 433-434.
- ATTLEE, Clement xvi, xxiv, 2, 395.
- BACH, Johann Sebastian 38.
- BACOPOULOS, Georges 79, 250.
- BAINVILLE, Jacques 73.
- BARDET, Gaston 410.
- BARÓN CRESPO, Enrique . xiv, xxi
- BARTLETT, Vernon 76, 82.
- BASSOT, Jaques 236 (batzuetan, BASSAUT).
- BASTERRA, Juan Carlos xv, xxii
- BASTID, Paul 118.
- BATHENAU 41.
- BEDDINGTON BEHRENS, E. Maiorra 243, 245, 246, 294, 296, 297, 305, 307, 340, 349, 360, 373.
- BEECH, Dick 223, 228.
- BERNOUVILLE 336.
- BETOLAUD, Robert 82, 83.
- BEVIN, Ernest 24.
- BICHET, Robert 59-60.
- BIDAULT, Georges 24.
- BINOT, Jean 469-470, 473.
- BLAKE, William 27.
- BLUM, Léon 215.
- BOELHINGER 361.
- BOLIVAR, Simón 450.
- BONAVENTURA, San 511.

- BONNEFOUS, Edouard xvii, xxiv, 13, 98, 99, 126-128, 131, 132, 134, 183.
- BOREL, Émile 81.
- BOULT, Sir Adrian 448.
- BOURDAN, Pierre 135-137, 139.
- BOURGIN, Georges 452-453.
- BRAUN, Heinz 152-153.
- BRET, Paul 432-433, 472, 473.
- BREVERTON, Paul 153.
- BRIAND, Aristide 32, 72, 73.
- BROSSOLETTE, Pierre 515-538 (saioko presidentea).
- BRUGMANS, Henri xvii, 13, 38-43, 69, 137-138, 247, 301, 470.
- BUCHMANN, Jean 227.
- BULLINGHAM, Reed 155, 156.
- BULLIT, William 33.
- BUONARROTI, Michelangelo 58.
- BUTLER, Sir Harold 277.
- CANTERBURYKO San Agustin 521.
- CARANDINI, Nicolò kondea xvii, 12, 35-38, 182-183.
- CATRICE (abadea) 144.
- CHAMBERS S. P. 257-258, 265, 333, 334, 341, 344, 358-359, 363-364, 368, 397-398.
- CHÉRON, Henry 328.
- CHESHIRE, D.C Talde Kapitaina 430, 448.
- CHEVALINE 227.
- CHOPARD, Théo 228.
- CHOPIN, Frédéric 192.
- CHURCHILL, Winston xv-xvii., 11, 12, 23, 24-29, 30, 32, 72, 73, 139, 170, 196, 199, 202, 279, 395, 397, 411, 412, 413-416, 441, 446, 449, 521, 522.
- CIRARD, 131.
- CLAUDEL, Paul, 155.
- COLLINS, John 447, 448, 495.
- COLLINS, Victor 309-310, 498, 500.
- COOL, Aug. 219, 227, 277.
- COOPER 153.
- COPPE, A. 321, 329, 335, 336, 340, 344, 345, 351, 356, 358.
- COUDENHOVE-KALERGI, kondea xvii, 2, 32-35, 98-100, 122.
- COURTIN, René 68-72, 99, 130, 143, 157.
- CURTIS, Lionel 150-152.
- D'ANDRADE, Freyre 223.
- DAMAIL 85.
- DAUTRY, Raoul 324-325, 401-402.
- DE GAULLE, Charles xvii, 14, 127.
- DE LANDABURU, Xavier xv
- DE MARIA, Giovanni 229-230.
- DE ROUGEMONT, Denis, 61-63, 428-429, 460, 471-472, 502, 515-517.
- DE SUZANNET, Jean kondesa 120, 121, 181.
- DELARGY, Hugh 448-449.
- DELIVANIS, D. 230-232, 307, 308.
- DESCARTES, René 20.
- DESMEDT, R. 313.
- DI LADRIANO, Morro 509.
- DICKINSON, Lord 489.
- DOMEC, 228, 330, 331, 333, 337, 360.
- DOSTOIEVSKI, Fiódor 58.
- DOTT, Mary C. 162, 167.
- DRAPIER, J. M. 80, 88-89, 109, 113-114, 118, 119, 124, 157-158, 165-166, 169, 410-411.
- DU TERRAIL, Colin, 256, 257, 338, 360, 371.
- DUCHACEK, Ivo 86.
- DUCROS, Jean 281-282, 336, 340 (batzuetan DUCROZ).

- ECCLES, David 491, 493.
- EDEN, Anthony xvii, 33, 13, 173-204 (saioko presidentea).
- EDWARDS, Robert 228, 239-240, 240-241, 295, 296, 323, 330-334, 391-395.
- EMERTÉRE 127.
- ERKSINE, Maurice 99.
- FORTELE, Robert de la 263, 363 (batzuetan Fostelle).
- FOULD, René 311, 312.
- FRANCO, Francisco xv, 193, 194, 195.
- FRANÇOIS-PONCET, André 158-159, 160, 161, 164, 167, 169.
- FULBRIGHT, J. W 33-34.
- GAFENCU, Gregoire 43-47, 95.
- GALLUP 99.
- GAVRILOVIC, Milan 199.
- GERARD-KUMLEBEN, Francis 125-126.
- GIL ROBLES GIL-DELGADO, José María xv.
- GILSON, A. 118, 122, 435, 449-451, 452, 453, 454, 457, 474, 480.
- GILSON, Etienne 510-513.
- GIOBBE, Paolo 23.
- GIRAUDOUX, Jean 153.
- GISCARD D'ESTAING, Edmond 241-243, 244.
- GLASER, Stefan 442-444, 514.
- GOBINEAU, Joseph Arthur 450
- GOWEN, andño, 149-150, 162.
- GRANT, and., 278-280, 400-401.
- GREEN, William 33.
- GROCIO, Hugo 196.
- GUBBELS 227.
- GUÉRIN 287.
- HALE, Leslie 83, 106-107, 142-143, 199-201.
- HALLSTEIN, Walter xvi, 13.
- HAMMERICH, L. L. 457, 504-505.
- HAREMAKER, C.P. 53.
- HARROD, Roy Forbes 262-263, 346, 348, 350, 362, 365.
- HARTZ, G. 268-269, 294-295, 314-315, 316-317, 339, 342.
- HAWTREY, R. G. 253-254, 258, 265, 270, 309, 371.
- HEINEMANN, Gustav xvii, 23.
- HENOC 165-166, 379, 388, 389, 392-393.
- HENRIKE IV.A 449.
- HERTER 190.
- HITLER, Adolf 22, 32, 34, 149, 155, 193, 450, 471.
- HOBSON 41.
- HOORENS, A.120. (batzuetan HOORANS) 108-109, 161-162.
- HOOVER, Herbert 33.
- HUIZINGA, Johans 20.
- HUMBERT, and. 53.
- HUNKIN, J. W. 427-428, 453.
- HYND, Alderman H. 159-160, 161.
- HYTTE, C. M. 131.
- JANSSEN, A. E. 114.
- JEFFERSON, Thomas 450.
- JERRAM, Guy 218, 366.
- JOSEPHY, F. L. andño. 101-102, 142, 160, 161.
- KAARS SYPESTEYN, J. C. 53.
- KARLOMAGNO, 520.
- KATON, 38.
- KEILHAU, Wilhelm 219, 228-229, 236-237, 240, 245.
- KELLER, Adolphe 454-455.
- KERSTENS, Pieter. A. xvi, 11, 19-49, 51, 53, 61-63, 513, 521.

- KEYNES, Lord 215.
- KING, J. 450, 468-469, 488.
- KIXOTE, On 58, 61.
- KRAMER xvi, 13, 154-155, 168.
- KRISTENSEN 96-97.
- KUSSET 58.
- L'HUILLIER, René 208, 218, 285-286, 326-327, 329, 330, 331, 333, 334, 343, 345, 366, 367.
- LACOUR-GAYET, Jacques 254, 255-256, 258, 298, 312, 332, 361-362, 363, 364, 379 (batzuetan LACCUR-GAYET).
- LAFONT, 228.
- LAMALLE 108, 128 (batzuetan LA MALLE).
- LAMARQUE 114.
- LAPIE, P. O. 82, 83, 127, 128, 169, 170.
- LASSERRE, 297.
- LAST, Jef 156, 227, 318-319.
- LATASTE 263, 269-230, 321, 323.
- LAUR 312.
- LAURIER, Wilfrid 450.
- LAYTON, Lord 208-212, 213, 215, 216, 218, 219, 283, 284, 292-294, 296, 299, 306-307, 316, 317, 321-322, 324, 329-330, 331, 332, 333, 335, 340, 341, 347, 357, 358, 366, 372, 412-413, 418.
- LE BRUN KERIS 144 (batzuetan LEBRUN KERIS, LEBRUN KEIS).
- LEBOURG 228.
- LEBOURRE, Raymond 247-248.
- LEENHARDT 221-223, 236, 246, 300-303, 305, 327, 328, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 364, 365, 366, 371, 372, 374, 375, 408-410, 416.
- LEFAUCHÉ and. 144.
- LEIBNIZ, G. 58.
- LEPEU, Henri 285, 286-287.
- LEVI, Alessandro 440.
- LINDSAY, Kenneth 439, 446-447, 448, 455, 472, 473, 474, 492, 493, 502-504, 507.
- LOHEST, A. 226, 227-228, 236, 244, 245, 246, 247.
- LUCENT 114.
- LUDWIG, Eduard 198-199.
- LUSSAN 123-125, 131, 138.
- MAAS, Geesteranus 102.
- MAAS, Henry 153-154, 155.
- MAC GUIRE, Walter 187-191.
- MACARD, 48, 49 (batzuetan MASCAR).
- MACCAS, Léon 103, 109, 115, 135, 141, 196-198.
- MACKAY, R. W. G. 72-79, 84, 99-100, 104, 105, 106-107, 112, 121, 139-140, 156-157, 162-163, 164, 167, 168, 169, 170, 172.
- MACKENZIE KING, W. L. 450.
- MACMILLAN, Harold xvii, 13, 93, 94-95, 128, 129-130, 131, 134, 135, 136, 137, 185.
- MACPHERSON, Niall Maiorra 164-165.
- MADARIAGA, Salvador de xvi, 11, 57-59, 61, 95, 423-494 (saiko presidentea), 498-502, 504, 505, 521, 522.
- MANNINGHAM 107.
- MANNINGHAM-BULLER, R. E. Maiorra 79-80, 110, 112, 113, 130, 131, 145, 146-147.
- MARC, Alexandre 438, 456, 461-462, 477-484, 484-485, 486, 488, 489, 470, 491.
- MARSHALL jenerala 24, 33, 197.
- MARX, Karl 450.
- MASEFIELD, John 51-52, 53, 513-514.
- MATHÉ, Jean 227, 402-405, 406, 417, 418 (batzuetan Mathe).
- MAXWELL FYFE, Sir David 436-438, 449, 462, 473, 493, 494, 507-509.
- MENTON 127.

- MICHELI and. 53.
- MOLIÈRE, J. B. P. 61.
- MOLLER, A. P. 273-274.
- MONNET, Jean 12.
- MONNIER, Christian 322-323.
- MOREAU-NERET, Olivier 327, 328, 353.
- MORGAN, Charles 435, 437, 449, 451, 454, 474.
- MORGAN, Sir Frederick E. jenerala 274-277, 278.
- MORGAUT, Marc Edmond 458-460, 470, 491.
- MOURGUÈS, Camille 227.
- MOZART, Wolfgang Amadeus 39, 470.
- MULLER, Erwin 339.
- MURRAY, Gilbert 502.
- MUSSOLINI, Benito 193, 450.
- NEUMAN, Luis 170.
- NEWTON, Isaac 58.
- NICHOLSON, M. G. 81, 82.
- NOEL, André 130-131, 132-134, 139, 396-397.
- OCKHAMGOA, Gilen 511.
- ORTEGA Y GASSET, José 20.
- PAGET, R. T. 121, 143.
- PÉGUY, Charles 39, 470.
- PERRIN 220, 226, 236, 284-285, 325, 328 (batzuetan PEREIN).
- PETERSEN, Rudolf Hieronymus 283-284, 320-321.
- PILSUDSKI, R. 86.
- PLATON, 443.
- POULOPOULOS, A. 266, 267-268.
- POUSTÉ, 69.
- PRIETO, Indalecio xv, 171, 193-196.
- PROUDHON, P. J. 41.
- QUINTIERI, Quinto 280-281, 338, 360, 406-407.
- RABELAIS, François 58.
- RAMADIER, Paul, xvi-xviii, 11, 12, 13, 14, 29, 30-31, 60-61, 67-115 (saioko presidentea), 117-147 (saioko presidentea), 149-172 (saioko presidentea), 172, 173, 175-181, 183, 184, 185, 186, 204, 301, 373, 409, 418, 495, 521, 522.
- RAPPARD, William 219, 239, 312, 313, 377-419 (saioko presidentea).
- RAUSCHING, Hermann 20.
- REBAILLE, Jean 128.
- REMBRANDT 42.
- RETINGER, Joseph H. 63, 521.
- REYNAUD, Paul xvii, 13, 89-93, 98, 108, 109, 110, 114, 126, 127, 129, 131, 133, 135, 139, 140, 145, 178, 179, 183-185, 186, 404, 466.
- RIFFIET, 227.
- RINCET, Germain, 335.
- RITZEL, Henri Georges 155, 165.
- ROBERTS, 125.
- ROCHEREAU, Henri 263, 264 (batzuetan ROCHETEAU, ROCHERAU).
- ROMER, T. 191-193.
- ROOSEVELT, F. D., 28, 450, 471.
- ROPS, Daniel, 485.
- ROSAKIS, 475-477.
- ROTTERDAMGOA, Erasmo 58, 196.
- RUEFF, Jacques 251-253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 265, 308, 321, 399-400 (batzuetan RUEFFE).
- RUSSEL, Bertrand kondea 429, 442, 453.
- SALBORG, Robert, 187.
- SALLERON, Louis 486-488, 491, 492, 493, 494.
- SALTER, Noel 134-135.

- SALTER, Sir Arthur 223-226.
- SANDYS, Duncan 53-57, 63, 69, 95, 495-496.
- SARFATTI, Gustavo 236, 246, 250..
- SASSEN, E. M. J.A., 201-202.
- SAUNIER, Claire 52-53, 425-426, 430-432, 435, 436, 446, 473, 503..
- SCHMITT, Carl 503.
- SCOTT-ELLIOT, W. T. 282-283.
- SCOTT-ELLIOTT, W. T. 282-283, 502, 516.
- SCOTTER, Dan, 521.
- SERRUYS, Daniel 213-218, 220, 221, 223, 236, 237, 239, 245, 246, 258, 270, 271, 278, 286, 292, 293, 299, 303-305, 306, 308, 311-312, 312-313, 315, 316, 317, 318, 319-320, 321, 322, 323, 325, 326, 327, 328, 333-334, 335-336, 338-339, 341, 343-344, 346, 347, 348, 349, 350, 352-353, 354, 355, 356-357, 357-358, 359-360, 361, 364, 365, 367, 368, 371-372, 373, 387-390, 390-391, 405-406, 416, 417
- SEYSS-INQUART 33.
- SHAKESPEARE, William 39, 58, 137.
- SHAW, Bernard 401.
- SHAWCROSS, Christopher. N. 113, 123, 126, 130, 133.
- SILONE, Ignazio 423.
- SILVA, Raymond 505-507.
- SIMON 494.
- SMITH, Norman 441-442.
- SMITT-INGEBRETSEN, Hermann, 186.
- SOKRATES 70.
- SPAACK, Paul-Henri xvii, 13, 24, 40, 88, 90, 132, 471.
- SPINELLI, Altiero 128, 494.
- SPINOZA, Baruch 20, 196, 388.
- STALIN, Iosif 14.
- STEWART, J. Henderson 140-141, 161, 162.
- STITZ 274.
- STUART, Henderson, 120, 123.
- SULLYKO dukea 25.
- SYPESTEYN, Kaars 53 (batzuetan SIJPESTEYN).
- TEMPLE, Emmanuel 353, 370.
- TENDELOO, andño. 100-101, 102, 103, 104, 113, 130.
- TEOKRITO 861.
- TESSIER, Gaston 208, 219, 227, 277-278, 317, 324, 325, 326, 327, 331, 332, 334, 336, 337, 338, 340, 341, 342, 343, 345, 348, 352.
- TEUSCH, Christine 509-510.
- THOMAS, Norman 33.
- TIGRID, Pavel 455-456.
- TINBERGEN, J. 220, 309, 395, 396 (batzuetan TIMBERGEN).
- TOPALOVIC, Živko 85.
- TRIBOULET, Raymond 439, 465-467.
- TRINQUER andño. 109.
- TROESLTRA, P. J. 41.
- TRUETA, Josep xv, 468.
- TRUMAN, Harry S. 33, 197, 232.
- TUZIDIDES 197, 198.
- VALÉRY, Paul 517.
- VAN ANROOY, and. 52.
- VAN BROEKHUIZEN, J. C. 53.
- VAN DER GOES, 191.
- VAN OVERBEKE 476, 480, 508-490.
- VAN STAM 73.
- VAN ZEELAND, Paul, 9, 31, 67-69, 71-84 (saioko presidentea), 227-253 (saioko presidentea), 255-291 (saioko presidentea), 279, 293-310 (saioko presidentea), 308, 311-395 (saioko presidentea), 391, 400, 401-407, 409, 420, 428, 435, 541, 542.
- VANDENBERG, A. H. 210.

- VASSENHOVE, Léon 123-124, 124-125, 131, 131-132.
- VERGNOLLE, Henri 239, 278-280, 307-309, 316, 325, 326, 335, 336, 337, 351-352, 354, 371, 374, 377, 380, 382, 383, 384, 385, 426, 427-428.
- VERWEIJ-JONKER, Hilda 280-282.
- VISKIL 53.
- VISSER, W. A. J. 19-20.
- VOLTAIRE 58.
- VON GOETHE, Johann Wolfgang 58, 388.
- VON SCHENCK, Ernst 160-161, 434, 454, 463-464, 468, 472, 473, 479, 514-515.
- WADDAMS, H. N. 457-458.
- WASHINGTON, George 450.
- WEBER, and. 337, 339, 351, 354, 361.
- WETHERHAMM 490, 491.
- WILHELMINE erregina 63.
- WILLIAMS, Gerald, W. 341, 372.
- WILLIAMS, Percy 440-441.
- WISTRAND, Karl 87-88, 86.
- WOODRUFF, Douglas 445, 446, 502 (batzue-
tan WOODROUGH).
- XIRAÚ, Josep vx, xxii, cvi, cx, cxii, cxxvii

1948ko maiatzaren 7tik 11ra Europako Biltzarra egin zen Hagan. Gizarte zibilak sustatu zuen kongresu hura, zehazkiago esanda Europar Batasunaren aldeko Mugimenduen Nazioarteko Batzordeak. Duncan Sandys eta Józef Retinger buru zituela, 30 herrialdek baino gehiagok, 800 pertsonatik gora, hartu zuten parte: politika-espektro zabal bateko ordezkariak, filosofoak, kazetariak, elizako liderrek, abokatuek, irakasleek, enpresaburuek eta historialariek. Horiei guztiei aukera eman zitzaien Europako lankidetzaren politikoaren garapenari buruzko ideiak eztabaidatzeko Bigarren Mundu Gerraren Osteko agertoki konplexuan.

Europako Mugimenduaren Euskal Kontseiluak (EUROBASQUE) bultzatuta, liburu honek Europako Biltzarraren Aktak jasotzen ditu osorik, eta lehen aldiz euskaraz. Osoko bilkuretako eta lan-batzordeetako aktez gain, Biltzarrean hartu ziren ebazpenak ere jaso dira. Kongresua egin eta ia zortzi hamarkada geroago, akta horiek kontsultatzea oraindik ere ezinbestekoa da ulertzeko Europaren integrazioaren jatorria eta Europako Mugimenduak hartan izan zuen errola.

Sailak eta bildumak · Series y colecciones

EUROPA BILDUMA

UPV/EHUko Argitalpen Zerbitzua

Servicio Editorial de la UPV/EHU

argitaletxea@ehu.eus • 94 601 2227

Biblioteka eraikuntza, 1. solairua

Sarriena auzoa z/g. Bizkaiko campusa

www.ehu.eus/argitalpenak